סדר ישועות (נזיקין)

1) בבא קמא
2) בבא מציעא
3) בבא בתרא
4) סנהדרין
5) מכות
6) שבועות
7) עדיות
8) עבודה זרה
9) הוריות

הערה: על ידי החכם הנגיד ר׳ רפאל קירכהיים באו לידי מן כתב יד ישן של תוספתא שני עלים אשר בתוכם היה כרוך ספר תורת חטאת אשר היה בתוך עקד הספרים של הארון קויפמאנן בפראנקפורט, על העלה האחת נכתב למטה „קניתי בעד א׳ קר דהייני (קרייצר רהייני?) עם שאר ספרים והעליתי לתשבץ לתורת חטאת א׳ אדר (?) הק׳ נתן בן פס (?) כ״ה ברוך כ״ץ ק״ק ווירמש בשנת תק״ל״ ובשני עלים אלה כתוב שורה מן סוף בבא קמא, ומן בבא מציעא: פרק ראשון, קצת פרק שני ורוב מן פרק ד׳ וה׳ עיי׳ ליטעראטורבלאטט של ידידי הרב החכם ר׳ משה ראהמער (1878 Nr. 20, 21). ואסמן חלופי גרסאות מן כתב יד זה באות נ.

בבא קמא

1

א [1] כל שחבתי בשמירתו חבתי בנזקו זה השור והבור הכשרתי במֶקְצַת נִזְקוֹ א
כְּהכשר כל נזקו זה הבור חבתי בתשלומי נזקו מלמד שהבעלים מטפלין בנבילה
נכסים שאין בהן מעילה פרט לשור של ישראל שנגח לשור של הקדש ושור של
הקדש שנגח לשור של ישראל נכסים שהן של בני ברית פרט לשור של ישר' שנגח 5
לשור של גוי נכסים המיוחדין פרט לנכסי הפקר חוץ מרשות המיוחדת למזיק פרט
לשהזיק שור ברשותן ורשות הניזַק והמזיק כגון חצר השותפין והבקעה נכסים
המיוחדים שהן חוץ מרשות המיוחדת למזיק ורשות הניזק והמזיק שומר חנם והשואל
נושא שכר והשוכר שהזיק שור ברשותן מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק
אחד נזקי אדם ואחד נזקי בהמה שמין להם מן העידית ש' מיטב שדהו ומיטב 10
כרמו ישלם: [2] שוה כסף אין אומרין תצא פרה כטלית ולא טלית כפרה אלא
שמין אותן כספים שוה כסף מלמד שאין בית דין שמין אלא מדבר שיש בו אחריות
תפוס הניזק במטלטלין שמין לו מהן בפני בית דין מלמד שאין חייב עד שיעמוד
בדין על פי עדים מלמד שכל דבר שהוא קנס אינו משלם על פי עצמו בני חורין
ובני ברית יצאו גוים ועבדים ופסולי עדות: [3] נשים בכלל הנזק אף על פי שלא 15
דיבר הכת' אלא באיש סופינו לרבות את האשה הניזק והמזיק בתשלומין לשלם
חצי נזק: [4] חמשה תמין וחמשה מועדין ר' מאיר אומר אף הצבוע ר' אלעזר אומ'
אף הנחש במה דברים אמורים בזמן שבאו מן המדבר אבל אם היו תרבות מועד
משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק והנחש בין כך ובין כך מועד לעולם: [5] הבהמה
אינה מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט על כולם משלמת 20
חצי נזק בין ברשות היחיד ובין ברשות הרבים בהמה שהיתה מהלכת כדרכה ברשות
הרבים וניתזו צרורות מתחת רגליה ונפלו על הכלי ושברתו משלמת חצי נזק היתה
מהלכת כדרכה ברשות הרבים ודרסה על הכלי ושברתו וניִתַּז הימנו חרס ושבר כלי
אחר על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק: [6] בהמה שנכנסה
מאיליה לרשות היחיד והיזיקה בידה וברגלה ובקרנה ובעֻול שעליה ובשליף שעליה 25
ובמשאוי שעל גבה בעגלה שהיא מושכת משלמת נזק שלם המזיק בכרמלית משלם
נזק שלם: [7] בהמה שהיתה מהלכת כדרכה ברשות הרבים ונפלה לגינה ונהנית
משלמת מַה שֶׁנֶּהֱנֵית מצידי הרחבה ומתוך החנות משלמת מה שהזיקה כיצד משלמת
מה שֶׁנֶּהֱנֵית אומדין כמה אדם רוצה להאכיל את בהמתו מה שאכלה היא אינו ראוי
להאכילה לפיכך אם אכלה חיטין הראויות לה הרי זו פטורה שינית ואכלה משלמת 30
מה שהזיקה כי זה צד שינתה ואכלה היתה קופתו מופשלת לו מאחוריו ברשות

2 י' ב' ג' (מ' ב'); ג ט' | 10/11 שמות כ"ב ד' | 11 י' שם (מ' ג'); ג י"ד: | 15 י' שם; ג ט"ו; ם כ"א |
17 י' שם (מ' ד' ה'); ג ט"ו: | 19 י' ב' ד' (ב' מ'); ג י"ט | 24 שם | 27 י' ג' מ' (ב' ד'); ג י"ט: |

2 שחייבתי . . חייבתי | 3 בהכשר | 3 חייבתי | 5 לשור > ב ד | 5 בני ברית] בריא ב | 6 עובד ע"ז | 7 ברשותן ב ד | 7 והמזיק > וכשהזיק חב המזיק ב ד | 8 והמיזק | 9 ברשותו ב ד | 11 שום כסף ב ד | 11 בטלית . . בפרה ב ד | 13 תפס ב ד | 13 דין > ואפי' מן היתומים והוא שתפס מחיים בפני בית דין ב ד | 14 בדין > ולא בב"ד הדיוטות ב ד | 15 הניזק | 17 ר' מאיר או' > | 18 מזבר ב | 18 תרבות] מרות ב מרום ד | 19 לעולם] לשלם ב ד | 21 ברשות היחיד ובין > | 21/22 בהמה . . . . הרבים > | 21 כדרכה > בין ברשות היחיד בין ב | 25 ובשליף שעליה > | 24/27 בהמה . . . שלם > ב | 27 ונהנית] וניזונית ב | 28 מצד ב ד | 28 שהזיקה] שנהנית ב ד | 29 אומרין א | 29 הוא א | 29 ראויה > | 30 שינתה | 31 שינת ב | 31 לו > ב ד | 31 לאחוריו ב ד |

1 הרבים פשטה פרה פיה לתוכה ואכלה משלמת מה שהיזיקה משאוי שנתן על פתח
החנות חציו בפנים וחציו בחוץ פשטה פרה פיה לתוכו ואכלה הרי זו פטורה:
[8] בהמה שאכלה אוכלין שאינן ראויין לה ושתת משקין שאין ראויין לה וכן חיה
שאכלה אוכלין שאינן ראויין לה טרפה את הבהמה ואכלה את הבשר חמור שאכל
5 כרשינין פרה שאכלה שעורים חזיר שאכל חתיכות של בשר כלב שליקלק את השמן
משלמין נזק שלם בהמה מועדת להלך כדרכה לשבר לְמֵעֵךְ את האדם ואת הפירות
ואת הכלים בין שהזיקה ברגלה כדרך הילוכה ובגופה כדרך הילוכה חמור במשאוי
שעליו כדרך הילוכו סומכוס אומר חזיר שהי' נוביר והזיק בחוטמו משלם נזק שלם:
[9] ארבעה כללית היה ר' שמעון בן אלע' אומ' בנזקין כל מקום שיש רשות לניזק ולא
10 למזיק חייב בכל למזיק ולא לניזק פטור מן הכל לזה ולזה כגון חצר השותפין
והבקעה על השן ועל הרגל פטור על נגיחה ועל נשיכה ועל רביעה ועל בעיטה
מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק כל מקום שאין רשות לא לזה ולא לזה
כגון חצר שאינו של שניהם על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל
נגיפה ועל נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי
15 נזק ר' אלעזר ור' שמעון אומ' ר' טרפון אומ' על הכל משלם נזק שלם וחכמ'
אומ' על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה על נשיכה ועל
רביצה ועל בעיטה מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק שור המזיק ברשות
הניזק כיצד נגח ונגף נשך רבץ ובעט ר' מאיר אומ' משלם נזק שלם וחכמ' אומ'
על השן ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה ועל רביצה ועל בעיטה
20 מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק:

ב [1] תרנוגלין שהידסו את העיסה ואת הפירות או שניקרו משלמין חצי נזק
הידסו עפר על גבי עיסה ועל גבי פירות משלמין נזק שלם היו מחטטין בחבלו של
דלי ונפל ונשבר משלמין נזק שלם נפל ונשבר ושבר כלי אחר על ראשון משלם
נזק שלם ועל האחרון חצי נזק תרנוגלין שירדו לגינה ושיברו את החליפין וקיטמו
25 את הירק מְשלם נזק שלם סומכוס אומר על הקיטום נזק שלם ועל השיבור חצי נזק
תרנגול שהיה פורח ממקום למקום והזיק בגופו משלם נזק שלם ברוח שבכנפיו חצי
נזק סומכוס אומ' נזק שלם הכלב והגדי שנפלו והזיקו הרי אלו פטורין קפצו והזיקו
הרי אלו חייבין אבל אדם שקפץ בין מלמעלה ובין מלמטה והיזיק הרי זה חייב
נפל על גבי חבירו והזיק התחתון בעליון העליון חייב והעליון בתחתון התחתון פטור
30 אם אמר לו קבליני שניהם אחראין זה לזה: [2] איזה הוא תם ואיזה הוא מועד מועד
שהעידו בו שלשה ימים ותם שיחזרו תינוקות למשמש בין קרניו נעשה תם בן יומו
ונעשה מועד בן יומו סחק בין הבקר שלשה ימים זה אחר זה אפילו ביום אחד הרי
זה תם רדף שלש רדיפות זו אחר זו אפילו ביום אחד הרי זה מועד דברי ר' מאיר

3 ג י"ז | 9 י' ב' ג' (מ' ב'); ג י"ד | 21 י' ב' ד' (ב' ב'); ג י"ז | 28 י' ג' מ' (ב' ה'); ג כ"מ | 30 י'
שם (ב' ו'); ג כ"ד |

1 פיה לתוכה > ב | 1 מסאוי ב | 3 ראויין > לאכילה ב | 3/4 ושתת . . . שאינן ראויין לה > | 4 לה > ושתת משקין שאין ראויין לה ב | 6 לילך ב ד | 6 כדרכה > | 7 שהזיק א | 7 הילוכו א | 9 כללים ב ד | 10 במזיק ב | 10 בכל] בנזק שלם ב ד | 11 נגיחה > ועל נגיפה | 11 ורביצה | 11/13 פטור . . . הרגל > ב | 15/17 ר' אלעזר . . . . חצי נזק > ב | 15 היה אומר | 19 נגיפה > על נשיכה ב ד | 21 תרנגולין ב ד | 22 מחוט חטין ב | 24 האחרון > משלם ב ד | 25 משלמין ב ד | 25 הקיטום] הקיסום א | 27 והזיקו > | 29 העליון חייב > ב ד | 30 קבלנו ב ד | 31 ימים > | 31 ותם שהיו התינוקות ממשמשין בו ב ד | 32 סחק בין] צהבין ב ד | 32 ימים] פעמים ב ד |

1 ר׳ יהודה אומ׳ מועד שהעידו בו שלשה ימים זה אחר זה ותם שהחזיר בו שלשה
ימים זה אחר זה ווה אחר זה לעולם אין נעשה שור המועד עד שיעידוהו בפני
בעלים ובפני בית דין העידוהו בפני בעלים ולא בפני בית דין בפני בית דין
ולא בפני בעלים אין נעשה מועד עד שיעידוהו בפני בעלים ובפני בית דין העידוהו
5 בפני שנים יום הראשון בפני שנים יום השיני בפני שנים יום השלישי הרי אילו
שלש עדיות והן עדות אחת להזמה נמצאת כת הראשונה זוממת הרי שני ימים פטור
מלשלם: [3] שנייה זוממת הרי יום אחד פטור מלשלם נמצאו שלשתן זוממין הוא
פטור והן חייבין על זה נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו:
[4] נשברה כדו וצלוחיתו ברשות הרבים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב ר׳ יהודה
10 פוטר שאין שמירתו עליו מודה ר׳ יהודה לחכמ׳ במניח אבנו וצלוחיתו לרשות הרב׳
ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב מפני ששמירתן עליו מודים חכמ׳ לר׳ יהודה
במניח קנקנים בראש הגג לנגבן ונפלו ונשברו ובא אחר והוזק בהן שהוא פטור
מפני שאין שמירתן עליו הניח אבנו ומשאו ברשות הרבים אמרו לו פנה אותן אמ
אי איפשי בהן כל הקודם בהם זכה בא אחר והוזק בהם הרי זה חייב נפלו כתליו
15 לרש׳ הרבים ואמרו לו פנה אותן ואמ׳ אי איפשי בהם כל הקודם בהם וזכה בא
אחר והוזק בהן הרי זה חייב: [5] המפריח גדירו בקוצים ובצרורות לרשות הרבים
ובא אחר והוזק בהן הרי זה פטור נפלו ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב בנאן
כדרכו פטור עד שיתנו לו זמן נתנו לו זמן ונפלו בתוך הזמן פטור ולאחר הזמן חייב
וכמה הוא זמן אין פחות משלשים יום: [6] המצניע קוצים וסכוכיות בתוך כותלו של
20 חבירו ובא בעל הכותל וסתרו ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב חסידים הראשונים
היו מוציאין אותן לתוך שדות עצמן ומעמיקין להן שלשה טפחים כדי שלא תעכב
המחרישה היה בא בקופה של תבן ובחבילה של קוצים ברשות הרבים ובא אחר
והוזק בהן הרי זה חייב ר׳ יהודה פוטר שלא ניתנו ערי ישר׳ אלא לכך כגון אילו
הפותקין ביביהן והגורפין מערותיהן ברש׳ הרבים בימות החמה שאין להן רשות
25 בימות הגשמים אף על פי שיש להם רשות ובא אחר והוזק בהן חייב: [7] המוציא
תבנו וקשו לרשות הרבים לזבלים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב כל הקודם בהם
זכה: [8] ההופך את הגלל לזכות בה ברש׳ הרבים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב
ואסורה משום גזל רבן שמעון בן גמליאל אומ׳ כל המקלקלין ברש׳ הרב׳ מותרין
משום גזל קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל בא חבירו ונתקל בו
30 ונפל הראשון משלם לשיני והשיני לשלישי אם מחמת הראשון נפלו הראשון משלם
על ידי כולן וחייבין על נזקי אדם ופטורין על נזקי כלים לפיכך אם הזהירו זה את זה
הרי אילו פטורין: [9] חמרין מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל בא חבירו

7 סס | 8 דברים י״ט י״ט | 9 י׳ ג׳ ג׳ (ב׳ ג׳); ג׳ כ״ט | 16 י׳ סס (ג׳ ג׳); ג׳ ל׳ | 25 סס | 27 י׳ ג׳ ד׳ (ג׳ ה׳); ג׳ ל״א | 32 סס |

2 וזה אחר זה < ב ד | 3 העידוהו בפני בעלים ולא בפני בית דין < | 4 שור המועד ב ד | 6 להזמה < ב ד | 6 הרי > יום א׳ פטור מלשלם ב ד | 7 יום . . . נמצאו < ב ד | 9 וצלוחותיו | 10 ברשות ב ד | 11 שהוא חייב ב ד | 14 ואם בא ב ד | 14 כותלו ב ד | 15 זכה < בהן ואם ב ד | 18 זמן < | 18 זמן הרי זה חייב ב ד | 19 זמן אין פחות < ב | 19 וזכוכית ב ד | 21 תעלים ב תעלם ד | 22 בא < | 22 ובא חבילה ב ד | 23/25 ר׳ יהודה . . . חייב < ב | 24 הפותחין ב ד | 24 והגרופין | 25 הרי זה חייב | 27 ההופך] החופר ב ד | 27 בהן] בה ב ד | 30 נפל < כולם ב ד | 32 שהיו מהלכין ב ד |

1 ונתקל בו ונפל בא חבירו ונתקל בו ונפל אפילו מאה כולן פטורין שור שדחף את
חבירו וחבירו את חבירו הראשון משלם לשיני והשיני לשלישי אם מחמת הראשון
נפלו הראשון משלם על ידי כולם חמשה שישבו על גבי ספסל ונשבר כולן חייבין
לשלם אם מחמת האחרון נשבר האחרון משלם על ידי כולם: [10] חמורים שרגליו
5 של אחד מהן רעות אינן רשאין לעבור עליו היה אחד טעון ואחד רכוב מעבירין
את הטעון מפני הרכוב אחד טעון ואחד ריקן מעבירין את הריקן מפני הרכוב היו
שניהם טעונין ושניהם רכובין ושניהם ריקנים עושין פשרה ביניהם וכן שתי ספינות
שהיו באות זו כנגד זו אחת פרוקה ואחת טעונה מעבירין את הפרוקה מפני הטעונה
שתיהן פרוקות שתיהן טעונות עושות פשרה ביניהם: [11] שנים שהיו מהלכין ברשות
10 הרבים אחד רץ ואחד מהלך שניהם רצין ושניהם מהלכין ושניהם ממשמשין והזיקו
זה את זה שניהם פטורין שלזה רשות להלך ולזה רשות להלך איסי הבבלי אומר
הרץ חייב מפני ששינה ומודה איסי הבבלי שאם היה ערב שבת עם חשיכה שפטור:
[12] מסקלין דרך רשות הרבים דברי ר׳ יהושע ר׳ עקיבא אומ׳ כדרך שאין לו רשות לקלקל
כך לא יסקל ואם סיקל יוציא לים או לנהר או למקום הטרשין מסקל נוטל מן האמצע
15 ונותן לצדדים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב אף על פי שאמרו הרי הוא כמסקל
מלפני בהמה ונותן לפני אדם מלפני הרואין ונותן לפני סומין שדרך בהמה להלך
באמצע ובני אדם מצדדין דרך הרואין להלך באמצע והסומין מצדדין המסקל נוטל
מתוך שדהו ונותן לרשות הרבים ובא אחר והוזק בהן הרי זה חייב אף על פי
שאמרו הרי הוא כמסקל מתוך שאינו שלו ונותן לתוך שלו: [13] מעשה באחד שהיה
20 מסקל מתוך שדהו ונותן לרשות הרב׳ היה חסיד אחד רודפו מפני מה אתה מסקל
מתוך שאינו שלך ונותן לתוך שלך שיחק עליו לאחר זמן נצרך אותו האיש ומכר
את שדהו והיה מהלך באותו מקום וניתקל אמ׳ לא לחנם אמ׳ לי אותו חסיד הרי
אתה מסקל מתוך שאינו שלך ונותן לתוך שלך:

ג [1] שור שהיה מועד בקרנו ותם בשינו וחבל בזה ובזה תם משלם חצי נזק
25 מגופו מועד משלם נזק שלם מן העלייה אין שם עלייה תם משלם חצי נזק מגופו
מועד יוציא ויבקש לעלייה: [2] כלל אמרו בנזקין הרג את שורו וקרע את כסותו וקצץ
נטיעותיו לא יאמר טול את הנבילה ותן לי את הפרה ואת הקרעים ותן לי את
הטלית טול את הקצצין ותן לי את הנטיעות אלא שמין אותן כמה הם יפין עד
שלא הוזקו וכמה הן יפין משהוזקו לפיכך הם משלמין ר׳ עקיבא או׳ אף תם
30 שחבל באדם משלם במותר נזק שלם שנ׳ כמשפט הזה יכול משלם מן העלייה תל׳
לומ׳ יעשה לו מגופו הוא משלם ואינו משלם מן העלייה: [3] שור שהיה שוה
מנה שנגח שור שהיה שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום נוטל את השור מת

4 י׳ סס; ג׳ י׳ | 9 י׳ סס (ג׳ ו׳); ג׳ ל״ב | 19 ג׳ כ׳: | 27 י׳ ב׳ ג׳ (ה׳ ה׳); ג׳ י״ח, ל״ג | 30 שמות כ״א ל״א | 31 סס | 31 י׳ ג׳ ד׳ (ג׳ ט׳); ג׳ ל״ד |

1 פטורין > הראשון משלם לשני והשני לשלשי ואם מחמת הראשון נפלו כולם [כלום ד] הראשון משלם על ידי כולם שחייב על נזקי אדם ופטור על נזקי בהמה לפכך אם הזיקו זה את זה כולן פטורין ב ד | 3 כולם > אפי׳ הן מאה כולן פטורין | 4 האחרון] הראשון ב | 5 עליו > נפל רשאין לעבור עליו ב ד | 5 ואחד > מהן ב ד | 5 רוכב | 5 מעבירין < ב | 6 את . . . טעון < ב | 6 מפני > הטעון אחד רכוב ואחד ריקן מעבירין את הריקן מפני ב ד | 10 ממששין ב ד | 11 של זה | 12 פטור ב ד | 13 מסלקין ב ד | 13 דבר א | 13 כדרך] כשם ב ד | 14 לא] אין לו רשות ב | 14 למקומות | 14 והמסקל ב ד | 15 ואם בא ב ד | 16 לפני] לכל ב | 17 מצדדין] מן האמצע ב ד | 20 רודפו > אמר לו ב ד | 21 נצטרך ב ד | 23 ונותן < ב | 24 שור > שהזיק ב ד | 27 ואת] טול את ב ד | 29 התם ב ד | 30 הזה > יעשה לו ב ד | 31 לו < | 31 שהיה < ב ד | 32 שורו ב ד |

או הכחיש אין לו אלא שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבילה יפה 1
חמשים זוז זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת שנ'
ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון דברי ר' יהודה
אמ' לו ר' מאיר לא בזה דיברה תורה אלא בזמן שאין הנבילה יפה כלום הא מה
תלמ' לומ' וגם את המת יחצון יחצון דמי מיתה ביניהם: [4] יש חייב על נוקי 5
עצמו ועל נזקי שורו וחמורו פטור על ניזקי עצמו ועל ניזקי שורו וחמורו כי זה צד
חייב על ניזקי עצמו ועל ניזקי שורו וחמורו היזיק ברש' היח' חייב שורו וחמורו חייבין
היזיק בלא מתכוין חייב שורו וחמורו חייבין הדליק גדישו של חבירו ביום הכיפורים
חייב שורו וחמורו חייבין כיצד פטור על נזקי עצמו ועל נזקי שורו וחמורו הזיק
ברשות הרבים כדרך הילוכו פטור שורו וחמורו פטורין המית בלא מתכוין פטור שורו 10
וחמורו פטורין חבל בהקדש בגר ועבד משוחרר פטור ושורו וחמורו פטורין ופטור
על נזקי עבדו ואמתו: [5] כי זה צד משלם במותר חצי נזק שור ששוה מנה שנגח
לשור שוה מאתים הכחישו חמשים זוז חזר האחרון והכחישו שלשה של זהב האחרון
משלם לראשון חצי דינר זהב שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים וחִבל בו
חמשים זוז השביח הניזק היה יפה ארבע מאות זוז שאילמלא לא הזיקו היה יפה 15
שמונה מאות זוז עד שלא עמד בדין והשביח אין לו אלא כשעת ניזקו משעמד בדין
הכחיש אין לו אלא כשעת עמידת בַדִּין השביח את המזיק עד שלא עמד בבית דין
אין לו אלא כשעת ניזקו משעמד בבית דין והשביח אין לו אלא כשעת עמידתו
בדין הרג שורו ושל חבירו הוקרה בהמה או שהוזלה הדליק גדישו של חבירו
או הוקרה תבואה או הוזלה בין משעמד בבית דין ובין עד שלא עמד בבית דין 20
אין לו אלא כשעת ניזקו: [6] שור שהיה רודף אחר חבירו נהפך נרדף וחבל בו
שחבלו בו אחרים הרי אילו חייבין הוזק הרודף בנרדף פטור נרדף ברודף חייב שור
שעלה על גבי חבירו ובא בעל התחתון ושמטו או ששמט את עצמו ונפל ומת פטור
דחאו ונפל ומת חייב שור שהיה רועה ויצא שור אחר אחריו נמצא הרועה זה
שמת אפילו זה מנוּגח וזה מועד לנגיחה או מנושך וזה מועד לנשיכה פטור ר' אחא 25
אומר גמל שהיה אוחיר בין הגמלים ונמצא אחד גמל מת חייב בידוע שזה המיתו
יצאו שני שוורים אחריהם ספק שהם המיתוהו ספק ממקום אחר ומתו הרי אילו
פטורין אם בידוע שהן המיתוהו הרי אילו משלמין בקטן ולא בגדול בתם ולא
במועד: [7] שני שוורים שהיו רועין ויצאו שני שוורים אחריהם נמצאו הידועים הללו
מתים ספק שהם המיתום ספק ממקום אחר ומתו הרי אילו פטורין אם בידוע שהן 30
המיתום הרי אילו משלמין בקטן ולא בגדול בתם ולא במועד אם בידוע שהשחורים
המיתו את הלבנים היו שם אחד גדול ואחד קטן אחד תם ואחד מועד הרי אילו

3 סמות כ"ח ל"ה | 5 סס | 5 י ג' ד' (ג' י'); ג מ"ה, ל"ד, ב"מ ל"ט | 12 י סס (ג' ט'); ג ל"ד | 21 י
ג' ג' (ג' ח'); ג כ"ו כ"ח | 26 י ד' ד' (ה' ח'); ג שבועות ל' | 29 י (סוף ג'); ג ל"ה ל"ו |

1 שור < שור ב ד | 3 וגם . . יחצון] וגו' ב | 6 ופטור ב ד | 6 וחמורו < | 8 במתכוין ב ד |
9 פטור < מלשלם ב ד | 10/11 המית . . . פטורין < ב | 11 שורו ב ד | 12 שוה ב ד | 13 שור
ב ד | 13 חזרה אחרון | 15 זוז < חזר האחרון והכחישו ב ד | 16 בבית דין ב ד | 16 השביח ד < ב <
המזיק אם עד שלא עמד בדין השביח ד | 16 אין . . נזקו < ב | 16 משעמד בדין < ב ד | 17
עמידתו בבית דין ב ד | 17/19 השביח . . . . בדין < ב | 17 את < | 17 אם עד | 17 דין < השביח |
18 נזקו < הכחיש אין לו אלא כשעת עמידתו בדין | 18 אם משעמד ב ד | 19 בבית דין ב ד | 19
של ב ד | 20 והוקרה ב ד | 20 או שהוזלה | 20 בדין ב | 21 והפך הנרדף ב ד | 22 או שחבלו ב ד |
22 חייבין] פטורין ב ד | 25 אין] זה ב ד | 26 ונמצא שם גמל מת ד ונמצא מת שם גמל ב | 27 ספק
ממקום אחר מת ד < ב | 29 הידועים] הרועים ב ד | 30 שהם המיתום < ב | 30 מתו ב ד | 30
שהם ב השם ד |

1 משלמין לגדול ולקטן ולגדול מן הקטן ולקטן מן הגדול לגדול מן התם ולקטן מן
המועד היו הנִיזוקין של שניהם והמַזִיקין של אחד ספק שהם המיתום ספק ממקום
אחר ומתו הרי אילו פטורין אם בידוע שהם המיתום הרי אילו משלמין בקטן ולא
בגדול בתם ולא במועד אם בידוע שהשחורים המיתו את הלבנים היו שם אחד
5 גדול ואחד קטן אחד תם ואחד מועד הרי אילו משלמין לגדול ולקטן לגדול מן
הקטן ולקטן מן הגדול ולגדול מן התם ולקטן מן המועד והניזקין משטנין ביניהם
זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו היו המזיקין של שנים והניזקין של אחד אף
על פי שבידוע שהשחורים המיתו את הלבנים הרי אילו פטורין שזה אומר לו שלך
המית וזה אומר לו שלך המית אם בידוע שהשנים המיתו את השנים היו שם אחד
10 גדול ואֶחד קָטן ואחַד תם ואחד מועד הרי אילו משלמין לגדול ולקטן לגדול מן
הקטן ולקטן מן הגדול לגדול מן התם ולקטן מן המועד והמזיקין משטנין ביניהם
זה נותן לפי שלו וזה נותן לפי שלו היו המזיקין של שנים והניזקין של שנים אף
על פי שבידוע שהשחורים המיתו את הלבנים הרי אילו פטורין שזה אומ' לו שלך
המית וזה אומ' לו שלך המית אם בידוע שהשנים המיתו את השנים בזמן שכולן
15 באין לבית דין פטורין אין כולם באין לבית דין חייבין שנים שזרקו שני אבנים
ושברו שתי חביות אחת של יין ואחת של שמן זה אומ' את של יין וזה אומ'
את של יין משלמין את של יין אחת מליאה ואחת ריקנית זה אומ' את הריקנית
וזה אומ' את הריקנית משלמין את הריקנית שברו חבית אחת זה אומ' לו אתה
שיברתה וזה אומ' לו אתה שיברתה שניהם פטורין:

20 ד [1] שור שחציו של ישר' וחציו של הקדש שהזיק של ישר' מועד משלם נזק
ד שלם ותם משלם חצי נזק של הקדש בין תם ובין מועד פטור הוזק מאחר של
ישר' חייב ושל הקדש פטור שור של הקדש הבעלים חייבין באחריותן והבעלים
נוטלין את ניזקו ונותנין את ניזקו שור שחציו של ישראל וחציו של גוי שהזיק של ישר'
מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק ושל גוי בין תם ובין מועד משלם נזק שלם:
25 [2] שור של גוי שהזיק שור של גוי אחר חבירו אף על פי שקיבלו עליהם בדיני ישראל
משלם נזק שלם שאין תם מועד בנזקי הגוי: [3] שור של ישראל שנגח לשור של
כותי ושל כותי שנגח שור של ישר' מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק ר'
מאיר אומ' שור של ישראל שנגח שור של נוכרי פטור ושל נוכרי שנגח שור של
ישר' בין תם ובין מועד מן העלייה ייפה כח הדיוט מכח גבוה וכוח גבוה מכח הדיוט
30 ייפה כח הדיוט נזקין להדיוט ואין נזקין לגבוה ריבית ואונאה להדיוט ואין ריבית
ואונאה לגבוה תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה להדיוט ואין תשלומי כפל ואין
תשלומי ארבעה לגבוה נשבע להדיוט משלם קרן וחומש לגבוה אין משלם אלא

20 י ד' ב' (ד' ג'); ג י"ג | 26 י סס | 26 י סס; ג ל"ח |

2 המזקין א | 2 שניים ב ד | 3 מתו ב ד | 7/9 אף על פי . . שלך המית] ספק שהם המיתום
ספק ממקום אחר מתו הרי אלו פטורין ואם בידוע שהן המיתום הרי אלו משלמין בקטון ולא
בגדול בתם ולא במועד ב ד | 9 השנים < א' ד | 9 והיו שנים ב ד | 10/11 מן הגדול ולקטון ד < ב |
11 הקטן < א | 11 מן הקטן ב ד | 11 ולקטן ב לתם ד | 12 והניזקין של שנים < ב | 13 שבידו |
13 לו < ב ד | 15 שתי ב ד | 16 זה אומר את של . . וזה אומר < ב | 17 את של שמן ד <
ב | 18 הריקנית] המלאה ד | 18 את החבית ב ד | 18 אחת < ב ד | 20 של < ב ד | 20
שהוזק | 21 מאחד | 24 עובד ע"ז | 25 גוי אחר] ישראל אחר ב אחר ד | 25 עליהם < לדון ב ד | 26
משלמין ב ד | 26 ומועד ב ד | 26 שור של ב ד | 27 שלם < מן העליה ב ד | 28 עובד ע"ז . . .
עובד ע"ז | 29 מועד < משלם נזק שלם ב ד | 31/32 והתשלומי ב ד | 32 ארבעה וחמשה ב ד |

1 קרן ייפה כוח ,גבוה מעילה לגבוה אין מעילה להדיוט אמירתו לגבוה כמסירתו
להדיוט קרן וחומש לגבוה ואין קרן וחומש להדיוט הקונה מן הגבוה בכסף ומן
ההדיוט בכסף בשטר ובחזקה: [4] שור חרש שוטה וקטן שנגח שור של פיקח פטור
ר' יעקב אומר משלם חצי נזק שור שנתחרשו בעליו או שנישטו בעליו או שהלכו
5 בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אומ' לעולם הוא בתמותו עד שיעידוהו בפני
בעלים ר' יוסי אומ' מעמידין עליו אפיטרופין העידוהו בפני אפיטרופין נתפקח החרש
ונשתפה השוטה והגדיל הקטן או שבאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אומ'
סומכוס אומ' לעולם הוא בתמותו ראשנה עד שיעידוהו בפני בעליו שנייה ר' יוסי
אומר הרי הוא כחזקתו זה הכלל כל שהועד בו והועד בבעליו בדבר שהועד בו
10 בשעה שהועד עליו משלם נזק שלם מן העלייה וכל שלא הועד בו ולא הועד בבעליו
בדבר שלא הועד בו בשעה שלא הועד עליו משלם חצי נזק מגופו: [5] אמ' ר' יהודה
מועד לשבתות אינו מועד בימות החול עד שיחזור בו שלשת ימי שבתות זו אחר
זו וזו אחר זו: [6] יש כן חייב בכופר וחייב במיתה חייב במיתה ופטור מן הכופר
חייב בכופר ופטור מן המיתה פטור מן הכופר ופטור מן המיתה שור המועד שהמית
15 חייב בכופר וחייב במיתה שור תם שהמית ושור חרש שוטה שהמית המית גר ועבד
משוחרר חייב במיתה ופטור מן הכופר שור שהיה מתחכך ונפל על האדם נתכוון
להרוג את הבהמה והרג את האדם לנכרי והרג את ישראל לנפלים והרג את
בן קיימא חייב בכופר ופטור מן המיתה ולעינין הניזקין ר' יהודה מחייב ור'
שמעון פוטר שנ' כי יגח עד שיתכוין ליגח אם היה תם פטור מן הכופר ופטור מן
20 המיתה ר' יהודה אומר שור המדבר ושור הקדש ושור הגר שמת ואין לו יורשין
פטור שנ' והועד בבעליו אין בעליו לאילו יותר על כן אמ' ר' יהודה המית
כשהוא של הדיוט ולא הספיק לעמוד בבית דין עד שהקדישוהו בעליו המית כשהוא
של גר ולא הספיק לעמוד בבית דין עד שמת הגר פטור שנ' לא ישמרנו בעליו
והמית את ששוות המתתו לשעת עמידתו בבית דין חייב את שלא שוות המתתו
לשעת עמידתו בדין פטור: [7] כי זה צד הוא משלם שמין את הניזק כמה הוא יפה
25 לפיכך הוא משלם ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומ' שמין את הבעלים
כמה הן יפין לפיכך הם משלמין: [8] כל שחייב בבן חורין חייב בעבד בין בכופר
ובין במיתה כל שפטור בבן חורין פטר בעבד בין בכופר ובין במיתה המית עבד
עברי נותן כל כופרו עבד של שני שותפין נותן לשניהם חציו עבד וחציו בן חורין
30 נותן לפי חשבון חצי כופר ליורשים וחצי שלשים סלע לבעלים: [9] הממית על פי
עד אחד והרובע והנרבע על פי עד אחד פסול לגבי מזבח ופטור מן המיתה ומותר

3 י׳ סס (ד׳ ד׳); ג׳ ל״ט | 11 י׳ סס; ג׳ ל״ז | 13 י׳ סס (ד׳ ה׳ ו׳); ג׳ מ״ג מ״ד | 19 שמות כ״א כ״ח | 21
סס סס כ״ט | 23 סס, וע׳ סס ל״ו | 25 י׳ ד׳ ב׳ (ד׳ ו׳); ג׳ מ״ז | 27 ג׳ מ״ג | 30 י׳ סס; ג׳ מ: |

2 וחומש להדיוט > קרן ב ד | 4 פטור > ר' עקיבא ב ד | 4 ור' ב ד | 4 שנשתטו ב ד | 5
אומר > סומכוס אומר ב ד | 7 נשתפה ד ושפה ב | 9 בחזקתו ב ד | 9 בבעליו > | 11 משעה | 11 ר'
יהודה אמר ב ד | 12 ואינו ב ד | 12 לימות ב ד | 12 דחול > אימתי הוא תם ב ד | 12 עד] על
א | 13 וזו אחר זו > ב ד | 14 מן המיתה > ב | 14 במיתה ב | 15 שוטה > וקטן ב ד |
16 מיתה | 16 נתחכך > בכותל ב ד | 17 האדם] הבהמה | 17 בן ישראל ב ד | 17 את > ב ד |
19 וכי פ | 19 יגח > שור | 20 המיתה > כותי או [או > ב] בן שמונה פטור מן הכופר ופטור
מן המיתה ב ד | 20 גר ב ד | 21 בבעליו > ולא ישמרנו ב ד | 22 בדין ב ד | 22 שהקדישו ב ד |
23 בדין ב ד | 23 ולא ב ד | 24 בית דין א | 25 בבית דין ב ד | 26 משלם דברי ר' יהודה ד
ר' שמעון בי ר' יהודה ב | 26 ר' ישמעאל בנו של > ב ד | 27 בעבדים ב ד | 28 במיתה > כל
שפטור בבן חורין פטור בעברים | 28 בין בכופר ובין במיתה > ב | 28 וכל ב ד | 28 בעבדים ב ד |
29 כופר ב ד |

1 בהנאה הממית על פי שנים והרובע והנרבע על פי שנים פסול לגבי מזבח חייב
במיתה ואסור בהנאה הממית בין משלו ובין משל חבירו בין לפני הקדישו ובין
לאחר הקדישו בין בשוגג ובין במזיד ובין באונס ובין ברצון פסול לגבי מזבח
רובע ונרבע בין משלו ובין משל חבירו בין לפני הקדישו ובין לאחר הקדישו בין
5 בשוגג בין במזיד פסול לגבי מזבח באונס כשר וברצון פסול: [10] יש בנוגח שאין
ברובע וברובע שאין בנוגח נוגח משלם את הכופר לאחר מיתה מה שאין כן ברובע
יש ברובע שהרובע עשה בו אונס כרצון שאין מתכוין כמתכוין מה שאין כן בנוגח:

ה [1] שור תם שהזיק עד שלא עמד בדין הקדישו בעליו מוקדש שחטו ומכרו
ונתנו במתנה מה שעשה עשוי משעמד בדין הקדישו בעליו אין מוקדש שחטו ומכרו
10 ונתנו במתנה לא עשה ולא כלום מפני שמשלם מגופו: [2] שור המועד שהזיק בין
משעמד בדין ובין עד שלא עמד בדין הקדישו בעליו מוקדש שחטו ומכרו ונתנו
במתנה מה שעשה עשוי מפני שמשלם מן העלייה: [3] שור תם שהזיק ואחר כך
המית המית ואחר כך הזיק פטור שור המועד שהזיק ואחר כך המית חייב המית
ואחר כך הזיק עד שלא נגמר דינו חייב משנגמר דינו פטור: [4] שומר חנם והשואל
15 נושא שכר והשוכר שהזיק שור ברשותן מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק
שאלו בחזקת שהוא תם ונמצא מועד הבעלים משלמין חצי נזק והשואל פטור
הועד בו בפני שואל ואחר כך מסרו לבעלים הבעלים משלמין חצי נזק והשואל
משלם חצי נזק המית ברשותו ואחר כך מסרו לבעלים עד שלא נגמר דינו מסרו
לבעלים פטור משנגמר דינו ואחר כך מסרו לבעלים חייב ר' יעקב אומר אף משנגמר
20 דינו עד שלא נסקל מסרו לבעלים פטור: [5] פרה שהמיתה ואחר כך ילדה עד שלא
נגמר דינה ילדה ולדותיה מותרין משנגמר דינה ילדה ולדותיה אסורין נתערבו
באחרים ואחרים באחרים כולן אסורין בהנאה מה יעשו להן כונסין לכיפה עד שעה
שימותו ר' אלעזר בר' שמעון אומ' כולם נסקלין: [6] הגוזל שור מחבירו והמית
ברשותו ואחר כך מסרו לבעלים בין משנגמר דינו ובין עד שלא נגמר דינו חייב:
25 [7] הלוקח שור מחבירו בחזקת שהוא תם ונמצא מועד והועד בו בפני שני' באמת
שהוא חייב לו מפני שמקח טעות שור שפסק את המוסירה ויצא והזיק תם פטור
מועד חייב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר תם חייב ומועד פטור ר' אליעזר בן יעקב
אומר זה וזה פטורין שנ' לא ישמרנו בעליו שמור הוא זה ר' אליעזר אומ' אין
לו שמירה אלא סכין: [8] כנום שורך ואני אשמרנו הוזק פטור היזיק חייב כנום
30 שורך ושומרו הוזק חייב היזיק ר' מאיר אומ' משלם נזק שלם וחכמ' אומ' על השן
ועל הרגל משלם נזק שלם על נגיחה ועל נגיפה ועל נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה
מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק: [9] הכנים שורו לחצר של בעל הבית
שלא ברשות ובא שור ממקום אחר שלא ברשות נגח נגף נשך רבץ ובעט ר' מאיר

5 ג׳ נדה מ״א | י׳ גיטין מ״ו ג׳ (ה׳ א׳); ג׳ ל״ג: | 10 סס | 12 ג׳ ל׳: | 14 י׳ ד׳ ב׳ (ד׳ ד׳); ג׳ מ׳ | 20
ג׳ סנהדרין פ׳ | 25 י׳ ד׳ ג׳ (סוף ד׳); ג׳ מ״ו | 28 שמות כ״א ל״ו | 29 י׳ ד׳ ד׳ (ה׳ ד׳); ג׳ מ״ח: | 32
י׳ סס |

1 פוסל ב ד | 1/2 אסור בהנאה וחייב במיתה ב ד | 8 והקדישו ב ד | 8 מקודש ב ד | 9 מה
שעמד ב | 10 מועד ב ד | 10 בין > מועד | 11 עד שלא . . . בין משעמד ב ד | 13 מועד ב ד |
15 הזיק | 15 לשלם | 16 שהוא > ב ד | 17 בו > ב | 17 ואח״כ מכרו הבעלים משלם ב ד | 18
משלמין א | 18 הבעלים | 19 ואח״כ > ב ד | 19 ר' עקיבא | 22 כונסין > אותן ב ד | 24 מסרו >
לעדים | 24 בין עד שלא . . . בין משנגמר ב ד | 26 תם] דם | 28 פוטרין ב ד | 28 ולא ב ד פ | 29
שמירה > לשור ב ד | 29 כנום . . . אשמרנו > ב | 29 הזיק . . . הוזק ב ד | 30 חייב] פטור |
30 משלם . . . דברי ר״מ ב ד |

1 אומ׳ משלם נזק שלם וחכמ׳ אומ׳ על השן ועל הרגל משלם נזק שלם ועל נגיפה ועל נגיחה ועל נשיכה ועל רביצה ועל בעיטה משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק: [10] הכנים קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר שלא ברשות ושברן פטור ואם הוזק בהן בעל קדירות חייב: [11] הכנים פירותיו לחצר בעל הבית 5 שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הוזק בהן בעל הפירות חייב: [12] נפל לבור והובאיש את מימיו חייב בכופר דברי ר׳ טרפון ור׳ עקיבא פוטר מן הכופר היה בו עבד או אמה נותן שלשים סלע דברי ר׳ טרפון ור׳ עקיבא פוטר משלשים סלע: [13] יש נותן את הכופר ואין ניסקל יש שניסקל ואינו נותן את הכופר החופר בור ברשותו ונפל עליו שור והרגו נותן את הכופר ואינו נסקל נכנס 10 לחצר בעל הבית שלא ברשות נגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית ומת נסקל ואינו נותן את הכופר: [14] שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצידה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה ילדה סומכוס אומר משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לוולד וכן פרה שנגחה את השור ונמצא וולדה בצידה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה ילדה סומכוס אומ׳ משלם חצי נזק מן 15 הפרה ורביע נזק מן הוולד:

ו [1] שור שדחף את חבירו ונפל לבור ומת בעל השור חייב ובעל הבור פטור ר׳ נתן אומ׳ במועד זה נותן מחצה וזה נותן מחצה בתם בעל הבור משלם שלשה חלקים ובעל השור רביע: [2] החופר בור ברשותו ונפל עליו שור והרגו חייב בכופר ואם הוזק השור בעל הבור פטור: [3] החופר בור ברשות הרבים ונפל עליו שור 20 והרגו פטור מן הכופר והוזק השור בעל הבור חייב: [4] חפר בור ברשות הרבים ופתח ברש׳ הר׳ אפילו הוא של רבים חייב עד שימסור לרבים איזו הוא בור שאמרה תורה חפר ברש׳ היחיד ופתח ברש׳ היחיד יש לו רשות לפתח ברש׳ הרבים ופתח ברש׳ הרב׳ אין לו רשות לחפור ואין לו רשות לפתוח ברש׳ היחיד ופתח לרשות הרבים יש לו רשות לחפור ואין לו רשות לפתוח אבל יש לו רשות ברשות הרבים 25 ליכנס לשם ברש׳ הרבים ופתח לרשות היחיד אפילו הוא של רבים פטור ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר חייב עד שיעשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים או עד שירחיק מן הכותל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם או עד שימסור לרבים: [5] חפר ופתח ומסר לרבים פטור כך היה נחוניא חופר שיחין עושה חופר ופותח ומוסר לרבים וכשבא דבר אצל חכמ׳ אמרו עשה זה כהלכה: [6] חפר כראוי וכיסה כראוי עשה 30 לו חוליא כראוי גבוהה עשרה טפחים מסרו לחולה ולזקן שיש בו דעת פטור: [7] חפר שלא כראוי וכיסה שלא כראוי או שמסרו לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת חייב: [8] חפר תשעה טפחים ובא אחר וחפר טפח האחרון חייב ר׳ אומר אחר הראשון לנזקין ואחר האחרון למיתה: [9] חפר עשרה טפחים ובא אחר וסיידו וכיידו

3 י שם (ה׳ ב׳); ג מ״ז: | 4 י שם (ה׳ ג׳); ג שם | 5 י שם (ה׳ ד׳); ג מ״ז: | 11 י שם (ה׳ ח׳); ג מ״ו | 16 י ה׳ ח׳ (ה׳ י׳); ג כ״ג | 18 ג ב״ב קע״ה | 20 ג מ״ט: | 27 י דמאי כ״ב ח׳ (ח׳ ג׳) שקלים (ה׳ ח׳); ג כ׳ | 32 י ה׳ ח׳ (ה׳ ז׳); ג כ״ח |

1 נגיחה . . נגיפה ב ד | 2 בעיטה < מועד ב ד | 5 אחר < שלא ברשות ב ד | 6 והבאיש ב ד | 8 סלעים ב ד | 8 יש שנסקל] נסקל ב ד | 11 נותן] משלם | 13 נזק] כופר ב ד | 13 נזק < ב ד | 15 נזק < ב ד | 20 ואם הוזק ב ד | 20 בור < ב | 22 לרשות היחיד ב ד | 22 רשות < לחפור ויש לו רשות ב ד | 23 לרשות ב ד | 24 לו] לרבים ב ד | 24 ברשות הרבים < ב ד | 27 כדי < | 28 ומסר < ב | 28 וכן ב ד | 28 נחוניא < פותח ב ד | 28 וחופר ב ד | 29 אצל] לפני ב ד | 30 לו] לה ב ד | 30 כראוי < ב ד | 30 בו] בחן ב ד | 31 או] עשה לה חוליא פחותה מי׳ טפחים ב ד | 31 מסרו ב ד | 32/33 ר׳ יהודה אומר אחר האחרון למיתה אחר הראשון להזיק ב ד | 33 טפחים < ב ד | 33 וסיירו ב | 33 וכיירו ב ד |

1 האחרון חייב אחד חפר עשרה ואחד חפר עשרים ואחד חפר מאה ואחד חפר מאתים כולן חייבין: [10] בור של שנים אחד מכסה ואחד מגלה המגלה חייב כיסהו ונתגלה כשהוא עומד ורואה ולא כיסהו הרי זה חייב כיסהו והלך לו אף על פי שנתגלה לאחר מיכן פטור: [11] חפר חמשה טפחים ובא אחר וחפר חמשה האחרון 5 חייב: [12] כמה שיעורו להזיק כל שהוא ולמיתה עשרה טפחים סומכוס אומ׳ לעומקו שלשה טפחים לאורכו ולרוחבו ארבעה ר׳ אלע׳ הקפר אומ׳ כמלואו של נופל: [13] נפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור בבור ובשיח בין מלפניו בין מלאחריו חייב: [14] נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן שור סומא המהלך בלילה חייב בן או בת עבד או אמה פטור נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרעו 10 חייב על הבהמה ופטור על הכלים שנ׳ ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון יצאו כלים שאין להם אונאה יצא אדם שאין הימנו אונאה במותו למה זה דומה למניח אבנו וצלוחיתו ברש׳ הרבים ובא אחר והוזק בהן חייב על נזקי אדם ופטור על נזקי צלוחית אם היטה הצלוחית ונשברה אף הוא חייב על נזקי הצלוחית: [15] בור שבאמצע הדרך הרי הוא של עולי בבל עד שתיוודע לך שהוא 15 של אנשי אותה העיר שברחבה ושבכרמלית הרי הוא של אנשי אותה העיר עד שתיוודע לך שהוא של עולי בבל בור שבאמצע השדה הרי הוא של בעל השדה עד שתיוודע שהיא של אנשי אותה העיר הנהרות והמעיינות המושכין הרי הן של כל אדם: [16] המטבעית את חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים צווח באזנו וחירשו פטור אחזו צווח באזנו וחרשו חייב המטבעית בהמת חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים: [17] הלעיטה 20 חילתית הרדופני וסם המות וצואת תרנוגלין פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים העושה מלאכה במי חטאת ופרת חטאת של חבירו פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים שליח בית דין שהכה ברשות בית דין והיזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים המחתך את העובר במעי אשה ברשות בית דין והיזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים רופא אומן שריפא ברשות בית דין והיזיק פטור מדיני אדם ודינו מסור 25 לשמים: [18] אחד שור ואחד חמור ואחד שאר בהמה חיה ועוף לנזקין מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק אחד שור וחמור ואחד שאר בהמה חיה ועוף להרבעה ולכלאים ר׳ עקיבא אומ׳ כל אחד ואחד נתרבה במקומו ר׳ יוסי אומ׳ משום ר׳ ישמעאל בדיברות הראשונים הוא אומ׳ אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך בדיברות האחרונים הוא אומ׳ אתה ובנך ובתך ושורך 30 וחמורך וכל בהמתך שור וחמור בכלל היו למה יצאו להקיש עליהם מה שור וחמור האמורין לעינין שבת עשה שאר בהמה חיה ועוף כשור וחמור אף שור וחמור האמורין לעינין כל דבר נעשה שאר בהמה חיה ועוף כשור וחמור: [19] נעל כראוי

2 שם | 5 י (ה׳ ב׳); ג נ״ח | 7 ג כ״ב | 8 י ה׳ ה׳ (ה׳ ז׳), (ה׳ ה׳); ג שם, ג׳ | 10 שמות כ״א ל״ה | 14 ע׳ לעיל 278₈; י מדרש ל״ט ב׳ (ה׳ ה׳); ג מ״ח, בילה ל״ט | 18 ג שם כ״ד | 19 ג מ״ז: כ׳; י גיטין מ״ז ה׳ (ה׳ ה׳) | 22 ע׳ לעיל 328₁, י י׳ ה׳ (ה׳ ג׳); ג כ״ח | 25 ה׳ ה׳ (ה׳ ח׳); ג כ״ד | 28 שמות כ׳ י׳ | 29 דברים ה׳ י״ד | 32 י ה׳ ב׳ (ו׳ ה׳): ג מ״ס: |

7 חייב . . . הכרייה < ב | 8 שור < ב ד | 9 שפחה ב | 9 ונשתברו חמור וכליו < ב ד | 10/11 וחצו . . . יחצון] וגו׳ ב ד | 13 היטה] הושם | 14 נזקי < | 14 הוא] זה ב ד | 16 לך < ב ד | 16 בור < ב ד | 18 אחזו צווח] אחזו ב ד | 19 הלעיסה ב ד | 20 חלדות | 20 הרדפוני | 22 שליח . . . לשמים < ב | 23/24 רופא אומן . . . המחתך את העובר ב ד | 23 אשה] אמו ב ד | 24 ודינו מסור] וחייב בדיני ב | 25 שמים ב | 25 חמור ב ד | 26 נזק < ואחד שאר בהמה חיה ועוף לנזקין מועד משלם נזק שלם ותם חצי נזק ב | 27 להרביע ב | 27 וכלאי׳ | 28/29 עבדך [ועבדך א] . . . ובנך ובתך < | 32 נעשה < |

1 וקשר כראוי עשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים מסרה לחולה ולזקן שיש בהן
דעת פטור נעל שלא כראוי וקשר שלא כראוי עשה לו מחיצה פחותה מעשרה
טפחים מסרה לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת חייב איזה הוא שלא כראוי כל
שאינו יכול לעמוד ברוח: [20] רועה שמוסר צאנו לרועה אחר הראשון חייב והשיני
5 פטור המוסר צאנו לרועה אפילו חיגר ואפילו חולה ואפילו לפניו כשלש מאות צאן
פטור מסרו לחרש שוטה וקטן חייב לעבד ולאשה פטור ומשלמין לאחר זמן כיצד
עושין להן בית דין כותבין עליהן שטרי חוב נתגרשה האשה ונשתחרר העבד חייבין
לשלם החותך יבלתו של חבירו ועתיד לחותכה לא יאמר לו תן לי מה שחבלתה
בי אלא נותן לו כל בושתו הקוצץ נטיעותו של חבירו ועתיד לקוצצו לא יאמר
10 תן לו מה שחבלתה בו אלא נותן לו כל ניזקו: [21] אין שמין בית קב מפני
שמשביח ולא בית כור מפני שפוגם אלא שמין בית סאה באותה שדה כמה היתה
יפה וכמה היא יפה ר' שמעון בן יהודה אומ' משום ר' שמעון במה דברים אמורים
בזמן שאכלה ייחורי תאינים או שקיטפה לולבי גפנים אבל אם אכלה פגין או בוסר
רואין אותן כאילו הן פירות גמורים ר' יהודה אומ' משום ר' עקיבא אכלה פירות
15 נטיעות שמין להן נטיעות עצמה שמין אותו בית סאה ר' שמעון בן יהודה אומ'
משום ר' עקיבא הביאה שליש הרי היא כנטיעות: [22] ניבה וניבתו הרוח אם יש
בשלו כדי לנבות הרי זה חייב אם לאו הרי זה פטור ר' שמעון אומ' שלם ישלם
המבעיר את הבעירה הכל לפי הדליקה המדליק בתוך שלו כמה תבעיר הדליקה
ר' אליעזר אומ' שש עשרה אמה כדרך הרבים בשעת הרוח שלשים אמה ר' יהודה אומ'
20 שלשים אמה בשעת הרוח חמשים אמה ר' עקיבא אומ' חמשים אמה בשעת הרוח
שלש מאות אמה מעשה בערב שקפץ האור יותר משלש מאות אמה והזיק מעשה
שעיברה הדליקה עד הירדן שהיתה קשה במה דברים אמורים בזמן שקפצה אבל
אם היתה מסכסכת והולכת או שהיו עצים מצויין לה אפילו עד מיל הרי זה חייב:
[23] עברה נחל או גדר או שלולית שהן רחבים שמונה אמות פטור: [24] המדליק את
25 הגדיש והיו בו כלים ר' יהודה או' ישלם כל מה שהיה בתוכו וחכמ' אומ' אינו
משלם אלא גדיש של חיטין וגדיש של שעורים ורואין את מקום הכלים כאילו הוא
מלא תבואה השאילו לגדוש חיטין וגדש שעורין לגדוש שעורים וגדש חיטים אינו
משלם אלא שעורים היה גדיש חיטים ומחופה שעורים ומחופה חיטין אינו
משלם אלא שעורים היה אדם ישן בתוכן ודלק אפילו שוגג פטור מפני שנידון
30 בנפשו: [25] נכנס לחנותו של נגר שלא ברשות יצתה בקעת וטפחה לו בפניו פטור
אם הכנים ברשות בעל חנות חייב: [26] נכנס לחנותו של נפח שלא ברשות יצאו
ניצוצות והזיקוהו פטור אם הכנים ברשות בעל חנות חייב: [27] פועל שנכנס לחצר

4 י סס (ו' ב'); ג ל"ו | 9 י ו' ג' (ח' ו'); ג ל"ח: | 10 י סס (ו' ה'); ג כ"ח: | 16 י סס (ו' ו'); ג ס' ס"א: | 17/18 שמות כ"ב ה' | 24 י גי ג' (ג' ל'); כתובות ל"ד | 29 י סס (ו' ז'); ג סס | 30 ג ל"ב |

2 וקשר שלא כראוי < ב ד | 3 חייב < ב ד | 4 ברוח < מצויה ב ד | 4 ראשון . . ושני ב ד | 8 יבלת ב ד | 8 ועתיד] ועומד ב ד | 9 לו < ב ד | 9 הקוצץ נטיעותיו] הקו . . . . . . א | 9 לקצוץ ב ד | 11 שמשביחו ב ד | 11 סאה < פחותה ב ד | 13 שאכלה < | 15 נטיעות < נטיעות ב ד | 15 עצמן ב ד | 15 אותו] לו להן ב ד | 16 תבואה שהביאה ב ד | 16 ליבה וליבתו | 17 ללבות | 18 כמה תעבור ב ד | 19 ר' אליעזר בן עזריה ב ד | 19 י' אמה | 19 דרך רשות הרבים ב ד | 22 את הירדן | 23 לה < ב | 24 נחל] נהר ד להר ב | 26 אלא < בלבד ב | 26 או גדיש ד גדיש ב | 26 הוא < ב ד | 27 תבואה < ומודה ר' יהודה לחכמים במשאיל מקום לחבירו להגדיש והטמין כלי [כלי < ב] שאין משלם אלא גדיש של חטים וגדיש של שעורין ורואין את מקום הכלים כאלו מלא תבואה ב ד | 27 לגדוש < בו | 27 בחטין . . בשעורין | 28 ב ד < | 30 ויצתה לו ב ד | 31 נכנס ב ד | 32 נכנס ב ד |

1 בעל הבית שלא ברשות אף על פי שיש לו רשות ליכנס ולהגבות שכרן נגחו שורו
של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור אם אמר לו היכנס בעל הבית
חייב: [28] גמל שהיה טעון פשתן ועובר ברשות הרבים ונכנסה פשתנו לתוך החנות
ודלקה בנרו של חנוני והדליק את הבִירָה מן האגף ולפנים בעל גמל חייב מן
5 האגף ולחוץ חנוני חייב ר' יהודה אומ' אם היתה לפניו איצטיוראן והדליק פטור
וחכמ' אומ' אף על פי שהיתה לפניו והדליק חייב וכן היה ר' יהודה אומ' בנר
חנוכה פטור מפני שהניח ברשות וחכמ' אומ' בין כך ובין כך חייב כגון אילו מסככין
על פיתחי חניותיהם ברשות הרבים בחג אף על פי שיש להם רשות ובא אחר
והזק בהן הרי זה חייב: [29] חומר בשור שאין בבור וחומר בבור שאין בשור
10 שהשור חייב בכופר וחייב בשלשים של עבד ונגמר דינו אסור בהנאה ודרכו לילך
ולהזיק מה שאין כן בבור חומר בבור שהבור מועד לעולם מה שאין כן בשור:
[30] חומר בשור שאין באש וחומר באש שאין בשור שהשור חייב בכופר וחייב
בשלשים של עבד ונגמר דינו אסור בהנאה ומסרו לחרש שוטה וקטן חייב מה
שאין כן באש חומר באש שהאש מועד לעולם מה שאין כן בשור: [31] חומר בבור
15 שאין באש ובאש שאין בבור שהבור מסרו לחרש שוטה וקטן חייב מה שאין כן
באש חומר באש שהאש דרכה לילך ולהזיק ומועדת לאכול בין דבר הראוי לה ובין
דבר שאין ראוי לה מה שאין כן בבור:

ז ז [1] הגונב משלם תשלומי כפל אם טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
הגולן בין כך ובין כך אינו משלם אלא קרן: [2] שאלו תלמידיו את ר' יוחנן בן
20 זכאי וכי מה ראתה תורה להחמיר בגנב יותר מבגזלן אמ' להן גזלן הישוה כבוד
עבד לכבוד קונו גנב חלק כבוד לעבד יותר על כבוד קונו כביכול עשה גנב את
עין העליונה כאילו אינה רואה ואת האוזן שאינה שומעת שנ' הוי המעמיקים
מי"י לסתיר עיצה והיה במחשך מעשיהם ויאמרו מי רואינו ומי
יודעינו ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב כי אמרו אין
25 י"י רואה אותנו עזב י"י את הארץ ר' מאיר משלו משל משום רבן גמליאל
למה הדבר דומה לשנים שעשו משתה בעיר אחד קרא את בני העיר ואת המלך לא
קרא ואחד לא קרא לא את המלך ולא את בני העיר איזה הוא מהם עונשו מרובה
זה שקרא את בני העיר ואת המלך לא קרא ועונשו מרובה יותר מן השיני אמ' ר'
עקיבא מפני מה אמרו אם טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשתרש
30 בחטא: [3] חמשה דברים היה ר' יוחנן בן זכאי אומרן כמין חומר מפני מה גלו
ישר' לבבל יותר מבכל הארצות כולן מפני שבית אברהם משם משלו משל למה
הדבר דומה לאשה שקילקלה על בעלה להיכן משלחה משלחה לבית אביה: [4] בלוחות

3 י סי ג' (ו' ח'); ג ס"ב | 9 ג ע': י' | 19 ג ע"ט: ת סוף ויקרא (כ"ה ג') | 22/23 ישעי' כ"ט ט"ו | 24 תהלים צ"ד ז' | 24 יחזקאל ח' י"ב וע' ט' ט' | 30 ג ס"ז: פסחים פ"ז: | 32 ר סוף עקב (רל"ט ב' דפוס פראנקפורט) |

1 את שכרו ב ד | 1 נבחו ב ד | 2 שטעון ב ד | 3 בפשתנו ב ד | 4 מן האגף . . . חייב < ב ד | 5 אצטבה ב אצטווה ד | 6 לפניו < אצטווה ב ד | 7 בין זה ובין זה ב ד | 7 מסכבין | 9 וחומר בבור] ובבור ב ד | 10 נגמר ב ד | 12 ובאש ב ד | 12 בכופרין ב ד | 13 ואם מסרו ב ד | 15 בבור < חומר בבור ב ד | 16 לוכל ב | 16 בין . . ובין < ב ד | 17 ודבר ב ד | 18 הגנב ב ד | 19 הגזלנין ב ד | 19 משלמין ב ד | 20 ראה ב ד | 20 כבוד < ב ד | 21 עבד לקונו ב ד | 21 וגנב ב ד | 22 כאילו] כולה ב < ד | 22 שאינה | 23 לסתור א < ב | 23/24 עיצה . . . יודעינו] וגו' ב ד | 24 יה . . . יעקב] וגו' ב ד | 24 אומרים פ | 25 ה' < ב | 25 את < ב ד | 26 בעיר < אחת ב ד | 27 את < ב ד | 28 עונשו ב ד | 29 יהודה ב | 29 אם < ב ד | 30 רבן ב ד | 31 מכל ב ד | 31 בפני ב ד | 31 אברהם < אבינו ב אביהם ד < היה ד | 32 משלחה < ב ד |

הראשנים והלוחות מעשה אלהים המה בשניות והלוחות מעשה משה שנ׳
והמכתב מכתב אלהים משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שקידש
את האשה הלה מביא את הלבלר ואת הדיו ואת הקלמוס ואת השטר ואת העדים
קילקילה היא מביאה את הכל דייה שיתן לה המלך כתב היכר יד שלו: [5] הרי
הוא אומר אשר נשיא יחטא אשרי הדור שהנשיא שלו מביא חטאת על שגגתו
ואומ׳ ורצע אדניו את אזנו במרצע מה ראתה אוזן לרצע יותר מכל האיברים
כולן לפי ששמע מהר סיני כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם פרקה ממנה
עול שמים והמליכה עליה עול בשר ודם לפיכך אמ׳ הכתוב תבוא אוזן ותרציע שלא
שמרה את מה ששמעה: [6] דבר אחר לא רצה להשתעבד לקוניו יבוא וישתעבד
לבנתיו ואומ׳ מזבח אבנים לא תניף עליהם ברזל וכי מה ראה ברזל ליפסל
יותר מכל מיני מתכות מפני שהחרב רְאוּיָה לעשות הימנו חרב סימן פורענות ומזבח
סימן כפרה מעבירין דבר שסימן פורענות מדבר שהוא סימן כפרה והרי דברים קל
וחומר ומה אם אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות עַל שמטילות
בהן כפרה בין ישר׳ לאביהם שבשמים אמ׳ הכתוב לא תניף עליהם ברזל בני
תורה שהן כפרה לעולם על אחת כמה וכמה שלא יגיע בהן אחד מכל המזיקין
כולן: [7] הרי הוא אומ׳ אבנים שלימות תבנה את מזבח י״י אלהיך אבנים
שמטילות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים אמר המקום יְהֵיוּ שלימים לפני בני
תורה שהן שלימים לעולם על אחת כמה וכמה שיהיו שלימים לפני המקום:
[8] שבעה גנבים הם הראשון שכולם גונב דעת הבריות המסרב בחבירו לְאוֹרְחוֹ ואין
בלבו לקראותו המרבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל המפתח לו החביות
המכורות לחנווני המעוול במידות והמשקר במשקלות והמערב את הגידה בתלתן
ואת החומץ בשמן אף על פי שאמרו אין השמן מקבל כלום לפיכך מושחין בו את
המלכים ולא עוד אלא שמעלין עליו שאילו היה יכול לגנוב דעת העליונה וגונב
שכל הגונב דעת הבריות נקרא גנב שנ׳ ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישר׳
מי גדול גונב או נגנב הוי אומ׳ נגנב שידוע שנגנב ושתק: [9] וכן מצינו שהיו ישראל
עומדין אצל הר סיני ביקשו לגנוב דעת העליונה שנ׳ כל אשר דבר י״י נעשה
ונשמע כביכול נגנב הוא להם תלמ׳ לומ׳ מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה
אותי אם תאמר שאין הכל גלוי לפניו והלא כבר נאמר ויפתוהו בפיהם
ובלשונם יכזבו לו וליבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו אף על פי

1 שמות ל״ב ט״ז | 2 שם | 4 ג הוריות י׳: | 5 ויקרא ד׳ כ״ב | 6 שמות כ״א ו׳ | 6 י קדושין כ״ט ד׳ (א׳ ב׳); ג שם כ״ב: | 7 ויקרא כ״ה נ״ה | 9 ת קדושים (נ״ב ד׳); ש שם רמז תתק״ד | 10 דברים כ״ז ה׳ | 16 שם ו׳ | 19 ש משפטים רמז שמ״ג | 24 שמואל ב׳ ט״ו ו׳ | 25 ש שם | 26/27 שמות כ״ד ז׳ | 27 דברים ה׳ כ״ו | 28/29 תהלים ע״ח ל״ו ל״ז |

2 הראשונים > הוא אומר ב ד | 1 המה > וגו׳ ב ד | 1 והלוחות > ב ד | 2 מעשה אלים ב | 3 הלה] הוא ב ד | 3 את הקולמוס ואת הדיו ב ד | 4 הכל דייה] הכלרייה | 5 מביא > קרבן ב | 6 ואומר > | 6 וכי מה | 6 נשתנה אוזן ב ד | 6 יתר [יתר > ב] לרצוע ב ד | 6 איברין ב איבריו ד | 7 עבדי הוא ד > ב | 7 ופרק ב ד | 8 והמליך עליו ב ד | 8 והרצע ב ד | 9 אחר > הוא ב ד | 10 לבניו ב | 10 ראה הכתוב ליפסול את הברזל ב ד | 11 נעשה ממנו ב ד | 11 והמזבח ב ד | 12 והלה ב ד | 13 אם > ב ד | 13 על > | 14 בהן > | 15 שלא ליגע ב ד | 15 מכל] מן ב | 16 ה׳ > ב ד | 17 שלום > והלא דברים ק״ו ומה [> אם ב] אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות על שמטילות שלום ב ד | 17 שלמות ב | 18 שלום בעולם | 20 בו > ב ד | 20 חבית ב ד | 21 את הנירה ב הנורה ד (ובא יש שלש נקודות על ד׳) | 22 כלום] דליס א | 23 היה גונב ב ד | 24 ויגנב פ | 25 שיודע ב ד | 26 אצל] על ב לפני ד | 28 אותי > וגו׳ ב ד |

כן והוא רחום יכפר עון ולא ישחית ואו׳ כסף סיגים מצופה על חרש
שפתים דולקים לב רע: [10] ר׳ מאיר אומ׳ בוא וראה כמה חביבה מלאכה
לפני מי שאמר והיה העולם שור מפני שביטלו במלאכתו משלם חמשה שה מפני
שאין לו מלאכה משלם ארבעה רבן יוחנן בן זכאי אומר בוא וראה כמה חס המקום
על כבוד הבריות שור מפני שמהלך ברגליו משלם חמשה שה מפני שטוענו משלם
ארבעה: [11] למעלה מהם הגונב את האסורין בהנאה שפטור מלשלם את השטרות
ואת הקרקעות ואת ההקדישות אינו משלם אלא קרן את הבהמה ואת החיה ואת
העופות את הכסות ואת הפירות ואת הקדישות הכלים ופטר חמור משלם תשלומי
כפל אף על פי שאסור בהנאה יש לו היתר אחר זמן: [12] הגונב את השור טבחו
ומכרו משלם חמשה שה משלם ארבעה שנ׳ חמשה בקר ישלם תחת השור
וארבע צאן תחת השה: [13] למעלה מהן הגונב את בן אחרים שנידון עליו
בנפשו ר׳ שמעון אומר הרי הוא אומ׳ חולק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע
ולא יגיד משלו משל למה הדבר דומה לאחד שטעון כלים ויצא מבית חבירו מצאו
חבירו וא׳ לו מה זה פלוני אמ׳ לו טול חלקך ואל תגיד לאחר זמן מצאו בעל
גניבה וא׳ לו משביעני עליך אם לא ראית אדם שטעון כלים ויצא מתוך ביתי א׳ לו
שבועה שאיני יודע מה אתה סח על זה נאמר חולק עם גנב שונא נפשו אלה
ישמע ולא יגיד אבל המתגנב מאחר חבירו הולך ושונה פירקו אף על פי שנקרא
גנב זוכה לעצמו שנ׳ לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב סוף
שמתמנה פרנס על הציבור ומזכה את הרבים ומשלם כל מה שבידו שנ׳ ונמצא
ישלם שבעתים את כל הון ביתו יתן אין שבעתים אלא דברי תורה שנ׳
אמרות י״י אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים:
[14] גנב ונתן לאחר וטבח גנב ונתן לאחר ומכר גנב והחליף גנב והקדיש גנב ונתן
במתנה גנב ונתן בהקפה גנב ונפרע את חובו גנב ושילח סיבלונות לבית חמיו
משלם תשלומי ארבעה וחמשה: [15] הגונב את הקיטעת ואת החיגרת ואת הסומא
הגונב של שותפין משלמין תשלומי ארבעה וחמשה השותפין שגנבו משלמין תשלומי
כפל ופטורין מתשלומי שלשה: [16] הגונב טריפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה
וחמשה כלאים וטבחו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳
אינו משלם אלא תשלומי כפל בלבד ר׳ אליע׳ אומ׳ הכלאים מן הרחל ומן הגדי
משלם תשלומי ארבעה וחמשה מן הכוי משלם תשלומי כפל ופטור מתשלומי
שלשה: [17] הגונב פרה מעוברת וטבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וה׳ דמי פרה
מעוברת ילדה ואחר כך טבח את עוברה משלמין תשלומי כפל ופטור מתשלומי
שלשה הגונב פרה מעוברת ילדה ואחר כך טבחה עז וחלבה ואחר כך טבחה שמינה
והכחישה משלם תשלומי כפל כשעת גניבה ותשלומי ארבע׳ וחמ׳ כשעת טביחה

1 שם שם ל״ח | 1/2 משלי כ״ו כ״ד | 2 ג ע״ט: | 6 ג כ״ז: | 10/11 שמות כ״א ל״ז | 11 ג סנהדרין פ״ד | 12 משלי כ״ט כ״ד | 17 משלי ו׳ ל׳ | 18/19 שם שם ל״א | 21 תהלים י״ב ב׳ | 22 ג ע״ח ע״ט | 24 ג ע״ח: | 26 י ו׳ א׳ (ז׳ ה׳); ג ע״ז: | 30 עי׳ ג ס״ה |

2 חלקים | 2 ולב ב ד פ | 3 ממלאכתו ב ד | 7 ואת החיה > ב ד | 8 הקדישות > ב ד | 8 ופטר חמור > ב ד | 9 לאחר ב ד | 10 שה] זה | 10 בקר > ב ד | 11 וארבע . . השה > ב ד | 11 בהן ב ד | 11 אחרים] הורין | 12/13 אלה . . . יגיד] וגו׳ ב ד | 13 שטוען ב ד | 13 כלים > ב ד | 15 משביע אני ב ד | 15 בית ב ד | 16 אלא | 17 חבר ב ד | 18 כי יגנוב > ב | 18 למלא . . ירעב] וגו׳ ב ד | 20 את . . . יתן] וגו׳ ב ד | 20/21 אין [ואין ד] . . . טהורות > ב | 21 כסף . . שבעתים] וגו׳ ד > ב | 22 גנב > ונתן לאחר ב ד | 23 ונפרע ב ד | 25 תשלומי > כפל ותשלומי ב | 27 וטבחו] ומכרו ב ד | 30 ומכר > ב ד | 30 דמי פרה > | 31 וילדה | 32 וילדה ב ד | 32 עז . . . טבחה > ב ד | 33 הגניבה ב ד |

ומכירה כחושה והשמינה משלם תשל׳ כפל ותשל׳ ארב׳ וחמשה כשעת גניבה: 1
[18] הגונב טריפה וטבחה שור הנסקל וטבחו עגלה ערופה וטבחה הטובח לעבודה זרה
משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳ עד שתהא זביחה מותרת
באכילה ר׳ נחוניא בן הקנה אומ׳ יום הכיפורים הרי הוא כשבת לתשלומין מכרה
חוץ מידה וחוץ מרגלה וחוץ מקרנה וחוץ מגיזתה משלם תשלומי ארבע׳ וחמ׳ ר׳ 5
שמעון בן אלע׳ אומר חוץ מידה וחוץ מרגלה משלם תשלומי כפל חוץ מקרנה וחוץ
מגיזתה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארב׳ וחמ׳ ר׳ מאיר או׳ חוץ מדבר שהנשמה
תלויה בו משלם תשלומי כפל חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו משלם תשלומי
ארבעה וחמשה: [19] גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר אם הגביה הרי זה חייב אם
לאו הרי זה פטור: [20] נתנו לפדיון בנו ולבעל חובו ולאשה בכתובתה לא עשה 10
כלום הגביהו ונתנו לפדיון בנו ולבעל חובו ולאשה בכתובתה מה שעשה עשוי היה
עומד ברשות הרבים וטבח ומכר אינו משלם אלא קרן: [21] הגונב תרומה ומעשר
שיני משלם תשלומי כפל את השטרות ואת הקרקעות ואת ההקדישות אחד קודשי
הקדשים ואחד קדשים קלים אינו משלם אלא קרן ר׳ יוסי הגלילי אומ׳ קדשים קלים
כהדיוט ושאר כל הקדשים אינו משלם אלא קרן בן עזאי אומ׳ בכור כהדיוט ושאר 15
כל הקדשים אינו משלם אלא קרן אבה יוסי בן דוסאי אומ׳ משום ר׳ יוסי
הגלילי שלמים כהדיוט ושאר כל הקדשים אינו משלם אלא קרן: [22] שנים מעידין
בו שגנב ושנים מעידין בו שטבח ומכר נמצאו זוממין על טביחה ומכירה הוא משלם
תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה נמצאו זוממין על זה ועל זה חייבין על
זה ועל זה על זה נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו: [23] שנים 20
מעידין בו שגנב ושנים מעידין בו שטבח ומכר נמצאו זוממין על גניבה הוא משלם
תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה אמר ר׳ יוסי במה דברים אמורים בזמן
שהן שני עדיות אינה אלא עדות אחת שבטלה מקצתה בטלה כולה נמצאו
זוממין על טביחה ועל מכירה הוא פטור והן משלמין תשל׳ כפל נמצאו זוממין
על זה ועל זה חייבין על זה נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו: 25
[24] תן לי שורי ואמ׳ אין לי אלא מעות תן לי מעות ואמ׳ אין לי אלא בהמה תן לי
ארבעה וחמשה ואמר אין לי אלא אחד אם היה יפה בדמי כולן שמין לו:

ח [1] גונב נפש מאחיו מבני ישראל אחד גונב איש ואשה וגר ועבד משוחרר ח
אחד איש ואשה וגר ועבד משוחרר שגנבו הרי אילו חייבין מכרו בין לאביו ובין
לאחיו ובין לאחד מן הקרובים חייב גנבו ולא מכרו או שמכרו ועומד בשוק פטור 30
הגונב את העבדים פטור שנים מעידין בו שגנב ושנים מעידין בו שמכר נמצאו
זוממין על גניבה הוא והן פטורין נמצאו זוממין על מכירה הוא פטור והן פטורין

2 י׳ סס; ג׳ ע״ח | 4 עי׳ לעיל 263_{22} | 5 י׳ סס (ה׳ ו׳); ג׳ ע״ט | 7 עי׳ לעיל 286_{18} | 12 עי׳ לעיל 37_{14}, 359_{7}; ג׳ כ״ז מ״ג, ת׳ ויקרא ומעלה מעל | 17 י׳ ו׳ ה׳ (ז׳ ג׳); ג׳ ע״ג | 20 דברים י״ט י״ט | 20/21 י׳ סס; ג׳ סס | 28 י׳ סנהדרין ל׳ ה׳ (י״א ב׳); ג׳ סס פ״ד |

1 כפל < כשעת גניבה ב ד | 1 גניבה] טביחה ומכירה ב ד | 2 טרפה] פרה | 2 וטבחה < ומכר |
5 מידה וחוץ < | 7 כפל ותשלומי < ב ד | 7 מאיר < ב ד | 8 כפל] ארבעה וחמשה ב ד | 9 כפל
ב ד | 9 הבעלים < | 9 הגביה < ונתנו לפדיון בנו ב ד | 10 הרי זה < ב ד | 10/11 לא עשה...
בכתובתה < ב | 16 יוסי < בן | 18 זביחה ד ומכירה < ב | 19 שלשה] ארבעה וחמשה ב | 19
זוממין < על הגנב׳ ד < הוא פטור והן משלמין תשלומי כפל נמצאו זוממין ב ד | 19/20 על זה ועל זה
< ב ד | 20 ועל ב ד | 20/25 שנים .... לאחיו < ב | 21 ושנים] והן | 21 גניבה] הטביחה | 23
שתי | 23 אבל אינם | 24 ומכירה | 25 על זה < ועל זה | 27 שלשה ארבעה ב ד | 32 הוא < פטור
ב ד | 32 והן פטורין < ב |

1 נמצאו זוממין על זה ועל זה חייבין על זה ועל זה על זה נאמר ועשיתם לו
כאשר זמם לעשות לאחיו: [2] היכן שורי שגנבתה ואמ׳ לו אתה מכרתו לי
ואתה נתתו לי במתנה אביך מכרו לי ואביך נתנו לי במתנה והעדים מעידין אותו
שגנב טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה הודה עד שלא באו עדים אין
5 משלם אלא קרן משבאו עדים משלם תשלומי ארבעה וחמשה: [3] היכן שורי שגנבת
אמ׳ לו תועה מצאתיו וטבחתיו מאילו בא אצלי וטבחתיו מאליו בא אלי וטבחתיו
בשוק היה עומד וטבחתיו משביעכני וא׳ אמן והעדים מעידין בו שגנב טבח ומכר
משלם תשלומי ארב׳ וחמ׳ הודה בין משבאו עדים בין עד שלא באו עדים אין
משלם אלא קרן: [4] היכן שורי שפיקדתי אצלך אמ׳ לו איני יודע מה אתה סח או
10 שאמ׳ לו אבד והעדים מעידין לו שאכלו אינו משלם אלא קרן הודה בין משבאו
עדים ובין עד שלא באו עדים אינו משלם אלא קרן: [5] היכן שורי שגנבתה אמר
לו אתה מכרתו לי ואתה נתתו לי במתנה אביך מכרו לי ואביך נתנו לי במתנה
משביעך אני ואמ׳ אמן והעדים מעידין אותו שגנב טבח ומכר משלם תשלומי ארב׳
וחמ׳ הודה לאחר שבועה עד שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם משבאו
15 עדים משלם תשלומי אר׳ וחמ׳: [6] היכן שורי שגנבתה אמ׳ לו תועה מצאתיו
וטבחתיו מאליו בא אצלי וטבחתיו משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין בו שגנב
טבח ומכר משלם תשל׳ אר׳ וחמ׳ הודה לאחר שבועה בין משבאו עדים ובין עד
שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם: [7] היכן שורי שפיקדתי אצלך אמ׳ לו
איני יודע מה אתה סח או שאמ׳ לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידין
20 אתו שאכלו אינו משלם אלא קרן הודה לאחר שבועה בין משבאו עדים ובין עד
שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם: [8] היכן שורי אמ׳ לו נגנב משביעך אני
ואמר אמן והעדים מעידין בו שגנבו משלם תשלומי כפל הודה לאחר שבועה עד
שלא באו עדים משלם קרן וחומש ואשם משבאו עדים משלם תשלומי כפל ואשם
חומשו עולה לו מתוך כפילו דברי ר׳ יעקב וחכמ׳ אומ׳ כל המשלם את הקרן משלם
25 חומש ואשם כל שאין משלם את הקרן אינו משלם חומש ואשם ואין משלם תשלומי
כפל ותשלומי ארבעה וחמשה מוסיף חומש ואשם זה אינו בא מכוח בעלים אלא
מכוח שבועה: [9] אין פורסין נישבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן היישוב
שלשים רים במה דברים אמורים במדבר אבל ביישוב אפילו מאה מיל הרי זה
אסור: [10] אין מגדלין תרנוגלין בירושלם מפנ׳ הקדשים אם יש לפניהם גינה או
30 אישפה הרי זה מותר אף על פי שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל

1 דברים י״ט י״ט | 2 ג׳ ק״ה | 9 י׳ שבועות ל״ח ד׳ (ה׳ ג׳) | 15 י׳ סס; ג׳ כ״ח | 18 י׳ ז׳ ה׳ (ט׳ י״א);
ג׳ כ״ח | 21 י׳ סס, שבועות סס; ג׳ ס״ה | 27 י׳ ו׳ ה׳ (ז׳ ז׳), ג׳ ע״ט: | 29 י׳ סס; ג׳ פ״ג: | 30 עי׳
לעיל 64_{32} |

1 נמצאו זוממין < | 1 חייבין < | 1 על זה ועל זה < ד על זה < ב ד | 6 וטבחתיו <
והעדים מעידין בו שגנב וטבח ב ד | 6 מאילו בא אצלי וטבחתיו < ב ד | 6 אלי] אצלי ב ד | 6
וטבחתיו < והעדים מעידין בו שגנב טבח ומכר ב ד | 7 היה בשוק ב | 7 משביעכני וא׳ אמן < ב ד |
9 היכא ב ד | 9 שהפקדתי ב ד | 10 שאבד ב ד | 10 לו] בו ב ד | 13 אותו] בו ב ד | 13 וטבחו
ומכרו ב ד | 15 משלם < ב ד | 15 וחמ׳ < ואשם ב ד | 15 לו < ב ד | 15 טועה ב ד | 16
וטבחתיו < משביעך [< אני ב] ואמר אמן והעדים מעידים שגנב ב ד | 10 מאליו . . וטבחתיו < ב <
בשוק היה עומד וטבחתיו ד | 16 משביעך . . . שגנב < ב | 17 טבח ומכר < ב ד | 17/18 משלם
תשלומי כפל ואשם הודה לאחר שבועה אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו
עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם ב ד | 18 שהפקדתי ב ד | 18 לו < ב ד | 20 אותו] בו ב ד |
21 היכן שורי < ב ד | 23 עדים < ב | 24 וחומש ועילה | 29 תרנגולין ב ד | 29 אם יש להן
גנב ב ד |

מגדלין בכור בעל מום שלשים יום אם היה תם אפילו עשר שנים הרי זה מותר
ומה אני מקיים לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים במדברות שביהודה
ובמדברות שבכפר עמאוקו: [11] מפני מה אמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל
מפני שמביאין בהמה דקה מחוצה לארץ לארץ ואין מביאין בהמה גסה מחוצה
לארץ לארץ אף על פי שאמרו אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין
אותה קודם לרגל שלשים יום קודם למשתה בנו שלשים יום ולא שתהא יוצאה
ורועה בשוק אלא שתהא קשורה לכרעי המיטה: [12] שאלו את רבן גמל' מה הוא
לגדל בהמה דקה א' להן מקיימין את העגונה שלשים יום והטבח לוקח ומוכר
ובלבד שלא ישייר את האחרונה שבהם יותר משלשים יום: [13] כל האישכלות
שעמדו להן לישרא' משמת משה ועד שעמד יוסף בן יועזר איש צרידה ויוסף בן
יוחנן איש ירושלם אי איפשי ליתן בהם דופי משמת יוסף בן יועזר איש צרידה
ויוסף בן יוחנן איש ירושלם ועד שעמד ר' יהודה בן בבא איפשר ליתן בהן דופי
אמרו עליו על ר' יהודה בן בבא שהיו כל מעשיו לשום שמים אלא שגידל בהמה
פעם אחת חלה ונכנס רופא אצלו ואמ' לו אין לך רפואה אלא חלב רותח לקח לו
עז וקשרה בכרעי המיטה והיה יונק ממנו חלב רותח שהיה גונח פעם אחת ביקשו
חכמים ליכנס אצלו אמרו היאך ליכנס אצלו שליסטים עמו בבית וכשמת דיקדקו
חכמים במעשיו ולא מצאו בו עון אלא זו בלבד אף הוא אמר בשעת מיתתו יודע
אני שאין בי עון אלא זו בלבד שעברתי על דברי חבירי: [14] אמר ר' ישמעאל
מבעלי בתים שבגליל היו בית אבא מפני מה חרב מפני שדנו דיני ממונות באחד
ושגידלו בהמה דקה אף על פי כן חורש היה לנו סמוך לעיר שדה מפסקת בינו
לעיר שהבהמה נכנסת ויוצאה דרך עליה: [15] רועה שעשה תשובה אין מחייבין
אותו למכור כולן כאחת אלא מוכר והולך על יד על יד נפלו לו חזירים וכלבים
בירושה אין מחייבין אותו למכור כולן כאחת אלא מוכר והולך על יד על יד:
[16] נדר ליקח לו בית וליקח לו שדה אין מחייבין אתו ליקח לו מיד אלא עד שימצא
את ההוגן לו מעשה באשה אחת שהיצר לה בנה אמרה קונם כל מי ששילח עלאי
איני מחזירתו וידעו בה שני בני אדם שאינן הגונין וקפצו עליה ובא מעשה לפני
חכמים ואמרו לא נתכוונה זו אלא עד שתימצא את ההוגן לה: [17] כשם שאין
מגדלין בהמה דקה כך אין מגדלין חיה דקה ר' שמעון בן אלעזר אומר מגדלין
כלבים כופריים וחולדת סנאין וחתולין והקופות דברים שמנקרין את הבית אף על
פי שאמרו אין מגדלין כלבים ביישוב אבל מגדלין אותן בעיירות הסמוכות לספר
בימים קושרין אותן בשלשלאות של ברזל ומתירין אותן בלילות ר' אליע' אומ'
המגדל כלבים כמגדל חזירים צד אדם יוני שובך מתוך שלו אימתי בזמן שהושיבן
כתיקנן אבל לא הושיבן כתיקנן אסור בהן ומותר בגידוליהם אבל צדין חיה ועוף
מכל מקום ואין נמנעין בראשונה שהיו שבטים כתיקנן אמרו אין אדם פורס חרמו

2 שמות כ"ג ה' | 7 ג̃ ע"ט | 9 י̃ סוטה (ע' י'); ג̃ פ' תמורה ט"ו | 18 ג̃ שם | 21 שם | 27 ע' לעיל 361_{30}
; 68_{9} ג̃ פ"ג; י̃ (סוף ז') | 34 ג̃ בכורות נ"ה |

2 נדחים > וגו' ב ד | 3 שבספר | 3 עמאייק ב נימאייק ד | 4 לארץ > ב ד | 5 לארץ > ב ד |
8 דקה > בארץ ישראל ב ד | 10 יוסי ב ד | 12 עד שמת | 12 ר' > | 12 אפשר . . דופי > | 13
אמרו . . . בבא > | 13 בהמה > דקה ב ד | 14 בחלב | 16 נכנס ב ד | 18 בין] בידי ב ד | 18
ר' שמעון ב > שזורי ב ד | 19 שבגליל > | 20 כן > ב | 23 והולך > ב ד | 25 שישלח אלי | 26
ההגון ב ההגונין ד | 29 הסנואין ב הסניאין ד | 29 המנקין ב ד | 30 אותן > ב ד | 33 כתקנתן | 33
פורש ב ד |

ומעמיד ספינתו בתוך של חבירו אבל צדין בחכין ובמכמרות מכל מקום אין נמנעין
בלבד שלא יפרוס את הקלע ויעמיד את הספינה: [18] אין השבטים צדין דגים
מימה של טבריא מפני שהיא חלקו של נפתלי ולא עוד אלא שיתן לו מלא חבל
לדרומה של ים שנ' ים ודרום ירשה דברי ר' יוסי הגלילי ר' עקיב' אומר זה ימה
של סופני דרום זה ימה של טבריא ירשה זה הים הגדול ר' שמע' בן אלעזר אומ'
חלישין שבמדבר הרי הן של כל השבטים ומחוברין הרי הן של אותו השבט:
[19] אין לך כל שבט ושבט שלא היה נוטל בהר ובשפלה בערבה ובשדות במדבר
ובנגב וכן לפניהם החתי והאמורי והכנעני והפרזי והחוי והיבוסי ירדן שבארץ ישר'
שנ' ירדן וגבול ואומ' מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה ירדן שביריחו דברי
ר' יהודה ר' שמעון בן יוחי אומ' הרי הוא אומ' כי אתם עוברים את הירדן
ארצה כנען כיון שאתם עוברים את הירדן הרי אתם בארץ כנען ר' אלעזר בר'
יוסי אומ' תחומי ארץ ישר' שבכתובין נידונין כארץ ישר':

ט [1] שלשה עשר הן אבות נזיקין השור והבור והמבעה וההבער ושומר חנם
והשואל נושא שכר והשוכר נזק וצער ריפוי שבת ובושת חבל בו חמשה נותן לו חמשה אינן
אלא ארבעה נותן לו ארבעה אינן אלא שלשה נותן לו שלשה אינן אלא שנים נותן
לו שנים אינן אלא אחד נותן לו אחד: [2] בנזק כיוצד היכהו וקטע ידו היכהו וקטע
רגלו אין רואין אתו כאילו עושה סלע ביום וכאילו עושה מנה ביום אלא רואין
אותו כאילו הוא חיגר שומר קישואין ואם תאמר לקת מידת הדין לא לקת שכבר
נותנין לו דמי ידו ודמי רגלו: [3] אבל היכהו וצמתה ידו היכהו וצמתה רגלו רואין
אותו כאילו הוא עושה סלע ביום נותנין לו סלע ביום מנה ביום נותנין לו מנה
ביום ונותנין לו כל ניזקין וכולן שמין ונותנין לו מיד לפיכך אם נתטינה והולך אפילו
חמש שנים אין לו אלא מה שאמדוהו עד כמה נותנין לו עד כדי שיבריא בן עזאי
אומ' נותן לו דמי ניזק: [4] עלו בו צמחים מחמת המכה נסתרה המכה חייב לרפותו
וחייב ליתן לו שבתו שלא מחמת המכה או שעבר על דברי הרופא פטור ר' יהודה
אומ' אפילו עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפותו ופטור ליתן
שבתו: [5] המכה את חבירו אמדוהו למיתה אומדין אותו לחַיים לחיים אין אומדין
אותו למיתה אמדוהו למיתה חייב מיתה ופטור מן הממון אמדוהו לממון חייב ממון
ופטור מן המיתה אמדוהו למיתה והיקל אומדין אותו לממון שנייה מאימתי
נותנין לו משעה שהיכהו: [6] אמדוהו לחיים ומת משלם נזק צער ריפוי שבת ובושת
ליורשיו אמדוהו למיתה והיקל ממה שהיה והכביד ואחר כך מת אומדין אתו אם מחמת

4 דברים ל"ג כ"ג | 7 ע' לעיל 71_{15} | 9 ע' לעיל 27_{31} | 9 יהשע י"ג כ"ג | 9 במדבר ל"ד ט"ו | 10 שם
ל"ה י' | 13 י̃ ב' ה' (ה' ה' ג'); ג̃ ד': פ"ג פ"ה | 16 י̃ ו' ב' (ה' ג'); ג̃ שם | 19 שם, שם נ"ט | 23 י̃ ו' ב'
(ה' ב'); ג̃ פ"ה | 26 י̃ סנהדרין כ"ז ה' (ע' ג'); ג̃ שם ע"ה, כתובות ל"ה | 29 שם |

1 במכמורים ב ד | 2 יפרוש ב ד | 3 חלקו < ב ד | 3 שנותנין לו ב ד | 3 חבל > של חרם
ב ד | 5 של סובבי ב של סוכני ד (והמעתיק מן א כתב סופגי) | 6 תלושין ב ד | 6 השבט > וכן היה
ר"ש בן אלעזר אומר ב ד | 7 בערבה . . במדבר < ב ד | 9 הירדן ב ד פ | 13 שלשה עשר הן אבות
נזיקין < | 13 והמבעיר ב ד | 14 אינו ב ד | 15 אינו . . אינו ב ד | 16 אינו ב ד | 16 ידו וקטע
ב ד | 17 סלע מנה ב ד | 18 אותן ב ד | 18 הוא < ב ד | 18 הדין > מדת הדין ב ד | 19
נותן ב ד | 20 הוא < ב ד | 20 מנה ביום] מנה ב ד | 21 נזקו ב ד | 21 ובכולן ב ד | 21
נתטינה (ובליקוטי נתניינהו)] מתנונה ב ד | 22 שאמדוהו > הבריא נותנין לו מה שאמדוהו ב ד | 23
דמי ניזק] נכי [זביד] מזון ב ד | 24 לו [לא ד] > דמי ב ד | 25 מליתן ב ד | 26 שבתו > וחכמים
אומרים כל שחייב לרפואתו חייב ליתן לו וכל שפטור מלרפואתו פטור מליתן לו שבתו ב ד | 27 (תחלה כתב
הסופר המומין למומין תחת הממון לממון בתנועות ונקד עליו שלשה פעמים זה אחר זה ונראה כי הממון הגה
מן הסופר) | 28 והיקל > ממה שהיה ב ד | 29 נותן ב ד | 30 ליורשין ב ד |

1 מכה ראשונה מת הרי זה חייב אם לאו הרי זה פטור ר' נחמיה אומ' אפילו מת
מחמת מכה ראשונה פטור: [7]ועוד זו דרש ר' נחמיה אם יקום והתהלך בחוץ
על משענתו ונקה המכה וְכי עלת על לב שיהא זה מהלך בשוק והלה נהרג על
ידו אלא אפילו מת מחמת מכה ראשונה פטור: [8]החובל בבניו ובבתו גדולים חייב
5 בכל בעבדו ושפחתו העברים של אחרים מוציאין מידו ושל בתו נותנין לה מיד
ושל בנו עושה לו בהן סגולה בבניו ובבנותיו קטנים של עצמו פטור מן הכל החובל
בבתו קטנה נוקה שלה והשאר הרי זה פטור: [9]חבלו בה אחרים ניזקה שלה והשאר
עושה לו בהן סגולה ואם מתה אביה יורשה: [10]החובל בבנו קטן חייב בכל
בעבדו ושפחתו הכנענים חייב בכל ופטור מן השבת מפני ששבתו שלו חבל יותר
10 מן הראוי להן הרי זה חייב: [11]האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו
שהיכו ושהזיקו הרי אלו פטורין חבלו יותר מן הראוי להן הרי אילו חייבין שליח
בית דין שהיכה ברשות בית דין והזיק פטור חבל יותר מן הראוי לו הרי זה חייב
רופא אומן שריפא ברשות בית דין והיזיק פטור חבל יותר מן הראוי לו הרי זה
חייב: [12]המבייש את חבירו ערום הרי זה חייב ואינו דומה מביישו ערום למביישו
15 לבוש ביישו במרחץ הרי זה חייב ואינו דומה מביישו במרחץ למביישו בשוק ואינו
דומה המתבייש מן היקר למתבייש מן הפגום ואינו דומה הגדול המתבייש לקטן
המתבייש בן גדולים המתבייש לבן קטנים המתבייש: [13]החובל בחרש שוטה וקטן חייב
בארבעה דברים ופטור מן הבושת מפני שאין להן בושת ר' אומר אומ' אני לחרש
יש לו בושת ולקטן אין לו בושת שוטה פעמים יש לו בושת ופעמים אין לו בושת
20 סומא ר' יהודה אומ' אין לו בושת וחכמ' אומ' יש לו בושת: [14]החובל באשתו
בין שחבל בה הוא ובין שחבלו בה אחרים מוציאין מידו ילקח בהן קרקע ויאכל
פירות ר' יהודה בן פתירא אומ' בושת שבסתר יש לה שני חלקים ויש לו אחד
בושת שבגלוי לו שני חלקים ולה אחד שלו נותנין לו מיד ושלה ילקח בהן קרקע
ויאכל פירות: [15]החובל בחייבי גליות בית דין חייב בכל בחייבי מיתות בית דין
25 עד שלא נגמר דינו חייב משנגמר דינו פטור היוצא ליהרג וחבל באחרים חייב חבלו
בו אחרים פטורין ר' שמעון בן אלעו' אומ' אף הוא שחבל באחרים פטור שאין
מחזירין אותן לעמדת בית דין מעתה: [16]הרודף אחר חבירו להורגו ונהפך הנרדף
וחבל בו או שחבלו בו אחרים הרי אילו פטורין שנ' ולא תקחו כופר לנפש
רוצח: [17]הרגו והרג את בהמתו כאחד הרגו וקטע את ידו כאחד הרגו וסימא את
30 עינו כאחד פטור שנ' ולא יהיה אסון ענוש יענש אם יש שם אסון אין נענש
אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו וקיטע את ידו ואחר כך הרגו סימא את עינו
ואחר כך הרגו חייב שנ' דמים לו שלם ישלם זה הכלל כל שחלה עליו מיתה
ותשלומין כאחד פטור מיתה ואחר כך תשלומין ואחר כך מיתה הרי זה

2/3 שמות כ"א י"ט | 4 י' כתובות כ"ח ב' (ד' מ') ; ג' פ"ז | 10 ע' לעיל 355₂₂ ; י' ו' ב' (ה' ג') ; ג' מכות ח' | 14 ג' פ"ו | 17 שם | 20 ג' כתובות ס"ו | 24 ג' ערכין ו' | 27 ג' פ"ג | 28 במדבר ל"ה ל"א | 29 י' ג' ג' (ג' ל'), כתובות כ"ז ב' (ג' מ') ; ג' כתובות ל"ה | 30 שמות כ"א כ"ב | 31 שם כ"ג ב' |

3 עלתה | 3 וזה בד | 4 בבנו בד | 4 גדולים < ב | 5 העברי' | 5 לה] לו בד | 6 סגולה < מיד בד | 7 חבל בד | 8 קטן] גדול בד | 10 תלמידו < וכולן בד | 15 לובש ב | 16 המבייש בד | 17 בן . . . הקטנים המתבייש < | 18 אומר אני < בד | 18 חרש בד | 19 קטן בד | 19 בושת < החובל בד | 21 בין] אין | 21 בידו א | 21 וילקח בד | 21 קרקעות בד | 21 והוא אוכל בד | 22 יש . . ויש < בד | 23 לה . . ולו א | 24 והוא אוכל בד | 24 גליות] גזילות ב | 26 שחלב | 27 לעמדה] לאמרת בד | 27 הרודף א | 28 הרי אלו < בד | 29 הרגו וקטע] וקטע בד | 30 הא אם בד | 31 קוטע בד |

1 חייב: [18]החובל באביו ובאמו ועשה בהם חבורה אפילו שוגג פטור מפני שנידון
בנפשו הרובע והנרבע אפילו שוגג פטור מפני שנידון בנפשו הדליק גדישו של
חבירו ביום הכיפורים אפילו שוגג פטור מפני שנידון בנפשו: [19]הגונב כיסו של חבירו
והוציאו בשבת הרי זה חייב שכבר נתחייב בגניבת הכים עד שלא תצא שבת אם
5 היה מגרר בו ויוצא פטור: [20]העושה מום במוקדשין אינו משלם אלא חצי נזק
היכה את האשה ויצאו ילדיה משלם נזק וצער ריפוי שבת ובושת לאשה וולדות
לבעל שנ' ונגפו אשה הרה מה תל' לומר הרה וולדות של בעל הריון נתגרשה
מזה ונישאת לזה וולדות של בעל הריון היתה מעוברת מגר ועבד משוחרר וולדות
של גר ועבד משוחרר לפיכך אם מת הרי זכה: [21]החובל בעבדו ובשפחתו
10 העברים בינו לבינו הרי אילו נשבעין ונוטלין החובל בעבדו ובשפחתו הכנענים
בינו לבינו פטור מפני שהוא קנס: [22]המכה את עבדו מכרו לאחר ומת פטור
שנ' ומת תחת ידו עד שתהא מכתו ומיתתו ברשותו עבד שחבל בעצמו יצא
לחרות ונותן לרבו ואשה שחבלה בבעלה אינה מפסדת מכתובתה כלום וכשם
שאי איפשר לה למכור כתובתה והיא תחתיו כך אינה מפסדת כתובתה והיא תחתיו:
15 [23]עבד שאמ' לרבו היפלתה את שיני וסימיתה את עיני נותן לו דמי עינו הרב
אומר סימיתי את עינך והיפלתי את שינך טול דמי שינך עבד נִשבע ונוטל:
[24]המכה את עבדו בין שמתכוין לו ובין שאין מתכוין לו יצא בן חורין רבן שמע'
בן גמליאל אומ' במתכוין יצא לחירות ובשאין מתכוין לא יצא לחירות: [25]היה
רבו רופא ואמ' לו רפא לי את עיני זו וסמאה שן זו ועקרה סיחק בו יצא בן
20 חורין ורבן שמע' בן גמל' אומ' לא יצא בן חורין וכולן אם אמרו לאחר לעשות לו
כן לא יצא בן חורין: [26]היכהו כנגד עינו ואינו רואה נגד אזנו ואינו שומע לא
יצא בן חורין שנ' והיכהו עד שיעשה מעשה על עינו ואינו רואה על אזנו ואינו
שומע יצא בן חורין: [27]היכהו על מוחו וירדו מים וחיפו את עיניו על עיניו ויצאו
בנות מלך וסימא את עיניו יצא בן חורין היכהו על עינו וכהת על שינו ונדדה אם
25 היה משתמש לא יצא בן חורין אם לאו יצא בן חורין היתה עינו כיהה וסמאה
שינו נדדה ועקרה אם היה משתמש בהן לשעבר יצא בן ח' ואם לאו לא יצא בן
חורין: [28]החובל בחבירו ומת החובל יתנו היורשין מת הנחבל יתן ליורשין של
נחבל בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה היה זה נשבע ונוטל ר' יהודה היה
קורא כל זמן שהן חוככין זה את זה הרי אילו נשבעין ונוטלין היה נשוך מקום
30 שאין יכול לישוך את עצמו נוטל שלא בשבועה לאחר זמן וזה אומר חיבלתה בו
הוא אומ' לא חיבלתי הרי הוא כאחת מכל הטענות: [29]החובל בחבירו אף על

1 י' שם ; ג' שם ל"ד ל"ה | 3 י' שם, ג' שם ל"א | 5 ג' מ"ט ש' משפטים רמז של"ה | 7 שמות כ"א כ"ב | 9 ג' פ"ז | 11 ג' פ"ט | 15 י' ו' ב' (ח' ה'), שבועות ל"ז ב' (ריש ז') ; ג' שם | 17 ג' קידושין כ"ד | 18 ג' ל"ב | 21 ג' שם | 22 דברים י"ט ו' | 27 י' שבועות ל"ז ד' (ז' ג') ; ג' ב"ב קע"ד | 31 י' ו' ג' (ח' ז') ; ג' ל"ה |

2 שנידון בנפשו] שנידון בגופו בד | 2 גדיש בד | 4 תצא] הבוא בד | 6 דמי וולדות ב | 7 לבעל בד | 8 לזה < נתגרשה מזה ונשאת לזה בד < | 8 ונשאת ד | 8 לבעל בד | 9 הרי < זה בד | 10 לבינן בד | 11 לבינן בד | 12 שני < והכהו בד | 13 האשה בד | 13 כתובתה בד | 15 וסמת | 15 ניתן . . עינו] תן לי דמי שיני בד | 17 המוכ' | 17 מתכוין בד | 17 חורין < היה | 18 יוצא בן חורין בד | 18 בן חורין בד | 18 היה < | 19 לי < בד | 19 וסימי' | 19 שיני בד | 20/21 רבן שמעון ב"ג . . . בן חורין < ב | 21/22 הכהו . . . בן חורין < בד | 22 הכהו בד | 23 וחפו בד | 23 על עיניו < בד | 25 משתמש < בהן בד | 26 יכול לשתמש בד | 27 החובל < | 27 ליורשו בד | 28 היה] הרי בד | 29 קורא < אותה כאי ב אותה הכחכא בד | 30 בו < בד |

פי שלא ביקש החובל מן הנחבל הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים שנ׳ ויתפלל 1
אברהם אל האלהים וירפא אלהים וכן אתה מוצא בריעי איוב שנ׳ ועתה
קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים ולכו אל עבדי איוב והעליתם
עולה בעדכם ואיוב עבדי יתפלל עליכם וגו׳ ומה הוא אומר וי״י שב את
שבות איוב בהתפללו בעד רעהו ויוסף ד׳ את כל אשר לאיוב למשנה: 5
[30] ר׳ יהודה אומ׳ משום רבן גמליאל הרי הוא אומ׳ ונתן לך רחמים ורחמך
והרבך זה סימן יהא בידך כל זמן שאתה רחמן ורחמן ירחם עליך: [31] היכה
באחר ידו בנייר בפינקס בעורות שאינן נעבדין ובטומוס של שטרות שבידיו נותן
ארבע מאות זוז ולא מפני שמכה של צער היא אלא מפני שמכה של ביזיון היא
שנ׳ קומה י״י הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי לחי. ואומ׳ בשבט 10
יכו על הלחי את שופט ישראל ואומ׳ גוי נתתי למכים ולחיי למורטים
וגו׳ וכשם שחייב על ניזקי חבירו כך חייב על ניזקי עצמו הוא עצמו שרק וטש
בפני חבירו מתלש בשערו מקרע את כסותו משבר את כליו מפזר מעותיו בחמתו
פטור מדיני אדם ודינו מסור לשמים שנ׳ ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש
מיד כל חיה אדרשנו מיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם 15
ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משום ר׳ חילפאי בן אגרא שאמ׳ משום ר׳ יוחנן בן
נורי מתלש בשערו מקרע את כסותו משבר את כליו מפזר מעותיו בחמתו יהא
בעיניך כעבד עבודה זרה שאילו אמ׳ לו יצרו לך ועבוד עבודה זרה היה עובד שכך
הוא עבודתו של יצר הרע: [32] האומר סמא את עיני שמוקתני קטע את ידי שמוקתני
פטור: [33] אנסוהו גוים ונטלו ממונו של חבירו בפניו פטור נטל הוא ונתנו להם 20
הרי זה חייב:

י [1] הגוזל את הפרה ועיברה אצלו ושנת ושילשה אפילו ארבעה וחמשה פעמים י
וכן הגוזל את הרחל ונטענה אצלו וגוזה אפילו ארבעה וחמשה פעמים עז וחלבה
אפילו ארבעה וחמשה פעמים משלם כשעת הגזילה ר׳ שמעון אומר רואין כאילו
הן שומות אצל אחרים: [2] גזל צמר וליבנו טאוי וליבנו פשתן וניקהו אבנים ושיפן 25
משלם כשעת הגזילה ר׳ שמעון בן אלעזר אומ׳ כל דבר שהשביח הגזלן יד הגזלן
על העליונה רצת משלם כשעת הגזילה רצה אומ׳ לו הרי שלך לפניך: [3] גזל עבדים
והזקינו אילנות והזקינו פירות והרקיבו בית ונתנגע מטבע ונפסל יין ונתגלה יין
ונתנסך תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונעברה בה עבירה אומ׳ לו
הרי שלך לפניך: [4] גזל עבדים והזקינו ומכרן אילנות והזקינו וקצצן פירות והרקיבו 30
ומכרן בית ונתנגע ונתצו מטבע ונישוף ונתשו יין ונתגלע ושפכו יין ונתנסך ושפכו
תרומה וניטמאת ושרפה חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו בהמה ונעברה בה עבירה

1/2 בראשית כ׳ י״ז | 2/3 איוב מ״ב ח׳ | 3/4 שם שם י׳ | 6/7 דברים י״ג י״ח | 7 ת סוף אמור (ק״ד ד׳); י שם (ה׳ ז׳); ג נ״ג | 10 תהלים ג׳ ח׳ | 10/11 מיכה ד׳ י״ד | 11 ישעי׳ נ׳ ו׳ | 12 עי׳ ג נ״א | 14 עי׳ לעיל 355_{20} | 14/15 בראשית ט׳ ה׳ | 16 ג שבת ק״ה | 19 י ו׳ ג׳ (ח׳ ח׳); ג נ״ג | 20 י שם | 22 י ו׳ ד׳ (ע׳ א׳); ג נ״ה | 25 י שם; ג שם | 27 י שם (ע׳ ב׳ ג׳), כלאים ט״א א׳ (ז׳ ד׳); ג שם, סוכה ל׳ | 30 שם |

2 וירפא אלהים < ב ד | 3/4 ולכו . . . . . וגו׳ < ב ד | 8 ויוסף . . . למשנה < ב ד | 7 והרבך < וגו׳ ב ד | 7 הרחמן מרחם ב ד | 8 עבודין ב ד | 10 לחי] וגו׳ ב ד | 10 ואו׳ < | 11 יכו < ב ד | 11 את שופט ישראל < | 11 ואומ׳] וגו׳ ב ד | 11 ולחיי למורטים < ב ד | 12 היא עצמו < ב ד | 12 וטש] וטע ב | 13 בפניו כנגד חברו ב ד | 13 ונתלש ב ותלש ד | 14 וחייב בדיני שמים ב | 14/15 אדרוש . . . האדם] מיד נפשותיכם אדרוש ב ד | 15 ומיד האדם פ | 18 עובד היה ב ד | 20 של חברו < ב ד | 20 הוא נטל ב נטל ד | 22 ועברה | 22 אצלך א | 25 טווי ב ד | 30 גזל < ב ד | 31 ונתצו] ונתנו ב ד | 31 ונתשו < ב ד |

1 ונסקלה משלם כשעת הגזילה זה הכלל כל גזילה שהיא בעינה ולא שינה אותה
מבירייתה אומר לו הרי שלך לפניך ואם שינה אותה מבירייתה משלם כשעת הגזילה
והגנב לעולם משלם כשעת הגזילה: [5] הגוזל את המריש ובנאו בבירה בית שמאי
אומ׳ יקעקע את הבירה ויטול את המריש ובית הילל אומ׳ מחשב כמה היה שווה
5 ונותן לבעלים מפני תקנת השבים: [6] היורד לחורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות
וכשהוא יוצא אומ׳ תנו לי עציי ואבניי אין שומעין לו רבן שמעון בן גמל׳ אומ׳
בית שמאי אומ׳ הרשות בידו ובית הילל אומ׳ אין שומעין לו: [7] היורד לחורבתו
של חבירו ובנאה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה היורד ברשות שמין לו
וידו על העליונה כיוצד ידו על העליונה אם השבח יותר על היציאה נותן לו את
10 השבח אם היציאה יתירה על השבח נותן לו את היציאה: [8] נגר שקבע מסמר
בשידה בתיבה ומגדל ונשבר חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר נתן לחרש לעשות
לו כסא ועשה לו ספסל ספסל ועשה לו כסא יד הבעלים על העליונה דברי ר׳ יהודה
ר׳ מאיר או׳ נותן לו דמי עיציו מודים חכמ׳ לר׳ יהודה שאם נתן לחרש לעשות לו כסא
נאה ועשה לו כעור ספסל נאה ועשה לו כעור יד הבעלים על העליונה: [9] המוליך חיטים
15 לטחון ולא לתתן ועשאן מורסן וסובין קמח לנחתום ועשאו פת ניפולין בשר לטבח
והקדיחו חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר רבן שמעון בן גמליאל אומ׳ נותן לו
בושתו ובושת אורחיו: [10] המוסר בהמה לטבח וניבלה אומן פטור הדיוט חייב ונושא
שכר בין זה ובין זה חייב המראה דינר לשולחני ונמצא רע חייב לשלם מפני שהוא
כנושא שכר: [11] הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי
20 ולא יתן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשין
ר׳ שמעון בן אלע׳ אומר בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה
גזלן לפיכך אם שלח הלה ונטלה הרי זה זוכה אמ׳ ר׳ אלעזר בר׳ צדוק במה
דבר׳ אמורים בזמן שהיתה הקרן מרובה על ההוצאה אבל אם היתה הוצאה
מרובה על הקרן הרי זה משלם קרן וחומש בבית דין ומביא אשם על השבועה
25 פרוטה בקרן מעכב חצי פרוטה אין מעכב חומש אינו מעכב משוקף הקרן הרי הוא
כקרן לכל דבר: [12] הגוזל את חבירו ונשבע לו הרי זה משלם קרן וחומש ומביא
אשם מת הנגזל הגוזל משלם ליורשי הנגזל קרן וחומש ומביא אשם מת הגוזל
יורשי גוזל משלמין לנגזל קרן ופטורין מן החומש ומן האשם: [13] ראה גזילתו
של חבירו בתוך ביתו ואבידתו של חבירו בתוך ביתו ואמ׳ איני יודע או
30 שהיה יודע ונעלמה ממנו בשעה שנשבע פטור שנ׳ ונשבע על שקר אמר
לבניו גזילה זו של פלוני היא אבידה זו של פלוני היא בזמן שהן נשבעין על דעת
אביהן פטורין על דעת עצמן חייבין: [14] הגוזל את הרבים חייב להחזיר לרבים חומר
גזל הרבים מגזל היחיד שהגוזל את היחיד יכול לפייסו ולהחזיר לו גזילו והגוזל את

3 י שם; ג ס״ו | 5 עי׳ לעיל 271_{1} (ושם נסמן בטעות נ״ל מקומיכו כאן); ג ב״מ ק״א | 10 י (ט׳ ד׳); ג נ״ח | 17 ג נ״ט | 19 י (ט׳ ו׳); ג ק״ג ק״ל; ת סוף ויקרא (כ״ח ד׳) | 26 י נזיר נ״ז א׳ (ח׳ א׳); ג ק״ל ק״ה | 30 ויקרא ה׳ כ״ב | 32 י בילה ס״ג ב׳ (ג׳ ח׳), ב״מ י״א א׳ (ו׳ ד׳); ג נ״ד |

1 שהיא בעינה] שאין מעתה ב | 2 אומר [יאמר ד] . . . מבירייתה < ב | 3 הגזילה] הגנבה ב ד | 4 כל מה שהיה ב ד | 5 לבעליו ב ד | 5 והנאה ב ד | 9 הוצאה ב ד | 10 הוצאה ב ד | 13 חכמים] ר׳ מאיר ב ד | 14 שיד ב ד | 14 המוליך < ב | 15 לטבח < וניבלה צמר לצבע ב | 16 לו < דמי ב ד | 17 בחמתו ב ד | 20 נותן < הוא ב ד | 22 גוזל ב ד | 25 חומש < כולו ב ד | 25 הקרן] החומש ב ד | 26 כקרן] כחומש ד | 28 הגוזל ב הבעל ד | 28 ומן האשם < מתו הגוזל והנגזל יורשי הגוזל משלמין ליורשי הנגזל קרן ופטורין מן החומש ומן האשם ב ד | 29/30 או שהיה יודע < | 30 ונעלמו ב ד | 30 שקר < וגו׳ ב ד | 31 שנשבעין ב ד | 32 חייבין . . פטורין ב ד |

1 הרבים אין יכול לפייסן ולהחזיר להם גוילתן: [15]הגוזל את הגוי חייב להחזיר לגוי
חמור גזל הגוי מגזל ישר' מפני חילול השם: [16]דרש ר' יוסי הגלילי בגוזל את
הגר והיה עולה לירושלם ומעותיו ואשמו בידו ומצאו וזקפן עליו במלוה הביא אשמו
ואחר כך מת הגר יצא לא הספיק להביא אשמו עד שמת הגר הרי זה צריך להביא
5 אשם והמעות זכה בהן וחכמ' אומ' לא עשה כלום עד שיתנם לו ויחזור ויטלם הימנו:
[17]דרש ר' עקיבא כשבא מזיפרין בגוזל את הגר ונשבע לו והיה עולה לירושלם
ומעותיו ואשמו בידו ומת בדרך הכסף ינתן לבניו והאשם ירעה עד שיסתאב וימכר
ויפלו דמיו לנדבה שנ' מלבד איל הכיפורים אשר יכפר בו עליו מי שצריך
כפרה יצא זה שאין צריך כפרה: [18]נתן את הכסף לאנשי משמר ומת אין היורשין
10 יכולין להוציא מידן שנ' איש אשר יתן לכהן לו יהיה נתן את הכסף ליהויריב
ואשם לידעיה יצא אשם ליהויריב וכסף לידעיה יחזור הכסף אחר אשם דברי ר'
יהודה וחכמ' אומ' אשם אחר כסף אמר ר' אם כדברי ר' יהודה יקריבו בני יהויריב
את האשם ולא נתכפר לו אלא אם קיים אשם יחזור הכסף מבני ידעיה אצל יהויריב
יקריבו בני יהויריב את האשם ונתכפר לו עיבר משמרו של יהויריב יחזור האשם
15 מבני יהויריב אצל בני ידעיה יקריבו בני ידעיה את האשם ונתכפר לו הביא אשמו
ולא הביא גזילו לא יהא ממרס בדמו עד שיביא גזילו אלא תעיבר צורתו ויצא לבית
השריפה: [19]מצורע שהביא חטאתו קודם אשמו לא יהא ממרס בדמה עד שיביא
אשמו אלא תעיבר צורתה ותצא לבית השריפה: [20]גזל והחליף גזל והקדיש
גזל ונתן במתנה גזל ונתן בהקפה גזל ופרע את חובו גזל ושילח סיבלונות לבית
20 חמיו הרי זה חייב והמקבל הימנו פטור: [21]הגוזל ומאכיל לבנו ולבתו הקטנים
לעבדו ושפחתו הכנענים פטורין מלשלם הניח להם דבר שיש בו אחריות חייבין
לשלם ואם אמרו אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא פטורין מלשלם:
[22]אין פורטין לא מתיבת המוכסין ולא מכיס של גבאין אין נוטלין מהן צדקה אבל
פורט לו דינר ומחזיר לו את השאר נתחלפו כליו בבית האומן אינו רשאי להשתמש
25 בהן וילך הלה ויבקש את כליו בבית האבל ובבית המשתה רשאי להשתמש
בהן וילך הוא מיד ויבקש את כליו: [23]גנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנתן נתן
ומה שנטל נטל גזלן שנטל מזה ונתן לזה מה שנתן נתן ומה שנטל נטל יַרְדֵּן
שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן: [24]שטף נהר עצים אבנים
וקורות מזה ונתן לזה אם נתייאשו הבעלים הרי אילו שלו אם היו בעלים מרדפין
30 אַחֲרֵיהֶם או שהיו במקום אחר הרי אילו של בעלים: [25]שפך זה את יינו והציל דובשו
של חבירו נותן לו שכרו דמי הַשֵּׁב אבידה אם אמר לו על מנת שיטול דמי שלי

1 ג קי"ג; ת ויקרא פ' י"ב | 2 י ז' א' (ט' ט'); ג קי"ו | 6 י סס; ג קי"א | 8 במדבר ה' ח' | 9 ר
כסף קפ"ט ב' | 10 ויקרא ז' ח' | 17 י פסחים (סוף ו'); ג קי"א | 18 ע' לעיל 359_{22} ג קט"ו | 20 י
ז' ב' (י' א'); ג קי"א | 23 י סס; ג קי"ג | 26 ע' לעיל 25_{25}, 270_{22} לקמן כלים ב"ב ד'; ג ב"מ
כ"ב | 28 סס | 30 י ז' ג' (י' ד'); ג קט"ז: |

2 ישראל > הגוזל את הגוי [כותי ד] ונשבע לו ומת אינו מתכפר [חייב להחזיר ב] מפני חלול השם
ב ד | 11 יצא . . . לידעיה > | 12 אם] אני ב | 13 אצל > בני ב ד | 14 ויקריבו ב ד | 14 עבר
ב ד | 15 ויקריבו ב ד | 16 תעבר ב ד | 17 השריפה > הביא אשמו ולא הביא מעילתו לא יהא ממרס בדמו
עד שיביא מעילתו אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה ב ד | 17 בדמו ב ד | 18 אשמה ב | צורתו | 20
ממנו הרי זה ב ד | 21 אחריות] אחרים ב | 22 לשלם > לבנו ובתו הגדולים לעבדו שפחתו העברים
חייבין לשלם ב ד | 22 אמרו > גדולים ב ד | 24 נתחלפו > לו ב ד | 26 הלה ב ד | 26 מה
שנטל . . מה שנתן ב ד | 27 גזלן . . . נטל > ב ד | 27/28 ירדן . . . נתן > | 29 שלהם ב ד |
31 שאטול ב ד |

1 מתוך שלך חייב ליתן לו: [26]פרק זה את עציו והציל פשתנו של חבירו נותן לו
שכרו דמי השב אבידה אם אמר לו על מנת שיטול דמי שלי מתוך שלו חייב
ליתן לו ר' יוחנן בן ברוקא אומר תנאי בית דין הוא שיהא זה שופך יינו ומציל
דובשו של חבירו ונוטל דמי יינו מתוך דובשו של חבירו ושיהא זה מפרק עציו ומציל
5 פשתנו של חבירו ונוטל דמי עיציו מתוך פשתנו של חבירו: [27]מאימתי אדם זוכה
בנחיל של דבורים משנכנס לקרפיפו הרי זה שירד נחילו לתוך גינתו של חבירו
ואין בעל הגינה מניחו ליכנס שלא לשבור את ירקו הרי זה יורד על כורחו
ומציל נחילו ואם היזיק משלם מה שהיזיק ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן
ברוקא אומ' תנאי בית דין הוא שיהא זה קוצץ את סוכו ומציל נחילו שעל
10 מנת כן הנחיל יהושע לישר' את הארץ: [28]שנים שהיו במדבר וביד זה
חבית של מים וביד זה חבית של דבש ניסדקה חבית של מים תנאי בית דין הוא
שיהא זה שופך את דובשו ומציל מימיו של חבירו וכשהיגיע ליישוב נותן לו דמי
דובשו שהמים מחייה במדבר ואין הדבש מחייה במדבר: [29]פועל ועני שעלו באילן
ושברו את הסוכה אם עלו במקום שדרך בני אדם רגילין לעלות פטורין ואם לאו
15 חייבין: [30]הגוזל את השדה וְנטלה אנס יאמר לו הרי שלך לפניך הגוזל את חבירו
או שלווה ממנו או שהפסיד לו ביישוב לא יחזיר לו במדבר אבל מחזיר לו בשיירא
והאבידה חוזרת לבעלים בכל מקום: [31]מי שבא בדרך ואין בידו מעות וראה
אנס בא כנגדו ואמ' לו בוא וטול את אילו שאני חייב לך אם קיבל עליו
פטור ואם לאו חייב: [32]מישכן לו בית מישכן לו שדה וראה דליקה ממשמשת
20 ובאה בתוך שלו ואמ' לו בוא והציל את אילו שאני חייב לך אם קיבל עליו
פטור ואם לאו חייב: [33]הגונב טלה מן הדיר והחזירן לדיר ואחר כך נגנב
כל הדיר כולו אם הודיע בו לבעלים או שמנאום פטור ואם לאו חייב הגונב
חבית מן המרתף והחזירה למרתף ואחר כך נגנב כל המרתף כולו אם הודיע
בהן לבעלים פטור ואם לאו חייב: [34]הִיטָּה את הֶחָבִית ונטל ממנה רביעית ונשברה
25 אינו משלם אלא רביעית הגביהה ונטל ממנה רביעית ונשברה או שהחמיצה משלם
את הכל: [35]הגונב סלע מן הכיס והחזירה לכיס ואחר כך נגנב כל הכיס כולו אם
הודיע בה לבעלים פטור ואם לאו חייב אמ' ר' יהודה במה דברים אמורים בזמן
שהחזירה לצורתה אבל נְטָלָה מן הכיס והחזירה לצרור מִצְּרוֹר והחזירה לכיס הרי זה
חייב: [36]הגונב כיסו של חבירו והחזירו לו כשהוא ישן וניעור והרי הכים בידו אם
30 מכיר את שלו פטור ואם לאו חייב הגונב סלע בלא יודע והבליע לו בחשבון יצא:
[37]לא תגנובו על מנת למקט על מנת לשלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה:
[38]בן בג בג או' אל יטול אדם את שלו מבית אחרים שמא יראה גונב וכן היה בן
בג בג אומ' אל יגנוב אדם את שלו מבית הגנב שמא אף הוא יראה כגנב אלא
משבר את שיניו ומוציא את שלו מידו: [39]גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה

1 י סס; ג קי"ד: פ"א: | 5 י סס, כתובות ל"ו ב' (י"ג ז'); ג סס | 30 י סס (י' ד') | 13 סס | 15 י סס
(י' ו'); ג קט"ז | 17 קט"ו | 21 י סס (ו' ח'); ג קי"ח | 24 י ב"מ ט' ב' (ג' ט'); ג ב"מ מ"ל | 26 י (ו' ה'); ג
קי"ח: | 31 י סנהדרין כ"ו ב' (ח' ג'); ג ב"מ ס"א ת קדושים (פ"א ב') | 32 סס; ג כ"ז | 34 י ז' ב' (י' א') |

1 של חברו < ב ד | 2 השב . . . שיטול [שאטול ד] דמי < ב | 2 שלך < ב ד | 5 זוכה
אדם ב ד | 6 משתכנס ב ד | 7 ואין] ושל | 8 ברבי יוחנן ב ד | 9 את דסוכה ב ד | 9 נחילו <
ונוטל דמים ב ד | 10 שהיו < באין ב ד | 12 וכשיגיע ב ד | 14 לעלות < בו ב ד | 16 שהפקיד
ב ד | 17 ואין] והיה ב ד | 20 אילו < ב ד | 21 לדיר < | 22 או שמנאום < ב ד | 24 בהן]
בו ב ד | 28 לצרורתה ב ד | 32 כגנב ב ד | 34 שלו] טליתו |

כולם חייבין להחזיר עשה אחד מהם תשובה אין חייב לשלם אלא חלקו בלבד אם היה מוציא ונותן לפניהם חייב לשלם על הכל: [40] טול דמי פרחךְ טול דמי טליתךָ אין שומעין לו באמת נגנבו או אבדו נותן לו דמיהם:

יא [1] אין מקבלין פיקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן הקטנים קיבל מן האשה יחזיר לאשה מתה יחזיר לבעלה קיבל מן העבד יחזיר לעבד מת יחזיר לרבו קיבל מן הקטן עושה לו בהם סגולה מת יחזיר לאביו וכולם אם אמרו בשעת מיתה ינתן לפלוני שהן שלו יעשה מפורש כפירושו: [2] הבן שנושא ונותן משל אביו וכן העבד שנושא ונותן משל רבו הרי הן של אב הרי הן של רב אם אמרו בשעת מיתה ינתן לפלוני שהן שלו יעשה מפורש כפירושו: [3] האומר תנו מאתים דינר לבית הכנסת תנו ספר תורה לבית הכנסת יתננו לבית הכנסת הרגיל בו אם היו שנים הרגיל בשניהם יתננו בשניהם האומר תנו מאתיים דינר לעניים יתנו לעניי אותה העיר ר' אחא אומר לעניי כל ישראל האומר תנו שדה פלונית לעניים לֶקֶט שיכחה ופיאה לעניי אותה העיר לעניי עיר פלונית לקט שכחה ופיאה לעניי עִיר אחרת: [4] הבן שהיה אוכל משל אביו וכן העבד שהיה אוכל משל רבו קוֹצֵץ ונותן פרוסה לבנו ולעבדו של אוהבו ואינו חושש משום גוילו של בעל הבית שכך נהגו: [5] לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה ואין לוקחין יינות שמנים ופירות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן הקטנים אבא שאול אומ' לוקחין מן האשה בחמשה דינרים כדי שתקח בהם כפה לראשה: [6] גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה אבל לא דבר מרובה: [7] אין לוקחין מן הבדדין לא שמן מועט ולא ויתים ממועטין אבל לוקחין מהם שמן במידה וזיתים במידה רבן שמעון בן גמליאל אומ' לוקחין מן הנשים זתים שפעמים שאדם בוש להיות מוכר על פתח חנותו ונותן לאשתו והיא מוכרת הבן שמוכר בשוק וכן העבד שמוכר בשוק מותר ליקח מהם וכולן שאמרו להטמין אסור: [8] שומר פירות יושב ומוכר וסלו לפניו יושב ושוקל וטורטני לפניו מותר ליקח מהן וכולן שאמרו להטמין אסור: [9] אין לוֹקְחִין מן הרועין לא עיזים ולא גיזין ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהם תפורין שהתפורין שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא ביישוב בכל מקום לוקחין מהן ארבע וחמש צאן ארבע וחמש גיזין אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין ור' יהודה אומ' לוקחין מהן בייתות ואין לוקחין מהן מדבריות כללו של דבר כל שיגנוב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור ליקח הימנו וכל שאי איפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו מותר ליקח הימנו: [10] אין שוכרין בהמה מן הרועים ולא כלים מבעלי אומניות אין שואלין בהמה מן הרועים ולא כלים מבעלי אומניות הן עצמן אסור להשתמש בהם: [11] אין לוקחין מן הגרדי לא קוצין ולא אירין ולא פאניקנין ולא שיורי פקעיות אבל לוקחין מהם בגד מנומר שתי טווי ואריג: [12] אין לוקחין מן הצבע לא אותות ולא דוגמאות ולא תלושין של צמר אבל לוקחין הימנו צמר צבוע טווי שתי וערב ואין לוקחין מן הסורק מוכין מפני שאינן שלו מקום שנהגו להיות

4 ג̇ ב"ב כ"א כ"ב | 7 ס̇ס | 9 ג̇ ס̇ס מ"ג | 14 ג̇ חולין ל"ד | 16 ג̇ קי"ט | 19 ס̇ס | 24 ס̇ס | 30 ס̇ס |

11 והיה רגיל בשתיהן יִנתנו לשתיהן ב ד | 14 וכן העבד] ובן ב ד | 15 קוצה ב ד | 16 פירות יינות ושמנים > וסלתות ב ד | 19 דבר > ב | 19 מן הבדדין > | 19 במועט ב ד | 20 במועטין ב ד | 21 זתים > בגליל העליון ב ד | 21 מוכר] יושב ב ד | 22 ומוכרה ב ד | 25 תפארין ב | 28 שגונב ב ד | 31 עצמן > מותרין לישתמש בהם וכלים הנמכרים לשם חדשים ב ד | 33 פאנקין ב סנאקנין ד | 35 מוכין > |

שלו הרי אילו שלו: [13] לוקחין מן הכובסין מוכין מפני שהן שלו ולא יסרוק את הבגד לשתיו אלא לערבו ולא יהא נותן בבגד יותר משלש חַכִּין ושני חוטין העליונים הרי אילו שלו אם היה שחור על גבי לבן נוטל את הכל והוא שלו: [14] ישעיה איש טִרִיאה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל אם עתיד להשוותו אפילו טפח מותר משויהו לאורכו ואין משויהו לרוחבו: [15] מה שהחרש מוציא במעצד והניפסק במגירה הרי אילו שלו מתחת המקדח ומתחת הרהיטני והניגרר במגירה הרי אילו של בעל הבית: [16] הנותן עורות לעובדן הקצועין והתלושין הרי אילו של בעל הבית והיוצא עם שטף המים הרי אילו שלו: [17] החייט ששייר את החוט פחות ממלא מחט ומטלית פחותה משלש על שלש והנותן עורות לעבדן כולן אצל בעל הבית הרי אילו משל בעל הבית: [18] מסותתי אבנים מפסקי גפנים מנקפי היגין מנכשי זרעים בזמן שבעל הבית מקפיד עליהם אסורין משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן מותרין משום גזל השוכר את הפועל לנקף עמו בהיגין ולזמר עמו בזמורות מקום שנהגו להיות שלו הרי אילו שלו ושל בעל הבית הרי אלו של בעל הבית ואין משנין ממנהג המדינה:

סליק פירקא וסליק בבא קמא

בבא מציעא

א [1] שנים אוחזין בטלית זה נוטל עד מקום שתפוס וזה נוטל עד מקום שתפוס במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם תופסין אבל אם היתה בידו של אחד מהם המוציא מחבירו עליו הראיה: [2] זה אומר כולה שלי וזה אומר שלישה שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים והאומר שלישה שלי ישבע שאין לִו בה פחות משתות כללו של דבר אין נשבע אלא על חצי טענה בלבד: [3] שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג כמידה הזאת ר' יהודה אומ' המושך את הגמל והמנהיג את החמור הרי זה זכה: [4] האומ' יזכה לי ביתי במציאה שתיפול לתוכה היום לא אמר כלום יצא לו שום מציאה דבריו קיימין: [5] מצא שטרי חוב שאין בהן אחריות נכסים בזמן שהלווה מודה יחזיר למלוה אם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה דברי ר' מאיר שהיה ר' מאיר אומ' שטר שיש בו אחריות נכסים גובה מנכסים משועבדים: [6] מצא גט אשה בזמן שהאיש מודה יחזיר לאשה אם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה: [7] שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לאיש ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה גט שחרור בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה אונקליטיא בזמן

5 ס̇ס | 10 ס̇ס | 20 י̇ ז' ד' (ה' ה'); ג̇ ז' | 25 ג̇ ט' | 27 י̇ ס̇ס (ה' ד'); ג̇ י"א | 28 י̇ ח' ה' (ה' ו'); ג̇ י"ג | 30 י̇ ס̇ס (ה' ז'); ג̇ י"ח, י"ט | 32 ג̇ ס̇ס; ע' לקמן ב"ב י' ה' |

1 שלו > בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא מוכין וכסת מלאה מספחות ב ד | 1 ולוקחין מן הכובס ב ד | 2 חכין] כופין ב חוטין ד | 4 טפח > | 6 של בעל הבית ב ד | 7 שלו ב ד | 8 מן החוט ב ד | 10 מסתתי ב ד | 10 מנפקי ב | 10 הגין ד המן ב | 12 בהגין ב ד | 12 בפזמרות ב ד | 15 וסליקא ב וחסלת נ | 15 מסכתא נ | 17 בבא מציעא > נ | 21 תופסין > בה ב ד נ | 22 שלשה נ שליש ד | 23 שליש | 24 טוענו ד טעון נ | 25 בחמור ב | 28 שם | 28 שלווה ב ד נ | 29 לאו] לא ד נ | 30 משועבדים > ושאין בו אחריות נכסים גובה מנכסין בני חורין וחכ"א זה וזה לא יחזיר מפני שזה וזה גובה מנכסים משועבדין ב ד נ | 31/32 שובר . . . ולא לזה > ב ד | 32 גט > ב | 33 אונקילוסיא ב ד (בנ מטושטש) |

שהלווה מודה יחזיר למלוה ואם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה: [8] הפותיקאות 1
ומתנות בזמן שהנותן מודה יחזיר למקבל אם לאו לא יחזיר לא לזה ולא לזה שטרי
מקח וממכר שטרי אריסות וקבלות בהמה הרי זו לא יחזיר לא לזה ולא לזה:
[9] גורי דינין ופרוסבולין הרי זה יחזיר למי שכתובין על שמו בין שמצאן בשוק ובין
שמצאן בין שטרותיו של אביו כללו של דבר אם יש עמהן סימפונות יעשה מה 5
שבסימפונות: [10] הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה אבל אם הודה
מפי עצמו יכול להחזיר בו שהפה שאסור הוא הפה שהיתיר הודאת בעל דין כמאה
עדים והשליש נאמן משניהם זה אומר כך וזה אומר כך והשליש אומר כך השליש
נאמן משניהם אימתי בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אבל אם אין השלישות יוצא
מתחת ידו הרי הוא כאחד מכל אדם: [11] נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי את 10
מקחי אימתי בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו אבל אם אין המקח יוצא מתחת ידו הרי
הוא כאחד מכל אדם: [12] נאמן הדיין לומר לזה זיכיתי ולזה חייבתי אימתי בזמן
שהדין לפניו אבל אם אין הדין לפניו הרי הוא כאחד מכל אדם: [13] סימפון שיש
עליו עדים יתקיים בחותמיו ושאין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שליש אחר חיתום
שטרות כשר איזה הוא אחר חיתום שטרות אני פלוני בן פלוני מקבל אני מה שכתוב 15
בשטר הזה והעדים חתומין למטה כשר: [14] איזה הוא אגודה של שטרות שלשה
קשורין זה בזה איזה הוא חכריך של שטרות כל שחוט או משיחה או דבר אחר
כרוך עליו מבחוץ ואיזו היא תפיסה זו חמת קטנה: [15] שנים שהיו תופסין בשטר
זה אומ' שלי הוא ואבד הימני וזה אומ' בידי היה ופרעתיו לך יתקיים השטר
בחותמיו דברי ר' ורבן שמעון בן גמליאל אומ' יחלוקו: [16] שנים שנתעצמו זה בזה 20
ואמר אחד מהן לחבירו אם לא באתי מיכן ועד יום פלוני יהא לך בידי כך וכך
הגיע זמן יתקיים תנאו דברי ר' יוסי אמ' ר' יהודה היאך זוכה זה בדבר שלא בא
לתוך ידו אלא ינתחנו: [17] מישכן לו בית ומישכן לו שדה ואמ' לו אם לא נתתי לך
מיכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום היגיע זמן ולא נתן יתקיים תנאו דברי ר'
יוסי אמר ר' יהודה היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו אלא ינתחנו מודה ר' יוסי 25
בשנים שהיו עוררין על הבית ועל השדה ואמ' אחד מהם לחבירו אם לא באתי
מיכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום הגיע זמן ולא בא בידוע שאיבד את זכותו
הנותן עירבון לחבירו על הבית ועל השדה ואמר לו אם לא נתתי לך מיכאן ועד
יום פלוני אין לי בידך כלום והלה כותב לו אם אֲני חוֹזר בך הריני כופל לך ערבונך
היגיע זמן ולא נתן יתקיים תנאו דברי ר' יוסי אמר ר' יהודה היאך זוכה זה בדבר 30
שאינו שלו אלא נותן לו עירבון שלו אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים
אמורים בזמן שכתב לו ערבוני יקון אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה אפילו

1 י׳ סס (ה׳ ח׳); ג׳ כ׳ | 4 סס | 6 עי׳ לעיל 262_{13} | 10 ג׳ קידושין ע״ג | 12 ג׳ סס ע״ד | 13 י׳ (סוף ה׳) ג׳ כ״ה | 16 ג׳ כ׳ | 18 י׳ ז׳ ד׳ (ה׳ ה׳); ג׳ ז׳: | 23 ג׳ ס״ה, ס״ו | 28 ג׳ מ״ח |

1 ולא לזה > דייתקאות ב דיתקאות ד דייתקיאות נ | 1 ופתיקאוה | 2 למקביל ב | 3 אריסיות ב ד |
3 וקבלנות נ | 4 גזרי בית דין ב גזרי דין ד | 4 ופרוזבולין | 7 לחזור ב ד | 9 משניהם > ב ד נ |
9 אבל אם > ב ד נ | 11 אבל אם > ב ד נ | 13 שהדיין ב | 14 מתקיים ב ד | 14 חותם נ
(והותם נכתב למעלה) | 15 איך אני ב ד | 15 אני > כל ב ד | 16 זה ב ד | 16 חתומין > ב ד נ |
16 אגוד | 16 שטר ב ד | 18 היא > ב ד | 18 שהיו תפוסים ב ד | 21 מכן ב ד | 21 וכך > תבע ב
22 זמן > ולא בא ב ד | 23 ינתחנו] יתנו נ | 23 משכן ב ד | 23 אם לא > נ | 23 נהתיך ב ד |
24 התנאי ב ד | 25 ינהתנו] יתננו נ | 26 עוררין] עוברין נ > א | 26 לחברו > ב ד | 27 בידוע]
באמת ב באמת אמרו ד (ובנ מטושטש רוב העלה, עד משועבדים שורה 29 אבל בסוף השורה אחר לא בא׳
כתב הסופר בי׳, אותיות של תיבה המתחלת שורה אחרת ומזה נדע כי הסכים עם א ,בידוע) | 28 על חברו ב |
29 אחזור בך ב ד נ | 30 התנאי ב ד | 32 שאמר לו ב ד |

1 לא נתן לו מהם אלא שלשה מנה הרי השדה קנויה לו ומחזיר לו את השאר אפילו
לאחר שלש שנים: [18] הנותן עירבון לחבירו על הבית ועל השדה כל המשנה וכל
החוזר בו ידו על התחתונה חוד בו המוכר יד הלוקח על העליונה רצה ליטול רביע
בקרקע נותן רביע במעות נותן והשאר גובה מן הזיבורית: [19] המפקיד שטרות אצל
5 חבירו אף על פי שאינן כתובין על שמו הרי זה מחזיר לו את אשר לו מת ינתן
ליורשיו אם אמרו בשעת מיתה ינתן לפלוני שהן שלו יעשה מפורש כפירושו המלוה
את חבירו על המשכון ואמ' לו אם לא נתתי לך מיכאן ועד יום פלוני אין לי בידך
כלום והגיע זמן ולא נתן היגיעו משכון בין רע ובין יפה: [20] לווה הימנו אלף דינר
בשטר ופרע לו מהן שמונה מאות זוז הרי זה מקרע לו שטרו הראשון וכותב לו שטר
10 של מאתים זוז דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי
הימנו שמונה מאות זוז מפני שמוריע כוחו בשני דברים שאינו כופה את לבו לפורעו
ושאין יכול לגבות מנכסים משועבדים: [21] שנים שלוו בשטר אחד ופרע אחד מהן
את אשר לו השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי הימך את לך:

ב [1] מודה ר' שמעון בן אלעזר בכלי אנפוריא שמשתמש בהן חייב לְהַכְרִיז
15 ואילו הן כלי אנפוריא בדין ומחטין וצינורות ומחרוזות של קרדומות וכן היה ר'
שמע' בן אלעזר אומ' כל אלה שאמרו הרי אילו שלו אימתי בזמן שמצאן אחד
אחד אבל אם מצאן שנים שנים חייב להכריז: [2] וכן היה ר' שמעון בן אלע' אומ'
המציל מפי הארי ומפי הזאב ומפי הדוב משלוליתו של ים ומשלוליתו של נהר
והמוצא באיסרטיא ובפלטיא גדולה הרי אילו שלו מפני שהבעלים מתייאשין הימנו:
20 [3] מצא חתיכות של בשר וחתיכות של דגים ודג נשוך חייב להכריז מחרוזות של בשר
ומחרוזות של דגים וחביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים אינו
חייב להכריז: [4] כתב בחרס ונתן על פי חבית בנייר ונתן על פי עיגול חייב להכריז:
[5] מצא כריכות ברשות היחיד חייב להכריז מצא ברשות הרבים אינו חייב להכריז
והאלומות בין ברשות היחיד ובין ברשות הרבים חייב להכריז: [6] מצא פירות צבורין
25 חייב להכריז מפוזרין אינו חייב להכריז מקצתן צבורין ומקצתן מפוזרין חייב להכריז:
[7] מצא מעות עשויות מגדלות חייב להכריז מפוזרות אינו חייב להכריז מקצתן מגדלין
ומקצתן אין מגדלין חייב להכריז וכמה הוא מגדלין שלשה מטבעות זה על גב זה:
[8] מצא כלי ולפניו פירות כים ולפניו מעות חייב להכריז מקצתן בכלי ומקצתן בארץ
ומקצתן בכים ומקצתן בארץ חייב להכריז: [9] מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש
30 בו סימן חייב להכריז בַא בעל סימן ונטל את שלו זכה זה בדבר שאין בו סימן:

2 י׳ ט׳ ג׳ (ד׳ ג׳) | 8 עי׳ לעיל 325_{27}; ג׳ ב״ב קע״ה | 14 י׳ ח׳ ג׳ (ג׳ ג׳); ג׳ כ״ג | 17 י׳ סקליס ג׳ ג׳
(ז׳ ג׳); ג׳ כ״ד | 20 ג׳ כ״ג | 22 י׳ סס | 23 ג׳ כ״ג: | 24 ג׳ כ״ה | 26 סס | 28 סס | 29 סס |

4 בקרקע > נוטל רביע במעות נוטל והשאר גובה מן העדית חזר בו לוקח יד מוכר על העליונה רצה
ליתן רביע בקרקע ב ד | 5 בשמו ב ד | 5 הרי זה יחזיר את שלו ב ד | 6 ינתנו ב ד | 8 הגיע
ב ד | 11 ממך ב ד | 11 לפרען לו ב ד | 12 לגבות] לנכות | 13 הימך > ב ד [נ=א] | 13
שלך (ובנ נכרת קצת מן היריעה, אבל הא׳ נראה עוד, ונדע כי הסכים עם א) | 14 אליעזר נ | 14 שמשתמשין
ב ד שנישתמש נ (י׳ נכתב למעלה) | 14 וחייב ב ד | 14 להכריז > ב ד | 15 אנפיריא ב ד | 15
בדי ב ד (ובנ התיבה מטושטש קצת אבל נראה שהיה כתוב גם כן ,בדין׳ שיש רושם מן אותיות ין) | 15
מחטין ב ד | 15 וצנריין ד | 15 (מן ומחרוזות, עד מצא 374_4 מטושטש בנ רק תיבות אחדים נקראו
בדוחק) | 16 אלו > ב | 18 ומפי הדוב > ב | 18 ומשניתו . . ומשניתו ב | 19 הרי אלו > | 20
וחתיכות] ומחרוזות | 20 ודג נשוך > | 20/21 חייב להכריז . . . של דגים > ב ד (ונראה דבנ לא היה
כתוב שנכרים שלש תיבות בסוף שלש שורות: חתיכות, אין חייב, חביות, ואין מקום להני תיבות הנוספות בא |
23 מצא > ב ד | 28 על גבי ב ד | 29 מקצתן ב ד | 29 שיש ... שאין ב ד | 30 אם בא ב ד |

[10] המוצא סלע וְאֲמר לו חבירו חדשה היא נירונית היא של מלך פלוני היא לא אמר כלום שאין סימן למטבע ולא עוד אלא אפילו שמו כתוב עליו הרי היא של מוצאה: [11] מצא באישפה חייב להכריז שדרך האישפה לטלטל: [12] מצא בגל או בכותל ישן הרי אילו שלו שיכול לומר לו של אמוריים הם: [13] מצא בחור או בכותל חדש מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעל הבית אם היה מפולש כולו לחוץ אף מחציו ולפנים שלו ואם היה מפולש כולו לפנים אף מחציו ולחוץ של בעל הבית מן האגף ולחוץ שלו מן האגף ולפנים של בעל הבית: [14] מצא בבית אם שארו בו אורחים לפניו הרי אילו שלו אם לאו הרי אילו של בעל הבית מצא בחנות עד מקום שדרך בני אדם רגילין ליכנס הרי אילו שלו יותר על כן הרי אילו של בעל הֶחָנוּת:

[15] הלוקח בהמה מחבירו ומצא עליה דבר שיש בו שווה פרוטה חייב להכריז והמוצא שוה פרוטה חייב להכריז פחות משוה פרוטה אינו חייב להכריז שנ׳ שַׂלְמָה מה שִׂמְלָה מיוחדת שיש בה שוה פרוטה חייב להכריז אף כל דבר שיש בה שוה פרוטה חייב להכריז פחות משוה פרוטה אין חייב להכריז: [16] בראשונה כל הבא ונותן סִימָנֶיהָ היה נוטלה משרבו הרמאין התקינו שיהא זה נותן סִימָנֶיהָ ומביא ראיה שאינו רמאי: [17] בראשונה היו מכריזין עליה שלשה רגלים ואחר רגל האחרון שבעת ימים ומשחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין עליה שלשים יום ומן הסכנה ואילך התקינו שיהא מודיע בה לשכיניו ולקרוביו ולמיודעיו ולאנשי עירו ודיו: [18] המוציא מציאה אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולגבות שכרו הימנה מיטפל בה ואם לאו מניחה במקומה: [19] איזו היא אבידה מצא קרדום באיסרטיא וטלית באיסרטיא ופרה רועה בין הזרעים הרי זו אבידה טלית מונחת בצד הגדר וחבית מונחת בצד הגדר וחמור רועה בין העשבים אין זו אבידה מצאן שלשה ימים זה אחר זה הרי זו אבידה: [20] כל דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור יעשה ויאכל ולא יעשה בהן יותר ממה שהן אוכלין וכל דבר שאין עושה ואוכל כגון אווזין ותרנגולין מיטפל בהם שלשה ימים בעגלים ובסייחין שלשים יום יותר על כן מוכרן בבית דין: [21] מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ולא יקרא בהן את הפרשה וישנה ולא יקרא בהן ויתרגם ולא יקראו שלשה בכרך אחד ולא יפתח בספר יותר משלשה דפין סומכום אומ׳ בחדשים אחד לשלשים יום בישנים אחד לשנים עשר חודש: [22] כלי כסף משתמש בהם בצונין אבל לא בחמין מפני שמשחירין כלי נחשת משתמש בהם בחמין אבל לא באור מפני שמשחקין מגריפות וקרדומות משתמש בהן בדבר הרך אבל לא בדבר קשה מגריפה גורף בה את הטיט מדיחה ומניחה במקומה קרדום מבקע בו את העצים בלבד שלא יבקע בו לא צנם ולא זית וכשם שאתה אומר באבידה כך אתה או׳

1 סס | 3 י ח׳ ג׳ (ב׳ ד׳); ג כ״ה: | 3 י סס (ב׳ ה׳); ג כ״ו | 4 י סס; ג סס | 7 סס | 10 ג כ״ז | 11 סמות כ״ב ח׳ | 13 י סס (ב׳ ז׳); ג כ״ח: | 15 י סס (ב׳ ו׳) | 19 ג ל״א | 25 י ח׳ ד׳ (ב׳ ט׳); ג כ״ט | 28 י סס; ג ל׳ |

1 חבירו > סלע זו | 2 עליה ב ד | 2 לא אמר כלום אלא ב ד | 3 להיטלטל ב ד | 5 עם תיבות ,אם היה׳ מסיים העלה בב, והעלה אחרת מתחיל ,הנותן׳ לקמן ד׳ י״ד | 5 אף מה שחציו ב ד | 6 לפנים ב ד | 6 מה שחציו ב ד | 6 הבית > מצא בין פצים לפצים | 6/7 מן האגף . . . הבית < ב | 7 שרו בו ב שרובו ד | 8 מצא > בה ב ד | 9 החנות] הבית ב ד | 12 וחייב ב | 12 אף] כך ב ד | 15 הרגל ב ד | 17 בה < ב ד | 19 בה] ממנה ב ד | 20 באסרטיה ב באסרטי׳ ד | 20 באסרטה ב | 21 בין הגדר וחמור ב ד | 21 זה ב ד | 26 בהן > את הפרשה ב ד | 28 לגי | 30 שהוא משחק ב ד | 30 הקשה ב ד | 31 מבקיע ב ד | 32 צנון |

בפיקדון המפקיד כסות אצל חבירו מנערה אחד לשלשים יום שיטחה לצורכה אבל לא לכבודו אם היתה מרובה נוטל שכרו הימנה: [23] המוצא בהמת חבירו חייב ליטפל בה עד שיכניסנה לרשותו הכניסה למקום שיראנה לא יטפל בה ונגנבה או אבדה חייב באחריותה ולעולם חייב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו הכניסה לגינתו או לחורבתו וניגנבה או אבדה פטור: [24] מצא חמור שטעון פחמים או דברים האסורין אין מחייבין אותו ליגע בהם זה הכלל כל העושה בתוך שלו הרי זה ניזקק לו וכל שאינו עושה בתוך שלו אינו נזקק לו אם היה חמורו נופל פורק עמו אפילו מאה פעם רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרה הימנה: [25] אין מחייבין אותו להיות עומד ומחזיר מפרק ומטען שנ׳ כי תפגע וכי תראה יכול שנים ושלשה תַלְמ׳ לוּמַ׳ כי תפגע יכול אפילו בתוך ארבע אמות תלמ׳ לומ׳ כי תראה שיערו חכמים אחד משבעה במיל זֶה הֶרִים: [26] אוהבו לטעון ושונאו לפרוק מִצְוָה לפרוק עם השונא כְּדֵי לִשְׁבּוֹר את לבו שונא שאמרו שונא שבישראל ולא שונא שבאומות: [27] ראה חמורו של גוי חייב ליטפל בו כדרך שמיטפל בשל ישראל אם היה טעון יין נסך אין רשאי ליגע בו: [28] ראה מים שהן שוטפין והולכין חייב לגודרן זה הכלל כל דבר שיש בו משום חיסרון כים יש בו משום השב אבידה מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לִטְעוֹן ר׳ שמעון אומ׳ אפילו לטעון שנ׳ עִמּוֹ עמו על גבי חמור דברי ר׳ שמעון וחכמ׳ אומ׳ עמו אתה בשכר וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חבירו חבירו שטעה תוֹפְסוֹ בידו מפסגו בשדות ובכרמים עד שמגיע לעיר או לדרך וכשם שמצוה על ידי חבירו כך מצוה על ידי עצמו הוא עצמו שתעה מפסיג בשדות ובכרמים עד שמגיע לעיר או לדרך שעל מנת כן הנחיל יהוש׳ לישר׳ את הארץ: [29] אבידת רבו ואבידת אביו אבידת רבו קודמת לאבידת אביו ואם היה אביו שקול כנגד רבו אבידת אביו קודמת לאבידת רבו: [30] ואיזה הוא רבו שלימדו תורה ולא רבו שלימדו אומנות ואיזהו זה שפתח לו תחילה ר׳ מאיר אומ׳ רבו שלימדו חכמה ולא רבו שלימדו מקרא ר׳ יהודה אומ׳ כל שרוב תלמודו הימנו ר׳ יוסי אומ׳ כל שהאיר עיניו במשנתו: [31] אבידת אביו ואבידת אמו אבידת אביו קודמת לאבידת אמו אימתי בזמן שהיא תחתיו הא אם אינו תחתיו שניהם שוין: [32] אבידת האיש ואבידת האשה אבידת האיש קודמת לאבידת האשה: [33] הגוים והרועים בהמה דקה ומגדליה לא מעלין ולא מורידין המינין והמשומדים והמסורות מורידין ולא מעלין:

ג [1] אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל ולא זה המופקדין אצלו רשאי להפקידן אצל אחר אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות: [2] השואל פרה מחבירו ונגנבה ונמצא גנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה לראשון שילם ואחר כך נמצא הגנב משלם

2 ג ב״ק כ״ז | 5 י ח׳ ד׳ (ב׳ י׳); ג ג׳ | 8 י סס (ג׳ י״א); ג ל״ג | 9 סמות כ״ג ד׳ ה׳ | 11 ג ל״ב | 14 י סס; ג ל״א | 21 י (סוף ב׳); ג ל״ג | 22 י סס, הוריות מ״ח ב׳ (ג׳ ד׳); ג סס | 25 סס | 28 ע״ז כ״ו | 30 י ט׳ ב׳ (ג׳ ג׳); ג פ׳ | 32 י סס; ג ל״ד |

3 בה > עד מתי חייב ליטפל בה ב ד | 3 נגנבה ב ד | 5 ואבדה או נגנבה | 5 טוען חמץ | 7 נפלן ב ד | פעמים ב ד | 9 כי פ | 11 משבעה > ומחצה ב ד | 11 וזה הוא ריס ב ד | 12 שלא לשבור ב שלא לשכור ד | 12 שבכותים | 14 שותפין ב ד | 16 אף ב ד | 19 שטעה ב ד | 20 מפסגו ב ד | 20 לדרך או לעיר ב ד | 22 כרבו ב ד | 22 שלמדו | 23 זה > רבו שלמדו ב ד | 23 פתח ב ד | 23 תחלה > היה | 24 ממנו ד < ב | 26 הא אם] אבל ב ד | 28 המינין והמשומדין > | 31 שמפקידין ב ד | 31/32 ונמצא . . . לראשון < ב ד | 33 שילם] וקדם השואל ושלם [ושילם ב] ב ד |

1 תשלומי כפל ותשלומי ארב׳ וחמ׳ לשיני: [3] המפקיד פרה אצל חבירו ונגנבה ואמר
הלה הריני משלם לך בלא שבועה ואחר כך נמצא הגנב משלם תשל׳ כפל ותשלומי
ארב׳ וחמ׳ לשיני: [4] המוכר פרה לחבירו ונגנבה זה אומ׳ בדשותך נגנבה וזה אומ׳
ברשותך נגנבה יחלוקו: [5] האומר מנה אני חייב ואיני יודע אם לפלוני אני חייב
5 אם לפלוני אני חייב נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו ואמ׳ לשנים גזלתי
את אחד מכם מנה ואת אחד מכם מאתים ואיני יודע איזה מכם נותן לזה מאתים
ולזה מאתים אם לאו היה לו לשתוק זה אומ׳ מאתים שלי וזה אומ׳ מאתים שלי
נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר לא יתן להם עד שיעשו פשרה ביניהם: [6] שנים
שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים בשעת התביעה זה אומ׳ מאתים שלי וזה
10 אומ׳ מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו
אמ׳ ר׳ יוסי אם כן מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבוא אליהו וכן
שני הכלים אחד גדול ואחד קטון זה אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי נותן את
הקטון לאחד מהם ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשיני והשאר יהא מונח עד שיבוא
אליהו אמר ר׳ יוסי אם כן מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבוא
15 אליהו: [7] המפקיד פירות אצל חבירו ואפילו הן אובדין לא יגע בהם לפיכך בעל
הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר רבן שמעון בן גמליאל אומ׳
באובדין ימכור בפני בית דין מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים: [8] המפקיד פירות
אצל חבירו והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש אפילו הם אובדים לא יגע בהן
דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳ עושה אותן דמים בבית דין מוכרן לאחרים ואין
20 מוכרן לעצמו: [9] כיוצא בו גבאי צדקה שלא מצאו עניים לחלק להן את הפול
מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן גבאי צדקה פרטין לאחרים ואין פורטין לעצמן
המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה יוציא לו חיסרונות במה דברים אמורים
בזמן שעירבן עם פירותיו אבל אם היו מונחין בפני עצמן יאמר לו הרי שלך
לפניך אחד המערב ואחד קורא שם מעשר שיני במגורה: [10] ושאר מיני קיטנית
25 לא נתנו להם חכמים שיעור אמ׳ בן עזאי מחוזק כוחו של ר׳ עקיבא שנתן שיעור
לאילו ולא נתן שיעור לאילו אמ׳ ר׳ יוחנן בן נורי מה איכפת להן לעכברים אוכלין
בין מהרבה ובין מקימעא אין מוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד א״ר יהודה במה
דברים אמורים בזמן שמדד לו מתוך ביתו אבל אם מדד לו מתוך גורנו אינו מוציא
לו חיסרונות וכן היה ר׳ יהודה אומ׳ לא אמרו שמרים אלא בשמן בלבד שפעמים
30 שאדם לוקח מחבירו שמן מזוקק בלא פקטים: [11] אמ׳ ר׳ יוסי שאל אריום לחכמים
הרי שהפריש עשר כורין למאה ומדד את המעשר ופחת מהו אמרו לו כשם שפחת
מעשר כך פחתו חולין ואף על פי שלא פחתו חולין מותר מדד את החולין והותירו

4 י׳ ט׳ כ׳ (ג׳ ג׳); ג ל״ז; ע׳ לעיל 258_{20} | 15 י׳ שם (ג׳ ל׳); ג ל״ח | 17 י׳ שם (ג׳ ה׳) | 20 ג מ׳ |
24 י׳ שם; ג שם |

1 כפל < לשואל **ב ד** | 1 לשיני < השוכר פרה מחברו ונגנבה או אבדה ואומר הרני משלם ואיני
נשבע שלם ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל ארבע וחמשה לשני **ב ד** | 1 ונגנבה < או
אבדה **ב ד** | 2 הלה < **ב** | 2 כפל < לראשון **ב ד** | 4 יחלוקו < נמצא גנב זה אומר ברשותי
[ברשותו **ד**] נגנבה וזה אומר ברשותי [ברשותו **ד**] נגנבה יחלוקו **ב ד** | 4/5 אני חייב . . אני חייב
< **ב ד** | 5 אמר **ב ד** | 8 ביניהם פשרה **ב ד** | 12 כלים **ב ד** | 12/15 זה אומר . . . . אליהו
< **ב ד** | 15 אבודין | 18 בהן בו ונקד על בהן **ב** | 20 הפול] הפת **ב ד** | 24 מערב **ב ד** | 24 במגורה]
במתיקה **ב** במתיקה מגירה **ד** | 25 הוחזק **ב ד** | 27 מקימעה **ב** | 27 יוצא **ב ד** | 28 יוציא **ב ד** | 29
חסרונו **ב ד** < מפני שהן מותירות אמרו לו לא מפני שהן מתפזרות [שתפו רוח **ב**] אלא מפני שהן
אובדות **ב ד** | 29 שמרים < ודבר אחר **ב ד** | 30 שאל ר׳ יוסי לחכמים **ב ד** | 31 הרי] האי | 31
ופחת < מהן **ב ד** | 31 אמר **ב ד** |

1 מהו אמרו לו כשם שהותירו חולין כך הותיר מעשר ואף על פי שלא הותיר מעשר
מותר יש לו חולין ומעשר שיני ומבקש למוכרן איזה מהן מוכר תחילה אמרו לו
מוכר את החולין ואחר כך מוכר מעשר שיני: [12] השולח יד בפיקדון בית שמאי
אומ׳ ילקה בחסר וביתר כיזה צד הפקיד לו משתים ועמדו מארבע ארבע משתים
5 נותן לו משתים: [13] הזהב קונה את הכסף כיזה צד נָתַן לו דינר של זהב בעשרים
וחמשה כסף הרי זה קנה כל מקום שהוא אבל אם נתן לו עשרים וחמשה כסף
בדינר זהב הרי זה לא קנה עד שעה שמושך הנחושת קונה את הכסף כיזה צד
נתן שלשים איסר בדינר כסף הרי זה קנה כל מקום שהוא אבל אם נתן לו דינר
של כסף בשלשים איסר הרי זה לא קנה עד שעה שמושך: [14] אַסִימון קונה את
10 המטבע כללו של דבר כל שניקנה קונה טלית קונה דינר זהב אמ׳ ר׳ שמעון אף
כשאמרו טלית קונה דינר זהב מכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע מאנשי
דור המבול עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו והנושא ונותן בדברים אין לו
עליו אונאה אבל אמרו חכמים כל המבטל את דיבורו אין רוח חכמים נוחה הימנו:
[15] האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח עד מתי מותר
15 לחזור עד כדי שיראה לתגר או לקרובו או לבקי: [16] מי שהוטל עליו ידו על
העליונה כיזה צד מכר לו חלוק שוה חמש בשש יד הלוקח על העליונה רצה אומ׳
לו תן לי סלע רצה אומ׳ לו הילך מעותיך ותן לי חלוקי אבל אם אמ׳ מכור לי
חלוק שוה שש בחמש יד המוכר על העליונה רצה אומ׳ לו תן לי סלע ורצה או
לו הילך חלוקך ותן לי מעותיי ר׳ אומר לעולם יד המוכר על העליונה וכשם
20 שהמוכר יכול לחזור בו כך הלוקח יכול לחזור בו ר׳ שמעון אומ׳ המוכר יכול לחזור
בו והלוקח אינו יכול לחזור בו שכבר קיבל הלה את מעותיו: [17] סלע כמה תהא
חסירה ויהא בה אונאה סלע ארבעה איסרות לַדינר איסר דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה
אומ׳ סלע ארבעה פונדיונות לַדינר פונדיון ר׳ שמעון אומ׳ סלע שמונה פונדיונות
לַדינר שני פונדיונין יותר על כן היה מוציאה בשויה: [18] סלע עד שקל ודינר עד
25 רביעית פחות מיכן אפילו איסר אין רשאי להוציאה: [19] לא ימכרנה לא לתגר ולא
להרג ולא לחרם מפני שמְרַמִין בהן את אחרים אבל נוקבה ותולה בצואר בנו וכשם
שאתה אומר בחולין כך אתה אומ׳ במעשר שיני ובלבד שלא יתכוין להטיל על
השני במה דברים אמורים בדינרין ובסילְעין אבל בדינרי זהב ובמטבעות של נחושת
היו מוציאין בשויהן: [20] עד מתי מותר להחזיר בכרכין עד כדי שיראה לשולחני
30 ובכפרים עד ערבי שבתות שכן דרך השוק להיות עומד בעיירות מערב שבת לערב

3 י׳ ט׳ ג׳ (ג׳ ט׳); ג מ״ג מ״ד | 5 י׳ ט׳ ג׳ (ד׳ ח׳); ג מ״ד מ״ה | 9 ט׳ ג׳ (ג׳ ג׳); ג מ״ח | 14 י׳ שם
(ג׳ ג׳); ג מ״ט; | 15 י׳ שם, ג שם, נ״א מ״ד | 21 י׳ שם (ד׳ ד׳); ג נ״ב, **מ** כליס י״ב ז׳ | 29 ג נ״ג |

4 מארבע ועמדו משתים | 7 שימשוך **ב ד** | 8 נתן < לו **ב ד** | 8 איסר] דינר | 9 עד שימשוך
ב ד | 9 הסימין **ב** | 10 דינרי **ב ד** | 10 ר׳ שמעון אומר **ב ד** | 11 אמרו < **ב** | 12 המבול <
ומאנשי דור הפלגה **ב** | 13 דבריו **ב ד** | 14 ההונאה **ב ד** | 14 לשתות **ב ד** | 15 להחזיר **ב ד** | 15
לתגור | 15 או לקרובו < **ב ד** | 15 לבקי < הורה ר׳ טרפון וכו׳ [וגו׳ **ב**] עד א׳ הלוקח וא׳ המוכר
וכו׳ [וגו׳ **ב**] **ב ד** | 16 ידו של לוקח **ב ד** | 17 תן . . . אומר לו < **ב ד** | 17 הילך חלקך ותן לי
מעותי **ב ד** | 18 אם מכר לו **ב ד** | 18 חלוק < **ב ד** | 18 סלעי **ב ד** | 18 רצה **ב ד** | 19 הילך
מעותיך והן לי חלוקי **ב ד** | 22 ודינר **ב ד** | 23 פונדיות | 23 ודינר **ב ד** | 23 פונדיות | 24 ודינר
ב ד | 24 כן < א׳ ר׳ יהודה **ב ד** | 24/25 והדינר עד רובע **ב ד** | 25 רשיי **ב** < **ד** | 26 שמרמה
ד שמרמא **ב** | 26 בנו < | 27 להטיל < סלע **ב ד** | 28 השני < האונאה [ההונאה **ב**] שמנה כסף **ב ד** |

שבת: [21] האונאה ארבעה כסף והטענה שתי כסף במה דברים אמור' בזמן שמכר
לו סתם אבל אם קצץ עמו אינו כלום אחר הקצה: [22] הנושא והנותן באמונה
והאומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה: [23] לא יְמַכּוֹר
לא את היפה בשויהא ולא את הרע באמונה אלא או שתיהן בשויהן או שתיהן
באמונה מחשב עמו שכר חמור שכר החמר ושכר פונדוק לא יהא מחשב עמו
שכרו מפני שֶׁנוטל שכרו הימנו: [24] ר' יהודה אומ' ספר תורה בהמה ומרגלית אין
להם אונאה ספר תורה מפני שאין לו דמים בהמה ומרגלית מפני שאדם רוצה
אותן לזווגן אמרו לו והלא כל דבר אדם רוצה לזווגו ר' יהודה בן פתירא אומ'
הסוס וַחְטִיטוּב והסייף במלחמה אין להם אונאה: [25] כשם שאונאה במקח וממכר
כך אונאה בדברים ועוד מרובה אונאת דברים מאונאת ממון שבאונאת ממון הוא
אומ' אל תונו איש את אחיו ובאונאת דברים הוא אומ' ולא תונו איש את
עמיתו ויראת מאלהיך ויראה ממי שפיקד על אילו היו חמרין מבקשין יין
ושמן לא יאמר להן לכו אצל פלוני והוא לא מכר יין ושמן מעולם היו חלאים
באין עליו ואיסורין באין עליו וקובר את בניו לא יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו
לאיוב הלא יראתך כסלתך ותקותך ותם דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד
ואיפה ישרים נכחדו וראה גר שבא ללמוד תורה לא יאמר ראו מי בא ללמוד
תורה שאכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים וכן הוא אומ' ויַעַן איש משם
ויאמר מי אביהם וכי יש אב לתורה והלא כבר נאמר מה שמו ומה שם בנו
כי תדע ואומ' בית והון נחלת אבות ומי"י אשה משכלת: [26] אין מערבין
פירות בפירות אפילו חדשים בחדשים וישנים בישנים ואין צריך לומר חדשים
בישנים וישנים בחדשים אפילו סאה בדינר וסאה בדינר וטריסית לא יערבם וימכרם
סאה בדינר ואין מערבין יין לא חדש בחדש ולא ישן בישן ואין צריך לומר חדש
בישן וישן בחדש ולא קשה ברך ור' יהודה מתיר קשה ברך מפני שהוא משביחו
וכן היה ר' יהודה אומ' מין אחד המשביח את חבירו מותר שני מינין המשביחין
את אחד אסור: [27] ואין מערבין שמרי יין ביין אֲבָל נותנין לו את שמריו כיצד היה
שופא יין לחמרין נותנין לו שמרי אותו יין אבל לא שמרי יין אחר אף כשאמרו
נותנין לו שמריו נותן של היום היום ושל מחר למחר אבל לא של היום למחר
ולא של מחר להבא לא יערבם חנוני וימכרם בחנותו אלא אם כן הודיע ולא ירביץ
חנוני בחנותו יין ושמן מפני שגונב דעת הבריות מקום שנהגו להטיל מים למחצה
לשליש ולרביע יַטִּילוּ ואין משנין ממנהג המדינה: [28] מערבין חומטין בתבואה קב

1 י' ט' ד' (ד' ג'); ג' כ"ה | 2 ג' כ"א | 6 י' שם (ד' ו'); ג' כ"ח: | 9 שם | 11 ויקרא כ"ה י"ד | 11/12 שם שם י"ב | 15 איוב ד' ו' ז' | 17/18 שמואל א' י' י"ב | 18/19 משלי ל' ד' | 19 שם י"ט י"ד | 19 י' ט' ג' (סוף ד'); ג' ס' | 24 שם |

1 ההונאה ב | 2 הקציצה | 3 אין לו עליו אונאה < ב | 4 לו ב ד | 4 בשווהה ד | 4 הרעה ב ד | 4 אלא או] אלא ב ד | 7 מפני שרוצה ב ד | 8 אדם < | 8 לזווג ב ד | 8 בתירה ב ד | 9 והסיטום ב והטיטום ד | 9 וממכר < ב ד | 10 שבאונאת אחי ב | 11 אל] לא ב ד | 12 ויירא ב ד | 14 ויסורין ב ד | 14 שאמרו < לו ב ד | 15 ותקותך .. דרכיך] וגו' ב ד < זכור אתה אין כתוב אלא ב ד | 15/16 מי הוא . . . נכחדו] וגו' ב ד < ר' יהודה אומר אף לא יחל את עיניו ויאמר לו בכמה חפץ זה והוא אין רוצה ליקח ב ד | 16 ־ראה ב ד | 16 מי שבא ב ד | 17 תורה] פה ב ד | 18 ויאמר ב ד | 18 ומי ב ד | 22 לא . . ולא < ב ד | 24 (מותר נכתב בב במ' סתום) | 25 אין ב ד | 26 שופה ב | 26 נותן ב ד | 27 נותן ב ד | 29 להוך [בתוך ד] חנותו ב ד | 30 מערבין < ב |

בכור ואינו חושש ובעלי בתים מטילין כל צורכן וחנוני צורר ומניח על פי המגורה:
[29] אין משרבטין את הבהמה ואין נופחים בקרביים ואין מטילין בשר בתוך המים:
ד [1] המוכר פירות לחבירו בחזקת שיש לו ונמצא שאין לו לא כל הימנו לאבד
את זכותו של זה: [2] מרבין על השכר ואין מרבין על המכר שנ' אם כסף תלוה
את עמי ואת העני עמך וגו' מה מלוה מיוחדת לא מה שאת נותן לו את נוטל
הימנו יצאו אילו שמא שאת נותן לו את נוטל הימנו רבן שמעון בן גמליאל או'
אף מרבין על המכר בהקדש כיזה צד משכיר אדם מעותיו לשולחני להתנאות בהן
להתלמד בהן ולהתעטר בהן נגנבו או שאבדו חייב באחריותן ניטלו מלפניו באונס
הרי הוא כנושא שכר נישתלם עליהן אסור משום ריבית ואם עשה כן בהקדש הרי
זה מעל שנה האמורה בבתי ערי חומה הרי זה ריבית אלא שהתירתו התורה היה
לו חייב מעות וכתב לו שדיהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר והלוקח אוכֵל
פֵּירוֹת אסור ר' יהוּדה אומ' בין זה ובין זה מותר אמ' ר' יהודה כך היה ביתוס בן
זונין עושה על פי ר' אלעזר בן עזריה אמרו לו משם ראיה אלא שהמוכר אוכל
פירות: [3] יש דברים שהן ריבית ואינן ריבית לוקח אדם הלוואתו של חבירו בפחות
ושטרותיו של חבירו בפחות יש דברים שאינן ריבית אבל אסורין משום הערמת
ריבית כיזה צד אמ' לו הלויני מנה ואמר לו אין לי מנה אלא טול עשרים סאה
של חיטין אף על פי שחזר ולקח הימנו עשרים וארבעה אינן ריבית אבל אסורין
משום הערמת ריבית: [4] המוכר שדהו לחבירו ואמ' לו על מנת שיהא בה ארים
ועל מנת שיהא בה שותף ועל מנת שהמעשרות שלי כשתמכרנה מוכרה לי בדמים
הללו אימתי שאֵירצה אני נותן בה דמים ונוטלָהּ מותר: [5] הָיָה חָיַּב לו לו מעות ושכר
לו בית מדינר לחודש והיה יפה סלע בחודש אסור הימנו מדינר לחודש והיה יפה
סלע בחודש מותר: [6] מישכן לו בית ומישכן לו שדה ואמ' לו כשתמכרם מוכרם לי
בדמים הללו אסור אם אמ' לו בשויהן מותר: [7] היה מוליך חבילה ממקום למקום
ואמ' לו תנה לי ואני נותנה לה כדרך שאתה נותנה לי במקום פלוני בזמן
שבאחריות הנותן מותר והמקבל אסור: [8] היה מוליך פירות ממקום היוקר למקום הזול
ואמ' לו תנם לִי ואני אעמידם לך במקום היוקר כשער הזול מפירות שיש לי
אם יש לו באותו מקום מותר ואם לאו אסור אבל חמרים מקבלין מבעל הבית
ומעמידין במקום היוקר כשער הזול ואינן חוששין: [9] היו חמרין ופועלין עומדין עליו
בשוק ואמר לשולחני תן לי בדינר מעות ואיפרנסם נותן לך יפה דינר וטריסית
ממעות שיש לי בכים אם יש לו בכים מותר ואם לאו אסור: [10] מה שאירש מאבא

2 ג' ס': | 4/5 שמות כ"ב כ"ד | 9 עי' לעיל 351_{30}; ג' ס"א: כ"ז, ס"ה | 10 ויקרא כ"ה ל' | 10 י' ו' ב' (ה' ב'); ג' ס"ג, ערכין ל"א | 14 י' י' א' (ד' א'); ג' ס"ב: | 18 עי' לעיל 57_{27}; י' דמאי כ"ה ב' (ו' ב'); ג' ס"ה: | 22 ג' שם | 23 י' ו' ב' (ה' ג'); ג' ס"ה | 25 י' שם; ג' ע"ג | 28 ג' מ"ו | 30 עי' לעיל 282_{14}; י' כתובות ל' א' (ה' ה') |

2 משרבטין < ב | 1 מטיל | 4 את < ב ד | 5 ואת [את פ] העני עמך < ב ד | 5 וגו' > כנושה ב ד | 5 לא] לו | 6 שמה | 6 לו > יותר | 8 אבדו ב ד | 8 ניטלו > נוטל ב | 9 כנושה | 9 נשתלט ב נשתלשו ד | 10 תורה ב ד | 10 היה < ב ד | 11 חייב לו ב ד | 11 הלוקח ב ד | 11/12 אוכל פירות < ב ד | 12 בייתוס | 14 פירות > היה | 15 של חברו < ב ד | 15 מפני ערמית ב ד | 16/17 ואמר [אמר ד] . . מנה אלה [אלה < ד] . . . חיטין < ב | 18 מפני ב | 18 ערמת ב ערמית ד | 18 שאהא | 18 ערים ב | 19 שאהא ב ד | 19 בה שותף] ברשותי ב | 19 לו | 20 שתרצה ב | 20 אני < בא ב ד | 20 בה] לו ד < ב | 20 והשכיר ב ד | 21 לחודש ב | 21 הימנו] השכיר ממנו ב ד | 21 בדינר | 21 לחודש ב ד | 21 אם היה ב | 22 לו < ב ד | 24 תנו | 24 ממקום ב ד | 24/25 כל זמן שאחריות ב | 26 אעמידנו | 26 בשער ב ד | 29 ואני נותן ב ד | 29 וטוריסית |

1 מכור לך ומה שתעלה מצודתי מכור לך לא אמ' כלום מה שאירש מאבא היום
מכור לך ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין: [11] המושיב את חבירו
בחנות למחצית שכר הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל דברי ר' מאיר ר' יהודה
אומ' אפילו טיבל עמו פיתו בציר ואפילו אכל עמו שתי גרוגרות זה הוא שכר
5 בטילה ר' שמעון אומ' נותן לו שכרו משלם שאינו דומה העושה מלאכה ליושב
ובטל ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל אבל אם אמ' לו בשליש אתה שותף
לי והשליש עשוי לך בבטלה מותר: [12] המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר אם
היה אומן לא יעסוק באומנתו לפי שאין עומד על החנות בשעה שעוסק באומנתו
אם היה שותף עמו בחנות מותר: [13] המושיב את חבירו בחנות למחצית שכר לא
10 יהא לוקח ומוכר דברים אחרים ואם לקח ומכר השכר לאמצע: [14] הנותן מעות
לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר הרי זה מחשב עמו שכר בטילה ואיזה
הוא שכר בטלה בשעה שלוקח ובשעה שמוכר אחד לוקח ושנים מוכרין מחשב עמו
שכר מכירה אחד מוכר ושנים לוקחין מחשב עמו שכר לקיחה אחד לוקח ואחד
מוכר שנים לוקחין ושנים מוכרין אף על פי שמעדיפין זה על זה אין בכך כלום
15 אבל אם א' לו שכר בית עולה ושכר בטלה משלך בשליש אתה שותף לי
והשליש עשוי עליך בבטלה מותר: [15] הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית
שכר לא יאמר לו הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע הרי זה מחשב עמו
שכר בית ושכר בטלה מעכשיו אם אמ' לו יוצא שכר כתף בשכר עלייה מותר:
[16] הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר ואמ' לו קרוב להפסד ורחוק
20 לשכר מותר משום ריבית ווו היא מידת צדיקים קרוב לשכר ורחוק להפסד אסור
משום ריבית ווו היא מידת רשעים קרוב לזה ולזה ורחוק לזה ולזה מותר משום
ריבית וכך כל אדם נוהגין: [17] הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר
ואמ' לו הילך מנה ואינו יכול לעמוד על הפרוטרוט אסור ראה פירות שהוקרו ואמ'
לו הילך מנה ויכול לעמוד על הפרוטרוט מותר: [18] הנותן מעות לחבירו ליקח בהן
25 פירות למחצית שכר ורצה אחד מהם ליושנן חבירו מעכב על ידו ר' יהודה אומ'
אם היתה ערב שביעית מותר שמתחילה לא לקחן אלא על מנת כן וכן היה ר'
יהודה אומר בשלשה פרקים מוכרין את הורע מפני הורע ובשעת הורע ובפרוס
הפסח והשמן מוכרין אותו מן העצרת ועד החג: [19] הנותן מעות לחבירו ליקח בהם
פירות למחצית שכר לא יהא לוקח בשלו חיטין ובשל חבירו שעורים אבל או
30 בכולן חיטין או בכולן שעורין כדי שיהיו מעות שתיהם שוות בחבילה: [20] הנותן
מעות לחבירו ליקח בהם חיטין ולקח בהם שעורים ולקח בהם חיטים ידו על
התחתונה אם פחתו פחתו לו אם הותירו הותירו לאמצע: [21] הנותן מעות לחבירו

2 ג ס"ת | 7 י' י' ב' (ס' ג') | 19 י' יי ג' (ס' ו') | 22 י' י' ב' (ה' ג') | 27 ע' לעיל 326_{27}, ג ל"ה | 30
י' שם |

4 אבל פתו בציר [בצרו ב] ב ד | 4 שכרו ב ד | 5 בטילה < ב ד | 5 אינו ב ד | 7 עשוי
עליך הדבר בבטלה ב ד | 8 עומד] עיניו ב ד | 9 שותף] שותה ב ד | 10 השכר] המכר ב | 12 הוא
< ב ד [נ=א] | 15 עולה] משלי ב ד שלי נ | 15 משותף | 16 לבטלה נ | 17 ולרביע < אלא מחשב
עמו שכר בטלה היו פירותיו מופקדין אצלו ואמר לו הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע ב ד | 18
יצא ב ד | 18 כתף] כסף | 19 הפסד ב | 21 זה וזה . . זה וזה ב ד | 23 ואין ב נ ואם ד < אני
ב ד | 24 ויכולני ב ד | 25 ליישנן ב ד נ | 25 מעכב < עליהן | 27 פרקים < אילו נ | 27/28
מפני [בפני ב ד] הורע . . . הפסח < נ < ובג' פרקים מוכרין את היין בפרס הפסח ובפרס העצרת ובפרס
החג ובודקין אותו בג' פרקים ב ד | 28 והשמן מוכרין אותו < נ | 29 אבל] אלא ב ד | 32 הוסיפו
הוסיפו |

1 ליקח בהן פירות למחצית שכר ורשאי הלוקח ליקח לו כל מה שירצה ובלבד שלא
יקח בהן לא כסות ולא עצים הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית שכר
רשאי הלוקח ליקח לו מאותו המין כשהוא מוכר אין מוכר כולן כאחד אלא אילו
בפני עצמן ואילו בפני עצמן: [22] הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית
5 שכר ובאחרונה אמ' לו לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומות אם יש עדים שלקח
ומכר מוציאין ממנו בעל כורחו: [23] היה חייב לו מעות ובא ליטול ממנו פירות
בגורן ואמ' לו צא ועשה עלי כשער השוק ואני נותן לך מיכאן ועד שנים עשר
חודש הרי זה ריבית ולא כאיסרו הבא לידו בא ואמר לו הלויני כור אחד של
חיטין ואני נותן לך כשעת שאתה מוכר בו מותר: [24] משכרת אשה לחברתה
10 תרנגולת לישב על הביצים בשני אפרוחים לשנה ואינה חוששת: [25] האשה שאמרה
לחברתה תרנגולת משלי ובצים משליכי ואנו חולקין את האפרוחים ר' יהודה מתיר
ור' שמעון אוסר:

ה ה [1] קיבל הימנו מאה צאן במאה של זהב למחצה לשליש ולרביע ואני נוטל
סלע מכל אחד ואחד באחרונה אסור למחצה לשליש ולרביע מחצה למזונות ומחצה
15 לבטלה ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה מותר: [2] קיבל הימנו מאה עגל
במאה של זהב למחצה לשליש ולרביע ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה
אסור למחצה לשליש ולרביע מחצה למזונות ומחצה לבטלה ואני נוטל דינר זהב
מתוך חלקך באחרונה מותר: [3] אין שמין בכורות תמימים לישראל אבל שמין להם
בכורות בעלי מומין ושמין בכורות תמימים לכהנים ואין צריך לומר בעלי מומין:
20 [4] אין שמין לא את העיזים ולא את הרחילים ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל ר'
יוסי בר' יהודה אומ' שמין את העיזים מפני שהן חולבות ואת הרחילים מפני שהן
גוזזות ואת תרנגולת מפני שעושה ואוכלת: [5] השמה תרנגולת מחברתה מיטפלת
באפרוחיה כל זמן שצריכין לאימן מיטפל אדם בבהמה טמאה שנים עשר חודש
באדם עשרים וארבעה חודש: [6] מקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות מעלין
25 לבהמה מעלין ואין משנין ממנהג המדינה רבן שמעון בן גמליאל אומ' שמין עגל
עם עמו וסייח עם אמו ואף על פי שמעלה שכר כתף למעות ואינו חושש משום
ריבית: [7] השם בהמה מחבירו עד מתי חייב ליטפל בה בבהמה דקה שלשים
יום ובגסה חמשים יום ר' יוסי או' בדקה שלשה חדשים מפני שטיפולה מרובה
יותר על כן בכולן אם היה חלקו של בעל הבית שם עליו ואין משנין ממנהג
30 המדינה: [8] השם בהמה טמאה מחבירו עד מתי חייב ליטפל בוולדות סומכוס אומר
באתונות שמונה עשר חודש ובגודרות עשרים וארבעה חודש ואם עמד עליו בתוך

4 ע' לעיל 326_{23} לקמן ריש ז'; י' שם | 6 י' יי ג' (ה' ו'); ג ס"ב: | 10 ג ס"ח | 18 ע' לעיל 58_{7}; ג
יבמות ס"ו: | 20 י' יי ח' (ה' ד'); ג ס"ח: | 22 שם | 27 י' שם; ג ס"ט | 30 שם |

1 רשאי ב ד | 1 מה] מין ב | 3 לו < (ובנ נכרת קצת העלה) | 3 באותו | 3 כולן כאחד אלא < |
6 על כרחו ב ד נ | 7 ועשם ב נ | 7 לי ד נ | 8 שלא ב ד | 8 באיסרו | 8 שבא ב ד נ | 8 לידו
< ב ד (ובנ נכתב למעלה) | 8 בא ואמר] אמר ב ד | 9 לך < נ | 10 בשנה ב ד | 13/14 ואני...
באחרונה < נ | 14 אסור < ד נ | 14 למחצה . . ולרביע < נ | 15 מותר < נ | 15 עגל < | 16/17
ואני נוטל . . . אסור < ד | 17 למחצה . . ולרביע < ב ד | 17 (לפני מחצה איכא הפסק בב, ובנ
שמט הסופר הרבה ולא נדע בבירור מה שמט, כי נכרת חלק מן העלה; השורה שלמה מסיים ,עגל במאה',
ועל שורה שאחריה אית': ,של זהב למחצה לשליש ולרביע' ועוד תיבה אחת נכרת ,[ואני]' ושורה שאחריה
מתחלת דינר זהב מתוך חלק [ך] ושאר נכרת, ושורה שאחריה מתחלת ,אין שמין', ונראה כי שמט הסופר או
מן 17 למחצה עד מותר שורה 18, או מן ואני שורה 16, עד לבטלה שורה 17) | 24 ועשרים ד (בנ נכרת) |
26 וסיח ב | 26 חשש ב ד | 27 בה < סומכוס אומר ב ד (ובנ נכרת) | 29 אין ב ד [נ=א] |
30 בוולדות] באתונות ב | 30 שנים ונ"ב שמונה ב | 31 ובגדרת ד [נ=א ב] |

הזמן חבירו מעכב על ידו אבל אינה דומה טיפולה של שנה ראשונה לטיפולה של שנה שנייה: [9] השם בהמה מחבירו אין מִיטַּפֵּל בַּה פחות משנים עשר חודש עשה בה כל ימות החמה ומבקש למוכרה בימות הגשמים יכול לעכב על ידו עד שיעשה בה כל יְמוֹת הַגְשָׁמִים: [10] השם בהמה מחבירו מתה בבוסיא משלם כולה שלא בבוסיא מְשלם פלגה שכך הוא כותב לו אם תמות בבוסיא אשלם כולה שלא בבוסיא אשלם פלגא: [11] שמה במנה והשביחה והרי היא יפה מאתים זוז מתה בבוסיא משלם שלשה של זהב שלא בבוסיא משלם חמשים זוז: [12] שמה במנה והכחישה והרי היא יפה חמשים זוז מתה בבוסיא משלם שלשה של זהב שלא בבוסיא משלם חמשים זוז: [13] רבן שמעון בן גמליאל אומ' מפרין על שדהו כיצד קיבל הימנו שדה בעשרה כורין חיטין ואמר לו תן לי מאתים דינר ואיפרנסה ואני נותן לך שנים עשר כור בשנה מותר אבל אין מפרין לא על ספינתו ולא על חנותו ולא על דבר שאינו עושה ואוכל: [14] מקבל אדם צאן ברזל מאשתו והוולדות והגיזין שלו ואם מתו חייב באחריותן ואיזהו צאן ברזל היו לפניו מאה צאן ואמ' לו הֲרֵי הֵן עשויות עליך במאה של זהב הוולדות והגיזין שלך ואתה העלה עלי סלע מכל אחד ואחד באחרונה אסור מקבלין צאן ברזל מן הַגוים ושדה צאן ברזל אפילו מישראל: [15] לווה אדם מאשתו ומבניו בריבית אלא שמחנכן בריבית אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע אבל גוי רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע: [16] ישראל שלוה מעות מן הגוי ומבקש להחזירם לו מצאו חבירו ואמר לו תנם לי ואני נותנם לך כדרך שאתה נותנם לו אסור ואם העמיד אצל הגוי מותר: [17] וגוי שלוה מעות מישר' ומבקש להחזירם לו מצאו ישר' אחר ואמר לו תנם לי כדרך שאתה נותנם לו מותר ואם העמִידו אצל ישראל אסור: [18] ישר' שאמר לגוי הֵילך שכרך וצא והלוה מעותיי בריבית אסור וגוי שאמר לו לישראל הֵילך שכרך וצא והלוה מעותיי בריבית מותר אבל אסור מפני מראית עין: [19] מעותיו של ישר' מופקדות אצל הגוי מותר להלוותן בריבית ושל גוי מופקדות אצל ישראל אסור להלוותן בריבית זה הכלל כל שבאחריות ישראל אסור וכל שבאחריות גוי מותר: [20] ישראל שנעשה לגוי אפיטרופוס או סַנטֵר מותר להלוות הימנו בריבית וגוי שנעשה לישראל אפיטרופוס או סנטר אסור ללוות הימנו בריבית ישראל לווה

4 י׳ פס | 9 י׳ פס; ג׳ ס״ט: | 12 י׳ פס (ה׳ ה׳); ג׳ ע: | 16 ג׳ ע״ה: | 18 ג׳ ע״א: | 24 י׳ פס | 26 פס|

1 לטיפולה] טיפולה ב | 2 מיטפל בה < ב ד נ | 3 ועושה נ (הו׳ אחר ע׳ נכתב למעלה) בימות] כל ימות נ (ובא היה כתוב כל ימות ונקד עליו ותקן בימות) | 3 על ידו ב ד נ | 4 שיעשה בה] שיאכילנה ב ד | 4 הגשמים] החמה נ < האכילה כל ימות הגשמים ומבקש למוכרו בימות החמה [הגשמים ב] יכול לעכב על ידיו עד שיעשה בה כל ימות החמה ב ד | 4 בכוסיא | 5 בכוסיא . . בכוסיא | 5 תציה ב | 6 בכוסיא | 6/7 שמה . . . חמשים זוז < ב | 6 היא < ב ד נ | 7 בכוסיא | 7 שלשה] ששה א | 9 מפדיז נ (ונראה שכתוב ן ומחק קצת לזין) | 10 כאיזה צד נ | 10 בעשרת ב נ | 11 עשר < חודש שנים עשר ב | 11 לא . . לא . . ולא < ד (ובנ נכרת קצת מן העלה עד שקל שורה 16 אבל נראה עוד בסוף השורה ,לא על׳) | 12 כל דבר ב ד | 12 אדן ב | 14 עליך < למחצה לשליש ולרביע | 14 שלו ב ד < ואם מתו אתה חייב באחריותן ב ד | 15 מעלה לסלע | 15 באחרונה אסור] מותר ב ד (בא נשמט מן ואתה שורה 13 עד אסור 14 ולקחתיה מן נ לקמן שורה 25, ואין ספק ששייך למקומנו כאן) | 16 שמחנכו ב ד | 19 תנם לי < שאתה נותן לו | 19 ואני נותן ב ד [נ=א] | 19 לך] לו ד (ובנ היה כתוב לך ונמחק ך ונכתב למעלה ו׳) | 19 שאתה נותנם [נותן] ב < ד (ונכתב מסורס) | 19/21 ואם העמיד . . . מותר < ב | 22 יהי לך | 22 לו < ב ד נ | 23 וצא | 23 העין ב ד | 25 ברבית < ואתה העלה עלי סלע מכל אחד ואחד באחרונה אסור מקבלין צאן ברזל מן הגויים נ | 25 כל ב ד נ | 26 ללוות ב ד | 27 וגוי . . . ברבית < נ | 27 לו ישראל ב אפוטרופוס לישראל ד | 27 שלוה ב הלוה ד |

מן הגוי וגוי לווה מישראל ישראל נעשה לו ערב ואינו חושש: [21] ישראל שלווה מעות מן הגוי וגוי שלוה מעות מישר' ונתגייר בין שוקפן עליו בְמַלְוָה עד שלא נתגייר ובין שוקפן עליו בְמַלְוָה משנתגייר גובה את הקרן ואינו גובה את הריבית דברי ר' מאיר ר' יוסי אומ' ישראל שלוה מעות מן הגוי ונתגייר בין שוקפן עליו בְמַלְוָה ובין שלא זקפן עליו בְמַלְוָה עד שלא נתגייר גובה את הקרן וגובה את הריבית משנתגייר גובה את הקרן ואינו גובה את הריבית: [22] המלוה את חבירו בריבית ובא לפני בית דין קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הריבית דברי ר' מאיר שהיה ר' מאיר אומ' שטר שיש בו ריבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הריבית: [23] המוצא שטר שיש בו ריבית יקרענו בא לבית דין יקרעוהו רבן שמעון בן גמל' אומר הכל כמנהג המדינה: [24] המלוה את חבירו בריבית והלך המלוה וירש עליו שטרי ריבית וא' לו צא שלי בשלך מותר אם בא לבית החשבון אסור: [25] המלוה את חבירו בריבית ועשה תשובה חייב להחזיר מת והניח לפני בניו לא יחזירו בניו ועל זה נאמר יכין רשע וצדיק ילבש וכסף נקי יחלוק: [26] אבל אם היניח להם את אביהם פרה [illegible] וטלית וכל דבר שיש בו אחריות חייבין הם להחזיר [illegible] כבוד אביהם:

ו [1] אין פוסקין על [illegible]רות עד שיצא השער אפילו ישנות הולכות מארבע אין פוסקין על החדשות [illegible] עד שיצא השער לחדש ולישן יצא שער לאחרים אף על פי שאין לו מותר לקוץ הימנו [illegible] אמורים בזמן שמוצא ליקח באותו השער אבל אם היו [illegible] והוא אינו מוֹצֵא ליקח אלא משלוש הרי זה אינו פוסק עד [illegible] ליקח ולמוכר: [2] ופוסק עמו על הגדיש של תבואה ועל העביט של [illegible] מעוטן של ויתים אף על פי שלא יצא השער אבל אחרים לא יקוצו [illegible] פוסק עמו על הזובל באישפות כל ימות השנה שאף על פי שאין לוזה [illegible]ין פוסקין על הביצין של יוצר אלא עד שיעשו אמ' ר' יוסי במה דבו[illegible]ים באילו העושין בעפר לבן אבל באילו העושין בעפר שחור כגון כפר חנניה וחברותיה כפר שיחין וחברותיה מותר לקוץ שאף על פי שאין לזה יש לזה: [4] אין פוסקין על החלב ועל הגיזין אלא עד שיעשו התחיל לחלוב מותר לקוץ התחיל לגוז מותר לקוץ: [5] אין פוסקין לא על האפרוחים ולא על הפרגיות ולא על הדגים שבטבריא ולא על חבילי קש אבל פוסקין על הביצים ועל הציפרים ועל הדגים שבשאר כל מקומות ועל חבילי עצים זה הכלל כל שיש לו גוֹרֶן קוצץ עמו כשער הגורן וכל שאין לו גוֹרֶן קוצץ עמו כל זמן שירצה: [6] היו לפניו מאה צאן ואמ' לו הרי גיזיהן של אילו עשויות עליך במאה של זהב מותר

1 י׳ פס; ג׳ ע״ב | 6 פס | 10 פס | 11 ע׳ לעיל 27_{22} | 12 ע׳ לעיל 73_{14}; י׳ ב״ק ה׳ ב׳ (ו׳ ח׳); ג׳ נ״ד: | 16 י׳ ג׳ (ה׳ ד׳); ג׳ ע״ב: | 20 פס | 22 י׳ פס (ה׳ ו׳), מ״ק פ׳ ב׳ (ח׳ ב׳); ג׳ ע״ד | 26 ג׳ ס״ד: | 29 י׳ ג׳ (ה׳ ו׳) | 30 ג׳ ע״ג: |

1 שלוה ב הלוה ד | 1 אחר < ב ד | 2 במלוה < ב ד נ | 3 במלוה < ב ד נ | 4 אומר < גוי [כותי ד] שלוה מעות מיש׳ ונתגייר בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגייר ובין שזקפן עליו במלוה משנתגייר גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית ב ד | 4 וישראל ב ד | 4 הלוה ב ד | 4 בין שזקפן] וזקפן ב ד (ובנ כתב הסופר, בין שזקפן עליו, ונמחק בדיו ונכתב למעלה אם) | 4 במלוה < נ | 5 ובין שלא . . במלוה < ב ד נ (ובנ התחיל הסופר לכתוב, ו[illegible] אחר עד [illegible] נתגייר, ונקד עליו | 5 וגובה את] ואת נ | 6 מי שנתגייר נ | 7/9 דברי . . . ולא את הרבית < נ (ונכתב בצדו) < וחכמים אומרים גובה את הקרן ואין גובה את הרבית ב ד נ | 9 לפני [illegible] | 13 לא יחזירו בניו < נ | 13 רשע < ב ד פ (ובנ נכתב [illegible] | 14 להם < את א | 15 הם < ב ד נ | 15 מפני כבוד אב[illegible] בנ (חבל דאבדין)) | 20 עמו] אמו | 21 המעטין ב ד | 23 אף ב [illegible]עשו ד | 25 חנניא | 26 שייעשו ב | 28 בטבריה | 28 על < |

1 מליטרא כך וכך אסור ואם יש לו מותר לגוז וליתן לו היו לפניו מאה כור ואמ' לו
הרי קמה זו עשויה עליך במאה של זהב מותר מכור כך וכך אסור ואם יש לו
מותר לקצוץ וליתן לו: [7] אומר אדם לחבירו הילך מאתים זוז על מה ששדך עושה
ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע מסאתים בסלע: [8] מלוה אדם את אריסיו
5 מארבע בסלע מסאתים בסלע במה דברים אמורים בזמן שלא ירד לתוך שדיהו
אבל אם ירד לתוך שדיהו הרי הוא כאחד מכל האדם: [9] פוסק אדם עם אריסו
לזרע להוצאה הרי זה אסור ולא עוד אלא אפילו זרע והוציא בסאה בסאתים
לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו עד שיעשם עליו דמים: [10] פסק הימנו חיטים ונתן
לו שעורין שעורין ונתן לו חיטין אסור לא יאמר לו הילך מנה וצא וקח לך מן השוק
10 אלא לוקח ונותן לו אומר אדם לחבירו הלויני חבית אחד של יין עד שיבוא בני
או עד שאפתח את הדות היתה לו חבית בתוך הדות ונפתחה הדות ונפלה ונשברה
אף על פי שחייב באחריותה מותר והילל אוסר למה זה דומה לנותן מעות לחבירו
ליתן לו פירות בגורן ונגנבו או אבדו חייב באחריותן אם פחתו או אם הותירו חייב
להעמיד לו: [11] לקח הימנו לגין וחצאי לגין רביעיות ושמיניות רשאי שיאמר לו תן
15 מיד בפחות ואינו חושש משום ריבית: [12] כיוצא בו הלוקח מקח מחבירו על מנת
שיתן לו מיכן ועד שנים עשר חודש רשאי שיאמר לו תן לי מיד בפחות ואינו חושש
משום ריבית: [13] המוכר יין ושמן לחבירו כל ימות השנה חייב להעמיד לו כדרך
שמעמיד בקטלוון ולא יהא מוכר את החבית בשלשה שערים ואם היה מסביב
והותיר מוכר את השאר באיזה מהן שירצה: [14] איגראנאמין היה בירושלם ולא היו
20 ממונין על השערים אלא על המידות בלבד כשהיתה חבית נמכרת בירושלם בשלשה
שערים פיהָ שוּלֶיהָ ואמצעיתה אומר אדם לחבירו וילך תמורי עמך היום ושלך עימי
למחר אבל לא יאמר לו ילך חמורי עמך היום למזרח ושלך עימי למחר למערב
תחרוש פרתי עמך היום במזרח ושלך עמי למחר במערב ואם היה שכר שווה הרי
זה מותר: [15] ר' יהודה אומ' כל ימי הגריר אחד [illegible] ימי הרביעה אחד האומר
25 לפועל הֵילך מנה זה ויהא בידך שתעשה עימי בפעולה לגורן מדינר ליום והיה יפה
סלע ביום אסור הימנו מדינר ליום והיה יפה סלע ביום מותר: [16] הנותן מעות
לחבירו ליתן לו פירות בגורן חייב להעמיד לו כשער בינוני ואיזהו שער בינוני היו
הולכות משמונה ומתשעה ומעשרה נותן לו מתשע בשער הזול נותן לו כשער הזול
בשער היוקר נותן לו כשער היוקר ר' יהודה אומר לעולם נותן לו כשער הזול לא
30 שיאמר לו תן לי כשער הזול או' תן לי מעותיי ולוקח אני בהן כשער הזול
במה דברים אמורים בזמן שמוצא ליקח בכל מעות שנתן לו אבל אין מוצא ליקח
אלא כור אחד בסלע והשאר נותן לו כשער בינוני ר' נחמיה ור' אליעזר בן יעקב
פוטרין בלבלר ופטרו את המלוה מללקות מפני שהוא בקום עשה: [17] אמר ר' יוסי

4 ג̇ ע״ד: | 10 י׳ י׳ ד׳ (ה׳ ז׳); ג̇ ע״ה | 18 עי׳ לעיל 326_{27} | 19 ע׳ לקמן כליס ב״ק סוף ו׳; י׳ ב״ב ט״ו ב׳ (סוף ה׳) | 21 ג̇ ע״ה | 24 ג̇ ב״ב פ״ז | 26 ג̇ ע״ד | 33 י׳ י׳ ד׳ (סוף ה׳); ג̇ ע״ה: |

2 בכור | 2 וכך] בכך ב | 3 לקצור וליתן ב ד | 3 אדן ב | 4 עריסיו ב | 7 כאחד מכל] ככל | 6 אדם ב ד | 6 עם < ב | 6 עריסיו ב | 7 והוציא] והותיר ב ד | 7 בסאה < ב | 8 יוצאם ב ד | 10 אחת ב ד | 13 אם < ב ד | 14 והצי ב ד | 16 מי[illegible] נייר ב | 18 שהעמיד ב ד | 18 בקוטלוין | 13 איגרי נמין ב איגרי ממון ד | 20 ממונין] מכוונין | 20 [illegible] < | 21 ואמצעה ב ד | 21 ילך ב ד | 22 למחר < תחרוש פרתי עמך [ממך ד] היום ושלך עמי למ[illegible] ב ד | 22 ולך < ב ד | 23 החרש ב ד | 24 הגריד ב ד | 26 אסור . . . ביום < ד (ובא נ[illegible] שתי פעמים) | 27 בשער ב ד | 28 מעשרה משמונה מתשע ב | 28 נותנין . . נותנין ב ד | 29 היוקר < [illegible] | 30 יאמר לו ב ד | 30 הזול אלא אומר לו ב ד | 30 שלוקח ב ד | 32 בסלע < נותן לו כור אחד בסלע ב [illegible]

1 בוא וראה כמה סמויות עיניהם של מלוי ריבית אדם קורא לחבירו עובד עבודה זרה
ומגלה עריות ושופך דמים מבקש שנפול עמו לחייו והלה מביא את הלבלר ואת
הקולמוס ואת הדיו ואת השטר ואת העדים ואומ' בואו וכתבו עליו שאין לו חלק
במי שפיקד על הריבית וכותב ומעלה בערכאים וכופר במי שאמר והיה העולם ברוך
5 הוא הא למדתה שמלוי ריביות כופרין בעיקר ר' שמעון בן אלעזר אומר יותר על
מה שהם מרויחין הם מתחייבין שהן עושין את התורה פלסטר ואת משה טיפש
אמרו אילו היה משה יודע שכך אנו מרויחין לא היה כותבה ר' עקיבא אומ' קשה
הריבית שאף שאילת שלום הרי הוא ריבית כיצד הוא לא שאל בשלומו מימיו עד
שלווה הימנו היקדים לו שאילת שַׁלום הוי אומר אף שאילת שלום ריבית: [18] ר'
10 שמעון או' כל שיש לו מָעוֹת ואין מלוה אותן בריבית עליו הכתוב אומ' כספו לא
נתן בנשך ושחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת
שמלוי ריביות מתמוטטין והולכין מן העולם מיטוט זה איני יודע מה הוא כעינין
שנאמר הצל לקוחים למות מטים להרג אם תחשוך:

ז ז [1] השוכר את הפועלין בין שהיטעו את בעל הבית ובין שבעל הבית היטעה
15 אותן אין להם זה על זה אלא תרעומות במה דברים אמורים בזמן שלא הלכו אבל
שכר את החמרים הלכו ולא מצא ושכר את הפועלים והלכו ומצאו את השדה
כשהיא לחה נותן להן שכרו משלם ואינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל ואינו
דומה הבא טעון להבא ריקן במה דברים אמורים בזמן שלא התחילו אבל אם
התחילו הרי אילו שמין לו כיזה צד קיבל הימנו קמה לקצור בשתי סלעים קצר
20 חציה והניח חציה טלית לארוג בשתי סלעים ארג חצייה והניח חצייה הרי אילו
שמין לו כיזה צד אם היה מה שעשה יפה ששה דינרים נותנין לו סלע או יגמור
מלאכתו ואם היה יפה סלע נותנין לו סלע ר' דוסא אומ' שמין על מה שעתיד
להיעשות אם היה מה שעתיד להיעשות יפה חמשה דינרים נותנין להם שקל או
יגמרו מלאכתן ואם היה יפה שקל נותנין לו שקל במה דברים אמורים בְּדָבָר שאינו
25 אבד אבל בְּדָבָר האבד שוכר עליהן או מטען כיצד אומ' לו סלע פסקתי לך הריני נותן
לך שתים הולך ושוכר ממקום אחר בא ונוטל מזה ונותן לזה במה דברים אמורים בזמן
שפוסק עליו במקום שאינו מוצא להשכיר אבל ראה חמרין ממשמשין ובאין וא' לו
צא ושכור לך אחד מאילו ואין לו עליו אלא תרעומות: [2] השוכר את הספינה ופרקה
עליו באמצע הנמל אין לו עליו אלא תרעומות: [3] השוכר את הפועל ומת לו מת או
30 שאחזתו חמה הרי אילו שמין לו כיזה צד שמין לו אם היה שכיר חודש נותנין לו
לפי שכירותו קבלן נותנין לו לפי קבלנותו השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום
למקום והלך ולא הביא נותן לו שכרו משלם: [4] השוכר את הפועל להביא קנים
ודוקרנים לכרם והלך ולא הביא נותן לו שכרו משלם השוכר את הפועל להביא
ענבים ותפוחים ודורמסקנין לחולה הלך ומצאו מת או שהבריא לא יאמר לו טול

9 י׳ שם; ג̇ ע״ה, מכות כ״ד | 10/11 תהלים ט״ו ה׳ | 13 משלי כ״ד י״א | 14 י׳ י׳ ד׳ (ז׳ א׳); ג̇ ע״ה ע״ו | 15 ע׳ לעיל 326_{23} לקמן 385_{28}; ג̇ ע״ט | 28 ג̇ שם | 29 ג̇ ע״ז | 32 י׳ שביעית ל״ח א׳ (ח׳ ד׳); ג̇ ב״ק קט״ז |

1 סמיות ב | 2 שיפול ב ד | 4 בעורכיים ב בערכיי ד | 4/5 ברוך הוא < ב ד | 5 בריבית ב ד | 6 פליסתר ב | 6 טפיש ב | 8 והוא שלא | 9 שאלת . . שאלה | 10 שמעיה | 11 ושוחד . . לא לקח < ב ד | 13 ומטים ב < ד | 13 להרג . . תחשך < ב ד | 17 שכר בטלים ב | 17 שאינו ב ד | 18 לבא ב ד | 21 כיצד < ד < שמין לו ב | 21 נותן ב ד | 22 נותן ב ד | 23 להם] לו ב ד | 25 דבר ב ד | 28 אין ב ד | 31 נותן ב ד | 33 ודקרנים | 34 דרמסקנות ב ד | 34 שמת ב ד |

1 מה שהבאתה בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם: [5] השוכר את הפועל לחרוש לא
יאמר לו בוא ונכש לנכש לא יאמר לו בוא וחרוש לחרוש בשדה זו לא יאמר לו
בא וחרוש בשדה אחרת. לנכש בשדה זו לא יאמר לו בא ונכש בשדה אחרת:
[6] שכרו לנכש וגמר את שדהו לא יאמר לו בוא ועדור שני גפנים שכרו לעדור וגמר
5 את שדהו לא יאמר לו בא ונכש שתי גפנים גמר חריש בחצות יום לא יאמר לו
בוא ונכש בשדה אחרת שיאמר לו פרנס לי מלאכה מתוך שלך או תן לי שכרי
במה שעשיתי גמר נכישו בחצות היום לא יאמר לו בא ונכש בשדה אחרת
שיאמר לו פרנס לי מלאכה מתוך שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי וכן הוא
שגמר את חרישתו בחצי היום לא יאמר לו הריני חורש בשדה פלונית גמר את
10 נכישו בחצי היום לא יאמר לו הריני מנכש עמך בשדה פלונית ואם היתנה
עמו מתחילה על מנת כן הרי זה מותר רשאי בעל הבית לשנותו למלאכה
קלה אבל לא למלאכה חמורה הא כיזה צד שכרו לנכש וגמר שדהו אמ' לו
מדעתו בוא ועדור שתי גפנים שכרו לעדור וגמר את שדהו אומר לו על כורחו
בו ונכש שתי גפנים: [7] השוכר את הפועלים לעשות בתוך שלו וטעו ועשו בתוך
15 של חבירו הוא נותן להן שכרן משלם והולך ונוטל מבעל הבית מה שהיהנה
אותו הראם בתוך שלו והלכו ועשו בתוך של חבירו הוא אינו נותן להם כלום והן
הולכין ונוטלין מבעל הבית מה שהנו אותו השוכר את החמור והבריקה או
או שנישטתה אינו חייב להעמיד לו חמור מתה או שנטלתה אנגריא חייב להעמיד
לו חמור ר' שמעון בן אלעזר אומר אם כדרך הליכתה ניטלה אינו חייב להעמיד
20 לו חמור. שלא כדרך הליכתה ניטלה חייב להעמיד לו חמור וכן היה ר' שמעון בן
אלעזר אומ' האומר לחבירו שכור לי חמורך וארכוב עליה מיכאן ועד מקום פלוני
והבריקה או נשטתה חייב להעמיד לו חמור חמורך זו אפילו מתה אפילו נטלתו
אנגריא חייב להעמיד לו חמור: [8] השוכר את הפועל וניזדמן לו אנגריא לא יאמר
לו הרי זה לפניך אלא נותן לו שכרו במה שעשה: [9] המשכיר בהמה לחבירו לא
25 ישנה לו את הבהמה השכיר לו חמור לא יושיבנו על הפרד פרד לא יושיבנו על
הסוס סוס לא יושיבנו בקרון: [10] השוכר את החמור להביא לתך חיטין והביא שש
עשרה שעורים פטור אם הוסיף על משאו חייב וכמה יוסיף על משאו ויהא חייב
סומכוס אומר משום ר' מאיר קב לכתף שלש סאין לעגלה וספינה לפי מה שהיא
השוכר את החמור להרכיב איש לא ירכיב אשה להרכיב אשה מרכיב עליה בין
30 מעוברת ובין מניקה: [11] השוכר את החמור לרכוב עליו בעל הבית נותן כיסתו
ומזונותיו וכל כלי תשמישיו יותר על כן חמר מעכב על ידיו חמר נותן עליה שעורים
ותבן ומזונותיו עד שמגיע ללינה יותר על כן בעל הבית מעכב על ידיו: [12] השוכר
את החמור וטענו דברים האסורין ונטלום ממנו חרמים או מוכסים חייב אם הודיעו
שהוא מוכס בדרך. המוכסין פטור: [13] שיירא שהיתה מהלכת במדבר ונפל עליה

14 ג̃ ע״ו | 17 י̃ יו״ט ה׳ (ו׳ ג׳) ג̃ ע״ח: | 26 י̃ סס (ו׳ ד׳); ג̃ פי | 29 י̃ סס; ג̃ ע״ט ו׳ | 30 ג̃ סס |
34 י̃ סס; ג̃ ב״ק קט״ז |

1 לו < | 3 לנחש | 3 אחרת < ב | 4 שתי | 5 בחצות < | 5 היום ב ד | 6/9 בוא ונכש
[בוא וחרוש ד] . . . לא יאמר לו < ב | 7 ניכוש | 8 מתוך < | 9 שגמר חרישו | 11 עמו] עליה ב ד |
12 אבל לו | 12 לנכש > לא ב > בשדהו ב ד | 12 את שדהו ב ד | 15 והולך] וחוזר ב ד | 15
מה שהתנו ב ד | 17 מה שהתנו ב ד | 19/20 רשב״א . . . חמור < ב | 20 אם שלא ב ד | 20
נוטלה ב ד | 21 עליו ב | 22/23 חמורך . . . חמור < | 23 לו . . . לו < ב ד | 29 אשה > אשה
מרכיב איש ב ד | 30 כסותו | 31 כלי תשמישו עליו ב | 31 חמור נותן ב ד | 34 מהלכת < |

1 גיים וטרפה מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות ואם שילחו תייר לפניהם
אף מחשבין לפי נפשות ואין משנין ממנהג הולכי שיירא: [14] ספינה שהיתה באה
בים ועמד עליה נחשול והיקלו ממשאה מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי נפשות
ואין משנין ממנהג הספנין המשכיר לחבירו ספינה או קרון מחשבין לפי משאוי
5 ולפי נפשות ואין מחשבין לפי ממון: [15] גרדי שהניח נר בצד הבגד ודלק חייב
לשלם מפני שהוא כנושא שכר נפלה עליו מפולת עד שלא נגמרה מלאכתו חייב
משנגמרה מלאכתו אם הודיע בו לבעלים פטור ואם לאו חייב גמרו ונגנב או שאבד
אם הודיע בו לבעלים פטור ואם לאו חייב: [16] אמר לו חלוק אמרתי לך והוא אומר
טלית אמרתה לי על בעל הבית להביא ראיה ר' יהודה אומ' אם היה עושה אצל
10 בעל הבית וקיבל בעל הבית את שלו אצל אומן ובעל הבית נכנם ויוצא עליו יקביל
בעל הבית את שלו אצל אומן ואין בעל הבית נכנם ויוצא עליו אומן צריך להביא
ראיה: [17] אמ' לו סלע אמרתי לך והוא אומר שתים אמרת לי כל זמן שאצל אומן
על בעל הבית להביא ראיה אצל בעל הבית ובתוך זמנו אומן צריך להביא ראיה
אחר זמנו גרדי נשבע ונוטל: [18] הנותן כליו לאומן לעשות לו ונגמרה מלאכתו עד
15 שלא מתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר משמתקבל שכרו הרי הוא כשומר חנם
אימתי בזמן שתבעו ואמ' לו בא וטול את שלך לא תבעו ולא אמ' לו בוא וטול
את שלך אף על פי שמתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר: [19] האומר לחבירו השאילני
ואשאילך שמר לי ואשמור לך השאילני ואשמור לך הרי הן כשומר חנם ואינן
כנושא שכר אבא שאול אומ' מותר לאדם להשכיר משכונו של עני בפחות ושל
20 עשיר אינו רשאי ליגע בו:

ח [1] השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה לשמור לו את התינוק אין נותן
לו שכרו של שבת לפיכך אין אחריותו עליו בשבת ואם היה שכיר שבת שכיר
חודש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכרו של שבת לפיכך אחריותן עליו בשבת
לא יאמר לו תן לי שכרי של שבת אלא אומ' לו תן לי שכרי של עשרה ימים:
25 [2] אין הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשכיר את עצמו ביום לחרוש בפרתו
ערבית ולהשכירה שחרית ולא יהא מרעיב ומסגיף את עצמו ומאכיל מזונותיו לבניו
מפני גזל מלאכתו של בעל הבית: [3] רשאין פועלין לאכול פיתן בציר כדי שיאכלו
ענבים הרבה ורשאי בעל הבית להשקותן יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה: [4] רשאי
בעל הבית לרעב ולסגף את פרתו כדי שתאכל הרבה בשעה שדשה ורשאי השוכר
30 להאכילה פקיע עמיר כדי שלא תאכל הרבה בשעה שהיא דשה: [5] חמור
וגמל אוכלין ממשאוי שעל גבן כדרך הליכתן ובלבד שלא יטול בידו ויאכילם:
[6] היה משמר ארבעה וחמשה מקשאות לא יהא ממלא כריסו מאחת מהם אלא אוכל
מכל אחת ואחת לפי חשבון: [7] ר' יוסי בר' יהודה אומ' מה דייש מיוחד דבר
העושה בידיו וברגליו ובגופו יצא עושה בידיו אבל לא ברגליו וברגליו אבל לא

2 סס | 7 עי׳ לעיל 369_{22} | 12 י̃ שבועות ל״ו ד׳ (ז׳ ה׳); ג̃ סס מ״ו | 17 י̃ יו״ט ה׳ (ו׳ ה׳); ג̃ פ״ה פ״ב |
21 עי׳ לעיל 138_{13}; ג̃ כ״ח | 25 י̃ למעשר כ״ו ב׳ (ז׳ ג׳) | 27 ג̃ פ״ט | 28 ג̃ צ׳ | 32 ג̃ צ״ג | 33 י̃ יו״ט
ב׳ (ז׳ ב׳) ג̃ פ״ט |

1 טייר ב | 4 הספינה ב ואין הספנין משנין ממנהג הולכי שיירא ד | 7 הודיע לבעליו ב ד | 7
חייב . . פטור ב | 8 לבעליו ב ד | 10 הבית > יקביל ב | 10 יקבל ב וקבל ד | 13 בעל הבית צריך
ב ד | 14 מלאכתו > ונגנב או שאבד . . משנתקבל ב ד | 15 נתקבל ב ד | 18 השאילני ואשמור לך
< ב ד | 18 ואינו עליו ב ד | 21 לו < ב ד | 23 שכר . . שכר | 23 בשבת > ואם היה
שכיר שבת ב ד | 30 פקועין ב ד | 33 דייש] שור ב | 34 שעושה ב ד |

1 בגופו מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו יצא הלש והמקטף והאופה דבר
שנגמרה מלאכתו מה דייש מיוחד דבר שגידוליו מן הארץ יצא החולב והמחביץ
והמגבין דבר שאין גידוליו מן הארץ מה דייש מיוחד דבר שתלוש מן הקרקע יצא
המנכיש בשום ובבצלים דבר המחובר בקרקע מה דייש מיוחד דבר שלא נגמרה
5 מלאכתו למעשרות יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות דבר שנגמרה מלאכתו למעשרות
כל שאינו כיוצא בו בא לעונת המעשרות ואיסיר אחר גרם לו שכרו סתם פודה
ומאכיל מעשר ומאכיל ואם קצץ עימו הרי זה אינו אוכל כל שהוא כיוצא בו בא
לעונת המעשרות היתיר אחר גרם לו שכרו סתם הרי זה אינו אוכל ואם קצץ עמו
הרי זה אוכל: [8] אוכל פועל אשכול עד שלא יתחיל במלאכה אשכול אפילו בדינר
10 וקישות אפילו בדינר וכותבת אפילו בטריסית משום ר' אלעזר חסמא אמרו לא יאכל
פועל יותר על שכרו וחכמ' מתירין: [9] האוכל מן התורה לא יקלף בתאינים ולא
ימצמץ בענבים העושה בכל גופו אוכל בכל שעה שירצה ור' יהודה אומ' אינו
אוכל אלא בשעה שהוא פורק ובשעה שהוא טוען מפני גזל מלאכתו של בעל
הבית: [10] המרכים בתבואה אינו עובר משום בעל תחסום אבל מפני מראית עין
15 מביא קרסטלין ותולה בפיהם: [11] ישראל הדש בפרתו של גוי עובר משום בל
תחסום וגוי הדש בפרתו של ישר' אינו עובר משום בל תחסום דש תרומה ומעשר
שיני עובר משום בל תחסום כיצד עושה מביא קפופות ותולה בצוארי בהמה
ונותן לתוכו מאותו המין: [12] החוסם את הפרה לא יפחות לה מששת קבין חמור
משלשת קבין החוסם את הפרה המזויג את הכלאים פטור אין לך שהוא חייב אלא
20 הנוהג והמנהיג בלבד: [13] אימתי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא בזמן ששמר
כדרך השומרין נעל כראוי וקשר כראוי נתנו במקטירו והפשילו לפניו בפונדתו ופיה
למעלה נתנו בשידה בתיבה ובמגדל ונעל בפניו ואבד הרי זה נשבע ויוצא ואם
יש עדים שעשה כך פטור מן השבועה: [14] נעל שלא כראוי קשר שלא כראוי נתנו
במקטירו והפשילו לאחוריו בפונדתו ופיה למטה נתנו בפרפונדא או שנתנו בראש
25 גגו ונגנב או שאבד חייב נתנו במקום שנתן את שלו אם ראוי לשמרה פטור ואם
לאו חייב: [15] איזה הוא שוכר שכר ממנו בהמה שכר ממנו כלים איזה הוא נושא
שכר שכרו לשמור לו את הבהמה שכרו לשמור לו את הכלים והלכה למקום גדודי
חיה וליסטין וטרפתו חיה או שנטלוה ליסטין הרי זה אינו אונס מתה כדרכה הרי
זה אונס סיגפה ומתה אינו אונס העלתה לראשי צוקין ונפלה אין זה אונס ואילו
30 הן אונסין כגון שהוא אומ' ותפל שבא ותקחם ואת הנערים וגו': [16] ואב
אחד אינו אונס שני זאבים אונס ר' יהודה אומ' בשעת משלחת זאבים אף זאב
אחד הרי זה אונס גנב אחד אינו אונס שני גנבים אונס ר' יהודה אומ' אם היה

8 י׳ שם (ז׳ ל׳); ג׳ נ״ב | 10 י׳ י״א ב׳ (ו׳ ב׳); ג׳ פ״ז וע׳ לעיל 83_{22} | 13 י׳ תרומות מ״ו ג׳ (ע׳ מ׳);
ג׳ נ׳ | 14 ג׳ שם | 16 ע׳ לעיל 39_{14} | 17 ג׳ נ״א, נ׳ | 18 ע׳ לעיל 80_{9} | 19 י׳ ט׳ ב׳ (ג׳ ז׳) | 22 י׳ שם |
26 ג׳ נ״ג | 30 איוב א׳ ט״ו | 30 ג׳ שם |

1 דבר < ב ד | 2 והמחבץ | 3 והמגבן | 4 המנכש ב ד | 6 וכל ב ד | 6 איסור ב ד | 7
בו < אינו ב ד | 9 אשכול < ב ד | 12 ימצוץ | 13 שפורק . . שטוען ב ד | 14 המרכס | 15 עובר
< ב ד | 15 קרצטלין ב ד | 15 בפיה ב ד | 17 שיני < ב ד | 18 ונותן לו לתוכה חולין ב ד |
18/19 חמור . . קבין < ב ד | 19 הכלאיים] הפרה | 20 הנוהג | 21 וקשר כראוי < | 21 במקטור
ב ד | 21 והפשילו < | 21 לפניו] לאחוריו ב ד | 22 נתנו < ב ד | 22 בתיבה < ב ד | 24
במקטורין ב ד | 24 לאחוריו] לפניו ב ד | 25 גגו ב ד | 25 לשמירה ב ד | 28 אינה < | 28 אונס <
הוליכה למקום גדודי חיה וליסטין טרפתה חיה או שנטלוה לסטין הרי זה [אינה ב] אונס ב ד | 29 אינו
אונס < ב ד | 29 עלתה ב ד | 29 לראשי הצוקין | 29 אין זה] הרי זה ב ד | 29 אונס < העלה
לראשי הצוקין ונפלה אינו אונס ב ד | 30 אונסין < ששומר שכר פטר בהן ב ד | 30 ואת הנערים < ב ד |

1 מזויין אף גנב אחד הרי זה אונס: [17] רועה שהיה עומד ורועה ובא זאב וטרף ארי
ודרס פטור היניח מקלו ותרמילו עליה חייב: [18] רועה שהניח צאנו ונכנס לעיר ובאו
ליסטין ונטלום רואין אותו כאילו הוא שם אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור:
[19] מתנה שומר חנם להיות כשואל והשואל להיות כשומר חנם והשואל להיות כנושא
5 שכר והשוכר ונושא שכר והשוכר להיות כשואל: [20] השואל את הפרה ובא והעמידה
על איבום בעליה ונגנבה או שאבדה אם הודיע בה לבעלים פטור ואם לאו חייב
שאלה ושאל בעליה שכרה ושכר בעליה שאלה ושכר בעליה שכרה ושאל בעליה
ומתה או שנשברה אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין במקום אחר פטור
שנ' אם בעליו עמו לא ישלם: [21] שאלה ואחר כך שאל בעליה שכרה
10 ואחר כך שכר בעליה שאלה ואחר כך שכר בעליה שכרה ואחר כך שאל
בעליה ומתה או נשברה אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין על גבה חייב שנ'
בעליו אין עמו שלם ישלם: [22] הרי היא מושאלת לך היום שתשמרנה לי למחר
הרי היא מושאלת לך היום שתשמור לי חברתה למחר הרי חברתה מושאלת לך
היום שתשמרנה לי למחר הרי היא מושאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות
15 ולמעלה הרי היא מושאלת לך עד חצות שתשמור לי חברתה מחצות ולמעלה הרי
חברתה מושאלת לך עד חצות שתשמרנה לי מחצות ולמעלה הרי היא מושאלת לך
מחצות ולמעלה שתשמור לי חברתה עד חצות הרי הן כשומר חנם ואינן אלא
כנושא שכר בין ששאלה היום ושכרה למחר בין ששכרה היום ושאלה למחר או
שהיו שתים אחת שאולה ואחת שכורה זה אומ' איני יודע וזה או' איני יודע
20 יחלוקו זה אומ' שאולה וזה אומ' שכורה הרי זה נשבע ואינו משלם שכל הנשבעין
שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' המוציא מחבירו עליו
הראיה: [23] המוכר פרה לחבירו ונמצאת מעוברת וילדה זה אומ' ברשותי ילדה
והלה שותק זכה וזה אומ' ברשותי ילדה והלה שותק זכה זה אומ' איני יודע וזה
אומ' איני יודע יחלוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי הרי זה נשבע ואינו משלם
25 שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר ר' יהודה אומ' לעולם
הוולד בחזקת המוכר וחכמ' אומ' המוציא מחבירו עליו הראיה: [24] וכן המוכר שפחה
לחבירו ונמצאת מעוברת וילדה זה אומ' ברשותי ילדה והלה שותק זכה זה אומ'
ברשותי ילדה והלה שותק זכה זה אומ' איני יודע וזה אומ' איני יודע יחלוקו
זה אומ' ברשותי ילדה וזה אומ' ברשותי ילדה הרי זה נשבע ואינו משלם שכל
30 הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אין נשבעין לא
על העבדים ולא על השטרות ולא על הקרקעות: [25] שיירא שהיתה באה במדבר
ונפל עליה גיים ועמד אחד מהם והציל מה שהיציל היציל לאמצע ואם היתנה
עמהם בבית דין מה שהיציל היציל לעצמו חמרין שהיו מהלכין בדרך ונפלו עליהם

1 ג׳ נ״ב | 2 י׳ שבועות ל״ד ב׳ (ח׳ א׳); ג׳ נ״ג | 4 י׳ י״א ד׳ (סוף ז׳); ג׳ נ״ד | 5 י׳ י״א ד׳ (ח׳ א׳); ג׳
נ״ד: | 9 שמות כ״ב י״ד | 9 שם | 12 שמות שם שם י״ג | 12 י׳ שם (ח׳ ג׳); ג׳ פ׳, פ״א, נ״א, ק׳ | 22 ג׳
ק׳ | 26 שם | 31 י׳ י״א א׳ (ו׳ ד׳); ג׳ ב״ק קט״ז |

1 גנב] ליסטים ב | 1 עומד] סומא | 1 ורועה < ב ד | 5 כנושא שכר ב ד | 6 אבדה ב ד | 6
חייב < השואל את הפרה ושאל בעלה עמה השוכר את הפרה ושכר בעלה עמה ב ד | 7 בעלה . . בעלה . .
בעלה ב ד | 8 אחר < נפלה ומתה ב ד | 12 הרי . . . למחר < ב ד | 14 הרי היא < ב ד |
ולמעלה < ב ד | 17 כשומרי ב ד | 17 ואינו ב ד | 20 נשבע < ונוטל ב ד | 21 ולא] ואין ב ד |
22 ונמצאת מעוברת < ב ד | 23 וזה אומר . . שותק < ד (ובב כתב הסופר ג״כ וזה אומר ברשותי
ונקד עליו) | 23 זכה < ד < זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ב | 25 אומר < ב | 29 ילדה . .
ילדה < ב ד |

ליסטין ועמד אחד מהן והיציל היציל לאמצע אם נתנו לו רשות מה שהציל הציל
לעצמו שותפין שמחלו להם מוכסים מה שמחלו מחלו לאמצע ואם אמרו בשביל
פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו: [26]הגבאים והמוכסים תשובתן קשה מחוירין
למכירין והשאר יעשה מהם צורכי הרבים: [27]השוכר חנות מחבירו אין פחות משנים
עשר חודש במה דברים אמורים בזמן שחל שנים עשר חודש להיות במוצאי החג
אבל אם חל שנים עשר חודש להיות במוצאי הפסח נותנין לו שלשה רגלים כדי
שיגבה הקיפו רבן שמע' בן גמל' אומר חנות של נחתומין ושל צבעין שלש שנים
מפני שעיסקן מרובה כשאמרו שלשים יום וכשאמרו שנים עשר חודש לא שידור בה
שלשים יום ולא שידור בה שנים עשר חודש אלא שיודיענו קודם שלשים יום ויודיענו
קודם שנים עשר חודש וכשם שאין השוכר רשאי לפנות עד שעה שיודע כך אין המשכיר
רשאי לפנות עד שעה שיודע גת כל שעת הגת בד כל שעת הבד ויצירה אין פחות
משנים עשר חודש אמ' ר' נחמיא במה דברים אמורים באילו העושין בעפר שחור
אבל באילו העושין בעפר לבן כונס את גורנו ומסתלק: [28]השואל פונדק מחבירו
ללינה אין פחות מיום אחד לשביתה אין פחות משני ימים לנישואין אין פחות משלשים
יום השוֹאֵל חלוק מחבירו לילך בו לבית האבל כדי שילך ויחוור לבית המשתה כל
אותו היום לבית האבל ולבית המשתה אין פחות משבעת הימים ר' שמעון בן
אלעזר אומ' אין פחות משתי שבתות מפני שֶׁבֵית חָמִיו באין אצלו לשבת שנייה
רבן שמעון בן גמליאל אומ' האומר לחבירו השאילני חלוקך ואלך ואבקר את אבא
שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורע ומשלם את ניזקו שאלו סתם אינו רשאי ליגע
בו: [29]השוכר חנות מחבירו ממחא בידו על מקום התנור ואין ממחא בידו על מקום
הכירה שכר הימנו חצר אין ממחא בידו על מקום התנור ועל מקום הכירה אלא
מעמיד את התנור במקום הראוי לו ואת הכירה במקום הראוי לה הזבל היוצא מן
התנור מה שהוא קולט הרי הוא שלו שברפת ושבחצר הרי הוא של בעל החצר:
[30]המשכיר בית לחבירו וניתנגע אומר לו הרי שלך לפניך הקדישו הדר בו מעלה
שכר להקדש השוכר בית מחבירו מעמיד בו רחים של חמור אבל לא ריחים של
יד לא ירתף על גבו יין מפני שטוען את הכתלים ולא יגדל בו את התרנוגלים מפני
שמחטטין את הכתלים ולא יעשה בו מכתשת קבועה מפני שמזעזע את הכתלים ולא
יעשנו רפת בקר ולא אוצר של תבואה: [31]המשכיר בית לחבירו בשנים עשר והובים
לשנה הרי זה מחלקין כל ימות השנה עד אדר נתעברה השנה זה אומר עד אדר
הראשון וזה אומר עד אדר השיני ואדר השיני חולקין ביניהם עד סוף אדר עד סוף
אדר השיני נתעברה השנה זה אומ' עד סוף אדר הראשון וזה אומ' עד סוף אדר
השיני חולקין ביניהם: [32]המשכיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית היה

3 י׳ סס; ג׳ ב״ק ל״ד | 4 י׳ יו״ט ג׳ (ס׳ ח׳); ג׳ ק״מ: | 12 ע׳ לעיל 383_{24} | 13 ג׳ מ״ק כ״ו; שמחות ט׳ |
22 ג׳ ק״כ | 24 ג׳ ערכין כ״ח | 28 י׳ יו״ט ד׳ (ס׳ ח׳); ג׳ פ׳ |

1 מה שהציל הציל ב ד | 1 לאמצע . . הציל < ב | 3 לו < ב ד | 4 עושין בהן ב ד | 5
חודש < אמר ר׳ יהודה | 5 במה . . שנים עשר < ב | 5 חודש] שלו ד < ב | 5 למוצאי ב ד | 6 למוצאי
ב ד | 6 כדי] עד ב ד | 7 שיגבה < כל ב ד | 7 חנות < ב ד | 10 שיודיע ב ד | 11 שיודיע ב ד | 11
יצירה ב וצירה ד | 13 גרונו ב ד | 15 מחברו חלוק ב ד | 16 אותו < | 16 המשתה < שלו ב ד |
16/17 בן אלעזר < ב ד | 17/18 אין פחות . . . אומר < ב | 17 שבת | 20 חנות] בית ב ד | 21
בידו < ב ד | 21 לא על . . ולא על ב ד | 22 לו] לה ב | 23 התנור] החצר ב ד | 23 קולט <
באויר ב ד | 23 הרי הן ב ד | 26 על גבו יין < | 26 שטוען] שמכחישין | 26 הפתלים ב | 27
שמחטטין ב שהן מחטטין ד | 27 שמזיע ב ד | 28 יעשו ב ד | 28 לחברו < לשנה | 30 ואדר
השני < | 30/31 עד סוף אדר השני . . השנה < ב ד |

מקרה בארזים לא יקרנו בשיקמים בשיקמים לא יקרנו בארזים: [33]היו בו חלונות
אינו רשאי שלא לפתוח לו חלונות לא היו בו חלונות רשאי לפתוח בו חלונות אימתי
בזמן ששכרו ממנו לזמן מרובה אבל שכרו ממנו לזמן מועט אומר לו הרי שלך
לפניך:

ט [1]השוכר שדה מחבירו והיה בה תבואה לקצור ענבים לבצור ויתים למסוק
הרי אילו שמין לו תבואה קצורה ענבים בצורות ויתים מסוקין אין שמין לו היניחה
ויצא והיה בה תבואה לקצור ענבים לבצור ויתים למסוק הרי אילו שמין לו כיוזה
צד שמין לו אם היה שכיר נותנין לו לפי שכירותו וקבלן נותן לו לפי קבלנותו:
[2]השוכר שדה בית השלחין מחבירו אין פחות משנים עשר חודש שדה בית הבעל
כונס את גורנו ומסַתלק: [3]שדה בית השלחין אני שוכר הימך שדה בית האילן אני
שוכר הימך יבש המעיין ונקצץ האילן חייב להעמיד לו מעיין אחר חייב להעמיד לו
אילן אחר שדה בית השלחין זו אני שוכר הימך שדה בית האילן זו אני שוכר הימך
יבש המעיין ונקצץ האילן מנכה לו מן חכירו: [4]השוכר שדה מחבירו והיו בה אילנות
מקום שנהגו להשכיר אילנות עם השדות הרי הן של שוכר בפני עצמן הרי הן של
משכיר: [5]הלוקח שדה קַיצא מחבירו והיו בה תפוחים ורימונים רבן שמעון בן
גמליאל אומ' כל שלא היה בכלל הקיץ הרי הוא של מוכר עשת בירך אחד עד
שלא כלה הקיץ הרי הוא של לוקח משכלה הקיץ הרי הוא של מוכר: [6]השוכר
שדה ירק מחבירו והיה בו שורה של ירק אחר הרי הוא של לוקח אם היה מקום
מוקצה בפני עצמו הרי הוא של מוכר: [7]השוכר שדה מחבירו לא יהא נר שנה
וזורעה שנה אלא נאר חציה וזורעה חציה כדי שיהא לו מֵאַיִן לגבות: [8]השוכר
שדה מחבירו והיה נרה שנה אחת וזורעה שנה אחת לא יאמר לו לגורן תן לי
חכורי של שתי שנים אלא נותן לו של שנה שנה בפני עצמה: [9]השם קמתו של
חבירו בעשרת כורין חיטין ועשת בפחות או ביותר נותנין לו את שומו ר' יהודה
אומ' עשת בפחות נותן לו שומו ביותר נותן לו כל מה ששדיהו עושה ר' יוסי אומ'
עולה ויורד עמו וכשם שהלקיחה בכסף ובשטר ובחזקה כך שכירה בכסף ובשטר
ובחזקה: [10]המקבל שדה מחבירו מקום שנהגו ליתן פולין בשעורים נותן פולין
בשעורים שעורין כִּפְלַיִים בחיטין נותנים כפליים בחיטין וכל דבר שמתקבל לאוצר
ר' יהודה אומ' עדשים וכרשינין הרי הן כחיטין: [11]המקבל שדה מחבירו מקום
שנהגו להוֹשיב שומר למחצה לשליש ולרביע יושיבו ואין משנין ממנהג המדינה:
[12]המקבל שׂדה מחבירו משוכה בה הבירה שמין אותה כמה היא ראויה ליעשות
ונותן לו ואין שמין אותה כנגד שדות שבצידה שֶׁמֵא זו נירה וזו אינה נירה זו
מובלת וזו אינה מזבלת זו מטייבת וזו אינה מטייבת אלא שמין אותה כמה היא
ראויה ליעשות ונותן לו שכותב לו אם אוביר ולא אעביד אישלם במיטבה: [13]המקבל
שדה מחבירו ולא עשת אם יש בה כדי לעמוד כרי חייב ליטפל בה שכך הוא כותב

7 ע׳ לעיל 270_{32}; ג׳ ק״ט | 10 י׳ יו״ב ה׳ (ט׳ ב׳); ג׳ ק״ד | 13 ג׳ ק״ג: | 25 ג׳ ב״ק ס״ט | 27 ע׳ לעיל
46_{6} | 30 ע׳ לעיל 265_{2}; י׳ י״ב ה׳ (ט׳ ג׳); ג׳ ק״ד | 33 י׳ סס (ט׳ ה׳); ג׳ ק״ה |

1 מקורה ב ד | 1 בשקמים < ב | 2 חלונות < אינו ב ד | 3 ממנו < ב ד | 6 שמין < אותה
ושמין ב ד | 9 המוכר ב ד | 11/12 מעיין . . אחר < ב | 12 ממך . . ממך | 15 קיצה ב קוצה ד | 16 ברך
ב בורך ד | 17 משיכלה | 18 מקום < ב ד | 19 חוכר | 19 החוכר ב ד | 19 נרח ב ד | 20
וזורעהו ב זורענה ד | 20 נר ב ד | 21 אחת < ב ד | 23 נותן ב ד | 24 שהשדה | 26 בשעורין]
בעדשים ב | 26/27 נותן . . בשעורים < ב | 27 נותן ב ד | 28 כחטין < וכל דבר שמתקבל לאוצר
ב ד | 28 המקבל שדה מחבירו < | 30 משוכה] משהכה א | 30 הבירה] הכירה א חבירו ד |

1 לו אינור ואזרע אנכיש ואחצד ואוקים כריא קדמך ואת תיתי ותיסב פלגא בעיבורא
ובתיבנא ואנא בעמלי ובנפקות ידיי פלגא וכשם ששדה הזרע אם יש בה כדי
להעמיד כרי מיטפל בה ואם לאו אין מיטפל בה כך שדה בית האילן אם יש בה
כדי להעמיד יציאותיו מיטפל בה ואם לאו אין מיטפל בה: [14] המקבל שדה מחבירו
5 קוצר ומעמר וזורה הביילין והחופורות הסנטר והאונקולמוס באין ונוטלין מן האמצע
הבייר והבלן הספר והספן בזמן שבאין מכות בעל הבית נוטלין מכות בעל הבית
מכות ערים נוטלין מכות ערים ואין משנין ממנהג המדינה: [15] המקבל שדה מחבירו
ומת לא יאמר לבניו תנו לי מה שאכל אביכם וכן הן לא יאמרו לו תן לנו מה
שעשה אבינו אלא שמין ונותנין לו: [16] המקבל שדה מחבירו זרעה שנה ראשונה
10 ולא צימיחה כופין אותו לזורעה שנייה שנייה ולא צימחה אין כופין אותו לזורעה
שלישית המוכר זרעוני גינה לחבירו זרעים שאינן נאכלין זרען ולא צימחו חייב
באחריותן זרעים הנאכלים זרען ולא צימיחו אינו חייב באחריותן ואם היתנה עמו
מתחילה לזרע חייב באחריותן מה הוא נותן לו דמי הזרע ויש אומ׳ כל יציאותיו:
[17] המקבל שדה מחבירו ליטע הרי זה מקבל עליו עשר בוראות לבית סאה יותר על
15 כן מגלגלין עליו את הכל: [18] המקבל שדה מחבירו ליטע מקום שנהגו להיות נוטע על
ארבע נוטע על ארבע על חמש חמש על שש שש על שבע שבע ואין משנין ממנהג
המדינה המקבל שדה מחבירו ליטע עד מתי חייב ליטפל בנטיעות עד כדי שיחולו
רבן שמעון בן גמל׳ אומ׳ בתאינים עד שיעכבו המחרישה: [19] המקבל כרם מחבירו
חייב ליטפל בה עד שיעשנו יין וזיתים עד שיעשם ציבור פשתן עד שיעשנו
20 קרצין חולק ונותן לו זה מכנים חלקו לעיר וזה מכנים חלקו לעיר: [20] המקבל
שדה תאינים מחבירו מקום שנהגו לעשות קציעות עושה אותן קציעות גרוגרות
עושה אותן גרוגרות דבילה עושה אותן דבילה ואין משנין ממנהג המדינה:
[21] המקבל שדה ירק מחבירו מקום שנהגו למכור בשוק ימכור בשוק בשדה
מוכר בשדה ואין משנין ממנהג המדינה: [22] החוכר שדה זיתים מחבירו אפילו
25 לא חכרה הימנו אלא לזיתים לא יאמר לו אין לך בה אלא זיתים בלבד
אלא כל הפירות שעושה הרי אילו שלו: [23] החוכר שדה מחבירו לזרע אין לו באילן
אימתי בזמן שא׳ לו אזרע שדה זו אחכור שדה זו אבל אם אמר לו חכור שדה זו זרע
שדה זו ועשה שדה זו כל הפירות שעושה הרי אילו שלו: [24] החוכר שדה לחבירו
והיה נרה שנה אחת וזרעה שנה אחת ועמד עליו בשעת הניר ואמ׳ לו תן לי חכורי
30 אין שומעין לו אלא ימתין עד שתגיע גורן: [25] החוכר שדה מחבירו לא יהא נרה
שנה אחר שנה ולא זורעה שנה אחר שנה חכרה הימנו לזמן מרובה נרה שנה אחר
שנה וזורעה שנה אחר שנה: [26] החוכר שדה מחבירו לא יהא נאר חציה וזורע חציה
ולא זורעה שני מינין החוכר שתי שדות נאר אחת וזורע אחת זורען שני מינין החוכר

4 י׳ סס (ט׳ ח׳) | 9 י׳ סס (ט׳ ט׳); ג׳ קי״ו: | 11 ע׳ לקמן ב״ב ו׳ ח׳; ג׳ ב״ב צ״ג: | 14 ג׳ סס צ״ה | 15
ע׳ לעיל 61,15.

1 ואנכוש ב ואדוש ד | 1 ואקצוד | 1 קדמך < ב ד | 3 ואם לאו אין מטפל בה < ב ד | 5
ומעמר < ודש ב ד | 5 הבילין ב | 5 והתפורות | 5 הסנדר | 7 ארים (ובא עדים) | 9 ונותנין < |
12 עמו] עליו ב ד | 14/15 המקבל . . . את הכל < ב | 21 נוטע < | 18 משעכבו ב ד | 19 בו
ב ד | 19 שיעשו ב ד | 19 צבור | 20 לו < זה מכנים חלקו וזה מכנים חלקו ב | 23 מוכר ב ד | 24
זיתים < ב ד | 27 בין שיאמר לו איחכור שדה זו אזרע שדה זו אעשה שדה זו ב ד | 28 עשה ב ד |
28 החוכר שדה עיר מחברו ב ד | 29 חכירות ב ד < של שתי שנים ב ד | 32 החוכר] המקבל ב |
32 ולא . . . שנה < ב ד | 33 החוכר < ממנו ב ד | 33 נייר ב נר ד | 33 זורע אחת < | 33
זורע ב ד |

1 עיר מחבירו נאר חציה וזורע חציה וזורעה מינין הרבה: [27] החוכר שדה תבואה מחבירו
לא יאמר לו איני בא עד שתיכלה תבואה מתוכה ואינו רשאי לזורעה פעמַיים:
[28] החוכר שדה אילן מחבירו לא יאמר לו איני בא עד שיכלו פירות מתוכה ואינו רשאי
לאוכלה פעמַיים: [29] החוכר שדה מחבירו נרה ולא זרעה נותן לו חכורו ואף על פי
5 כן שמין לו שאינו דומה מניחה לפניו נירה למניחה לפניו שלף: [30] החוכר שדה
מחבידו לְשַחת וגווה כל הפירות שעושה הרי אילו שלו חכרה לזרע וגווה לשחת
לא יאמר הריני ממתין עד שיכלה אותו המין מתוכה כל הפירות שעושה הרי אילו
שלו: [31] המקבל שדה מחבירו שנים מועטות אין לו בקורת שקמה לפיכך הזמורות
והקנים שלו קיבלה הימנו שבע שנים מקום שנהגו לזרוע פשתן אפילו חמש שנים
10 זורעה שנה שנייה פשתן: [32] המקבל שדה מחבירו לזורעה שעורין לא יזרענה תלתן
תלתן לא יעשינה מקשה לא יזרענה תלתן לא יזרעם שעורים סטים לא
יזרעם פשתן פשתן לא יזרע סטים המקבל שדה מחבירו לזורעה חיטים לא יזרע
שעורים שעורים לא יזרע פשתן פשתן לא יזרעם שעורין שעורין לא יזרעם חיטין
חיטים לא יזרעם פשתן פשתן לא יזרעם חיטים: [33] השוכר שדה מחבירו ועמד
15 השוכר והשכירה לאחר רשאי בעל הבית שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם
אלא עימך עמד בעל הבית והשכירה לאחר רשאי השוכר שיאמר לו אין לי חשבון
עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הבית ומכרה מחשבין עם בעל הבית כדרך שהערים
השיני ניהנה כך משלים לראשון עמד בעל הבית והקדישה אינה מקודשת עד שתחזור
לרשותו וכל מה שנהנה הימנה הרי הוא הקדש עמד השוכר והקדישה הרי זו מקודשת
20 עד שתצא מרשותו ומעלת שכר לבעלים ומעלת שכר להקדש:

י [1] המלוה את חבירו סתם אין פחות משלשים יום ובמדינה שהיא נוהגת פחות
או יותר על כן אין משנין ממנהג המדינה: [2] שכיר שעות ביום גובה כל היום שכיר
שעות בלילה גובה כל הלילה שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום שכיר שבת
ושכיר חודש ושכיר שנה ושכיר שבוע יצא ביום גובה כל היום יצא בלילה גובה
25 כל הלילה ועל כולן אינו עובר אלא לילה הראשון בלבד: [3] הכובש שכר שכיר
עובר משום חמשה לאוין משום בל תעשוק ומשום בל תגזול ומשום בל תלין
פעולת שכיר אתך עד בוקר ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי
עני הוא: [4] אחד שכיר אדם ואחד שכיר בהמה ואחד שכיר הכלים עובר משום
שמות הללו ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומ׳ שכר אדם עובר משום שמות הללו שכר בהמה
30 ושכר כלים עובר משום בל תעשוק גר ותושב עובר משום בל תעשוק ומשום ביומו
תתן שכרו: [5] הימחהו אצל חנוני ואצל שולחני הן עוברין עליו והוא אינו עובר
עליהן ואם היתנה עימו מתחילה על מנת כן אף הן אין עוברין עליו ואם אמר לאחד
לשכור לו זה וזה אין עוברין עליו: [6] השכיר נשבע בזמנו ונוטל עַבַר זמנו אינו

8 ג׳ קי״ט | 10 ע׳ י׳ י״ב ה׳ (ט׳ ה׳); ג׳ קי״ו | 14 ע׳ ג׳ ערכין כ״ח | 22 י׳ מכוה ל״ח ה׳ (ה׳ ב׳); ג׳ סס
ג׳: | 23 י׳ (ט׳ ו׳) ג׳ ק״, קי״ג | 25 י׳ י״ב ב׳ (ט׳ י״ח); ג׳ קי״ח | 26 ויקרא י״ט י״ג | 27 דברים כ״ד ט״ו ע׳
ם סס | 28 ג׳ סס | 31 ג׳ קי״ב | 33 י׳ סס; ג׳ קי״ב: |

1 נר | 2 תבואה מתוכה < | 4 החוכר] המקבל ב ד | 5 לפניו . . לפניו < ב ד | 10 פשתן <
ויש לו בקורות שקמה ב ד | 11 לא < ב ד | 11 סטים] חטים | 12 חטים ב ד | 13 שעורין
לא] סטים לא ב | 13 לא יזרעם] יזרענו ב ד | 13 שעורין] סטים ב | 13 לא < ב ד | 14 חיטים . . .
חיטים < ב ד | 18 משלם ד < ב | 23 שכר ב | 23 בלילה < וכמה ב | 23 שכיר . . . הלילה
< | 26 ובל . . ובל ב ד | 27 עד . . . שכרו < ב | 28 שכר . . שכר . . . שכר | 29 בר׳ יהודה < |
31 הן < ב | 33 וזה ב | 33 עובר עליו ב ד |

1 נשבע ונוטל אם יש עדים שתבעו בתוך זמנו אפילו לאחר זמנו הרי זה נשבע ונוטל
במה דברים אמורים בזמן שאמר לו נתתי לך שכרך והוא אומר לא נתתה לי אבל
אם אמר לו שכרתני והוא אומר לא שכרתיך סלע אמרתי לך והוא אומ׳ שתים
אמרתה לי המוציא מחבירו עליו הראיה: [7] הנותן כליו לאומן לעשות לו ונגמרה
5 מלאכתו אפילו הוא אצלו שלשה ימים אינו עובר עליו החזירו בחצות היום כיון
ששקעה חמה עובר עליו: [8] המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם מישכנו צריך
להחזיר לו ועובר על כל שם ושם שיש בו שליח בית דין הבא למשכן הוא עומד
בחוץ והן מוציאין לו את המשכון שנ׳ בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה
בו וגו׳: [9] מישכנו בשני כלים אחד שצריך לו ואחד שאינו צריך לו זה שצריך לו
10 נוטלו ומחזירו וזה שאינו צריך לו נוטלו ואינו מחזירו ואם מחזירו מחזירו עד עולם
ואם מחזירו למה הוא נוטלו ר׳ אומ׳ אני שמא תבוא שמיטה ותשמיטנה או
שמא ימות הלה ונמצא מטלטלין ביד היורשין: [10] אלמנה בין שהיא ענייה ובין שהיא
עשירה אינו רשאי למשכנה שנ׳ לא תחבל בגד אלמנה אחת ענייה ואחת
עשירה דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון אומ׳ ענייה אינו רשאי למשכנה עשירה נוטל ואינו
15 מחזיר שלא יהא הולך ובא אצלה שמא להשיאה שם רע: [11] חבל זוג של סַפָּרים
וצמד של פַּרוֹת חייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו שנ׳ לא יחבל רחים ורכב
מה ריחיים ורכב מיוחדין שהן שני כלים המשמשין לו מלאכה אחת וחייב על זה
בעצמו ועל זה בעצמו אַף החובל שְׁנֵי כלים המשמשין מלאכה אחת חייב על זה
בעצמו ועל זה בעצמו היו לו חמש רחילות אינו רשאי למשכנן אפילו אחת מהן
20 אם אין עושה מלאכה אלא באחת מהן אינו חייב אלא משום אותה בלבד:

יא [1] הבית והעלייה של שנים שנפלו במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם
שוין אבל אם היה אחד גדול ואחד קטון זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו
ורואין את העליונות כאילו הן ראויות להשתבר: [2] הבית והעלייה של שנים ורצו
שנים שלא לבנות התחתון נוטל שני חלקים והעליון שליש הבית והעלייה של
25 שנים והרי בעל העלייה מבקש לעשות לו דיוטא אחרת ואין בעל הבית מניחו מקום
שנהגו לעשות שתי דיוטאות עושה שתי דיוטאות שלוש עושה שלוש ואין
משנין ממנהג המדינה: [3] הבית והעלייה של שנים ונפחתה המעזיבה ר׳ יוסי אומ׳
מנחם בני אומ׳ התחתון נותן את התיקרא והעליון נותן את המעזיבה כגון חנוניות
הפתוחות לסטיו שהתחתון נותן את התיקרא והעליון נותן את המעזיבה: [4] היתה
30 חורבתו בצד גינתו של חבירו ועמד וגדרה מגלגלין עליו יציאתו של כותל כדרך
שהוא בונה והיתה סמוכה לחצירו של חבירו אף על פי שלא נתן את הקורה
לאותה הרוח נותנין לו יציאתו של כותל ובשעה שהוא בונה והיתה למעלה מחצירו

4 ג קי״ב | 6 י סס (ט׳ י״ז); ג קי״ג | 8 לדברים כ״ד י״א | 9 י סס; ג קי״ד | 12 י סס (ט׳ י״ג); ג קט״ו | 13 לדברים כ״ד י״ח | 15 י סס; ג קט״ז | 16 לדברים כ״ד ו׳ | 21 י י״ב ג׳ (י׳ א׳); ג קט״ז | 23 ג קי״ז | 27 י סס (י׳ ב׳); ג סס | 29 י סס (י׳ ג׳); ג ב״ב ד׳: |

1 תוך זמנו ב | 1 ונוטל < אמר ר׳ יהודה ב ד | 4 וגמרה ב ד | 8 והלה מוציא ב ד | 8/9 והאיש . . . בו < ב ד | 10 מחזירו < | 11 ואם מחזירו < ב ד | 12 ונמצאו ב ד | 14 עשירה נוטל] נוטל א | 15 שמא] שלא ב ד | 15 מספרים ד פרים ב | 17 לו < ב ד | 18/19 אף החובל [כל שהן ד] . . . ועל זה בעצמו < ב | 20משום] על ב ד | 21 שנפלו < שניהן חולקין בעצים ובאבנים ובעפר ב ד | 21 שניהן < | 22 אם אחד מהן ב ד | 23 לשתכר ב | 24 התחתון נוטל [נותן ד] חלקים < ב | 26 עושה שלש] עושה ב ד | 29 נותן < ב ד | 30 יציאותיו ב ד | 31 היתה ב ד | 32 יציאותיו ב ד | 32 בשעה ב ד | 32 היתה ב ד |

1 של חבירו לא יאמר לו הריני מְיַסֵּד עמו מכנגד חצירי ולמעלה אלא מייסד עמו
מלמטה ועולה היתה למעלה מגגו של חצירו אין זקוק לו: [5] מביא אדם את אבניו
ומפרקן על פתח ביתו ברשות הרבים להעלותן לראש הדימוס אם לשהותן הרי
זה אסור ואם בא אחר והוזק בהם הרי זה חייב מסרן לגמל הגמל חייב לסתת
5 הסתת חייב סתת לסבל הסבל חייב העלן לראשי הדימוס ונפלו כולן חייבין מסרן
גמל לסתת והוזק בהן בין באבן ובין בסיתית הסתת חייב סתת לסבל והיזיק בסיתות
הסיתות חייב באבן הסבל ישבה על גבי דימוס או שהיה מפקפיק בה ונפלה
ארדיכל חייב: [6] מביא אדם עפר וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים לשרותו
לטיט אם לְהַשְׁהוֹתוֹ הרי זה אסור ואם בא אחר והוזק בו הרי זה חייב ולא יהא
10 מגביל בצד הזה ובונה בצד הזה אלא מגביל במקום שהוא בונה: [7] נפל
הכותל מחמת הזועות ומחמת הגשמים אם היה בנוי כדרכו פטור ואם לאו
חייב נתנו לו זמן ונפל בתוך הזמן פטור לאחר הזמן חייב וכמה הוא זמן אין פחות
משלשים יום: [8] מוציא אדם זיבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים להוציאו
לזבלתו אם לשהותו הרי זה אסור בא אחר והוזק בו חייב ר׳ יהודה אומר בשעת
15 זבלים מוציא אדם זיבלו וצוברו על פתח ביתו ברשות הרבים כדי שיישוף ברגלי
אדם וברגלי בהמה שלשים יום שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ:
[9] לזה חצר סמוכה לכן ולזה חצר סמוכה לכאן זה סמוך לחצירו וזה סמוך לחצירו
ר׳ יהודה אומ׳ לא הורשו אלא שלשים יום הוזק בתוך שלשים יום פטור
לאחר שלשים יום חייב ר׳ שמעון אומ׳ לא הורשו אלא שלשה ימים היזיק בתוך
20 שלשה ימים פטור לאחר שלשה ימים חייב וכן היה ר׳ יהודה אומ׳ כבית תשעת
חצאי קבין לזה וכבית תשעת חצאי קבין לזה כדי שיהא אִיכַּר אומן חורש
ושונה כללו של דבר כל שאין שם הראשון קרוי עליו אינו רשאי לחולקו: [10] אין
חולקין את איבולים עד שיהא בה כדי שיעור לזה וכדי שיעור לזה אמר אחד מהם
לחבירו טול אתה הפחות תן לי שיעורי שומעין לו רבן שמעון בן גמליאל אומ׳ אין
25 שומעין לו מפני כבוד אבותיו ושאר כל הדברים ששם הראשון קרוי עליהם הרשות בידו:
[11] פתחים שבחצר גדולים של אחד וקטנים של אחד גדולים אין להן אלא ארבע
אמות וקטנים נותנין להם ארבע אמות לכל אחד ואחד אחד נוטל פתח גדול ואחד
נוטל שני פתחים קטנים זה שנוטל הפתח הגדול אין לו אלא ארבע אמות וזה שֶׁנוטל
שני פתחים קטנים נותנין להן ארבע אמות לכל אחד ואחד היה שם אחד רוחב
30 מעשר אמות נוטל ארבע אמות כנגדו וארבע אמות בחצר פחות מיכן משלמין לו
את המידה כנגדו ונותנין לו מכנים ומוציא ארבע אמות בחצר: [12] ובל שבחצר
מתחלק לפי פתחים ואכסדרא לכל אדם הפתח הפתוח למרפסת אין לו אלא ארבע
אמות מרפסת עצמה יש לה ארבע אמות חמשה פתחים הפתוחים למרפסת אין
למרפסת בחצר אלא ארבע אמות בלבד: [13] מי שיש לו אכסדרא לפנים מביתו בזמן

2 ע׳ לעיל 348_{16}; י סס (י׳ ה׳); ג סס | 10 סס | 13 ע׳ לעיל 348_{14} | 8 ע׳ לעיל ; ג קי״ח | 348_{25} י סס | 16 ע׳ לעיל 375_{20} | 17 י ב״ב י״ג א׳ (א׳ ה׳); ג סס י״א | 22 ע׳ ג ב״ב י״ג : | 26 י סס י״ב א׳ (א׳ ה׳) ג סס י״א | 31 סס | 34 סס |

2 חברו] חצרו ב ד | 4 מסרן < חצב ב החצב ד | 4 חייב < גמל ב ד | 5 לראש ב ד | 6 בהן < ב ד | 6 בסתת ב ד | 7 הסתת | 7 הסבל < חייב ב ד | 8 אדרכיל ב ד | 8 לרשות ב ד | 9 בטיט ב | 19 בונה < א | 11 הזיעות ב ד | 11 אם בנאו ב ד | 14 בשעת < הוצאת ב ד | 15 אדם < | 17 זה . . . לחצרו < | 20 פטור לאחר שלשה < | 22 כל ששם ב ד | 26 להן] לו ב ד | 30 כנגדו וארבע אמות < ב ד | 31 ואכסניא ב ואכסנים ד | 31 אלא < ב ד | 32 יש לו ב ד | 34 מביתו] מחצרו ב |

1 שמגופפת נותנין לו. מכנים ומוציא ארבע אמות בחצר אינה מגופפת הרי הוא כשאר
כל החצר: [14] סולם הצורי יש לו ארבע אמות ולמצרי אין לו ארבע אמות ואם היה
קבוע במסמר יש לו ארבע אמות היציע והדות והעלייה אין להן ארבע אמות: [15] חוליית
הבאר יש לה ארבע אמות באר הקרוב לאמה מתמלא ראשון אם קדם השיני ומילא
5 הרי זה זריז ונשכר קנה בית לפנים מביתו וגינה לפנים מגינתו אין לו בחצר אלא
ארבע אמות בלבד הלוקח ביתו לפנים מביתו וגינה לפנים מגינתו אין לו בחצר אלא
ארבע אמות בלבד לא יפתחם לחצר השותפין אבל פותחן לתוך שלו מי שיש לו
פתח במבוי אין בני מבוי כופין אותו לעשות הימנו דלת למבוי שיכול לומר רצוני
שאיכנס בחבילתי על פיתחי: [16] כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהם
10 לא חייט ולא בורסי ולא אחד מכל בעלי אומניות ולשכינו אין יכולין לכופו רבן שמעון
בן גמל' אומ' יכולין לכופו: [17] מי שיש לו בית בחצר אחרת בני חצר משעבדין
אותו לעשות עמהן דלת נגר ומנעול לחצר ושאר כל הדברים אין משעבדין אותו
ואם היה שרוי עמהן באותה חצר משעבדין אותו על הכל: [18] כופין בני חצר זה את
זה לעשות לחי וקורה למבוי כופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהם חריץ ובן
15 חריץ: [19] חמש חצירות הפתוחות למבוי כולן משמשות עם החיצונה והחיצונה משמשת
לעצמה והשאר משמשות עם השנייה והשנייה משמשת הפנימית שבכולן משמשת
לעצמה ומשמשת עם כולן רצו בני פנימית לפתוח להם פתח במקום אחר יכולין
לעכב על ידו היה סתום ונמלך לפותחו יכולין לעכב על ידו דברי ר' שמעון בן
אלעזר חמש חצירות הפתוחות למבוי כולן משמשות במבוי: [20] חמש חצירות משתמשות
20 בביב אחד ונתקלקל הביב כולן משתמשות עם הראשונה והראשונה משתמשת
לעצמה והשאר משתמשות עם השנייה והשנייה משתמשת לעצמה שלישית
שבכולן משתמשות לעצמה ומשתמשות עם כולן העשוי לכבוסה אין ממחין בידו
לגשמים אין ממחין בידו לכבוסה: [21] חמש גינות משתמשות באמה אחת ונתקלקלה
כולן מתקנות עם העליונה והעליונה היא מתקנת לעצמה והשאר כולן מתקנות עם
25 השנייה והשנייה היא מתקנת לעצמה התחתונה שבכולן מתקנת לעצמה ומתקנת עם
כולן: [22] כופין בני חצר זה את זה לעשות לחצר גג גבוה עשרה טפחים בחוקת
שנתן שומעין לו שלא לסמוך את הקורה בחוקת שלא נתן אין שומעין לו לסמוך
את הקורה ר' יוסי או' היה שם אחד מעכב הופך את החוית אצלו לפיכך אם נפל
הכותל העצים והאבנים שלו: [23] כופין בני העיר זה את זה לבנות להם בית הכנסת
30 ולקנות להם ספר תורה ונביאים ורשאין הן בני העיר להתנות על השערים ועל
המידות ועל שכר הפועלים רשאין לעשות קיצתן רשאין בני העיר לומר כל מי
שיראה אצל פלוני והא נותן כך וכך וכל מי שייראה אצל מלכות יהא

2 ע' לקמן 400_{34} י' יו"ד ב' (ג' י'); ג כ"ח: | 4 ע' לעיל 244_{19}, 245_{8}, 270_{16}; י' גיטין מ"ג ב' (ס' ע'); ג סס ס: | 9 ג ב"ב כ"ח | 13 י' י"ג ה' ה' ה'); ג סס י"ח | 15 סס; ג סס | 19 י' סס; ג ק"ח | 23 י' סס; ג סס | 26 ע' ג ב"ב ז': |

5 קנה] בנה ב ד | 5 מביתו וגינה לפנים < ב ד | 5 מגינתו] מביתו ב | 6 הלוקח] חלק ב ד | 6 בית ב ד | 6 מביתו < וגינה לפנים מביתו ב ד | 7 שלו] שלש ב ד | 11 אומר < אף לשכנו ב ד | 12 אין יכולין לכופו ב | 13 אותו < מי שיש לו חצר בעיר אחרת משעבדין אותו בני העיר ב < לחפר בורות שיחין המערות ולתקן את המקואות ואמת המים ושאר כל הדברים אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהן באותו העיר משעבדין אותו ב ד | 15 למבוי < אחד ונתקלקל ב ד | 15 וכולן ב ד | 16 משמשת < לעצמה | 18 על ידן ב ד | 18 יכולין לעכב] מעכב ב ד | 19 למבוי] לחנות ב ד | 19 חצירות] דיוטאות ב ד | 20 בביב] בבת (כ' גרס בית וחסדי דוד מביא הגרסא מן הירושלמי ביב) | 20 אחת | 20 הביב < ב ד | 20/21 משמשת . . . משמשת . . . משמשת ב ד | 27 הקורה < לפכך ב ד | 32 יהא ב ד |

1 נותן כך וכך וכל מי שתרעה פרתו בין הזרעים יהא נותן כך וכך רשאין לעשות
קיצתן: [24] רשאין הצמרין והצבעין לומר כל מקח שיבוא לעיר נהיה כולנו שותפין
בו: [25] ורשאין הנחתומין לעשות רגיעה ביניהם רשאין החמרין לומר כל מי שתמות
את חמורו נעמיד לו חמור אחרת מתה בבופיא אין צריכין להעמיד לו חמור אחרת
5 מתה שלא בבוסיא צריכין להעמיד לו חמור אחרת ואם אמר תנו לי ואני לוקח לעצמי
אין שומעין לו אלא לוקחין ונותנין לו: [26] רשאין הספנים לומר כל מי שאבדה לו
את ספינתו נעמיד לו ספינה אחרת אבדה בבוסיא אין צריכין להעמיד לו ספינה
אחרת שלא בבוסיא צריכין להעמיד לו ספינה אחרת ואם פירש למקום שאין בני
אדם מפרישין אין צריכין להעמיד לו ספינה אחרת: [27] מי שהיה בלן לרבים
10 או ספר לרבים או נחתום לרבים ואין שם אחר אלא הוא והגיע שעת הרגל ומבקש
לילך לתוך ביתו יכולין לעכב על ידו עד שיעמוד אחר תחתיו ואם היתנה עמהם
בבית דין או שעברו עליו את הדרך הרשות בידו: [28] הנוטע אילן לרבים מלקיט
ואוכל מלקיט ומכנים לתוך ביתו ולא יהא מלקיט ועושה גרוגרות מלקיט ועושה דבילה
שמתחילה לא נטעו אלא על מנת כן ולעוברי דרכים מלקיט ואוכל ואסור להכנים
15 לתוך ביתו: [29] החופר בור לרבים ממלא ושותה ממלא ומכנים לתוך ביתו ולא יהא
ממלא ומשקה בשוק ממלא ומוכר בשוק: [30] הצמרין והצבעין ממלאין לשתות ואין
ממלאין לסחורה הנחתומים והקפילאות אין ממלאין לסחורה הבייר והבלן והספר
ממלאין לשתות ואין ממלאין לתשמיש אבל כובשים בחנות את הכבשים ומדיחין
מחנות הירק לעוברי דרכים ממלא ושותה ואסור להכנים לתוך ביתו היו פועלין
20 עושין בצידו לא יהא ממלא ומשקה אותן אלא הולך כל אחד ואחד ושותה: [31] העושה
מערות לרבים מרחיץ בהם פניו וידיו ורגליו היו רגליו מלוכלכות בטיט או בצואה
אסור בבור ובשיח בין זה ובין זה אסור: [32] הנכנס למרחץ מחים לו את הצונין ומצינין
לו את החמין חופף את ראשו בנתר ובמימי רגליים אף על פי שעושה תקלה
להבאים אחריו שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: [33] מעיין של
25 בני העיר הן ואחרים הן קודמין לאחרים אחרים ובהמתן חיי אחרים הן קודמין לבהמתן
ר' יוסי אומר בהמתן קודמת לחיי אחרים: [34] בהמתן ובהמת אחרים בהמתן קודמת
לבהמת אחרים: [35] אחרים וכבוסתן חיי אחרים הן קודמין לכבוסתן ור' יוסי אומר
כבוסתן קודמת לחיי אחרים: [36] כבוסתן וכבוסת אחרים כבוסתן קודמת לכבוסתן
של אחרים: [37] בהמת אחרים וכבוסתן בהמת אחרים קודמת לכבוסתן בית השלחים
30 שלהם ובהמת אחרים בית השלחן שלהן קודמת לבהמת אחרים וכולן עולין לחשבון
באחרונה:

סליק פירקא וסליקא בבא מציעאה

3 ג ב"ק קט"ז: | 6 סס | 24 י' נדרים מ"ב ג' (י"א ה') ; ג סס פ' |

1 מי < שתרצה ב שרצה ד | 1 או שתרעה ב ד | 1 בין הכרמים ב | 3 רגועה | 3 שימות ב ד | 4 את] לו ב ד | 4 חמור | 4 אחר | 4 בכוסיא | 4 אחרת < | 5 מתה < ב ד | 5 דלא ב ד | 6 שתאבד ב ד | 7 בכוסיא | 8 בכוסיא | 8 ספינה אחרת < ב ד | 9 פורשין ב ד | 9 מי] מה ב | 12/13 מלקט . . מלקט ב ד | 16 ומשקה בשוק] ומשקה ב ד | 17 הנחתומים . . . לסחורה < ב ד | 18 לישתמש ב להשתמש ד | 18 מכבשין בהן את הכבשים ב ד | 19 מחנות] בהן ב ד | 20 ומשקה] ומפסה ב ד | 20 ושותה < ועושה | 21 ורגליו < בהן ב ד | 21 היו ידיו ב ד | 22 בין כך ובין כך ב ד | 22 מחמין | 24 לה באין ב | 25 הן < והן | 25 אחרים | 25 הן < | 32 מציעא ב ד | 32 (בב כתב הסופר, והן י"א פרקים):

בבא בתרא

1

א [1] לא יחפור אדם באר סמוך לבורו של חבירו אלא אם כן הרחיק מכותלו של חבירו שלשה טפחים וסד בסיד ר׳ יהודה אומ׳ בסלע הבא בידים זה יחפור בורו מיכאן וזה יחפור בורו מיכן וזה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד וזה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד: [2] מרחיקין את הנברכת ואת הבקיע ואת הירקות מכותלו של חבירו שלשה טפחים וסד בסיד מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים: [3] מרחיקין את הריחיים של יד שלשה מן השכב שהן ארבעה מן הרכב של חמור שלשה מן האיצטרוביל שהן ארבעה מן הקלת ר׳ יהודה אומ׳ תוקע יתד בארץ וסומך עליו את הקורה ובלבד שלא יתקע לתוך של חבירו מרחיקין את התנור שלשה טפחים מן הכיליא שהן ארבעה טפחים מן השפה ובכירה טפח: [4] לא יטיל אדם מימי רגלים בתוך כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק מלבינים שלשה טפחים ומאבנים טפח ובצונן הרי זה מותר באמת ביין התירו ולא ברפת בקר ואף על פי שממעיטו אינו אלא כמשביחו אם קדמה חנות ורפת את האוצר אין יכול למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא מפני ריח רע ולא מקול התינוקות לשכינו אין יכולין לכופו ורבן שמעון בן גמל׳ אומ׳ לשכינו יכולין לכופו יש לו חנות ברשות הרבים ומבקש לפותחה לחצר השותפין יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך יש לו בית בחצר השותפין ומבקש לחולקו ולהקרות בו תינוקות יכולין לעכב על ידו מפני שמרבה עליהן את הדרך יש לו גג ברשות הרבים ומבקש לבנות על גביו עלייה לפותחה לחצר השותפין יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך כיצד עושה עושה לו ליל ופותחה לתוך ביתו: [5] מרחיקין אֶת הַכּוֹתל מן החלונות ארבע אמות למעלה מן הצדדין כדי שלא יְרָאה מלמטן כדי שלא יציץ מכנגדו כדי שלא יאפילו: [6] מרחיקין את הסולם מן השובך ארבע אמות כדי שיהא זוקף את הסולם ואת הכותל מן המזחילה ארבע אמות כדי שיהא לו מקום לסוד: [7] מרחיקין את השובך מן העיר חמשים אמה הלוקח שובך מחבירו ונפל אפילו הוא בית רובע הרי זה בונה את מקומו ניפול הנמצא בין שתי שובכות רחוק חמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן הרי הוא של מוצאו: [8] ר׳ עקיבא אומ׳ לכל הרוח הוא עושה ומרחיק חמשים אמה חוץ מן המערבה מפני שהיא תדירא: [9] מרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים ור׳ יוסי מתיר בחרדל שאומר לו כדרך שעשיתַה בתוך שלך אף אני עושה בתוך שלי ר׳ יוסי אומר מרחיקין את הדבורים מן העיר חמשים אמה כדי שלא ינשכו בני אדם ר׳ אלעזר אומר מגדל דבורים כמגדל

1 י י״ג ב׳ (ב׳ א׳) ; ג י״ז י״ט | 5 סס | 11 סס י (ב׳ ג׳) ; ג כ׳ : | 17 ג כ״ט | 21 י סס (ג׳ ד׳) ; ג כ״ב | 22 י י״ג ג׳ (ג׳ ה׳) ; ג כ״ב : | 24 י (ג׳ ה׳ ו׳) ; ג כ״ג | 27 י סס (ג׳ ח׳) ; ג כ״ה | 28 י סס (ג׳ ט׳) ; ג י״ח |

1 (כאשר לקטתי חילופי נרסאות מן כתב יד וויען נשאר לי מסכתת בבא בתרא לסוף ואו נדחק השעה ולא יכלתי להשוות מסכתא זו אות באות כשאר מסכתות כי אם ברהיטת עין לכן לא אסמון כאן ב אלא במקומות אשר הערתי ואי״ה אמלא החסרון ועוד אעיר, כי חסר מן מסכתא זו בכתב יד זה מן „צנור לו חזקה" פרק ב׳ עד פרק ד׳ „ולא את הזוג ולא את הקרקש ולא״יו | 2 בור | 3 בידו | 3 חופר | 4 בארו | 4 בארו | 4 יחפור | 6 בסיד < מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים ואת החול מכותלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד | 8 האסטרוביל ד [ב=א] | 8 הקלס ד [ב=א] | 10 הכולייה ב הכלייה ד | 10 טפחים < | 10 מן הכפה | 11 מי | 11 בכותלו | 12 מלבינים < | 12 ובצונו או ובמנו] ובצינו | 12 באמת ביין] הא מתכוין ד [ב=א] | 13 אבל לו | 13 משביחו | 14 הפטיש > ולא מקול הרחיים | 17 מפני < | 19 לפותחה ב ד | 22 יאפיל | 26 בין] מן | 30 שלי > וכן היה | 31 שלא ינטשו את | 31 ר׳ נתן אומר |

כלבים: [10] ר׳ נתן אומר מרחיקין את הכבשנית מן העיר חמשים אמה ואת האילן מן העיר עֶשְׂרים וחמש אמה וכשם שמרחיקין מן העיר כך, מרחיקין מן בארות מן שיחין ומן המערות וכשם שמרחיקין מכולן כך מרחיקין מן הקברות: [11] קבר שהיקיפתו העיר בין מארבע רוחות ובין משלש רוחות ובין משתי רוחות זו נגד זו רחוק יותר מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן אין מפנין אותו פחות מיכן מפנין אותו כל הקברות מתפנין חוץ מקבר המלך ומקבר הנביא ר׳ עקיבא או׳ אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין אמרו לו והלא קיברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה היו בירושלם ולא נגע בהם אדם מעולם אמ׳ להם משם ראיה מחילות היתה להן והיתה מוציאה הטומאה לנחל קדרון: [12] מרחיקין את האילן מן העיר עשרים וחמש אמה בַּחֲרוּב ובשקמה חמשים אמה בין מלמעלה ובין מן הצד ר׳ שמעון אומר כשם שמרחיקין מלמעלה כך מרחיקין מלמטה ור׳ יוסי מתיר שלא ניתנו שדות אלא לנטיעה: [13] לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות אם רצה עושה מחיצה או גדר: [14] אחד גפנים ואחד כל האילן מרחיק ארבע אמות ונוטע כדי שיהא בקר עובר בכליו היו שרשין יוצאין לתוך של חבירו מעמיק להן שלשה טפחים כדי שלא תעכב המחרישה: [15] אילן העולה בין מן הגוע ובין מן השרשין הרי אילו שלו ר׳ יהודה אומ׳ העולה מן הגוע שלו ומן השרשין של בעל הבית בית השלחין כל האילן כנגד המשקולת מפני שהצל רעה לבית השלחין:

ב [1] כל שאינו עושה פירות תדיר כגון שדה בית הבעל חזקתה שלש שנים ואינה מיום ליום אמ׳ ר׳ יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא עמו באיספמיא אבל אם היה עמו במדינה כֵּיוַן שאכלה שנה אחת הרי זו חזקה: [2] הלוקח מחמת הלוקח אף על פי שהלוקח הראשון אוֹמֵר גזולה היא בידי לא כל הימנו לאבד זכותו של זה האוכל שדה מחמת אונו ונמצאת אונו שהיא פסולה הרי זו אינה חזקה: [3] האוכל שדה בחזקת שהיא שלו והוציא עליו שטר שמכרה לו ושנתנה לו במתנה יתקיים השטר בחותמיו אם אמ׳ כתבתי שטר אֲבָל לא נַטַלְתִי מעות שטר פסטים הוא בידך הכל הולך אחר חזקה: [4] האוכל שדה שש שנים ועירער עליו שלש שנים הראשונות באחרונה אמר לו אתה מכרתה לי אתה נתתה לי במתנה אם מחמת טענה הראשונה אינה חזקה שכל טענה שבטלה מקצתה בטלה כולה: [5] אימתי אמרו ארים נשבע שלא בטעונה כל זמן שארים יצא מאריסותו הרי הוא כאחד מכל האדם אפיטרופום כל זמן שאפיטרופום יצא מאפיטרוסותו הרי הוא כאחד מכל האדם הבן שחלק והאשה שנתגרשה הרי הן כאחד מכל האדם מקבלי פקדונות והרועים והשכיר אין להן חזקה: [6] האומנין אין להן חזקה כיצד ראה כליו אצל כובס ועבדו אצל אומן א׳ לו אתה מכרתם לי ואתה נתתם לי במתנה אינה חזקה אתה אמרתה לי למוכרם ואתה אמרת לי ליתנם במתנה הרי זו חזקה: [7] חזקה

1 ג כ״ג | 2 י שבועת ל״ג ב׳ (ה׳ ב׳) | 3 י נזיר כ״ז ד׳ (ט׳ ג׳) שמחות י״ד : | 9 ג כ״ד : | 13 ג כ״ז | 16 סס | 19 י י״ג ד׳ (ג׳ ה׳) ; ג כ״ח | 23 י שבועות ל״ז ה׳ (ו׳ ב׳) | 25 ע׳ י׳ כתובות כ״ו ב׳ (ב׳ ג׳) ג י״ט | 26 י י״ד ה׳ (ג׳ ג׳) ג ל״ט | 28 י סס (ג׳ ה׳) ; ג מ״ב מ״ז | 30 ע׳ לעיל 271_{23} | 32 י סס ג מ״ה : | 34 ג מ״ב |

2/3 מבורות שיחין ומערות | 8 מחילה | 9 טומאה | 9 העיר] הבור | 13 מחיצה > גבוהה | 14 גפנים] בפנים | 16/17 שלו . . . השרשין < | 17 כל] ובית | 17 המשקלת > אבא שאול אומר כל אילן סרק כנגד המשקלת | 18 רע | 19 שדה > בית השלחין | 20 עמו] בא | 25 שטר ונטלתי (ובא כתב הסופר נמי ונטלתי ונקד עליו) | 25 פסטים | 29/30 ככל אדם > שותף כל זמן ששותף יצא משותפתו הרי הוא כאחד מכל אדם | 33 מכרת |

1 שלש שנים החזיק האב שנה אחת והבן שתי שנים האב שתי שנים והבן שנה אחת
הרי זו חוקה האב שנה והבן שנה והלוקח שנה הרי זו חוקה: [8] החזיק בפני האב
שנה אחת ובפני הבן שתי שנים הרי זו חוקה בפני האב שתי שנים ובפני הבן
שנה אחת הרי זה חוקה בפני האב שנה אחת ובפני הבן שנה ובפני הלוקח
5 שנה הרי זו חוקה: [9] החזיקה בפני שנים שנה הראשונה בפני שנים שנה שנייה
בפני שנים שנה השלישית הרי אילו שלש עדיות והן עדות אחת לְהֻזַּמָּה נמצאת כת
הראשונה זוממת הרי בידו שתי שנים שנייה זוממת הרי בידו אחת נמצאת שלישית
זוממת אין בידו כלום הרי הן הראשונים והן האחרונים ונמצאו זוממין בראשונה אין
בידו כלום שנייה הרי בידו שנה אחת שלישית הרי בידו שתי שנים: [10] אמר ר'
10 יוסי בַּא ר' יוחנן בן נורי אצל ר' חלפתא אמ' לו הרי שהחזיק בפני שנים שנה
ראשונה ובפני שנים שנה שנייה ובפני שנים שנה שלישית מה הוא אמ' לו הרי
זו חוקה אמ' לו אף אני אומ' כן אלא שעקיבא אומ' אינה חוקה . . . . ר' יהודה
או' הרי הוא חֲזָקָה ולשלמה שנים עשר נציבים על כל ישראל וכילכל
וגו' מה תל' לומר נציב אחד אשר בארץ הוי אומר זה חודש העיבור ר' נחמיה אומ'
15 זה אפיטרופוס שממונה על ידי כולן שאין שבחו של מלך להיות שנים עשר משמשין
אותו אלא שנים עשר משמשין את האחד והאחד משמש את המלך: [11] מחזיק
בנכסי הגר ונעל וגדר ופרץ כל שהוא הרי זה חוקה נעל אחד וגדר אחד הרי זו
חוקה נעלו שנים וגדרו שנים הרי זו חוקה היו לו עשר שדות כיון שהחזיק באחת
מהם החזיק בכולן עשרה עבדים אף על פי שהחזיק באחד מהם לא החזיק בכולן
20 כלים ועבדים זכה בכלים לא זכה בעבדים בעבדים לא זכה בכלים כלים וקרקעות
זכה בכלים לא זכה בקרקעות בקרקעות לא זכה בכלים עבדים וקרקעות זכה בעבדים
זכה בקרקעות בקרקעות לא זכה בעבדים הִילֵּךְ בה בין לאורכה בין לרוחבה הרי זה
קנה מקום הילוכו דברי ר' אליע' וחכמ' אומ' אין הִילּוּךְ קונה הִילְּכוּ בה שנים בין
לאורכה בין לרוחבה זה קנה מקום הילוכו וזה קנה מקום הילוכו דברי ר' אליעזר
25 וחכמ' אומ' שניהם לא קנו עד שעה שיחזיקו: [12] לקח הימנו עשר שדות כיון שהחזיק
באחת מהן החזיק בכולן שכר הימנו עשר שדות כיון שהחזיק באחת מהן החזיק
בכולן עשרה עבדים אף על פי שהחזיק באחד לא החזיק בכולן לקח מקצת ושכר
מקצת והחזיק בין בלקיחה בין בשכירה הרי זו חוקה: [13] נכסים שאין להן אחריותו
ניקנין עם נְכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחוקה כיצד אמ' לו חצר וכל
30 מה שבתוכה אני מוכר לך כיון שכתב שטר וקיבל מעות והחזיק באחת מהן החזיק
בכולן מקום עמידת תנור וכירים בחצר אין להן חוקה קורא על גבן כל שהוא הרי
זו חוקה תרנוגלין בחצר אין להן חוקה עשה להן גב גבוה עשרה טפחים הרי זה
חוקה צינור בחצר אין לו חוקה מקום קילוחו יש לו חוקה פתח שבחצר אף על פי
שסתמו יֵשׁ לו חוקה פרץ את פצימין אין לו חוקה: [14] איזה הוא חלון הצורית

2 י סס (ג' ו'); ג נ"ו | 9 סס | 13 מלכים א' ד' ז' | 14 סס סס י"ט | 13 ג סנהדרין י"ב ש דברים רמז
ת"ת ועיין דקדוקי סופרים | 16 ע' לעיל 335_{11} 262_8; י קידושין נ"ט ז' (א' ג') ג נ"ב קידושין כ"ו | 28 ג
קידושין סס | 31 י י"ד א' ב' (ג' ב' ה'); ג נ"ז נ"ח | 34 ע' לעיל 396_2 י י"ד ב' (ג' י'); ג ס' |

5 החזיק האדם | 7 זוממת < | 7 בידו > שנה | 7 נמצאת < | 8 זוממת < | 8 הרי] היו | 12
(במקום הנקודות ליתא) | 13 חזקה] אומר | 13 נצבים פ ד | 14 מה תלמוד לומר] ואומר | 14 ונציב פ ד |
16 המחזיק | 19 מהם . . מהם < | 22 זכה] לא זכה | 23 מקום . . . קונה < | 23/24 בין . . . לרוחבה < |
27 עבדים . . . בכולן < | 31 קורה | 32 גב] גג ד [ב=א] | 33 בחצר < | 34 יש] אין | 34 אין]
יש | 34 הצורי |

1 כל שראשו של אדם יכול ליכנס בתוכה דברי ר' מאיר ובלבד שיהא לה מלבן או
צוּרַת פתח וכן היה ר' מאיר אומ' לא יפתח אדם פתח על גבי פיתחו של חבירו
וחלון על גבי חלונו של חבירו פתח על גבי חלונו של חבירו וחלון על גבי פיתחו
של חבירו וחכמ' מתירין ובלבד שירחיק ארבע אמות: [15] אבה שאול אומ' לא יפתח
5 אדם חנות כנגד חצירו של חבירו כדי שלא יהא יושב בחנותו ורואה מה שבחצירו
של חבירו אלא זה פותח לרשות הרבים וזה פותח לרשות הרבים כשם שבני העיר
יכולין למחות חצר של שותפין כך בני מבוי יכולין למחות זה על ידי זה במבוי של
שותפין בנה מרחץ בצד מרחיצו של חבירו וחנות בצד חנותו של חבירו אין יכול
למחות בידו ולומר לו אתה הבאתה עלי את התקלה שאומר לו כדרך שעשיתה בתוך
10 שלך אף אני עושה בתוך שלי היו מימיו עוברין דרך גגו של חבירו ועמד והפסיקן
יכול לעכב על ידיו עד שיודע באיזה מקום הוא מוליכן היתה דרך הרבים או נהר
עוברות בתוך שדהו ועמד וגודרן זה עובר בתוך שדה חבירו אין יכול למחות
בידו ולומר לו אתה הבאתה עלי את התקלה שאומר לו כדרך שעשיתי בתוך שלי אף
אתה עושה בתוך שלך ר' יהודה אומ' הרבים שבירו דרך לעצמן מה שבירדו בירדו:
15 [16] יש לו באר בחצירו של חבירו והרי בעל חצר מבקש לחפור לו באר אחר יכול
לעכב על ידו ולא יעשנו בית גולגל לרבים בית טבילה לרבים ולא יהא ממלא
ומשקה ממלא ומוכר אלא ממלא ומשקה בשוק ממלא ומוכר בשוק: [17] לקח חצר
ובה זיזין וגזוזטראות ונפלו הרי זה בונה את מקומן אין מפייחין ואין מסיידין ואין
מכיירין לקח בית מפוייחֶת ומסויידֶת ומכויירֶת הרי הוא בחזקתו סד אדם כל ביתו בסייד
20 משייר בה דבר מועט זכר לירושלם עושה אשה כל תכשיטה ומשיירת דבר מועט
זכר לירושלם שנ' אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי
אם לא אזכר' אם לא אעלה את ירושלם כל המתאבל על ירושלם בעולם הזה
שמח בה לעולם הבא שנ' שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה שישו
אתה משוש כל המתאבלים עליה:

25 ג [1] המוכר את הבית מכר את הדלת ואת הנגר ואת המנעול ואת המכתשת
ג. חקוקה אבל לא מכר לא את התנור ולא את הכיריים ולא את הריחיים ולא את
המכתשת הקבועה ר' אליעזר אומ' כל המחובר בקרקע הרי זה מכור אם אמר לו
הוא ומה שבתוכה אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואף על פי שא' לו הוא וכל מה
שבתוכו אני מוכר לך לא מכר לא את הבאר ולא את השיח ולא את היציעין
30 ולא את הדותיות ולא את המערות שבתוכו אם כן למה כתוב עומקא ורומא שאם
רצה להגביה מגביה להשפיל משפיל כל שאינו מכור בבית מכור בחצר המוכר את
החצר לא מכר אלא אוירה של חצר המוכר את החצר מכר בתים הפנימיים ובתים
החיצונים אבל לא מכר לא את הוילאות ולא את הויסלאות ולא את המרחצאות
שלפנים הימנו אם היו עשויים לתשמיש חצר הרי כולן מכורין איצטולין העשוי לתשמיש

4 סס | 18 סס | 20 ע' לעיל 221_9, 322_{23} | 25 י י"ד ג' (ד' ג' ב'); ג ס"ה, ס"ב: |

1 לתוכה | 6 העיר] חצר | 7 למחות > זה על ידי זה | 7 בחצר | 7 זה את זה | 8 השותפין ד <
כיצד | 8 בצד] בתוך | 11 ידו | 12 שדהו < | 12 וגודרו והעבירו בתוך 13/14 כך עשה | 15 לחפור] להפוך
א | 15 אחרת | 16 גילגל | 18 וגיזוטראות | 18 מפיחין | 19 מפח מסיוד ומכוייר | 19 הן בחזקתן | 19
בסיד | 20 לירשלם > עושה אדם כל עסקי סעודה ומשייר דבר מועט זכר לירושלם | 22 אם . . . ירושלם]
וגו' | 22 המתאבלין עליה | 23 שמחין עמה | 26 החקוקה | 26 לא < | 29 לא] לו | 29 השיח] השידה |
30 ולא את הדותות והיצעים | 31 שאינו מוכר | 32 החצר > מכר את הבית המוכר הבית | 32 לא מכר <
את החצר | 33 לא < | 33 הוילסאות | 34 אצטבלן |

חצר מכור ולרבים אין מכור חנויות הפתוחות לפנים מכורות עמה לחוץ אין מכורות עמה לפנים ולחוץ הרי אילו מכורות עימה: [2] המוכר את בית הבד מכר את היצידין ואת היקבים ואת המפריכות ואת הרחיים התחתונה אבל לא מכר לא את השקין ולא את המרצופין ולא את הריחיים העליונה ואם אמר לו הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואף על פי שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו לא מכר לא את הבאר ולא את השיח ולא את היציעין ולא את הדותיות ולא את המערות שבתוכו ואם אמר לו הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין: [3] המוכר את המרחץ מכר בתים הפנימיים ובתים החיצונים בית היורות בית היקמין בית האולײרין אבל לא מכר לא את היורות ולא את היקמין ולא את המגדלין שבתוכה ואם אמ' לו הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך הרי כולן מכורין ואף על פי שאמ' לו הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך לא מכר לא את הבריכות המסתפקין מהם בין בימות החמה ובין בימות הגשמים ואף לא בית כְּנִיסַת עצים ואם אמ' לו מרחץ וכל משמשיה אני מוכר לך כולן מכורין: [4] המוכר את השדה לא מכר לא את הגת ולא את השומירה אף על פי שהן כרם אבא שאול אומ' אף לא את מחיצת הקנים שהן בית רובע מוכר לו כל האילנות חוץ מחרוב המורכב וסדן השקמה: [5] כל שאינו מכור בשדה מכור בעיר המוכר את העיר ר' יהודה אומ' סנטר מכור אונקולמוס אינו מכור ואם אמ' לו הוא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך כולן מכורין ואף על פי שאמר לו הוא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך לא מכר לא את שִׁירֶיהָ ולא את בנותיה ולא את החורשין המוקצין בפני עצמן ולא את הביברין של חיה ושל עופות ושל דגים: [6] המוכר את הכרם מכר את הקנים ואת הדוקרנים ואת זמורות שקמה שבתוכו אבל לא מכר לא את העצים ולא את אבנים סוורות בין לנירו ובין לגדירו ולא את זבלים ולא את קורות שקמה שבתוכו אבא שאול אומ' כל העשוי לתשמיש הכרם הרי זה מכור מכר לו כל האילנות חוץ מחצי חרוב מורכב שבמקום פלוני ומחצי סדן שיקמה שבמקום פלוני שאר כל החרובים אינן מכורין ושאר הסדנין אינן מכורין:
[7] האחין שחלקו את שלהן במקום אחד אפילו הן ביהודה והן בגליל הן בגליל והן ביהודה כיון שקנה אחד מהן זכו כולן אם היה עמו במדינה כיון שקיבל עליו הרי זה זכה ר' יוסי אומ' אם עתידין להטיל גורלות עד שיטילו גורלות ר' יהודה אומ' כל שקנה הדיוט קנה הקדש כל שלא קנה הדיוט לא קנה הקדש ר' שמעון אומ' אם המקדיש את השדה לא הקדיש אלא חרוב המורכב וסדן השקמה מפני שהן יונקין משדה הקדש:

ד [1] המוכר את הספינה מכר את האיסכלא ואת בית המים שבתוכה אבל לא מכר לא את היציעין ולא את הישיוין ולא את האיסקופה ולא את הבוצית סומכוס אומ' מכר את הדוגית מכר את העול מכר את הפרות לא מכר את העול מכר את הַצֶּמֶד מכר את הבקר מַכַר את הבקר לא מכר את הַצֶּמֶד

2 י׳ ס״ס (ד׳ ד׳) ; ג̇ ס״ז : | 7 י׳ ס״ס (ד׳ ו׳) | 13 י׳ ס״ס ד׳ י׳ ; ג̇ ס״ט. ע״א | 15 י׳ ס״ס (ד׳ ז׳) ; ג̇ ס״ח |
20 ג̇ ס״ט ע׳ | 25 ג̇ ע״א | 31 י׳ ע״ו א׳ (ה׳ א׳) ; ג̇ ע״ו |

2 היצירין | 3 לא < | 4 הוא ומה | 5 ומה | 5 שבתוכו > אני מוכר לך | 6 הבור | 7 ומה | 8 הקמין | 8 האולײארין | 9 הקמין | 10 ומה | 11 ומה | 11 לא < | 11 מהן > מים | 12 כנסת | 13 לא < | 21 סוררות | 22 כל העושה | 25 הן . . הן] הוא . . הוא | 26 בידהודה > או שהיא במקום אחד | 26 כיון שזכה את אחד מהן זכה בכולן | 27/28 כל . . . אומ׳ < | 28 אם] אף | 29 מורכב | 32 הישוין | 32 האיקפה | 33 הבצות | 34 לא מכר |

ר' יהודה אומ' הכל לפי הדמים: [2] חמור וכיליו אני מוכר לך מכר את המרדעת ואת האוכף ואת השליף ואת הקילקי ואת החבק אבל לא מכר לא את הזוג ולא את הפרומביא ולא את הדיסקיא ולא את כומני ולא את השק ר' שמעון אומ' היה עליו שליף מלא נופצו ונותנין לו ואם אמר לו חמור וכל מה שעליו אני מוכר לך הרי כולן מכורין: [3] המוכר שפחה לחבירו מכר כלים שעליה אפילו הן מאה אבל לא מכר לא את השיריים ולא את הנזמים ולא את הטבעות ולא את הקטלאות שבצוארה ואם אמר לו שפחה וכל מה שעליה אני מוכר לך אף על פי שיש עליה כלים שהן של מאה מנה הרי כולן מכורין: [4] שפחה מעוברת אני מוכר לך פרה מעוברת אני מוכר לך מכר את הוולד שפחה מניקה אני מוכר לך לא מכר את הוולד: [5] המוכר שפחה לחבירו על מנת שיש בה מומין ואמ' לו חולה היא שוטה היא נכפית היא שעייא היא והיה בה מום אחר וסנפו עם המומין הרי זה מקח טעות אם אמר לו אותו המום ואין מום אחר עמו אין זה מקח טעות: [6] המוכר פרה לחבירו על מנת שיש בה מומין ואמ' לו נגחנית היא נשכנית היא בעטנית היא רבצנית היא היה בה מום אחר וסנפו עם המומין הרי זה מקח טעות ואם אמ' לו אותו המום ואין אחר עמו אין זה מקח טעות: [7] המוכר עבדו לחבירו ונמצא גנב או קוביוסטוס הגיעו ליסטים או שהיה מוכתב למלכות הרי זה מקח טעות ספר של צבאים ונמצא של גויל או יש בו טעות בין דף לדף הרי זה אין מכור מכר את השובך מכר את היונים מכר את השובך מכר כוורת מכר הדבורים מכר דבורים מכר כוורת חלות דבש אינו רשאי לסרס את כולן כאחד אלא מניח שתי חלות החיצונות והשאר עולות ואם אין שם אלא הן אין רשאי ליגע בהם ויתים לקוץ אינו רשאי לשרש את כולן כאחד אלא מניח שתי גרופיות בעיקרן ונוטל את השאר בארזים ובדקלים משרש ונוטל בזמורות ובקנים נוטל את ההגין:
[8] המוכר את הראש לא מכר את הלחי אם היה טבח כהן הרי זה מכור המוכר את הראש בבהמה גסה לא מכר את הרגלים מקום שנהגו למכור הרי אילו מכורות: [9] הקונה אילן אחד בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע כל שתחתיו וחוצה לו מלא האורה וסלו זה וזה אינו רשאין לזורעה קנה שנים קנה קרקע קנה אילן שביניהם כל שמחליפין חוץ ממלא האורה וסלו ובעל השדה רשאי לגדע ניקצץ האילן או שיבשה קרקע של בעלי האילן דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן עד שיקנו שלשה קנה שלשה קנה קרקע קנה אילן שביניהם: [10] ניקצץ האילן או שיבשה קרקע של בעל האילן: [11] וכמה יהיו קרובים זה לזה כדי שיהא בקר עובר בכיליו וכמה יהיו רחוקים זה מזה ממטע עשרה לבית סאה פחות מיכן או יותר על כן או שקנאן זה אחר זה או שקנאן שלשתן כאחד לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן שביניהם: [12] המקדיש שלשה אילנות ממטע עשרה לבית סאה הקדיש את הקרקע ולא את האילן שביניהם וכשהוא

10 ע׳ לעיל 269_{21} ; ג̇ ב״מ פ׳ | 15 י׳ ע״ו ג׳ (ז׳ ג׳) ; ג̇ נ״ג | 17 סופריס ב׳ ט׳ | 23 ג̇ פ״ג | 25 י׳ (ה׳ ו׳) ; ג̇ פ״ח, פ״ג | 31 ע׳ לעיל $61_{15/13}$; י׳ שביעית נ״ג ב׳ (ה׳ ד׳) | 33 ג̇ ערכין י״ד |

1 הדמים > כיצד | 2 החבוק | 3 הזוג > ולא את הקרקש | 3 רוסיקה ב חסיקא ד | 4 גיפצו | 6 לא] לה | 8 של] שהן | 10 בה] בו | 10 לו > שפחה זו | 11 שעייא] שעמומית | 11 עם] בין | 12 אם < | 12 ומום אחר | 13 נגחנית היא > נגפנית היא | 13/14 רבצנית היא בעטנית היא | 15 ואין] ומום | 15 עבד | 16 מוכתב] מוכתר ב | 17 אין זה | 22 ובדקלים < | 22 ההגין] ההנין | 23 הראש > בבהמה דקה | 26 כמלוא | 26 רשאי | 26 קנה] היה א | 28 שיבש הקרקע | 28 בעל | 29 שקנה | 30 שיבש הקרקע | 34 ולא את] ואת |

פודה פודה בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף פחות מיכן או יותר על כן 1
או שהקדישן זה אחר זה או שהקדישן שלשתן כאחד ולא הקדיש לא את הקרקע
ולא את האילן שביניהם ולא עוד אלא אפילו חזר והקדיש את השדה כשהוא פודה
פודה את האילן בפני עצמו ואת השדה בפני עצמה: [13] שנים שנטעו את הכרם
זה מרחיק שתי אמות ונוטע וזה מרחיק שתי אמות ונוטע ניקצץ הכרם או שיבש 5
הקרקע של שניהם שנים שחלקו את השדה ועמד אחד מהם ונטע את שלו מרחיק
ארבע אמות ונוטע נקצץ הכרם או שיבשה קרקע של בעל הכרם שנים שנטעו את
הכרם ועמד אחד מהם וקצץ את שלו מרחיק ארבע אמות וזורע נקצץ הכרם או
שיבש הקרקע של בעל השדה: [14] שנים שחלקו אחד נוטל את הכרם ואחד נוטל
שדה לבן נותנין לו ארבע אמות בצד שדה לבן שעל מנת כן קיבל עליו בעל הכרם 10
ניקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם: [15] המוכר כרם לחבירו בצד שדה
לבן וְכֵן המקבל מחבירו חצי שדה ליטע נותנין לו ארבע אמות בצד שדה לבן שעל
מנת כן קיבל עליו בעל הכרם ניקצץ הכרם או שיבש הקרקע של בעל הכרם:

ה [1] ארבע מידות במוכרין במה דברים אמורים במידה שאינה של שניהם אבל ה
אם היתה מִדָה של אחד מהם ראשון קנה במה דברים אמורים ברשות הרבים 15
או בחצר שאינה של שניהם ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו הרי זה קנה ברשות
המוכר עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים ברשות זה המופקדין אצלו עד
שיקבל עליו או עד שישכיר לו את מקומו: [2] אימתי אמרו מטלטלין נקנין במשיכה
ברשות הבעלים או בחצר שאינה של שניהם ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו הרי זה
קנה ברשות המוכר עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים ברשות זה המופקדין 20
אצלו עד שיקבל עליו או עד שישכיר לו את מקומו עד שלא נתמלאת המידה
נשברה למוכר משנתמלאת המידה נשברה ללוקח ר' יהודה
אומ' אם היה סרסור ביניהם נשברה החבית נשברה לסרסור מודים חכמים לר'
יהודה בזמן שהצלוחית ביד תינוק וחנוני מערה לתוכה שמן ונפלה ונשברה שחייב
על השמן ופטור על הצלוחית ור' יהודה פוטר שעל מנת כן שילח את בנו אצל 25
חנוני על מנת שיאבד את האיסר וישבר את הצלוחית: [3] מקום שנהגו להשפיע
משפיע לו כל צורכו עד שלא נתמלאו אחורי המידה ושולי המידה להכריע מכריע
לו כל צורכו ר' נתן אומ' טפח מלא החוט מאזנים ובטורטני טפח שהן טפחיים בלח
דברי ר' ר' נתן אומ' כל המשקלות שאמרו כשיעור לטומאתן כך שיעור להכריען מקום
שנהגו שלא להשפיע ושלא להכריע נותן לו גירומין אחד מעשרה בלח ואחד מעשרים 30
ביבש: [4] המוכר בפיקטני כל השיפועין הרי הן של מוכר והמוכר בקטלוון בשוק
משקין שבאחורי מניקת הרי הן של לוקח ולא מערה מן החבית אלא קודח מן האגד
ושמן שקרש אין מפשירין אותו: [5] אין החנוני רשאי לא להרתיח את המידה ולא
להקפיצה ולא להטותה על צידה ולא יעשה קנה מאזנים ארוך מצד אחד וקצר מצד
אחד ולא יעשה את המחק עבה מצד אחד וצר מצד אחד: [6] ולא יהא מערב מים 35

4 עי' ג' כ"ו | 8 ג' ז' | 9 סס | 18 עי' לעיל 335_{21}; י' שביעית ל"ט ד' (סוף י') | 21 י' ט"ו ה' (ה' ד');
ג' פ"ז | 26 עי' לעיל 205_{27}; י' בילה ס"ב ב' (ג' ח'); ג' פ"ט פ"ח | 33 ג' ב"מ ס"ה |

2 או שהקדיש שלשתן | 2 ולא] לא | 6/7 שנים . . . של בעל הכרם < | 12 וכן] וכל | 15 היה
15 מידה] בידו | 17 זה < | 18 לו < | 18 מקומן א | 19 הבעלים] הרבים | 20 שמופקד | 21
מקומן א | 21 המידה < נשברה מדה | 22 נשברה המדה < | 25 הצלוחית < ואם הטה צלוחית ושברה
חייב אף על הצלוחית | 22/25 ר' יהודה . . . על הצלוחית < | 30 לעשרה . . . לעשרים | 32 מערב | 32
קונח מן האגן | 33 לו להרתיע | 34 לא לנטותה ולא להושיבו על צדה | 34 קני | 35 המחוק |

LIBRARY UNIVERSITY OF ILLINOIS URBANA

1 ביין טי כגלקייא בשמן מי מאון בדבש סולת בדבש וחומץ בשמן קמוץ במור חול
בפול עלי גפנים בפיליון חלב חמור בקטף סקרא בציר וכוסברת בפילפלין: [7] חנוני
מקנח מידותיו של שמן פעם אחת בשבת ושל יין משתיעשה שיליא ולא יהא נותן
מידותיו ומשקלותיו במלח מפני שהן חסירין שנ' כי תועבת י"י אלהיך כל
5 עושה אלה כל עושה עול ר' שמעון אומ' משום ר' עקיבא הרי הוא אומ'
מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם: [8] היה מוכר לחבירו
לגין וחצי לגין רביעיות ושמיניות כשהוא בא עמו לחשבון לא יאמר לו מלא לי את
המידה מחל לי את הקורטוב הזה שאין אמנת המידות תלויה אלא בבריות והחל
המקום שמו עליהם: [9] לא יעשה משקלותיו של בעץ ושל אבר ושל קסטירון ושל
10 מתכת אלא של זכוכית היה מבקש עשר ליטרין לא יאמר לו שקול לי כל אחת
ואחת והכריעה בפני עצמה אלא שוקל לו כולן כאחת היה מבקש ממנו שלשה
ריבעי ליטרא שוקל לו ליטרא וְנוֹטֵל ממנו רובע ליטרא היה מבקש חצי ליטרא שוקל
לו ליטרא ונוטל ממנו חצי ליטרא רביע ליטרא שוקל לו רביע ליטרא היה מבקש
ממנו תרקב מודד לו בסאה ונוטל ממנו תרקב היה מבקש ממנו ארבעת קבין מודד
15 לו בסאה ונוטל ממנו ארבעת קבין היה מבקש ממנו קביים נותן לו קביים: [10] לא
יעשה אדם מידה חסירה או יתירה בתוך ביתו מפני שמרמה בה את אחרים בכל
מקום הן עושין תרקב וחצי תרקב קב וחצי קב רובע וחצי רובע תומן וחצי תומן
ובלח הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג ושמינית
לוג וחצי שמינית ואחד משמונה שבשמינית וזה הוא קורטוב: [11] פרוטה שאמרו
20 אחד משמונה פרוטות לאיסר איסר אחד מעשרים וארבעה לדינר: [12] שש מעה כסף
דינר מעה כסף שני פונדיונין פונדיון שני איסרין איסר שני מִסְמְסִין מִסְמַס שני
קונטרונין קונטרונין שני פרוטות רבן שמעון בן גמליאל אומר פרוטה שאמרו אחת
משׁשה פרוטות לאיסר שלשה הדרסין למעה שני הנצין להדרס שני שמנין להנץ
שתי פרוטות לשמן: [13] אין משתכרין לא בביצים ולא בפירות פעמיים דברי ר' יהודה
25 וחכמים מתירין:

ו [1] המוכר זרעוני גינה לחבירו זרען ולא צימחו ר' יהודה אומר נותן לו דמי הזרע
אבל לא דמי הוצאה אמרו לו הרבה מבקשין אתו לדברים אחרים: [2] המוכר פירות
לחבירו הרי זה מקבל עליו רובע טינופת לסאה שעורים מקבל עליו רובע קיטניות
לסאה קישואין מקבל עליו עשר מרים לסאה: [3] למאה קנקנים מקבל עליו עשר
30 פוטסות נאות מגופרות יותר על כן בכולן מחזיר לו את השאר ונוטל ממנו דמים:
[4] הלוקח קנקנים מחבירו ונמצאו פוטסות ונשתברו חייב להעמיד לו דמי קנקנים אבל
לא דמי יין: [5] המוכר יין לחבירו סתם חייב באחריותו עד הפסח מבוסם חייב
באחריותו עד עצרת מיושן חייב באחריותו עד החג: [6] המוכר מרתף לחבירו סתם

4/5 דברים כ"ה ט"ז | 6 ויקרא י"ט ל"ו | 17 עי' לעיל 295_{21}; י' סוטה י"ז א' (א' ז'); 26 י' ט"ו ב'
(ו' א'); ג' נ"ג | 31 ג' נ"ז: | 32 עי' לעיל 326_{27}; י' (ו' ג'); ג' נ"ח |

1 מי בלקייא | 1 מי מעיין | 1 קמוץ] חומץ | 1 חול] תיל | 2 חמור] המור | 2 וכסבורא | 3 משעשה |
4 אלהיך < | 5 כל . . עול < | 6 אבני . . . לכם וגו' | 6 היה] אדם | 7 וחצי לגין] וחצי | 8
המדה < הזאת | 8 מחול | 8 אלא < | 8/9 והמקום הוחל | 9 בעץ] עץ | 9 קיספורון | 11 ואחת בפני
עצמה מפני הכריעות | 12 רובע] רביע | 12 מבקש < ממנו | 15 מארבעת | 15 קבים | 16 מדה יתרה | 17
וחצי רובע < | 17 תומן < ועוכלא | 18/19 ורביעית ושמינית וחצי שמינית | 21 שני פונדיון | 22 קונטריסין
קונטרים | 23 מעה | 23 הדרום | 23 הינץ [ב=א] | 24 לשמן] שווין | 26 לחברו < זרעים הנאבלין | 27
ולא | 27 אותם | 28 טינופת < פיגום [ב=א] | 29 מרים] מארו' | 29 סאה] למאה | 29 למאה < |
30 נאות פינוסות פוניסות | 30 מגופרות < למאה | 31 פינוסות | 33 נתיישן |

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
URBANA

1 בוה אמרו מקבל עליו עשר קוססות למאה: 7 חבית של יין אני מוכר לך נותן לו יין
יפה חבית של יין זו אני מוכר לך נותן לו יין המתקבל בחנות חבית זו אני מוכר
לך אפילו חוֹמֶץ הגיעו: 8 ר' שמעון בן אלעזר אומ' מאה חביות של יין אני מוכר
לך נותן לו יין יפה כרוב יין הנמכר באותו מקום: 9 מאה חביות של יין אני מוכר
5 לך נותן לו יין יפה כרוב יין הנמכר באותו חנות מאה חביות אילו אני מוכר לך
אפילו חומץ הגיעו: 10 ר' שמעון בן אלעזר אומ' המוכר יין לחבירו ונמצא קוסס
הגיעו ניסכו על גבי המובח יצא עשאו תרומה ותרומת מעשר יצא שתה ממנו נזיר
הרי זה סופג את הארבעים: 11 גשמים היורדין מן הגיתות אם מכת מדינה היא
אין צריך להודיעו אם אין מכת מדינה צריך להודיעו: 12 לקח הימנו לגין וחצי לגין
10 רביעיות ושמיניות לא ישקה מהם לחמרין ולפועלין ולא לכל מי שיש להם עליו
מזונות אלא אם כן הודיעו: 13 היה הולך לבית האבל או לבית המשתה והיה
בידו לגין של יין המתקשקש לא ימלאנו מים מפני שטוענו טענת חנם ואם
היה חבר עיר מותר: 14 היה ר' מאיר אומר לא יסרב אדם בחבירו שיאכל אצלו
ויודע בו שאינו אוכל לא ירבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל ולא יפתח
15 לו חביות מכורות לחנוני מפני שטוענו טענת חנם ואם הודיעו מתחילה או שהיה
מבקש לבור לו את היפה הרי זה מותר: 15 לא ישלח אדם לחבירו חבית של מים
ויתן על פיה שמן מפני הסכנה: 16 הלוקח כלים לשלח לבית חמיו ואמ' אם נתקבלו
ממנו הריני נותן לך את דמיהן ואם לאו הריני נותן לך כך וכך ניטלו הימנו בהליכה
חייב בחזירה פטור מפני שהוא כנושא שכר: 17 סומכוס אומר המוכר חלק לחבירו בבאר
20 אין פחות מרובע לחבית אין פחות משמונה לקדירה אין פחות משנים עשר לטפיח
אין פחות מששה עשר: 18 פרדס אני מוכר לך אף על פי שאין בו אילנות הגיעו
שלא מכר לו אלא שמא כרם אני מוכר לך אף על פי שאין בו גפנים הגיעו שלא
מכר לו אלא שמא בית כור אני מוכר לך בין שהוא כבן עשרים בין שהוא כבית
ארבעים סאה הגיעו שלא אמר לו אלא שמו: 19 בית כור מוקף גדר אני מוכר לך
25 בין שהוא כבית עשרים סאה ובין שהוא כבית ארבעים סאה הגיעו שאין לו אלא
מקום הגדר: 20 אין מוציאין לאכילת פירות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם
כיצד לקח ממנו שדה ואכלה והרי היא יוצאה מלפניו גובה את הקרן מנכסים
משועבדים ולאכילת פירות אין גובה אלא מנכסים בני חורין: 21 ואין מוציאין לשבח
קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם כיצד לקח
30 ממנו שדה והשביחה והרי היא יוצאה מלפניו גובה מנכסים משועבדים ושבח קרקעות
אין גובה אלא מנכסים בני חורין במה דברים אמורים בזמן שקדם מקחו של זה
לשבחו של זה אבל אם קדם שבחו של זה למקחו של זה זה וזה אינו גובה אלא
מנכסים בני חורין זה אומר שבחי קדם וזה אומר מקחי קדם המוציא מחבירו עליו
הראיה: 22 אילו ואילו שהיו אומרין גובהה של מערה ארבע אמות ורומן של כוכין

1 י׳ סס (ו׳ ה׳) ; ג׳ ל״ה | 6 ע׳ לעיל 31_{9} ; י׳ סוטה כ״ב ד׳ (ח׳ ד׳) ; ג׳ ס״ו | 8 ג׳ ב״מ ס׳ | 11 ג׳ חולין
ל״ד | 13 ע׳ לעיל 378_{25}, 358_{19} ; י׳ דמאי כ״ד ה׳ (ד׳ ד׳) ; ג׳ חולין סס | 17 ג׳ ב״מ פ״ה | 19 ג׳ ס״ג |
21 י׳ מעשרות מ״ט ד׳ (ב׳ ה׳) ; ג׳ ב״מ קי״ג | 26 ג׳ גטין כ״ה | 33 ע׳ לעיל 389_{26} | 34 י׳ ע״ז ג׳ (ו׳ ד׳) ; ג׳ ק״ה |

1 עשר כוסות | 3 ר׳ שמעון בן אלעזר אומר < | 6 קוסס | 8 סופג] לוקה | 8 מן] בין | 10 לחמריו
ולפועליו | 10 עליו < טענת | 16 מים] יין | 19 חייב < לשלם | 19 פטור < | 19 הרי הוא | 19 חלק]
חלה | 20 בחבית . . בקדירה . . בטפיה | 21 פרדסי | 22 מכר] אמר | 22 שמו | 22 כרמי | 23 שמו | 23
כבן] כבית | 25 הגיע < ! 25 אין | 27 לקח] גזל | 27 לפניו | 29 מנכסים משועבדין < | 30 לפניו | 34
ורומן] כוכין | 34 של בנין |

1 שבעה טפחים וטפח לטפח: 23 העושה חצר על פי המערה עושה שש על שש מלא
מיטה אחת מיכן ומלא מיטה אחת מיכן ופותח לתוכה שתי מערות ר' יהודה אומ'
בסלע הבא בידים פותח את שתיהן מרוח אחת אמרו לו אי איפשי לכן: 24 קנטינר אני
מוכר לך הרי זה מעמיד לו שתים עשרה על שתים עשרה בין שא' לו בית כור עפר
5 אני מוכר לך בין שאו' לו כבית כור עפר אני מוכר לך הרי זה מקבל עליו חריץ ובן
חריץ ומחיצת גדר שבינו לבן חבירו: 25 בית כור עפר אני מוכר לך הין חסר הין
יתר אפילו פחת רובע לסאה או הותיר רובע לסאה שהן שבעת קבין ומחצה הגיעו
פחות מיכן מחזירין לזה מהו מחזיר לו מעות כדרך שלקח הימנו ואם רצה מחזיר לו
קרקע: 26 בית כור עפר אני מוכר לך בסימניו ובמצריו אפילו פחת שתות או הותיר
10 שתות פטור הדיינין הגיעו פחות מיכן או יותר על כן מחזירין זה לזה מהו מחזיר לו מעות
כדרך שלקח הימנו ואם רצה יחזיר לו קרקע: 27 האומר לחבירו חצי שדה בית לתך
אני מוכר לך משמנין ביניהם שדהו ונוטל חצי שדהו בית לתך לזה אמר חצי שדה
בית לתך אני מוכר לך ולזה אמר חצי שדה בית לתך אני מוכר לך משמנין ביניהם
זה נוטל חצי שדהו וזה נוטל חצי שדהו: 28 לזה אמר בצפון ולזה אמר בדרום משמנין
15 ביניהן זה נוטל בצפון וזה נוטל בדרום בית לתך כלפי צפון אני מוכר לך נותן לו
בית לתך כלפי צפון בית זרע יד מעמיד לו בית זרע יד:

ז ז 1 כל שהוא לפנים מחבירו הוא קודם את חבירו ונחלה משמשת ועולה אפילו
עד ראובן והאחין זה את זה והאחיות זו את זו האחין את האחיות והאחיות את
האחין נוחלין ומנחילין ממזר מוריש את קרוביו גוי ועבד הבא על בת ישר' אף על
20 פי שחזר הגוי ונתגייר עבד ונשתחרר נכסיו כנכסי הגר וכנכסי עבד משוחרר וכל
הקודם בהן זכה: 2 נאמנת חיה לומר זה יצא ראשונה אימתי בזמן שאין שם ערער
אבל אם יש שם ערער אינה נאמנת ר' אלעזר אומר אם הוחזקה על עומדה נאמנת
אם לאו אינה נאמנת: 3 היו מוחזקין בו שהוא בכור ובשעת מתנה א' אינו בכור
אינו נאמן היו מוחזקין בו שאינו בכור ובשעת מתנה א' בכור הוא נאמן היו מוחזקין
25 בו שהוא בנו ובשעת מיתתו אמר אינו בני אינו נאמן היו מוחזקין בו שאינו בנו
ובשעת מיתתו א' בני הוא נאמן היו מוחזקין בו שהוא בנו ובשעת מיתתו א' אחיו
הוא נאמן היו מוחזקין בו שהוא אחיו ובשעת מיתתו א' עבדי הוא אינו נאמן היו
מוחזקין בו שהוא עבדו ובשעת מיתתו אמ' בני הוא נאמן היה עומד בין המוכסים
ואמ' בני הוא וחזר ואמ' עבדי הוא נאמן עבדי הוא וחזר ואמ' בני הוא אינו נאמן:
30 4 אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים אחר מיתת אביהם ר' או' או'
אני שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים אחר מיתת אביהם שאף שלו
השביח בשלהן כיצד היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים ופרה רועה
באפר הבכור נוטל פי שנים ונוטל פי שנים בזרוע ובלחיים ובקיבה: 5 ר' או'
כל דבר שלא פלפלו בו יתומין אחר מיתת אביהם הבכור נוטל פי שנים וחכמ' אומ'

1 סס | 6 י׳ ט״ו ד׳ (ז׳ ד׳) ; ג׳ ק״ה | 9 ג׳ ק״ו | 11 י׳ סס (ז׳ ג׳) ; ג׳ ק״ז | 17 י׳ יבמות ח׳ ה׳ (ו׳ ז׳) ; ג׳
קט״ו | 19 ע׳ לעיל 243_{26} ; ג׳ יבמות כ״ב ; ע׳ לעיל 260_{28} | 21 י׳ קידושין ס״ה ד׳ (ד׳ ב׳) ; ג׳ סס
ע״ג | 23 י׳ ע״ז ב׳ (ח׳ ז׳) ; ג׳ קכ״ז : | 30 י׳ סס (ח׳ ד׳) ; ג׳ קכ״ד |

1 לטפח] לכיפה | 1 עושה | 1 עושה < | 1 ששה על שש | 2 ומלא מטה אחת] ואחת | 2 מערות <
ר׳ שמעון אומר ארבע מארבע רוחות | 3 שתידן < א | 3 לכן] לבן | 7 ומחצה < לכור | 8 מכן < או יתיר
על כן | 8 זה לזה | 8 הימנו] המעות | 10 פטור] שלם | 11 מחזיר | 12 שדה ובית | 12 אמר לזה | 13
ובית . . . ובית | 17 משמשת < והולכת | 17 אפילו | 20 נכסי כנכסיו | 21 ראשון | 22 הרי זה אינה |
22 על אומדה | 23 מתנה] מיתה | 24 מתנה] מיתה | 25 היו מוחזקין בו < | 26 אחי | 29 אינו נאמן |
29 היו . . . נאמן < | 32 מוחררת א | 33 ואין נוטל | 33 והלחיים והקבה | 34 לאחר |

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
URBANA

1 אין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו אבל בנה בינין נטע נטיעות הכל שוין
שנוטל פי שנים: [6] כיצד אין נוטל פי שנים ירש שטרי חוב נוטל פי שנים יצאו
עליו שטרי חוב נותן פי שנים ואם אמר אי איפשי שלא ליטול ושלא ליתן הרשות
בידו: [7] כיצד אין נוטל בראוי כבמוחזק מת אבי אביו בחיי אביו נוטל פי שנים
5 מניכסי אביו ואינו נוטל פי שנים בניכסי אבי אביו ואם היה אביו בכור נוטל פי שנים
מניכסי אבי אביו: [8] בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק אביהם שהיה
מיוצאי מצרים ר' אליעזור אומ' אף חלק אבי אביהן לפי שלא ניתנה הארץ אלא
ליוצאי מצרים ולא נתחלקה אלא בערבות מואב יורש השבט את שבטו וחוזר השבט
וירש את הראוי לו: [9] כיצד שני אחים שהיו מיוצאי מצרים לאחד תשעה בנים
10 ולאחד בן אחד ולפניהם בית חמשת כורין תשעה נטלו בית לתך ואחד נטל בית לתך
החוירום לאבותיהם חורו אבות והורישו את הבנים תשעה נטלו מחצה ואחד נטל
מחצה ר' שמעון בן אלע' אומר אף נתחלקה הארץ ליוצאי מצרים כיצד היה מיוצאי
מצרים נוטל חלק אחד בערבות מואב העומדים בערבות מואב ולא היה מיוצאי
מצרים נוטל חלק אחד המתלוננים והמרגלים ועדתו של קרח לא נטלו חלק בארץ
15 אבל הבנים ירשו בזכות אבות אבותיהם ובזכות אמות אימותיהם וכן היה ר' שמעון
בן אלעזר אומ' יהושע וכלב נטלו שלשה חלקים שהיו מיוצאי מצרים ומן העומדים
בערבות מואב ושנטלו חלקים של מרגלים: [10] מרגלים חלקם נטלו יהושע וכלב
חלק המתלוננים ועדתו של קרח נפלו באמצע והבנים נחלו לעצמן וכשם שהבן קודם
לבת בניכסי האב כך הבן קודם את הבת בנכסי האם ר' אלעזר בר' יוסי אומ' משום
20 ר' זכריה בן הקצב וכן היה ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכו אומ' משום ר' שמעון
אחד הבן ואחד הבת שוין בנכסי האם: [11] האומ' יחלקו בניי נכסיי בשוה והיה שם
בכור אם זכו בנכסים בחיי האב אין נוטל פי שנים ואם לא נוטל פי שנים: [12] האו'
תנו מאתים דינר לפל' בני בכור בראוי לו נוטלן ונוטל פי שנים בבכורתו וידו על
העליונה רצה נוטלן רצה נוטל פי שנים: [13] האומר תנו שדה פלונית לפלנית אשתי
25 בראוי לה נוטלתה ונוטלת כתובתה וידה על העליונה רצת נוטלתה רצת נוטלת
כתובתה: [14] האומ' תנו מאתים לפל' בעל חובי נוטלן ונוטל חובו בחובו אין לו
אלא חובו: [15] היתה לו שדה ועשויה הפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל חוב בחובו
אמ' תנו שדה פלנית לפלנית אשתי בכתובתה ולפלוני בעל חובי בחובו נתקבלו שלהן
וידן על העליונה: [16] האו' תנו חלק לפל' בנכסיי יירש עם הבנים בבכורה אין נוטל
30 פי שנים האו' יירשני פלוני לא א' כלום תנו נכסיי לפלוני דבריו קיימין: [17] כתב
ירושה מלמטה ומתנה מלמעלה ירושה מלמעלה ומתנה מלמטה ירושה מיכן ומיכן
ומתנה באמצע הואיל והזכיר שם מתנה דבריו קיימין: [18] ר' יוחנן בן ברוקא אומ'

2 י כתובות ל"ג ד' (י' ד'); ג קט"ז | 6 י ט"ז ה' (ח' ב'); ג קי"ט | 14 ע' לקמן סנהדרין י"ג ט'; י (ח' ג'); ג קי"ח | 21 י סס ג ק"ל | 24 ג קל"ב | 26 ג כתובות נ"ו | 29 ג ס"ג קכ"ו | 30 י ט"ז ב' (ח' ו'); ג קכ"ט | 30 י סס (ח' ז'); ג סס |

2 אין < | 4 אבי < | 5 אף נוטל | 7 אליעזר < בן יעקב | 7 אבי] אחי | 8 אלא < לעומדים | 9 לאחד < יש לו | 10 ולאחד < יש לו | 10 נטלו < א | 10 בית] בתוך א | 12/13 מן היצאין ממצרים העומדים בערבות מואב הוא נוטל שני חלקים כיוצא מצרים ולא מן העומדים בערבות מואב מהעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי | 14 המתאוננים | 14 בארץ חלק | 15 אבות < | 15 אמות אמותיהן] אבות | 16 חלקים < בנחלה | 16 שהן | 17 מרגלים חלקם < | 18 המתאוננים | 18 נפל לאמצע | 19 את הבת | 19 כך קודם הבן בנכסי | 20 עכו] איכום | 23 כראוי | 23 נוטל | 25 כתובתה < בכתובתה | 25 ידה | 26 בחובו < כראוי לו נוטלו ונוטל עוד מאתיים דינר בחובו בחובו | 27 עשויה | 28 ואמר | 29 לפלוני בנכסי < (וכמה הפסקות בלי טעם | 30 יורישני |

1 אם אמ' על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין על מי שאינו ראוי ליורשו אין דבריו
קיימין כיצד אמ' על בת הבן בין הבנים ועל בן הבת בין הבנות דבריו קיימין על
הבת בין הבנים ועל האח בין הבנות לא אמ' כלום:

ח [1] הכותב נכסיו לאחד והיה בהם עבדים אף על פי שאמ' הלה אי איפשי
5 בהם הרי אילו אוכלין בתרומה רבן שמעון בן גמל' או' כיון שאמ' הלה אי איפשי
בהן זכו בהם יורשין: [2] הכותב נכסיו לעשרה בין שזכה אחד מהן בין שזכו כולן
זכו כולן כתב והעלה להם בערכאים זכה להם הערכיים: [3] המוציא עשרה עבדים
בני חורין בין שיצא אחד מהם בין שיצאו כולן יצאו כולן כתב והעלה להם בערכאין
זכה להם הערכיין: [4] האומ' שדה פלונ' לפל' ואם מת הראשון אוכל פירות ואם מת
10 ינתנו לשיני השיני אוכל פירות ואם מת ינתנו לשלישי מת השיני עד שלא ימות
הראשון הראשון אוכל פירות מת ינתנו לשלישי מת שלישי עד שלא ימות
השיני השיני אוכל פירות ואם מת יחזרו ליורשי נותן הראשון מוכר פירות ואוכל
קרקע דברי רבי ר' שמעון בן אלעזר אומ' אין לראשון אלא אוכלת פירות בלבד:
[5] שנים שהיו באין ממדינת הים אף על פי שמשאן ומתנן ומאכלן ומשקן כאחד ומת
15 אחד מהם אין חבירו יורשו אם היה נוהג בו משום אחווה יורשו: [6] מי שיצא הוא
ובנו למדינת הים ובא ועמו אח ואמ' זה אחי שניתן לי במדינת הים ולו חמשה אחים
ולפניהם בית חמשת כורין הן אין נותנין לו כלום והוא נותן לו שתות בחלקו מת
הוא הוא נוטל מה שנתן והשאר מביאין וחולקין לאמצע: [7] מי שיצא הוא
ואביו למדינת הים ומת הבן או מת האב לעולם נכסין בחזקת זקן: [8] הכותב דייתיקי
20 והיה מתיירא מן היורשין נכנסין אצלו כמבקרין אותו ושומעין דבריו מבפנים ויוצאין
וכותבין מבחוץ: [9] בריא שכתב דייתיקי שכיב מרע שכתב נכסיו במתנה אף על פי
שזיכה לאחר מתנה לא עשה כלום אבל הכותב נכסיו בשם חבירו וזיכה לאחר מתנה
דבריו קיימין: [10] הכותב דייתיקי יכול לחזור בו מתנה אין יכול לחזור בו איזו היא
דייתוקי דא תהא לעמוד ולהיות אם מתי ינתנו נכסיי לפלוני איזו היא מתנה מן היום
25 ינתנו נכסיי לפלוני: [11] הכותב דייתיקי עד שלא זכה בין הוא ובין אחר יכול לחזור
בו משזכה בין הוא בין אחר אין יכול לחזור בו: [12] אפיטרופין עד שלא החזיקו
בנכסי יתומין יכולין לחזור בהם משהחזיקו בנכסי יתומין אין יכולין לחזור בהם:
[13] אפטרופום שמינהו אבי יתומים ישבע מינוהו בית דין לא ישבע אבא שאול או'
אף מי שמינהו בית דין ישבע מפני שהוא כנושא שכר: [14] אפיטרופין תורמין ומעשרין
30 על נכסי יתומין מוכרין בתים שדות וכרמים בהמה עבדים ושפחות להאכיל יתומין
לעשות להם סוכה ולולב וציצית וכל מצות אמורות בתורה ולקנות בהם ספר תורה
ונביאים דבר הכתוב מן התורה אבל אין פודין להן שבויין ואין פוסקין עליהן צדקה
בבית הכנסת דבר שאינו קצוב מן התורה אין רשאין להוציא עבדים בני חורין אבל
מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן בני חורין ר' אומ' אומר אני שנותן את

4 י (ס' ח'); ג קל"ח | 9 י סס; ג קל"ו: | 15 ג קל"ד קל"ה | 19 ג קנ"ב | 21 ג קל"ה | 23 ע' י (ח' ז') | 28 ע' לעיל 26_{1-10} |

4 לאחד < והיה כהן | 5 כיון] כהן | 7 בערכים . . . הערכים | 9 זכתה | 9 האומר < תני | 9 הראשון אוכל פירות] פלוני לפלוני | 10 ואם מת | 10 שלא מת | 11 הראשון < | 11 פירותיו | 11 פירות < ואם | 11 השלישי | 12 פירות] קרקע | 13 קרקע] פירות | 13 דברי רבי < | 13 רבן שמעון בן גמליאל | 13 אכילת | 15 משיצא | 16 אח] אחד | 18 לאמצע וחולקין (וחולקין למדינת הים א) | 18 משיצאו | 19 שמת | 21 מתנה | 22 מתנה] מיתה | 24 דא < | 24 תהא < לי | 25 נכסיי < | 28 שמינוה | 29 מי < | 32 הקצוב | 32 להן] עליהן | 33 הכנסת < לעניים | 33 עבדיהם |

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
URBANA

1 דמיו ופודה את עצמו: [15] אין מוכרין ברחוק ליקח בקרוב ברע ליקח ביפה אין דנין
לחוב ולזכות להכנים ולהוציא יתומין אלא אם כן נטלו רשות מבית דין וצריכין
אפיטרופין לחשב עם היתומים באחרונה דברי ר' רבן שמעון בן גמליאל אומ' אֵין
לַיתוּמים אלא מה שהניחו להן אפיטרופין: [16] מוכרין עבדים ליקח בהן קרקעות אבל
5 לא קרקעות ליקח בהן עבדים רבן שמעון בן גמליאל אומ' אף לא עבדים ליקח בהן
קרקעות: [17] אין בית דין עושין אפיטרופין נשים ועבדים לכתחילה ואם מִינה אותן
אביהם בחייו עושין אותן אפיטרופין: [18] כתב בשטר מעות וכלים יש לי ביד פלוני
רשאין העדים לחתום אבל אינו גובה עד שיביא ראיה ר' או' אומר אני לא יחתמו
עד שיטלו רשות מבית דין וכשהוא גובה אין צריך להביא ראיה הניח בנים גדולים
10 וקטנים והיו ניזונין ובאין בשתיקה לא יאמרו קטנים הרי אנו ניזונין כדרך שניזונתם
אתם נשאו גדולים בחיי אביהם לא יאמרו קטנים הרי אנו נושאין כדרך שנשאתם
אתם ולא עוד אלא אפילו הניח להם אביהם עבדים ושפחות כלי כסף וכלי זהב הרי
אילו של עצמן: [19] הניח בנות גדולות וקטנות והיו ניזונות ובאות בשתיקה לא יאמרו
קטנות הרי אנו ניזונות כדרך שניזונתם אתם נישאו גדולות לא יאמרו קטנות הרי אנו
15 נישאות כדרך שנשאתם אתם ולא עוד אלא אפילו הניח להן אביהן עבדים ושפחות
כלי כסף וכלי זהב הרי אילו של עצמן:

ט [1] ר' נתן אומ' נחום המדי היה מדייני גזירות אמ' הכותב נכסיו בשום חבירו ט
אין כופין אותו לחזור ואם היתנה עמו מתחילה על מנת כן כופין אותו לחזור:
[2] המוכר שדה חבירו במעמד חבירו לא עשה כלום כתב מקיימני אחריו דבריו קיימין
20 הבן שנושא ונותן בשל אביו אף על פי שהשטרות והאונות יוצאות על שמו הרי הן
של אביו ואם אמר מה שירשתי מבית אבי אִימַא הן יעשה מפורש כפירושו האשה
שנשאה ושנתנה בשל בעלה אף על פי שהשטרות והאונות יוצאות על שמה הרי הן
כשל בעלה ואם אמרה מה שירשתי מבית אבא הן או משל ביח אבי אימא הן
יעשה מפורש כפירושה: [3] שתי נשים שילדו שני זכרים בַמחבַא וחזרו וילדו שני
25 זכרים במחבַא שניהם הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק בזכר אצל שיני ונוטלין חלק
בזכר ונקבה זכר ונקבה שניהן הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק בזכר אצל השיני
ונוטלין חלק בנקבה: [4] האומר אם תלד אשתי זכר תיטול מנה ילדה זכר נוטֶלֶת
מנה אם נקבה מאתים ילדה נקיבה נוטלת מאתים אם זכר מנה אם נקבה מאתים
ילדה זכר ונקבה הזכר נוטל ששה של זהב ונקבה נוטלת חמשים זוז: [5] האומר
30 המבשרני אם ילדה אשתי זכר נוטל מאתים אם נקבה יטול מנה ילדה זכר נוטל
מאתים ילדה נקבה יטול מנה ילדה זכר ונקיבה אין לו אלא מנה: [6] האומר תנו
מאתים דינר לפלוני ושלש מאות לפלוני וחמש מאות לפלוני אין אומ' כל הקודם
בשטר זכה אלא כולן חולקין בשוה יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב כולן נותנין
בשוה אבל אם אמר תנו מאתים דינר לפלוני ואחר כך שלש מאות לפלוני ואחר
35 כך חמש מאות לפלוני כל הקודם בשטר זכה יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב

7 ג̇ קל"ח | 9 י' (סוף ח') ; ג̇ קל"ט | 13 ע' לעיל 267_{11} | 17 י' כתובות (י"ג ה') ; ג̇ ק"ה, ב"ק קי"ג | 19 ע'
ג̇ כ"ב : | 27 י' ט"ז ד' (ט' ב') ג̇ ק"מ : | 29 סס | 31 ג̇ קל"ח |

2 ליתומים | 4 אפיטרופסין | 9 שיביא | 10 והיו < גדולין | 13 והיו < גדולות | 14 גדולות < בחיי
אביהן | 17 אמר < | 19 וקיים מאחריו | 21 משל בית אבי אבא הן | 23 של | 23 משל ביה אבי אבא |
24 שני < 25 שתיהן | 25 כזכר | 26 ונקבה < | 26 כזכר | 27 כנקבה | 30 יטול | 35 לפלוני < אומרים |

1 גובין מן האחרון אין בהן גובין משלפניו אין בהן גובין משלפני פניו: [7] האומ'
מאתים דינר יש לי ביד פלוני ושלש מאות ביד פלוני וחמש מאות ביד פלוני ופל'
יטול מאתים יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב גובה ואף על פי שלא נתכנסו
כולן אבל אם אמר ואחר כך יטול פלוני מאתים דינר אם נתכנסו כולן נוטל ואם
5 לאו אין נוטל אלא לפי חשבון: [8] האומר תנו מאתים דינר לפלוני ושלש מאות
לפלוני וחמש מאות לפלוני וירש שאר נכסיו יצא עליהן כתובת אשה ובעל חוב
גובה מזה שירש נכסים: [9] האומר תנו מאתים דינר לבני עירי אין דנין בדייני אותה
העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר לענַיי עירי דנין בְדַיְינֵי אותה העיר
ומביאין ראיה מאנשי אותה העיר: [10] האו' תנו נכסיי לפלוני ופלוני עבדיי לא זכו
10 בנכסים ולא קנו עצמן בני חורין חצי נכסיי לפלוני עבדי וחצי נכסי לפלוני עבדי
זכו בנכסים קנו עצמן בני חורין: [11] האומר כל נכסיי נתונין לפל' עבדי והשאר לשיני
זכה שיני בראשון ר' שמעון אומ' כל נכסי נתונין לפל' עבדי חוץ מאחד מריבוא
בהם לא א' כלום חוץ מעיר פלוני ושדה פלונית אף על פי שאין שם אלא אותה
השדה ואותה העיר זכה עבד זה בנכסים וקנה עצמו בן חורין וכשנאמרו דברים לפני
15 ר' יוסי אומ' שפתים ישק משיב דבריו נכוחים: [12] האומ' נתתי שדה פל' לפל'
נתתיה לו נתונה לו תהא שלו והרי היא שלו לא אמ' כלום: [13] יטול פלוני בנכסיי
יקנה פלוני בנכסיי ויחלוק פלוני בנכסיי ויזכה פלוני בנכסיי הרי זו מתנה תינתן לו ר'
או' זכה וחכמ' אומ' לא זכה וכופין את היורשין לקיים דברי המת: [14] האומ' עשיתי
פלוני עבדי בן חורין עשיתיו בן חורין עושה אני אותו בן חורין והרי הוא בן חורין
20 הרי הוא בן חורין יעשה בן חורין ר' אומ' זכה וחכמ' אומ' לא זכה וכופין את
היורשין לקיים דברי המת רבן שמעון בן גמל' אומ' הכותב דייתיקי בלעז הרי זו מתנה

י [1] האומר שדה פל' לפל' והוא אומר לא נתן לו לא אמ' כלום שמא זיכה לו י
על ידי אחר ואם אמר כתבתי שטר ונטלתי מעות והוא אומ' לא נטלתי הודאת בעל
דין כמאה עדים האומר עשיתי פלוני עבדי בן חורין והוא או' לא עשאני לא א'
25 כלום שמא זיכה לו על ידי אחר ואם אמ' כתבתי שטר ונתתי לו והוא או' לא נטלתי
הודאת בעל דין כמאה עדים: [2] האשה שהיתה יורשת ועמדה והשביחה את הנכסים
והבאתים לבית הריבוי לא תאמר תנו לי מה שהשבחתי את הנכסים ולא עוד אלא
אם יש להם נכסים שיש להן אחריות גובה כתובתה ואם לאו אינו גובה כתובתה:
[3] האחין שהניח להן אביהן נכסים ולאחד מהם יש לו בנים ועמדו בָנִים של זה
30 והשביחו את הנכסים והביאום לבית הריבוי לא יאמר תנו לי מה שהשביחו בניי את
הנכסים וכן הן לא יאמרו לו תן לנו מה שאכלו בניך אלא מה שאכלו אכלו מן
האמצע ומה שהשביחו השביחו לאמצע: [4] האחים שנטל אחד מהם מאתים זוז והלך
ללמוד תורה או ללמוד אומנות לא יאמר אילו הייתי בן חורין ניזון מן האמצע אלא
אומרין לו אם הייתה בן חורין הייתה ניזון מן האמצע עכשיו שניזונת ניזונת משל עצמך:

9 י' פאה (סוף ג') ; ג̇ גיטין מ"ב | 11 ע' לעיל 19_{14} | 15 י' (ח' ח') ; ג̇ קמ"ח | 16 ג̇ גיטין מ' | 18
י' ט"ז ג' (ח' ח') | 22 ג̇ גיטין מ' | 26 י' ט"ז ד' (ט' ג' ד') ; ג̇ קמ"ג | 27 קמ"ד |

3 מאתים < דינר | 5 מאות < דינר | 6 לפלוני < ופלוני ופלוני | 6 יורש נכסיי | 7 שירש < שאר |
10 זכו < עצמן | 13 פלונית | 16 נתונה] נתת א | 16 לא אמר כלום] הרי היא שלו | 16 נכסיי | 17
בנכסיי < | 21 דייתיקי] דיותומין | 22 האומר < נתתי | 22 לו] לי < כלום | 23 מעות < ונתתי לו | 26
יורשת] כשרה א | 27 לבית] לידי | 28 להם] שם | 28 כתובתה < לפי חשבון | 29 בניו | 30 יאמר לו | 30
לאמצע < האחים שהניח להן אביהן נכסים ועמדו והשביחו השביחו לאמצע ולא עוד אלא אפילו הניח להן
אביהו ספל או קרדום והשביחו מה שהשביחו לאמצע | 32 זוז < | 33 בן חורין] כאן הייתי | 34 אלו | 34 בן חורין] כאן |

[5] האחים שנעשה אחד מהן גבאי או אפומליטים אם מחמת נכסים נפל נפל לאמצע ואם מחמת עצמו נפל נפל לעצמו: [6] חלה ונתרפא נתרפא משל עצמו אמ׳ רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים ברפואה שיש לה קיצבה אבל רפואה שאין לה קיצבה מתרפא מן האמצע: [7] נשאו נשים והכניסו להן שדות זה נוטל את שהוא שלו וזה נוטל את שהוא שלו ואם היתה הוצאה מן האמצע נותנין לאמצע וחולקין הכניסו להן כלים זה נוטל את שהוא מכיר וזה נוטל את שהוא מכיר והשאר מביאין לאמצע וחולקין עשו כלים לנשיהם ולבניהם הרי זה של עצמן עשו כלים לעצמן מביאין לאמצע וחולקין שילח האב שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת בעיניה נשתלחה לאב שושבינות כשהיא נגבית נגבית מן האמצע: [8] השושבינות אין בהן משום ריבית חמשה דברים נאמרו בשושבינות אין בה משום ריבית וחוזרת בעיניה ונגבת מן האמצע ואין השמיטה משמטתה ואין הבכור נוטל בה פי שנים: [9] עשה עמו שושבינות בפומבי ומבקש שיעשה עמו בצינעא יכול לומר לו כדרך שעשית עמי בפומבי אף אני אעשה עמך בפומבי עשה עמו שושבינות בבתולה ומבקש שיעשה עמו באלמנה יכול לומר לו בבתולה אני עושה עמך כדרך שעשיתה עמי בבתולה עשה עמו שושבינות בשתי נשים ומבקש שיעשה עמו באשה אחת יכול לומר לו לכשתינשא באשה אחרת אביא לך בשנייה: [10] השולח סיבלונות לבית חמיו ואכל שם שבועי בנים או דברים אחרים מה שאכלו אכלו השולח סיבלונות לבית חמיו דברים שדרכן להשתמש בהם בבית חמיה אין צריכה להחזיר בידה ושאין דרכן להשתמש בהן בבית חמיה צריכה להחזיר בידה מתה שדרכה להשתמש בהן בחייה אין האב צריך להחזיר ושאין דרכן להשתמש בחיה האב צריך להחזיר: [11] בריא שכתב נכסיו מתנה אף על פי שלא שייר קרקע כל שהוא מתנתו מתקיימת שכיב מרע מי מוציא מיד מי הוא מוציא מידן ואין הן מוציאין מידו דברי ר׳ יעקב ר׳ נתן אומ׳ אם היה שכיב מרע הן צריכין להביא ראיה שהיה בריא ואם היה בריא הוא צריך להביא ראיה שהוא שכיב מרע: [12] המסכן שחילק נכסיו על פיו בין בחול בין בשבת דברי המת יעשו אבל בריא עד שיקנה בכסף ובשטר ובחזקה ר׳ אליעזר או׳ נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה אמר ר׳ אליעזר מעשה במרוני אחד שהיה בירושלם והיו לו מטלטלין הרבה וביקש ליתנם במתנה אמרו לו אין אתה יכול לפי שאין לך קרקע עמד וקנה סלע אחד סמוך לירושלם אמ׳ צפונו של זה ועמו מאה צאן ומאה חביות של יין נתונות לפל׳ דרומו של זה ועמו מאה צאן ומאה חביות של יין נתונות לפלוני מורחו של זה ועמו מאה צאן ומאה חביות של יין נתונות לפלוני וקיימו חכמים את דבריו במה דברים אמורים בחול אבל לא בשבת יעשה ואם עשה עשוי ר׳ יהושע אומ׳ בשבת אמרו קל וחומר בחול: [13] נפל הבית עליו ועל אמו הואיל ואילו ואילו באין מכח ירושה אילו ואילו מודים שיחלוקו אמ׳ ר׳ עקיבא מודה אני בזה כדברי בית הילל שהנכסים בחזקתן:

1 סס | 8 סס | 9 ג̇ קמ״ה | 12 סס | 16 ג̇ קמ״ו | 24 י׳ י״ז ח׳ (ע׳ ו׳) ; ג̇ קמ״ו : | 27 ע׳ לעיל 400_{28} ; י׳ (ע׳ ז׳) ; ג̇ קנ״ו | 33 י׳ (ע׳ ט׳) ; ג̇ קנ״ח |

1 אפולמוטוס | 4 נתרפא | 5 נותנין] מביאין | 7 לשניהם | 13 שושבינות < | 14/15 כדרך . . בבתולה . . כך אני . . עמך בבתולה | 15 באשה אחת . . בשתי נשים | 17 אכלו > והסבלונות קיימות במקומן | 19 מתה > דברים | 20 בחיי א | 21 קיימת | 22 מי מוציא] מוציא מיד | 22 והן אין | 24 שהיה | 24 המסוכן | 27 במרוני | 28 אמרו אי | 30 מאה צאן < | 30 מאה | 31 מאה צאן < | 31 מאה | 31/32 מזרחו . . . לפלוני < | 32 חכמים < | 33 בשבת לא | 33 בחול . . . בשבת | 34 הבית] המת |

יא [1] פשוט שכתבו עדיו מאחריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולין ר׳ חנניה בן גמליאל אומ׳ מקושר שכתוב עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט הושיב ר׳ על דברי ר׳ חנניה בן גמליאל והלא זמנו של שטר מוכיח עליו אם פשוט אם אינו פשוט כתב שם הלווה שם המלווה שם הלוקח שם המוכר מקום השדה מקום המעות מקום הזמן קושרן מלמעלה והעדים מלמטה כשר: [2] גופו של שטר ביום פלוני בשבת פלוני בחודש פל׳ בשנת פל׳ ובמלכות פל׳ לא כתב בו שם היום ידו על התחתונה כל אותה שבת לא כתב בו שם שבת ידו על התחתונה כל אותה שבת לא כתב בו שם שנה ידו על התחתונה כל אותה מלכות היתה כתב בו זהב נותן לו זהב דהב דינרין נותן לו שני דינרין של זהב בדינרין זהב נותן לו בשני דינרין של כסף בדינרין ודהב נותן לו שני דינרין של כסף בדינרין כסף נותן לו בשני דינרין של זהב דינרין וכסף נותן לו שני דינרין של זהב ודינר כסף דהב דאת חייב לי אין פחות מדינר של זהב כסף דאת חייב לי אין פחות מדינר של כסף דהב דינרין דאינון רחמי והשאר מחוק אין פחות מדינר זהב דריכון נותן לו כל מה שדריכון שהוא כיוצא בו הנושא והנותן עם חבירו בשוק ואמר לו דהב דאת חייב לי אין פחות מדינר זהב דריכון נותן לו כל מה שדריכון שווה: [3] המוציא שטר בבבל גובה עליו כסף בבל שטר ארץ ישר׳ גובה עליו כסף ארץ ישר׳ היה כתוב בו כסף סתם גובה בכל מקום שירצה מה שאין כן בכתובת אשה: [4] בין שכתוב בו ליווה פלוני מפלוני בין שכתוב בו אני פלוני בן פלוני לויתי מפלוני והעדים למטה כשר לעולם התחתון ילמד מן העליון במקושר באות אחת ולא בשתי אותיות בין חנן לחנני בין ענן לענני על אות אחת מקיימין אותו ועל שתי אותיות אין מקיימין אותו ואיזהו קיומו אני פלוני לויתי מפלוני או אני פלוני בן פלוני ליווה הימנו קישור מלמעלה ועדים מלמטה כשר: [5] כותבין גט לאיש שלא מדעת האשה אבל אין כותבין אלא מדעת האיש כותבין שובר לאשה שלא מדעת האיש אבל אין כותבין אלא מדעת האשה כותבין שטר שיחרור שלא מדעת העבד אבל אין כותבין אלא מדעת הרב אנקלסיא שלא מדעת המלוה אבל אין כותבין אלא מדעת הלווה: [6] דייתיקאות והפותיקאות ומתנות שלא מדעת הנותן אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל: [7] גוזרי דינין ופרוסבולין שלא מדעת שניהם ור׳ אומ׳ אומר אני שאין כותבין פרוזבלין אלא מדעת המלוה: [8] משנין שטרות מעיברית ליוונית ומיוונית לעיברית ועושין לו קיום: [9] נמרק או שהרקיע מביאו לבית דין ועושין לו קיום בית דין נקרע או שאבד מביאין עדיו לבית דין ועושין לו קיום בית דין איזהו קיום בית דין במותב פל׳ בן פל׳ הוציא פל׳ לפנינו שטרו קרוע ובדקנו עדותן

1 ע׳ לעיל 333_{9} ; י׳ י״ז ג׳ (י׳ ח׳) ; ג̇ ק״ס, קס״ד | 6 ע׳ לעיל 332_{21} | 8 י׳ סס (י׳ ב׳) ; ג̇ קס״ה קס״ו 15 ע׳ לעיל 275_{15} | 17 י׳ (י׳ ג׳) | 22 (י׳ ד׳) ; ג̇ קס״ז וע׳ לעיל 371, 372 | 28 ע׳ לעיל 334_{14} ג̇ גיטין פ״ז | 29 י׳ (י׳ ה׳) ; ג̇ קס״ח |

1 שכתב . . שכתב | 2 שכתוב] שקשור א | 4 פשוט > איזה הוא מקושר | 4 המלוה . . הלוה | 4 מקום הלוקח מקום | 5 קושרו | 6 בשנה | 8 שבת > לא כתב בו שם חודש ידו על התחתונה כל אותה שנה | 8 לא היה כתוב | 8 דהב | 9 דינר של זהב | 9 זהב] דהב | 9 כשני | 10 של כסף] דהב | 10 כסף > כדינר של זהב היה כתוב כסף נותן לו דינר של כסף כסף דינרין נותן לו שני דינרין של כסף | 11 כשני | 11 זהב < כסף | 13 דיחמי | 13 דריאבון | 14 שדריאבון | 14 שהיא שוה | 14 זהב | 15 של זהב | 15 דריאבון . . שדריאבון | 16 כסף] שטר א | 17 סתם > והוציאו בבבל גובה עליו כסף בבל בארץ ישראל גובה עליו כסף ארץ ישראל היה כתוב כסף סתם הרי זה | 21/22 מפלוני ופלוני ופלוני לוה המנו | 22 קושרו | 24 שטר < | 25 אלא] שלא | 25 אונקלסיא | 26 אפותיקאות | 27 המקבל > שטרי מקח וממכר שטרי ארסיות וקבלת בהמה שלא מדעת נותן אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל | 27 גזרי דין | 28 בפרוסבל | 28 המלוה] הלוה | 28 את השטר | 29 נמחק או שהרקיב נימוק או שנטשטש | 30 מביא |

של עדים ונמצאת מכוונת גובה ואין צריך להביא ראיה ואם לאו אין גובה עד שיביא
ראיה: [10] שטר שיש בו מחק או תלוי מגופו פסול שלא מגופו כשר ואם החוירו
למטה אפילו מגופו כשר שטר שחתמו עידיו לאחר שאילת שלום פסול שלא חתמו
אלא על שאילת שלום החזיר בו דבר אחד או שני דברים מעניינו של שטר כשר
כתבו בדף זה וחתמו עידיו בדף השיני פסול החזיר בו דבר אחד או שני דברים
מעניינו של שטר כשר הרחיק את העדים מן הכתב מלא שְׁנֵי שיטין פסול פחות
מיכן כשר וכמה יהו רחוקין מן הכתב ויהא כשר כדי שיהו נקראין עמו דברי ר' ר' שמעון
בן אלעזר אומר מלא שטה אחת ר' דוסתאי בר' ינאי או' מלא חתימת שני עדים:
[11] שטר שחתמו עליו חמשה עדים ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולין תתקיים
העדות בשאר עדות כתבו בחמשה לשונות וחתמו עליו חמשה עדים מחמשה לשונות
כשר נקרע כשר נתקרע פסול נקרע בו קרע של בית דין פסול נימוך או שהרקיב
או שנעשה ככברה כשר נמחק או ניטשטש ובבואה שלו קיימת אם יכול לקרות
כשר אם לאו פסול: [12] האחים שהניח להן אביהן מרחץ אחד עני ואחד עשיר לא
יאמר עני לעשיר הריני לוקח כנגדו מן השוק ומרחיץ אלא אומ' לו אם יש לך בוא
והרחץ והוצאה מן האמצע עשאן אביהם לַשַׂכֵר השכר לאמצע אחד מרחץ ואחד גת
ואחד בית הבד: [13] האו' עשו טבי עבדי בן חורין והיו שם שני טבי אין דורשין
לשון הדיוט לומר לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב אלא שניהם יוצאין בני חורין
ונוטלין משניהם דמי אחד מהם האומר תנו מאתים דינר ליוסף בן שמעון והיו שם
שני יוסף בן שמעון אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה אוהב וְלא לזה היה
אוהב אלא שניהם חולקין בשוה יצאת עליהן כתובת אשה ובעל חוב שניהם נותנין
בשוה הוציא אחד מהן על חבירו שהוא חייב לו לא יאמר שלי הוא שאבד ממני
אלא כל שהשטר בידו גובה נמצא לאחד בין שטרותיו שטרות של יוֹסֵף בן שְׁמֻעֹ'
פרועין שטרות שניהן פרועין וכשהוא גובה אינו גובה אלא מדעת הלווה: [14] האו'
לבנו שטר בין שטרותיו פרוע ואין יודע איזהו שטרות כולן פרועין וכשהוא גובה אינו
גובה אלא מדעת מלוה: [15] המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם
א' על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב המלוה את חבירו על יד שני ערבין
לא יפרע מאחד מהן ואם א' על מנת שיפרע מאחד מהן יפרע מאחד מהן שטר
היוצא מידי ערב אינו גובה ואם כתב בעל חוב התקבלתי ממך גובה:

סליק פירקא וסליק בבא בתרא

סנהדרין

א [1] דיני ממונות בשלשה ר' אומר בחמשה כדי שיגמר הדין בשלשה הביצוע
בשלשה דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' ביחיד סמיכה בשלשה וסמיכות וזקנים בשלשה ר' א

2 ע' לעיל 334_{6}; י' גיטין כ' ג' (ע' ז') | 7 ע' לעיל 334_{13} | 13 י' (י' ו') ; ג' קע"ב | 16 סס | 25 ג' קע"ד |
35 י' י"ח ה' (ה' ה') ; ג' ג' |

1 מתכוונת | 1/2 ואם לאו צריך להביא ראיה | 2 מחוק | 4 כשר < א | 5 כתבו < עדיו | 5/6
החזיר . . . כשר < | 7 יהו < עדיו | 10 עדים | 10 בחמשה | 11 נימוך] מחוק | 12 נומיק | 14 כנגדן | 15
לאמצע | 15 שכר | 19 ולזה לא | 21 מהן < שטר | 25 המלוה | 26 שירצה | 27 שאפרע | 28 מיד | 28
חוב < כבר | 28 ממך] הימנו | 28 הרי זה גובה | 28 (ובב איתא סליק פירקא וסליק ספר נזיקין בריך רחמנא
דסייען) | 35/36 הביצוע בשלשה < ד | 36 ביחידי ב ד |

יהודה אומ' בחמשה: [2] מטלטלין של הקדש נטע רבעי ומעשר שיני שאין דמיו ידועין
נפדין על פי שלשה לקוחות ולא על פי שלשה שאין לקוחות מום שבגלוי הרי זה
ישחט על פי שלשה בני הכנסת דברי ר' מאיר ר' יוסי אומ' אפילו רגלו קטועה
ועינו סומא לא ישחט אלא על פי מומחה וחכמ' אומ' המוציא שם רע בזמן שטוענו
טענת ממון בשלשה טענות נפשות בעשרים ושלשה וכשם שהדין בשלשה כך
הפשרה בשלשה נגמר הדין אין רשאי לבצוע ר' אלעזר בנו של ר' יוסי הגלילי
אומ' כל המבצע הרי זה חוטא והמברך את המבצע הרי זה מנאץ לפני המקום על
זה נאמר ובוצע ברך נאץ י"י אלא יקוב הדין את ההר שכן משה היה אומ'
יקוב הדין את ההר אבל אהרן היה עושה שלום בין אדם לחבירו שנ' בשלום
ובמישור הלך וגו' ר' אליעז' בן יעקב אומ' מה תל' לומר ובוצע ברך ניאץ י"י
משלו משל למה הדבר דומה לאחד שגנב סאה של חיטין טחנן ואפאן והפריש
מהם חלה והאכיל לבניו היאך זה מברך אין זה מברך אלא מנאץ על זה נאמר
ובוצע ברך ניאץ י"י: [3] דבר אחר ובוצע ברך ניאץ י"י אילו אחי יוסף
שהיו אומ' מה בצע כי נהרוג את אחינו ר' יהושע בן קרחה אומ' מצוה לבצוע
שנ' אמת ומשפט ושלום שפטוּ בשעריכם והלא כל מקום שיש משפט אמת אין
שלום וכל מקום שיש שלום אין משפט אמת ואיזהו משפט אמת שיש בו שלום הוי אומ'
זה הביצוע וכן הוא אומר בדוד ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו
והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה וכל מקום שיש צדקה אין משפט אלא איזהו
משפט שיש בו צדקה הוי אומ' זה הביצוע: [4] דן את הדין וזיכה את הזכאי חייב
את החייב אם חייב את העני מוציא ונותן לו משלו נמצא עושה צדקה עם זה ודן
את זה: [5] רבי אומ' דן את הדין וזיכה את הזכאי חייב את החייב נמצא עושה
צדקה עם החייב שמוציא גזילה מתחת ידו ודין עם הזכאי שהוא מחזיר לו את שלו:
[6] ר' שמעון בן מנסיא אומ' פעמים יבצע אדם פעמים אל יבצע אדם כיצד שנים
שבאו אצל אחד לדון עד שלא שמע את דבריהם ואם משמשמע את דבריהם ואינו
יודע להיכן הדין נוטה רשאי שיאמר להם צאו וביצעו אבל משמשמע את דבריהם ויודע
להיכן הדין נוטה אינו רשאי שיאמר להם צאו וביצעו כגון דכת' פוטר מים ראשית
מדון ולפני התגלע הריב נטוש עד שלא נתגלה הדין אתה רשאי לנוטשו
משנתגלה הדין אין אתה רשאי לנוטשו: [7] ר' יהודה בן לקיש היה אומ' שנים שבאו
אצל אחד לדין אחד חזק ואחד רך עד שלא שמע את דבריהם ואם משמשמע את דבריהם
ואינו יודע להיכן הדין נוטה רשאי שיאר להם איני ניזקק לכם שמא יתחייב הַרַךְ ונמצא
החזק רוֹדְפוֹ אבל משמשמע את דבריהם ויודע להיכן הדין נוטה אינו רשאי שיאמר
להם איני נוקק לכם שנ' לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא:
[8] אמר ר' יהושע בן קרחה מנין שאם היה יושב לפני הדיין ויודע זכות לעני וחובה
לעשיר אי אתה רשאי לשתוק תל' לומ' לא תגורו מפני איש אל תכנים דבריך

1 ע' לעיל 91_{12} | 3 ג' בכורות ל"ו | 4 י' סס; ג' ח' | 5 י' י"ח ב' (ה' ה') ; ג' ו' | 8 תלים י' ג' | 14 בראשית
ל"ו כ"ז | 15 זכרי' ח' ט"ז | 17 שמואל ב' ח' ט"ו | 23 י' סס ; ג' סס | 26/27 משלי י"ז י"ד | 28 י' סס;
ג' סס | 32 דברים א' י"ז |

3 שלשה < ב ד | 4 נפשות . . ממון ב ד | 7 המבצע < המבצע ב ד | 10 הלך < אתי | 13
דבר אחר] ר' מאיר אומר ב ד | 13 ניאץ ה' < ב ד | 14 כי נהרוג את אחינו] וגו' ב ד | 15 שלום פ |
16 אלה איזה | 24 או משמשע ב ד | 25 אתה רשאי | 26 כגון שהוא אומר | 27 ולפני . . . נטוש] וגו' |
28 יהודה] יהשע | 30 הרך] החזק ב ד (ובא היה כתוב החזק ונמחק ע"י נקודות) | 31 רודפו] אויבו ב ד |
31 אבל < ב ד | 33 היית ב ד | 33 ויודע אתה ב ד |

מפני איש: [9] יהו הדיינין יודעין את מי הם דנין ולפני מי הן דנין ומי הוא דן עמהם ויהיו העדים יודעים את מי הם מעידין ולפני מי הן מעידין ועם מי הם מעידין ומי הוא עד עמהם שנ' ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני י"י ואומ' אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט וכן הוא אומ' ביהושפט ויאמר אל השפטים ראו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפוטו ושמא יאמר הדיין מה לי בצער הזה והלא כבר נאמר ועמכם בדבר המשפט אין לך אלא מה שעיניך רואות רבן שמע' בן גמל' אומ' כשם שהדין בשלשה כך פשרה בשלשה יפה כח פשרה מכח הדין כיוה צד שנים שדנו יכולין לחזור בהם ושנים שפישרו אין יכולין לחזור בהם:

ב [1] קידוש החודש ועיבור שנה בשלשה דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' עיבור שנה בשלשה מתחילין בחמשה נושאין ונותנין וגומרין בשבעה כיצד אחד אומ' לישב ושנים אומ' שלא לישב בטל היחיד במיעוטו שנים אומ' לישב ואחד אומ' שלא לישב מוסיפין שנים ונושאין ונותנין בחמשה שנים אומ' צריכה לְעַבֵּר ושלשה אומ' אינה צריכה לְעַבֵּר בטלו שנים במיעוטן שלשה אומ' צריכה ושנים אומ' אינה צריכה מוסיפין שנים וגומרין בשבעה שאין מינין פחות משבעה האב אומ' לעבר ובנו א' שלא לעבר שניהם נימנין שנים האב ובנו אמרו לעבר והאב ובנו אמרו שלא לעבר שניהם נימנין כאחד א' ר' יוסי פעם אחת הלכתי אני ואלעזר בני לעיבור שנה ונמתי לו לאלעזר בני אני ואתה נמנין כאחד: [2] על שלשה סימנין מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה על שנים מעברין ועל אחד אין מעברין ואם עיברוה הרי זו מעוברת אם היה אביב אחד משני הסימנין היו שמחים רבן שמע' בן גמל' או' אף על התקופה: [3] על שלש ארצות היו מעברין את השנה על יהודה ועל עבר הירדן ועל הגליל על שתים מעברין ועל אַחַת אין מעברין ואם עיברוה הרי זו מעוברת ואם היתה ארץ יהודה אחת משתי ארצות היו שמחין מפני אביב שבא הימנה: [4] אין מעברין את השנים לא מפני הגדיים ולא מפני הטלאים ולא מפני גוזלות שלא הגיעו וכולן עוֹשִׂין אוֹתָן סעד לשנה ואם עיברוה הרי זו מעוברת: [5] ר' ינאי אומ' משום רבן שמעון בן גמליאל שהיה אומ' בגווליא רכיכן ובאימרייא דעדקין ושפר באנפאי ואיסיפות על שתא דא תלתין יומין: [6] מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו יושבין על גב מעלות בהר הבית ויוחנן סופר הלה לפניהם אמ' לו כתוב לאחנא בני גלילא עילאה ולבני גלילא תחתאה שלמכון יסגא מהודענא לכון די מטא זמן ביעורא לאפוקי מעשריא ממעוטני זיתייא ולאחנא בני דרומא עילאה ובני דרומא תתאה שלמכון יסגא מהודענא לכון אנחנא דומטא זמן ביעורא לאפוקי מעשריא מעומרי שבלייא ולאחנא בני גלותא דבבבל ובני גלותא דימדי ושאר כל גלוותא דישראל שלמכון יסגא מהודעין אנחנא לכון כגווליא רכיכן

1 י סס; ג סס | 3 דברים י״ט י״ז | 3/4 תלים פ״ב א׳ | 4/5 ד״ה ב׳ י״ט ו׳ | 6 סס | 7 י סס; ג ה׳: | 10 י י״ח ג׳ (א׳ ב׳) | 18 י י״ח ד׳ (א׳ ב׳); ג י״א | 24 סס | 27 י י״ח ד׳ (א׳ ב׳); ג י״א |

1 הדיינין יהיו ב ד | 1 הן דנין < ועם מי הם דנין ב ד | 3 מעיד ב ד | 4 וכן יהושפט אמר ב ד | 5 תשפוטו < כי אם לד׳ ב ד | 7 כשם שהדיין דן | 10 החודש < ב ד | 10 עבור ב ד | 11 לישב < עמה | 13 לעבר < ב ד | 14 לעבר < | 17 אחת | 17 בני < ב ד | 18 אחד | 25 עושין אותן < ב ד | 28 שהיו עומדין ב ד | 28 הלה] הלך | 29 לו < ב ד | 29 תתאי ב ד | 29 מהודעין אנחנא ב ד | 30 דמטא | 30 ביעורא] בעוירא | 30 לאפוקיא | 30 זיתיא ב ד | 31 תתאה] ארעאה ב | 31 מהודעי אנחנא ב ד | 31 די מטא ב דימטן ד | 31 ביעורא < | 32 לאפק ב ד | 32 שיבילא | 32 דמדי | 32 כל < בני ב ד | 33 דגוזלייא ב ד |

וכאימרייא דעדקין ווימניה דאביבא לא מטא ושפר באנפאי ובאנפי חבראי ואוסיפנא על שתא דא תלתין יומין: [7] אין מעברין את השנה אֱלָא אִם כֵּן הָיְתָה תְקוּפָה חֲסֵירָה עד רובו של חודש וכמה הוא רובו של חודש ששה עשר יום ר' יהודה אומ' שתי ידות בחדש עשרים יום ר' יוסי אומ' מחשבין את השנה ואם היתה חסירה ששה עשר יום לפני הפסח מעברין אותה ששה עשר יום לפני החג אין מעברין אותה ר' שמעון אומר אפילו היתה חסירה ששה עשר יום לפני החג מעברין אותה ואין מעברין את השנה לפני ראש השנה ואם עיברוה אינה מעוברת אבל מפני הדחק מעברין אותה אחר ראש השנה מיד אף על פי כן אין מעברין אלא אדר: [8] אין מעברין את השנה לא פחות חודש ולא יותר חודש ואם עיברוה אינה מעוברת ואין מעברין את השנה משנה לחברתה ואם עיברוה אינה מעוברת ואין מעברין שָׁנָה אחר שנה ור' שמעון אומ' מעברין שָׁנָה אחר שנה אמ' ר' שמעון מעשה בר' עקיבא שהיה חבוש בבית האיסורין ועיבר שלש שנים זו אחר זו אמרו לו משם ראיה מפני שבית דין יושבין ומחשבין אחת אחת בזמנה: [9] אין מעברין את השנה לא שביעית ולא מוצאי שביעית אימתי רגילין לעבר ערב שביעית אין מעברין את השנה מפני רעבון ר' מאיר אומ' הרי הוא אומ' ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלהים לחם ביכורים ועשרים לחם שעורים וכרמל בצקלונו וגו' והלא אין לך מקום שנתבכר בארץ ישר' קודם לבעל שלישה ואף על פי כן לא ביכר אלא מאותו המין שהביא לאיש האלהים יכול שהביאו קודם לעומר תל' לומר ויאמר תן לעם ויאכלו מְלַמֵּד שלא הביאו אלא אחר העומר והלא אתה שנה ראויה היתה לעבר ומפני מה לא עיברוה אלישע מפני שהיתה שנת רעבון וכל העם רצין לגרנות: [10] אין מעברין את השנה מפני הטומאה מעשה בחזקיה המלך שעיבר את השנה מפני הטומא שנ' כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה מישכר וזבולן לא הטהרו כי אכלו את הפסח בלא ככתוב כי התפלל חזקיהו עליהם לאמר י"י הטוב יכפר בעד: [11] ר' יהודה אומ' מעברין את השנה מפני הטומאה ר' שמעון אומ' אם לעבר אותה מפני הטומאה כבר מעוברת היא אלא עיבר ניסן ואין מעברין אלא אדר ר' שמעון בן יהודה או' משום ר' שמעון אף מפני שהיעשו את הציבור לעשות פסח שיני: [12] אין מעברין את השנה אלא אם כן היתה צריכה מעברין אותה מפני הצרכין ומפנ התנורים ומפני הגליות שלא יצאו ממקומן אבל אין מעברין אותה לא מפני הצינה ולא מפני השלגים ולא מפני הגליות שעלו וכולן עוֹשִׂין אוֹתָן סעד לשנה ואם עיברוה הרי זו מעוברת: [13] אין מעברין את השנה ביהודה ואם עיברוה הרי זו מעוברת העיד חנניה איש אונו לפני רבן גמליאל שאין מעברין את השנה אלא ביהודה ואם עיברוה

2 י סס; ג י״ג | 9 סס | 13 סס | 15/16 מלכים ב׳ ד׳ מ״ב | 19 סס | 22 ע׳ לעיל 168_{16} | 31 י סס; ג י״א י׳ וע׳ לקמן עדיות ג׳ א׳ |

1 ואמרייא ב ד | 1 באנפי ובאנפאי | 2/3 אם כן . . . חסרה < ב ד | 3 עד] על ב ד | 3 הוא < ב ד | 3 של חודש < ב ד | 4 ר׳ יוסי . . . ר׳ יהודה ב ד | 4 את השנה < כמה היתה צריכה ב ד | 4 אם ב ד | 5 אותם ב ד | 5 ששה < ששה | 5 ששה עשר יום < | 8 הדוחק ב ד | 8 אף על פי כן] מכאן ואילך ב ד | 16/17 ויבא . . . וכרמל] וגו׳ ב ד | 17 שמתבכר ב ד | 19 ויאמר < ב | 19 תנו אל העם | 19 לאחר ב ד | 20 היתה < ב ד | 21 הטומאה < ר׳ יהודה אומר מעברין את השנה מפני הטומאה אמר ר׳ יהודה ב ד | 23/24 כי . . . בעד] וגו׳ ב ד | 25 ר׳ יהודה . . . הטומאה < ב ד | 26 ניסן < בניסן ב ד | 27 שהעשו ב ד (ובא כתב למעלה מיד מאוחר שהיסיא) | 30 שעלו < ועדיין לא הגיעו ב ד | 30 עושין אותן < ב ד | 31 השנה < אלא ב ד | 31 עיברוה < בגליל ב ד |

בגליל מעוברת ומעברין אֶת הַשָּׁנָה כל אדר שבראשונה היו אומרין אין מעברין אלא עד הפורים עד שבא ר' יהושע ור' פפיים והעידו שכל אדר כשר לעיבור רבן שמעון בן גמליאל ור' אלעזר בר צדוק אומרין אין מעברין את השנה ואין עושין כל צורכי ציבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב ציבור עליהן אין מעברין את השנה בלילה ואם עיברוה אינה מעוברת: [14] אין מקדשין את החודש בלילה ואם קידשו אינו מקודש: [15] אין המלך יושב בסנהדרין ולא מלך ולא כהן גדול יושבין בעיבור שָׁנָה:

ג [1] שור שהמית אחד שור שהמית ושאר בהמה וחיה ועופות שהמיתו מיתתן בעשרים ושלשה ר' אליעזר אומ' שור שהמית מיתתו בעשרים ושלשה ושאר בהמה וחיה ועופות שהמיתו כל הקודם להורגן זכה לשמים שנ' והרגת את האשה ואת הבהמה ואומ' ואת הבהמה תהרוגו: [2] שור הנסקל בעשרים ושלשה שנ' השור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת בעלים כך מיתת השור מה מיתת בעלים בסקילה ובדחייה ובעשרים ושלשה אף מיתת השור בסקילה ובדחייה ובעשרים ושלשה: [3] מה בין שור לאדם שהשור פותחין את דינו ביום וגומרין אף בלילה פותחין וגומרין דינו בו ביום בין לזכות בין לחובה מטין על פי אחד בין לזכות בין לחובה הכל מלמדין בין לזכות בין לחובה המלמד זכות יכול לחזור וללמד חובה מה שאין כן באדם: [4] אין שורפין את הפרה ואין עורפין את העגלה ואין עושין זקן ממרא על פי בית דין ואין עושין פר העלם דבר של ציבור ואין מעמידין לא מלך ולא כהן גדול אלא בבית דין של שבעים ואחד כיוה צד הן עושין בית דין מהלכין ושתי תודות אחריהם הפנימית נאכלת והחיצונית נשרפת וכל שלא נעשית בכל אילו הנכנס לשם אין חייבין עליה שתי תודות שאמרו בלחמן אבל לא בבשרן אבא שאול אומ שתי בצעין היה בירושלם התחתונה והעליונה התחתונה נתקדשה בכל אילו והעליונה לא קידשוה אלא כשעלו בני הגולה שלא במלך שלא באורים שלא בתומים התחתונה שהיתה קדושתה גמורה עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים וחברים קדשים קלים אבל לא מעשר שיני והעליונה שלא היתה קדושתה גמורה עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים אבל לא מעשר שיני וחבירים לא קדשים קלים ולא מעשר שיני ומפני מה לא קידשוה מפני שתורפה של ירושלם משם ונוחה ליכבש משם: [5] ר' יוסי או' שלשה דברים משום שלשה זקנים ר' עקיבא או' יכול יהא אדם מעלה בכורות מחוצה לארץ תל' לומ' ואכלת לפני י"י אלהיך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכורות ממקום שאתה מביא מעשר דגן אתה מביא בכורות מחוצה לארץ שאי אתה מביא מעשר דגן אי אתה מביא בכורות שמעון בן זומא או' יכול כשם שנתנה תורה מחיצה בין קדשי קדשים לקדשים קלים כך נתנה תורה מחיצה בין הבכור למעשר שיני ודין הוא הואיל ובכור טעון הבאת מקום ומעשר שיני טעון הבאת מקום מה בכור אין נאכל אלא לפנים מן החומה אף מעשר שיני אינו נאכל אלא לפנים מן החומה מה לבכור שמיעט מקום אכילתו שכן מיעט זמן אכילתו תאמר במעשר שיני שריבה זמן אכילתו הואיל וריבה זמן אכילתו נרבה מקום אכילתו

4 ע' לעיל 64₃₂ | 6 י' ייט ד' (כ' ה') | 7 ג' ט"ו, ברכות כ"ז | 9/10 ויקרא כ' ט"ו | 10 שם שם ט"ו | 10 ג' ב' | 11 שמות כ"א כ"ט | 11 י' ייט ב' (ה' ב'); ע' ג' מ"ה | 13 ג' ל"ו ל"ב | 16 י' שם (ה' ג'); ג' ב' שבועה ט"ו | 26 תמורה כ"א; ע' י' תרומות מ' ג' (ה' ה') | 28 דברים י"ד כ"ג ועי' ם שם |

1 בגליל < הרי זו ב שהיא ד | 2 אדר < ואדר ב ד | 6 שנה < ב ד | 11 והשור ב ד | 14 דינו < ב ד | 14 פי < עד ב ד | 15 לזכות וחובה ב ד | 17 עושין] מביאין ב ד | 20 שם ב ד | 21 ביצועין ב | 22 קדשו ב ד | 22 אלא < ב ד | 23 קלים < ומעשר שני ב ד | 30 דגנך ב ד | 32 הואיל < ב ד | 32 הבכור ב ד | 33 לא יהא נאכל ב ד |

תל' לומ' ואכלת לפני י"י אלהיך מעשר דגנך ותיר' ויצה' ובכורות מה בכור אין נאכל אלא לפנים מן החומה אף מעשר שיני לא יהא נאכל אלא לפנים מן החומה: [6] ר' ישמעאל אומר יכול יהא אדם מעלה מעשר שיני בירושלם בזמן הזה ואכלו ודין הוא הבכור טעון הבאת מקום ומעשר שיני טעון הבאת מקום מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שיני אינו נאכל אלא בפני הבית לא אם אמרתה בבכור שיש הימנו דמים ואֵמוּרִין לגבי מזבח תאמר במעשר שיני שאין הימנו דמים ואֵימוּרִין לגבי מזבח ביכורים יוכיחו שאין בהם דמים ואֵימוּרִין לגבי מזבח ואין נאכלין אלא בפני הבית לא אם אמרתה בביכורים שהן טעונין הנחה לפני המזבח תאמר במעשר שיני שאין טעון הנחה לפני המזבח תלמ' לומ' ואכלת לפני י"י אלהיך מע' דג' ותיר' ויצ' ובכורות מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שיני אינו נאכל אלא בפני הבית אחרים אומ' יכול יהא בכור שֶׁעִיבְּרָה זמנו משנה לחברתה יהא כפסולי המוקדשין ויפסל תל' לומ' ואכלת לפני י"י אלהיך מעשר דג' ותיר' ויצה' ובכורות אם ללמד על הבכור שתאכל לפנים אינו צריך שהרי כבר נאמר לפני י"י אלהיך תאכלנו שנה בשנה אם ללמד על מעשר שיני שנאכל לפנים מן החומה אין צריך שהרי כבר נאמר לא תוכל לאכל בשעריך אם כן למה נאמר מעשר דג' ותיר' ויצה' ובכורות מקיש בכור למעשר שיני מה מעשר שיני נאכל משנה לחברתה אף הבכור יהא נאכל משנה לחברתה: [7] מנין לְסַנְהֶדְרֵי קטנה שהיא של עשרים ושלשה שנ' ושפטו העדה והצילו העדה עשרה מוכין ועשרה מחייבין שלשה מנין תל' לומ' לא תהיה אחרי רבים לרעות מכלל שאי אתה הוי עמהן לרעה אבל הוה עמהם לטובה יכול לא תהא עמהם לרעה כל עיקר תל' לו' אחרי רבים להטות אף לרעה אמור מעתה הואיל ואמרה תורה הרוג על פי עדים מה עדים שנים אף מטין שנים אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי עשרים ושלשה ר' אומ' ממשמע שנאמ' לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאהיה עמהן לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות שלא כהטותך לטובה הטותך לרעה הטותך לטובה על פי אחד הטותך לרעה על פי שנים אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי עשרים ושלשה ר' יוסי הגלילי אומ' לא תענה על ריב לנטות עשה לך בית דין נטוי: [8] דבר אחר לא תענה על ריב לנטות הוסיף עליהן הכתוב עוד אחד לנטות אחרי רבים להטות שלא תאמר בשעת הדין דיי שֶׁאֶרְאֶה כְּרַבִּי אלא אמור מה שבדעתך: [9] ר' יהודה אומ' סנהדרין של שבעים ומשה עמהם מן המינין אמרו לו אין בית דין שקול וכן היה ר' יהודה אומ' כל עיר שיש בה שלש שורות של עשרים ושלשה ושוטרי הדיינין והמדין והעדים ווזמיהן וזוממי זוממיהן ראויה

3 ם שם; ג' שם | 15 דברים ט"ו כ' | 16 דברים י"ב י"ז | 19 י' (ה' ה'); ג' ב' | 19 במדבר ל"ה כ"ד כ"ה | 20 שמות כ"ג ב' | 22 שם ע' ש לפסוק | 28 שם | 31 י' ייט ג' (ה' ד'); ג' ט"ז: |

2 בכורות ב ד | 2 נאכלין ב ד | 4 אף מעשר ב ד | 5 לא יהא ב ד | 11 לא יהא ב ד | 12 יהא < ב ד | 12 שעבר ב ד | 12 יהא < פסול ב ד | 13 ויפסל < ב ד | 14 ובכורות < בקרך ב ד | 14 שיהא נאכל ב ד | 15 שהיא נאכל ב ד | 14 והלא כבר ב ד | 16 והלא כבר ב ד | 18 שני < ב ד | 18 יהא < ב ד | 19 לסנהדרי < ב ד | 19 תל' לומר ב ד | 20 תל' לומר < ב ד | 21 אבל] אתה ב ד | 25 שאהיה] שאומר הוי ב ד | 27 פי < עד ב ד | 27 ולרעה ב ד | 28 הרי < זה ב ד | 29 לנטות < ב ד | 30 אחד < ד"א ב ד | 30 דיו לעבד שיהא כרבו ב ד | 30 אלא < ב ד | 32 עיר] עוד א | 32 בה < כדי ב ד | 33 עשרים < עשרים | 33 והנדון | והזוממין ב ד |

1 לעשות סנהדרין ר' נחמיה אומ' מאתים ושלשה והלכה כדבריו ר' אומ' מאתים
ושבעים: [10] סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ שנ' והיו אלה לכם לחוקת
משפט לדורותיכם בכל משבות' בארץ ובחוצה לארץ אם כן למה נאמר
שפטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אלא בארץ ישראל עושין אותן בכל
5 עיר ועיר בחוצה לארץ עושין אותן פלכין פלכין רבן שמעון בן גמליאל אומ'
לשבטיך ושפטו מצוה על השבט שיהא דן את שבטו: [11] ר' דוסתאי בן יהודה
אומ' חייבי מיתות שברחו מן הארץ לחוצה לארץ ממיתין אותן מיד ושברחו מחוצה
לארץ לארץ אין ממיתין אותן אלא נידונין כתחילה:

ד [1] כהן גדול שהרג את הנפש מזיד נהרג שוגג גולה לערי מקלט עָבַר על
10 מצות עשה ועל מצות לא תעשה ועל שאר כל המצות הרי הוא כהדיוט לכל דבר
לא חולץ ולא חולצין לאשתו ולא מייבם ולא מייבמין את אשתו עומד בשורה
הסגן בימינו וראש בית אב בשמאלו וכל העם אומ' לו אנו כפרתך והוא אומ' להם
תתברכו מן השמים עומד בשורה לנחם את אחרים הסגן והכהן שעבר מגדולתו
מימינו ואבל משמאלו ואין רואין אותו ערום ולא כשהוא מסתפר ולא בבית המרחץ
15 שנ' והכהן הגדול מאחיו שיהו אחיו הכהנים נוהגין בו גדולה ואם רצה שירחצו
אחרים עמו הרשות בידו ר' יהוד' אומר רצה לנהג ביזיון בעצמו אין שומעין לו
שנ' וקדשתו על כורחו אמרו לו לר' יהודה אין אומר ומן המקדש לא יצא
אלא בשעת עבודה בלבד והולך להברות את אחרים ואחרים באין אצלו להברותו:
[2] מלך ישראל אין עומד בשורה להתנחם ואין עומד בשורה לנחם אחרים ואין הולך
20 להברות אצל אחרים אבל אחרים באין אצלו להברותו שנ' ויבא העם להברות
את דוד וגו' ואם עָבַר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ושאר כל המצות הרי
הוא כהדיוט לכל דבר לא חולץ ולא חולצין לאשתו ולא מייבם ולא מיבמין את
אשתו ר' יהודה אומ' רצה לחלוץ הרשות בידו אמרו לו נמצאתה פוגם כבודו של
מלך ואין נושאין את אלמנתו שנ' ותהיינה צרורות עד יום מותן אלמנות
25 חיות ובורר לו נשים מכל מקום שירצה כהנות לויות וישראלות ואין רוכבין על סוסו
ואין יושבין על ניסלו ספסלו ואין משמשין בכתרו ובשרביטו ולא באחד מכל משמשין
מת כולן נשרפין עליו שנ' בשלום תמות וכמשרפות אבותיך המלכים
הראשונים: [3] וכשם ששורפין על המלכים כך שורפין על הנשיאים אבל לא על
הדיוטות מה הן שורפין עליהן מיטתן וכלי תשמישן: [4] כל העם עומדין והוא יושב
30 ולא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד כל העם שותקין והוא מדבר
היה קורא אותן אחיי ועמי שנ' שמעוני אחיי ועמי והן קורין אותו אדונינו
ורבינו שנ' אבל אדונינו המלך דוד המליך את שלמה: [5] לא ירבה לו נשים

2 י מכות ל"א ב' (א' ח'); ג ז'; | 2/3 במדבר ל"ה כ"ט | 4 דברים ט"ז י"ח | 6 סס | 6 י סס; ג סס | 9
י (ג' א'); ג י"א | 11 ע' לעיל 249_{17} | 13 י כ' א' (ג' ג'), ע' לעיל 4_8 | 15 ויקרא כ"א י' ע' ת סס |
17 סס סס ח' | 17 סס סס י"ג | 19 י סס (ג' ג' ו'); ג י"ט כ"ג, ע"ז י"א | 20 שמואל ב' ג' ל"ה | 24
שמואל ב' כ' ג' | 27 ירמיה ל"ד ה' | 27 ע' לעיל 118_{29} | 28 ע' לעיל 119_1; י סס; ג ע"ז סס | 31 ד"ה א'
כ"ח ב' | 32 מלכים א' א' מ"ג | 32 י (ג' ו'); ג כ"א: |

1 כדבריך ב | 1 ר' מאיר ב ד | 2 ושבעה ושבעה ב ד | 2 נוהגת] נותנה א | 2 אלה < ב ד | 3
בכל מושבותיכם < ב ד | 8 אותן < מיד ב ד | 9 לערי [לעיר ב] מקלט < | 10 ושאר ב ד | 11
ולא] אבל ב ד | 11 בשורה < להתנחם ב ד | 12 מימינו . . משמאלו ב ד | 12 כפרתך אנו ב | 15
מאחיו < אשר יוצק על ראשו ב ד | 16 יהודה < ב ד | 20 אצל] את ב ד | 20 ויבוא < כל
ב ד פ | 21 ועובר ב ד | 21 והרי ב ד | 22/23 לאשתו ב ד | 26 ניסלו] כסאו ב ד | 26 ספסילו
< ב ד | 26 משתמשין ב ד | 26 משמשיו ב ד | 27/28 המלכים הראשונים] וגו' ב ד | 29 מטתו . . תשמישו ב ד |

1 כאיזבל אבל כאביגיל מותר דברי ר' יהודה לא ירבה לו סוסים סיסים בטלנים אפילו
אחד שנ' למען הרבות סוס ר' יהודה אומ' הרי הוא אומ' ויהי לשלמה ארבע'
אלף ארוות סוסים ויפה עשה שנ' יהודה וישראל רבים כחול אשר על
שפת הים לרוב כשהוא אומ' שנים עשר אלף פרשים הוי שהשאר בטלנים
5 היו והדיוט מותר בכולן ר' יוסי אומ' כל האמור בפרשת המלך מותר בה ר' יהודה
אומ' לא נאמרה פרשה זו אלא בשביל לאיים עליהם שנ' שום תשים עליך מלך
וכן היה ר' יהודה אומ' שלש מצוות נצטוו ישראל בביאתן לארץ נצטוו למנות להן
מלך ולבנות להן בית הבחירה ולהכרית זרעו של עמלק אם כן למה נענשו בימי
שמואל אלא לפי שהקדימו עליהן ר' נהוראי אומ' לא נאמרה פרשה זו אלא מפני
10 התרעומות שנ' ואמרת אשימה עלי מלך ר' אלעזר בר' יוסי אומ' זקנים שאלו
כהלכה שנ' תנה לנו מלך לשפטינו אבל עמי הארץ חזרו וקילקלו שנ' והיינו
גם אנחנו ככל הגוים ושפטנו מלכינו ויצ' לפ' ונלחם וגומ': [6] הרוגי בית
דין נכסיהם ליורשיהם הרוגי מלך נכסיהם למלך וחכמ' אומ' הרוגי מלך נכסיהם
ליורשים אמ' להם ר' יהודה הוא אומ' הנה בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו
15 אמ' לו מפני שבן אחי אביו ראוי לו לירושה אמ' להן וכי לא היו לו בנים אמרו
לו והלא אותו ואת בניו הרג שנ' אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי
אמש לפני י"י ושלמ' לך בחל' הזאת נאם י"י: [7] וכותב לו ספר תורה
לשמו שלא יהא ניאות בשל אבותיו אלא בשלו שנ' וכתב לו שיהא כתיבה לשמו
ואין רשות להדיוט לקרות בה שנ' וקרא בו הוא ולא אחר ומגיהין אותו בבית
20 דין של כהנים ובבית דין של לוים ובבית דין של ישראל המשיאין לכהונה יוצא
למלחמה הוא עמו נכנס הוא עמו יוצא בבית דין והוא אצלו נכנס לבית המים ממתנת
לו עד הפתח וכן דוד הוא אומ' שויתי ה' לנגדי תמיד ר' יהודה אומ' ספר
תורה מימינו ותפילין בזרועו ר' יוסי אומ' ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו
אילמלא קידמו משה נאמרה במשה עלייה ונאמרה בעזרא עלייה נאמרה במשה
25 עלייה שנ' ומשה עלה אל האלהים נאמרה בעזרא עלייה הוא עזרא עלה
מבבל מה עלייה האמורה במשה למד תורה לישראל שנ' ואתי צוה י"י בעת
ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים אף עלייה האמורה בעזרא למד תורה
בישר' שנ' כי עזרא הכין את לבבו לדרוש בתורת י"י ולעשות וללמד
בישר' חוק ומשפט אף הוא ניתן בידיו כתב ולשון שנ' וכתב הנשתוון כתוב
30 ארמית ומתורגם ארמית מה תורגמו ארמית אף כתבו ארמית ואומ' ולא
כהלין כתבא למיקרי ופישרה להחוואה למלכא מלמד שבאותו היום נית

2 דברים י"ז ט"ז | 2/3 מלכים א' ה' ו' | 3 סס סס ד' כ' | 4 סס ה' ו' | 5 ג כ' | 10 דברים י"ז י"ד | 11
שמואל א' ח' ו' | 11/12 סס סס כ' | 12 ג מ"ז | 14 מלכים א' כ"א י"ח | 16/17 מלכים ב' ט' כ"ו | 17 י
(ג' ו'); ג כ"א: | 18 דברים י"ז י"ח | 19 סס סס י"ט | 22 תהלים ט"ז ח' | 23 י מגלה ע"א ב' (א' ט');
ג כ"ב | 25 שמות י"ט ג' | 26 דברים ד' י"ד | 28 עזרא ז' י' | 29/30 סס ד' ז' |

3/4 כחול הים אשר על הים ב ד שפת < פ | 4 הוי < ב ד | 5 המלך < המלך ב ד | 8
להן < ב ד | 8 זרע עמלק ב ד | 9 על ידן ב ד | 12 ככל הגוים . . . ונלחם < ב ד | 13 למלך <
דברי ר' יהודה ב ד | 14 ליורשיהן ב ד | 14 הרי הוא ב ד | 14 הנה < הוא ב ד | 15 אביו <
היה | 16 את < ב ד | 17 לפני] נאם ב ד פ | 17 תורה < ללמוד | 18 שתהא כתובה ב ד | 19
ויקרא בו א | 19 אחר] הדיוט ב ד | 19 ומגיהין] ומניחין ב ד | 21 יוצא] יושב ב ד | 21 המים]
הבית ב | 22 עד] על ב ד | 22 הוא < ב ד | 23 בזרועו] משמאלו ב ד | 23 אומר < מה ב | 25
שנ' < ב ד | 17 חקים ומשפטים < ב ד | 28 את תורת ב ד | 31 ופשרא . . למלכא] וגו' ב ד | 21
שלמד ב ד |

1 ואומ׳ וכתב לו את משנה התורה הזאת וג׳ תורה עתידה להשתנות ולמה נקרא
שמה אשורי על שום שעלה עמהן מאשור ר׳ אומר בכתב אשורי ניתנה תורה לישראל
וכשחטאו נהפכה להן לרועץ וכשזכו בימי עזרה חזרה להן אשורית שנ׳ שובו
לביצרון אסירי התקוה גם היום מגיד משנה אשיב לך: [8] ר׳ שמע׳ בן
5 אלע׳ אומ׳ משום ר׳ אלעזר בן פרטא שאמ׳ משום ר׳ אלע׳ המודעי בכתב זה ניתנה
תורה לישראל שנ׳ ווי העמודים ווין שהן דומין לעמודים ואומ׳ ואל היהודים
ככתבם וכלשונם מה לשונם לא נשתנה אף כתבם לא נשתנה ולמה נקרא שמו אשור
על שום שמאושרין בכתבן אם כן למה נאמר וכתב לו את משנה התורה
הזאת מלמד ששתי תורות כותב לו אחת שנכנס ויוצאת עמו ואחת שמונחת לו
10 בתוך הבית זו שנכנסת ויוצאת עמו לא תיכנס עמו לא לבית המרחץ ולא לבית המים
שנ׳ והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו במקום הראוי לקרות והלא דברים קל וחומר
ומה אם מלך ישראל שלא עסק אלא בצורכי ציבור נאמר בו והיתה עמו וקרא
בו כל ימי חייו שאר בני אדם על אחת כמה וכמה: [9] כיוצא בו אתה אומ׳
ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו וגומ׳ וכן הוא
15 אומ׳ ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימוש מתוך האהל וכן הוא אומ׳ לא
ימוש ספר התורה הזה מפיך שאר בני אדם על אחת כמה וכמה: [10] אין
מעמידין מלך בחוצה לארץ אין מעמידין מלך אלא אם כן היה נשאוי לכהונה ואין
מושחין מלכים אלא על גבי המעיין שנ׳ ויאמר להם קחו עמכם את עבדי
אדוניכם והרכבתם את שלמה בני: [11] אין מושחין מלכים אלא מפני המחלוקת
20 מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקתו של אדוניה ואת יהוא מפני יורם ואת
יואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול הימנו שתי שנים מלך
טעון משיחה בן מלך אין טעון משיחה כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה דורות
טעון משיחה ואין מושחין מלכים אלא על הקרן שאול ויהוא נמשחו מן הפח מפני
שמלכותן עתידה לישבר דוד ושלמה נמשחו מן הקרן מפני שמלכותן מלכות עולמים:

25 ה [1] זה וזה פוסל דיינו של זה דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳ לא
כל הימנו לפסול את הדיין המומחה לרבים אמ׳ לו נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך
נאמנין עלי שלשה רועי בקר יכול לחזור בו היה חייב בחבירו שבועה אמ׳ לו דור
לי בחיי ראשך בקייטא ובמקטייא דנקיטי יכול לחזור בו עד שיקבל שבועת הדיין
דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳ אין יכול לחזור בו ר׳ יהודה אומ׳ אין יחידי דן אמרו לו אין
30 לנו אלא דעתך וקיבלו עליהן אין יכול לחזור בו וכן היה ר׳ יהודה אומ׳ מי שנתחייב לחבירו
שבועה בבית דין ואמ׳ לו דור לי בחיי ראשך וקיבל עליו אין יכול לחזור בו ומעשה

1 דברים י״ז י״ג | 2 ע׳ לעיל 223_{22} ; י סוטה כ״א ג׳ (ז׳ ב׳) ; ג זבחים ס״ב | 3/4 זכרי׳ ט׳ י״ב | 4 י שם ; ג כ״ב | 6 שמות כ״ז י׳ | 14 דברים ל״ד ט׳ | 15 שמות ל״ג י״א | 15/16 יהשע א׳ ח׳ | 18/19 מלכים א׳ א׳ ל״ג | 19 י הוריות מ״ז ג׳ (ג׳ ג׳) ; ג שם י״א | 25 י כ״א א׳ (ג׳ ב׳ ד׳) ; ג כ״ג |

1 העתידה ב ד | 3 לרועץ] לרחץ ב לשון ד | 3 וכששבו ב ד | 3 שנ׳ > ב | 4 אסיר .. לך] וגו׳ ב ד | 7 לא נשתנה] בלשון הזה ב ד | 7 אשורי ב ד | 8 שהוא מאושר בכתבו ב ד | 10 למרחץ ב ד | 11 כל ימי חייו] > ב וגו׳ ד | 11 לקרות > בו ב ד | 13 אתה אומר > ב ד | 14 עליו > ב ד | 15 ומשרתו > | 15 לא .. [ימיש פ] האוהל > ב ד | 16 מפיך > והגית בו יומם ולילה והרי דברים קל וחומר ומה יהשע בן נון שעסק בכבוש הארץ ועומד לחלקה לישראל נאמר בו לא ימוש וגו׳ ב ד | 16 אין > ב | 18 להם] המלך ב ד | 19 את .. בני וגו׳ ב ד | 20 מחלקתו של > ב ד | 23 על] מן ב ד | 25 דינו .. דינו ב | 26 הדין ב | 27 בו > עד שישמע מפי הדיין דברי ר״מ וחכמים אומרים אין יכול לחזור בו ב ד | 27 לחברו ב ד | 28 בקיטא ב ד | 28 במקטייה ב במקטייור ד | 28 דנקיט ב ד | 28 שבועה בפני [מפי ב] | 29 אומ׳ > אמר להם ב ד | 30 אלא] אין ב | 30/31 שבועה לחברו ב ד | 31 לי > |

1 באחד שנתחייב לחבירו שבועה בבית דין ונדר לו בחיי הקייץ וקיבל עליו: [2] המשחק
בקוביא וה המשחק בטיפסים אחד המשחק בטיפסים ואחד המשחק בקליפי
אגוזים ובקליפי רימונים לעולם אין יכול לחזור בו עד שיקבל שישבר את פסיפסיו
ויחזור בו חזרה גמורה המלוה בריבית אין יכול לחזור בו עד שיקרע את שטרותיו
5 ויחזור בו חזרה גמורה מפריחי יונים זה הממרא את היונים אחד היונים ואחד
הממרא שאר בהמה וחיה ועוף לעולם אינו יכול לחזור בו עד שישבר את פגימיו
ויחזור בו חזרה גמורה סוחרי שביעית זה היושב ובטל בשאר שני שבוע כיון שהגיע
שנת השמיטה התחיל מפשיט ידיו ורגליו ונושא ונותן בפירות עבירה לעולם אין
יכול לחזור בו עד שתגיע שמיטה אחרת ויבדק ויחזור בו חזרה גמורה ר׳ נחמיא
10 או׳ חזרת ממון ולא חזרת דברים כיצד מאתים דינר אילו כינסתי מפירות עבירה
חילקו אותם לעניים ר׳ מאיר היה קורא אותן אוספי שביעית ר׳ יהודה היה קורא אותן
סוחרי שביעית ובכולן היה ר׳ יהודה אומ׳ בזמן שיש להם אומנות אחרת הרי אילו
פסולין וחזרו בהן הרי אילו כשרים וחכמים אומ׳ בזמן שיש להם אומנות אחרת הרי
אילו פסולין במה דברים אמורים בקידוש החדש ובעיבור החודש בדיני ממונות
15 ובדיני נפשות אבל עדות שהאשה כשירה לה הן כשירין לה: [3] גיסו לבדו ר׳ יהודה
אומ׳ חורגו לבדו: [4] אין דנין לא זה את זה ולא זה עם זה ולא זה על זה ולא זה
בפני זה היה יודע לו עדות כשהוא חתנו מתה בתו עד שהוא סוחר שביעית וחזר
בו חרש ונתפקח סומא ונתפתח שוטה ונשתפה נכרי ונתגייר פסול עד שלא נעשה
חתנו ונעשה חתנו ומשנעשה חתנו מתה בתו עד שלא נעשה סוחר שביעית ומשנעשה
20 סוחר שביעית חזר בו פיקח ונתחרש וחזר ונתפקח נסתמא וחזר ונתפתח שפוי ונשטתה
וחזר ונשתפה כשר זה הכלל כל שתחילתו כשר וסופו כשר כשר תחילתו וסופו
פסול או תחילתו פסול וסופו כשר פסול: [5] היה יודע לו עדות בשטר ונעשה חתנו
הוא אין יכול לקיים כתב ידיו אבל אחרים מקיימין כתב ידיו לקח הימנו בית או שדה
במאה מנה והיה יודע לו עדות בהן הרי זה אינו מעיד שאין אדם מעיד על ידי
25 עצמו הוסיפו עליהם הגולנין והרועים והחמסנין וכל החשודים על הממון עדותן
פסולה לעולם אין עדותן של עדים מתקיימת אלא אם כן ראו זה את זה ור׳ יהושע
בן קרחה אומ׳ אפילו זה שלא כנגד זה לעולם אין מתקיימת עדותן של עדים אלא
אם כן היו שניהם כאחד ר׳ שמעון אומ׳ שומעין דבריו של זה היום לכשיבוא חבירו
למחר שומעין את דבריו:

30 ו [1] העדים שאמרו מעידין אנו באיש פלוני שהרג שורו של פלוני וקיצץ נטיעותיו
של פלוני והלה אומ׳ איני יודע חייב אתה אמרת להורגו אתה אמרת לקצצן הכל
הולך אחר הטענה הרגתה את שורי וקיצצתה את נטיעותיי והלה אומ׳ לו לאו שהוא
כמתמיה או הין שהוא כמתמיה יש לאו שהוא כהין ויש הין שהוא כלאו: [2] אין

1 י שם (ג׳ ה׳) ; ג כ״ה | 5 ע׳ לקמן עדיות א׳ י״א | 15 ע׳ לעיל 258_{10} 262_{29} 263_{17} | 15 י כ״א ב׳ (ג׳ ו׳) ; ג כ״ח : | 23 ג כ״ה | 23 י שבועות ל״ה ד׳ (ד׳ ה׳) ; ג ב״ק ע״א ע״ב | 33 י כ״א ב׳ (ג׳ ח׳ ט׳) ; ג שבועות ל׳ |

2 בפסיפיסין ב בפספסין ד . . בפסיפיסין ב בפספסין ד | 3/4 עד . . . שטרותיו > ב | 3 שיקבל > | 5 הממרה | 5 אחד > ב > ממרא ב ממרה ד | 6 פיגמיו ב ד | 7 (בב נקוד על גמורה) | 9 וידבק ב ד | 10 כיצד > אמר ב ד | 10 עבירה > ר׳ מאיר היה קורא אותן ב | 12 שביעית > אמר ר׳ שמעון מקיים אני דבר שניהן הא כיצד עד שלא רבו האונסין היו קורין אוספי שביעית ומשרבו האונסין היו קורין אותן סוחרי שביעית ב ד | 13 אומרים > אף ב ד | 13 אחרת > ב ד | 14 ובעיבור שנה ב ד | 17 זה > ואין מעידין לא זה את זה ולא זה עם זה ולא זה על זה ולא זה בפני זה ב ד | 17 עד שלא נעשה חותנו ב ד | 17 עד שלא נעשה סוחר שביעית ומשנעשה סוחר שביעית ב ד | 21 ונשתטה ב ד | 21 שתחלתו ב ד | 21/22 תחלתו . . . פסול או > ב ד | 22 פסול] כשר א | 23 מקיימין > לו ב ד | 23 ידו | 25 הרועין והגזלנין ב ד | 27 עדותן מתקיימת ב ד | 32 שורו . . נטיעותיו ב ד | 32 ליו ב | 33 ליו . . ליו ב |

דנין אלא מעומד ואין מעידין אלא מעומד ואין נישאלין לנדרים אלא מעומד ואין 1
מעלין לכהונה ולישראל אלא מעומד ולא יהא מאריך פניו כנגד אחד ולא מעיין
כנגד אחד ולא יהא מעמיד אחד ומושיב אחד שנ' בצדק תשפט עמיתך אמ' ר'
יהודה מקובלני שאם רצו להושיב שניהם כאחד משיבין ואין בכך כלום איזהו אסור
שלא יהא אחד יושב ואחד עומד משום ר' ישמעאל אמרו אומרין לו לבוש כדרך 5
שהוא לבוש או הלבישהו כדרך שאתה לבוש: [3] כיזה צד הן דנין הדיינין יושבים
ובעלי דינין עומדין לפניהם וכל התובע את חבירו הוא פותח ראשון ואם יש עדים
מכניסין אותו ומאיימין עליהן ומוציאין אותן לחוץ ומשיירין את הגדול שבהם
ושומעין דבריו ומוציאין אותן לחוץ ואחר כך מכניסין את שניהם כאחד ואומ' זה
בפני זה אם אמ' זכאי זכאי אם אמ' חייב חייב אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות 10
דיני ממונות בשלשה שנים מזכין ומחייבין ואחד או' איני יודע יוסיפו הדיינין יפה
כח האומר חייב מכח האו' איני יודע עד כמה מוסיפין עד פחות משנים יוסיפו
הדיינין אם אמ' זכאי זכאי אם אמ' חייב חייב אחד אומ' זכאי ואחד או' איני
יודע יוסיפו הדיינין שעד עכשיו בית דין שקול אחד א' חייב ואחד א' זכאי
ואחד א' איני יודע יוסיפו הדיינין שעד עכשיו לא הוסיפו אלא אחד: [4] לעולם 15
מוסיפין הדיינין עד שיגמר הדין לעולם מביא עדיותיו וראיותיו לבית דין עד שיגמר
הדין לעולם אין העדים יכולין לחזור בהם עד שיגמר הדין או עד שיתנו לו
זמן נתנו לו זמן הביא בתוך הזמן מקבלין הימנו לאחר הזמן אין מקבלין הימנו
דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אפילו הביא אחר שלש שנים מקבלין הימנו וסותרין
דבריו של זה יש לך עדים אחרים ואמ' אין לי אלא אילו יש לך ראיות אחרות ואמ' 20
אין לי אלא אילו לאחר זמן מצא עדים אחרים וראיות אחרות אין מקבלין הימנו
עד שיביא ראיה שלא היה יודע מעולם בהן לעולם העדים יכולין לחזור בהם עד
שתחקר עדותן בבית דין נחקרה עדותן בבית דין אין יכולין לחזור בהן וזה הוא כללו
של דבר: [5] עדים שהעידו לטמא ולטהר לקרב ולרחק לאסר ולהתיר לפטור ולחייב
עד שלא נחקרה עדותן ואמרו מבודין אנו הרי אילו נאמנין משנחקרה עדותן ואמרו 25
מבודין אנו אין נאמנין: [6] לעולם אין העדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין לא לוקין
ולא משלמין ולא נהרגין עד שיגמר הדין לעולם אין אחד מן העדים נעשה זומם
עד שיהו שניהם זוממין ואין לוקה עד שיהו שניהם לוקין ואין נהרג עד שיהו שניהם
נהרגין ואין משלם עד שיהו שניהם משלמין אמ' ר' יהודה בן טבאי אראה בנחמה
אם לא הרגתי עד זומם בשביל לעקור מליבן של ביתוסין שהיו אומ' עד שיהרג 30
הנידון א' לו שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא שפכתה דם נקי שהרי אמרה
תורה על פי שנים או על פי שלשה עדים יומת המת מה עדים שנים אף
זוממין שנים באותה שעה קיבל עליו יהודה בן טבאי שלא יהא מורה הלכה אלא
על פי שמעון בן שטח:

3 ויקרא י"ט ט"ו | 6 י' סס; ג' כ"ט | 11 סס | 16 י' כ"א ב' (ג' ג'); ג' ל"א | 24 עי' לעיל 261_{23} | 26
ג' מכות ה' | 29 י' כ"ג ב' (ו' ג'); עי' לעיל 235_{2} | 32 דברים י"ז ו' |

2 לכהונה > ולויה ב ד | 2/3 ולא מעיין כנגד אחד > ב ד | 4 מקובל אני ד שמעתי ב | 5
עומד . . . יושב ב ד | 9 מכניסין > את השני ושומעין את דבריו ומוציאין אותו לחוץ ואח"כ מכניסין | 9
ואומר > דבריהם ב ד | 11 או מחייבין ב ד | 12 אין פחות ב ד | 14 אחד . . . זכאי . . . חייב
ב ד | 16/17 לעולם אין העדים . . לעולם מביא ב ד | 16 וראיותיו > ב ד | 19/20 וסותרין דבריו
> א ונסמן ע"י נקודות | 21 אחרים > ומצא ב ד | 22 מעולם > ב ד | 22 לעולם > אין ב ד | 23
לבית . . לבית ב ד | 30 ביתסין ב | 32 שנים > עדים ב ד פ | 32/33 בעדים שנים ובזוממין |

ז [1] אמ' רבן שמעון בן גמל' בראשונה לא היו חותמין על כתובת נשים אלא 1
או כהנים או לוים או ישראל המשיאין לכהונה א"ר יוסי בראשנה לא היו מחלוקות
ביש' אלא בבית דין של שבעים בלשכת הגזית ושאר בתי דינין של עשרים ושלשה
היו בעיירות של ארץ ישר' ושאר בתי דינין של שלשה שלשה היו בירושלם אחד
בהר הבית ואחד בחיל נצרך אחד מהן הלכה הולך לבית דין שבעירו אין בית דין 5
בעירו הולך לבית דין הסמוך לעירו אם שמעו אמרו לו אם לאו הוא ומופלא שבהם
באין לבית דין שבהר הבית אם שמעו אמרו להן ואם לאו הן ומופלא שבהן באין
לבית דין שבחיל אם שמעו אמרו להן ואם לאו אילו ואילו הולכין לבית דין הגדול
שבלשכת הגזית בית דין שבלשכת הגזית אף על פי שהוא של שבעים ואחד אין
פחות מעשרים ושלשה נצרך אחד מהם לצאת רואה אם יש שם עשרים ושלשה 10
יוצא ואם לאו לא יצא עד שיהו שם עשרים ושלשה ושם היו יושבין מתמיד
של שחר ועד תמיד של בין הערבים בשבתות ובימים טובים לא היו נכנסין
אלא בבית המדרש שבהר הבית נשאלה שאילה אם שמעו אמרו להם ואם
לאו עומדין למינין רבו המטמאין טימאו רבו המטהרין טהרו משם היה יוצאת
הלכה ורווחת בישר' משרבו תלמידי שמאי והילל שלא שימשו כל צורכן 15
הרבו מחלוקות בישראל ומשם שולחין ובודקין כל מי שהוא וחכם ושפוי וירא
חטא ופרק טוב ורוח הבריות נוחה הימנו עושין אותו דיין בעירו משנעשה דיין
בעירו מעלין ומושיבין אותו בחיל ומשם מעלין ומושיבין אותו בלשכת הגזית ושם
יושבין ובודקין את יחוסי כהונה ואת יחוסי לוייה כהן שנמצא בו פסול לובש שחורים
ומתעטף שחורים והולך לו ושלא נמצא בו פסול לובש לבנים ומשמש עם אחי 20
הכהנים מביא עשירית האיפה משלו ועובדה בידו ואף על פי שאין המשמר שלו אחד
כהן גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה עבודתן כשירה:
[2] אין דנין שני דינין ביום אחד אפילו נואף ונואפת אלא דנין את הראשון ואחר כך
דנין את השיני ואין נמנין על שני דברים כאחד ואין נשאלין על שתי שאילות כאחד
אלא נמנין על הראשון ואחר כך נמנין על השיני ונשאלין על הראשונה ואחר כך 25
נשאלין על השנייה אין נמנין אלא במקום גדול ואין נימנין אלא משום שמועה אחד
אומ' משום שמועה וכולן אמרו לא שמענו לא על זה מינין עומד אלא אחד אוסר
ואחד מתיר אחד מטמא ואחד מטהר וכולן אמרו לא שמענו על זה מינין עומד אחד
אומ' משום שנים ושנים אומ' משום אחד יפה כח האחד האומ' משום שנים מכח
שנים האומ' משום אחד עשרה אומ' משום אחד כולן אחד ובטמאות ובטהרות האב 30
ובנו הרב ותלמידו שניהם נימנין כאחד ולא יהא יושב בצידו ואפילו הוא שותק אלא
עומד והולך לו בקידוש החודש ובעיבור השנה ובדיני ממונות מתחילין מן הגדול בדיני

2 עי' לעיל 235_{3}, 179_{23} | 22 עי' לעיל 179_{16} | 23 י' כ"ג ג' (ו' ו'); ג' מ"ו | 31 עי' לעיל 416_{16}; ג' ל"ו |

1 נשים > כשרות ב ד | 2 או > | 3 אלא > ב ד | 3 בית דין ב ד | 3 שבעים > ואחד
שהיו ב ד | 4 ארץ > | 4 ושאר] ושני ב ד | 4 שלשה > ב ד | 5 חייל ב | 5 אצל בית דין ב ד |
6 לא ד ליו ד | 7 הן] הוא ב ד | 8 באין ב ד | 9 בית דין שבלשכת הגזית > ב ד | 11 אינו יוצא
ב ד | 11 תמיד ב | 13 לבית ב ד | 13 שאלה | 14 ליו ב | 14 היה יוצאה > ב ד | 15 הלכה >
יוצא ב | 15 רווחת | 16 בישראל > ונעשו שתי תורות ב ד | 16 חכם > ועניו ב ד | 16 ושפוי]
ושפל | 17 ופרקו | 18 הימנו] עליו | 18 אותו > בהר הבית משם מעלין ומושיבין אותו ב ד | 19 יחסי . .
יחסי ב ד | 20 ומתכסה ב | 20 והולך לו > ב ד | לבנים > נכנס ב | 31 ועבודה | 22 עבודתו
ב ד | 25 הראשון ב ד | 26 נמנין] דנין ב ד | 26 משום] במקום ב ד | 27 לא על] על ב ד | 27
אלא > ב ד | 28 על זה > ב ד | 30 ובטהרות ובטמאות ב ד | 31 נמנין > שניים בקידש החדש
ובעיבור שנה בדיני ממנות ובדיני נפשות אב ובנו הרב ותלמידו שניהן נימנין ב ד | 31 כאחד ב ד | 32
הגדול > מפני מה ב ד |

1 נפשות מתחילין מן הצד שלא יהא לבו סמוך על דברי רבו בדיני נפשות פותחין לו
לזכות ואין פותחין לו לחובה חוץ מן המסית ר' יהושע בן קרחה אומ' אף המדיח:
[3] חייבי גליות בית דין מחזירין אותן לזכות שנ' ולא תקחו כופר לנפש רוצח
ואומ' וזה דבר הרוצח רוצח רוצח לגזירה שוה: [4] חייבי מלקיות בית דין מחזירין
5 אותן לזכות שנ' והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע ואומ' והיה אם
בן הכות הרשע רשע רשע לגזירה שוה: [5] הסרים ומי שלא ראה לו בנים כשר
לדון דיני ממונות ואין כשר לדון דיני נפשות ור' יהודה מוסיף אף האכזרי והרחמן:
[6] אין מוסיפין על הדין כתחילה ור' יהודה או' מוסיפין על הדין כתחילה היו שנים
אחד אוסר ואחד מתיר אחד מטמא ואחד מטהר האוסר והמטמא עליו להביא ראיה
10 וכל המחמיר עליו להביא ראיה ויש אומ' אף המיקיל אין נזקקין לדין אלא במקום
מכריעין ואין מושיבין את האדם אלא כמידותיו נסתלק הדין אין רשאי להשיב כיוה
צד אין מוסיפין על הדין כתחילה גמר דבריו אין רשאי להשיב נתן לו חבירו רשות
רשאי להשיב נסתלק העיקר נעשה טפילה עיקר לא ישיב את חבירו יותר משלש
תשובות שלא תיטרף דעתו אחד דן כנגד שנים ושנים דנין כנגד אחד שנים דנין
15 כנגד שלשה ושלשה דנין כנגד שנים אבל לא שלשה כנגד שלשה ולא מהן ולמעלה
כדי שלא יעשה בית דין מעורבב: [7] בדיני ממונות אומרין ניזקן הדין בדיני נפשות
אין אומ' ניזקן הדין הגדול שבדיינין או' נזקן הדין אין שואלין מעומד ואין משיבין
מעומד לא מגבוה ולא מרחוק ולא מאחורי הזקנים אין שואלין אלא כעינין ואין
משיבין אלא במאורע ולא ישאל בעינין יותר משלש הלכות אחד שואל ואחד א'
20 שלא לישאל נזקקין לשואל והשואל מעשה צריך שיאמר מעשה אני שואל והשואל
כעינין והשואל שלא כעינין משיבין את השואל כעינין והשואל שלא כעינין צריך
שיאמר שלא כעינין שאלתי דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אינו צריך שכל התורה כולה
ענין אחר עינין עינין ושאינו עינין נזקקין לעינין מעשה ושאינו מעשה נזקקין למעשה
הלכה ומדרש נזקקין להלכה מדרש והגדה נזקקין למדרש מדרש וקל וחומר נזקקין
25 לקל וחומר קל וחומר וגזירה שוה נזקקין לקל וחומר חכם ותלמיד נזקקין לחכם
תלמיד ועם הארץ נזקקין לתלמיד היו שניהם חכמים שניהם תלמידים שניהם עמי
הארץ שתי הלכות ושתי שאילות ושתי תשובות ושני מעשים הרשות ביד התורגמן
מעתה: [8] כשהנשיא נכנס כל העם עומדים ולא ישבו עד שיאמר להם שבו כשאב
בית דין נכנס עושין לו שתי שורות מיכן ומיכן עד שנכנס וישב במקומו חכם שנכנס
30 אחד עומד ואחד יושב עד שנכנס וישב במקומו בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן
שהרבים צריכין להם מקפצין אפילו על ראשי העם ואף על פי שאמרו אין שבח
לתלמיד חכם שיכנס באחרונה יצא לצורך נכנס וישב במקומו: [9] בני חכמ' ותלמידי
חכמ' בזמן שיש להם דעת לשמוע הופכין פניהם כלפי אביהם אין בהם דעת לשמוע
הופכין פניהם כלפי העם ר' אלעזר בר' צדוק אומ' בבית המשתה עושין אותן סניפין:

1 עי' לעיל 419₃₀ | 2 י (ריש ד'); ג ל"ג | 3 במדבר ל"ה ל"א | 4 דברים י"ט ד' | 5 שם כ"ה א' | 5/6 שם שם ב' | 6 י כ"ב ב' (ד' ז'); ג ל"ו | 28 ב הוריות י"ג |

1 לבו < ב ד | 1/2 לו לו < ב ד | 8 בתחילה . . בתחילה ב ד | 10 במקום < שיש ב ד |
12 בתחילה | 12 נגמר דברו ב ד | 16 שלא < ד | 16 נעשה | 16 מעורב ב ד | 16/17 נזדקן ב
נזדקק ד | 18 בענין ב ד | 19 במודע ב במדע ד | 19 ישאל < השואל | 22 כענין < כענין צריך לומר
שלא כענין ב | 22 דברי < ב | 22 כולה < ב ד | 23 אחר ענין] אחד ב ד | 24 קל ד קיל ב | 25
לקול . קול ב | 27 שאלות ב ד | 28 ולא] והן ב ד | 28 שאמר ב ד | 32 חכם < ב ד |

1 [10] חכם שנכנס אין שואלין אותו מיד עד שתיישב דעתו וכן תלמיד חכם שנכנס אין
רשאי לשאל עד שתיישב דעתו נכנס ומצאן שהן עסוקין בהלכה לא יהא קופץ לתוך
דבריהם עד שישב וידע באיזה עינין הן עסוקין ואם עשה כן על זה נאמר שבעה
דברים בגולם ושבעה בחכם: [11] שבעה דברים דרש הילל הזקן לפני זקני פתירא
5 קל וחומר וגזירה שוה ובינייןאב וכתוב אחד ושני כתובין וכלל ופרט ופרט וכלל
וכיוצא בו ממקום אחר ודבר הלמד מעניינו אילו שבע מידות דרש הילל הזקן לפני
בני פתירא:

ח
ח [1] כל סנהדרין שיש בה שנים יודעין לדבר וכולן ראויין לשמוע ראויה לעשות
סנהדרי שלשה בינונית ארבעה חכמה סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה כדי שיהיו
10 רואין זה את זה הנשיא יושב באמצע וזקנים יושבין מימינו ומשמאלו אמ' ר' אלעזר
בר' צדוק כשהיה רבן גמליאל יושב ביבנה אבא ואחר מימינו וזקנים משמאלו ומפני
מה אחד יושב על זקן מימינו מפני כבודו של זקן: [2] שלש שורות של תלמידי
חכמ' יושבים לפניהם גדולה בראשונה ושניים בשנייה ושלישיים בשלישית מיכן ואילך
לא היה שם טקס אלא כל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות זכה שוטרי הרבים
15 והנידון והעדים ווזוממיהן ווזוממי זוממיהן עומדים משורה החיצונה ולעם ולא היו
צריכין לידע איזהו נידון מפני שמעמידין אותו עד שיני לעד הראשון: [3] כיצד אמר
שלא יאמרו ראינוהו שרץ אחר חבירו וסייף בידו נכנס מפניו לחנות ונכנס אחריו
לחנות ונכנסנו אחריו ומצאנוהו הרוג והסייף ביד הרוצח ומנטף דם שמא תאמרו אם
לאו מי הרגו אמ' שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא ראיתי אחד שרץ אחר
20 חבירו והסייף בידו נכנס מפניו לחורבה נכנס אחריו ונכנסתי אחריו ומצאתיו הרוג
והסייף ביד הרוצח ומנטף דם ואמרתי לו רשע מי הרגו לזה אראה בנחמה אם לא
אראנו אני ואתה הרגנוהו אבל מה אעשה לך שאין דינך מסור בידי שהרי אמרה
תורה על פי שנים עדים או על פי שלש' עדים יומת המת אלא היודע
מחשבות הוא יפרע מאותו האיש לא זז משם עד שהכישו נחש ומת: [4] אדם נברא
25 יחידי ולמה נברא יחידי בעולם שלא יהו צדיקים אומרין אנו בניו של צדיק ושלא
יהו הרשעים אומ' אנו בניו של רשע דבר אחר למה נברא יחידי שלא יהו משפחות
מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחידי מתגרות זו בזו אילו נבראו שנים על אחת
כמה וכמה דבר אחר למה נברא יחידי מפני החמסנין והגולנין ומה עכשיו שנברא
יחידי גוזלין חומסין אילו נברא שנים על אחת כמה וכמה: [5] דבר אחר למה נברא
30 יחידי להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים ברוך הוא שבחותם אחד ברא כל העולם
כולו ומחותם אחד יצאו חותמות הרבה שנ' תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו
לבוש: [6] מפני מה אין הפרצופות דומות זו לזו מפני הרמאין שלא יהא כל אחד

3/4 אבות ה' ז' | 4 עי' לעיל 162₂₁, לקמן נגעים סוף א' | 8 ג י"ז: | 10 ג ל"ז; ועי' לעיל 12₂ | 12 ג
ל"ו: | 19 י כ"ב ב' (ד' ט'); ג ל"ז: | 24 י שם; ג ל"ח | 31 איוב ל"ח י"ד |

1 מיד < ב ד | 1/2 וכן . . . דעתו < | 2 עוסקין | 3 עד שידע ב ד | 4 ושבעה בחכם < ב ד | 4
שבע מידות | 4 הזקן < ב ד | 4 בתירה | 5 אחד > ובנין אב ב ד | 5 ופרט < | 7 בני] זקני
ב ד | 9 סנדרין . . סנדרין ב | 9 שיהו ד שיהוא ב (ו' נכתב למעלה) | 10 ושמאלו ב ד | 11
ביבני ב | 11 ואחר] יושב ב ד זקן של מימינו | 12 בימינו | 11 יושבים ב ד | 13 < ב | 14
טיקס ב סדר ד | 14 הרבים] הדיינין ב ד | 16 עד < | 16 אומר ד מאומד ב | 17 שמא תאמר
ב ד | 18 ומטונף | 21 והטיף | 21 נמתי לו ב ד | 22 אראנו] או אני ב ד | 22 אני ואתה] או אתה
ב ד | 24 שנשכו ב ד | 25 יחידי > בעולם ב ד | 28 הגזלנין וחמסנין ב ד | 29 גזלנין ד מתגרות
ב (ומכאן חסר עלה בב, עד לקמן אמר ר' אלעזר בר צדוק 429₃₀) | 30 המלכים > הקדיש | 31/32 ויתיצבו
כמו לבוש] וגו' | 32 פרצופותיהן |

ואחד קופץ לתוך שדה חבירו ובא על אשת חבירו שנ' וימנע מרשעים אורם 1
וזרוע רמה תשבר ר' מאיר אומ' שינה המקום מראה פנים דעת וקול מראה
פנים ודעת מפני החמסנין והגולנין וקול מפני הערוה: 7 אדם נברא באחרונה ולמה
נברא באחרונה שלא יהו המינין אומרין שותף היה עמו במעשהו: 8 דבר אחר
למה נברא באחרונה שלא תזוח דעתו עליו אומ' לו יתוש קדמך במעשה בראשית 5
דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד: 9 דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד מושלו
משל למה הדבר דומה למלך שבנה פלטירין וחינכה והתקין סעודה ואחר כך זימן
האורחים וכן הוא או' חכמות נשים בנתה ביתה חכמ' נש' בנ' ביתה זה מלך
מלכי המלכים ברוך הוא שברא עולמו בשבעה בחכמה חצבה עמודיה שבעה
אילו שבעת ימי בראשית טבחה טבחה מזגה יינה אילו ימים ונהרות ומדברות 10
ושאר צורכי העולם ואחר כך שלחה נערותיה ותקרא ע' גפי מרומי קרת
מי פתי יסור הנה וחסר לב זה אדם וחוה:

ט 1 ר' שמעון בן אלעזור אומ' משיאין את העד ממקום לְמַקוֹם בשביל שתיטרף ט
דעתו ר' יוסי אומ' לא היו צריכין לומר באיזה שבוע באיזה שנה באיזה חודש
בכמה בחודש אלא באיזה יום באיזו שעה באיזה מקום מכירין אתם אתו התריתם 15
בו במה הרגו בסייף הרגו במקל הרגו על שוקו הכהו או על ציפר נפשו הכהו
להיכן היה פניו הפוכות בשעה שהרגו אחד אומ' בשנים בחודש ואחד אומ' בשלשה
עדותן קיימת שאין הכל בקיאין בעיבור אחד אומ' בשתי שעות ואחד אומ' בשלש עדותן
קיימת שאין הכל בקיאין בשעות אחד אומ' בשלש ואחד אומ' בחמש עדותן בטילה
ר' יהודה אומ' עֲדוּתַן קיימת אחד אומר בחמש ואחד אומ' בשבע עדותן בטילה 20
שהכל יודעין שבחמש חמה במזרח ובשבע חמה במערב נמצאת עדותן מכוונת
הגדול שבדיינין פותח לזכות וחבירו מסייעו מצאו לו זכות פטרוהו ואם לאו מעבירין
אותה ולמחר מתכנסין זוגות זוגות וממעטין במאכל ולא היו שותין יין ונושאין ונותנין
בפרשת העינין כל הלילה ואם היה רוצח נושאין ונותנין בפרשת רוצח ואם היה
מגלה עריות נושאין ונותנין בפרשת גילוי עריות ולמחר משכימין לבית דין החונין 25
קורין לכל אחד ואחד פל' ופלוני מזכה הייתי ועכשיו מזכה אני מקבלין אותו מזכה
הייתי ועכשיו אני מחייב אין מקבלין אתו מחייב הייתי ועכשיו מזכה אני מקבלין אתו
מחייב הייתי ועכשיו מחייב אני אומרין לו למוד דבריך בתחילה טעה אחד מן המזכין
בדבריו סופרי הדיינין מזכירין אותו מן המחייבין אין סופרי הדיינין מזכירין אתו אלא
אומרין לו למוד דבריך כתחילה: 2 אם מצא לו זכות פטרוהו ואם לאו עומדין 30
למינין שלשים וששה מזכין ושלשים וְחָמֵשָׁה מחייבין זכאי שלשים וששה מחייבין
ושלשים וחמשה מזכין דנין אילו כנגד אילו עד שאמר אחד מן המחייבין רואה אני
את דברי המזכין: 3 אמר אחד מן התלמידים יש לי ללמד עליו זכות מקבלין אותו

1/2 סס ע"ו | 8 משלי ט' א' וע' י"ד א' | 9 סס ט' א' | 10 סס סס ב' | 11/12 סס סס ג' ד' | 13 י כ"ב ד' (ה' א') ; ג ל"ב מ' | 26 י סס (ה' ד') ; ג סס ל"ד | 33 י (ה' ה') ; ג מ"ב |

1 אשת איש | 2 וזרוע . . תשבר] וגו' | 3 באחרונה] בערב שבת | 4/5 שלא . . באחרונה < | 5 שלא] שאם | 7 למלך > בשר ודם | 8 נשים > פ | 8 ביתה > חצבה עמודיה שבעה | 9 הקב"ה | 9 שבנה כל העולם כולו בחכמה | 10 מסכה ד פ | 11 ושאר > כלו | 11 תקרא | 11/12 על גפי . . . וחסר לב < | 13 מסיעין | 13 ממקומו | 13 למקום < | 14 דעתו > עליו | 15 יום > באיזה חודש | 17 בשלשה > בחודש | 18 בשלש > שעות | 19 בשלש | 19 עדותן < | 20 עדותן > של עדים | 22 בזכות | 23 מזדווגין | 23 זוגות < | 25 גילוי] מגלה | 25 משכימין > ובאין | 26 כל | 26 ואחד > בשמו | 26/27 מחייב . . מזכה . . מחייב . . | 28 כבתחלה | 28/29 בדבריו מן המזכין | 30 כבתחלה | 30 מצאו |

1 בסבר פנים יפות ומעלין ומושיבין אותו עמהם אם יש ממש בדבריו פטרוהו ולא
היה יורד משם עולמית ואם לאו לא ירד משם כל אותו היום כדי שלא תהא עלייתו
ירידה לו: 4 הוא שיאמר יש לי ללמד עלי זכות שומעין לו חובה משתקין אתו
בנזיפה העד אינו מלמד לא זכות ולא חובה ר' יוסי בר' יהודה אומ' מלמד זכות
5 ואין מלמד חובה שנים עשר מזכין ואחד עשר מחייבין זכאי שנים עשר מחייבין ואחד
עשר מזכין יוסיפו הדיינין עד שיכריע אחד לזכות ושנים לחובה ר' יוסי אומר יחזרו
וימנו כתחילה פעם ראשונה שנייה ושלישית בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש
בדבריו שומעין לו מיכן ואילך אם יש ממש בדבריו שומעין לו ואם לאו אין שומעין
לו: 5 הרוגי בית דין יש להם חלק לעולם הבא מפני שהן מתוודין על כל עוונותיהם
10 רחוק מבית הסקילה עשר אמות אומרין לו התוודה ומעשה באחד שיצא ליסקל אמרו
לו התוודה אמ' תהא מיתתי כפרה על כל עוונותי ואם עשיתי כן אל ימחל לי ויהא
בית דין של ישר' נקי וכשבא דבר לפני חכמ' זלגו עיניהם דמעות אמרו להם להחזירו
אי איפשר ואין לדבר סוף אלא הרי דמו תלוי בצואר עדיו וכן הוא או' ובני זרח
זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרדע כולן חמשה וכי אין אנו יודעין שכולן
15 חמשה אלא מלמד שאף עכן הוא עמהם לעולם הבא: 6 רחוק מבית הסקילה ארבע
אמות היו מפשיטין את בגדיו האיש מכסין אותו פרק מלפניו והאשה פרק מלפניה
ומלאחריה מפני שהאשה כולה ערווה דברי ר' יהודה שאמ' משום ר' אליע' וחכמ'
אומ' האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה בית הסקילה היה גבוה שתי קומות
והוא קומה אחת הרי שלש קומות ר' שמעון אומ' אבן היתה שם והיה בה משאוי שנים
20 נוטלה ונותנה על לבו כדי לקיים בה מצות סקילה וכשתולין אותו אחד קושר ואחד
מתיר כדי לקיים בו מצות תלייה: 7 היה ר' מאיר אומ' מה תלמ' לומר כי קללת
אלהים תלוי לשני אחים תאומים דומין זה לזה אחד מלך על כל העולם כולו
ואחד יצא לליסטייא לאחר זמן נתפס זה שיצא לליסטיא והיו צולבין אותו על הצלוב
והיה כל עובר ושב או' דומה שהמלך צלוב לכך נאמר כי קללת אלהים תלוי:
25 8 סייף שנהרג בו סודר שנחנק בו אבן שנסקל בה ועץ שנתלה עליו כולן טעונין
טבילה ולא היו קוברין אותן עמו ניתעכל הבשר שלוחי בית דין מלקטין העצמות
וקוברין אותן בארון ואפילו מלך של מלכים לא היו קוברין אתו בקברות אבתיו אלא
בקברות בית דין: 9 שני קברות היו מתוקנות לבית דין אחד לנסקלין ולנשרפין ואחד
לנהרגין ולנחנקין וכן דוד הוא אומ' אל תאסף עם חט' נפשו: 10 ארבע מיתות
30 נמסרו לבית דין הרשות לא ניתן לה אלא סייף בלבד: 11 אמ' ר' אלעזר בר' צדוק
תינוק הייתי והייתי רכוב על כתיפו של אבא וראיתי בת כהן שזינתה והקיפוה
חבילי זמורות ושרפוה אמרו לו תינוק היית ואין עדות לתינוק ר' יהודה או' הרי הוא
אומ' ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה כיצד עושין לו מניח ראשו על הסדן

3 י כ"ב ד' (סוף ה') ; ג ל"ג : | 9 י כ"ג ב' (ו' א') ; ג מ"ד | 14/15 ד"ה א' ב' ו' | 15 י כ"ג ד' (ו' ו') ; ג מ"ה מ"ו | 21 י כ"ג ב' (ו' א') ; ג סס | 21/22 דברים כ"א כ"ג | 25 ג מה | 28 י (סוף ו') ; ג מ"ז: | 29 תהלים כ"ו ט' | 30 י (ז' ב') ; ג נ"ב ; וע' לעיל 224_1 | 33 ויקרא י"ט י"ח |

3 לו < | 3 שאמר | על עצמי | 4 מלמד > עליו | 7 בתחלה | 9 שמתודין | 9 כל < | 12 אצל חכ' | 12 עיניהם < | 13 ואין לדבר סוף] שכבר נגזרה גזרה | 13 דמיו תלויין | 13 בצואר < | כולן חמשה] וגו' | 14 אנו < | 16 מלפניה > ופרק | 17 מאחריה | 19 ר' שמעון > בן אלעזר | 19 ויש בה | 22 תלוי > משלו משל למה הדבר דומה | 22 תאמים < | 23 ליסטי' | 23 ללסטים | 26 טבילה] קבורה | 27 בארון] בארזון | 27 שבמלכים | 27 בקברי | 28 בקברי | 29 לנחנקין ולנהרגין | 29 נפשי ד פ | 30 דין > סקילה שרפה הרג וחנק | 31 רוכב ב ד | 31 שזינתה > בירושלם | 32 היה ב ד | 33 יפה > שבמיתות ב ד |

קופץ בקופיץ אמרו לו אין מיתה מנוולת מזו אלא משום שנ' ובחוקותיהם לא תלכו:

י [1] ר' יהודה אומ' הבא על האם אינו חייב אלא משום אם בלבד ר' יהודה אומ' הבא על אשת אב אינו חייב אלא משום אשת אב בלבד: [2] הבא על האם אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט או שהייתה אנוסתו ומפותתו של אביו או שהיתה אחת מכל עריות של אביו חייב הבא על אשת אב אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט חייב היתה אנוסתו ומפותתו של אביו או שהיתה אחת מכל עריות לאביו פטור הבא על אחותו חייב משום אחותו ומשום בת אשת אב ר' יוסי אומ' אינו חייב אלא משום אחותו בלבד וכן הבא על כלתו והבא על הזכור בן תשע שנים ויום אחד הבא על הבהמה כדרכה ושלא כדרכה האשה המביאה את הבהמה בין כדרכה ובין שלא כדרכה והעובד עבודה זרה אחד העובד ואחד המזבח ואחד המקטר ואחד המנסך ואחד המשתחווה והמקבלו עליו באלוה והאומר לו אלי אתה הצילהו כולן בסקילה: [3] העושה עבודה זרה המחתיך והמעמיד הסח והמקניח והמגרר עובר בלא תעשה אבל אין חייבין אלא על דבר שיש בו מעשה כגון המזבח והמקטיר והמנסך והמשתחווה אבל המגפף והמנשק המכביד והמרביץ והמלביש והמנעיל והמעטף הרי אילו באזהרה ר' יהודה אומ' הרי הוא אומ' והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הב' אשר לא כרעו לבעל וכל הפ' אשר לא נשקו לו מקיש נשיקה לכריעה מה כריעה חייבין עליה אף נשיקה חייבין עליה ובמה היא מיתתן בידי שמים: [4] הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש העביר באש מסר למולך ולא העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש ואינו חייב עד שיעבירנו כדרכו העבירם ברגלו פטור ואינו חייב אלא על יוצאי ירכו: [5] המעביר את אביו ואת אמו ואת אחותו פטור המעביר את עצמו פטור ר' אלעזר בר' שמעון מחייב אחד מולך ואחד שאר עבודה זרה חייב ור' אלעז' בר' שמע' או' אינו חייב אלא משום מולך בלבד: [6] בעל אוב זה הפיתום המדבר בין פרקיו ומבין אצילי ידיו ידעוני זה ש עצם של ידעוני בפיו הרי אילו בסקילה והנשאל בהן באזהרה: [7] דורש אל המתים זה אחד המעלה בזכורו ואחד הנשאל בגולגולת מה בין נשאל בגולגולת למעלה בזכורו שהמעלה בזכורו אינו עולה כדרכו ואינו עולה בשבת והנשאל בגולגולת עולה כדרכו ועולה בשבת: [8] הבא על נערה המאורשה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה נערה ארוסה והיא בבית בעלה בוגרת ארוסה בבית אביה: [9] נשואה בין בבית אביה בין בבית בעלה הבא עליה הרי זה בחנק באו עליה עשרה בני אדם ועדיין היא בתולה כולן בסקילה ואם אינה בתולה הראשון

1/2 ויקרא י"ח ג' | 3 י' כ"ד ד' (ז' ו') ; ג' כ"ג ; ועי' לעיל 254_{19} | 4 י' סס (ז' ו' ז') ; ג' כ"ד | 11 י' כ"ה ב' (ז' ט') ; ג' ס: | 17 מלכים א' י"ט י"ח | 19 י' כ"ה ג' (ז' י') ; ג' ס"ד | 25 י' סס ; ג' ס"ה ; ועי' לעיל 118_{20} | 26/27 דברים י"ח י"א | 29 י' סס (ז' י"א) כתובות כ"ח ג' (ל' ה') ; ג' מ"ז ; כתובות מ"ה |

1 וקוצץ | 1 מזו < אמר להם ודאי אין מיתה מנוולת מזו ב ד | 3 בלבד < וכן היה | 6 עריות < שבתורה ב | 7 היתה < ב ד | 7 אביו < פטור ב ד | 8 של אביו | 8 חייב < עליה ב ד | 9 ר' יוסי < בר' יהודה ב ד | 11 בין . . ובין < ב ד | 11 ושלא ב ד | 13 לאלוה ב ד | 13 הצילני ב ד | 14 חמקנח והמגריד ב ד | 14 חייבין < קרבן ב ד | 16 המכבד ב ד | 16 והמעטיף ב ד | 17 כל < ב ד | 18 הברכים . . . לבעל < ב | 18 הפה ד < ב | 18 אשר . . [נשק ד] לו < ב | 21 למולך < ב ד | 22 העביר ב ד | 23 אמו < ואת אחיו ב ד | 25 זה הפיתום והפתום ב | 26 השם [השם < ב] עצם | 27 זה < המעלה בזכורו ב ד | 27/28 בין מעלה . . לנשאל . , 30 ארוסה בבית ב ד |

בסקילה וכולן בחנק: [10] המקבלת את בעלה בבית אביה ואף על פי בתולה הבא עליה בחנק נערה ארוסה שזינתה סוקלין אותה על פתח בית אביה אין לה פתח בית אב סוקלין אותה במקום שזינתה ואם היתה עיר של גוים סוקלין אותה על פתח בית דין: [11] כל חייבי מיתות שבתורה אין ממיתין עליהן חוץ מן המסית כיצד מוסרין לו שני תלמידי חכמים בבית הפנימי והוא יושב בבית החיצון ומדליקין לו את הנר כדי שיהו רואין אותו ושומעין את קולו וכן עשו לבן סטדא בלוד נימנו עליו שני תלמידי חכמים וסקלוהו פותחין את דינו ביום וגומרין אף בלילה פותחין וגומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה מטין על פי אחד בין לזכות בין לחובה הכל מלמדין זכות וחובה המלמד זכות יכול לחזור וללמד חובה הסרים ומי שלא ראה לו בנים יושבין בדין ור' יהודה מוסיף אף האכזרי:

יא [1] ושאר חייבי מיתות בית דין אין מחייבין אותן אלא על פי עדים והתראה ועד שיודיעוהו שחייב מיתה בבית דין ר' יוסי בר' יהודה אומ' עד שיודיעוהו באיזו מיתה הוא מת בין שהיתרו בו כל עדיו בין שהיתרו בו מקצת עדיו חייב ור' יוסי פוטר עד שיתרו בו כל עדיו שנ' על פי שנים עדים עד שיהו שני עדים מתרין באחד ומודה ר' יוסי שאם היתרה בו הראשון והלך לו השיני והלך לו שהוא חייב: [2] מתרין בו ושותק מתרין בו ומרכין את ראשו אף על פי שאמר יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני ועל מנת כן אני עושה: [3] כיזה צד ראוהו שמחלל את השבת אמרו לו הוי יודע שהוא שבת ונאמר מחלליה מות יומת אף על פי שאמ' יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני ועל מנת כן אני עושה: [4] כיזה צד ראוהו שהרג את הנפש אמרו לו הוי יודע שהוא בן ברית ונאמ' שופך דם האדם באדם דמו ישפך אף על פי שאמר יודע אני פטור עד שיאמר יודע אני ועל מנת כן אני עושה: [5] ר' יוסי אומ' הרי שהיתרה בעצמו פטור שנ' לענות בו סרה שיתרה הוא באחרים ולא שיתרה הוא בעצמו ר' שמעון בן יהודה אומ' משום ר' שמעון המדיח הרי זה בחנק אמ' ר' עקיבא שלש מאות הלכות היה ר' אליעזר דורש במכשפה לא תחיה ולא למדתי הימנו אלא שני דברים שנים מלקטין קישואין אחד לוקט חייב ואחד לוקט פטור העושה מעשה חייב והאוחז את העינים פטור: [6] בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב לומר דרוש וקבל שכר ר' שמעון בן אלעזר אומ' הבת ולא הבן אלא גוירת מלך היא בן סורר ומורה אפילו העלה על שולחנו כסעודת שלמה בשעתה אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיתן לתוך פיו כשיעור או עד שיאכל בחבורה שהוא

4 י' כ"ה ד' (ז' י"ב) יבמות ט"ו ד' (ט"ז ו') ; ג' ס"ז: | 7 עי' לעיל 418_{13} | 10 עי' לעיל 426_{7} | 11 י' כ"ג ד' (ה' א') ; ג' פ: | 14 דברים י"ז ו' | 18 שמות ל"א י"ד | 20 בראשית ט' ו' | 22 דברים י"ט ט"ז | 23 ג' פ"ט: | 24 י' (סוף ז') ; ג' ס"ח | 24 שמות כ"ב י"ז | 26 י' כ"ו א' (ח' א') ; ג' ע"א ס"ע |

2 עליה < הרי זה ב ד | 3 אביה ב ד | 4 דין < כיוצא בו העובד עבודה זרה סוקלין אותו במקום שעבד ואם היתה עיר של גוים [כותים ד] סוקלין אותו על פתח בית דין ב ד | 4 ממיתין] מכמינין ב ד | 4 כיצד < עושין לו ב ד | 5 כונסין לו ב ד | 6 לבית סטדא ב לאיש אחד ד | 6 < ב | 7 חכמים < והביאוהו לבית דין ב ד | 8 פי < עד ב ד | 10 אף] את ב ד | 11 מחייבין] ממיתין ב ד | 12 שחייב] באיזו א | 14 שהתרו ב ד | 14 עדים < או שלשה עדים ב ד | 14 שיהיו < פי ב ד | 14/15 מתרין בו כאחד ב ד | 15 מודים חכמים לר' יוסי ב ד | 15 חייב] פטור ב ד | 16 ושותקי' | 16 בראשו ב ד | 18 ואומרים לו ב ד | 18 שהשבת ב ד | 18 ונאמר < | 19 ראוהו < ב ד | 21 ישפך < וגו' ב ד | 22 הרי שהתודה | 22 שיתרו בו אחרים ב ד | 23 ולא שיתודה | 25 פטור . . חייב ב ד | 26 מעשה] מצוה ב | 26 העינים] העצים ב | 27 נכתב < אלא ב ד | 26 אומר < בדין הוא ב ד | 28 היה ב ד | 28 על שלחנו כסעודת < ב ד | 28 כשלמה ב ד | 29 שהיא |

כיוצא בה: [7] בן סורר ומורה וזקן ממרא על פי בית דין והמסית והמדיח ונביא 1
השקר ועדים זוממין אין ממיתין אותן מיד אלא מעלין אותן לבית דין הגדול
שבירושלם ומשמרין אותן עד הרגל וממיתין אותן ברגל שנ' וכל העם ישמעו
ויראו ולא יזידון עוד דברי ר' עקיבא אמ' לו ר' יהודה וכי נאמר וכל העם
יראו ויראו אלא לא נאמר אלא כל העם ישמעו ויראו ולמה מענין את דינו של 5
זה אלא ממיתין אותו מיד וכותבין ושולחין בכל המקומות איש פלוני נגמר דינו
בבית דינו של פלוני ופלוני ופל' עדיו וכך וכך עשה וכן עשו לו: [8] ר' שמעון בן
יהודה אומ' משום ר' שמעון הנוי והכוח והחכמה והעושר והשיבה והכבוד והתפארת
ובנים לצדיקים נאה להם ונאה לעולם שנ' עטרת תפארת שיבה ואומ' עטרת
זקנים בני בנים ואומ' תִּפְאֶרֶת בחורים כוחם ואומ' ונגד זקניו כבוד ר' 10
שמעון בן מנסיא אומ' אילו שבע מידות שמנו חכמים בצדיקים וכולן נתקיימו ברבי
ובניו: [9] הבא במחתרת אם בא להרוג מצילין אותו בנפשו בא ליטול ממון אין
מצילין אותו בנפשו ספק בא ליטול ממון אין מצילין אותו בנפשו
שנ' אם זרחה השמש עליו דמים לו וכי עליו בלבד חמה זורחת והלא על
כל העולם כולו זורחת אלא מה זריחת השמש שלום הוא לעולם כך הן כל זמן 15
שאתה יודע שיש שלום הימנו בין ביום ובין בלילה אין מצילין אותו בנפשו יותר
על כן אמר ר' אליעזר בן יעקב היו שם כדי יין וכדי שמן ושברן בשעה שהוא חותר
חייב: [10] הרודף אחרי חבירו מצילין אותו בנפשו כיוה צד מצילין אותו בנפשו קוטע
לו אחד מאיבריו ואם אינו יכול לעמוד בו מקדים והורגו: [11] הרודף אחר הזכור
בין בבית ובין בשדה מצילין אותו בנפשו אחר נערה המאורסה בין בבית בין בשדה 20
מצילין אותו בנפשו אחד נערה המאורסה ואחד כל העריות שבתורה מצילין אותו
בנפשו אבל אם היתה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט אין מצילין
אותו בנפשו ר' יהודה אומ' אם אמרה הניחו לו אין מצילין אותו בנפשו שאם היו
מניחין אתו ובא על עיסקי נפשות ר' אלעזר בר' צדוק אומ' העובד עבודה זרה
מצילין אותו בנפשו: 25

יב [1] ואילו הן הנשרפין הבא על אשה ובתה ובת כהן עם זיקת הבעל בא על יב
אשה ואחר כך בא על בתה בא על בתה ואחר כך בא על אמה חייב לפי שלא
למדנו על בתו מאנוסתו שיהא חייב שנ' ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה

1 י ל"א (י"א ג'); ג פ"ט | 3/4 דברים י"ז י"ג | 7 י סס; אבות ו' ח' ט' | משלי ט"ז ל"א | 9/10 סס י"ז
ו' | 10 סס כ' כ"ט | 10 ישעיי כ"ד כ"ג | 12 י כ"ו ג' (ח' ח'); ג ע"ב ע"ג; וע' לעיל 364₂ | 15 שמות
כ"ב ג' | 18 ע' לעיל 364₂₇; י (סוף ח'); ג סס | 26 י כ"ו ד' (ע' א'); ג ע"ה | 28 ויקרא כ' י"ד |

1 בו ב ד > בן סורר ומורה מתרין בו בפני שלשה ב ד > ומלקין אותו אם חזר מוטב ואם לאו
נידון בבית של עשרים ושלשה ב > שנ' ותפשו בו וגו' ואמרו אל זקני עירו מצוה בזקני עירו בנינו זה זה האי
[הוא ב] שלקה בפניכם דבר אחר בנינו זה פרט לשברח ובא משהגדיל בנינו זה פרט לשמת אחד מן הדיינין
דבר אחר בנינו זה מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים לחייבו מיתה | 4 ולא יזידון עוד] וגו'
ב ד | 6 פלוני > בן פלוני ב ד | 7 וכן] וכך וכך ב ד | 8 והעושר והחכמה | 8 והכבוד > | 9 נאים | 9
שיבה > בדי צדי תמ' ב וגו' ד | 10 בנים > ותפארת בנ' אב' וה' בק' שי' ב (והני ד"ת נסמנים שתי נקודות
זה למעלה מזה) | 10 כחם > והדרת זקנים שיבה ב ד | 12 ובבניו ב ד | 12 בא > ב ד | 12 ליטול
ממון] ואם לאו | 13 אותו בנפשו > | 15 כולו > היא ב ד | 15 השמש > שהוא ב ד | 15 אף זה
ב ד | 16 בנפשו > וכל זמן שאין אתה יודע שאין שלום הימנו בין ביום ובין בלילה מצילין אותו בנפשו
ב ד | 19 לו > ב ד | 23 בנפשו > ושנעבד בו עברה אין מצילין אותה בנפשו ואם יש לה מושיעין אין
מצילין אותו בנפשו ב ד | 23 אין > ב ד | 23 בנפשו > ומפני מה מצילין אותו בנפשו ב ד | 26
הבעל > בא על אשה ובתה אינו חייב עד שתהא אחת מהן אשתו ב | 27 אשה] אמו | 28 שיהא חייב]
שתהא בשרפה ב ד |

1 ומה היא במי שיש לו ליקוחין הכת' מדבר ת"ל לומ' ובת איש כהן מכל
מקום: [2] נערה ארוסה ובת כהן שזינתה בסקילה ור' שמעון אומ' בשריפה:
[3] שמעון התימני אומ' מה אגרוף הידוע לעדה ולעדים אף אבן תהא ידועה לעדה
ולעדים פרט לשאבדה אבן אמ' לו ר' עקיבא אין לי אלא שאבדה האבן מנין
5 אפילו היתה תלויה או היא או מקל בבית דין וידעין הדיינין שעל שוקו הכהו ועל
ציפר נפשו היכהו הרי שדחאו מראש הבירה ומת אומרין אנו תבוא הבירה
לבית דין ואם תאמר יבואו הבית דין ויראו את הבירה שנפלה אומרין אנו יבואו
הבעלים ויחזרו ויבנו אותה אלא על מה עדים נאמנים על כך אף בדיני נפשות תלוי
בעדים: [4] נתערבה באחרות משערין את הקלה שבהן אם יש בה כדי להמית חייב
10 אם לאו פטור נפלה לאור ונשרפה או למים ונמחתה פטור נתכוון להכות את זה
והיכה את זה ר' יהודה מחייב ור' שמעון פוטר ומודה ר' יהודה שאם נתכוון להרוג
את הבהמה והרג את האדם לנכרי והרג בן ישראל לנפלים והרג בן קיימא שהוא
פטור: [5] חייבי מיתות חמורות שנתחייבו בחייבי מיתות קלות ממיתין אותן בקלה
שבהן ר' יוסי אומ' קלה שבמיתות חנק וכן היה ר' יוסי אומ' נידון בזיקה הראשונה
15 שבאתה עליו כיוה צד הבא על חמותו והיא אשת איש הייתה חמותו והיא נעשית
אשת איש נידון בשריפה היתה אשת .איש ואחר כך נעשית חמותו נידון בחנק:
[6] עבר עבירה שיש בה שתי מיתות ממיתין אותו בחמורה שבהן כל חייבי מיתות
שבתורה שאי אתה יכול להמיתו במיתה חמורה שבהן המיתו באחת מכל המיתות
בין קלות בין חמורות שנ' ובערת הרע מקרבך: [7] מתרין בו ושותק מתרין בו
20 ומרכין בראשו מתרין בו פעם ראשונה ושנייה ובשלישית כונסין אותו לכיפה
אבא שאול אומ' אף בשלישית מתרין אתו וברביעית כונסין אותו לכיפה ומאכילין
אותו לחם צר ומים לחץ: [8] כיוצא בו חייבי מלקיות שלקו ושנו מלקין אותן פעם
ראשונה ושנייה ובשלישית כונסין אותן לכיפה אבא שאול או' אף בשלישית מלקין
אותן וברביעית כונסין אותן לכיפה ומאכילין אותו שעורים עד שכריסו נבקעת:
25 [9] הוסיפו עליהם הפורק עול והמיפר ברית והמגלה פנים בתורה וההוגה את השם
באותותיו שאין להם חלק לעולם הבא: [10] ר' עקיבא או' המנענע קולו בשיר השירים
בבית המשתאות ועושה אותו כמין זמר אין לו חלק לעולם הבא אבא שאול אומ'
משום ר' עקיבא אף הלוחש על המכה שנ' כל המחלה אשר שמתי במצרים
לא אשים עליך וְרוֹקֵק אין לו חלק לעולם הבא: [11] ארבעה מלכים ירבעם ואחאב
30 אחז ומנשה אין להם חלק לעולם הבא ר' יהודה אומ' מנשה יש לו חלק לעולם הבא
שנ' תפילתו והעתר לו וכל חטאתו ומעלו והמקומות אשר בנה בהן
במות והעמיד האשרים והפסילים לפני הכנעו הנם כתובים על דברי
חוזה מלמד שנעתר לו והביאו לחיי העולם הבא:

1 סס כ"א ט' | 2 י סס; ג נ: | 3 ג נ"ק ל' | 3 שמות כ"א י"ח וע' מכילתא סס | 9 ג ע"ט | 13 י כ"ד
ב' (ז' א'); ג ע"ט; פ"א | 17 ג מ"ד: | 19 דברים י"ז ז' | 19 ג פ"א: | 25 י כ"ז ג' (י' א'); ג ל"ט;
אבות ג' י"א | 26 ג ק"א | 28 שמות ט"ו כ"ו | 29 י כ"ז ל' (סס י' ב') | 31 ד"ה ב' ל"ג י"ט |

1 לו > בה ב ד | 2 ובת > איש | 2 בשרפה > זינתה עם חמי בסקילה ור"ש אומ' בשרפה |
3 האגרוף ב ד | 4 לשאבד האבן ב ד | 4 שאבד ב ד | 5 או] אף | 6 אומרין אנו > | 6 הבא | 7
אומר אני ב ד | 7 תבוא ב > ד | 8 יחזרו הבעלים ב ד | 8 ונפשות > הכל ב ד | 13 שנתערבו
ד (וב נכתב מיד מאוחר ערבו) | 14 בחנק ב ד | 14 יוסא] יהודה ב ד | 16 היתה > ב ד | 18
האמורה בהן ב ד | 18 באחת מכל] בכל ב ד | 19 מתרין בו ב ד | 21/22 ונותנין לו ב ד | 27
המשתה ב ד | 28 שנ'] ואמר ב ד | 30 ר' אליעזר ב ד | 31 חטאים ומעילות ב ד | 32 המגנו | 33
חוזי פ |

1 יג [1] קטנים בני רשעי ארץ אין להם חלק לעולם הבא שנ' הנה היום בא
בוער כתנור והיו כל זידים וכל עושי רשעה קש דברי רבן גמל' ר' יהושע יג
אומ' באין הן לעולם הבָא להלן הוא אומ' שומר פתאים י"י ולהלן הוא אומ'
גודו אילנא וחבלוהי ברם עיקר שרשוהי בארעא שבוקו אמ' רבן גמליאל
5 מה אני מקיים אשר לא ישאיר להן שורש וענף א' לו שאין המקום מניח להן
מצוה ושירי מצוה להם ולאבותיהם לעולם: [2] דבר אחר שורש זו נשמה וענף זה
הגוף ובני רשעי גוים לא חיין ולא נידונין ר' אליעזר אומ' כל גוים אין להן חלק
לעולם הבא שנ' ישובו רשעים לשאול' כל גוים שכחי אלהים ישובו רשעים
לשאולה אילו רשעי ישראל אמר לו ר' יהושע אילו א' הכת' ישובו רשעים לשאולה
10 כל גויים ושותק הייתי או' כדבריך עכשיו שא' הכתוב שכחי אלהים הא יש צדיקים
באומות שיש להם חלק לעולם הבא: [3] בית שמאי אומ' שלש כיתות הן אחת לחיי
עולם ואחת לחרפות לדיראון עולם אילו רשעים גמורים שקולין שבהן יורדין לגיהנם
ומצטפצפין ועולין היטנה ומתרפאין שנ' והבאתי את השלישית באש וצרפתים
כצרף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב הוא יקרא בשמי ואני אהיה
15 לו לאל ועליהן אמרה חנה י"י ממית ומחיה מוריד שאול ויעל ובית הילל
אומ' רב חסד מטה כלפי חסד ועליהן אמ' דוד אהבתי כי ישמע י"י ועליהן
נאמרה כל הפרשה: [4] פושעי ישראל בגופן פושעי אומות העולם בגופן יורדין
לגיהנם ונידונין בה שנים עשר חודש ולאחר שנים עשר חודש נפשותן כלה וגופן
נשרף וגיהנם פולטתו ונעשין אפר והרוח זורה אותן ומפזרתן תחת כפות רגלי
20 הצדיקים שנ' ועשותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגלי צדיקים ליום
אני עושה אמר י"י צבאות: [5] אבל המינין והמשומדים והמסורות ואפיקורסין
ושכפרו בתורה ושפורשין מדרכי ציבור ושכפרו בתחיית המתים וכל מי שחטא
והחטיא את הרבים כגון ירבעם ואחאב ושנתנו חיתיתם בארץ החיים ושפשטו ידיהם
בזבול גיהנם ניגעלת בפניהם ונידונין בה לדורי דורות שנ' ויצאו וראו בפיגרי
25 האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו
דראון לכל בשר שאול בלה והן אינן בלין שנ' וצורם לבלות שאול מי גרם
להן שפשטו ידיהם בזבול שנ' מזבול לו ואין זבול אלא בית המקדש שנ' בנה
בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים: [6] דור המבול אין להם חלק לעולם
הבא ואינן חיין לעולם הבא שנ' וימח את כל היקום אשר על פני האדמה

1 י שבועות ל"ה ג' (סוף ד'); ג קי"י: | 1/2 מלאכי ג' י"ט | 3 תהלים קט"ז ו' | 4 דניאל ד' כ' | 5 שם | 6
ג ק"ה | 8 תהלים ט' י"ח | 11 ג כ"ה ע"ז | 13/14 זכרי' י"ג ט' | 15 שמואל א' ב' ו' | 16 שמות ל"ד ו' | 16
תהלים קט"ז א' | 24/25 ישעי' ס"ו כ"ד | 26 תהלים מ"ט ט"ו | 27 שם | 28 י (י' ג'); ג ק"ח | 29 בראשית ז' כ"ג |

1 קטני] תנא | 1 (בב יש על גליון צורת יד) | 1 ארץ] ישראל ב ד | 1 להם] לו ב ד | 1 הבא > ולא
חיין לעולם הבא ב ד | 2 שנ' > כי ב ד | 2 והיו . . . קש] וגו' | 4 וחבלוהי] וקציצי ענפוהי ד > ב |
4 אמר > לו ב | 5 ישאיר] יעזוב ב ד פ | 5 להן > ב ד | 6 בעולם ב ד | 7 כל רשעי כותים | 8
כל גוים > ב | 9 ישראל > כל גוים שכחי אלהים [אלים ב] אלו רשעי כותים [גויים ב] | 10 כדבריך >
אלו רשעי ישראל ורשעי אומות ב ד | 11 שלשה ב ד | 12 העולם הבא ב ד | 12 עולם > אחת לחיי
עולם אלו צדיקים גמורים אחת לחרפות לדראון עולם ב ד | 13 ומצפצפין ב ד (גם הכי יש ציון של פס יד
על גליון ב) | 13 הימנו] בה ב > ד | 13/15 וצרפתים ואני . . . לאל [ואני אענה אותו פ] וגו'
ב ד | 15 מוריד . . . ויעל > ב ד | 16 ורב ב ד פ | 16 אמר דוד] הוא אומר ב ד | 16 י"י
> ב ד | 17 הפרשה > כולה ב ד | 19 ומפזרתן > ונעשית אפר ב ד | 19 כפות > | 20 ועסותם
ב ד פ | 20 כי היו ד > ב | 20 אפר > פ | 20/21 תחת צבאות . . . > ב ד | 20 כפות
רגליכם ביום אשר פ | 21 המינין והמשומדין > | 22 והכופרים ב ד | 22 ופורשין ב ד | 22 ושאין מודים
ב ד | 25/26 הפושעים . . . בשר > | 26 כלה . . כלין | 28 מכון . . עלמים > | 29 אשר . . האדמה]
וג' השמים ב ד |

1 בעולם הזה וימחו מן הארץ בעולם הבא ר' יהודה בן בתירא אומ' ויאמר י"י
לא ידון רוחי באדם לעולם לא ידון ולא רוחי בהם לעולם דבר אחר ויאמר
י"י לא ידון אמר המקום אני מחזיר להם רוחם לנדנה ר' מנחם בר' יוסי אומ'
לא ידון אמ' המקום איני דן בשעה שאני משלם שכר טוב לצדיקים אבל רוחן של
5 רשעים קשה להן יותר מן הכל שנ' רוחם אש תאכלם: [7] דור המגדל אין להם
חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם הבא שנ' ויפץ י"י אותם משם על פני כל
הארץ בעולם הזה ויחדלו לבנות העיר בעולם הבא: [8] אנשי סדום אין להם
חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם הבא שנ' ואנשי סדום רעים וחטאים בעולם
הזה לי"י מאד בעולם הבא דבר אחר רעים איש על חבירו וחטאים בגילוי
10 עריות לי"י בעבודה זרה מאד בשפיכות דמים: [9] מרגלים אין להם חלק לעולם
הבא שנ' וכל מנאצי לא יראוה קרח ועדתו אין להם חלק לעולם הבא ואינן
חיין לעולם הבא שנ' ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל
בעולם הבא דברי ר' עקיבא ר' יהודה בן פתירא אומ' באין הן לעולם הבא ועליהם
הוא אומ' תעיתי כשה אובד בקש עבדך נאמרה כאן אבידה ונאמר להלן
15 אבידה מה אבידה האמורה להלן אבידה המתבקשת אף אבידה האמורה כאן
אבידה המתבקשת: [10] דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם
הבא שנ' במדבר הזה יתמו ושם ימותו במדבר הזה יתמו בעולם הזה ושם
ימותו בעולם הבא ואומ' אשר נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחתי דברי
ר' עק' ר' אליעזר אומ' באין הן לעולם הבא ועליהם אמ' דוד אספו לי חסידיי
20 כרתי בריתי עלי זבח: [11] מה תלמ' לומר נשבעתי באפי באפי נשבעתי וחוזר
אני בו ר' יהושע בן קרחה אומ' לא נאמרו דברים האילו אלא כלפי דורות שנ'
אספו לי חסידיי על שם שעשו עמי גמילות חסד כורתי בריתי על שם שנכרתו
על ידי עלי זבח על שום שעילו אותי ונזבחו על ידי ר' שמעון בן מנסיא אומ'
באין הן ועליהן הוא אומ' ופדויי י"י ישובון ובאו ציון ברינה: [12] עשרת
25 השבטים אין להם חלק לעולם הבא ואינן חיין לעולם הבא שנ' ויתשם י"י מעל
אדמתם באף ובחימה ובקצף גדול בעולם הזה וישליכם אל ארץ אחרת
בעולם הבא ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכום אומ' אמ' כיום הזה אם מעשיהם
כיום הזה הם באין ואם לאו אינן באין ר' אומ' אילו ואילו יש להם חלק לעולם
הבא שנ' והיה ביום ההוא ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ
30 מצרים והשתחוו לי"י בהר הקו' ובירושלם:

1/2 שם ו' ג' | 5 ישעי' ל"ג י"א | 5 י שם; ג קי"ז: | 6 בראשית י"א ח' | 7 שם | 7 י שם; ג קי"ט | 8
בראשית י"ג י"ג | 10 ג ק"ח ק"ט וע' לעיל 408_{17} | 11 במדבר י"ד כ"ג | 12 במדבר ט"ז ל"ג | 14 תהלים
קי"ט קע"ו | 15 שמות כ"ב ח' | 16 י שם; ג קי' | 17 במדבר י"ד ל"ה | 18 תהלים צ"ה י"א | 19 שם נ'
ה' | 24 ישעי' ל"ה י"א | 24 י כ"ט ד' (י' ה'); ג קי': | 25/26 דברים כ"ט כ"ז | 27 שם | 29 ישעי' כ"ז י"ג |

2 לעולם > ב ד | 2 ידון] ידי ב | 5 רוחכם . . תאכלכם ב ד פ | 7 העיר > | 7 לעולם ב ד |
8 וחטאים > וגו' ב ד | 12 הבא > ואין באין ב ד > לעולם הזה ב לארץ ד | 12 הארץ > וגומר
ב ד | 13 לעולם ב ד | 14 בקש עבדך] וגו' ב ד | 16/17 ואין חיין . . הבא > ב ד | 17 במדבר . . .
ימותו > ב ד | 18 לעולם ב ד | 18 אם . . מנוחתי] וגומר ב ד | 19 לעולם הבא > ב ד | 19 ועליהם
הוא אומר ב ד | 20 כרתי . . . זבח > ב ד | 20 נשבעתי > ב ד | 21 שנ' > ב ד | 22 לי >
כל ב ד | 22 עמי] לי | 23 בן ננס ב ד | 24 ובאו . . ברנה > ב ד | 27 לעולם ב ד | 27 בן >
ננס משם רבי ב ד | 27 עכום] איכום ב איכוס ד | 28 הם] אינן > ב ד | 29 באין > הן ב ד |
29 ורבותינו ב ד | 29 העובדים ב ד | 29/30 והנדחים . . . מצרים] וגו' ב ד > אשור אלו עשרת
השבטים והנדחים בארץ מצרים אלו דור המדבר אלו ואלו ב ד |

יד [1] עיר הנדחת לא הייתה ולא עתידה להיות ולמה נכתבה לומר דרוש וקבל
שכר אין עושין שלש עיירות נידחות בארץ ישר' כדי שלא יחריבו את ארץ ישראל
אבל עושין אחת שתים ר' שמעון אומ' אף שתים לא יעשו אלא אחת ביהודה ואחת
בגליל בסמוך לספר אפילו אחת לא יעשו כדי שלא יפרצו גוים ויחריבו את ארץ
ישראל חומר באנשי עיר הנידחת קול ביזתן והעיר כשהוא קול באנשי עיר הנידחת
חומר ביזתן והעיר כשהן בסקילה ביזתן והעיר מותרת כשהן בסייף ביזתן והעיר
אסורה: [2] החמרת והגמלת העוברת ממקום למקום שלנו בתוכה והודחו עמה הן
בסייף ביזתן והעיר אסורה ואם שהו שלשים יום הן בסייף וביזתן והעיר אסורה לא
שהו שלשים יום הן בסייף וביזתן והעיר מותרת לעולם מדיחיה בסקילה וביזתן
והעיר אסורה הדיחוה נשים וקטנים הן בסייף וביזתן והעיר מותרת הדיחוה נשים
ולא אנשים קטנים ולא גדולים יכול תהא עיר הנידחת תלמ' לומ' את יושבי עירם
אחר יושבי עירם הדבר מהלך ואין הדבר מהלך אחר כל אילו: [3] קטני בני אנשי
עיר הנידחת שהודחו עמה אין נהרגין ר' אליעזר אומר נהרגין אמ' לו ר' עקיבא
ומה אני מקיים ונתן לך רחמים ורחמך והרבך אם לרחם על הגדולים הרי כבר
נאמר הכה תכה אם לרחם על בהמתן הרי כבר נאמר החרם אותה ואת כל
אשר בה ואת בהמתה ומה אני מקיים ונתן לך רחמים אילו קטנים שבתוכה
ר' אליעזר אומ' אף גדולים אין נהרגין אלא על פי עדים והתראה ומה אני מקיים
ונתן לך רחמים שמא יאמרו הדיינין הרי אנו עושין עיר הנידחת ולמחר יהיו
אחיהם וקרוביהם קושרין שנאה בלבם עלינו אלא כך אמר המקום הריני נותן אותם
לרחמים ומיטיל אהבתי בליבם כלומר שאין בליבינו עליכם שדין אמת דנתם ולא
מתאבלין אלא אוננין שאין אנינות אלא בלב: [4] נכסי צדיקים שבתוכה אובדין
ושבחוצה לה הן פליטין ושל רשעים בין מתוכה ובין מחוצה לה אובדין ר' אליעזר
אומ' מוכיח לדבר לוט שלא היה בסדום אלא מפני נכסיו אף הוא יצא וידיו על
ראשו שנ' מהר המלט שמה וגו' דייך שתמלט נפשך אמ' ר' שמעון מפני מה
אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אובדין מפני שהן גרמן לצדיקים לדור בין הרשעים
והלא דברים קל וחומר ומה אם נכסים שאינן לא רואין ולא שומעין ולא מדברין
על שהן גרמו לצדיקים לדור בין הרשעים אמ' המקום ישרפו המטה את חבירו מדרך
חיים לדרך מות על אחת כמה וכמה שיהא בשריפה: [5] קדשי מזבח ימותו קדשי
בדק הבית יפדו ר' שמעון אומ' בהמתה פרט לבכורות ולמעשרות שללה פרט לכסף
הקדש ולכסף מעשר שיני במחובר לקרקע בין כך ובין כך מותר שנ' תקבץ פרט
למחוברין בעיר אחרת בין כך ובין כך אסור: [6] ההורג את האדם והשורף את

1 י יוט ב' (ה' ג') ; |ג עו"א ט"ז ; ג קי"א קי"ב | 7 ג סס | 11 דברים י"ג י"ד | 12 ג סס | 14 דברים
סס י"ח | 15 סס סס ט"ז | 22 י סוף י' ; ג קי"ב | 24 ברא' י"ט כ"ב | 28 י (י' ז') ; ג סס |

1 ולא נכתבה אלה ב ד | 1 וטול ב ד | 2 שכר > ר' שמעון בר ר' אלעזר ב ד | 2 כדי < ב ד |
2 שלא . . ישראל < | 3 אחת > או ב ד | 4 יפוצו ב ד | 5 (בד יש הגה ל"א ואב מסכים עם הגה
בשנויים קטנים ואלה הן: כשהן ב כשהוא חומר ל"א, וביזתן ב ל"א) | 5 חומר . . . בסקילה] כשהוא קול
וביזתן והעיר מותרת כשהן בסייף ד (בפנים) | 6 כשהן] אם שהו שלשים יום הן | 6 בסתן ב וביזתן ד |
7/8 החמרת . . . והעיר < | 8 אסורה] מותרת ב < ד | 8 ואם שהו . . . אסורה < ב ד | 10
נשים . . . מותרת < ב ד | 12 הדבר מדבר ב מהלך הדבר ד | 12 הדבר מהלך < ב | 12 אלו > יכול
אפי' נתכנסו לתוכה גרים ועבדים משוחררין תהא נעשית עיר הנדחת תלמוד לומר את יושבי עירם אחר יושבי
עירם הדבר מהלך ואין הדבר מהלך אחר כל אלו ב ד | 16/17 החרם . . . אשר בה < ב ד | 17/18 ר'
אליעזר . . . רחמים < ב | 18 יאמרו בית דין | 19/20 הרי אני ממלא אותן רחמים ב ד | 20 ומטיל
אני ב ד | 20 דין ב ד | 21 נכסים של ב ד | 24 ראשוני | 24 וגו' < ב ד | 27 שגרמו ב ד |
29 שללם ב ד |

הכיסות והמעקר את הבהמה ר' מאיר אומ' את שדרכו לשפך ישפך את שדרכו
לשרף ישרף לעקור יעקר אין ממיתין אותו לא בחיצין ולא ברמחין ולא בראשו של
חרב אלא לפיה שנ' לְפִי חָרֶב והיתה תל עולם לא תבנה עוד לא תעשה
אפילו גנות ופרדסים ד' ר' יוסי הגלילי ר' עקיבא אומ' לא תבנה עוד לכמות
שהייתה אינה נבנית אלא נעשית גנות ופרדסים והיתה תל עולם שכבר היתה
בימי יהושע ר' יוסי ור' יהושע בן קרחה אומ' הרי הוא אומ' ארור האיש לפני
י"י אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו וכי אין אנו יודעין שיריחו
שמה אלא שלא יבנה אותה ויקרא אותה על שֵׁם עיר אחרת ושלא יבנה עיר אחרת
ויקרא את שמה יריחו: [7] בבכורו יסדינה ובצעירו יציב דלתיה וכן הוא
אומר בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו והלא חיאל מיהושפט
ויריחו משל בנימין ולמה ניתלה באחאב מלמד שתולין חובה בחייב: [8] כיוצא בו
ויהונתן בן גרשם בן מנשה וכי בן מנשה הוא והלא בן משה הוא ולמה ניתלה
דבר במנשה אלא מלמד שתולין חובה בחייב: [9] באבירם בכורו יסדה ובשגוב
צעירו הציב דלתיה באבירם לא היה לו ללמד ממי שגוב רשע היה לו ממי
שילמד הם בקשו להרבות את ממונם מניין שנשתלחה בהן מאירה והיו מתמעטין
והולכין תלמ' לומ' כדבר י"י אשר דבר ביד יהושע בן נון: [10] ר' שמעון בן
אלעזר אומ' לא אותה בנה אלא אחרת בנה ומשנבנתה הותרה לישב בה וכן הוא
אומ' ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע שמא יאמרו בית דין הרי
אנו עושין עיר הנידחת ומחריבין אנו את ארץ ישראל אלא כשם ששמחה לפני
המקום בקיומן של צדיקים כך שמחה לפני המקום באבדן של רשעים שנ' ובאבוד
רשעים רינה: [11] עיר הנידחת ויושביה שיריה ופירותיה בימוס ומה שעליו ומרקולים
ומה שעליו וכל דבר שחל עליו איסור עבודה זרה כולן אסורין בהנאה: [12] זקן
ממרא שהורה ועשה כהוראתו חייב שהורה ולא עשה פטור הורה על מנת לעשות אף
על פי שלא עשה חייב: [13] המתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב ר' שמעון אומ'
אם מתנבא לבטל מקצת ולקיים מקצת פטור ובעבודה זרה אפילו מקיימה היום
וביטלה למחר חייב: [14] המתנבא מה שלא שמע כצדקיהו בן כנענה והמתנבא מה
שלא נאמר לו כחנניה בן עזור שהיה שומע דברים מפי ירמיהו הנביא שהוא היה
מתנבא בשוק העליון וחוזר הוא ומתנבא בשוק התחתון: [15] הכובש את נבואתו
כיונה בן אמתי והמוותר על נבואתו כחבירו של מיכה ונביא שעבר על דברי עצמו
כעידו והמשנה את נבואתו: [16] זר וטבול יום ומחוסר כיפורים ומחוסר בגדים ושלא
רחוץ ידיים ורגלים ופרועי הראש ושתויי יין ששימשו כולן במיתה ובמה היא מיתתן
בידי שמים: [17] כל הזוממין והבעלים מקדימין המיתה לְאוֹתָהּ מִיתָה אם לסקילה

2 ג כ"ב: | 3 דברים י"ג י"ז י"ח | 6/7 יהשע ו' כ"ו | 9 סס | 9 י כ"ח ב' (י' ב') ג קי"ג וע' לעיל 220_{18} |
10 מלכים א' ט"ז ל"ד | 12 שופטים י"ח ל' | 13 מלכים סס | 16 סס | 18 מלכים ב' ב' ה' | 18 ג קי"א |
20/21 משלי י"א י' | 22 ג פ"ו | 24 י ל' ג' (סוף י"א) ; ג ל' | 26 י סס (י"א ה') | 30 לקמן זבחים י"ג |
32 י סס (י"א ו') ; ג פ"ט מכות ב' |

1 הכסות ב ד | 2 אותו > ולא דוקרין ב ד | 4/5 דברי ר' יוסי הגלילי . . . ופרדסים < | 6/7
לפני ה' < ב ד | 8 את שמה כעיר אחרת ב ד | 9 ובצעירו . . דלתיה < ב ד | 14 באבירם >
בכורו ב ד | 14 ממה שילמוד ב ד | 14/15 ממה שילמדו הן ב ד | 23 כהוראתו < ב ד | 23
חייב < | 23 ולא < א | 24 המנבא ב ד | 25 לקיים . . ולבטל ב ד | 25 אפילו < ב ד | 26
מצדקיהו ב ד | 26 והמתנבא מה < ב ד | 37 ושלא ב ד | 28/29 הכובש . . . מיכה < ב | 30
בגדים . . כיפורים ב ד | 32 והבועלין ב ד | 32 המיתה < ב ד | 32 את המיתה ב |

1 סקילה אם לשריפה שריפה במה דברים אמורים בזמן שהוא כיוצא בהן באותה מיתה
כיוצא בהן בסקילה הוא והן בסקילה כיוצא בהן בשריפה הוא והן בשריפה כיוצא
בהן בחנק הוא בשריפה והן בחנק:

5 סליק פירקא וסליק סנהדרין

מסכת מכות

10 א [1] עד זומם אינו נמכר בזומו ר' עקיבא אומ' אף אינו משלם על פי עצמו
א מפני שהוא קנס וכל דבר שהוא קנס אינו משלם על פי עצמו: [2] העדים שאמרו
מעידין אנו באיש פלוני שלווה מפלוני מאתים זוז ביום פלוני במקום פלוני ובאו
אחרים ואמרו להם היאך אתם מעידין שהרי המלוה או הלוה היה עמנו אותו היום
במקום פלוני אין אילו זוממין אבל עדותן בטילה אבל אמרו להן היאך אתם מעידין
15 שהרי אתם הייתם עמנו במקום פלוני הרי אילו זוממין ומשלמין על פיהם היו חתומין
על השטר באחד בניסן בשמיטה ובאו אחרים ואמרו להן היאך אתם חתומין על השטר
שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני עדותן כשירה והשטר כשר שאני
אומר שמא איחר זמנו של שטר וכתבו: [3] שטר שזמנו בשבת או בעשרה בתשרי
ר' יהודה מכשיר ור' יוסי פוסל אמ' לו ר' יהודה מעשה בא לפניך בציפורי והכשרתה
20 א' לו ר' יוסי אני לא הכשרתי ואם הכשרתי הכשרתי: [4] העדים שאמרו מעידין אנו
שסימא פלוני את עין עבדו ואחר כך הפיל את שינו שכן הרב אומ' נמצאו זוממין
משלמין לעבד הפיל את שינו ואחר כך סימא את עינו שכן העבד אומר ונמצאו
זוממין משלמין לרב סימא שתיהן כאחת והפיל את שתיהן כאחת ובאו אחרים ואמרו
לא כי אלא שתיהן זו אחר זו ונמצאו זוממין משלמין לעבד: [5] סימא שתיהן זו
25 אחר זו והפיל שתיהן זו אחר זו ובאו אחרים ואמרו לא כי אלא שתיהן כאחת
ונמצאו זוממין משלמין לרב סימא את עין עבדו והרי הוא תחתיו ומשמשו ונמצאו
וממין משלמין דמי עבד והסומא לרב: [6] העדים שאמרו מעידין אנו באיש פלוני
שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה שכן האשה אומרת ונמצאו זוממין משלמין
דמי כתובתה לאיש שגירש את אשתו ונתן לה כתובתה שכן האיש אומר ונמצאו
30 זוממין משלמין כתובתה לאישה שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובה והרי היא
תחתיו ומשמשתו ונמצאו זוממין אין אומרין ישלמו לה כתובתה אלא טובת הנאת
כתובתה וכי מה טובת הנאת כתובתה אין אומרין כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה
של זו שאם תמות בחיי בעלה בעלה יורשה לאחר מיתת בעלה תירש כתובתה והן
יורשין אותה לפי כך הן משלמין: [7] העדים שאמרו מעידין אנו באיש פלוני שגנב
35 חלבו של חבירו ולא אכלו גנב נבלתו של חבירו ולא אכלה ונמצאו זוממין לוקין

10 י סוטה י״ט ב' (סוף ג'); ג ג'; ע' לעיל 361_{11} | 11 י ל״א ב' (א' ג'); ג ה' | 18 י ב״ב (סוף); ג ב״ב קע״א | 20 ע' לעיל 365_{15}; ג ב״ק ע״ג | 24 שם | 27 י ל״א א' (א' א'); ג ג' | 34 ע' לעיל ב״ק ע' י״ז י״ט; י שם; ג כתובות ל״א |

1 בזמן > ב ד | 10 בזוממו ב ד | 72 מאתים] אלף ב ד | 15/16 חותמין ... חותמין ב ד | 19 בצפורי > ב ד | 20/2 העדים . . . לרב > ב | 21 באיש פלוני שסימא | 21 אומר > ואח״כ ב ד | 23 והפיל שינו כאחת | 26 משלמין > דמי עבד הסומא | 26 ומשמשו | 30 דמי כתובה ב ד | 30 לאיש א | 33 יורשת ב ד | 33 והן] ואין ב ד |

1 ומשלמין שעל מנת כן העידוהו על מנת שילקה וישלם גנב חלבו של חבירו ואכלו
גנב נבלתו של חבירו ואכלה הרי זה לוקה וחייב בתשלומין שבעיסקי ממון הוא אומ'
לא תענה ברעך עד שקר ובעיסקי מכות הוא אומ' ועשיתם לו כאשר זמם
לעשות לאחיו דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' כדי רשעתו מת אינו משלם לוקה
5 אינו משלם ומודים חכמ' לר' מאיר שאם העידוהו שהוא בן גרושה או בן חלוצה
נתין או ממזר שהן לוקין את הארבעים: [8] מאימתי זוממין חייבין לשלם משתיתפרש
עדותן לבית דין נמצא חייב לו מן הדין לפיכך הוא משלם: [9] מה שנים נמצא אחד
מהם קרוב או פסול עדותן בטילה אַף שְׁלֹשָׁה נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל עֵדוּתָן
בְּטֵילָה ומנין אפילו הן מאה תלמ' לומ' עֵדים: [10] מעידין אנו באיש פלוני שהרג
10 את הנפש ובאו אחרים והזימום הנידון כשר כת הראשונה חייבת ובאו אחרים והזימום
הנידון חייב וכת הראשונה פטורה וכת השנייה חייבת כת אחת נכנסת וכת אחת
יוצאה אפילו הן מאה כולן פטורין ר' יהודה אומ' איסטיטית היא זו ואינה נהרגת
אלא כת הראשונה בלבד אמ' ר' יוסי במה דבר' אמורים בדיני נפשות אבל בדיני
ממונות יתקיים עדות בשאר עדים ר' מאיר אומ' אף בדיני ממונות והוא לא ידע שיש
15 להן קרוב או פסול תתקיים עדות בשאר עדים ר' דוסתאי בן יהודה או' עדים זוממין
שבאו אחרים והזימו זוממיהן פטורין: [11] עד זומם פסול מכל עדיות שבתורה דברי
ר' יהודה אמ' לו ר' יוסי במה דבר' אמור' בזמן שהוזם לעדות נפשות אבל לא הוזם
אלא לעדות ממון אינו פסול אלא לאותה עדות בלבד:

ב [1] אילו הן הגולין נתכוון להכות את העץ והיכה את האדם והרגו את הבקעה
20 והיכה את האדם והרגו הרי זה גולה ניתוה בקעת מן העץ המתבקע הרי זה אינו
גולה דברי ר' יהודה ר' אומ' בזה גולה: [2] היה משלשל כלים מלמעלה למטה ונפסק
החבל או שנשמט הרי זה גולה היה דולה בחבית והיכה דרך ירידתה גולה שלא
כדרך יְרִידָתָהּ אינו גולה ר' יהודה אומ' בין כך ובין כך אינו גולה עד שיפול כל
החבל מידו: [3] היה מעגל במעגילה והלכה לה על האדם והרגתו הרי זה גולה
25 ור' שמעון אומ' אינו גולה עד שיפול כל המחצלין מידו: [4] טבח שהיה מקצב והיכה
לאחריו והרג הרי זה גולה לא היה יודע שיש תינוק בעריסה וישב עליו והרגו לא
היה יודע שיש אדם בבור וזרק את האבן בבור והלכה לה על האדם והרגתו הרי
זה גולה: [5] שליח בית דין שהיכה ברשות בית דין הרי זה גולה רופא אומן שריפא
ברשות בית דין הרי זה גולה המחתך את העובר במעי אשה ברשות בית דין והרג
30 הרי זה גוֹלֶה הזורק את האבן ברשות הרבים והרג הרי זה גולה ר' אליעזר בן יעקב
אומ' אם משיצאת האבן מידו הוציא את ראשו מן החלון הלה וקיבלה פטור שנ'
ומצא את רעהו ומת עד שיהא חבירו מַצוּי לוֹ בשעה שהורגו: [6] אילו שאינן
גולין היה מכה את העץ והיכה את האדם והרגו את הבקעה והיכה את האדם והרגו

3 שמות כ' ט״ז | 3/4 דברים י״ט י״ט | 4 דברים כ״ה ב' | 7 י שם (א' ג'); ג ה' | 9 שם | 16 ג כ״ז | 19 י ל״א ג' (ב' ב'); ג ז: | 21 י שם (ב' א'); ג שם | 24 ג ט': | 25 שם | 28 ע' לעיל 355_{22}; י שם (ג ד' ה'); ג ח' | 32 דברים י״ט ה' |

4 לאחיו > ב ד | 7 בבית ב ד | 7 מה > (ובב מקום ריק) | 8/9 אף . . . בטלה > ב ד | 9 הן > ב ד | 10 הנדון פטור ב ד | 11/12 פטורה . . . פטורין > ב | 12 יהודה > ב | 12 איצטניסית | 14 עדים > ב ד | 14 ור' אומ' ב ד | 14 ממונות > כן ב ד | 14 ידע > ב ד | 19 (הפרק שני בא לא נמצא בב ולא בד, בב נמצא לכל הפחות סמן כי חסר פרק, כי אחר סיום הפרק א' כתב הסופר פרק ג' ואז ד' ה' ומזה נדע כי חסר פרק אבל בדפוס לא נמצא רושם מזה החסרון) | 32 תחלה כתב הסופר מצילו וניקד עליו ותקן בנקודות |

הרי זה אינו גולה נשל הברזל מן העץ המתבקע הרי זה גולה דברי ר׳ יהודה ר׳ אומ׳ בזה אינו גולה היה מושך ממטה למעלה ונפסק החבל או שנשמט הרי זה אינו גולה היה מושך במעגילה והלכה לה על האדם והרגתו הרי זה אינו גולה היה מקצב והיכה והרג הרי זה אינו גולה היה יודע שיש תינוק בעריסה וישב עליו והרגו היה יודע שיש אדם בבור וזרק את האבן בבור והלכה לה על האדם והרגתו הרי זה אינו גולה שליח בית דין שהיכה שלא ברשות בית דין והרג הרי זה אינו גולה: [7] הכל גולין על ידי ישראל וישראל גולין על ידיהן חוץ מעל ידי גר תושב גר תושב גולה ולוקה על ידי גר תושב חבירו ישר׳ גולה ולוקה על ידי עבד וכותי ועבד וכותי גולה ולוקה על ידי ישראל: [8] עבד שגלה לעיר מקלט אין רבו חייב במזונותיו ולא עוד אלא שמעשה ידיו לרבו האשה שגלתה לעיר מקלט בעלה חייב במזונותיה ואם אמ׳ צאו לה מעשה ידיה במזונותיה הרשות בידו: [9] הסומא אינו גולה דברי ר׳ יהודה פוטרו היה ר׳ יהודה מן המיתה ומן המכות וחכמ׳ אומ׳ הרי הוא כפיקח לכל דבריו: [10] השונא אינו גולה ואינו נהרג אלא על פי עדים והתראה ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומ׳ יומת מיד ווו היא התראתו ר׳ שמעון אומ׳ יש שונא גולה ויש שונא שאינו גולה כשתימצא לומר לדעת הרג לוקה שלא לדעת הרג אינו לוקה נפסק החבל הרי זה גולה נשמט החבל הרי זה אינו גולה: [11] נשמט הברזל מקתו או מתוך ידו אפילו שלא כדרך ירידתו אינו גולה להיכן גולה לערי מקלטו והרג הרי זה גולה כשתימצא לומר שני שוגגין ושני מזידין מזיד על פי עדים והתראה חייב שלא על פי עדים והתראה פטור: [12] שוגג כדרך ירידתו גולה שלא כדרך ירידתו אינו גולה להיכן גולה לעיר מקלטו ובמדבר גולה למחנה לויה ובן לוי גולה לפלך אחר ואם גולה לפילכו הרי זה קולטו:

ג (ב) [1] שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן ומשבאו לארץ הפרישו עוד שלש ואף על פי כן לא היו אילו ואילו קולטות עד שכיבשו וחילקו משכיבשו וחילקו נתחייבו במעשרות ובשביעית אילו ואילו קולטות: [2] שלש ערים הפריש יהושע בארץ כנען והיו מכוונות כנגד שלש שבעבר הירדן כשתי שורות שבכרם חברון ביהודה כנגד בצר במדבר שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד קדש בגליל כנגד גולן בבשן ואף על פי שהפרישו שכם בהר אפרים לא היתה קולטת הפרישו קרית יערים תחתיה עד שכיבשו את שכם ואף על פי שהפרישו את קדש בגליל לא היתה קולטת והפרישו גמלא תחתיה עד שכיבשו את שכם: [3] ושלשת שיהו משולשות שיהא מחברון לדרום כמחברון לשכם ומחברון לשכם כמשכם לקדש: [4] נפלה אחת מהם בונין אותה במקומה ומנין אף במקום אחר תל׳ לומ׳ שש ערי מקלט באותו השבט ומנין אף בשבט אחר תל׳ לומ׳ תהיינה שיהו מכוונות וקולטות כראשונות: [5] ר׳ אליעזר בן יעקב אומ׳ כותבין מקלט מקלט על פרשת דרכים כדי שיהא רואה וגולה לערי מקלט מוסרין לו שני תלמידי חכמים שלא יהרגנו בדרך וידברו אליו אל תנהג באיש הזה מנהג שופך דם כי בשגגה בא מעשה לידו ר׳ מאיר אומ׳ מדבר הוא על פי עצמו שנ׳ וזה דבר הרוצח אמ׳ לו הרבה שליחות עושה ר׳ שמעון אומ׳ משום מלחמה אין

5 י׳ סס (ב׳ ה׳ ב׳); ג ז׳ | 6 ג ח׳ | 11 י׳ סס (ב׳ ה׳); ג ט׳ | 13 סס | 16 י׳ (ב׳ ז׳); ג ז׳: | 19 ג י״ב: | 22 י׳ סס; ג ט׳ | 24 סס | 30 י׳ סס | 33 י׳ סס; ג י״ח | 36 דברים י״ט ד׳ |

22 וכשבאו ב ד | 24 נתחייבה הארץ ב ד | 29 נמלא | 29 שכם] קדש ב ד | 31 ערים | 31 מקלט < | 34 שלא] שמא ב ד | 34 תנהגו ב ד | 35 מדבר הוא על ידי ב ד | 36 וזה < ב ד |

מחזיר את הרוצח אפילו הוא נזיר אין יוצא משם לעולם אבל מגלח כל שערו ומשלח תחת הדוד ר׳ אליע׳ בן יעקב אומ׳ מה תל׳ לומ׳ שמה שמה שלשה פעמים שם תהא דירתו שם תהא מיתתו שם תהא קבורתו: [6] ובונין לו בית ויושב בתוכה שנ׳ וישב בה ולא בתחומה מצאו גואל הדם בתחומה של עיר הרי הוא כאחד מכל אדם וחייב על מכתו ועל קללתו וחייב על נזקיו בין איש ובין אשה והורגו במזיד נהרג בשוגג גולה לערי מקלט ר׳ יוסי אומ׳ לעולם אינו נהרג עד שיעמוד בפני הדיינין שנ׳ ולא ימות הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט: [7] ר׳ עקיבא אומ׳ ראהו בית דין שהרג הרי זה אינו גולה ראוהו בית דין הגדול שהרג הרי זה אינו גולה ואין ממיתין אותו מיד אלא משיבין דיינין אחרים ומעידין בפניהם שנ׳ ולא ימות הרוצח ר׳ אלעזר אומ׳ ברוצח שיצא חוץ לתחום מחוץ לגבול עיר מקלטו הכתוב מדבר שנ׳ ורצח גואל הדם את הרוצח אין לו דם בכל אדם: [8] רוצח שגלה לערי מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני ולא יאמר את הדבר וישנה שנ׳ וזה דבר הרוצח אין לך אלא דבר הראשון ההורג באותה העיר גולה משכונה לשכונה ובן לוי גולה מעיר לעיר ור׳ אומ׳ אני שתהא מחיצת העיר כעיר שלשה עיירות הללו אין בונין אותן לא כרכים גדולים ולא טירים קטנים אלא עיירות בינונית אין בונין אותן אלא במקום שיש מים אין להם מים מביאין להם מים ואין בונין אותן אלא במקום שיש אוכלסין נתמעטו אוכלוסין מביאין אחרים ומושיבין תחתיהם נתמעטו דיוריהם מוסיפין עליהם כהנים לוים וישראל: [9] אין עושין אותן בדין ויצידה דברי ר׳ נחמיה וחכמים מתירין ואין מפשילין לתוכן חבלים ואין עושין בתוכן כלי זכוכית שלא להרגיל רגל גואל הדם לשם: [10] שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן ומשבאו לארץ הפרישו עוד שלש אחרות ולעתיד לבוא מפרישין עוד שלש על שלש הרי שש ועוד שלש הרי תשע על השלש האלה הרי שתים עשרה אבא שאול אומ׳ שלש על שלש הרי שש ועוד שלש הרי תשע על שלש שתים עשרה על השלש האלה הרי חמש עשרה:

ד (ג) [1] האוכל מן הפסח כזית חי כזית נא כזית שלוק כזית מבושל חייב הוציא ממנו כזית מבית לבית ומחבורה לחבורה בשעת אכילה הרי זה חייב שנ׳ לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ואם בישלו עובר עליו משום פסול קודש: [2] המפטם את הקטורת במתכונתה הרי זה חייב והמריח בה פטור ואינו חייב אלא משום מועל בלבד: [3] הסך שמן המשחה שעשה משה במדבר הרי זה חייב כרת סכו בראשו בגופו באחד מאיבריו אף על פי שלא שיפשף חייב וכמה יסוך ויהא חייב כזית אחד הסך ואחד המיסך במה דבר׳ אמור׳ בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם

2 במדבר ל״ה ט״ו, כ״ה, כ״ו | 3 ג י״ב | 4 במדבר ל״ה כ״ו | 7 סס סס י״ב | 7 י׳ סס; ג סס | 10 במדבר סס | 10 סס סס כ״ב | 11 י׳ סס; ג סס | 14 ע׳ לעיל 440_{20} ; ם מסעי | 20 ם שופטים כי תשמור | 25 ע׳ לעיל 165_{30} 166_{1}, 161_{30} ; ג פסחים ח״א: | 27 ג כריתות ה׳ | 29 סס |

1 אבל] אלא ב ד | 5 וההורגו ב ד | 6 וערי ב ד | 7 לפני . . למשפט < | 8/9 הרי . . אינו גולה < ב ד | 9 אין ב ד | 10 הרוצח < עד עמדו וגו׳ ב ד | 10 ר׳ אלעזר < ב ד | 11 הכתוב מדבר שנ׳ < א | 11 ככל ב ד | 15 העיר < לו ב ד | 15 שלשה] שלימה ב ד | 15/16 אין בונין . . בינונית < ב ד | 16 שיש בו ב ד | 16 מביאין] כורין ב ד | 17 מים < אין בונין אותן אלא במקום שיש שוק אין להם שוק עושין להן שוק ב ד | 18 מוסיף ב ד | 18 אין < ב ד | 19 ויצירה | 19 בתוכם ב ד | 22 הרי שש ועוד שלש < ב ד | 22/23 על השלש . . . עשרה < ב ד | 23 ר׳ נהוראי ב ד | 23/24 תשע על שלש < ב ד | 24 על השלש < ב ד | 25 כזית מן הפסח ב | 25 כזית חי < ב ד | 28 והמריח בה פטור] בין שפיטמה כולה בין שפיטמה חציה אבל אם היה מתעסק [מתכוין ב] להתלמד בה או למוסרה לרבים אם חיסר אחת מכל סמניה אינו חייב אלא משם מועל בלבד המפטם שמן המשחה הרי זה חייב והסך ממנו פטור אלא ב ד | 31 הניסך ב ד |

שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב: [4] האוכל את הטבל 1
אפילו אינו מחוסר אלא תרומה גדולה בלבד מעשר ראשון ומעשר שיני ואפילו מעשר
עני הרי זה חייב: [5] ר' יוסי אומ' כהן שעלתה בידו תאינה של טבל בשנת מעשר
שיני בירושלם בשנת מעשר עני בגבולין אמר תרומתה בעוקצה ואכלה מעשר ראשון
בדרומה ואכלה מעשר שיני בצפונה ואכלה פטור ואם היה זר חייב על כל אחת 5
ואחת שאילו מתחילה אכלה אינו חייב אלא אחת האוכל בשר בכור אפילו לאחר
זריקה הרי זה לוקה את הארבעים: [6] מעשר שני והביכורים מצטרפין חוץ לחומה
לספוג עליהם את הארבעים דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אין מצטרפין: [7] המבשל
בשר בחלב הרי זה חייב כמה יבשל ויהא חייב כחצי זית בשר וכחצי זית חלב כדי
שיהו זה וזה כזית וכשם שחייבין על בישולו כך חייבין על אכילתו כמה יתבשל 10
ויהא חייב כדי שיהא נאכל משום בישול האוכל מגיד הנשה כזית הרי זה חייב
ור' יהודה פוטר עד שיאכל משניהם אכלו ואין בו כזית הרי זה חייב ור' יהודה פוטר
עד שיאכל משניהם אכלו ואין בו כזית הרי זה חייב ור' יהודה פוטר עד שיהא
בו כזית אכל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים ור' יהודה אומ'
אינו סופג אלא ארבעים: [8] השוחט אותו ואת בנו על הראשון פטור ועל השיני 15
חייב: [9] הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת
אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנידה הרי זה חייב וכשם שהוא לוקה כך היא לוקה
ועובר על כל שם ושם שיש בו ואם היתה לכהן גדול אלמנה וגרושה וחללה וזנה
חייב על כל אחת ואחת אלמנה מחמשה וגרושה מחמשה לא יהא חייב אלא אחת
האוכל אבר מן החי מן הבהמה מן החיה מן העופות טהורין כל שהן וטמאין עד שיהא 20
בו כזית אכל בהמה טהורה וחיה טהורה ועוף טהור בחייהן מצטרפין במיתתן אין
מצטרפין בהמה טמאה וחיה טמאה ועוף טמא בין בחייהן בין במיתתן הרי אילו מצטרפין:
[10] המלביש את חבירו כלאים המטמא את הנזיר אף על פי שהמלביש מזיד והמטמא
מזיד חייב פטור אם היה לובש מזיד ומטמא מזיד חייב פטור המקיף פאת ראשו של חבירו
שניהם חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם 25
שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב וחייב עליו שתים אחת
בראש הצידעה מיכאן ואחת בראש הצדעה מיכאן ואינו חייב עד שיקיפנו בתער
והמקיף את האשה ואת הקטן פטור והמקיף פאת זקנו של חבירו שניהם חייבין
במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם שוגגין שניהם
פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב וחייב עליו חמש שתים מיכאן 30
ושתים מיכאן ואחת למטה ר' אלעזר אומ' אם נטלן כולן כאחת אינו חייב אלא
אחת מגביה ונוטל חייב על כל אחת ואחת ואינו חייב עד שיטלנו
בתער נטלו במספריים וברהיטני פטור רבן שמעון בן גמליאל אומ' משום ר' אלעזר
ליקטו במלקטות הרי זה חייב: [11] הקורח קרחה בראשו של חבירו שניהם חייבין

1 ג ט"ז, יבמות פ"ו ; וע' לעיל 320_{7}, 92_{1} | 3 ג י"ט | 8 ג חולין ק"ה, נ"ב | 15 ג סס ע"ה | 16 ג י"ג, ב"ק ט"ו, כריתות י"ט, קידושין ע"ז | 20 י' נזיר נ"ד ד' (וי' ה') ; ג חולין קי"א קי"ב, מעילה ט"ז | 23 ע' לעיל 48_{19}, 288_{25} ; ג נזיר מ"ד: | 24 ג כ' | 27 ע' לעיל 288_{23} | 30 ג סס | 31 סס |

6 זר שאכל ב ד | 7 זריקת דמיו ב ד | 11 חייב > אכל כולו ואין בו כזית חייב ; 12/13 ור' יהודה . . . חייב < ב ד | 14 משתי ירכות < ב ד | 22 בהמה . . . ועוף טמא] וטמאין ב ד | 22 מצטרפין > בהמה טמאה וחיה טמאה ועופות טמאין בחייהן מצטרפין במיתתן אין מצטרפין ב ד | 24 חייב < ב פטור < ד | 24 אם . . חייב < | 24 פטור < ב ד | 25 בזמן < ב ד | 27 הצדע ב הצד ד | 28 והמקיף] והמשחית ב ד | 28 חבירו < | 29 שניהן < ב ד | 30 חמש < ב ד | 31 מלמטה ב ד | 33 ברהיטנא [בריטנא ב] ובמספרים ב ד | 34 במלקט ב ד | 34 בראשו של חברו < ב |

1 במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם שוגגין שניהם
פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב: [12] הקורח קרחה אחת על
חמשה מתים חייב על כל מת ומת ר' יוסי אומ' אינו חייב אלא אחת חמש קריחות
על מת אחד חייב על כל קרחה וקרחה ואינו חייב עד שיקרח על המת וכמה יקריח
5 ויהא חייב כדי שיראה מקום קרחה: [13] השורט שריטה בבשרו של חבירו שניהם
חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל אם היו שניהם שוגגין
שניהם פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב: [14] השורט שריטה
אחת על חמשה חייב על כל אחת ואחת ר' יוסי אומ' אינו חייב אלא אחת חמש
שריטות על מת אחד חייב על כל שריטה ושריטה ואינו חייב עד שיסרוט על
10 המת וכמה ישרוט ויהא חייב כדי שיראה שריטה אחת: [15] הכותב כתובת קעקע
בבשרו של חבירו שניהם חייבין במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהם מזידין אבל
אם היו שניהם שוגגין שניהם פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור מזיד חייב
ואינו חייב עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכוחל לעבודה זרה קלפו באוזמל פטור הרושם
על עבדו שלא יברח פטור: [16] המתגודד על המתים ביד פטור ובכלי חייב לעבודה
15 זרה בין ביד ובין בכלי חייב: [17] כהן גדול שפרע או שפירם או שניטמא לאחד מן
הקרובים הרי זה חייב זה הכלל כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה לוקה עליה
את הארבעים וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין לוקה עליה את
הארבעים אבל כהן הדיוט שמיטמא לשאר מתים או שנכנס לבית הקברות חייב
נכנס לשדה שאבד בה קבר בתוכה אינו חייב עד שיהלך את כולה נכנס לבית
20 הפרס או למדוד את ארץ העמים או שיצא לחוצה לארץ מלקין אותו מכות מרדות
מכת תורה ארבעים חסר אחת אומדין אותו אם יש בו ללקות לוקה ואם לאו אינו
לוקה אבל מכות מרדות אינו כן אלא מכין אותו עד שיקבל או עד שתצא נפשו:

ה ה (ד) [1] החוסם את הפרה והמזויג את הכלאים פטור אין לך שהוא חייב אלא
הנוהג והמנהיג בלבד ר' אלעזר אומ' נזיר שהניח פיו על פי חבית של יין ושתאה
25 כולה בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת מתרין בו ושותה מתרין בו ושותה חייב
על כל אחת ואחת וכן היה ר' אלעזר אומ' נטל אשכול של ענבים ואכלן בהתראה
אינו חייב אלא חטאת אחת מתרין בו ואוכל מתרין בו ואוכל חייב על כל אחת ואחת
אכל הימנו ענבים לחים ויבשים אכל הימנו שני חרצנים ווגא או שסחט ממנו כזית
יין ושתה חייב על כל אחת ואחת: [2] המעלה כזית משתי הלחם לעבודה או בחוץ
30 הרי זה חייב שנ' קרבן ראשית תקריבו אותם לי"י: [3] אחד המזבח ואחד
הנכנס לסך המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם ומבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים
קלים ממותר העומר ומשתי הלחם ומלחם הפנים ומשירי מנחות ומשאור ומדבש עובר
בלא תעשה שנ' כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לי"י ר' יוסי

10 ג כ"א | 14 סס | 15 ג סנהדרין פ"ג: | 16 ע' לעיל 290_{19}, לקמן הלכות י"ז י"ח | 21 ע' לקמן 444_{26} | 23 ע' לעיל 80_{9}, 288_{18} | 30 ויקרא ב' י"ב | 30 ג מנחות נ"ז, תמורה מ' | 33 ויקרא סס י"א |

1 שניהן < ב ד | 2 אחת < ב ד | 5 משם קרחה ב ד | 6/7 שניהן . . שניהן < ב ד | 8 אחת < ב ד | 8 חמשה > מתים ב ד | 8 על כל מת ומת ב ד | 10 שירא משם שריטה ב ד | 11 ששניהן ב ד | 12 שניהן . . שניהן < ב ד | 13 שיכתב ויקעקע] שיקעקע ב ד | 13 באיזמל ב ד | 14 על עבודה ד < ב | 15 זרה . . חייב < ב | 15 מן] מכל ב ד | 18 שניטמא ב ד | 20 למדוד ב < ד | 20 לארץ ד < ב | 20 העמים] חטמים ב | 20 מכין ב ד | 21 בו] לו ב ד | 22 אבל < ב ד | 22 שיקבל > עליו ב ד | 23 החיטם ב | 24 ר' אלעזר] ר"ל | 26 אכלו כולו ב ד | 26 בהתראה > אחת ב ד | 27 חטאת < ב ד | 31 הנכנס לסך] הכבש לכך ב ד | 33 ממנו . . להי' < ב ד |

או׳ חטאתו חטאת ועולה עולה ושלמים שלמים אינו חייב אלא אחת אבל אם חטאת עולה ושלמים חייב על כל אחת ואחת: [4] המקדש בעל מום למזבח עובר משום חמשה לאוין משום בל תשחוט ומשום בל תקדיש ובל תזרוק את דמו ובל תקטיר את חלבו ובל תקטיר מקצתו שנ׳ תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו ור׳ יוסי בר יהודה אומ׳ אף משום בל תקבל את דמו הקדישו ולא שחטו אינו חייב אלא אחת הקדישו ושחטו וזרק את דמו חייב על כל אחת ואחת המקדיש רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר עובר משום כל השמות הללו והרי הן כבעלי מום שקדם הקדישן את מומן ואין יוצאין לחולין אלא על מום קבוע בלבד: [5] המימר במוקדשין והגוזז במוקדשין והעובד במוקדשין או ששחטן חוץ לזמנן או ששחטן חוץ למקומן עובר בלא תעשה יש תולש שתי שערות עובר משום ארבעה דברים משום נזיר משום מצורע משום יום טוב ומשום מקיף: [6] הממית את האדם ואת הבהמה ואת החיה ואת העופות בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקבות אחד חבר מרובה ואחד חבר מועט עובר בלא תעשה שנ׳ וחובר חבר אחד חובר את הנחש ואת העקרב והמסרס את האדם ואת הבהמה ואת החיה ואת העופות בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקיבות הרי זה חייב ר׳ יהודה אומ׳ מסרס זכרים חייב מסרים נקבות פטור: [7] העושה עבו׳ ורה המחתיך והמעמיד הסך והמקנח והמגרר עובר בלא תעשה: [8] הנותץ אבן אחת מן האולם מן ההיכל מבין האולם ולמזבח ומן המזבח עובר בלא תעשה שנ׳ ונתצתם את מזבחותם ושברתם את מצבותם לא תעשון כן לי״י אלהיכם: [9] ר׳ ישמעאל או׳ המוחק אות אחת מן השם עובר בלא תעשה שנ׳ ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לי״י אלהיכם: [10] המאחר במוקדשין והמופר במוקדשין והמשייר חמץ בפסח והמקיים כלאים בכרם עובר בלא תעשה אבל אינו לוקה את הארבעים לפי שאין בהן מעשה זה הכלל כל שיש בו מעשה לוקה וכל שאין בו מעשה אינו לוקה חוץ מן המימר והמקלל את חבירו בשם: [11] הנוטל אם מעל הבנים ר׳ יוסי אומ׳ משום ר׳ יוסי הגלילי כל עוברי לא תעשה שעברו על מצות לא תעשה שיש בה קום ועשה אם קיימן את מצות לא תעשה פטורין ואם לאו חייבין: [12] עבר עבירה שיש בה שני לאוין אין אומדין אותו אומד אחד על שניהם אלא לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה אמדוהו שאין יכול לקבל אלא ארבעים אין מוסיפין לו אפילו אחת אבל גורעין ממנו אחת אמדוהו שאין יכול לקבל אלא עשרים אין מוסיפין לו אפילו אחת אבל גורעין ממנו שתים לפיכך אם הוסף לו חון אפילו רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו: [13] אמדוהו שאין יכול לקבל אלא שלש אפילו עומד ומפריץ אין מוסיפין לו אפילו אחת לפיכך אם הוסיף לו חון אפילו אחת רצועה ומת הרי זה גולה על ידו: [14] אין אומדין אותו יותר מארבעים דברי ר׳ יהודה

2 לקמן תמורה א׳; ת אמור פ׳ ו׳ (נ״ח ב׳); ג תמורה ו׳ | 4 ויקרא כ״ב כ״א | 8 ג זבחים כ״ט; ע׳ לעיל 288_{24}, 122_{16} | 13 דברים י״ח י״א | 13 ת אמור פר׳ ז׳ (נ״ט א׳); ג שבת ק״י; | 15 ע׳ לעיל 430_{13}; ג סנהדרין ס״ה | 18 דברים י״ב ג׳ ד׳ | 19 ג מנחות ל׳ | 20 דברים שם | 20 ג כ״א; ע׳ לעיל 74_{18} | 23 ג חולין קמ״א | 26 ג כ״ז: | 30 שם | 32 ג כ״ג |

1 חטאת עולה שלמים אינו חייב ב ד | 1 אם] אמר ב ד | 2/6 המקדש . . . אחת ואחת < ב | 7 כל < ב ד | 8 והגוזז] והנודר ב ד | 8 במקדש ב ד | 9 במקדש ב ד | 11 הממית] החובר ב ד | 13 ואת] ואחד חובר את ב ד | 14 העוף ב ד | 15 מסרים] ואת ב ד | 16 והמגריד ב ד | 17 מן ההיכל ומן האולם ב ד | 17 מבין האולם למזבח < ב ד | 18 ושברתם את מצבותם] וגו׳ | 20 והמופיר] המימיר | 21 בכרם < ב ד | 23 המימר > הנשבע ב ד | 24 על ב ד | 25 קיימו ב ד | 25 תעשה > שבה ב ד | 27 לוקה > מלקות ב ד | 28 אחת] אם ב ד | 29/30 לפכך . . . על ידו < ב ד | 30 אמדוהו] אמהות ב |

אמ׳ ר׳ יוסי במה דברים אמורים בעדות אחת ובהתראה אחת אבל בשתי עדיות ובשתי התראות אומדין אותו אפילו חמשים ואפילו מאה לפיכך אם קִילַה באחד מהן מלקין אותו אמדוהו שאם ילקה וקילַה הוא מלקין אותו שאם יוצא מבית דין קילַה הוא מלקין אותו קילַה עד שלא לקה מלקין אותו שנ׳ והכה ונקלה אם משלקה וקִילַה אין מלקין אותו ובמה הוא קללתו אחד האיש ואחד האשה בריעי דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומ׳ האיש בריעי והאשה במים וחכמ׳ אומ׳ אחד האיש ואחד האשה בין ברעי בין במים פטור: [15] מכות בשלשה אחד מכה ואחד מונה ואחד קורא ולא היו מתעלפין עליו רצועה ולא היתה ארוכה אלא קצרה כדי שלא תגיע לציפר נפשו וימות: [16] אילו הן הלוקין כל עוברי לא תעשה שעברו על מצות לא תעשה שבתורה שיש בה קום ועשה אף על פי שהם חייבין עליה מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים מלקין אותן: [17] מיתה בידי בית דין אין מלקין אותן שנאמר כדי רשעתו מת אינו לוקה משלם ואינו לוקה:

סליק פירקא וסליק מכות

שבועות

א [1] אין בה ידיעה בתחילה בין שיש בה ידיעה בסוף שעירי ראשי חדשים ושעירי הרגלים מכפרין דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה ור׳ שמעון אומ׳ חולקין בשעירים על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף וטהור שאכל את הטמא שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון אומ׳ שעירי הרגלים מכפרין אבל לא שעירי ראשי חדשים ומודה ר׳ יהודה בשעיר שלא קירב ברגל שיקרב בראש חודש לא קרב בראש חודש יקרב ביום הכיפורים לא קרב ביום הכיפורים יקרב ברגל הבא שמתחילתו לא הוקדשו קרבנות ציבור אלא על מנת לקרב על מזבח החיצון: [2] היה ר׳ שמעון אומ׳ שלשים ושני שעירים קריבין לציבור בכל שנה ושנה שלשים וא׳ בחוץ נאכלין ואחד בפנים ואינו נאכל והשעיר המשתלח שנים עשר׳ בשנים עשר חדשי השנה שבעה בפסח ושמונה בחג ושנים ביום הכיפורים אחד בראש השנה שנים בעצרת אחד בגלל הלחם ואחד בגלל היום כיפור הראשון על מה השיני מכפר על טומאה שאורע בין זה לזה ואמור כל ישר׳ צריכין להביא שני שעירים בכל יום אלא שחס הכתוב על ממונם של ישראל: [3] היה ר׳ שמעון אומ׳ קשה טומאת מקדש וקדשיו מכל עבירות שבתורה שכל עבירות שבתורה מתכפרת בשעיר אחד וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרין בשלשים ושנים שעירים כל עבירות

4 דברים כ״ה ג׳ ד׳ | 5 ע׳ לעיל 429_{18} י סוטה י״ט ב׳ (סוף ג) | 7 ג שם | 11 ע׳ לעיל 364_{29} 363_{23} | 19 י ל״ג א׳ (א׳ ג׳ ד׳); ג ע׳ י׳ | 26 י שם (א׳ ה׳) |

2 קלקל באחת מהן ב ד | 3 שאם לוקה יקלקל הן ב ד | 3 וקלקל ב ד | 4 הוא] הם ב ד | 4 קלקל ב ד | 4 הכה תכה ב ד | 5 קלקל ב ד | 5 קלקלתו ב ד | 6 מאיר] יוסי ב ד | 7 פטור < ב ד | 8 יהו מתחלפין ב ד | 8 לא ב ד | 9 שבתורה < ב ד | 9 לצפור] לצורפי ב | 10 עליה < ב ד | 11 דין > וכרת בידי בית דין א | 11 אין < א | 17 (גם במסכתא זו לא דקדקתי יפה בב לכן אסמון ב רק במקומות שהערתי שנוי) | 22 רגלים . . ראשי חדשים | 22 אומ׳ < | 23 חודש | 23 שמעון | 24 לרגל | 25 שיקרב | 26 ל׳ ובי ב ל״ב ד | 29 לחם הפנים | 30 שאירעם | 30 ואמרינן כך | 31 ממונן] נכסים |

שבתורה מתכפרות פעם אחת בשנה וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרות בכל חודש
וחודש שנ' לכן חי אני נאום י"י אלדים אם לא את מקדשי טימאת בכל
שיקוציך ובכל תועבותיך וגם אני אגדע ולא תחום עיני וגם אני לא
אחמול קשים היו שיקוציים שעשיתה והתועבות וטומאת מקדש קשה מכולן: [4] מעשה
בשני אחים כהנים שהיו שוין ורצין ועולין בכבש וקדם אחד מהן את חבירו לתוך
ארבע אמות נטל את הסכין ותקע בלבו בא ר' צדוק ועמד על מעלות האולם בהר
הבית ואמ' שמעוני אחינו בית ישר' הרי הוא אומ' כי ימצא חלל באדמה אשר
י"י אלהיך נותן לך וגו' ויצאו זקניך ושופטיך ומדדו את הערים אשר
סביבות החלל אנו להיכן נמדוד להיכל או לעורה געו כל ישראל אחריו בבכיה
ואחר כך בא אביו של תינוק ואמ' להן אחינו אני כפרתכם מפרפר היה בני וסכין
לא נטמאת מלמד שטומאת סכין חמורה עליהם יותר משפיכות דמים וכן הוא אומ'
וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאוד מיכן אמרו בעוון שפיכות דמים שכינה
נעלית ובית המקדש מיטמא: [5] כל הטמאים שבתורה בין שניטמאו טומאה קלה
ובין שניטמאו טומאה חמורה חייבין על טומאת מקדש וקדשיו שנ' בכל דבר טמא
לרבות כל הטמאים שבתורה או נפש למה נאמ' לפי ששלש מצוות האמורות בפרשה
שתים מפורשות ואחת סתומה תלמד סתומה ממפורשה מה מפורשה שבע אף סתומה
שבע או אפילו אמר לעדים בואו והעידוני שלא נטמאתי ואמרו לו שבועה שאין
אנו יודעין לך עדות יכול יהו חייבין תל' לומ' או נפש השיאו הכת' מכלל הטומאות
ובא לו לכלל שבועות: [6] או נפש לרבות כל הנפשות אף נפש נשיא ומשיח ר'
ירמיה אמ' דבר מלמד מעניינו שנ' ואם לא תגיע ידו די שה ואמ' אם לא
תשיג ידו לשתי תורים או לשני בני יונה במי שבא לכלל עוני הכת' מדב'
יצא נשיא ומשיח שבנשיא הוא אומ' אשר נשיא יחטא ובמשיח הוא אומ' כי
נזר שמן משחת אלהיו עליו אני י"י הא במי שבא לכלל עוני הכת' מדבר
יצא נשיא ומשיח שאינן באין לכלל עוני שקדושתן עולמית: [7] בכל טמא מה תל'
לומ' דבר ר' עקיבא אומ' להביא את הנגעים שאין טומאה יורדת בהן אלא בדבר
שר' עקיבא לא היה דורש כלל ופרט וכלל היה דורש רבויין ומיעוטין שכך למד
מנחם איש גם זו ר' נתן אומ' להביא את הכלים שאין טומאה יורדת להן אלא
במחשבה אמ' לו מה ראו כלים למחשבה שר' ישמעאל היה דורש ריבויין ומיעוטין
והיה דורש כלל ופרט וכלל או נפש אשר תגע בכל דבר טמא כלל או כי
יגע בטומאת אדם כלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט כשהוא
אומ' בכל טומאתו אשר יטמא בה חזר וכלל או כלל בכלל הראשון אמרת לאו
כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש טמאות
מפורשות מן התורה יצא עדר גמלים ועדר רחלים ומכונת חיה ועוף ששכנו טמאות

2 יחזקאל ה' י"א | 4 ע' לעיל 181₁₈ | 13 ת ויקרא פ' י"ב (כ"ב ד') | 14 ויקרא ה' ב' | 15 סס | 18
סס סס ד' | 19 ג סוריות מ': | 20 ויקרא ה' ז' | 20/21 סס סס י"א | 22 סס ד' כ"ב | 22/23 סס כ"א
י"ב | 24 ויקרא ה' ב' וע' ת סס; ג כ"ו | 33 ע' לעיל 290₂₀ לקמן אהלות ט' א' |

1 אחת | 2 לא > יען | 2/3 בכל . . . [אגרע פ אחמול] וגו' | 4 ותועבות שעשית | 6 ר' יצחק ב |
6/9 אשר . . . החלל] וג' | 9 מהיכא נמוד | 9 מן ההיכל או מן העזרות | 9 בבכיה אחריו | 9 אחינו > |
11 נטמא | 11 חמורה] היתה קשה | 11 יותר > | 15 המטמאין | 16 שבועה | 17 שבועה | 17 או > | 17
דסיען הכתוב | 20 ואם פ | 21 תורים . . יונה > | 22/23 יצא נשיא . . . הכת מדבר > | 25 לומר >
בכל | 27 וכלל > | 28 שר שמעון לא היה | 29 כלל > או בנבלת חיה טמאה וגו' פרט | 30 אדם > וגו' |
31 לכל פ | 31 לאו > אלא |

שאין מפורשות מן התורה ר' נתן אומ' טומאת גוויות ולא טומאת קדושות יצא השורף
את הפרה ופרים והמשלח את השעיר שהן טומאת קדושות אין לי אלא בהמה
חיה ועוף טהורין בהמה חיה ועוף טמאין מנין ת"ל בנבלת שרץ אמ' ר' יאשיה
וכי יש שרץ טמא וטהור אלא כשם שלא חלקתה בשרץ בין טמא לטהור כך בבהמה
וחיה לא תחלוק בין טמאין לטהורין ואין לי אלא בכולן בכזית מהם מנין תל' לומ'
בנבלת חיה כשהוא אומ' טמאה להביא את כזית אמ' ר' שמעון מה ראו לומ'
בבהמה ובחיה בכזית טמא ובשרץ בכעדשה אלא מה בהמה וחיה תחילת ברייתן
כזית אף שרץ תחילת ברייתו כעדשה: [8] ניטמא בעזרה ונתעלמה ממנו טומאה וזכר
את המקדש ונעלם ממנו מקדש וזכר את הטומאה ונעלם ממנו זה וזה והשתחווה
אי ששהא כדי השתחוייה או שמדבר עם חבירו כדי השתחוייה או שנכנס לתוספ'
עזרה ושהה כדי השתחוויה חייב על כל אחת ואחת דברי ר' ישמעאל שהיה ר'
ישמע' אומ' ודורש ונעלם ממנו ונעלם ממנו שתי פעמים לחייב על העלם טומאה
ועל העלם מקדש ר' אליעזר ור' עקיב' אומ' אינו חייב אלא על העלם טומאה בלבד:

ב [1] שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין אסורין פיגול ונותר וטמא שבועה שלא
אשתה ושתה משקין אסורין יין של ערלה ושל כלאי כרם חייב ר' שמעון פוטר:
[2] שבועה שאוכל ואכל אוכלין אסורין פיגול ונותר וטמא שבועה שאשתה ושתה
משקין אסורין יין של ערלה ושל כלאי הכרם פטור ור' שמע' מחייב ומודה ר' שמעון
באומ' קונם אשתי נהנית לי אם אוכל ואם אשתה ואכל אוכלין אסורין שאשתו
מותרת לו אם לא אוכל אם לא אשתה ואכל אוכלין אסורין ושתה משקין אסורין
שאשתו אסורה לו: [3] שבועה שלא אוכל וחזר ואמ' שבועה שאוכל אכל על
האחרונות לוקה מיד ועל הראשונות אם אכל חייב ואם לא אכל פטור: [4] שבועה
שאוכל וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ושלא אוכל על האחרונות לוקה
מיד ועל הראשונות אם אכל פטור אם לא אכל חייב שבועה שלא אוכל ושלא אוכל
ושלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת שלא אמ' אחת האחרונות אלא לידון את
הראשונות שבועה שלא אכלתי ושלא אכלתי חייב על כל אחת ואחת
זה חומר לשעבר מלעתיד לבוא: [5] המשביע את הגוים ואת הנשים ואת הקטנים
ואת הקרובים ואת הפסולים פטורין שנ' והוא עד בעד שראוי להוציא ממון הכתוב
מדבר יצאו אילו שאין ראיין להוציא ממון ר' אלעז' אומ' המשביע בעד אחד פטור
שאין ראוי להוציא ממון עדות ממון מתקיימת בראייה שלא בידיעה ובידיעה שלא
בראייה ואיזו היא ראייה שאין בה ידיעה תן לי מאתים זוז שיש לי בידך אין לך
בידי לא מניתי לך במעמד פלוני ופל' יאמרו ואני אתן זו היא ראייה שאין בה
ידיעה ואיזו היא ידיעה שאין בה ראייה תן לי מאתים זוז שיש לי בידך אין לך
בידי לא הודיתה לי במעמד פלוני ופל' יאמרו ואני אתן זו היא ידיעה שאין בה

3 ויקרא סס | 8 י (ב' א') ; ג י"ד | 12 ויקרא ה' ב' ג' | 14 י ל"ג ד' (ג' ד') ; ג כ"ג: | 16 סס | 20 י
ל"ד א' (ג' ט') ; ג כ"ט | 21 סס | 26 ג ל' ל"ג ; ת פ' י"א (כ"ב ג') | 27 ויקרא ה' א' |

1 גאיות | 1 קדושה | 3 לומר > או | 3 שרץ > טמא | 4 בשרץ | 4 שחלקת | 4 בין שרץ טמא |
4 בין בהמה | 5 מהם > | 6 בנבלה | 6 חיה > טמאה | 6 מה תלמוד לומר | 7 חיה | 7 מה > | 8
אף > | 8 בעזרה > | 8 ונעלמה | 9 מקדש . . . זה וזה > | 10 שמדבר] שנדבק | 12 ודורש > | 12 דבר
טומאה | 14 וטומאה | 16 ואכל > | 16 שלא אשתה | 18 אסורין > משקין אסורין | 19/20 אם לא . . .
אסורה לו > | 20 אכל > | 22 ושלא . . . אוכל > | 24 ושלא אוכל > | 24 את האחרונות > |
24 לידון] לזרז | 25 הראשונות > שבועה שאוכל ולא אכל אינו חייב אלא אחת שלא אמר את הראשונות
אלא לזרז האחרונות | 25 ושלא] שבועה שלא | 25 ושלא אכלתי > | 27 פטור | 27/28 הכתוב . . . ממון
> | 33 נותן |

ראייה: [6] חייבין על זדון העדות ועל זדון השבועה ועל זדון העדות עם שגגת השבועה 1
על שגגת העדות הוא פטור ואיזו היא זדון העדות עם זדון השבועה שהוא חייב
היה יודע לו עדות והיה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זו היא זדון העדות עם זדון
השבועה שהוא חייב ואיזו היא זדון העדות עם שגגת שבועה היה יודע לו עדות ולא
היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זה הוא זדון העדות עם שגגת השבועה שהוא חייב 5
ואיזו היא שגגת העדות שהוא פטור לא היה יודע לו עדות או שהיה יודע ונעלם
ממנו בשעה שנשבע פטור שנ׳ ונשבע על שקר: [7] חייבין על זדון הפיקדון עם
זדון השבועה ועל זדון הפיקדון עם שיגגת השבועה ועל שיגגת הפיקדון שהוא פטור:
[8] איזהו זדון הפיקדון עם זדון השבועה שהוא חייב היה יודע שיש בידו פיקדון והיה
יודע שכל הנשבע מביא קרבן זה הוא זדון הפקדון עם זדון השבועה שהוא חייב: 10
[9] היה יודע שיש בידו פקדון ולא היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן זה הוא זדון
הפיקדון עם שגגת השבועה שהוא חייב: [10] ואיזהו שבועת הפיקדון שהוא פטור לא
היה יודע שיש בידו פיקדון או שהיה יודע ונעלם ממנו בשעת שבועה ונשבע פטור
שנ׳ ונשבע על שקר: [11] היה מחזר אחר עדים מה אתה בא אחרינו שבועה שאין
אנו יודעין לך עדות פטורין עד שיטענו אבל בפיקדון אינו כן מה אתה בא אחריי 15
שבועה שאין לך בידי חייב זה חומר בשבועת הפיקדון מבשבועת העדים: [12] אמ׳
לעדים בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני מאתים זוז מעסקי שכר שכיר וממזון אשה
ובנות שבועה שלא נעידך הרי אילו פטורין עד שיאמרו שבועה שאין אנו יודעין לך
עדות וכן בפיקדון א׳ לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך מעיסקי שכר שכיר וממזון
אשה ובנות שבועה שלא אתן לך פטור עד שיאמר לו שבועה שאין לך בידי: 20
[13] אמ׳ לעדים בואו והעידוני שא׳ פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן לי כסות
להלבישני ולא הלבישני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות פטור שאומרין אמר ליתן
לך ואי איפשר ליתן לך אמ׳ להלבישך ואי איפשר להלבישך וכן בפיקדון אמ׳ לו תן
לי מאתים זוז שאמרתה ליתן לי ולא נתתה כסות שאמרת להלבישני ולא הלבשתה
שבועה שאין לך בידי פטור שאומ׳ לו אמרתי ליתן לך ואי איפשר ליתן לך אמרתי 25
להלבישך ואי איפשר להלבישך: [14] הנשבע בפני גוים ובפני ליסטין ובפני מוכסין
פטור שנ׳ תחטא אם לא יגיד יהא חוטא אם לא יגיד ואל יהא חוטא כשיגיד
בואו והעידו לאבא שיש לו ביד פלוני מאתים זוז מעיסקי שכר שכיר וממזון אשה
ובנות שבועה שאין אנו יודעין לו עדות פטורין עד שישמעו מפי התובע מת אבא
יירשו בנו נכנס תחתיו הרי הוא כמוהו: [15] האומ׳ יכך האל כן יכך ייטיב לך 30
אל ייטיב לך כן ייטיב לך יריע לך אל יריע לך כן יריע לך זו היא אלה האמורה
בתורה ר׳ יהודה אומ׳ ייטיב לך ואל יריע לך פטור וחכמ׳ מחייבין באומ׳ ייטיב לך
ייטיב לך אם תבואו ותעידוני אל ייטיב לך אם לא תבואו ותעידוני ירע לך אם לא

1 ג סס | 7 ויקרא ה׳ כ״ב | 14 סס | 14 ג ל״ב | 21 ג ל״ה | 26 י ל״ס ד׳ (ד׳ ט׳); ג ל״ה | 27 ויקרא ה׳ א׳ | 30 י סס (ד׳ י׳); ג סס |

1 ועל] עם | 2 שהוא | 4 שבועה > שהוא חייב | 10 חייב > ואיזה הוא זדון הפקדון עם שגגת השבועה שהוא חייב | 11 בידו] בה | 12 שבועת הפקדון] שגגת שבועה | 13 בשעה שנשבע פטור | 14 עדים > אמרו מפני | 15 אחרינו | 16 הרי זה פטור | 16 העדות | 17 והעידו | 18 שיאמרו > לו | 18 אין | 21 כסות > שאמר | 22 עדות | 22 < | 22 הרי אלו פטורין | 22 שאומר לו אמר לי ליתן | 23 אמר] או | 24 לי > | 24 < | 24 שאמרת ליתן לי | 24 נתת > לי | 24 שאמר הלבישני ולא הלבשתני | 25 אמר . . אמר | 26 המשביע | 27 אם תחטא ולא יגיד | 27 יהא] הוא | 29 לו] לך | 29 אביו | 30 האל] אל | 30 כן יכך < | 31 אל ייטיב לך < | 31 כן ייטיב] אלים ייטיב לך ב | 32 לך ואל יריע לך < | 32 פטורין | 33 אל . . . ותיעידוני < | 33 לא < |

1 תבאו ותעידוני אל ירע לך אם תבואו ותעידוני: [16] אנסתה ופיתיתה את בתי והוא
אומ׳ לא אנסתי ולא פיתיתי משביעך אני ואמ׳ אמן חייב ור׳ שמעון פוטר שאין משלם
קנס על פי עצמו זה הכלל כל שהוא קנס ומשלם על פי עצמו משביעך אני ואמ׳
אמן חייב וכל שאינו קנס אין משלם על פי עצמו משביעך אני ואמ׳ אמן פטור
5 האומ׳ נשבע אני חייב בתורה ובשמים פטור:

ג ג. [1] המשביע את חבירו על דבר שיש בו שוה פרוטה הרי זה משלם קרן וחומש
ומביא אשם וכן המשביע את העדים על דבר שיש בו שוה פרוטה וכפרו הרי אילו
חייבין קרבן ופטורין מן הממון שנ׳ ונשא עונו ר׳ ישמעאל או׳ ונשא עונו קרבן
ר׳ יהודה בן בתירה או׳ נאמר כאן ונשא עונו ונאמ׳ להלן עונו ישא מה עונו
10 ישא האמור להלן נטילת נשמה אף עונו ישא האמור כאן נטילת נשמה ונשא עון
עונו עונו מלמד שבכלל נשיאות עון קרבן ר׳ יהושע אומ׳ ארבעה אין חייבין לשלם
מן הדין ואין מן השמים מוחלין להן עד שישלמו: [2] היודע עדות לחבירו ואינו
מעיד לו אין חייב לשלם מן הדין ואין מן השמים מוחלין לו עד שישלם. שכר עידי
שקר העיד וגבה אין חייב לשלם מן הדין ואין מן השמים מוחלין לו עד שישלם:
15 [3] הכובש קמה לפני האור והפורץ גדר לפני בהמה אין חייבין לשלם מן הדין ואין
מן השמים מוחלין להן עד שישלמו: [4] אין לי אלא עדות ממון עדות נפשות
והרציחות והנואפות והעובד עבודה זרה מנין תל׳ לומ׳ נפש בנפש יכול יהו חייבין
בקרבן ופטורין מן הממון תל׳ לומ׳ מאלה יש מאלה חייב ויש מאלה פטור דבר
שהוא של ממון חייב דבר שאינו של ממון פטור א׳ בן דמא לפני ר׳ ישמע׳ משמע
20 מוציא עדות ממון יהא מביא עדות נפשות א׳ לו ר׳ ישמעאל בן דמא סתרתו בני
הרי הוא אומ׳ אם לא יגיד ונשא עונו תלה הכתוב נשיאות עון במגידין יצא
עידי נפשות בין מגידין בין שאין מגידין שאין מן השמים מוחלין להן ר׳ אלעזר בן
מתיא אומ׳ אין אדם מתחייב לשמוע אלא אם כן חטא שנ׳ כי תחטא ושמעה
וכן היה ר׳ אלעז׳ בן מתיא אומ׳ הרואה עוברי עבירה נתחייב לראות הרואה עושה
25 מצוה וכה לראות: [5] שמע מפי אחרים מפי עצמו מנין תל׳ לומ׳ כי תחטא לרבות
השומע מפי עצמו כשומע מפי אחרים דברי ר׳ שמעון ר׳ יהודה בן בתירה אומ׳ אינו
צריך קל וחומר הוא ומה נדרים שאין חייבין עליהן מפי אחרים חייב עליהם מפי עצמו
שבועת שוא שהוא חייב עליהם מפי אחרים אינו דין שיהא חייב עליהם מפי אחרים
ואינו דין שיהא חייב עליהן מפי עצמו אמ׳ ר׳ ירמיה נמתי לפני ר׳ יהודה בן בתירה
30 וכי יש עונשין מן הדין אלא כל מקום שתפש הכתוב מוסיף את עונש מן הדין ר׳
אומ׳ ממשמע שנ׳ ושמעה בין מפי עצמו בין מפי אחרים הא מה תל׳ לומ׳ כי
תחטא מגיד כי נקרא על שם סופו: [6] חנניא בן כינאי אומ׳ וכיחש בעמיתו
אין אדם כיחש בעמיתו עד שכופר בעיקר פעם אחת שבת ר׳ ראובן בטבריא ומצאו

1 י ל״ו ד׳ (ס׳ ה׳); ג ל״ו: | 9 ויקרא י״ט ח׳ | 12 ע׳ לעיל 155_{19}; ג ב״ק נ״ה | 17 דברים י״ט כ״א | 18 ויקרא ה׳ י״ג | 21 סס ה׳ א׳ | 23 סס | 32 סס ה׳ כ״א |

4 פטור . . . חייב | 5 חייב > | 7 ומביא > | 7 וכן > | 8 ר׳ ישמעאל או׳ ונשא עונו > | 10/11 עון עונו > | 13 שכר | 14 העיד > | 14 ואין השמים | 14 עד שישלם > | 15 לשלם] לו | 16 מן > | 18/19 דברי חייב > | 19 דמא] זומא | 20 זומא | 20 מוציא] מי יביא | 20 סתרתיה | 21 עונו > | 22 (ב חסר׳ כאן תיבות ומקומם ריק) | 22 אליעזר | 23 לשמוע > | 23 שנ׳ > נפש | 24 אליעזר | 24 הרואה עוברי עבירה > ד (וב מקום ריק) | 28 שבועת שוא] שבועה | 28/29 שיהא . . . ואינו דין > | 29 ירמיה] אליעזר | 30 אלא . . . הדין > | 32 ר׳ חנינא ב | 32 בן חכיניי ב בן חכינאי ד | 33 כיחש] כופר | 33 ר׳ ראובן בטבריא > ב (ומקומו ריק) |

פולוסיפות אחד אמ׳ לו איזה הוא שַנאוי בעולם אמ׳ לו זה הכופר במי שבראו 1
אמ׳ לו היאך אמ׳ לו כבד את אביך ואת אמך לא תרצח לא תנאף לא
תגנב לא תענה ברעך עד שקר ולא תחמוד הא אין אדם כופר בדבר עד
שכופר בעיקר ואין אדם הולך לדבר עבירה אלא א״כ כפר במי שציוה עליה: [7] קול
אלה ר׳ יהודה אומ׳ אלה זו קללה קול זו שבועה ר׳ שמעון אומ׳ אלה זו שבועה 5
קול אילו כינויין שבתורה אוסרכם אני קבלכם אני בחמים בצדיק ובישר הרי זה חייב:
[8] והוא עד לא עד מפי עד ולא מפי בת קול ולא מקול הברא והוא עד בשני עדים
הכתוב מדבר אתה אומ׳ בשני עדים הכתוב מדבר או אינו אלא בעד אחד תל׳ לומ׳
לאיקום עד אחד שאין תל׳ לומ׳ אחד אלא כל מקום שתפס הכתוב עד סתם
הרי הוא בכלל שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד הוא עד הכשר לעדות ושמעה 10
להוציא את החרש או ראה להוציא את הסומא או ידע להוציא את השוטה אם
לא יגיד ונשא עונו להוציא את האילם אילו דבר הראשונים ר׳ עקיבא אומ׳
ודרשת וחקרת ושאלת היטיב וכי יש דורשין לחרשים ויש חוקרין לשוטים תל׳ לומ׳
משפט אחד יהיה לכם כדיני נפשות כך דיני ממונות מה דיני נפשות לעדה ולעדים
אף דיני מטונות כן תל׳ לומ׳ עין ישלם או מה דיני נפשות פטר את השוגג אף 15
דיני ממונות כן תל׳ לומ׳ עין ישלם או מה דיני נפשות פרט לשורק אבן ברשות
הרבים והרג יכול אף דיני ממונות כן תל׳ לומ׳ יד ישלם או מה דיני נפשות פרט
לשהודה מפי עצמו אף דיני ממונות כן תל׳ לומ׳ רגל ישלם או מה דיני נפשות
בעשרים ושלשה אף דיני ממונות כן תל׳ לומ׳ ונקרב בעל הבית אל האלהים
ריבה הכת׳ דיין אחד עד האלהים יבא דבר שניהם ריבה לו הכתוב שני דיינין 20
אשר ירשיעון אלהים ריבה לו הכתוב שלשה דיינין מיכן אמרו דיני ממונות
בשלשה ור׳ אומ׳ בחמשה כדי שיגמר הדין בשלשה יכול אין לי בחמשה אלא דיני
ממונות הקלין מנין לרבות החמורין וחומרי חומרין תלמ׳ לומ׳ עין תחת עין שן
תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל כוייה תחת כוייה פצע תחת פצע
חבורה תחת חבורה: 25

ד [1] חומר בשבועת העדות שאין בשבועת הפיקדון ובשבועת הפיקדון שאין
בשבועת העדות ששבועת העדות נוהגת בעבדים ובשטרות ובקרקעות כיצד אמ׳ לעדים
בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני עבדים ושטרות וקרקעות ואמרו לו שבועה שאין
אנו יודעין לך עדות הרי אילו חייבין וחייבין על זדונה מַכּוֹת ועל שגגתה קרבן עולה
ויורד מה שאין כן בשבועת הפקדון חומר בשבועת הפקדון ששבועת הפיקדון נוהגת 30
באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים ובכשרים ובפסולין אמ׳ לו תן לי פקדון שיש לי

2 שמות כ׳ י״ב י״ג | 3/4 ויקרא ה׳ א׳ | 4 ג׳ ל״ו | 7 ויקרא שם | 7 ע׳ לעיל 259_{15} | 9 דברים י״ט ט״ו | 10 ויקרא שם | 11 שם | 12 שם | 13 דברים י״ג י״ד | 13 ויקרא כ״ד כ״ב | 16 ליתא בפסק ע׳ שמות כ״א כ״ד ועי׳ ג׳ ב״ק פ״ג: | 17 שם | 18 שם | 19 שמות כ״ב ז׳ | 20 שם שם ח׳ | 21 שמות כ״ב ח׳ | 22 לעיל 414_{35} | 23/24 שמות כ״א כ״ד | 26 י׳ ל״ז א׳ (ו׳ ו׳); ג׳ ל״ז |

1 במי שברא < ב (ומקומו ריק) | 2 אמר . . אמר לו] איזהו | 2 כבד את < ב (ומקומו ריק) | 3 ברעך עד שקר < | 3 לא | 4 שציוהו לה עליה | 5 קול השבועה | 6 קול < | 9 אחד > באיש | 9 כל] מכל | 10 והוא | 12 דברים | 13 ושאלת היטב < | 13 לשוטים] לליסטין ב | 14 לכם > לכם | 14 ממנות. . נפשות | 14/15 מה דיני נפשות בחקירה בדרישה אף דיני ממונות בדרישה ובחקירה אי מה דיני נפשות לעידיו יכול אף דיני ממונות כן | 15 עין א | 15 אי | 15 נפשות] ממנות ב | 16 דיני נפשות כן פרט לשורין אבן בישראל חרב והרג ב | 16 כן] פטר | 16 עזן א | 16 אי | 16/17 לשזרק . . והרג] משזרק והרג | 17 אבן יד | 17/18 או מה . . רגל ישלם < | 18 אי | 18 ריבה לו | 22 ור׳ יוסי | 22 אין לי בשלשה | 23 וחומר בחמורין | 23/24 תחת . . . רגל] וגומר | 24/25 פצע . . חבורה] וגומר | 26 וחומר בשבועת הפקדון | 28 ואמר | 29 אנו < | 29/30 וחייבין . . . ויורד < |

בידך מה אתה בא אחריי שבועה שאין לך בידי הרי זה חייב ומשלם קרן וחומש 1
ומביא אשם בשתי סלעים מה שאין כן בשבועת העדות: [2] חומר בשבועת העדות
שאין בשבועת ביטוי ובשבועת ביטוי שאין בשבועת העדות ששבועת העדות נוהגת
ברשות ובמצוה וחייבין על זדונה קרבן מה שאין כן בשבועת ביטוי חומר בשבועת
ביטוי ששבועת ביטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש וחייבין על 5
זדונה מכות מה שאין כן בשבועת העדות: [3] חומר בשבועת הפיקדון שאין בשבועת
בטוי בשבועת בטוי שאין בשבועת הפיקדון ששבועת הפקדון נוהגת ברשות ובמצוה
ומשלם קרן וחומש ומביא אשם בשתי סלעים מה שאין כן בשבועת ביטוי: [4] חומר
בשבועת ביטוי ששבועת ביטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש וחייבין
על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד מה שאין כן בשבועת הפיקדון: [5] חומר 10
בשבועת שוא שאין בשבועת ביטוי בשבועת ביטוי שאין בשבועת שוא ששבועת
שוא נוהגת ברשות ובמצוה וחייבין על כל אחת ואחת מה שאין כן בשבועת ביטוי
חומר בשבועת ביטוי ששבועת ביטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש
וחייבין על שגגתה קרבן עולה ויורד מה שאין כן בשבועת שוא:

ה [1] שבועת הדיינין הטענה שתי כסף ופרוטה וההודאה פרוטה מִמִין הטענה ואם 15
אין הודאה ממין הטענה פטור כיזה צד שתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה
פטור שתי כסף ופרוטה יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב מעה ופרוטה
פטור שתי כסף יש לי בידך בין שכפר כולן בין שכפר בקצתן פטור מנה לי בידך
אין לך בידי אלא חסר שתי כסף הרי זה ישבע חסר מנה כסף אין צריך לישבע:
[2] היה טוענו מנה ולא היה חייב לו אלא חמשים זוז לא יאמר הריני כופר בו בבית 20
דין וכשאצא לחוץ הריני מודה לו שמא יזקק לי בשבועה תל׳ לומ׳ לא תשא שמע
שוא אל תשמיע לדיין דבר שהוא שוא היה טוענו מנה על פי עד אחד וכפר בו
לא אמר לאחר בוא אני ואתה ונעידוני שנוציא גוילה מתחת ידו תל׳ לומ׳ אל
תשת ידך עם רשע להיות עד חמס: [3] היה טוענו מנה במעמד בית דין וכפר
בו ובאו שנים והעידוהו שחייב לו חמשים זוז הרי זה משלם ופטור מן השבועה 25
ואם היה עד אחד מעידו הרי זה נשבע על הכל: [4] אמ׳ ר׳ יוסי וקל וחומ׳ ומה אם
במקום שאין פיו מצטרף עם פי אחד למיתה הרי הוא נשבע על פי עצמו מקום
שפיו מיצטרף עם עד אחד לממון אינו דין שישבע על פי עצמו לאו מה לי נשבע
על פי עצמו שכן המשלם על פי עצמו ישבע על פי עד אחד שכן המשלם על פי
עד אחד תל׳ לומ׳ לכל עון לעון אינו קם קם הוא לשבועה: [5] מנה לי בידך אין 30
לך בידי היה לך בידי ונתתיו לך או שיש לי בידך במנה כסות במנה פירות או שא׳
לו אין לך בידי אלא חמשים זוז ויש לי בידך בחמשים זוז כלים ובחמשים זוז פירות
פטור אבל אם אמ׳ לו נתתי מהן חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו:

15 י׳ ל״ו ד׳ (ו׳ ה׳) ג׳ ל״ט | 21/22 שמות כ״ג א׳ | 23/24 שמות כ״ג א׳ | 24 ג׳ ב״מ ג׳ | 26 י׳ ב״מ (א׳ א׳); ג׳ ב״מ ה׳ | 30 דברים י״ט ט״ו |

1 בידך > אמר לו | 1 זה] הוא | 2 ומביא אשם] ואשם | 2 העדים | 4 בדבר מצוה | 4 קרבן] מכות א (והחלה כתב בטעות כרת והקן מכות) | 4/5 חומר בשבועת ביטוי < | 5 שבועת | 9 ממש ושאין ממש | 11 ביטוי > מה | 11/14 (הסדר נתחלף) | 15 ממין] מן | 17 מעה] מא׳ | 18 מקצתן | 19 מנה] מעה | 21 שלא אזקק לו לשבועה | 22 של שוא | 23 לא יאמר | 23 ונוציא | 26 קל וחומר מה אם < ב (ומקומו ריק) | 27/28 מקום שפיו < ב (ומקום ריק) | 28 עד] פיו | 28 לממון] למיתה | 28 שישבע] שישלם | 28 לאו < | 28 מה לנשבע | 29 משלם | 29 עד אחד] אחר | 29 שכן אינו משלם | 30 לכל עון] לעון ד < ב | 30 לעון אינו קם < ב (ומקום ריק) | 30 אבל קם לשבועתו | 30/31 אין לך בידי < | 31 לך בידי | 31 פירות < | 32 פטור | 32 כלים < | 33 נתתיו לך מהן |

1 [6] מנה לאבי בידך אין לו בידי היה לו בידי ונתתיו לו או שיש לי בידו במנה כסות
ובמנה פירות פטור או שאמ' לו אין לו בידי אלא חמשים זוז ויש לי בידו בחמשים
זוז פירות ובחמשים זוז כלים פטור אבל אם אמ' לו נתתי לו מהן חמשים זוז חייב
שכן הוא נשבע על טענת עצמו: [7] מנה לי ביד אביך אין לך בידו היה לך
5 בידו ונתנו לך או שיש לו בידך במנה כסות ובמנה פירות פטור או שאמ' לו אין
לך בידו אלא חמשים זוז ויש לו בידך בחמשים זוז כלים ובחמשים זוז פירות פטור
אבל אם אמ' לו נתתי לך חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו: [8] דינר
זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון פטור: [9] דינר זהב
והוב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופונדיון ופרוטה חייב טענו
10 חיטין והודה לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב: [10] טענו פירות כסות וכלים
והודה באחד מהן חייב ואילו שמשביעין אותן ואין נשבעין להן חרש שוטה וקטן
והגוי וההקדש כיזה צד אמ' לו גיזבר מנה הקדש לי בידך אין לך בידי אלא חמשים
זוז פטור אבל המקדש נכסיו ויצאת עליהם כתובת אשה ובעל חוב הרי אילו נשבעין
ונוטלין ר' אליעזר בן יעקב אומ' פעמים נשבע על טענת קטן כיצד אמ' לו קטן מנה
15 לאבא בידך אין לך בידי אלא חמישים זוז פטור אבל אם אמ' לו נתתי לו מהן
חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו: [11] עשרה דלוסקמין מליאין שטרות
יש לי בידך אין לך בידי אלא דלוסקומום אחד ובתוכו שטר אחד כמות שהוא עשרה
עבדים ועליהן עשר כסות יש לי בידך אין לך בידי אלא עבד אחד כמות שהוא:
[12] עשרה דלוסקומין מלאין שטרות יש לי בידך אין לך בידי אלא דלוסקומום אחד
20 ובתוכו שטר אחד עשרה עבדים ועליהן עשר כסות לי בידך אין לך בידי אלא עבד
אחד ועליו אזור זו קטנה עשרה בתים מליאין פירות לי בידך אין לך בידי אלא בית
אחד של חיטין פטור מפני שלא טענו במידה: [13] עשרה כורין לי בידך אין לך בידי
אלא כור אחד של חיטין בית אחד ובתוכו כור אחד של חיטין חייב: [14] מנורות
לי בידך אין לך בידי אלא מנורה אחת של עשר ליטרין כסות לי בידך אין לך בידי
25 אלא אזור זו קטנה פירות לי בידך אין לך בידי אלא כור אחד של חיטין פטור
מפני שלא טענו במידה: [15] עשרה פירות לי בידך אין לך בידי אלא כור אחד
מנורות לי בידך אין לך בידי אלא מנורה אחת של עשר ליטרין עשר כסות לי
בידך אין לך בידי אלא אזור זו קטנה עשרה כורין של חיטין יש לי בידך אין לך
בידי אלא כור אחד של חיטין חייב מפני שטענו במידה והודה לו במידה: [16] עשר
30 מנורות של מאה ליטרין לי בידך ואין ידוע הרי הן לפניך פטור מפני שלא הודה
לו עשר כוסת יש לי בידך ואין ידוע הרי הן לפניך עשרה כורין של חיטין לי בידך
ואין ידוע הרי הן לפניך פטור מפני שלא הודה לו במידה: [17] בית פירות לי בידך
וכים מלא מעות לי בידך אין לך בידי אלא חציין ושלישן חייב מפני שבית מידה
חציו ושלישו מידה כים מידה חציו ושלישו מידה:

1 ג̇ מ"ז | 4 י לו"ז ה' (ו' ג'); ג̇ מ"ה | 10 י סס (ו' ה'); ג̇ מ"ב: |

1 לאבא | 1 אין לו בידי < | 1 היה לך | 1 שיש לו בידי | 2 בידו] בידך | 3 כלים . . . פירות | 4/7
מנה לי . . . טענת עצמו < | 8 ופונדיון ופרוטה | 9 זהוב יש < | 10 לו < | 11 ואין משביעין להן |
12 והקדש והכותי | 12 להקדש בידך | 15 אין לי אלא | 16 זוז < | 16 עשר | 16 דלוסקין | 17 יש <
17 דלוסקמית | 17 ובתוכו שטר אחד < | 18 יש לי . . . כמות שהוא] שהן עשר בתין מלאין פירות לי
בידך אמר ליה אין לי אלא בית אחד כמות שהוא פטור | 19 עשר דלוסקון | 19 יש < | 19 אמר אין | 19
דלוסקמון ב דלוסקמית ד | 20 עשר < | 20 א"ל אין לי אלא | 22/23 של חיטין [פיטין א] . . . בית
אחד < | 23 עשר מנורות | 24 עשר כסות | 25 זו < | 25/28 אלא כור אחד . . . אין לך בידי < | 30
אינו יודע | 30/31 פטור . . הודה לו < | 31 כסות | 31 אינו יודע | 32 בית < מלא |

1 ו [1] כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין שנ' ולקח בעליו ולא ישלם
כיון שקיבלו בעלים את השבועה הלז פטור מלשלם השכיר נשבע ונוטל עבר זמנו
אינו נשבע ונוטל ואם יש עדים שתבעו בתוך זמנו אפילו לאחר שנים עשר חודש
הרי זה נשבע ונוטל במה דברים אמור' בזמן שאמ' לו נתתי לך שכרך והוא אומ'
5 לא נתן לי אבל אם אמ' לו שכרתני והוא אומ' לא שכרתיך סלע אמרתי לך והוא
אומ' שתים אמרתה לי המוציא מחבירו עליו הראיה: [2] הנחבל כיצד היו מעידין
אותו שנכנס לתוך ידיו שלם ויצא חבול אמ' לו חבלתה בי והוא אומ' לא חבלתי
הרי זה נשבע ונוטל ר' יהודה היה קורא אותה חביבאי כל זמן שהן חובבין זה את
זה הרי אילו נשבעין ונוטלין היה נשוך מקום שאין יכול לישוך את עצמו נוטל שלא
10 בשבועה לאחר זמן זה אומ' חבלתה בי והוא אומ' לא חבלתי בך הרי זו כשאר כל
הטענות: [3] שכנגדו חשוד על השבועה כיוצד שכנגדו נשבע ונוטל היו שניהם חשודין
פטורין שנ' שבועת י"י תהיה בין שניהם בזמן שאחד מהן חשוד ולא בזמן
ששניהם חשודין בין שניהם אינה יוצאה מבין שניהם אם הנשבע נשבע לשקר סוף
שהשבועה חלה עליו שנ' ולנה בתוך ביתו וכלתו את וגו' בוא וראה שאף דברים
15 שאין האש אוכלתן שבועה שקר אוכלתן: [4] חנוני על פנקתו ולא במוקף אמרו שאמ'
כתבת בזו מחוק בזו אלא אמר תן לבני סאתים חיטין ולפועל סלע מעות והוא אומ'
נתתי והן אומ' לא נטלנו הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין ור' או' או' אני שאין
נשבעין פועלין אלא במעמד חנוני אמ' לחנוני תן לי בדינר פירות ונתן לו ואמ' לו
תן לי את הדינר ואו' לו נתתיו לך ונתנו באונכלי ישבע בעל הבית או יביא ראיה
20 שנתן נתן לו את הדינר ואמ' לו תן לי פירות ואמ' לו נתתים לך והולכתם בתוך
ביתך ישבע חנוני או יביא ראיה שנתן אמ' ר' יהודה במה דברים אמור' בזמן שהיתה
קופה מונחת בבתים אבל אם היתה יוצאת מתחת יד אחד מהן המוציא מחבירו עליו
הראיה: [5] הפוגם שטר חובו לא יפרע אלא בשבועה כיוצד הוציא עליו שטר של
מאתים זוז והוא אומ' התקבלתי מהם מנה לא יפרע אלא בשבועה ואם מתחילה לא
25 היה אלא מנה נוטל שלא בשבועה יורש שפגם אביו שטר חובו נוטל שלא בשבועה
בזה יפה כח היורש מכח האב נתחייב האב שבועה בבית דין ומת אין היורשין
יכולין לגבות: [6] מסורתא שנים מה שאין כן בשואל והשואל שנים מה שאין כן
בשומר חנם ושואל שעשה נושאין ונותנין שנים מה שאין כן בשואל אחד נושא
שנים מה שאין בשומר חנם מסורתא חייב פטור חייב חייב פטור חייב פטור פטור
30 חייב חייב פטור: [7] אמר לשומר חינם ולשואל ולנושא שכר והשוכר היכן שורי ואמ'
לו איני יודע משביעך אני ואמ' אמן ולאחר מיכן הודה שאכלו חייב אמ' לשומר

1 י לו"ז ג' (ז' ה'); ג̇ מ"ד וע' לעיל 389_{25}, 393_{34} | 1 שמות כ"ב י' | 6 ע' לעיל 365_{9}; י לו"ז ד' (ז'
ג'); ג̇ סס | 11 י סס (ז' ד'); ג̇ מ"ה | 12 שמות כ"ב י' | 14 זכריה ה' ד' | 15 י לו"ח ה' (ז' ה'); ג̇
מ"ז: | 23 ע' לעיל 271_{28}; י סס (ז' ו') | 27 י לו"ח ב' (ח' ה'); ג̇ מ"ט, וע' לעיל 388_{20} |

2 שבועה הלז ד ובב יש מקום ריק ונתמלא מיד מאוחר „עליהם שבועה הלה" | 2 נשבע < בזמנו |
4 לך < | 5 נתת לי | 5 לא] לו | 5 שכרתיך < | 7 ידו | 8 חבבאי] הנחבין | 8 חוככין | 10 הרי הוא |
11 כיצד זה | 13 אינה < | 13 על שקר | 14 עליו < ואם המשביע משביע לשקר סוף שהשבועה חלה
עליו | 14 את וגו' < | 14 שאף < | 15 פנקסו | 15 שלא | 15 אמר לא שיאמר לו | 16 מחוקין | 16
ולפועלי בסלע | 18 הפועלין נשבעין | 19 והוא אומר נתתיו לך ונתת | 19 באונכלא | 20 שנתן < לו את
הדינר | 20 לתוך | 22 בבתים] בנתים | 24 זוז < | 24 ואם < אמר | 25 שפגמו | 26 היורש] הבן | 26
האב < שהבן גובה שלא בשבועה והאב אינו גובה שלא בשבועה ובזה יפה כח האב מכח יורש | 28 ושואל
שעשה] ושומר חנם שלשה | 29/30 פטור פטור חייב < | 30 (בב ד משנה ו' אחר ז' ובב מתחיל פרק ז'
עם משנה ז') | 30 והשוכר < |

1 חנם היכן שורי אמ׳ לו איני יודע משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר מיכן הודה שגנב
או שאבד פטור מה שאין כן בשואל נגנב או שאבד משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר
מיכן הודה שאכלו חייב מה שאין כן בשואל אמ׳ לשואל היכן שורי ואמ׳ לו איני
יודע משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר זמן הודה שנגנב או אבד פטור מה שאין כן
5 בנושא שכר והשוכר נגנב או שאבד משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר מיכן הודה שמת
או נשבר או נשבה פטור מה שאין כן בנושא שכר והשוכר אמ׳ לנושא שכר היכן
שורי ואמ׳ לו איני יודע משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר מיכן הודה שמת או נשבר
או נשבה חייב מה שאין כן בשואל מת או נשבר או נשבה ולאחר מיכן הודה שגנב
או שאבד חייב מה שאין כן בשואל אמ׳ לנושא שכר והשוכר היכן שורי ואמ׳ לו
10 איני יודע משביעך אני ואמ׳ אמן ולאחר מיכן הודה שנגנב או שאבד פטור מה שאין
כן בשומר חנם נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן ולאחר מיכן הודה שאכלו
פ״זור מה שאין כן בשומר חנם נמצא חייב בשואל פטור בשומר חנם חייב בשומר
חנם פטור בשואל חייב בשואל פטור בנושא שכר והשוכר חייב בנושא שכר והשוכר
פטור בשואל וזה הכלל מפטור לפטור מחובה לחייובא מפטור לחובה פטור מחובה
15 לפטור חייב:

סליק פירקא וסליק שבועות

---

20 עדיות

א [1] משנכנסו חכמים בכרם ביבנה אמרו עתידה שעה שיהא אדם מבקש דבר
מדברי תורה ואינו מוציא מדברי סופרים ואינו מוצא שנ׳ לכן הנה ימים באים
נאם י״י והשלחתי רעב לארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם
25 לשמע דברי י״י ונע׳ מים ועד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את
דבר י״י ולא ימצאו דבר י״י זו נבואה דבר י״י זה הקץ דבר י״י שלא יהא דבר
מדברי תורה דומה לחבירו אמרו נתחיל מהילל ומשמאי שמאי אומ׳ מקב חלה והילל
אומ׳ מקבים וחכמ׳ אומ׳ לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא קב ומחצה חייב בחלה
שנ׳ ראשית עריסותיכם חלה כדי עיסתכם וכמה עיסתכם כדי עיסת מדבר וכמה
30 עיסת מדבר כעומר שנ׳ והעומר עשירית האיפה: [2] שיערו חכמים שבעה רבעים
ועוד מדברות שהן חמש רבעים בציפורן שהן קב ומחצה ירושלמית: [3] הילל אומ׳ מלא
הין מים שאובין של שנים עשר לוג פוסלין את המקוה שמאי אומ׳ מלא הין מים שאובין
של שלשים וששה לוג פוסלין את המקוה וחכמ׳ אומ׳ לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא

22 מ א׳ א׳; ג שבת קל״ח, ט״ו | 23 עמוס ח׳ י״א י״ב | 29 במדבר ט״ו כ׳ | 30 שמות ט״ז ל״ו | 31 מ א׳ ג׳ |

1 מכן] זמן | 1 שנגנב | 2 בשואל < ב > אמר ד (ובב מקום ריק) | 3 שאכלו] שאלו | 3 בשואל > אומר לשואל היכן שורי אמר לו איני יודע משביעך אני ואמר אמן לאחר זמן הודה שנגנב או שאבד חייב מה שאין כן בשומר חנם נגנב או שאבד משביעך אני ואמר אמן לאחר מכן הודה שאכלו פטור מה שאין כן בשומר חנם | 4 זמן] מכן | 4 שאבד | 4 חייב | 5 והשוכר < ב (ומקומו ריק) | 6 או נשבר < | 6 נשבע | 6 שכר > והשוכר | 7 לו < | 7/8 או נשבר או נשבה] או נשבע | 8 פטור | 8 שנגנב | 9 לו < | 10 חייב | 13/14 פטור בשואל חייב בנושא שכר והשוכר | 14 הכלל > כל המשנה | 17 (בב בטעות וסליקא מסכת מכות) | 22 לכרם ב ד | 24/25 והשלחתי ... ועד מזרח < ב ד | 26 שלא < ב | 27 מה לבית שמיי ומה לבית הילל בית שמיי אומר ב | 27 כקב ב | 27 ובית הלל ב | 29 אריסותיכם א | 30 עומר | 30 העומר > היא ב ד | 31 חמשה רבעי ב ד | 31 בציפרין ב ציפורת ד | 33 שלשים] ששים ב שנים ד |

1 שלשת לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה מעשה שבאו שני גרדיים משער האשפות
שבירושלם והעידו משום שמעיה ואבטליון ששלשת לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה
וקיימו חכמ׳ את דבריהם ולמה הוזכרו שם מקומותיהן ושם אומנותן והלא אין לך אומנות
ירידה אלא גרדי ואין לך מקום בזוי בירושלם כשער האשפות אלא מה אבות העולם לא
5 עמדו על דבריהם במקום שמועה על אחת כמה וכמה שלא יעמיד אדם על דברו במקום
שמועה: [4] לעולם הלכה כדברי המרובין לא הוזכרו דברי היחיד בין המרובין אלא לבטלן
ר׳ יהודה אומ׳ לא הוזכרו דברי יחיד בין המרובין אלא שמא תיצרך להן שעה ויסמכו
עליהן וחכמ׳ אומ׳ לא הוזכרו דברי יחיד בין המרובים אלא מתוך שזה אומ׳ טמא וזה אמ׳
טהור וזה אמ׳ טמא כדברי ר׳ אליעזר אמרו לו כדברי ר׳ אליעזר שמעתה: [5] נישאל
10 לחכם אחד וטימא לו לא ישאל לחכם אחר נשאל לחכם וטיהר לו לא ישאל לחכם
אחר היו שנים אחד אומ׳ ואחד מטמא ואחד מתיר אחד מטהר אם יש חכם אחר
נשאלין לו ואם לאו הולכין אחר המחמיר ר׳ יהושע בן קרחה אומ׳ דבר מדברי תורה
הולכין אחר המחמיר מדברי סופרים הולכין אחר המיקל: [6] האשה שהלכה היא
ובעלה למדינת הים שלום בינו לבינה ושלום בעולם באתה ואמרה מת בעלי תינשא
15 מת בעלי תתייבם שלום בינו לבינה ומלחמה בעולם ריבין בינו לבינה ושלום בעולם
באתה ואמרה מת בעלי בין בוכה בין שאינה בוכה בין שבגדיה קרועים בין שאין
בגדיה קרועין נאמנת ר׳ יהודה אומ׳ לעולם אינה נאמנת אלא אם כן באתה בוכה
ובגדיה קרועין אמרו לו אם כן זו שהייתה פיקחת תינשא וזו שלא היתה פיקחת לא
תינשא ובית הילל אומ׳ לא שמענו אלא הבא מן הקציר בלבד אמרו להן בית שמאי
20 והלא כל ימות השנה קציר יצא קציר שעורים ובא קציר חיטין יצא קציר חיטים
ובא בציר יצא הבציר ובא מסיק נמצאו כל ימות השנה קציר אמרו להן בית הילל
מצינו שאין האחין נכנסים לנחלה על פיה אמרו להן בית שמאי מספר כתובתה
נלמוד שכתוב בה לכשתתפיסי ותינשא לאחר טלי מה שכתוב בכתובתיך וצאי וחזרו
בית הילל להורות כדברי בית שמאי: [7] ששה דברים ר׳ עקיבא מטמא וחכמ׳ מטהרין השרץ
25 והצפרדע ברשות הרבים וכן כזית מן המת וכזית מן הנבילה עצם מן המת ועצם מן הנבילה
גוש מן הארץ טהרה גוש מבית הפרס גוש מארץ טהרה גוש מארץ העמים שני שבילין
אחד טמא ואחד טהור ר׳ עקיבא מטמא וחכמ׳ מטהרין ששה ספיקות ר׳ עקיבא מטמא
וחכמ׳ מטהרין השדרה והגולגולת משני מתים רביעית דם משני מתים רובע עצמות משני
מתים אבר מן החי משני מתים ר׳ עקיבא מטמא וחכמ׳ מטהרין: [8] שלשה דברים אמרו
30 לפני ר׳ ישמעאל ולא אמ׳ להן איסור והיתר ופירשן יהושע בן מתיא המיפים מורסא
בשבת אם לקולפה או לעשות לה פה כדרך שהרופאים עושין חייב אם להוציא ממנה
לחה פטור: [9] השום והבוסר והמלילות שריסקן מבעוד יום ר׳ ישמעאל אומ׳ יגמור

6 מ א׳ ה׳ ו׳ | 10 י שבת ט״ז ד׳ (י״ט א׳); ג ע״ז ז׳ | 13 מ א׳ י״ב | 24 לקמן אהלות ד׳; ג נזיר נ״ב | 29 מ ג׳ ה׳ | 32 שם ו׳ |

2 בשם ב ד | 3 חכמים ב ד | 3 הוזכרו < ב | 3 מקומם ב | 3 אומניהן ב ד | 4 בזוי בירשלם] ירוד ב ד | 4 משער ב ד | 5 שלא יהא אדם עומד ב ד | 6 דבריו ב ד | 6/7 לא ... המרובין < ב | 6/7 אלא ... המרובין < ב ד | 8 אומר טמא וזה < ב ד | 9 וזה ב ד | 9 כדברי ר׳ אליעזר < ב | 9 יאמרו לו ד < ב | 9/10 נשאל .. וטהר .. אחר < ב ד | 13/14 האשה ... תנשא < ב | 15 מת ... לבינה < ב ד | 15 שלום בעולם ד < ב | 16 באתה < ב ד | 16 ואמרה מת בעלי < ב | 16 בגדיה ב ד | 18 וזו < ב ד | 19 בבאה ב ד | 21 ובא מסיק < ב ד | 21 נמצא ב ד | 22 והלא מספר ב ד | 23 בה] לה ב ד | 23 לכשתנשאי ב ד | 23 תטלי ב ד | 23 שכתוב > ליך ב ד | 25 ברשות הרבים < ב | 26 מארץ טהור ב ד | 26 מארץ] מבית ב ד | 26 טהור ב ד | 27/28 ששה ... מטהרין < ב | 29 אבר > מן המת משני מתים אבר ב ד | 29 מתים] אנשים ב ד | 30 אמ׳] אחד ב | 30 בהן ב ד | 30 רבי יהשע ב ד | 30 המיפיש ב |

משתחשך ור׳ עקיבא אומ׳ לא יגמור אבל כהנים נהגו כדברי ר׳ ישמעאל: [10] שלשה 1
דברים אמרו לפני ר׳ עקיבא שנים משום ר׳ אליע׳ ואחד משום ר׳ יהושע ולא אמ׳
להן לא איסור ולא היתר לא כשר ולא פסול לא טומאה ולא טהרה שנים משום
ר׳ אליעזר אשה מהוא לצאת בעיר של זהב ולא אמ׳ בה לא איסור ולא היתר ר׳
אליעז׳ מתיר וחכמ׳ אסרין: [11] מפריחי יונים מה הן לעדות ולא אמ׳ בהן לא כשר 5
ולא פסול ור׳ אליעז׳ מכשיר וחכמ׳ פוסלין: [12] אחד משום ר׳ יהושע השרץ בפי
חולדה וחולדה מהלכת על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ר׳ אליעזר
מטהר ור׳ יהושע מטמא וחכמ׳ אומ׳ ודאי טמא ספק טהור: [13] תנור שתחילתו
ארבעה ושיריו ארבעה שבראשונה היו אומרין שלשה הודו לו סנדל של עץ ושל
סיידין שטמא מדרס ואשה חולצת בו ויוצאין בו בשבת ולא הודו לו: [14] חמשה 10
דברים היה ר׳ עקיבא דורשן כמין הגדה בחמשה דברים האב זוכה לבן וחכמ׳ אומ׳
עד הפרק זוכה לו מיכאן ואילך זוכה לעצמו אמ׳ להן ר׳ עקיבא היכן מצינו שהיו
חגרין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתפשטו ושהיו חרשין עד הפרק וכשהגיע הפרק
נתפקחו ושהיו סומין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתפתחו היאך זוכה לו עד אותה
שעה אמרו לו לאו כי מצינו שהיו פושטין עד הפרק וכשהגיע הפרק נתפקחו היאך 15
זוכה לו עד אותה שעה אמרו לו לא כי מצינו שהיו פושטין עד הפרק וכשהגיע
הפרק נתחגרו וכשהיו פיקחין עד הפרק וכשהגיע הפרק נסתמו הא אין זוכה לו עד
אותה שעה בלבד מספר הדורות לבניו הקץ אף על פי שהימים ולילות כחוט השערה
לפני המקום אלא אינו מונה אלא לדורות שנא׳ קורא דורות מראש אף על פי
שנ׳ ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה שנ׳ ודור רביעי ישובו הנה: 20
[15] הרי הוא אומ׳ את מספר ימיך אמלא אילו שני דורות ושאר כל אדם זכה
משלימין לו את שנותיו לא זכה פוחתין לו מהן דברי ר׳ עקיבא וחכמ׳ אומ׳ זכה
מוסיפין לו על שנותיו לא זכה פוחתין לו מהן אמרו לו לר׳ עקיבא היאך הוא
אומ׳ והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה אמ׳ להן משלו הוסיפו לו אמ׳ להן
ר׳ עקיבא הרי הוא אומ׳ הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין מנשה 25
לא בא לעולם אמרו לו וכי נאמר הנה בן נולד לבית דוד מחזקיה והלא לא נאמ׳
אלא הנה בן נולד לבית דוד בין מחזקיה ובין מבית כל דוד: [16] חמש רחלים
גוזזות מנה ופרס שהן שבעים וחמש סלעים חייבות בראשית הגז דברי ר׳
דוסא וחכמ׳ אומ׳ חמש רחילות גוזזות כל שהן ר׳ נתן אומ׳ ר׳ דוסא אומ׳ כביצה
אוכלין כמוה וכקליפתה וחכמ׳ אומ׳ חוץ מקליפתה: [17] האשה שאמרה נשביתי 30
וטהורה אני הרי זו אוכלת אם יש עדים שנשבית והיא אומ׳ טהורה אני אינה
אוכלת: [18] ארבע ספיקות ר׳ יהושע מטמא וחכמ׳ מטהרין הטמא עומד והטהור עובר

1 סס ז׳; ע׳ לעיל 115_{19} | 5 ע׳ לעיל 423_5 י׳ ר״ה כ״ז ג׳ (ה׳ ז׳) | 6 מ סס מ טהרות ו׳ ב׳ | 8 מ ה׳
ח׳ ע׳ לעיל 255_{27} | 10 מ ב׳ ט׳ ע׳ ל׳ 432_8 | 19 ישעי׳ מ״א ד׳ | 20 ברא׳ ט״ו י״ג ט״ז | 21 שמות כ״ג
כ׳ | 24 מלכים ב׳ כ׳ ו׳ | 25 מלכים א׳ י״ג ב׳ | 27 מ ג׳ ג׳ | 30 ע׳ לעיל 262_{13} | 32 מ ג׳ ז׳ |

1 כרבי ישמעאל | 2 שנים ואחד < ב | 3 בהן ב ד | 3 שנים < | 9 הודו לו] הרי לי | 10 מדרס <
על שירי תנור רבי עקיבה מטמא ב ד | 11 לבן] להן ב | 12 ואילך < הוא ב ד | 12 להן < ב ד |
12 מיכן ב | 14 כשהגיע הפרק < ב | 15/16 אמרו לו . . . שעה < ב ד | 16 לא < ב ד | 16
פשוטין ב ד | 17 הפרק < נתחרשו ושהיו פותחין עד הפרק ונשהגיע הפרק ב ד | 19 אלא < ב ד | 19
דורות ב ד | 19 הדורות ב ד פ | 20 ארבע מאות שנה < | 20 ונא ב ד | 22 לו את < ב ד |
22 פותחין | 22/23 דברי . . . מהן < ב | 23 אמר לו ר׳ עקיבא | 23 האיך] הרי ב ד | 24 להן]
ליה | 25/26 לא היה מנשה ד לא נעשה ב | 26 בעולם ב ד | 26 אמרו לו] אמר | 16 בן חזקיה ב ד |
26/27 לא נאמר אלא הנה נולד בן לבית דוד בן מחזקיה ד < ב | 27 מכל בית [בית < ב] דוד
ב ד | 28 מנה < ב | 28 ופרס < ב | 29 דוסא < ב | 31 הרי זו < ב ד | 32 הטהור והטמא |

1 הטהור עומד והטהור עובר טומאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים טהרה
ברשות היחיד וטומאה ברש׳ הרב׳ ספק נגע ספק לא נגע ספק האהיל ספק לא
האהיל ספק הסיט ספק לא הסיט ר׳ יהושע מטמא וחכמ׳ מטהרין:
ב ב [1] ארבעה דברים ר׳ אליעזר מטהר וחכמ׳ מטמאין מסרוק של צרצור ר׳
5 אליעזר אומ׳ אין מטמא באויר וחכמ׳ אומ׳ מטמא באויר דף של נחתומים שקבעו
במסמר שחיבר במריש או בקורה ר׳ אליעזר מטהר וחכמ׳ מטמאין מנעול על האיטום
ר׳ אליעזר מטהר וחכמ׳ מטמאין חיתכו חליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר׳ אליעזר
מטהר וחכמ׳ מטמאין והיה נקרא תנור של עכנאי שעליו רבו מחלוקות בישראל:
[2] עשרים וארבע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הילל בית שמאי אומ׳ אין
10 אדם מדיר את בנו בנזיר ובית הילל אומ׳ אדם מדיר את בנו בנזיר ביצה שנולדה
ביום טוב אחרים אומר׳ משום ר׳ אליעזר תיאכל היא ואמה הסך שמן טהור ונטמא
ירד וטבל בית שמאי אומ׳ אף על פי ששותת ויורד טהור ובית הילל אומ׳ כדי סיכת
אבר קטן טמא פחות מיכן טהור אמ׳ ר׳ אלעז׳ בר׳ צדוק כשהייתי למד תורה אצל
ר׳ יוחנן בן החורנית ראיתיו שאכל פיתו חריבה שהיו שני בצרות באתי ואמרתי
15 לאבא אמ׳ לי הולך לו זיתים הולכתי לו זיתים נטלן והסתכל בהן וראן שהן לחין
ואמ׳ לי איני אוכל זיתים באתי ואמר׳ לו לאבא ואמ׳ לו לך ואמור לו חבית מנוקבת
הייתה כדברי בית הילל אלא שסתמוה שמרים להודיעך שהוא אוכל חוליו בטהרה
שאף על פי שהוא מתלמידי בית שמאי לא היה נוהג אלא כדברי בית הילל:
[3] לעולם הלכה כדברי בית הילל והרוצה להחמיר על עצמו לנהוג כחומרי בית שמאי
20 וכחומרי בית הילל על זה נאמ׳ הכסיל בחושך הולך התופס קולי בית שמאי
וקולי בית הילל רשע אלא או כדברי בית שמאי כקוליהון וכחומריהון או כדברי בית
הלל כקוליהון וכחומריהון: [4] בית הילל אומ׳ אין אדם פוטר את אשתו בגט ישן
שלא יהא גיטה גדול מבנה כתב לשום הפרכין לשום הארכינות או שהיו שני
מלכים עומדין וכתב לשום אחד מהם כתב לשום אבי אביו כשר לשום אבי משפחה
25 פסול ואם היה נקרא על שמו כשר אמ׳ ר׳ שמע׳ בן אלעזר לא נחלקו על המגרש
את אשתו ולנה עמו בפונדקי שאינה צריכה הימנו גט שיני על מה נחלקו על שבעל
המדר את אשתו מתשמיש המיטה שבית שמאי אומ׳ שתי שבתות כלידת נקיבה ובית
הילל אומ׳ שבת אחת כלידת זכר וכימי נידתה יותר על כן יוציא ויתן כתובה כלכלת
שבת ובית שמאי פוטרין ובית הילל מחייבין ר׳ יהודה אומ׳ הילל עצמו היה אוסר
30 הלוקט כלכלה שישלח לחבירו לא יאכל עד שיעשר ר׳ יהודה אומ׳ הילל עצמו היה
אוסר המעביר תאינים ממקום למקום ועבר עליהן שבת למוצאי שבת לא יאכל
עד שיעשר ר׳ יהודה אומ׳ הילל עצמו היה אוסר אמ׳ ר׳ ישמעאל בנו של ר׳ יוחנן

4 מ טהרות ב׳ ח׳, ט״ו ב׳; ג ב״ב ס״ו; מ טהרות ה׳ ו׳; לקמן סס ד׳, ג ב״מ נ״ט | 9 ע׳ לעיל 287_{22}
200_{27}; מ ד׳ ו׳; לעיל 193_{26} | 19 ע׳ לעיל 242_8 | 22 ע׳ לעיל 332_{20} 333_7 266_{27} 84_{19-21} 286_{11} |

1 הטהור . . עובר < | 1 הרבים טהורה ד < טומאה ב ד | 4 מסר׳ ד < ב | 4/5 שקבעו
במסמר < ב | 5 אלעזר ב ד | 6/7 מנעל על האומ׳ ר׳ אליעזר מטמא וחכמים מטהרין ד < ב | 9
עשרים וארבע < ב | 10 את בנו בנזיר] את אשתו ב ד | 10 אין אדם ב ד | 11/12 ונטמא . . . ובית הלל
אומר < ב | 13 למד תורה < ב ד | 14 ר׳ < ב ד | 14 החורוני ב ד | 14 שראיתיו ב ד | 27
חוליו < ב ד | 18 שמתלמידי . . היה ב ד | 19 והרוצה < לעשות ב ד | 19/20 בית הלל . . בית
שמאי ב ד | 21 הרי זה רשע ב ד | 21/22 בית הלל . . בית שמאי ב ד | 23 מבנה < ב (ומקומו
ריק) | 23 ארכיות ב ד | 24 מלכים < | 24 מהם < ב | 24 אבי משפחה < ב אבי < ד | 25
נחלקו < בית הלל ובית שמאי ב ד | 26 שבעל < ב ד | 27 בית ב ד | 28 או כימי ב ד | 28/29
כלכלת שבת] כלכלה ב ד (ובב מקום ריק) | 29 בית | 29 היה אוסר < ב | 30 הלקח ב ד | 30 לחברו]
לחמי ב | 31/32 המעביר . . . היה אוסר < ב |

1 בן ברוקה לא נחלקו בית שמאי ובית הילל על מי שהיו לו שתי כיתי עדים מעידות
או' שהוא נזיר כקטנה שבהן על מה נחלקו על מי שהיו שני עדים מעידין אותו שבית
שמאי אומ' נחלקה עדותן ואין כאן נזירות ובית הילל אומ' יש בכלל חמש שתים
שיהא נזיר שתים: [5] ר' יהודה אומ' חמשה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הילל
5 דם הנבילית בית שמאי מְטַמְּאִין ובית הילל מְטַהֲרִין א' ר' יוסי בר' יהודה אף כשטימאו
בית הילל לא טימאו אלא בדם שיש בו רביעית שאם יקרש יהא בו כזית מודים
בביצה טריפה שהיא אסורה מפני שגדלה באיסור על מה נחלקו על ביצת נבילה
שבית הילל אוסרין ובית שמאי אומ' אם יש כיוצא בהן נמכרת בשוק מותרת ואם
לאו אסורה: [6] ר' אליעזר בן יעקב אומ' דבר אחד מקולי בית שמאי ומחומרי בית
10 הילל בית שמאי אומ' שני מתנות מכשירות בחטאת ומתנה אחת בכל הזובחים וחכמ'
אומ' אחד חטאת ואחד שאר כל הזובחים מתנה אחת מכשרת ומפגלת: [7] ר' שמעון
אומ' שלשה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הילל קוהלת אין מטמא את
הידים דברי בית שמאי ובית הילל אומ' מטמא את הירים מי חטאת שעשו מצותן
בית שמאי מטהרין ובית הילל מטמאין המקשה כמה תשפה ותהא זבה ר' אליעזר
15 אומ' מעת לעת והלכה כדבריו ר' שמע' בן יהודה אומ' משום ר' שמעון בית שמאי
אומ' שלשה ימים ובית הילל אומ' מעת לעת: [8] ר' אליעזר אומ' שני דברים מקולי
בית שמאי ומחומרי בית הילל דם היולדת שלא ילדה מטמא לח ואינו מטמא יבש
דברי בית שמאי ובית הילל אומ' מטמא לח ויבש: [9] ארבע אחים שנים מהן נושאין
שתי אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אילו חולצות ולא מתייבמות ואם קדמו
20 וכנסו תיציאו ר' אלעז' אומ' בית שמאי אומ' יקיימו ובית הילל אומ' יוציאו ר' שמע'
אומ' יקייטו אבא שאול אומ' קול היה להן לבית הילל בדבר זה התולש צמר מבכור
תם והניחו בחלין אף על פי שנולד בו מום לאח' מיכן ושחטו הרי זה יקבר בכור
בעל מום שתלש הימנו ואחר כך מת ר' עקביה בן מהללאל מתיר וחכמ' אוסרין אמר
ר' יהודה מודה עקביה בזה שאסור על מה נחלקו על שנטמא ותלש הימנו ואחר כך
25 שחטו שעקביה בן מהללאל מתיר וחכמ' אוסרין אמ' ר' יוסי מודה ר' חלפתא בזה
שמותר אבל בייחוד אמרו חכמ' ייניחוה בחלין שמא ישתקוה שאם מת יהא אסור
ואם שחטו יהא מותר על מה נחלקו על שניטמא ותלש הימנו ואחר כך מת שעקביה בן
מהללאל מתיר וחכמ' אוסרין: [10] כזית הבשר הפורש מאבר מן החי ר' אליעזר מטמא אמ'
ר' השיבו את ר' אליעזר שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רוב רובע הקב
30 תאמר באבר מן החי שאין בו רוב רובע הקב דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי
בבשר או בשר תלוי באבר הבשר תלוי באבר איפשר שהבשר מטמא בנגע ובמשא
באהל ואבר יהא טהור אמ' ר' שמעון תמיה אני אם טימא ר' אליע' לא טימא אלא

4 מ פ' ו' | 9 ג זבחים ל"ו: | 11 מ פ' ג' | 16 מ ה' ד' | 18 ע' לעיל 245_{11}; מ ה' ו' | 28 לקמן חבלות א'; מ ו' ג' |

1 על שהיו שתי ב ד | 2 שיהא נזיר ד < ב | 2 כקטנה] בטהרה ד < ב (ומקומו ריק) | 2 על
מי] עליו ב ד | 3 עדותן] על שהיו ד < ב (ומקומו ריק) | 3 ואין < ב ד | 4 ר' יהודה אומר
< ב | 5 מטהרין . . מטמאין ב ד | 6 רביעית שאין < ב | 7 שגידוליה אסור ב ד | 8 שבית הלל
אוסרין < ב ד | 8 שבית שמאי ב ד | 8 אם שכיוצא בה ב ד | 9 אחר | 10 שני < ב ד | 10
מכשירות < ומפגלות ב ד | 10 וחכמים] ובית הלל ב ד | 11 שאר < ב ד | 11 ומפלגת ב ד | 16
אומ' < עד ב ד | 16 שני < ב | 17 ילדה < ב | 17 טמאה ב | 18 ארבעה ב ד | 18 נשואין
ב ד | 20 יוציאו ב ד | 20 אומ' < משום ב ד | 21 קל ב ד | 21 לבית שמיי ב | 21 צמר
< ב ד | 22 בחלון ב ד | 23 ר' < ב ד | 26 יניחה בחלון ב ד | 26 יש הקוה ד ישתקוה ב
(ושתי נקודות למעלה בין ש' ת') | 28/29 אמר ר' < | 29 במת] בבית | 29 בו רובע רקב (מכאן עד סוף
עדיות לא העדתי כלום מב ולא ידעתי בבירור אם השווה עם ד או שכחתי עלה אחת) | 30 בו רובע רקב | 31
געבר א | 32 תמה |

1 בוטן שיש באבר בשר כראוי כדי שיהו זה וזה מטמאין במגע ובמשא באהל עצם
כשעורה הפורש מאבר מן החי ר' נחוניא מטמא השיבו את ר' נחוניא שלש תשובות
לא אם אמרת במת שיש בו רוב רובע הקב תאמר באבר מן החי שאין בו רוב רובע
הקב דבר אחר מי תלוי במי עצם תלוי באבר או אבר תלוי בעצם איפשר עצם
5 מטמא במגע ואבר יהא טהור אמ' ר' שמעון תמיה אני אם טימא ר' נחוניא לא טימא
אלא בוטן שיש באבר כשעורה עצם כדי שיהו זה וזה מטמאין במגע ובמשא השיב
לר' יהושע על דברי שניהם ומה אם החי שיש בו מאתים וארבעים עצם ובשר המפרשין
ממנו טהורין אבר מן החי שאין בו מאתים וארבעים ושמונה עצם ובשר המפורשין
ממנו אינו דין שיהו טהורין השיב ר' על דברי ר' יהושע לא אם אמרת פורשין מן
10 החי שכן פורשין מדבר טהור תאמר באבר מן החי שכן פירש מדבר טמא:
ג ג [1] העיד ר' צדוק על ציר חגבים טמאין שהוא טהור ומותר לאוכלי תרומה
העיד ר' יהושע ור' פפיים על דף של נחתומין שחיברו במריש או בקורה ושקבעו
במסמר שהוא טמא ור' אליעזר מטהר ואם לא קבעו כל צרכו הכל מודים שהוא טמא
הם העידו שמעברין את השנה כל אדר שבראשונה היו אומ' עד הפורים עד שבא
15 ר' יהושע ור' פפיים והעידו שכל אדר כשר לעיבור העיד מנחם בן סוגגאי שהוצבע
על מוסף יורה של שולקי ויתים שהוא טמא ועל של צבעים שהוא טהור שבראשונה
היו אומ' חילוף הדברים וכשהושיבוהו בישיבה היו תמיהין עליו הכל אמ' להן כך
וכך אם איני ראש לכל הבאים אחריי: [2] העיד ר' יהושע בן פתירה על דם נבילות
שהוא טהור אמ' שמעון בן פתירה נוחרין היו עדרות באיסטרטית של מלך והיו עולי
20 רגלים מפקיעין בדם עד רכובותיהם ולא חשו להם משום טומאה העיד ר' יהודה בן
בבא ור' יהודה הכהן על בת כהן שנישאת לכהן שכיון שנכנסה לחופה אף על פי
שלא נבעלה שר' אליעז' אומ' תיבעל וכן היה ר' אליעז' אומ' לא ישא כהן אשה
עד שתגדיל בית דין שלאחריהם אמרו נאמנת עיסה לטמא ולטהר לאסר ולהתיר
לרחק ולקרב אבל באלמנת עיסה לא נגעו: [3] אמ' ר' שמעון בן עזאי מעשה שנמצאו
25 עצמות בירושלם בדיר העצים ובקשו חכמ' לטמא את ירושלם אמ' להן ר' יהושע
בושת היא לנו וכלימה שנטמא את ביתינו איה מיתי מבול איה הרוגי נבוכדנצר איה
הרוגים שנהרגו במלחמה ועד עכשיו אבל אמרו ודאי טמא ספק טהור אמ' ר' יהושע
שמעתי ששוחטין ואף על פי שֶׁאֵין פתחים ואוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין
קלעים קדשים קלים ומעשר שיני אף על פי שאין חומה שהקדושה ראשונה קידשה
30 לשעתה וקידשה לעתיד לבא: [4] משפחת בית הצריפה היתה בעבר הירדן וריחקה
בן ציון בזרוע אחרת היתה שם וקירבה בן ציון בזרוע ולא רצו חכמ' לגלות עליהם
אבל מוסרין אותן לבניהם ולתלמידיהם פעם אחת בשבוע כגון אילו אליהו בא לטמא
ולטהר לקרב ולרחק ר' מאיר אומ' לקרב אבל לא לרחק ור' יהודה אומ' חילוף
הדברים חנניא בן עדיי אומ' הרי הוא אומ' ויצא בן אשה ישראלית והוא בן

11 מ ז' ב'; לעיל 418_{2}; מ ז' ח' | 18 מ ח' ה' ב' | 23 ע' לעיל 341_{22}; ג כתובות י"ד | 24 מ ח' ה' ו' ז' |
34 ויקרא כ"ד י' |

1/2 עצם הפורש כשעורה | 2 מאבר מן החי < | 3 בו רובע רקב | 3/4 בו רובע רקב | 4 אבר . . .
עצם כשעורה | 7 הפורשין | 8/9 מאתים . . . ממנו < | 9 דין שיהא עצם ובשר הפורשין ממנו טהור | 9 בפורש
10 פורש | 13 שרבי אליעזר | 15 סוגגאי] סיבגי | 15 שהו' צבע | 16 ועל שצובעין | 16 שהיה | 18 מכך
[illegible] אם איני] אני | 18 לכל] חבל | 18 בתירה | 19 בסתרטיא | 20 משקעין את ארכובותיהן | 20/21 בן בבא
ור' הודה < | 22 אוסר < תיבעל | 24 עזאי < אמר להן רבי | 25 ירושלם < כולה | 26 בושת וכלימה
היא לנו | 26 ביתינו] רבותינו א | 27 מן המלחמה | 27 אלא | 28 פתחים] נסכים | 31 ועוד אחרת | 31
לגלותם < | 31 עליהן < | 33 לרחק ולקרב | 33 מאיר < | 34 ר' חנניה בן פרו |

1 איש מצרי בתוך בני ישראל ויניצו במחנה בן הישראלית ואיש
הישראלי והרי דברים קל וחומ' ומה משה שהוא רבו של אליהו לא רצה לגלות
הממזרים עד שנתגלו מעצמן אליהו תלמידו של משה על אחת כמה וכמה שלא
יגלה את הממזרים עד שיתגלו מעצמן מי שיש לו תלמידים ותלמידיו קוראין אותו
5 רבי נשתכחו תלמידיו קוראין אותו רבן נשתכחו אילו ואילו קוראין אותו בשמו:

סליק פירקא וסליקא מסכתא

10

עבודה זרה

א [1] נחום המדי אומ' יום אחד בגליות לפני עידיהן אסור במה דברים אמורים א
באידין הקבועין אבל באידין שאינן קבועין אין אסור אלא אותו יום בלבד ואף על
פי שאמרו שלשה ימים אסור לישא ולתת עמהן במה דבר' אמורים בדבר המתקיים
15 אבל בדבר שאין מתקיים מותר ואף בדבר המתקיים לקח או שמכר הרי זה מותר ר'
יהושע בן קרחה אומ' כל מלוה שבשטר אין נפרעין הימנו ושאינה בשטר נפרעין
הימנו מפני שהוא כמציל מידם: [2] לא ישא אדם ויתן עם הגוי ביום אידו ולא יקל
עמו את ראשו ולא ישאל בשלומו במקום שמתחשב מצאו לפי דרכו שואל בשלומו
בכובד ראש: [3] שואלין בשלום הגוים באידיהן מפני דרכי שלום אומנין של ישר'
20 שהיו עושין אצל גוי בביתו של ישר' מותר ובביתו של גוי אסור ר' שמע' בן אלעז'
אומ' אם שכר היום בין בביתו של ישר' ובין בביתו של גוי אסור אם היה שכר
קבלות בביתו של ישר' מותר בביתו של גוי אסור במחובר לקרקע בין כך ובין כך
אסור ובעיר אחרת בין כך ובין כך מותר ואף על פי שגמר את כליו לפני אידו לא
יוליכם לו ביום אידו מפני שמשמחו: [4] עיר אחת עושה ועיר אחת אינה עושה
25 אומה אחת עושה ואומה אחרת אינה עושה משפחה אחת עושה ומשפחה אחרת
אינה עושה העושין אסורין ושאין עושין מותרין קלנדא אף על פי שהכל עושין אין
אסור אלא לפולחין בלבד סטרנריא יום שאחזו בו את המלכות קרטיסים יום גינוסיא
של מלכים יום של כל מלך ומלך הרי כרבים יחיד אפילו יום המשתה שלו ויום שנעשה
בו שלטון ר' מאיר או' אף יום שעמד בו מחליו אסור: [5] יריד שבאותו הכרך אין
30 הולכין לאותו הכרך ולא לעיירות הסמוכות לו מפני שהוא כנראה הולך ליריד דברי
ר' מאיר וחכמ' אומ' אין אסור אלא הכרך בלבד: [6] יריד שבתוך הכרך תוך הכרך
אסור חוץ לכרך מותר ושחוץ לכרך חוץ לכרך אסור תוך הכרך מותר וחנויות
המבוללות לו מכל מקום הרי אילו אסורות עובר אדם בשיירה ממקום למקום ונכנס
לכרך שיריד בתוכו ואינו חושש שהוא כנראה הולך ליריד: [7] יריד שנתנה מלכות

12 י לי"ט ה' (ה' ה'); ג ז' י'; ב"ק ק"ב | 17 י סס (ה' ל'); ג גיטין ס"ב | 19 סס; י לי"ט ב' (ה' ה') |
24 י לי"ט ג' (ה' ב'); ג ח' | 29 י סס (ה' ל'); ג י"ג | 31 סס |

1/2 וחוא . . . [ויגצו פ] . . הישראלי < | 2 שהוא רבו של אליהו] רבינו | 3 בעצמן | 4 את הממזרים
< | 4 שנתגלו בעצמן > אליהו תלמידו של משה על א' כמה וכמה שלא יגלו עד שיתגלו מעצמן | 4
ותלמידיו < | 12 אידיהן ב ד | 13 באידיהן ב ד | 14 שאמרו < ב | 15 הרי
זה < פ | 16 או' < | 18 בשלומו ב ד | 19 שלום ב ד | 21 אם היה שכיר ב ד | 21 שכיר
ב ד | 24 מפני ששמח ביתו ב ד | 26 קלנדה ד קלנדס ב | 27 סטרוניא ב ד | 27 שאחיז | 27
קראטיסים ב קראטוסס ד | 28 יום < ב | 28 שכל ב | 29 מחליו] מאליו א | 29 שבאותו] שבתוך |
30 הולכין > אותו לא ב ד | 31 ירוד ב (וכן לקמן) | 31 תוך הכרך < ב ד | 33 המובללות ב ד | 34
מפני שהוא נראה כהולך ב ד |

1 ושנתנה מדינה ושנתנו גדולי מדינה מותר אין אסור אלא יריד של עבודה זרה בלבד:
[8] הולכין ליריד של גוים ומתרפאין מהן ריפוי ממון אבל לא ריפוי נפשות ואין לוקחין
מהם בתים שדות וכרמים עבדים ושפחות מפני שהוא כמציל מידם וכותב ומעלה
בערכאים כהן מיטמא להם להעיד ולדון עליהם בחוצה לארץ וכשם שמיטמא בחוצה
5 לארץ כך מיטמא בבית הקברות מיטמא ללמוד תורה ולישא אשה ר' יהודה אומ' אם
יש לו ממי שילמד הרי זה לא יטמא ואם לאו הרי זה יטמא ר' יוסי אומ' אף על
פי שיש לו ממי שילמד הרי זה יטמא שאין מכל אדם אדם זוכה ללמוד אלא ממי
שיזכה לו אמרו עליו על יוסף הכהן שהיה מיטמא ויוצא אצל ר' יוסי לציידן: [9] לא
יצא הכהן לחוצה לארץ אפילו לישא אשה אלא אם כן הבטיחוהו תגרין שהקדימו
10 ומנו של יריד או שאיחרו זמנו של יריד מותר אין אסור אלא זמנו של יריד בלבד:
[10] ארבע אבקאות הן אבק ריבית אבק שביעית אבק עבו' זרה ואבק לשון הרע:
[11] אבק ריבית לא ישא אדם ויתן בהלוואתו של חבירו מפני אבק ריבית: [12] אבק
שביעית לא ישא אדם ויתן בפירות שביעית מפני אבק שביעית: [13] אבק עבודה זרה
לא ישא אדם ויתן עם חבירו ביום אידו של גוי מפני אבק עבודה זרה: [14] אבק
15 לשון הרע לא יסיח אדם אפילו בטובתו של חבירו מפני אבק לשון הרע: [15] ישראל
ההולכין ליריד מותר לישא ולתת עמהן ובחזירה מותר גוים שהולכין לתרפות אסור
לישא ולתת עמהם ובחזירה מותר מפני שהוא כעבודה זרה שהניחוה עובדיה ויש'
בין בהליכה ובין בחזירה אסור: [16] לא יטייל אדם עם שיירא אפילו לצאת אפילו
מקדים אפילו מחשיך אפילו מתיירא מפני גוים ומפני ליסטין ומפני רוח רעה שנ'
20 לא תלכו אחרי אלהים אחרים: [17] ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומ'
אם ראית צדיק יוצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה דרך הקדם על ידיו שלשת
ימים או אחר על ידיו שלשת ימים כדי שתצא עמו לדרך מפני שמלאכי שלום מלווין
אותו שנ' כי מלאכיו יצוה לך לשמורך בכל דרכיך: [18] ואם ראיתה רשע יוצא
לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה דרך הקדם על ידיו שלשת ימים או אחר על ידיו
25 שלשת ימים כדי שלא תצא עמו לדרך מפני שמלאכי שטן מלווין אותו שנ' הפקד
עליו רשע ושטן יעמד על ימינו: [19] ר' שמע' בן אלע' אומ' אם יאמרו לך
ילדים בנה בית המקדש אל תשמע להן ואם יאמרו לך זקנים סתור בית המקדש שמע
להן מפני שבינין ילדים סתירה וסתירת זקנים בינין וראיה לדבר רחבעם בן שלמה:
[20] שאלו את ר' יהושע מהו שילמד אדם את בנו יווני ספר אמר להן ילמד בשעה
30 שאינה לא מן היום ולא מן הלילה שנ' והגית בו יומם ולילה: [21] מכולן היה
מוכר להן חבילה וכמה היא חבילה ר' יהודה בן פתירה אומ' בלבונה אין פחות
משלשת מנין מוכר לתגר ואין מוכר לבעל הבית ואם היה תגר חשוד אסור למכור

2 י ברכות ו' ה' (ג' ב'), מ"ק פ"א ג' (ג' ה'); ג י"ג ועי' לעיל 230_6; ג עירובין מ"ז | 12 ע' לעיל
380_1; ג ב"ק קי"ב | 13 לעיל 70_1 | 14 ג ב"ב קס"ד | 15 ג ל"ב | 20 דבריס ו' י"ד | 20 ע' לעיל
136_{19} | 23 תהלים צ"א י"א | 25/26 סס קי"ט ו' | 26 ג נדרים מ' | 30 יהסע א' ח' | 30 י לי"ט ד' (ה'
ס'); ג י"ד |

4 בערכים ב ד | 8 לציידן < ב | 11 אבקות ב ד | 13 שביעית] עבודה זרה ב ד | 14 חבירו]
גוי ב ד (ובד כל מקום כותי במקום גוי כנודע) | 15 לא ישא אדם [אדן ב] ויתן ב ד | 15 בטובת
ב ד | 16 לשאת ב ד | 16 ובחזירה > אסור מפני שנהגו בע"א והכותים בין בהליכה בין בחזרה ב ד |
16 כותים עע"ז | 16 ההולכין ב ד | 16 בתרפות ב ד | 18 שיירא > בתרפות ב ד | 20 תלכון פ | 20
אלעזר ב ד | 21 שיצא ב ד | 21 על ידך ב ד | 22 על ידך ב ד | 22 לדרך < ב ד | 22 שלום]
השרת ב ד | 23 לשמרך בכל דרכיך] וגו' ב ד | 24 על ידך ב ד | 24/25 או אחר . . ימים
< ב ד | 25 בדרך ב ד > או אחר ב ד | 29 ספר יוני ב ד | 20 מן מן < ב ד | 30 מכולן
היה < ב | 32 או מוכר בעל הבית ב ד |

לו מוכר לו חזירים ואינו חושש שמא מובחן לעבו' זרה מוכר לו יין ואינו חושש 1
שמא מנסכו לעבודה זרה ואם פירש לו אפילו מים או מלח אסור למכור לו מוכר
לו תרנגול לבן בין התרנגולין אמ' ר' יהודה במה דברים אמורים בזמן שא' לו מכור
לי תרנגול סתם אבל אם פירש לו מפני שהוא חולה או למשתה בנו הרי זה מותר:

ב [1] לוקחין בהמה מהן לניסיון ומחזירין להן כל אותו היום וכשם שלוקחין מהם 5
בהמה לנסיון ומחזירין להן כל אותו היום כך לוקחין מהן בהמה עבדים ושפחות ב
לנסיון ומחזירין להן כל אותו היום כל זמן שאתה רשאי להחזיר לישר' אתה רשאי
להחזיר לגוי אי אתה רשאי להחזיר לישר' אי אתה רשאי להחזיר לגוי מוכר ישר'
בהמתו לגוי על מנת לשחוט וישר' עומד על גביו והגוי שוחט לוקחין מהן בהמה
לקרבן ואינו חושש משום רובע ומשום נרבע ומשום מוקצה ומשום נעבד: [2] וכשם 10
שאין מוכרין להן בהמה גסה כך אין מוכרין להן חיה גסה ואף במקום שאין מוכרין
להן בהמה דקה אין מוכרין להם חיה דקה: [3] ר' שמעון בן אלעזר אומ' מוכרין
כלב' כופריים וחולדות הסנאות וחתולות והקופות דברים המנקין את הבית וכשם שאין
מוכרין להם כך אין מחליפין להם לא רעים ביפים ולא יפים ברעים לא שבורים
בשלימים ולא שלימים בשבורין ר' יהודה מתיר בשבורה שאינה יכולה להתרפות 15
אמרו לו הרי הוא מרביעה והיא יולדת בן פתירא מתיר בסוס שאינו עושה מלאכה
בשבת שחייבין עליה חטאת ור' אוסרו משום שני דברים משום כלי זיין ומשום
בהמה גסה: [4] אין מוכרין להן לא זיין ולא כלי זיין ואין משחיזין להן את הזיין
ואין מוכרין להן את הסדן ולא כובלין ולא קוללין ולא שלשלאות של ברזל
ולא ספרים ולא תפילין ולא מזוזות אחד הגוי ואחד הכותי מוכרין להן שחת קצוצה 20
ותבואה קצורה ואילנות קצוצות ר' יהודה אומ' שחת לגוז על מנת שתיגוז ותבואה
לקצור על מנת שתיקצור ואילנות לקוץ על מנת שיקציצו: [5] העולה לתרטיאות
של גוים אסור משום עבודה זרה דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' בזמן שמובחין
אסור משום עבודה זרה אם אינן מובחין אסור משום מושב לצים: [6] ההולך
לאיצטרטיונין ולכרקומין ורואה את הנחשים ואת החברין בוקיון ומוקיון מוליון סגלריון 25
סגלריא הרי זה מושב לצים שנ' ובמושב לצים לא ישב כי אם בתורת י"י
חפצו הא למדת שמביאין את האדם בטל מתלמוד תורה: [7] העולה לתרטייאות
של גוים אם היה ציירו מפני צורך מדינה הרי זה מותר אם מתחשב הוא הרי זה
אסור היושב באיסטרטון הרי זה שופך דמים ר' נתן מתיר משום שני דברים מפני
שצווח ומציל נפשות ומעיד על האשה שתנשא הולכין לאיצטריונין מפני שצווח 30
ומציל נפשות ולכרקום מפני ישוב מדינה ואם מתחשב הוא הרי זה אסור: [8] אין
משכירין להם בתים שדות וכרמים ואין נותנין להם עִירִיסיות וקבלָנות בהמה אחד

5 י שם (ה' ו'); ג י"ד | 10 י שם; ג ע"ד | 12 ע' לעיל 362,ג; ג ט"ז | 18 י מ' ג' (כ' ה'); ג ט"ז: | 22 ג י"ח: | 26 תהלים א' ב' | 27 י מ' א' (א' ז'); ג שם | 31 ג כ': |

1 מזבחן] מוכר ב ד | 5 מהן בהמה ב ד | 6 מהן בהמה] מהן ב ד | 11 שמוכרין ב ד | 13 כלבים שונרין [שגורין ד] ב ד | 13 סנאין ב סגין ד | 13 התולמות ב ד | 13 וקופות ב ד | 14 מפני שאינה ב ד | 16 ר' יוסי בן בתירה ב ד | 17 ור'] וחכמים ב ד | 17 אוסרין ב ד | 19 לא סדין ב ד | 19 קולרין ב ד | 20 ולא ספרים . . מזוזות > ב ד | 20 אחד הנכרי | 20 מוכרין להן שדות גזוזות ב ד | 22 שיקציצו ב ד | 22 לתרטאיות ב לסרטאיות ד | 23 שמזבלין ב ד | 25 לצטרדיונין ב לצטריונין ד | 25 ולכרקומין > ב ד | 25 הנשים ב | 25 ואת החברון > ב | 25 בוקיון ומוקיון > ב ד | 25 סגילאדין ב ד | 26 סגילאדה ב ד | 26 כי אם בתורת > ד ה' חפצו > ב ד | 27 הא למדת] אלה מדות | 27 לידי בטול תלמוד ב ד | 27 לתרטיאות ב לתרטאו ד | 28 אם צווח מפני ב ד | 28 מדינה] מרעה ב > ד | 29 באסטרין ב ד | 29 ר' נתן . . . דברים > ב | 30 לטריונין ב לצטריונין ד | 32 אריסיות וקבלת ב ד | 32 אחד > ב |

1 הגוי ואחד הכותי במה דברים אמורים בארץ ישר' ובסוריא משכירין בתים אבל לא
שדות כאן וכאן לא ישכיר אדם שדהו לגוי דברי ר' מאיר ר' יוסי אומ' אף בארץ
ישר' משכירין בתים ומשכירין שדות בחוצה לארץ מוכרין אילו ואילו: [9] כאן וכאן
לא ישכיר ישר' את ביתו לגוי מפני שבידוע שמכנים לתוכה עבודה זרה אבל משכירין
5 להן אוריאות אוצרות ופונדקאות אף על פי שבידוע שמכנים לתוכו עבודה זרה ר'
שמעון בן גמליאל אומ' מכל מקום לא ישכיר מרחיצו לגוי מפני שנקראת על שם
ישר' ורוחצין בה בשבתות ר' שמע' אומ' בכל מקום לא ישכיר שדהו לגוי מפני
שנקראת על שם ישר' ועושין בה מלאכה בימים טובים:

ג ג [1] מעמידין בהמה בפונדקאות של כותים אפילו זכרים אצל נקבות ונקבות
10 אצל זכרים ונקבות אצל נקבות ומוסרין בהמה לרועה שלהן ומוסרין לו תינוק ללמדו
ספר וללמדו אומנות להתייחד עמו בת ישר' מילדת ומניקה בנה של כותית והכותית
מיילדת ומניקה את בנה של בת ישר': [2] אין מעמידין בהמה בפונדקאות של גוים
אפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקיבות מפני שהזכר מביא את הזכר ונקיבה
מביאה את הנקיבה ואין צריך לומ' זכרים אצל נקבות ונקיבות אצל זכרים ואין מוסרין
15 בהמה לרועה שלהן ואין מוסרין לו תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ולהתייחד
עמו: [3] בת ישר' לא תניק בנה של נכרית מפני שמגדלת בן לעבו' זרה אבל נכרית
מניקה את בנה של בת ישר' ברשותה בת ישר' לא תיילד את הנכרית מפני שמיילדת
בן לע' זר' ונכרית לא תיילד את בת ישר' מפני שחשודין על הנפשות דברי ר' מאיר
וחכמ' אומ' נכרית מיילדת את בת ישר' בזמן שאחרים עומדין על גבה בינו לבינה
20 אסור מפני שחשודין על הנפשות: [4] מתרפאין מהם ריפוי ממון אבל לא ריפוי
נפשות לא תחתך נכרית העובר במעיה של בת ישר' ולא ישקנה כוס עיקרין מפני
שחשודין על הנפשות ולא יתייחד ישראל עם הגוי לא בבית המרחץ ולא בבית
המים מדבק ישר' עם הגוי נותנו לימינו ואין נותנו לשמאלו ר' ישמע' בנו של ר'
יוחנן בן ברוקה אומ' בסייף בימינו במקל בשמאלו שנים עולין במעלה ויורדין
25 בירידה ישראל עולה למעלה וגוי למטה ולא ישיח לפניו שמא ירוץ את גולגלתו
וירחיב לו את הדרך שאלו לאן אתה הולך מפליגו כדרך שא' לו יעקב לעשו עד
אשר אבוא אל אדוני שעירה ובא לו לסוכות: [5] ישראל המסתפר מן הגוי
רואה במראה מן הכותי אין רואה במראה התירו לבית רבן גמליאל להיות רואין
במראה מפני שהן קרובין למלכות: [6] ישר' המספר את הגוי כיון שהגיע לבלורית
30 שומט את ידיו לוקחין מן הגוי ספרים תפילין ומזוזות ובלבד שיהו כתובין כתיקנן:
[7] ומעשה בגוי אחד שהיה כותב את הספרים בציידן ובא מעשה לפני חכמ' ואמרו
מותר ליקח הימנו: [8] מוכרין לעם הארץ ספרים תפילין ומזוזות ואין לוקחין תפילין
אלא מן המומחה ואם לקח ממי שאינו מומחא ומצא בידו שנים ושלשה צבָתִים

9 י מ' ג' (כ' ה'); ג י"ד: | 12 שם | 16 ג כ' | 20 י שם (ב' ב'); ג כ"ז | 26/27 בראשית ל"ג י"ד | 27 י מ"ח א' (ב' ב'); ג כ"ט | 29 י שם (ב' ב' ג'); ג שם | 31 י שם; ג גיטין מ"ה | 32 בכורות מ"ז, מנחות מ"ב: |

1 הגוי ואחד הכותי > | 3 בתים > ובסוריא מוכרין בתים ב ד | 4 מפני > | 4 שנכנס ב ד | 5 זרה > משכיר ישראל ביתו לכותי ואינו חושש שמכנים בתוכו ע"א | 6 ישכיר > ישראל ב ד | 6 מרחצו > | 7 שמעון > בן אלעזר | 7 לגוי] לישראל א | 8 מלאכה > | 9 כותים] גוים א | 10 זכרים > ואין צריך לומר זכרים אצל זכרים ב ד | 11 בנו ב ד | 11/12 והכותית . . [בנו ד] . . בת ישר' > | 12 של גוים > ב ד | 13 מפני > ב ד | 15 ואין מוסרין לו] ולא ב ד | 16 שמגדלתו ב ד | 16 בן > ב ד | 21 תשקנה | 23 נדבק ב ד | 23 הגוי > בדרך ב ד | 24 שניהם עולין למעלה ב ד | 25 לפניו > ב ד | 26 להיכן ב ד | 29 קרובין] זקוקין ב ד | 30 כתובין > עליהן ב ד | 32 תפילין ומזוזות > ב | 33 שתים ד | 33 כריכות ד > ב |

1 של תפילין בודק הימנו תפילין אחת של יד או של ראש בצבת הראשון וכן בשיני
וכן בשלישי וכן ברביעי: [9]לוקחין מעם הארץ עבדים ושפחות בין גדולים ובין
קטנים ומוכרין לעם הארץ עבדים ושפחות בין גדולים ובין קטנים ולוקחין מהן בנות
קטנות אבל לא גדולות דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' גדולה ומקבלת עליה ואין נותנין
5 להן בנות לא גדולות ולא קטנות דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' נותן לו גדולה ופוסק
עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו: [10]מעשה ברבן גמליאל הזקן שהשיא
את בתו לשמעון בן נתנאל הכהן ופסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו
רבן שמעון בן גמליאל אומ' אין צריך שאין כופין את החבר שיעשה טהרות על גב
עם הארץ ואיזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה דברי ר' מאיר וחכמ'
10 אומ' כל שאינו מעשר: [11]הלוקח עבדים ערלים מן הגוים ומלן ולא הטבילן וכן
בני השפחות שלא טבלו בין מולים בין ערלים הרי אילו גוים מדרסן טמא יינן מהו
בגדולין אסור ובקטנים מותר ואיזהו גדול כל הזוכר ומזכיר עבודה זרה ומשמשיה ר'
יוסי אומ' חוקת עבדים ישר' אפילו ערלים הרי אילו כנעניים עד שיודיע שהן בני
השפחות שלא טבלו חוקת עבדי כהנים מולין הרי אילו כותים ערלים הרי אילו גוים
15 עד שיודיע שהן בני שפחות כנעניות חוקת עבדי גוים אפילו מולין הרי אילו גוים:
[12]ישר' מל את הגוי לשום גר וגוי לא ימול את ישר' מפני שחשודין על הנפשות
דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' נכרי מל את ישר' בזמן שאחרים עומדין על גביו בינו
לבינו אסור מפני שחשודין על הנפשות: [13]ישראל מל את הכותי וכותי לא ימול
את ישר' מפני שמלו לשום הר גריזים דברי ר' יהודה אמ' לו ר' יוסי היכן מצינו
20 מילה שאינה לשום ברית אלא לשום הר גריזים עד שתצא נפשו: [14]ומוכרין להן
ונותנין להם מתנת חנם במה דברים אמורים בגוי שאין מכירו או שהיה עובר
ממקום למקום אבל אם היה אוהבו או שכינו הרי זה מותר שאינו אלא כמוכרו לו:
[15]כתוב אחד אומ' לא תכרת להם ברית וכת' אחד אומ' לא תחנם אם ללמד
על הברית הרי ברית אמורה אם כן למה נאמ' ולא תחנם מלמד שנותנין להן מתנות
25 חנם: (ד) [16]המוכר עבדו לגוים יצא בן חורין וצריך גט שיחרור מרבו הראשון אמ'
ר' שמעון בן גמליאל בזמן שלא כתב לו אונו אבל כתב לו אונו הרי זה גט שיחרורו
בין שמכרו לו בין שנתנו לו במתנה יצא בן חורין ואם לאו לא יצא בן חורין שמה
יצא לרשות שאינה רשות לוה עליו מן הגוי אם עשה לו הגוי נימוסות יצא בן
חורין ואם לאו לא יצא בן חורין נטל בחובו או שנפל לו בסיקריקון יצא בן חורין
30 ירש עבדים מן הגוים עד שלא באו לרשותו מותר למוכרן לגוים משבאו לרשותו
אסור למוכרן לגוים וכן אתה אומ' ביין נסך עד שלא באו לרשותו דמיו מותרין
משבאו לרשותו דמיו אסורין: [17]ישר' וגוי שלקחו מקח בשותפות וחזרו ולקחו מקח
אחר לא יאמ' לו טול אתה דברים שבמקום פלוני במקח ראשון ואני אקח דברים

6 ע' לעיל 49_4 48_{15} | 10 י עירובין כ"ה ד' (ע' ד') ; ג נ"ז | 18 י יבמות ח' ד' (ח' א') ; ג כ"ז : | 20
ג כ' | 23 דברים ז' ב' | 23 שם | 25 י מ"ו א' (ד' ו') ; ג שם, מ"ג : | 32 ע' לעיל 57_{15} ; ג קידושין מ"ז : |

1 יד] ישראל ב | 3 בין קטנים בין גדולים ב ד | 4 גדולות ב ד | 5 בהן ב ד | 5 קטנות . .
גדולות ב ד | 6 תעשה > עמו ב ד | 7 את בן בתו ב ד | 7 תעשה > עמו ב ד | 11 מהו
< | 12 כגדולין | 12 ומשמשיה > ואיזהו קטן כל שאינו מכיר ע"א ומשמשיה ב ד | 13 עבדי ב ד | 13
שיודע בהן שהן ב ד | 14 כהנים] כותין ב ד | 15 שיודע ב ד | 16 לעולם מלין את הגוי ב ד | 16
לשם גוי ב | 18 חשושין א | 19 שהן מלין ב ד | 20 מילה > בהורה ב ד | 20 אלא > ימול
ב ד | 20 נפשו < ב | 21 בגוי] בזמן ב ד | 26/27 רשב"ג אומר במה דברים אמורים בזמן ב ד | 26
או שכתב לו | 26 זה הוא ב ד | 27 שמא ב ד | 28 לוה] להן ב ד | 28 לו] עליו ב ד | 33 אחר >
בשותפות ב ד | 33 אקח > ב ד |

1 שבמקום פל' במקח שיני אלא אומ' לו טול אתה דברים שבמקום פלוני ואני דברים
שבמקום פלוני במקח ראשון טול אתה דברים שבמקום פלוני ואני דברים שבמקום
פלוני במקח שיני: [18]המוכר עבדו בחוצה לארץ יצא בן חורין וצריך גט שיחרור
מרבו שיני רבן שמעון בן גמליאל אומ' פעמים יצא ופעמים לא יצא כיצד אם פלוני
5 בן פלוני מכרני עבדי לפל' אנטיוכי יצא בן חורין לפלוני אנטיוכי שרוי בלוד לא
יצא בן חורין ירש עבדים בחוצה לארץ עד שלא באו לרשותו לארץ מותר למוכרן
בחוצה לארץ עבדו שברח בחוצה לארץ אין רבו רשאי למוכרו בחוצה לארץ יצא
עבד עם רבו בסוריא לפיכך אם מכרו שם הרי זה מכור עבד שיצא עם רבו לחוור
כופין אותו לחוור שלא לחוור אין כופין אותו לחוור: [19]המוכר עבדו ליריד של
10 גוים דמיו אסורין ויוליך לים המלח וכופין את רבו שיפדנו אפילו מאה בדמיו
ויוציאנו לחירות נמצאתה אומ' הנושא והנותן ביריד של גוים בהמה תיעקר כסות
וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות יוליך הנאה לים המלח פירות את שדרכן לישפך
ישפך לשרוף ישרף לקבור יקבר ר' יהודה אומ' עבודה זרה עצמה שוחק וזורה
לרוח או מטיל לים אמרו לו אף היא נעשית זבל שנ' ולא ידבק בידך מאומה
15 מן החרם א' להם ר' יוסי הרי הוא אומ' ואת חטאתכם אשר עשיתם את
העגל לקחתי ואשרף אותו באש אמרו לו משם ראיה ויזר על פני המים
וישק את בני ישר' שביקש לבודקן כדרך שבודקין את הסוטות אמ' להן ר' יוסי
הרי הוא אומ' ויעזבו שם את עצביהם וישאם דוד ואנשיו אמרו לו משם
ראיה ויאמר דוד וישרפום באש אמ' להן ר' יוסי הרי הוא אומ' וגם מעכה
20 אם אסא המלך ויסירה מגב' אש' עשתה מפלצתה לאשירה מפליא ויצא
אמרו לו משם ראיה ויכרת אסא את מפלצת וידק וישרף בנחל קדרון אמ'
להן ר' יוסי הרי הוא אומ' וכתת נחש הנחשת אשר עשה משה כי עד
הימים ההם היו ישר' מקטרין לו ויקרא לו נחשתן אמרו לו וכי עבודה
זרה היה והלא משה רבינו עשאו מלמד שטעו ישראל אחריו עד שבא חוקיה וגנזו:
25 ד (ה) [1]אין אוצרין בארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות
ד פירות אבל דברים שאין בהן חיי נפש כגון כמון ותבלין הרי זה מותר ועוצרין שלש
שנים ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית במה דברים אמור' בלוקח מן השוק
אבל בכונם מתוך שלו אפילו עשר שנים מותר לאצר בשנת בצורת אפילו קב חרובין
ולא יעצור מפני שמכנים מאירה בשערים אין משתכרין בתבואה אבל משתכרין ביין
30 ושמן וקטניות אמרו עליו על ר' אלעזר בן עזריה שהיה משתכר ביין ושמן כל ימיו:
[2]אין מוציאין מסוריא דברים שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות ור' אומ'
אומ' אני שמוציאין יין לסוריא מפני שממעיט את התיפלה כשם שאין מוציאין לסוריא

3 י גיטין מ"ו א' (ג' ז') ; ג שם מ"ד : | 9 ג שם, בכורות ג' | 14 דברים י"ג א' | 15 דברים ט' כ"א | 16/17
שמות ל"ב כ' | 18 שמואל ב' ה' כ"א | 19 ד"ה י"ד י"ב | 19/20 שם ב' ט"ו ט"ז, ועי' מלכים א' ט"ו י"ג |
22 מ"ב י"ח ד' | 22 י מ"ב ד' (ג' ג') ; ג י"ג | 25 ג ב"ק ל' | 28 ג נ' |

2/3 טול . . . שני > ב ד | 4 לא] אינו ב ד | 4 כיצד אמר לו אני ב ד | 5 מוכר אני ב ד |
5 עבדי > פלוני ב ד | 6 לרשותו > ב ד | 7 לחוצה | 7 לארץ > משבא לארץ אסור למוכרן לחוצה
לארץ ב ד | 7 עבד ב ד | 7 בחוצה לארץ > | 8 לסוריא | 8 רבו > על מנת ב ד | 9 כופין אותו
שלא לחזור ב ד > בא מחוצה לארץ על מנת לחזור אין כופין אותו לחזור שלא לחזור כופין אותו שלא
לחזור ב ד | 13 ר' יוסי ב ד | 13 עצמה > ב ד | 15 החרם > וגו' ב ד | 15/16 את . . . .
באש וגו' ב ד | 16 אמר להן ב ד | 17 ישר' > מלמד ב ד | 18 שם > ב ד | 18 וישאם . .
ואנשיו > | 19 וישרפו פ | 20 עשתה] אשתה א | 20 לאשירה . . ויצא] וגו' | 21 מפלצתה פ | 21 וידק . .
קדרון > ב ד | 21/22 אשר . . נחשתן] וגו' ב ד | 23 ההמה היו בני ישר' פ | 24 וגנזו] ובנו | 28
מתוך שלו] בתוך ביתו ב ד | 28 לאצר] לאלתר ב ד | 28/29 אפילו חרובין לא יאציר |

1 כך אין מוציאין מהפרכיא להפרכיא ור' יהודה מתיר מהפרכיא להפרכיא: [3] ישרה
אדם בארץ ישר' ואפילו בעיר שרובה גוים ולא בחוצה לארץ ואפילו בעיר שכולה
ישר' מלמד שישיבת ארץ ישר' שקולה כנגד כל מצות שבתורה וכל הקבור בארץ
ישר' כאילו קבור תחת המזבח: [4] לא יצא אדם בחוצה לארץ אלא אם כן הולכין
5 חיטין סאתים בסלע אמר ר' שמע' במה דברים אמו' בזמן שאין מוצא ליקח אבל
בזמן שמוצא ליקח אפילו סאה בסלע לא יצא וכן היה ר' שמעון אומ' אלמלך היה
מגדולי הדור ומפרנסי ציבור ועל שיצא לחוצה לארץ מת הוא ובניו ברעב והיו
כל ישר' קיימין על אדמתן שנ' ותהם כל העיר עליהם ותאמרנה הזאת נעמי
מלמד שהייתה כל העיר קיימת ומת הוא ובניו ברעב: [5] הרי הוא אומ' ושבתי
10 בשלום אל בית אבי שאין תלמ' לומ' והיה י"י לי לאלהים ואו' לתת לכם
את ארץ כנען להיות לכם לאלהים כל זמן שאתם בארץ כנען הריני לכם
לאלוה אין אתם בארץ כנען כביכול איני לכם לאלוה וכן הוא אומ' בארבעים
אלף חלוצי צבא עברו לפני י"י ולפני עמו וכי תעלה על דעתך שישר'
מכבשין את הארץ לפני המקום אלא כל זמן שהן עליה כאילו היא מכובשת הא
15 אינן עליה כאילו אינה מכובשת וכן הוא אומ' כי גרשוני היום מהסתפח
בנחלת י"י לאמר ל' ע' אלהים אחרים וכי תעלה על דעתך שדוד עובד עבודה
זרה היה אלא דרש דוד ואמ' כל המניח את הארץ בשעת שלום ויוצא לחוצה לארץ
כאילו עובד עבודה זרה שנ' ונטעתים בארץ הזאת באמת בכל לבי ובכל
נפשי כל זמן שהן עליה כאילו נטועין הן לפני באמת בכל לבי ובכל נפשי הא
20 אינן עליה כאילו אינן נטועין לפני באמת לא בכל לבי לא בכל נפשי: [6] ר' שמעון
בן אלע' אומ' ישר' שבחוצה לארץ עובדי עבודה זרה הן כיז צד גוי שעשה משתה
לבנו והלך וזימן את כל היהודים היושבים בעירו אף על פי שהן אוכלין ושותין
משלהן ושמש שלהן עומד ומשמש עליהן עובדי עבודה זרה הן שנ' וקרא לך
ואכלת מזבחו: [7] ואילו הן עורות לבובין כל שנקוב כנגד לבו ועשוי כמין ארובה
25 אבל אם היה משוך מותר: [8] הכבשין והשלקות של גוים שדרכן לתת בהן יין
וחומץ וחרם הדרייני איסורין איסור הנאה זיתים השלחין הנמכרין על פיתחי מרחצאות
אסורין באכילה ומותרין בהנאה ור' יוסי אוסרן בהנאה מפני שזולפין עליהן חומץ
כדי שיהו חולצין את גרעיניהן: [9] הדרדורין והרקובות של גוים ויין ישר' כנום בהן
אסור בשתייה ומותר בהנאה העיד שמעון בן גודע לפני בנו של רבן גמליאל
30 שאמ' משום רבן גמ' הזקן שמותר בשתייה ולא הודו לו: [10] נודות של גוים רבן

1 י כתובות ל"ה ב' (י"ב ג'); ג כתובות ק"י | 4 ג ב"ב צ"א | 8 רות א' י"ט | 9/10 בראשית כ"ח כ"א | 10/11 ויקרא כ"ה ל"ח | 15/16 שמואל א' כ"ו י"ט | 18 ירמיה ל"ב מ"א | 20 י סס; ג ח' | 23 שמות ל"ד ט"ו | 24 י מ"א ב' (ב' ג'); ג ל"ב | 25 י סס; ג ל"ה ל"ח, י"ט: | 28 ג ל"ג | 30 י מ"א ב' (ב' ד'); ג ל"ג |

1 מהפרכיא < ב ד | 3 שמכנים שמטיל ב ד | 3 והקבר ב ד | 4 הולכין] היו ב ד | 6/7 אלימלך מגדולי . . צבור היה ב ד | 8 עליהן פ | 8 ותאמרנה הזאת נעמי < ב ד | 8 לכם] להם ב ד | 12 אלוה ב ד | 12 כביכול < ב ד | 13 הצבא פ | 13 עברו . . לפני עמו] [לפני עמו < פ] ואומר כי נתן בידי את יושבי הארץ ב ד | 13 עלתה ב ד | 14 כאילו] כולה ב ד | 15 כולה ב ד | 13 וכן דוד אמר ב ד | 16 לאור . . אחרים < | 16 שדוד המלך ב ד | 17 היה < ב ד | 17 שהיה דוד דורש ואומר ב ד | 17 לחוצה לארץ < ב ד | 18 דכתיב ב ד | 18/19 בכל . . . נפשי ובכל נפשי הא < ב ד | 20 אינן עליה כאילו < ב ד | 20 אין ב ד | 21 זרה > בטהרה ב ד | 22 אוכלין > משלהן ב ד | 23 ושימש להן | 23 עומד על גביהן ב ד | 24 שנקוב] שקדור ב הקרוע ד (ובא כתב הסופר תחלה שנקוע ותקן על הצד) | 25 הרי זה מותר ב ד | 26 אדרייני ב הדריני ד | 26 איסורין < ב ד | 26 אסור ב ד | 26 בהנייה ב בהנאה ד > דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין איסורן איסור הנאה ב ד | 27 אוסרן > אף ב ד | 28 גרתיניהן ב | 28 הדרדודין ב הדרורין ד | 28 והקרבות | 28 ישראל < ב כנום < ד | 29 גורע | 29/30 של רבן . . משום רבן < ב | 30 הודה |

1 שמעון בן גמליאל אומ' משום ר' יהושע בן קופסאי אין עושין אתן אלא שטיחין
לבהמה נודות הגוים גרודין מותרין חרשין וזפותין אסורין גוי עובדו וזופתו ישר'
עומד על גביו כונס לתוכו יין ושמן ואינו חושש קנקנים של גוים חדשות מותרות
ישנות וזפופות אסורות ושכנס בה גוי מים ישראל ממלא אותה מותר ישר' להכנים
5 לתוכה יין ושמן ושכנס בהן גוי יין ישר' ממלא אותה מים שלשה ימים מעת לעת
כונס לתוכה יין ואינו חושש ושכנס בו גוי יין ישר' ציר ומוריים מותר ישר' להכנים
לתוכה יין: [11] לוקחין מן הגוים תבואה וקיטנית וגרוגרות השום והבצלים מכל מקום
ואין חוששין משום טומאה האוג בכל מקום טמא הארז בכל מקום טהור נאמן
הצייד לומר עוף זה טמא עוף זה טהור נאמן עם הארץ לומר כבשין אילו כבשתים
10 בטהרה ולא ריבצתי עליהם את המשקין אבל אין נאמן לומ' דגים אילו צדתים
בטהרה ולא ניערתי עליהן את המכמרות הקופרצין והקפטאות והמיטליא וחמין
וקליות שלהן מותרין וביצה צלויה שלהן אסורה ר' יהודה ובית דינו התירו שמן של
גוים במינין פת שאפה גוי שלא במעמד ישר' וגבינה שהעמידה גוי שלא במעמד
ישר' אסורה פת שאפאה ישר' אף על פי שהגוי לשה וגבינה שהעמידה ישר' אף
15 על פי שהגוי עובדה הרי זו מותרת ישר' יושב בסוף עדרו והגוי חולב ומביא לו
ואינו חושש איזו היא טרית שאינה טרופה כל שהשדרה והראש ניכרין איזהו ציר
שיש בה דגה כל שכילכית אחת או שתי כולכיות משוטטות בתוכו חתיכה שיש בה
סימן בין בכולה בין במקצתה ואפילו באחד מן מאה הרי זו מותרת ומעשה שהביאו
גרבין של חתיכות ממין אחד בעכו מלא ולא נמצא סימן אלא באחת מהן ובא
20 מעשה לפני חכמ' והתירו כולן מוריים אומן הרי זה מותר: [12] יין מבושל ואלונטית
הרי אילו אסורין מפני שתחילתן יין אלנטית כבירייתה הרי זו מותרת יין תפוחים מן
הפתק ומן האוצר ומן הספינה הרי זה מותר ואם היה נמכר בקטלזון בשוק הרי זה
אסור מפני שמזדייף חגבים והקופרין מן הפתק ומן האוצר ומן הספינה הרי אילו
מותרין ואם היו נמכרין בסלילה לפני חנוני הרי אילו אסורין מפני שמרביצין עליהן
25 יין כדי שיהו יפין למראית העין מלח סלקונתית שחורה מותרת לבנה אסורה דברי
ר' מאיר ר' יהודה אומ' שחורה אסורה לבנה מותרת ר' יהודה בן גמל' או' משום
ר' חנניא בן גמלאל זו וזו הרי זו אסורה: [13] אין לוקחין גבינה ובית היניי קי אלא
מן המומחה ושלוקה ניקחת מכל מקום אין לוקחין קורט של חילתית אלא מן המומחה
והעלה ניקח מכל מקום אין לוקחין יין בסוריא אלא מן המומחא ולא מוריים אלא

8 לקמן מכשירין ג' | 9 ג חולין ס"ג | 10 י דמאי כ"ז ד' (ב' ג'); ג חולין קי"ח: | 11 ג ל"ח | 12 י מ"א ג' ד' (ב' ח' ט'); ג ל"ח ל"ט מ' | 20 י מ"א ב' (ב' ג'); ג כ"ט, ל' ל"ט | 27 ע' לעיל 68_{11} י מ"ב א' (סוף ב'); ג ל"ט, כ"ט |

1 קופסיי ב ד | 1 אותן אלא < | 2 כותים | 2 זפותין < ב ד | 2 עובדים | 2 וזופתים] ורוכבו ב ורוכבין ד (ובא כתב הסופר תחלה ורובדו ומחק ותקן) | 3 כנסו ב ד | 3 ושמן < ב ד | 4 ישנות זפופות] וישנות ב ד | 4 שכנסו בה כותים | 4 ישראל ממלא אותה < ב ד | 5 לתוכו | 5 ושמן < ב ד | 5 ושכנסו | 5 בהן] לתוכה ב בה ד | 5 כותים | 6 ומכנים ב ד | 6 וישראל ב ד | 6 ישראל > אחד ב ד | 7 קטנות ב ד | 7 ושום ובצלים ב ד | 8 טמא] טהור ב ד | 9 זה עוף וזה עוף ב ד | 9/10 כבשתים בטהרה] טמאים וכבשים אלו טהורין ב ד | 11 הקפריסין ב ד | 11 והקפאטיות ב < ד | 11 המוטליה ב ד | 12 וקליות < ב ד | 13/14 וגבינה . . . במעמד ישראל < ב ד | 16 שזרה ב | 17 שכלכלת ב שכלבת ד | 17 כלכליות ב כלביות ד | 18 בכולן . . . במקצתן ב ד | 18 מן מאה] טמאה | 20 מותר > ר' שמעון בן גמליאל אומר אף חילוק אומן הרי זה מותר | 20 ואלונתית ב ד | 22 הפתיק ב ד | 22 בקטלזון > מותר יין תפוחים ב ד | 22 מן השוק ב ד | 23 שמזדיי ב | 24 והמוכר ד < ב | 24 מן הסלילה ב | 24 לפני חנוני < ב | 24 הרי אלו < ב ד | 25 סלקונתית] של קינטית ב | 27 גבינת | 27 בית היניקאי ד < ב | 29 נלקח ב ד |

מן המוטחה ולא חתיכה שאין בה סימן אלא מן המומחא וכולן נאכלין אצל מי 1
שאינו מומחא ואינו חושש:

ה (ו) [1] וחכמ' אומ' אין אסור אלא שיש בו מקל או כדור או צפור סייף ה
עטרת וטבעת צלם ונחש ועל המכובדין כגון השיריים והנזמים וקטלאות וטבעות הרי
אילו אסורות ועל הבזויין כגון היורות מחמי חמין הטיגנין והקוקמסין והספלין 5
יהסדינין והמטבע הרי אילו מותרין מצא טבעת ועליה צורת חמה צורת לבנה צורת
דרקון יוליך לים המלח ואף דמות מניקן וסרפס: [2] טבעת שיש עליה עבודה זרה
בזמן שהיא בולטת אסורה בהנאה ואם אינה בולטת מותרת בהנאה ובין כך ובין
כך אסור לחתום בה ושאין עליה עבודה זרה מותרת בהנאה ומותר לחתום בה
טבעת שיש עליה חותם מותר לחתום בה ר' יהודה אומ' אם היתה חותמה שוקע 10
אסור לחתום בה מפני שנעשה צורה טבעת שחותמה שוקע אסור לחתום בה מפני
שנעשה בולט ומותר ליתנה בידו ושחותמה בולט מותר לחתום בה מפני שחותמה
שוקע ואסור ליתנה בידו טבעת שיש עליה פרצוף מותר לחתום בה ר' חנניה בן
גמליאל אומ' של בית אבא היו חותמין בחותם של פרצופות ר' אלעזר בר צדוק
אומ' כל הפרצופות היו בירושלם חוץ מפרצוף אדם בלבד הרחוש העשוי כמין 15
הדרקון אסור ושהדרקון תלוי בו נוטלו ומשליכו והשאר הרי זה מותר איזהו מן
הדרקון שאסור ר' שמעון בן אלעז' אומ' כל שהציצין יוצאין מצוארו אם היה חלק הרי
זה מותר: [3] הלוקח גרוטאות מן הגוים ומצא בה עבודה זרה נוטלה ומשליכה והשאר
הרי זה מותר ישר' שמצא עבודה זרה עד שלא באת לרשותו אומר לגוי ומבטלה
שהנכרי מבטל עבוד' זרה בין שלו ובין של חבירו בין עבודה בין שאינו עובדה בין 20
בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון ישר' שעשה עבוד' זרה אסורה אף על פי
שלא עבדה לפיכך אין יכול לבטלה: [4] גוי שעשה עבודה זרה מותרת עד שתיעבד
לפיכך יכול לבטלה ר' אומ' משום ר' יעקב אם עשאה ישר' מתחילה אין יכול
לבטלה: [5] גוי שמכר עבודה זרה לעובדיה אסורה שלא לעובדיה מותרת לוה עליה
נפלה עליה מפולת שטפה נהר או שנטלוה ליסטין כגון מלחמתו של יהושע אם 25
עתידין הבעלים לחזור עליה אסורה ואם לאו מותרת: [6] בי מוסייאות שהעמידו גוים
בשעת השמד אף על פי שעבר השמד הרי אילו אסורות יכול עבודה זרה שביטלה
גוי יכול תהא אסורה תל' לומ' פסילי אלהיהם את שנוהג לשום אלה אסור ואת
שאין נוהג בו לשום אלוה מותר יכול עבו' זרה שביטלה גוי תהא מותרת תל' לומ'
פסילי אלהיהם שלהם את שנוהג בו לשום אלוה בין שאינו נוהג בו לשום אלוה 30
אסור: [7] כיצד מבטלה ר' מאיר אומ' עד שיכה בקורנס ויאכל ר' שמעון אומ' אפילו

3 י מ"ב ב' (ג' ח'); ג מ' מ"ח | 7 י מ"ב ג' (ג' ח'); ג מ"ג | 18 י סס (ג' ג'); ג נ"ג, מ"ג מ"ד | 22
י מ"ג ד' (ד' ד'), ג נ"ה; | 24 י מ"ד ח' (ד' ה'); ג נ"ג | 26 י מ"ב ג' (ג' ד'); ג נ"ג נ"ב: | 28 דברים
ז' כ"ה | 31 י סס; ג סס |

1 אלא מן המומחא ולא מלח סלקונטית אלא מן המומחא ולא גבינת בית הניאקי [הינוקי ב]
אלא מן המומחה ולא קורט של חלתית אלא מן המומחה ב ד | 8 או צפור או כדור ב ד | 4 מכובדין
ד > ב | 5 המבווין ב ד | 5 הסיגנון ב ד | 5 והקומסמסין ב והקומקמין ד | 7 דירקון ב ד |
7 המלח > ר' יהודה אומר ב ד | 7 אף ב ד | 7 מניקה ב > ד | 8 בהנאה > ב ד | 9
בה > ב ד | 11/12 צורה . . . שנעשה > ב ד | 12/13 מפני . . שוקע > ב ד | 14 חנינא | 14
בחותם של > ב ד | 15 בלבד > ד הרחוש ב ד העשוי > ב | 16 דרקון ב ד | 16 איזה הוא
ד > ב | 16 מין ב ד | 16 דרקון שאסור ב ד | 17 אבל אם היה ב ד | 17/18 חלק הרי זה מותר
> ב (ומקומו ריק, וכמה פעמים על דף זה) | 18 בהן ב ד | 18/19 והשאר הרי זה מותר > ב | 18
ישראל שמצא ב ד | 25 ליסטין > או שהניחוה בעלים | 26 בימסיות ב ד | 26 גוים] מלכים ב ד | 27
בשעת הגזרה ב ד | 27 הגזרה | 27 וכל ב ד | 28 אלהיהם > תשרפון באש ב ד | 28 משום ב ד |
29/31 יכל . . . אסור] ושל ישראל בין שנהג בו לשם אלה בין שלא נהג בו לשום אלה אסור ב ד | 31 שיכה] שזכה
ב | 31 ויאכל] ויחבל ב ד |

1 דחאה וסטרה ונפלה הרי זו בטילה וחכמ' אומ' נכרי מבטל עבוד' זרה שלו ושל
ישר' וישר' אין מבטל עבוד' זרה של נכרי ר' שמע' בן מנסיא אומ' עבוד' זרה
של ישר' אין לה בטילה עולמית: [8] בימוס שנפגם רובו הרי זה מותר מזבח שנפגם
כולו אסור עד שינתץ ממוקצה שלו מותר ושל חבירו אסור לפני הקדשו אסור לאחר
5 הקדשו מותר: [9] מאמתי נקרא מוקצה משנעשה בו מעשה: [10] איזה הוא נעבד כל
שעובדין אותו בין בשוגג בין במזיד איזהו מוקצה מוקצה לעבודה זרה אבל אמ' שור
זה לעבודה זרה בית זה לעבודה זרה לא אמ' כלום לפי שאין הקדש לעבודה זרה:

ו (ז) [1] פרה שפיטמה בכרשיני עבודה זרה ירדה לגינה שזיבלה בזבל עבודה
זרה יבור גינה שנרה בעצי אשירה יבור קלאילן שדשו בעצי אשירה ישרף אחרים
10 אומ' מטילין אותו לחומרו עד שיחזרו מראיו לכמות שהיה חלילין של עבודה זרה
אסור לספוד בהם ואם היו מעלין שכר למדינה אף על פי שהן עושין לצורך עבודה
זרה מותר לספוד בהן חנויות של עבודה זרה אסור לשכור מהן אם היו מעלות שכר
למדינה אף על פי שהן עושות לצורך עבודה זרה מותר לשכור מהם גבאין של
עבודה זרה אסור ליתן להם אם היו מעלין שכר למדינה אף על פי שהן לצורך
15 עבו' זרה מותר ליתן להן: [2] המיחד ביתו לעבודה זרה כולו מטמא בביאה והעומד
בתוכו כאילו עומד בתוך עבו' זרה אם היתה דרך הרבים מפסקתו אינו טמא אלא
אותו דרך בלבד הסמוך ביתו לעבו' זרה כולו מטמא בביאה סמכו לו הן אין כולו
מטמא בביאה אלא אותו כותל נידון מחצה על מחצה נפלה אסור לבנותו בנאו חזר
לתחילתו בנאוהו הן אין כולן מטמאין בביאה אלא אותו כותל נידון מחצה על מחצה
20 המוכר ביתו לעבודה זרה דמיו אסורין ויוליך הנאה לים המלח אבל גוים שאנסו אחד
ונטלו ביתו והעמידו בו עבודה זרה דמיו מותרין וכותב ומעלה בערכיים: [3] המכנים ראשו
ורובו לבית עבודה זרה טמא כלי חרס שהכנים אוירו לבית עבודה זרה טמא הספלין
והקתידראות שהכנים רובן לבית עבודה זרה טמאין: [4] כל מקומות שנקראו לשבח
עבודה זרה מכנין אותן לגנאי את שקורין אותה פני אלה קורין אותה פני כלב עין כל
25 קורין אותה עין קוץ גדגיא קורין אותה גליא מי שנתפזרו לו מעותיו לבית עבודה
זרה לא יהא שוחה לפניו ומלקט מפני שנראה כשוחה לעבודה זרה אבל הופך
לאחוריו ומלקט ובמקום שאינו נראה מותר: [5] מעין היוצא מבית עבודה זרה לא
יהא שוחה לפניו ושותה מפני שנראה כשוחה לעבודה זרה אבל הופך לאחוריו ושותה
ובמקום שאינו נראה מותר: [6] פרצופות המטילין מים לכרכים לא יניח פיו על פי
30 פרצוף וישתה מפני שנראה כנושק עבודה זרה אבל מקבל בידו ושותה יותר על כן
אמרו לא יניח פיו על פי הסילון וישתה מפני סכנת נפשות: [7] שאלו פילוסופין את
וקנים ברומי אם אין רצונו בעבודה זרה מפני מה אינו מבטלה אמ' להן אילו לדבר

3 ג נ"ג | 5 לקמן תמורה ס' ח'; י מ"ב ג' (ג' ג'); ג כ"ד | 8 ג מ"ט, מנחות ס"ג | 15 י מ"ג ח'
(ג' ו'): ג מ"ז: | 21 י סס; לקמן זבים ה' ח' | 22 ג מ"ו י"ב | 27 סס | 29 סס | 31 י מ"ד ה' (ד' ז'); ג נ"ד |

1 דחאה] רואה ב ד | 1 סטרה ב ד | 2 ר' > ב ד | 3 עד שינתץ מוקצה ב ד | 3 אסור . .
מותר ב ד | 7 בית זה לעבודה זרה > ב ד (וב ב כתב על גליון בכתב מטשטש כל כאן חסר אבל שלו
אסור ושל חברו מותר אבל שבקוה להא בתמיהה) | 8 ורדי [ורבי ב] גינה ב ד | 9 יבור] ובור ב ד | 9
שנרה] שנטעה ב ד | 9 שרשה | 10 לחומר ב ד | 11 עשויין ב ד | 12/13 אסור . . . עבודה זרה
> ב ד | 13/14 מהן . . . ליתן להם > ב | 14 שהן > עשויין ב ד | 15 והעובר ב ד | 16 עובר
ב ד | 17 הסומך בית לבית ב ד | 18 אותה ב | 18 נדון ד > ב | 18/19 נפלה . . . [הכותל ד] . .
על מחצה [למחצה ד] > ב | 21 בארכים ב בערכאין ד | 22 אוירו] אחוריו ב ד | 22 לעבודה זרה
ב ד | 22 הספלין ב ד | 13 והקתדריות ב ד | 24 אלה] מלך ב ד | 24 כל] כוס ב ד | 25 גריא
ב ד | 25 שנפזרו מעותיו ב ד | 25 לפני עבודה ב ד | 27 ומלקט > ב ד | 27 מעין > מים
ב ד | 29 נראה > ושותה | 30 וישתה > | 30 לעבודה ב ד | 31 פלוספין ב | 32 הזקנים ב ד |

1 שאין להן צורך היו עובדין היה מבטלן והרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים
יאבד עולמו מפני השוטים אלא הנח העולם שינהגו כמנהגו והשוטים שקילקלו יבואו
ויתנו את הדין גנב זרעים לזרוע לא סופן לצמח בעל אשת איש לא סופה שתלד
אלא הנח את העולם שינהגו כמנהגו והשוטים שקילקלו יתנו את הדין: [8] הגוים
5 העובדין את ההרים ואת הגבעות אף על פי שהן מותרין עובדיהן בסקילה אדם
שנעבד אף על פי שהוא מותר עובדיו בסקילה ואיזהו אשירה כל שהגוים עובדין
ומשמרין אותה ואין טועמין מפירותיה ר' שמעון בן אלעזר אומ' שלש אשירות בארץ
ישר' חרוב שבכפר קסם ושבכפר פגשה שקמה שכראנו ושבכרמל אשרה זורעין
תחתיה ירקות בימות הגשמים אבל לא בימות החמה החורים לא בימות החמה ולא
10 בימות הגשמים ר' שמעון בן אלעז' אומ' אף לא זרעים ולא ירקות בימות הגשמים
מפני שהעלין נושרין והווה להן זבל הנכנס תחתיו כנכנס לבית עבודה זרה ואם
היתה דרך הרבים מפסקתה הרי זו מותרת: [9] ישראל שפיסל את האשרה בין לצרכה
ובין לצורכו אסור וגוי שפיסל את האשירה לצורכה היא אסורה והוא מותר לצורכו
בין זה ובין זה אסור: [10] לא יעלה אדם לראש הבימוס אפילו לנוולו אפילו לטנפו
15 שנ' לא ידבק בידך מאומה מן החרם: [11] לא יאמר אדם לחבירו המתן לי
בצד עבודה זרה פלונית ואני אמתין לך בצד עבודה זרה פלונית שנ' ושם אלהים
אחרים לא תזכירו: [12] עבודה זרה וכל מה שעליה הרי זו אסורה מצא עליה
יינות שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח אסור כלים המשתמשין
בה ובגופה אסורין שלא בגופה מותרין אף כלים המשתמשות בהן ובגופה גנבים
20 כומרים ומכרום הרי אילו מותרין: [13] כתוב אחד אומ' לא תחמוד כסף וזהב
עליהם ולקחת לך וכתוב אחד אומ' כסף וזהב אשר עמהם כיזה צד יתקיימו שני
כתובין הללו עליהן בין שגופה לבוש בהן ובין שאין גופה לבוש בהן אסורין עמהם
את שגופה לבוש בהן אסורין ואת שאין גופה לבוש בהן מותרין ואף כלים שגופה
לבוש בהם מכרום הרי אילו מותרין מרקולים וכל מה שעליו אסור מצא עליו יינות
25 שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח אסור מעות וכלים מותרין אחרים
אומ' אף מעות וכלים שעל גבי אבן העליונה הרי אילו אסורין: [14] אבנים שנשרו מן
המרקולים אם היו נראות עמו אסורות ואם לאו מותרות ר' ישמעאל אומ' של תפוסות
לו אסורות שאין תפוסות לו מותרות ישראל שהביא אבנים מן המרקולים הרי אילו
אסורות מפני שנאסרו לעבודה זרה גוי שהביא אבנים מן המרקולים הרי אילו מותרות
30 מפני שהן כעבודה זרה שהיניחוה עובדיה ומרקולים שנעקר ממקומו מותר בהנאה:
[15] בזורק אבן למרקולם מהו א' כצרור אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד כשם

4 י' מ"ב ד' (ג' ה'); ג' מ"ה מ"ו | 5 י' מ"ג ב' (ג' ט' י'), ג' מ"ח | 12 י' מ"ג ג' (סוף ג'); ג' מ"ב | 14 ג' מ"ד: | 15 דברים י"ג י"ח | 16/17 שמות כ"ג י"ג | 17 י' מ"ג ד' (ד' ב'); ג' נ"א: | 20 י' מ"ב ד' (ג' ה'); ג' שם | 20/21 דברים ז' כ"ה | 21 שם כ"ט ט"ז | 26 י' מ"ג ג' (ד' מ'); ג' כ' | 31 חולין קל"ג | 31 משלי כ"ו ח' |

1 שאין העולם צורך בהן ד אחד ב | 1 מבטלין] אומרין ב | 1 לככבים < ולמזלות ב ד | 2 לעולם ב ד | 2 יבואו < ב ד | 3 עתידין ליתן את הדין ב ד | 2 בא על אשת איש אין סופו לילד ב ד | 4 לעולם שנהג ב ד | 4 יבואו ויתנו ב ד | 6 הנעבד ב ד | 6 עובדיו ב ד | 8 חרוס שבכפר פטם | 8 שכראנו] שבארני ב שבראני ד | 9 החיזרין ב ד | 11 והיה להן לזבל ב ד | 12/13 בין לצרכו ובין שלא לצרכו [בצרכי ב] ב ד | 14 הבימוס] הכרמים ב | 15 ולא ב ד פ | 15 מן החרם < | 16 ושנ' א | 18 על גבי ב ד | 19 בהן בגופה ב ד | 19 כגופה ב ד | 19 גנבום ב ד | 20 כומרים < ב | 20 זהב . . לך < | 22 עליהן < ב ד | 24 בהם < גנבום כומרים | 24 ומכרום ב ד | 24 הרי זה אסור ב ד | 25 על גבי המזבח ב ד | 25 הרי אלו מותרין ב ד | 26 אף < ב ד | 27 אומר < ב | 27 של] שהן ב ג' ד | 28/29 הרי אלו . . . הרי אלו < ב | 30 עובדיה] בעליה ב ד | 30 שנעק־] שמנקר ב | 31 כזורק א | 31 מהו א'] מכבדו ומכבדו כצרור אבן למרגמה ב |

1 שזורק אבן למרקולים מכבדו ואין יודע כבוד כך כל המכבד את הרשע מכבדו ואין יודע
כבוד: [16] דבר אחר כצרור אבן במרגמה כשם שזורק אבן למרקולים הרי זה עובד עבודה
זרה כך כל המכבד את הרשע הרי הוא כאילו עובד עבודה זרה: [17] דב' אח'
כצרור אבן במרגמה כשם שבזורק אבן במרקולם הרי זה מתחייב בנפשו כך כל
5 המשתמש ביצרו הרי זה מתחייב בנפשו: [18] ר' שמעון בן אלעז' אומ' השונה לתלמיד
רשע מהו אומ' כצרור אבן במרגמה כשם שהוא הזורק אבן במרקולים עובד עבו'
זרה כך כל השונה לתלמיד רשע עוב' עב' זרה:

ז (ח) [1] בראשונה היו אומרין אין בוצרין עם הגוי ואין דורכין עם ישר' העושה
בטומאה אבל בוצרין עם הגוי ומוליכין עמו חביות חדשות אבל לא ישנות דברי ר'
10 מאיר אחד חדשות ואחד ישנות מסייעין אותו עד שנתעלם מעיניהן נתעלם מעיניהם
יעשה יין נסך: [2] בראשונה היו אומ' אין מסייעין את הנחתום העושה בטומאה
ואין מוליכין עמו גריצות לתנור חזרו לומ' מסייעין לנחתום העושה בטומאה ומוליכין
עמו גריצות לתנור ובסוריא מסייעין את הנחתום העושה בטומאה ומוליכין עמו
גריצות לתנור: [3] ישר' העושה עם הגוי בגת הרי זה מעלה את הלחם לגבי התפוח
15 ומוריד את היין מגבי התפוח אף על פי שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן
לנסך כן הגוי העושה עם ישר' בגת הרי זה מעלה את הלחם לגבי התפוח ומוריד
את הלחם מגבי תפוח אף על פי שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן מנסכין
כן: [4] השוקל ענבים בכף מאזנים אף על פי שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין
דרכן מנסכין הדורס יין לחבית אף על פי שהיין צף על גבי ידיו מותר שאין דרכן
20 מנסכין כן נפל לבאר ונגע בו טיפה כל שהוא אסור ירד לשלות החרצנין והזגין
מן באר זה היה מעשה ובאו ושאלו לחכמ' ואמרו ימכר כולו לגוים: [5] גוי שהיה
מעלה ענבים בסלין ובדרדורין בגת אף על פי שניפצן בגת והיין מנתז על גבי
ענבים מותר שאין דרכן לנסך כן הלוקח עבוט ענבים מן הגוי ומצא תחתיו גומיות
אסור: [6] חרס שפשט ידו כמדומה שהיא של שמן ואחר כך נמצאת של יין זה היה
25 מעשה ובאו ושאלו לחכמ' ואמרו ימכר כולו לגוים אגרונימון שטעם מן הכוס והחזירו
לחבית קדח במיניקת ונפלה ממנו טפה כל שהוא אסורה מפני שטיפה של יין נסך
אסורה ואוסרת כל שהוא: [7] ישראל שהכנים יין ברשות גוי אם יש עליו מפתח
או חותם מותר ואם לאו אסור לוה עליו מן הגוי אף על פי שיש עליו מפתח או
חותם אסור ואם היה האוצר פתוח לרשות הרבים מותר בעיר שכולה גוים אסור
30 עד שישב ושומר: [8] ישר' שטיהר יינו של גוי נותנו לרשותו והלה כותב לו התקבלתי
ממך מעות אבל אם ירצ' ישר' אין מניחו עד שיתן את מעותיו זה היה מעשה ובאו

8 י' מ"ד ב' (ל' ט'); ג' נ"ה: | 11 י' שם; ג' שם | 14 י' שם; ג' נ"ה | 18 לקמן טהרות י"א; י' שם; ג' נ"ז | 21 לקמן שם; ג' שם | 24 ג' נ"ח | 25 שם (ל' ח') | 27 י' מ"ד ב' (ל' י"ב); ג' ס"א | 30 י' מ"ד ג' (סוף ד'); ג' שם |

1 רשע ב ד | 5 בשונה ב ד | 6 שזורק ב ד | 7 כל < ב ד | 9 בטומאה < אבל דורכין עם הגוי [הכותי ד] חזרו לומר אין דורכין עם הגוי [הכותי ד] ואין בוצרין עם ישראל העושה בטומאה ב ד | 13 מעינהן] משניהן | 13 משניהן | 14 הלחם] הנחתום א | 14 טפיח ב | 15 טפיח ב | 15 גבי < ב ד | 18 השוקל . . . מנסכין [< כן ד] < ב | 19 ענבים בחבית ב ד | 21 את חכמים ב ד | 22 לגת ב ד | 22 מנתיז ב | 23 מנסכין ב ד | 23 גממיות ב ד | 23 מותר בצדי גממיות אסור ב ד | 24 חרס] אדם ד (ובב כתב הסופר חדס וניקד עליו אבל לא תקן) | 24 ידו < לחבית ב ד | 34 ואחר כך < ב ד | 25 את חכמים ב ד | 25 כלם] כלום | 25 אגרדמן ב ד | 26 לחבית < אסור ב ד | 26 נסך < ב ד | 27 יינו לרשות ב ד | 29 ואם . . . אסור < ב ד | 30 שומר ב ד < ישראל שטיהר יינו של כותי ונתנו ברשותו אף על פי שיש עליו מפתח או חותם אסור ואם היה אוצר פתוח לרשות הרבים מותר בעיר שכולה כותים אסור עד שיושיב שומר ד | 30 ונתנו ברשותו והלא כתב לו ב ד | 31 זה היה מעשה בבית שאן ואמרו אין זו אלא ב ד |

1 ושאלו את ר' שמעון בן אלעז' ואמ' רשות גוים אחת: [9] ישר' שטיהר יינו של גוי
ונתנו בשתי חצירות או בשתי עיירות אף על פי שיוצא ונכנס מחצר זו לחצר זו
ומעיר זו לעיר אחרת מותר מפני שבחזקת המשתמר אם היה חוקת לן במקום אחר
אסור: [10] פרואר שיש' וגוי כונסין לתוכו יין אף על פי שחביות פתוחות והגוי יושב
5 מותר מפני שבחזקת המשתמר השוכר את הפועל לעשות עמו חצי היום באיסור
וחצי היום מותר ונתנן כולן בכרך אחד הרי אילו אסורות אילו בפני עצמן ואילו
בפני עצמן ראשונות אסורות שניות מותרות השוכר את הפועל לעשות עמו מלאכה
ולעיתותי ערב אמ' לו הליך את הלגין זה במקום פלוני אף על פי שאין ישר' רשאי
לעשות כן שכרו מותר אומ' אדם לחמריו ולפועליו צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו
10 בדינר זה ואינו חושש משום מעשרות ומשום שביעית ומשום יין נסך אבל אם אמ'
לו צא ואכול ככר ואתה נותן את דמיה הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית
ומשום יין נסך: [11] הנותן צמר לצבע גוי לצבוע לו אינו חושש צבעו בחומץ של
יין נסך אם באו לבית חשבון אסור: [12] המניח יינו בפונדק ונכנס לכרך אף על
ששהיו לזמן מרובה הרי זה מותר ואם הודיעו או שנעל עליו פונדוק אסור: [13] המניח
15 יינו בספינה ונכנס לכרך אף על פי ששהיו לזמן מרובה מותר ואם הודיעו או שהפליגה
ספינתו הרי זה אסור ר' שמעון בן אלעז' אומ' היה שם לגין מלא וקשור בכרעי המיטה
ואין הגוי יודע בו מותר אמ' לו ר' יהודה והלא השתם ניכר בין למעלה בין למטה
אלא כדי שיפתח שיגוף ותיגף: [14] המשלח חבית של יין ביד כותי ושל ציר ושל
חומץ ושל מוריים ושל שמן ושל דבש ביד הגוי אם היה מכיר חותמו ושתמו מותר
20 ואם לאו אסור יין אצל גוי השתם אסור משום יין נסך אבל הציר והמוריים והשמן
והדבש אם ראה אותן גוי שמנסכן אסורין אם לאו מותרין: [15] ישר' החשוד שותין
ממרתיפו ואין שותין מלגינו אם היה חשוד על השתימה אף מרתיפו אסור: [16] גוי
שהיה חייב לישר' אף על פי שמכר יין נסך והביא לו עבודה זרה והביא לו מותר
ואם לאו אסור אבל אם אמ' לו המתן עד שאמכור יין נסך עבודה זרה ואביא לך
25 אסור: [17] הפוסק יינו לנכרי ופסק ומדד אף על פי שעתיד למחות את המחצלות
ואת המדות מותר וחנוני בין כך ובין כך מותר מפני שראשון ראשון זקוף עליו גוי
ששילח לגינו אצל ישר' ומקצת עכבת יין לתוכו הרי זה ממלא לו את הלגין ונוטל
ממנו דמי כולו ואינו חושש:

ח (ט) [1] המערה מכלי לכלי קילוח מכנגד שפתיו של חבית ולמטה הרי זה אסור ח
30 הגת והמחץ והמשפך של גוים ר' מתיר וחכמ' אוסרין ומודה רבי בקנקנים שהן אסורות

4 י' סס; ג' ס"ה | 9 ע' לעיל 54_{28} | 12 ע' לעיל 54_{31} | 13 י' מ"ד ד' (ה' ה'); ג' ס"ט | 24 ג' סס | 24 ג' ל"א | 21 ג' ס"ט | ב2 י' סס (ה' א'); ג' ס"ד | 25 ג' ע"ב | 29 י' מ"ה ב' (ה' י"ד); ג' ע"ד |

1 רשות אחת ב ערמה ד < ישראל שטיהר יינו של גוי [כותי ד] ונתנו ברשות גוי [כותי ד] אחר [אחר < ב] זה היה מעשה ושאלו את ר' שמעון בן אלעזר ואמר רשות גוים [כותים ד] אחת [אחת < ב] ב ד | 3 אחרת] זו ב ד | 3 שהוא בחזקת ב ד | 3 לן] לו ב ד | 4 פרזא | 4 יושב < ומשמרן ב ד | 5 עמו < ב ד | 6 בהיתר ונתן ב ד | 8 למקום ב | 9 לחברו ולפועלו ב ד | 10/12 אבל [אם < ד] . . . ככר [ואני נותן דמים ד] < ושתה רביעית ואני נותן את דמיה ד הרי . . . נסך < ב | 12 ואינו חושש שמא ב ד | 14 ששהה ב ד | 14 בפונדקו ב ד | 15 ששהה ב ד | 16 הרי זה] בים ב ד | 16 לכרעי ב ד | 17 פשתם | 17 מלמעלה מלמטה ב ד | 18 ויגוף ויגגב ב ד | 18 המשליח ב ד | 18 כותי] בתו | 19 ושתמו] וסתמו ב ושמו ד | 18 הסתמם ב מהסתם ד | 20 והשמן < | 21 גוי < ב ד | 21 מותרין < אמר לו המתן עד שאמכור יין ב | 22 במרתיפו | 22 השתימה] השתייה | 23 חייב < מעות ב ד | 24 ואם לאו אסור < ב ד | 24 נסך < ואבוא לך ב ד | 25 ומדד] עמו ב ד | 25 המחצלאות ב ד | 27 ונוטל < ונועל | 29 לכלי] לכל | 29 משכנגד ב ד | 29 שפתר ב שפתה ד | 30 מותרין דברי ר' ב |

1 ומפני מה אילו אסורות ואילו מותרות אילו עשויות למוכנס ואילו עשויות שלא
למוכנס של עץ ושל אבן צריך לנגב אם היו זפותין צריך לקלף: [2] הלוקח כלי
תשמיש מן הגוים דברים שבידוע שלא נשתמש בהן מטבילן והן טהורין דברים
שבידוע שנשתמש בהם כגון הכוסות והצלוחיות מדיחן בצונן כגון היורות ומחמי
5 חמין והטיגנין והקומקמיסין מדיחן ברותחין כגון הסכינין והשפודין והאסכלאות
מלבנן באור והן טהורין וכולם שנשתמשו בהן עד שלא שף יגעיל הטביל וליבן הרי
זה מותר: [3] מי שהיו גתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן הדפין והלולבין והעדשות
מנגבן והן טהורין העקלין של נצרין ושל בצבוץ צריך לנגב ושל חשיפה ושל גמי
צריך לישן וכמה ישונן שנים עשר חודש רבן שמע' בן גמל' אומ' מגת לגת ומבד
10 לבד ר' יוסי אומ' הרוצה לטהרן מיד או חולטן במי רותחין או מולגן במי זיתים
רבן שמעון בן גמליאל אומ' משום ר' יוסי נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עונה
או תחת הצינור שמימיו מקלחין וכשם שמנגב לטהרה כך מנגב ליין נסך: [4] על
שבע מצוות נצטוו בני נח על הדינין ועל עבוד' זרה ועל קיללת השם ועל גילוי
עריות ועל שפיכות דמים ועל הגזל על הדינין כיצד כשם שישר' מצווין להושיב בתי
15 דינין בעיירות שלהן על עבודה זרה ועל קיללת השם כיצד . . . . . . על גילוי עריות
כיצד כל ערוה שבית דין של ישר' ממיתין עליה בני נח מוזהרין עליה דברי ר' מאיר
וחכמ' אומ' הרבה עריות שאין בית דין של ישר' ממיתין עליה ובני נח מוזהרין
עליה באלו העריות האומות נידון כדיני האומות ואין לך אלא נערה המאורסה
בלבד: [5] על שפיכות דמים כיצד גוי בגוי וגוי בישר' חייב ישר' בגוי פטור על
20 הגזל גנב גזל וכן מוצא יפת תואר וכן כיוצא בו גוי בגוי וגוי בישר' אסור וישר'
בגוי מותר: [6] על אבר מן החי כיצד אבר המדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה
אסור לבני נוח ואין צריך לומ' לישר' ואם יש בו להעלות ארוכה מותר לישר' ואין
צריך לומ' לבני נח נטל ציפור שאין בה כזית ואכלה ר' פוטר ור' אלעז' בר' שמעון
מחייב אמר ר' אלעזר בר' שמעון ומה אם על אבר מן הציפור חייב על כולו לא יהא
25 חייב חנקה ואכלה פטור ר' חנניה בן גמליאל אומ' אף על הדם מן החי ר' חידקא
אומ' אף על הסירום ר' שמעון אומ' אף על הכשפים ר' יוסי אומ' כל האמור בפרשה
בני נח מוזהרין עליה שנ' לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים
מעו' ומנ' ומכ' וחובר חבר ושואל אוב וידעני ודו' אל המת כי תועבת
י"י אלהיך כל עושה אלה ובגלל התוע' האל י"י מורישם מפניך:

2 י' סס (ה' ט"ו); ג' ע"ה | 7 סס | 12 ג' סנהדרין נ"ז | 15 ת אחרי פ' עריות (פ"ו ה') | 21 חולין ק"ב | 27/28 דברים י"ח י' י"א |

3 שבידוע < ב ד | 4 שבידוע < ב ד | 4/5 והמחמים ב ד | 5 שף < | 6 וטבל ולבן ב ד | 9 מישנן ב ד | 10 מיד < ד מיד [במי] < | 10 בחמין ב ד | 11 עונה] עינו | 12 או תחת < ד הצנור < ב | 12 מהלכין ב | 13 הדיינין | 13 ועל קללת השם < | 14 גזל < ועל אבר מן החי ב ד | 15 בתי] שני ב | 15 שלהם < כך בני נח מצווין להושיב בתי דינין בעיר שלהם ב ד | 15 קללת] ברכת ב ד ! . . . . .] גוי [כותי ד] שעבד עבודה זרה וברך את השם לא ניתנה מיתה לבני נח אלא בסייף בלבד ב ד | 16 עליה < וכל ערוה שבית דין של ישראל מוזהרין עליה בני נח [בני נח < ב] ממיתין עליה ב ד | 17 של ישראל < ב ד | 18 עליה < בא על ערות ישראל נדון דיני ישראל ב ד | 18 באלו] בא על ב ד | 18 דיני ב ד | 20 הנזלה כיצד ב ד | 20 וכן < ד מוצא < ב ד | 21 ארוכה < בשרה מדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה ב ד | 23 בני ב | 24 מחייב < ב | 24 אמר . . שמעון < ב ד | 24 הצפור] החי ב ד | 14 על < ב ד | 24 לא < ב | 25 חייב < ב | 26 האומר ב ד | 26 בפרשת ב ד | 27 ובתו באש < ב | 27/28 קוסם . . . ומכ'] וגומר ב ד | 28 ושואל . . . המת < ב ד | 29 ובגלל . . מפניך < ב ד |

[7] איפשר שהכתוב ענש עד שלא יזהיר אלא מזהיר ואחר כן ענש מלמד שהזהירן 1
תחילה ואחר כך ענשן: [8] ר׳ אלעז׳ אומ׳ אף על הכלאים מותר לבן נח לזרוע
ללבוש כלאים אסור להרביע ולהרכיב אילנות:

סליק פירקא וסליקא מסכתא 5

הוריות

א [1] הורו בית דין וידע אחד מהן שטעו או שהיה אחד מן התלמידים וותיקין א
יושב לפניהן וראוי להוראה כשמעון בן עזאי והלך ועשה על פיהם הרי זה חייב 10
מפני שלא תלה בבית דין הורו בית דין ועשה כל הקהל או רובן על פיהם בזמן
שהוראתן הוראת בית דין פטורין והעושין על פיהם מביאין כשבה ושעירה: [2] הורו
בית דין ועשו שנים או שלשה שבטים או רובן על פיהן בזמן שהוראתן הוראת בית
דין פטורין והעושין על פיהן מביאין פר אין הוראתן הוראת בית דין חייבין והעושין
על פיהם מביאין כשבה ושעירה עשו על הוראת עצמן פטורין על הוראת כהן משיח 15
חייבין הורו בית דין ואחד מהן אין שם פטורין ור׳ אומ׳ אני עד שיהא מופלא
שבהן: [3] חומר בהוראה מה שאין כן בדיני נפשות וחומר בדיני נפשות מה שאין
כן בהוראה שבהוראה עד שהורו כולן ובדיני נפשות הולכין אחר הרוב: [4] שבהוראה
עד שהורו בית דין שבלשכת הגזית ובדיני נפשות נוהגין בכל מקום יחיד שהורה על
פיו ועשה הרי זה חייב שנ׳ והנפש אשר תעשה ביד רמה: [5] האוכל שקצים 20
הרי זה משומד אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים האוכל בשר חזיר והשותה יין
נסך והמחלל את השבת והמשוך ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומ׳ אף הלבוש כלאים ר׳
שמעון בן אלעז׳ אומ׳ אף העושה דבר שאין היצר תאב לו: [6] הורו בית דין שהוא
מוצאי שבת ואחר כך זרחה חמה אין זו הוראה אלא טעות: [7] הורו בית דין לעקור
את כל הגוף אמרו אין דם בתורה ואין חלב בתורה ואין פיגול בתורה הרי אילו 25
פטורין הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אילו חייבין כיצד יש דם בתורה אבל
אין חייבין על הדם הקרב שלמים יש פיגול בתורה אבל אין חייבין אלא על פיגול
של שלמים הרי אילו חייבין שנ׳ דבר׳ י״י נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר
מה דבר האמור להלן דבר מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו
אתה אומ׳ דבר מקצתו ולא כולו או אינו אלא כולו תלמ׳ לומ׳ בין דם לדם ולא 30
כל דם בין דין לדין ולא כל דין בין נגע לנגע ולא כל נגע הא אין צריך לומ׳
כלשון אחרון אלא כלשון ראשון נאמ׳ כאן דבר ונאמ׳ להלן דבר מה להלן דבר
האמור מקצתו ולא כולו אף דבר האמור כאן מקצתו ולא כולו ר׳ שמעון בן אלעזר
אומ׳ משום ר׳ מאיר חטאו ששה והן רובו או שבעה אף על פי שאין רובו

9 י׳ מ״ה ג׳ (ה׳ ה׳); ג׳ ב׳; ת ויקרא פ׳ ה׳ (כ״ה ג׳) | 12 סס; ג ג׳ | 12 סס | 20 במדבר ט״ו ל׳ | 21
ג י״ה | 23 ג כתובות ל״ב | 24 י׳ מ״ו ה׳ (ה׳ ג׳); ג ד׳ | 28 במדבר ט״ו ל״ה | 28 דברים י״ז ח׳ | 30 סס | 31 סס |

1 שהיזהיר ב ד | 8 הוריות ב ד | 12 מביאין < פר (ובב שתי פעמים) ואין הוראתן הוריות בית
דין מביאין פר העושין על פיו מביאין ב ד | 13 שבטים < ב | 15 זו שעירה ב ד | 17 וחומר < ב ד |
17 ובדיני ב ד | 19/20 שהורה ועשה על ב שהורה עצמו על ד | 21 זה מומר | 22 והמשוך] והמנסך
ב ד | 26 כיצד < אמר ב ד | 26 בתורה < ב ד | 27 חייבין < אלא ב ד | 27 לשלמים ב ד <
יש חלב בתורה אבל אין חייבין אלא על חלב הקרב לשלמים ב ד | 28 שבשלמים ב ד | 28 ה׳ < ב ד |
29 דבר מקצתו] מקצתו ב ד | 30 אומר אתה ב ד | 32 הראשון .. האחרון ב ד | 33 אף < כאן א |

1 הרי אילו חייבין: [8] הורו בית דין של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט
על פיהם אותו השבט חייב ושאר כל השבטים פטורין ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומ׳
הוראת בית דין של כל שבט ושבט כהוראת בית דין לציבור שאין בית דין ומשיח
חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה העלם דבר בבית דין ושיגגת
5 המעשה בקהל עשו על הוראת עצמן פטורין על הוראת כהן משיח חייבין ואין
חייבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכהן משיח ולא בעבודה זרה
אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכהן משיח בעבודה זרה חייב על שיגגת
המעשה דברי ר׳ וחכמ׳ אומ׳ הרי הוא כשאר מצוות העלם דבר עם שיגגת המעשה
שוין שהוא בשעירה כיחיד ובכל שוין שאין באשם תלוי משיח בעבודה זרה ר׳
10 יהודה אומ׳ על שיגגת המעשה מביא אשם תלוי: [9] אין חייבין על עשה ועל לא
תעשה שבמקדש אין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש: [10] אבל
חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנידה אמ׳ ר׳ שמעון מפני מה חייבין על מצות
עשה שבנידה מפני שיש בה לא תעשה ר׳ שמעון היה אומ׳ בהן כלל כשהיחיד
באשם תלוי נשיא כיוצא בו ומשיח ובית דין פטורין כשהוא באשם ודאי נשיא ומשיח
15 כיוצא בו ובית דין פטורין שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו בית
דין פטורין יחיד נשיא ומשיח חייבין אלא שאין הנשיא חייב אלא על שמיעת הקול
ולא כהן משיח על טומאת מקדש וקדשיו שהן בעולה ויורד ונשיא כיוצא בו ומשיח
ובית דין פטורין כשהוא בקבועה יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה ובית דין פר ושעיר
פר לעולה ושעיר לחטאת:

20 ב [1] אילו דברים שבין כהן גדול לכהן הדיוט פר הבא על כל המצות ופר יום
ב הכיפ׳ ועשירית האיפה לא פורע ולא פורם הוא מלמטה וההדיוט מלמעלה
אין מיטמא בקרובים ומצווה על הבתולה ומוזהר באלמנה ומחזיר את הרוצח ומקריב
אונן ואינו אוכל ומקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש וכל עבודות יום הכיפורים
אינן כשירות אלא בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו וכולן נוהגין במשיח שעבר
25 חוץ מיום הכיפו׳ ועשירית האיפה וכולן נוהגין במרובה בגדים שעבר חוץ מפר הבא
על כל המצוות וכולן אין נוהגין במשוח מלחמה חוץ מחמשה דברים שפירש הכתוב
בפרשה לא פורם ולא מיטמא בקרובים ומצווה על הבתולה ומוזהר על האלמנה
מחזיר את הרוצח דברי ר׳ יהודה וחכמ׳ אומ׳ אין מחזיר את הרוצח: [2] איזהו נשיא
נשיא ישראל ולא נשיא שבטים נשיא ישר׳ נשיא בית דוד זה מביא לעצמו וזה
30 מביא לעצמו: [3] איזהו משיח משוח בשמן המשחה ולא מרובה בגדים אלא שהמרובה
בגדים צריך להביא פר דברי ר׳ מאיר וחכמ׳ אומ׳ אין צריך להביא פר: [4] פר משיח
פר העדה עומדין פר משיח קודם לפר העדה לכל מעשיו והואיל ומשיח מכפר ועדהו

1 י׳ מ״ו ב׳ (ה׳ ח׳); ג ה׳ ז׳ | 10 י׳ מ״ו ד׳ (ב׳ ה׳); ג ה׳ ט׳ | 20 י׳ מ״ז ה׳ (ג׳ ב׳); ג י״ב; וע׳ ל׳ 223 |
28 ג י״ה | 30 י׳ מ״ז ה׳ (ג׳ ב׳); ג י״ה | 31 ע׳ לקמן זבחים י׳ ב׳; ג י״ג |

1 שלאחר מן השבעים ב ד | 3 כל < ב ד | 3 של] עם ב ד | 7 וכהן < ב ד | 8 ר׳ מאיר
< ב ד | 8 כל המצות ב ד | 8 ר׳ מאיר ב ד | 9/10 שוין . . . . המעשה < ב ד | 11 שבמקדש]
שבנדה ב | 11 שבנדה ב | 11/12 ומביא׳ן אשם תלוי ד < ב | 12 על עשה . . שבנדה < ב | 13
ועוד ר׳ יהודה היה אומר בהן ב ד | 16 הנשיא] הנביא | 17 כהן משיח < ב ד | 19 פר < ב ד | 22
לקרובין ב ד | 22 על האלמנה ב ד | 22 את הרוצח ומקריב < ב | 24 במשיח . . . נהגין < ב ד | 27
לא < פורע ולא ב ד | 27 ואין מטמא לקרוביו ב ד | 27 באלמנה ב ד | 29 נשיא < ב ד | 30
ולא מרובה בגדים] אין בין משוח בשמן המשחה למרובה בבגדים | 32 עומדין < | 32 הואיל ופר
ממשיח ב ד |

מתכפרת מוטב שיקדם מכפר למתכפר שנ' וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל 1
קהל ישר' פר הבא על כל המצוות קודם לפר ושעיר של עבו' זרה ופר של עבודה
זרה קודם לשעיר של עבו' זרה ושעיר של עבודה זרה קודם לשעיר של נשיא ושעיר
של נשיא קודם לשעיר וכבשים העומר קודם לכבש הקרב עמו זה הכלל הבא בגין
היום קודם לבא בגין הלחם: [5] הוא ואביו ורבו עומדין בשבי הוא קודם לרבו ורבו 5
קודם לאביו ואמו קודמת לכל אדם איזהו רבו רבו שלימדו חכמה ולא רבו שלימדו
אומנות ואיזה זה זה שפתח בו תחילה ר' מאיר אומ' רבו שלימדו חכמה ולא רבו
שלימדו אומנות ור' יהודה אומ' כל שרוב תלמודו הימנו ור' יוסי או' כל שהאיר עיניו
במשנתו האיש קודם לאשה ולהחיות ולהשיב אבידה האשה קודמת לאיש לכסות
ולהוציא מבית השבי בזמן ששניהם עומדין בקלון האיש קודם לאשה מעשה שהלך 10
ר' יהושע ואמרו לו יש כאן תינוק אחד ירושלמי יפי עינים וטוב רואי ועומד לקלון
והלך ר' יהושע לבודקו כיון שהגיע לפתח אמ' המקרא הזה מי נתן למשיסה
יעקב ישראל לבוזזים: [6] נענה אותו תינוק ואמ' הלא י"י זו חטאנו לו ולא
א' בדרכיו באותה שעה אמ' ר' יהושע מעידני עלי שמים וארץ שאיני זז מיכאן
עד שאפדה אותו פדאו בממון הרבה ושיגרו בארץ ישר' ועליו אמ' בני ציון 15
היקרים המסולאים בפז: [7] מנין שכל המשנה לחבירו מעלין עליו כאילו יצרו
וריקמו והביאו לעולם שנ' אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה באותו הפרק שורק
בו נשמה באדם כך כל המכנים בירייא אחת תחת כנפי השמים מעלין עליו כאילו
יצרו וריקמו והביאו לעולם יקר זו תורה שנ' יקרה היא מפנינים וכל חפצים
לא ישוו בה וא' יש זהב ורב פנינים וכלי יקר שפתי דע': [8] חכם קודם 20
למלך מת חכם אין לנו כיוצא בו מת מלך כל ישר' ראויין למלכות: [9] המלך קודם
לכהן גדול שנ' ויאמר להם קחו עמכם את עבדי אדניכם והרכבתם את
שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אתו אל גיחון כהן גדול קודם
לנביא שנ' ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא הקדים צדוק לנתן ואו'
שמענא יהושע הכהן הגדול אתה וריעיך היו' לפניך כי אנשי מופת 25
המה יכול בני אדם הדיוטות תל' לומ' כי אנשי מופת המה ואין מופת אלא
נבואה שנ' ונתן אליך אות או מופת: [10] משוח בשמן המשחה קודם למרובה
בגדים ומרובה בגדים קודם למשוח מלחמה ומשוח מלחמה קודם לסגן וסגן קודם
לראש המשמר וראש המשמר קודם לראש בית אב ור' בית אב קו' לאמרכל ואמ'
קו' לגיזבר וגיזב' קודם לכהן הדיוט וכהן הדיוט קודם ללוי ולוי קודם ליש' ויש' 30
קודם לממזר וממ' קודם לנתין ונתין קודם לגר וגר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולן

1 ויקרא ט"ז י"ז | 5 ‍ֽ סס; ע' לעיל 375_{21} | 12/13 ישעי' מ"ב כ"ד | 13 י' מ"ז ד' (ג' ד') | 13/14 ישעי' סס | 15/16 איכה ד' ב' | 16 י' סס | 17 ירמי' ט"ו י"ט | 19 משלי ג' ט"ו | 20 סס כ' ט"ו | 20 י' סס | 21 ע' לעיל 420 | 22/23 מלכים א' א' ל"ג | 24 סס ל"ד | 25 זכרי' ג' ח' | 27 דברים י"ג ב' | 27 י' מ"ח ד' (ג' ה') |

1/2 ובעד . . . ישראל < ב ד | 2/3 של עבודה זרה קודם לשעיר של עבוד זרה < ב ד | 4 לשעיר < של יחיד ושעיר של יחיד קודם לכשבה של יחיד שתי הלחם וקדמה ב ד | 4 לכבשי העומר | 5 בגין] בני ב | 7 חכמה] תורה ב ד | 6 ולא שלימדו | 8 אומנות] תורה ב ד | 9 להחיות ב ד | 10 בקלקלה ב ד | 10 לאשה < ב ד | 11 ר' יהשע < לרומי ב ד | 11 לקלום ב | 12 אמר] קרא ב ד | 13/14 ולא . . בדרכיו < ב ד | 15 עד שאני פודה אותו ב ד | 15 אותו < בממון הרבה ב ד | 15 לארץ ב ד | 16 המסולאים בפז] וגומר ב ד | 16 שכל השונה פרק אחד לחברו | 17 ואם פ | 17 כאותו הפה שזרק ב ד | 18 באדם הראשון ב ד | 18 בו < ב ד | 18 בריה ב ד | 19 יקרה התורה ב ד | 19/20 וכל . . בה < | 20 וכלי . . דעת < ב ד | 22 קחו לכם ב ד | 22/23 והרכבתם . . גיחון < ב ד | 25 אתה . . המה] וגו' ב ד | 29 למרכל ומרכל ב ד | 31 קודם . . קודם . . קודם < ב ד ו |

1 שוין אבל אם היה הממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם
קודם הוא לכהן גדול עם הארץ שנ' יקרה היא מפנינים מכהן גדול הנכנס לפניי
לפנים ר' שמעון בן אלעז' אומ' בדין הוא שיקדים עבד משוחרר לגר מפני שזה
גדל בקדושה וזה לא גדל בקדושה אלא מפני שזה היה בכלל ארור וזה לא היה
5 בכלל ארור: [11] מפני מה הכל קופצין לישא את הגיורת ואין הכל קופצין לישא
את המשוחררת מפני שהגיורת היא היתה בחזקת המשתמרת והשפחה המשוחררת
היא היתה בכלל המופקרת: [12] ר' אלעזר בר' צדוק אומ' מפני שמצויין קללה בפי
כל הבירויות: [13] מפני מה הכל נשאלין על העכבר מפני שעיסקו רע שנ' בית
ישר' ברכו את י"י בית אהרן ברכו את י"י בית הלוי ברכו את י"י
10 יראי י"י ברכו את י"י נמצאו ישראל מברכין אחת בית אהרן מברכין שתים
בית הלוי מברכין שלש יראי י"י מברכין ארבע:

סליק פירקא וסליק מסכתא וסליק סדר ישועות

2 משלי ג' ט"ו | 5 י' סס | 8 סס | 9 תהלים קל"ה י"ט כ' |

2 הוא < ב ד | 2/3 מכהן . . . לפנים < ב ד | 6 היא < ב ד | 7 היא < ב ד | 7 בחזקת ב ד | 20 לקללה ב ד | 8 העכבר] העבד ב ד | 8 שנ'] עם הבריות ב ד |

השמטה

דף 471 שורה 10 נשמט בח"ג למטה: 10 מאיר < וחכמ' אומרים ב ד |

סדר קדשים

כתב יד וויען	דפים באלפסי
1) זבחים	1) חולין
2) שחיטת חולין	2) מנחות
3) מנחות	3) בכורות
4) בכורות	4) ערכין
5) ערכין	5) תמורה
6) תמורה	6) מעילה
7) מעילה	7) כריתות
8) כריתות	8) קרבנות

בסדר זה ובסדר טהרות חוץ מפרקים הראשונים מן מס׳ זבחים הנמצאים בכתב יד ערפורט אבוא בפנים הגרסאות של כתב יד וויען (ב) ולמטה הגרסאות של דפוס רק בטעות דמוכח לעין אציג למטה הגרסאות של כ״י. לענין השינוי בכתיבת השמות של קצת תנאים ר׳ לעזר במקום ר׳ אלעזר וכו׳ עיין בהקדמה. ולענין ציון המראה מקום אעיר, יען לשני סדרים קדשים וטהרות אין לנו ירושלמי חוץ לנדה ולסדר טהרות אף תלמוד בבלי איננו, לכן אין צריך לסימן ג׳ לבבלי, על כן הציונים סתם נמשכים בסדר קדשים למסכתא של גמ׳ בבלי ובסדר טהרות למשנה כי שמות של מסכתות בגמ׳ ובמשנה מסכימים עם שמות של מסכתות של תוספתא.

אתחיל סדר קדשים בעזרת שדי

1 א [1] ר׳ יהושע אומ׳ כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו
א לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן ר׳
אליעזר אומ׳ אף האשם הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן ר׳ אליעזר אומ׳ חטאת באה
על חטא והאשם בא על אשמה מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול שלא
5 לשמו אמ׳ לו ר׳ יהושע לא אם אמרת בחטאת שדמה נתון למעלה לפיכך אם שחטה
שלא לשמה פסולה תאמ׳ באשם שדמו ניתן למטה ואם שחטו שלא לשמו כשר
אמ׳ לו ר׳ אליעזר פסח יוכיח שדמו ניתן למטה ואם שחטו שלא לשמו פסול אף
אני אביא אשם שדמו ניתן למטה אם שחטו שלא לשמו פסול אמ׳ לו ר׳ יהושע
לא אם אמרת בפסח שיש לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו פסול תאמר באשם
10 שאין לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו כשר אמ׳ לו ר׳ אליעזר חטאת תוכח שאין
לה זמן קבוע ואם שחטה שלא לשמה פסולה אף אני אביא אשם שאין לו זמן
קבוע אם שחטו שלא לשמו יהא פסול אמ׳ לו ר׳ יהושע חזרנו חלילה ר׳ אליעזר
אומ׳ חטאת הוא ואשם הוא מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול
שלא לשמו אמ׳ לו ר׳ יהושע בחטאת הוא אומ׳ ושחט אותה לחטאת
15 שתהא שחיטתה לשם חטאת בפסח הוא אומ׳ זבח פסח הוא לי״י שתהא
זביחה לשום פסח אבל אשם אינו אומ׳ אשם הוא אלא בשעת הקטר חלבים הוא
עצמו אף על פי שלא הקטיר חלבים כשר: [2] אשם בן שנה שהביאה בן שתים
ובן שתים שהביאה בן שנה או ששחטו מחוסר זמן לבעלים תעיבר צורתן ויצאו
לבית השריפה: [3] עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע ששחטן בני שנים עשר
20 חודש ויום אחד או ששחטן מחוסר זמן בבעלים יעלו לגבי מזבח וטעונין נסכים
אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה זהו כללו של דבר כל שאינו פוסל בעולה
חובה וכל הפוסל בחטאת פוסל באשם חוץ האשם ששחטו שלא לשמו: [4] כבשי
ציבור ששחטן לשם כבשים ונמצאו אילים עלו לציבור לשם אילים אילי ציבור ששחטן
לשם אילים ונמצאו כבשים עלו לציבור לשום כבשים והשאר יעלו לגבי מזבח וטעונין
25 נסכים שחטו לשמו ומלקו שלא לשמו כשר שכבר הוכשר בשחיטה חוץ למקומו
פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול
ואין בו כרת ור׳ שמעון מכשיר בהילוך וכן חוץ לזמנו וחוץ למקומו: [5] אמ׳ ר׳
שמעון מצאני ר׳ יוסי בר׳ ציידין ואמ׳ לי הילוך שהיה מאיר פוסל בו מהו אמרתי
לו מכשירו אני אמ׳ לי מאיזה טעם אמרתי לו לפי שאי איפשר לעבודה בלא שחיטה

1 ב׳ י׳; ע׳ ל׳ 161_{14} | 13 ויקרא ה׳ ט׳ | 13 סס סס י״ט | 17 מנחות מ״ח; ע׳ ל׳ 289_{25}, 165_{20} | 18 מנחות סס, תמורה י״ט: | 22 מנחות מ״ט | 25 ע׳ ל׳ 160_{30}; חולין כ״ט | 27 י״ג, מ״ד כ״ד |

2 והחטאת > ואשם > ב | 3 הפסח > ב | 3 והחטאת > והפסח ב והאשם ד | 5 ניתן ב ד |
7 למטן ב | 8 אני אביא > ב ד | 8 שדמן ב | 8 שנתן | 8 לשמו > יהא ב ד | 9 שלא לשמה |
10 ואמר | 10 יוכיח ב | 11 היא פסולה ב ד | 11 אני אביא > ב ד | 12 נחזור | 12 חלילה >
חזר | 13 ואמר ד > אף ד | 13 שלא. > א | 15 אומר > ואמרתם ב | 18 או בן ב | 18 בבעלים
ב ד | 18 יוצא ב ד | 19 יולדת] יורדת | 19 ששחטו ב ד | 20 ועולין על גבי ב ד | 20 וטעונין > |
21 זה הוא | 21 בעולת ד > נדבה אינו פוסל בעולה ב ד | 21 חובה ב | 22 חוץ מן ב ד | 22 לשמן
ב | 22/23 כבשים ששחטן | 24 על גבי ב ד | 26 חוץ למקומו ב ד | 26 וחוץ לזמנו ד > ב | 27
כרת > חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול ואין בו כרת ב | 28 בצידן ב ד |
29 מכשירו אני > | 29 מאיזה] זה | 29 אמר לי | 29 שלא שחטה |

1 ובלא קבלה ובלא זריקה אבל איפשר שלא הילוך שחטו בצד המזבח או על גבי
המזבח ר' אליעזר אומ' כל הילוך שעבודה צריכה לו פוסל בעבודה וכל הילוך שאין
עבודה צריכה לו אין פוסל בעבודה איזהו הילוך שאין עבודה צריכה לו שחטו וקיבל
לילך לזורקו על גבי המזבח ובשעת הילוכו חשב עליו זה הוא הילוך שעבודה צריכה
5 לו אבל שחט וקיבל לילך ולהניח במקום אחר ובשעת הילוכו חשב עליו זה הוא
הילוך שאין עבודה צריכה לו וכן היה ר' אליעזר אומ' אפילו רגלו אחת על הריצפה
פסול רגל אחת על גבי הריצפה ורגלו אחת על גבי הלבנה רגלו אחת על גבי
הריצפה ורגלו אחת על גבי הכלי אם ינטל הכלי ויכול לעמוד בפני עצמו כשר ואם
לאו פסול קיבול בימינו ובשמאלו באחד פסול ור' שמעון מכשיר ואם היתה שמאל
10 מסייעת את הימין הכל מודין שהוא כשר: [6]היה ר' שמעון אומ' כל שנאמ' בו יד
טעון ימין וכל שלא נאמ' בו יד אין טעון ימין וכל שלא נאמ' בו אצבע אין טעון
ימין ר' אלעזר בר' שמעון אומ' כל שנאמר מתנת יד שינה במתנה פסול בקבלה
כשר וכל שנאמ' בו קבלת יד שינה בקבלה פסול במתנה כשר: [7]קיבל הכהן קיבל
הכשר קיבל בימינו קיבל בכלי שרת קדש כשר קיבל הזר קיבל הפסול קיבל בשמאלו
15 קיבל בכלי חול פסול קיבל הכשר קיבל הפסול וזרק הכשר פסול:
[8]דרש ר' עקיבא מנין לקבלת דם שלא תהא אלא בכהן תמים ובכלי שרת תל' לומ'
והקריבו בני אהרן את הדם אליו יכול זו זריקה כשהוא אומ' וזרקו זו זריקה
האמורה הא אינו אומ' כן והקריבו אלא זו קבלה מקיש קבלה לזריקה מה זריקה
בכהן תמים ובכלי שרת אף בהולכה קבלה בכהן תמים ובכלי שרת ולהלן הוא אומ'
20 ומשחת אתם לכהנו לו מה כהן האמור להלן כהן תמים וכלי שרת אף כהן
האמור כאן כהן תמים וכלי שרת אמ' לו ר' טרפון עקיבא עד מתי אתה מגבב
ומביא עלי אקפח את בניי אם לא הפרש שמעתי בין קבלה לזריקה ואתה השויתה
קבלה לזריקה אמ' לו תורשיני לומ' לפניך מה שלמדתני אמ' לו אמור אמ' לו קבלה
לא עשה בה מחשבה כמעשה וזריקה עשה בה מחשבה כמעשה המקבל בחוץ כשר
25 והזורק בחוץ פסול קיבלוהו פסלין אין חייבין עליו זרקוהו פסולין חייבין עליו אמ
לו העבודה שלא היטיתה ימין ושמאל אני שמעתי ולא היה לי לפרש ואתה דורש
ומסכים להלכה הא כל הפורש ממך כפורש מחייו: [9]דם פרת חטאת שוחט בימינו
ומקבל בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול ר' יהודה אומ' בימינו היה
שוחט ונותן הסכין לפניו אומ' לזה שעומד בימינו מקבל בימינו ומערה בשמאלו מזה
30 באצבע הימנית ואם שינה פסול הזאות של פרה שהיזן שלא לשמן או שאינן מכוונות
או שחיסר אחת מהן או שטבל אחת והיזה שתים או שטבל שתים והיזה אחת הרי
אילו פסולות הזאות של מצורע שהיזן שלא לשמן או שאינן מכוונות או שחיסר אחת
מהן או שטבל אחת והיזה שתים או שטבל שתים והיזה אחת הרי אילו כשירות:
[10]דם אשמו של מצורע קיבל בימינו ומערע בשמאלו מזה באצבע הימנית ואם שינה

6 כ"ד | 16 ת פרס' ד' (ו' ב') וע' י' הוריות מ"ז ד' (ג' ה') | 17 ויקרא ה' ה' | 17 סס ג' ב' | 20 שמות
מ' ט"ו | 27 מ פרה ג' ט'; מנחות כ"ז: |

1 ושלא קבלה ושלא זרקה | 1 אבל < ב | 1/2 או על גבי המזבח < | 2/3 פוסל . . . איזו הילוך
[שאין < ד] עבודה צריכה לו < ב | 7 אחד | 8 וינטל ב | 11 ימין > כל שני' בו אצבע טעון ימין
ב ד | 12 שינה] שאינו ב | 13 שינה] שאינה ב | 14 שרת < ב ד | 14 הזר] חזר | 14 בשמאל
ב ד | 18 כאן ד < ב | 18 אלא < ב | 19 בהלכה קבלה] קבלה ב בקבלה ד | 20 וכהנו ב ד פ |
20 לי ב ד פ | 20 בכהן ב ד | 21 בכהן ב ד | 22 עלינו ב ד | 25 בחוץ] בפנים א | 28 ואם
שייר ב | 30 שבפרה ב ד | 30 היזן | 30 מהן או] מהן | 31 אחד ב | 32 או שאינן] שאינן | 32/33 או
שחיסר . . . והיזה אחת < ב ד | 34 מקבל ב ד | 34 ומערה ב ד | 34 ומזה ב ד | 34 באצבעו ב |

1 פסול פינה משמאלו לימינו ועירה לשמאלו וחזר והיזה בימינו פסול ולא מפני
ששינה פסול אלא שחיסר הלוג טיפה כל שהוא: [11]דם כל הניתנין למעלה שנתנן
כדירכן או שאינן מכוונין הרי אילו כשירין דם כל הניתנין למטה שנתנן שלא כדרכן
או שאין מכוונין כנגד היסוד הרי אילו פסולין דם כל הניתנין למעלה מקבל בכלי
5 ונותן בכלי ואם נתן ביד פסול דם כל הניתנין למטה מקבל בכלי ונותן בכלי אם
נתן בכלי פסול לוג שמן של מצורע מקבל בימינו ונותן בשמאלו ומזה באצבע הימנית
ואם שינה פסול אבל בעוף אינו כן אלא שבעולת העוף ממצה בעצמו ובחטאת העוף
מזה וממצה מעצמו כולן שקיבלו בכלי והיזו ביד ביד והיזו בכלי הרי אילו פסולין
הקטר חלבים ואיברים ועצים שנתנן על גבי האישים בין ביד בין בכלי בין בימין
10 בין בשמאל הרי אילו כשירין: [12]הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח
ומנחת נסכים שקידשן בכלי ונתנן על גבי האישים בין ביד בין בכלי הרי אילו כשירין
היין שניסכו בקיסוא ונסכו בהין כשר ביד ובכלי חול פסול אחד ניסוך המים ואחד
ניסוך היין שניסכו בין בהין בין בקערה בין בקיסוא בין במניקיות הרי אילו כשירין:
ב [1]השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו
15 בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו לחוץ פסול ואין
בו כרת וכן אתה אומ' בערלים טמאים כיזה צד השוחט את הפסח על מנת שיזרקו
ערלים וטמאין את דמו בחוץ מקצת דמו בחוץ או על מנת שיקטירו ערלים וטמאים
את אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו בחוץ על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את
בשרו לחוץ או כזית מבשרו לחוץ פסול ואין בו כרת לזרוק דמו למחר או מקצת
20 דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או כזית מאימוריו למחר לאכל בשרו למחר או
כזית מבשרו למחר פיגול וחייבין עליו כרת וכן אתה אומ' בערלים ובטמאים כיצד
השוחט את הפסח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו למחר או מקצת דמו
למחר על מנת שיקטירו ערלים וטמאין את בשרו למחר או כזית מבשרו למחר פיגול
וחייבין עליו כרת: [2]השוחט את העולה לזרוק דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ
25 לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסול ואין בו כרת וכן אתה אומ' בערלים
וטמאים ולמחר פיגול וחייבין עליו כרת וכן אתה אומ' בערלים ובטמאים: [3]השוחט
את הזבח לאכול כזית מעור האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול
וחייבין עליו כרת ר' אלעזר בן יהודה איש איבליים אומ' משום ר' שמעון וכן היה
ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכום אומ' משום ר' שמעון אחד עור האליה ואחד
30 עור הראש של עגל הרך ועור פרסות בבהמה דקה וכל הנאכלין משום עור כבשר
חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: [4]כל הזבחים
ששחטן שלא לשמן קיבל והילך וזרק חוץ לזמנן או ששחטן חוץ לזמנן קיבל והילך

10 מנחות כ"ו | 14 כ"ו; וע' לקמן מנחות ה' ח' | 24 ל"ה | 26 כ"ז כ"ח | 31 כ"ט |

2 טיפה] טרפה א | 3 שלא כדרכן ב ד | 3 מכוונתן | 3 דם הנתנין ב ד | 6 למעלה] למטן ב למגען
ד | 4 או שמכוון שלא כנגד ב ד | 4 מקבל בכלי] מקצת כלי | 5 ונותנן ב > ביד ואם נתן ב ד | 6
נוטל בימינו ומקבל ב ד | 8 ביד . . בכלי ב ד | 9 ואימורין ב ד | 9 שנתנו ב | 9/10 בין בשמאלו
בין בימינו ב ד | 10 כשרין > היין שניסכו בקסווה ב ד | 11 ונתן ב ד | 14 בכלי > בין בימין בין
בשמאל ב ד | 12 והיין ב וכולן ד | 12 בקסווה ב בקיסווה ד | 13 בין בהן ד < ב | 13 בין בקרקעות |
בקסווה ב | 14 הזורק ב (ונקד עליו ונכתב בצדו מיד מאוחר השוחט) | 14 אימורין ב ד | 15 מאימורין
ב ד | 15 לאכול בשרו לחוץ ד (ובב היה מקום ריק ונתמלא מיד מאוחר) | 15 בחוץ ב ד | 16 את הזבח
ב ד | 17 את דמו < ד בחוץ < ב > או ב ד | 17 או < ב ד | 19 אימוריו ד | 19 מאימוריו
ד | 21 עליו] על אימוריו | 22 את הזבח ב ד | 23 וטמאין > את אימוריו למחר או כזית מאימוריו [אימוריו ד]
למחר על מנת שיאכלו [שיאכילו ד] ערלים וטמאים ב ד | 26 וכן . . . בטמאים < ב ד | 28 אובלים
ב אוכלי ד | 28 ר' < ב | 28 שמעון] יעקב ב ד | 29 כפר אכום ב ד | 30 של עגל < ב ד | 30
בהמה ב ד |

1 וזרק שלא לשמן פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו: [5] כיצד
קירב המתיר כמצותו שחט בשתיקה קיבל והילך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ
לזמנו קיבל והילך וזרק בשתיקה או ששחט קיבל והילך וזרק בשתיקה זה הוא שקירב
המתיר כמצותו: [6] כיצד לא קירב המתיר כמצותו שחט חוץ למקומו וקיבל והילך
5 וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו וקיבל והילך וזרק חוץ למקומו או ששחט
וקיבל והילך חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום בין שהקדים
מחשבת מקום למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת ר׳ יהודה אומ׳ אף בזה הקדים
מחשבת הזמן למחשבת המקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת המקום
למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת כיוצד קדמה מחשבת הזמן למחשבת המקום שחט
10 חוץ לזמנו קיבל והילך וזרק חוץ למקומו: [7] כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת
הזמן שחט חוץ למקומו וקיבל והילך וזרק חוץ לזמנו: [8] הפסח והחטאת ששחטן
שלא לשמן פסול ואין בו כרת מפני שלא קירב המתיר כמצותו: [9] השוחט את
הזבח לאכול בשרו לחוץ להקטיר מאימוריו למחר לאכל בשרו למחר להקטיר מאימוריו
בחוץ בין שהקדים מחשבת הזמן למחשבת מקום בין שהקדים מחשבת מקום למחשבת
15 הזמן פסול ואין בו כרת ר׳ יהודה אומ׳ אף בזה הקדים מחשבת הזמן למחשבת
מקום פיגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת הזמן פסול ואין בו
כרת: [10] כל הזבחים ששחטן חוץ לזמנן או שקיבלו פסולין את הדם וזרקוהו בשתיקה
או שלן הדם וזרקוהו בשתיקה או שיצא הדם חוץ לקלעים וזרקו בשתיקה אפילו
חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת: [11] השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכזית
20 בפנים להקטיר מאימוריו כזית בחוץ וכזית בפנים פסול ואין בו כרת לאכל מבשורו
כזית היום וכזית למחר להקטיר מאימוריו כזית היום וכזית למחר פיגול וחייבין עליו
כרת: [12] השוחט את הזבח לאכול מבשרי כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים להקטיר
מאימוריו כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר השוחט את הזבח
לאכול מבשרו כזית היום וכזית למחר להקטיר מאימוריו כזית היום וכזית למחר בין
25 שהקדים מחשבת הזמן למחשבת המקום בין שהקדים מחשבת המקום למחשבת
הזמן פסול ואין בו כרת ר׳ יהודה אומ׳ אף בזה הקדים מחשבת הזמן למחשבת
מקום פיגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת הזמן פסול ואין בו
כרת: [13] השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאימוריו כחצי
זית בחוץ לאכול מבשרו כחצי זית למחר להקטיר מאימוריו כחצי זית למחר כשר
30 שאין הקטרה ואכילה מצטרפין זה עם זה אבל אכילה ואכילה הקטרה והקטרה
מצטרפין זה עם זה כיצד השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכזית למחר
להקטיר מאימוריו כזית בחוץ וכזית למחר פסול ואין בו כרת מפני שאכילה ואכילה
הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה: [14] השוחט את הזבח על מנת לאכל מבשורו
כחצי זית למחר ובשעת זריקה חישב עוד להקטיר אימורין כחצי זית למחר פיגול
35 וחייבין עליו כרת מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין זה עם זה לפגל: [15] השוחט את
הזבח להקטיר מאימוריו פחות מכזית למחר כשר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל

4 סב | 12 סב | 19 סב | 22 סב | 28 ל״ח | 33 כ״ט |

1 המתיר] התמיד | 2 קרבה מתיר | 2 והילך < | 3 וקיבל ב < ד | 6 והילך < וזרק ב ד | 8
כרת < ב | 14 לחוץ ב ד | 15 פסול < ב | 25 מקום . . זמן . . זמן . . מקום ב ד | 29 למחר <
לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר ב ד | 30 אכילה והקטרה ב ד | 33 עם
זה < השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכזית למחר ב | 33 על מנת < ב ד | 33 מבשרו <
בחוץ כזית פסול ואין בו כרת מפני שאכילה ואכילה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה ב | 35 השוחט . .
ופוסל < ב |

1 בכל מקום: [16] השוחט את הזבח לאכל אימוריו ולהקטיר בשרו לאכל דבר שאין
דרכו לאכל ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור׳ יהודה פוסל ר׳ אמ׳ ר׳
אלעז׳ פוסל ור׳ יהושע מכשיר אמ׳ להן ר׳ יהודה מה אם הניח את הדם למחר
אינו פוסל וחכמ׳ אומ׳ זה וזה כשר אין לך שפוסל אלא מחשבת אכילה והקטרה
5 וזריקת דמים: [17] פעם אחת היינו יושבין לפני ר׳ אליעז׳ והיה איסי הבבלי יושב
לפניו וחביב עליו לאחת אמ׳ לו רבי השוחט את הזבח לאכול אימוריו ולהקטיר
בשרו מהו אמ׳ לו כשר אלא שר׳ אליעז׳ פוסל ור׳ יהושע מכשיר אמ׳ לו שנה לי
את הדבר ושנה לו למנחה בא אצלו אמ׳ לו שנה לי את הדבר ושנה לו למחרת
אמ׳ לו שנה לי את הדבר ושנה לו אמ׳ לו מה איסי אמ׳ לו דומה שלא כיווננו
10 שמועתן אמ׳ לו הן ר׳ אלא שר׳ יהודה שנה לנו פסול וחיזרתי על כל חבריי ולא
מצאתי לי חבר הייתי סבור שמא טעות הוא ביד רבי עכשיו שאמרתה לי דבר משום
ר׳ אליעזר החזרתה לי את אבידתי ולגו דמעיו ואמ׳ אשריכם הצדיקים שאתם מחבבין
את התורה לקיים מה שנ׳ מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי הא מפני
שיהודה תלמידו של אילעאי ואילעאי תלמידו של ר׳ אליעז׳ לפיכך הוא שונה
15 משנת ר׳ אליעז׳:

ג ג [1] כל הזבחים ששחטן שלא לשמן הרי אילו כשירין לפיכך אם חישב עליהם
חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת כל הזבחים ששחטן
אחד מן הפסולין הרי אילו כשירין לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו
כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו
20 ערלים וטמאים את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אימוריו על מנת
שיאכלו ערלים וטמאים את בשרו כשר לפיכך אם חישב עליו חוץ למקומו פסול
ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: [2] קיבל הכהן קיבל הכשר קיבל
בימינו קיבל בכלי קודש כשר לפיכך אם חישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו
כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת חישב ליתן את הניתנין למטה למעלה ואת
25 הניתנין למעלה למטה את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים כשר
לפיכך אם חישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין
עליו כרת: [3] כל הזבחים שקיבל דמן אחד מן הפסולין הרי אילו פסולין לפיכך אם
חישב עליהן בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פיגול: [4] הפסח והחטאת
ששחטן שלא לשמן הרי אילו פסולין לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ
30 למקומו אין בו משום פיגול אחד פסח וחטאת ואחד כל הזבחים שקיבל דמן זר אונן
וטבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידיים ורגלים ערל וטמא יושב
עומד על גבי כלים ועל גבי בהמה ועל גבי רגלי חבירו פסול לפיכך אם חישב עליו
בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פיגול קיבל זר קיבול פסול קיבל

1 סב | 5 מנחות י״ח | 13 תהלים קי״ט ל״ז | 16 כ״ז ל״ו | 27 ט״ו | 28 כ״ט: |

1 בכל מקום < ב | 2 פוסל < להניח את דמו ואת אמוריו למחר או להוציא לחוץ כשר ור׳ יהודה
פוסל ב ד | 2 ר׳ < לעזר ב אליעזר ד | 3 אליעזר ב ד | 3 יהשע] יהודה ב | 5 דמים < אמר רבי
ב ד | 5 לעזר ב | 6 לאחת < ב ד | 7 כשר < להקטיר ב להניח ד את דמו ואת אמוריו למחר
או להוציאן ב ד < לחוץ ב < מהו אמר לו כשר ב ד | 8/9 למחרת [< בא אצלו ד] . . . ושנה
לו < ב | 9 מה זה יוסי ב ד | 9 אמר לו < ב ד | 9 דומה שלא] שמא לא ב ד | 9 כיונת שמועתך
ב ד | 11 חבר < ב | 11 הייתי < ב ד | 11 בידי ב ד | 12 את < | 12 זלגו דמעות ד < ב
(ומקומו ריק) | 12 צדיקים ב ד | 13 כל . . שיחתי] וגומר | 14 תלמידו] בנו ב ד | 14 תלמידיו ב | 15
משנתו של ב ד | 18 פסול] פגול ב | 21 כשר < | 22/24 קבל . . כרת < ב | 30 פגול < הפסח
והחטאת ששחטן שלא לשמן הרי הן פסולין לפכך אם חשב עליהן בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקום [למקומן . .
לזמנן ב] אין בו משום פגול ב ד |

1 בשמאלו קיבל בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו
אין בו משום פיגול: [5] נתן את הניתנין בחוץ בפנים ואת הניתנין בפנים בחוץ פסול
לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פיגול זה הכלל
אין הזבח נפסל אלא בארבעה דברים בשחיטה ובמתן כלי בהילוך ובזריקה מוסף
5 עליהם הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן ומוסף עליהם הזבח שיהא נפסל במחשבה
ערלים וטמאים: [6] כל הזבחים ששחט הראשון בשתיקה והשיני חוץ לזמנו אף על
פי שזה שחט בשתיקה וזרק את הדם פסול הפסח והחטאת ששחטן הראשון לשמן
והשיני שלא לשמן אף על פי שזה שחט בשמן וזרק את הדם פסול זה הוא כללו
של דבר כל הנפסל במחשבה בין שעל הראשון חישב בין שעל האחרון חישב פסול
10 אף על פי שיש דם הנפש בכוס אחד פסול וכל הנפסל במעשה בין שעל הראשון
חשב בין שעל האחרון חישב פסול אם יש דם בכוס אחר יחזור ויקבל כשר קיבל
הזר קיבל הפסול קיבל בשמאלו קיבל בכלי חול פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר
יחזור ויקבל בכלי אחר כשר נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה
למטה את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים פסול ואם יש דם הנפש
15 בכוס אחר יחזור ויקבל כשר: [7] יש שהן מפגלין ולא מתפגלין מתפגלין ולא מפגלין
מפגלין ומתפגלין לא מפגלין ולא מתפגלין ואילו שהן מפגלין ולא מתפגלין שחיטה
קיבול והילוך כיזה צד שחט וקיבל והילך על מנת להקטיר אימורין למחר הרי אילו
מפגלין כיזה צד אין מתפגלין שחט על מנת לקבל וקיבל על מנת להלך למחר הרי
אילו אין מתפגלין אילו שהן מתפגלין ולא מפגלין שירי הדם והקטר אימורין ואכילת
20 בשר כיצד שופך שירי הדם על מנת להקטיר אימורין ולאכול מן הבשר למחר הרי
אילו מתפגלין כיצד אין מפגלין שפך שירי הדם על מנת להקטיר אימורין והקטיר
אימורין על מנת לאכול מן הבשר למחר הרי אילו אין מפגלין: [8] וזריקה מפגלת
ומתפגלת כיצד היא מתפגלת שחט וקיבל והילך על מנת לזרוק את הדם למחר
הרי זו מתפגלת כיצד מפגלת זרק את הדם על מנת לשפוך שירי הדם להקטיר
25 אימורין או לאכול מן הבשר למחר הרי זו מפגלת: [9] אילו לא מפגלין ולא מתפגלין
העצמות והגידין והקרניים והטלפיים וצמר שבראש כבשים ושער שבזקן תיישים ביצי
תורין ומוראות העוף והעור והאבר והאלל והשליל והשיליא כל איל' אין מפגלין את
הזבח לא חוץ לזמנו ולא חוץ למקומו ולא מחשבה פוסלת בו משום פיגול והמעלה
אותו בחוץ פטור:

30 ד [1] ר' אליעזר אומ' אם אין דם אין בשר ואף על פי שאין בשר יש דם ר' יהושע
אומ' אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם כיצד ניטמא הדם או שנשפך או
שיצא חוץ לקלעים הבשר תעיבר צורתו ויצא לבית השריפה ניטמא בשר או שנפסל
או שיצא חוץ לקלעים ר' אליעזר אומ' יזרוק את הדם ר' יהושע אומ' לא יזרוק
את הדם ואם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד מודה ר' יהושע שהורצה: [2] ר'

2 פסחים ס"א | 6 ל"ב | 15 ל"ה | 22 סס | 25 סס | 30 ק"ד | 34 ת פרס' ד' (ו' ד') |

4 הזבח] הפסח א | 4 נפסל] נאכל ב | 5 והחטאת < והחטאת ב ד | 5 ששחטן < ב | 5 במחשבה ב ד | 6 בערלים ובטמאין ב ד | 6 ששחטן ב ד | 7 פוסל ב ד | 7 הפסח והחטאת < ב | 7 שחט הראשון ב | 8 לשמן ב ד | 9 פוסל | 10 בכום] בשם ב | 10 אחר | 12 הזר] חזר | 13 בכלי אחר < ב ד | 15 אחר] אחד ב ד | 15 שהן] מהן ב ד | 16 ולא מתפגלין < ב | 20 כיצד < שחט ב ד | 20 לשפוך ד שפך ב (ונכתב על גליון) | 23 מפגלת ב ד | 24 מפגלת ב ד | 24 מתפגלת ב ד | 24 והקטיר ב | 25 או < ב ד | 26 שבראשי ב ד | 26 שבזקן] שמלקן ב | 28 ולא] ואין ב ד | 30 אלעזר | 32 השרפה < ניטל בשר או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים הבשר תעבר צורתו ויצא לבית השרפה ב ד | 34 את הדם < ב ד |

1 יהושע אומ' הרי הוא אומ' ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין דם אין בשר
אם אין בשר אין דם אמ' לו ר' אליעזר הרי הוא אומ' ודם זבחיך ישפך על
מזבח י"י אלהיך אף על פי שאין הבשר ומה אני מקיים הבשר והדם מקיש בשר
לדם מה דם בזריקה אף בשר בזריקה יכול יהא זורק ודובק תלמ' לומ' וערך הכהן
5 אותם זורק ועורך ולא זורק ודובק: [3] ר' יהושע אומ' כל הזבחים שבתורה שנשתייר
מהם כזית בשר וכזית חלב זורק את הדם עליו כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אין
זורק את הדם עליו ובעולה אפילו חצי זית בשר וחצי זית חלב זורק את הדם עליה
מפני שכולה ראויה להקטרה ובמנחה אם נשתייר מן הזבח כזית בשר וכזית חלב
אפילו כל המנחה כולה קיימת אין זורק את הדם עליה והפסח אם יש כזית לכל
10 אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק: [4] שחט בשתיקה ויצא חוץ לקלעים וזרקו
בשתיקה הרי זה כמות שהיא מועלין בבשר קודשי קדשים ואין מועלין באימורי
קדשים קלים ואין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא ניטמא הדם וזרקו בשתיקה
אין מועלין בבשר קדשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהן
משום נותר וטמא שהציץ מרצה על הטמא ואינ מרצה לא על הלן ולא על היוצא:
15 [5] שחט בשתיקה ויצא בשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה ר' אליעזר אומ'
הרי הוא כמת שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלין
ואין חייבין עליהם משום נותר וטמא ר' עקיבא אומ' הורצה הציץ על היוצא אין
מועלין בבשר קודשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהן משום
נותר וטמא נטמא הבשר וזרק את הדם בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בבשר
20 קודשי קדשים אבל מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהם ומשום נותר
ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא
[6] שחט בשתיקה ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו
ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו הרי הוא כמות שהיה מועלין בבשר קודשי
קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים וחייבין עליהם משום פיגול: [7] ניטמא
25 הדם וזרקו חוץ לזמנו עדיין מועלין בבשר קודשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים
קלים אבל חייבין עליהם משום פיגול שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה לא על
הלן ולא על היוצא: [8] שחט בשתיקה ויצא בשר חוץ לקלעים וזרק את הדם חוץ
לזמנו או ששחט חוץ לזמנו ויצא הבשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה או
ששחט חוץ לזמנו ויצא הבשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה או ששחט חוץ
30 לזמנו ויצא הבשר חוץ לקלעים וזרק את הדם חוץ לזמנו ר' אליעזר אומ' הרי היא
כמות שהיה מועלין בבשר קודשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים ואין
חייבין עליהם משום פיגול ר' עקיבא אומ' הירצה הציץ על היוצא עדאן מועלין
בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים אבל חייבין עליהם משום
פיגול ניטמא הבשר וזרק את הדם חוץ לזמנו הכל מודים שעדאן מועלין בבשר

1 דברים י"ב כ"ז | 2/3 דברים סס | 4/5 ויקרא א' י"ב | 5 כ"ה: | 10 מעילה ז' | 15 סס ג: ד: | 27 סס |

4 וערך] וזרק א | 4 בזריקה < | 4 ודובק] ורובץ ב | 5 ורובץ ב | 7 אפילו] אם נשתייר ממנו ב ד | 7 כחצי . . כחצי ב ד | 9 ובפסח ב ד | 10 לא יזרוק < ר' יהשע אומר כל הזבחין שבתורה ניטל [נוטל ד] הבשר והחלבים קיימים זורק את הדם על החלבים נוטל החלב והבשר קיים זורק את הדם על הבשר אבל בפסח אינו כן אף על פי שניטל בשר וחלב קיים אין זורק את הדם על החלב שלא באו מתחלתו אלא לאכילה נטמאו חלבים והבשר קיים אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק ב ד | 12 משום נותר ומשום < ב (ומקומו ריק) | 15 הבשר ב בבשר ד | 19 ומשם טמא ב ד | 23 הרי זה ב ד | 25 עד אין ב | 26 עליו | 26/27 ואינו . . . היוצא < ב | 27/29 שחט [השוחט ד] . . . חוץ לקלעים < ב | 29/30 ויצא . . . לזמנו < | 29 נזרק הדם בשתיים ב | 31 באימורי] בבשר ב ד | 32 עד אין ב עדיין ד | 33 קדשי < | 33 ואין מועלין באימורי [בבשר ב] קדשים | 33 אבל] ואין |

1 קודשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים אבל חייבין עליהן משום פיגול
שהציץ מרצה על הטמא ואין הציץ מרצה לא על הלן ולא על היוצא: [9] ר' אליעזר
בן יעקב אומ' דבר אחד מקולי בית שמאי ומחומרי בית הילל בית שמאי אומ'
שתי מתנות מכשירות ומפגלות בחטאת ומתנה אחת בכל הזבחים ובית הילל אומ'
5 אחד חטאת ואחד כל הזבחים מתנה אחת מכשרת ומפגלת כיצד נתן אחת בשתיקה
ונשפך הדם בית שמאי פוסל ובית הילל מכשירין שתים בשתיקה ונשפך הדם הכל
מודין שהוא כשר אחת חוץ לזמנו ונשפך הדם בית שמאי אומ' פסול ואין בו כרת
ובית הילל אומ' פיגול וחייבין עליו כרת שתים חוץ לזמנו ונשפך הדם הכל מודים
שפיגול אחת חוץ לזמנו ואחת חוץ למקומו בית שמאי אומ' פסול ואין בו כרת
10 ובית הילל אומ' פיגול וחייבין עליו כרת במה דברים אמורים בחטאת אבל בשאר
כל הזבחים נתן אחת בשתיקה ונשפך הדם הכל מודים שהוא כשר אחת חוץ לזמנו
ונשפך הדם הכל מודים שהוא פיגול אחת חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול ואין בו
כרת במה דברים בזריקה אבל בשחיטה ובקיבול ובהילוך בין שחישב בו על הראשונה
בין שחישב על האחרונה אפילו על שירי הדם חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ
15 לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת במה דברים אמורים בדמים הניתנין בחוץ על מזבח
החיצון אבל בדמים הניתנין בפנים על מזבח הפנימי כגון ארבעים ושמונה של יום
הכיפורים ואחת עשרה של פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח בין בשחיטה
בין בקיבול בין בהילוך בין שחישב על הראשונה ובין שחישב על האחרונה אפילו
על אחת מהם חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת
20 דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אין פיגול בפנים:

ה ה [1] נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול מפני שדם הזבח מתירן דברי ר'
מאיר וחכמ' אומ' אין חייבין עליהן משום פיגול שאדם מביא זבחו היום ונסכיו
לאחר עשרים יום אמ' להן ר' מאיר אף אני לא אמרתי אלא בזמן שקדשו בכלי
אמרו לו אף על פי שקדשו בכלי יכול לשנותן בזבח אחר: [2] לוג שמן של מצורע
25 חייבין עליו משום פיגול מפני שדם האשם מתיר דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אין
חייבין עליו משום פיגול מפני שאדם מביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרים יום אמ'
להם ר' מאיר אף אני לא אמרתי אלא בזמן שקדש בכלי אמרו לו אף על פי שקדש
בכלי יכול לשנותו באשם מצורע אחר ר' שמע אומ' הקטורת והלבונה אם ראויין
לאכילה אין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא: [3] היה ר' שמעון אומ' יפה כח המזבח
30 מכח הכהנים וכח הכהנים מכח המזבח יפה כח המזבח בקומץ ובלבונה ומנחת כהנים
ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף שאין לכהנים בהם כלום יפה כח הכהנים
בשתי הלחם ובלחם הפנים בשירי מנחות וחטאת העוף שאין למזבח בהן כלום יפה כח
הכהנים מכח ישר' וכח ישר' מכם הכהנים יפה כח הכהנים בקודשי קדשים ובבכור שאין
לישראל בהן כלום יפה כח ישר' במעשר בהמה ובפסח שאין לכהנים בהם כלום:
35 [4] פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין כיון ששחטן וזרק דמן מועלין בהם וחייבין עליהם

2 ע' ל' 458_9; מ"ה: מ"ב | 21 מ"ב, מנחות ע"ט | 24 מ"ג | 29 מנחות ע"ד | 35 מ"ג, מעילה ט'; לעיל סוף ל' |

2 הטמאים ב ד | 3 אומר > ב ד | 5 בשתיקה] בשחיטתה | 8 הדם > ב | 9/12 בית שמאי אומ' [פגול ד] . . . וחוץ למקומו > ב > ונשפך הדם ב ד | 13 בו > ב ד | 13 (אחר זריקה נסמן בא ע"י נקודות לגליון ושם נכתב באותיות משיטה פי' במה דברים אמורים בזריקה שאם חשב בזריקה מתנה ראשונה פיגול אבל אם חשב במתנה שנייה שאינן עיקר אינן פיגול דמתנה ראשונה עקר אבל בשחיטה בן שחשב ובן:) | 13/14 על הראשונה בין שחשב > ב | 14 (ולמעלה מן התיבות בין שחשב בו על הראשונה נכתב בא: שכל אחת ואחת מתיר בפני עצמה) | 18 שהוא חשב ב ד | 21 עליה | 22 זבחים ונסכים ב ד | 23 איני אומר ב ד | 28 לאשם ב ד | 20 בקמץ] בקטורת ב ד | 31 ובעולת ב ד | 32 העוף > | 35 מעולין א |

1 משום פיגול דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' אין חייבין משום פיגול אלא על דבר שהוא
כשלמים ודמו ניתן על מזבח החיצון אמ' ר' שמעון הלכה זו א' לי ר' עקיבא אין
חייבין משום פיגול אלא על דבר שהוא כשלמים ודמו ניתן על מזבח החיצון ר'
אלע' אומ' משום ר' יוסי פיגל בנעשה בהן בפנים לא קיבל כיצד שחט וקיבל
5 על מנת לזרוק את הדם למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים:
[5] הזורק את הדם על מנת להקטיר אמורין למחר לא פגל שמחשבה בפנים בדבר
הנעשה בחוץ אבל שחט קיבל והילך על מנת לשפוך שירי הדם ולהקטיר אימורין
למחר פיגל שהמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ: [6] קדשי גוי אין חייבין עליהן
משום נותר וטמא ואין נהנין ואין מועלין בהן ואין עושין תמורה אבל טעונין נסכים
10 דברי ר' שמעון אמר ר' יוסי רואה אני בכולן להחמיר במה דברים אמורים בקדשי
מזבח אבל בקדשי בדק הבית מודה רבי שמעון שמועלין בהן ודברים שאין חייבין
עליהן משום פיגול וחייבין עליהן משום נותר ומשם טמא אי אפשר לומר בפיגול
ובנותר ובטמא מזבח אחר שאין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא אלא לאחר
זריקת דמים: [7] חומר בפיגול שאין בנותר ובטמא ובנותר ובטמא שאין בפגול שהפגול
15 נוהג במחשבה ונוהג לפני זריקת דמים ואם נתפגל מקצת הזבח נתפגל כולו מה שאין
כן בנותר וטמא חומר בנותר ובטמא שהדברים שאין חייבין עליהן משום פגול חייבין
עליו משום נותר וטמא וטמא עליהן נותר חייבין עליו משום נותר ומשום טמא
מה שאין כן בפגול: [8] חומר בפגול ובנותר שאין בטמא ובטמא שאין בפגול ונותר
שהפגול ונותר בידיעה אחת והטמא בשתי ידיעות פיגול ונותר בקביעה וטמא בעולה
20 ויורד פיגול זנותר לא הותרו מכללן והטמא הותר מכללו: [9] חומר בטמא שהטמא
נוהג בבהמה ונוהג לאחר זריקת דמים ואם נטמא מקצת האבר נטמא כולו מה שאין
כן בפיגול ובנותר: [10] חומר בטמא שאין ביוצא וביוצא שאין בטמא שהטמא נוהג
בקדשי קדשים ובקדשים קלים ונוהג בקדשי הגבול מה שאין כן ביוצא: [11] חומר
ביוצא שהיוצא לא הותר מכללו ואין הציץ מרצה עליו מה שאין כן בטמא:
25 [12] באיזה טמא אמרו בטמא שאכל בשר טהור ובשר טמא אבל טהור שאכל והאוכל
מן הקדשים לאחר זריקת דמין ומן העולה ומן האמורין בין לפני זריקת דמן ובין
לאחר זריקת דמן הרי זה לוקה את הארבעים כללו של דבר אין חייבין קרבן אלא
על פיגול ונותר וטמא: [13] לשם ששה דברי' הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם
זבח לשם אשם לשם אישים לשם ניחוח וחטאת ואשם לשם חטאת אמר ר' יוסי
30 אף מי שלא היה בלבו לשם אחד בכל אלה כשר שהן תניי בית דין שאין מחשבה
הולכת אלא אחר העובד לעולם אין הכל הולך אלא אחר השוחט שהשוחט מתכוין
לשם חטאת והבעלים מתכונין לשם עולה השוחט מתכוין לשם עולה והבעלים מתכוונין
לשם חטאת לעולה אין הכל הולך אלא לאחר השוחט:

ו ו [1] איזהו צפון המזבח שכשר לשחיטת קדשי קדשים מקום המזבח הצפוני
35 ועד כותל העזרה הצפוני על פני כל המזבח וישנן שלשים ושתיים אמה דברי ר'
מאיר ר' אליעזר בר' שמעון מוסיף מכנגד בין האולם ולמזבח ועד כנגד בית החליפות
וישנן עשרים ושתיים אמה ורבי מוסיף מקום דריסת רגלי ישראל אחד עשרה אמה

6 לעיל סוף ג' | 8 מ"ה | 14 מנחות כ"ה | 24 שם | 25 כריתות ב' | 28 מ"ו: | 34 כ', יומא ל"ו ע' לעיל 179_5 |

1 חייבין > עליהן ב ד | 4 יוסי > פיגל בנעשה מהן בחוץ | 4 בהן] מהן | 5 (בתיבת „בפנים" מסיים א [ובריך רחמנא שסייעני עד כאן ואודנו על הגמור ויושיעני שאגמור גם השאר עד סופו] | 6 בדבר > ב > הנעשה בפנים בדבר ד | 8 קדשי מקדש י"א קדשי כותי | 16 חומר בנותר וטמא > ב | 17 וטמא עליהן > | 30 שהן] שאין ב | 34 מקור ב | 35 ושתיים > |

1 רוחב מאה ושמונים ושבע אורך ומקום דריסת רגלי הכהנים אחד עשר רוחב ומאה
ושמונים ושבע אורך מקיר הכותל הצפוני ועד כותל העורה המורחי וכשם שהשחיטה
בצפון כך קבול הדם בצפון: [2] היה עומד בדרום ופשט ידו לצפון ושחט שחיטתו
כשרה ואם קבל הדם פסול הכנים ראשו ורובו בצפון ושחט כאלו נכנס כולו פרכיסה
5 היוצאת לדרום והחזיר לצפון כשרה: [3] קדשים קלים שחיטתן בפנים וקבול דמן
בפנים שחט בפנים וקבל בחוץ וקבל בפנים פסול עד שישחוט בפנים ויקבל
בפנים: [4] היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים ושחט כשרה ואם קבל הדם פסול:
[5] הכנים ראשו ורובו לפנים ושחט פסל כאלו לא נכנס כולו מן פירכסה יצאת לחוץ
והחזירה לפנים פסולה: [6] וכשם שהשחיטה ביום כך קבל הדם ביום שחט ביום
10 וקבל בלילה בלילה וקבל ביום פסול עד שישחוט ביום ויקבל ביום: [7] פרים הנשרפין
ושעירים הנשרפין בין ששחט וזרק דמן נכנם ועמד בין מזבח הזהב למנורה מזבח
היה לפנים ממנו טבל והזה שבע פעמים כנגד בית קדשי הקדשים על כל הזייה
וטבילה נתן על הקרן מכן ומכן כשרה מן הקרן ולפנים פסול: [8] שינה מתן קרנות
פסול חיסר מן המתנות אפילו אחת פסול יצא ושופך שירי הדם ליסוד מערבי של
15 מזבח החיצון ושל מזבח החיצון היה שופך ליסוד דרומי רבי שמעון אומר אלו ואלו
ליסוד מערבי: [9] אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין
לזבל ומועלים בהן דברי ר' מאיר ר' שמעון וחכמים אומרים אין מעילה בדמים:
[10] חטאת הציבור והיחיד כיצד סדר מתן דמים שלהם היה עולה בכבש ופנה לסובב
ובא לו לקרן דרומית מזרחית טובל אצבעו המיומנת שבימין נותן גדולה מכן וגדולה
20 מכן חוטף ויורד כנגד חודה של קרן עד שדם באצבעו כלה נתן על הקרן מכן
ומכן כשר מן הקרן ולפנים פסול שינה מתן קרנות פסול חיסר מן המתנות אפילו
אחת פסולה שירי הדם היה שופך ויורד ליסוד דרומי ר' יוסי בר' יהודה ור' אליעזר
בר' שמעון אומ' במקומו היה עומד ושופך ליסוד דרומי: [11] היסוד היה מקיף פני
כל המזבח מן הצפון למערב אמה על אמה טפח כלפי מורח אבל בדרום אמה
25 אחת ובמזרח אמה אחת ובקרן דרומית מזרחית דרומה ומזרחה לא היה לה יסוד
אלא חוט של סיקרא היה באמצע המזבח ממנו ולמטה חמש אמות ממנו ולמעלה
חמש אמות שכל הניתנין למטן כשירין מחוט הסיקרא למטן וכל הניתנין למעלה
כשרין מחוט הסיקרא ולמעלה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים במה דברים אמורין
בעולת העוף אבל בחטאת בהמה לא היו נותנין אלא על קרן היסוד היה מנוקב בו
30 כמין שני חוטמין דקין שבהן היו דמים יורדין ומתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון
ונמכרין לזבל ומועלין בהן: [12] עולה ותמורת עולה וזבחי שלמי צבור ואשמות
ותודה ואלים ושלמים ואיל נזיר ושלמים והשלמים הבאין מחמת פסח ואחד עשר
שבמעשר ופסח שעבר זמנו כיצד סדר מתן דמים שלהם בא לו לקרן מזרחית צפונית
נותן מזרחה מערבי נותן מערבה דרומי ר' נחמיה ור' אליעזר בן יעקב אומר בא לו
35 לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה צפונית מערבית נותן מערבה: [13] ר' שמעון
איש המצפה היה משנה בתמיד בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחי צפוני
מערבית נותן מערבה מערבה דרומית נותן דרומה נתן על הקרן מכן ומכן כשירה

3 כ"ו | 5 סס | 10 יומא נ"ח: וע' לעיל 185_{25} | 13 נ"ג, לעיל 187_{4} | 16 ל' 187_{5}; יומא כ"ח נ"ט | 18 נ"ג | 23 סס, מדות ג' ב' | 31 תמיד ריש ד' | 35 יומא י"ד: |

1 ומאה] ומאחד | 2 מקיר] מקו | 4 ואם < | 4 כילו ב | 4 פירכסה | 8 ויצאת | 13 מכאן ומכאן | 16 בנחל ב | 17 ר' שמעון ר' מאיר | 19 בימין | 20 גלה ב | 21 מתן קרבנות | 23 אמה < | 25 אחת < | 30 חוטמין] חוטין | 32 ואילים ושלמים < | 33 פסח | 34 מזרחה < צפונה | 36 צפוני < צפונית | 37 מערבה < | 37 כשר |

1 מן הקרן ולפנים פסולה: [14] שינה מתן קרנות חיסר מן המתנות או שלא נתן אלא
אחת כשרה שירי דם היה שופכן למטה: [15] הבכור והמעשר והפסח שופכן שפיכה
אחת כנגד היסוד שפכן שלא כנגד היסוד הרי אלו פסולין: [16] היכן היא אכילתן
של כולן חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור וחטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של
5 מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר כולן קדשי קדשים ונאכלין
לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות ואין חייבין
עליהן משום נותר ואין מחשבה פוסלה משום פגול עד שיעלה עמוד השחר אחד
תמימים ואחד בעלי מומים למחלוקת: [17] הבכור והמורם מן התודה ואיל הנזיר
נאכלין לאנשים ולנשים ולעבדים ולשפחות זה הכלל כל שהוא אוכל בתרומה אוכל
10 באילו וכל שאין אוכל בתרומה אין אוכל באילו: [18] השלמים והמעשר ואחד עשר
שבמעשר נאכלין לשני ימים ולילה אחד ליום ולילו וליום של אחריו וכיון שחשיכה
חייבין עליה משום נותר ומחשבה פוסלת בהן משום פגול ואין שריפתן אלא ביום
ובכל מקום היום הולך אחר הלילה לאכילת קדשים הלילה הולך אחר היום:

ז [1] ר' יוסי אומ' מזבח כולו צפון שנאמר ושחט אותו על ירך המזבח
15 צפנה לפני י"י ר' יוסי בר' יהודה אומר מחצי המזבח ולצפון כצפון מחצי המזבח
ולחוץ כדרום וכן היה ר' יוסי ברבי יהודה אומר שני פסיפסין היו בבית החלפות
פתוחין למערב גבוהין מן הארץ שמונה אמות שתהא עורה כשירה לאכילת קדשי
קדשים ולשחיטת קדשים קלים אפילו אחורי בית הכפורת שנאמר ושחטו פתח
אוהל מועד וגו': [2] מנחות היו נקמצות בכל מקום בעורה אפילו בראשו של מזבח:
20 [3] אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף באות מן החולין ביום וביד ימנית: [4] כיצד
מולק בחטאת העוף נותן שתי גפיה בין שתי אצבעותיו ושתי רגליה בין שתי אצבעותיו
והיה מותח צוארה על גבי אצבעותיו היה מולק בצפורן ממול ערפה ואין מבדיל
ומזה מדמה על קיר המזבח וכשם שהשחיטה אחד או רוב אחד כן מליקה אחד או
רוב אחד: [5] ר' אליעזר בר' שמעון אומר חטאת העוף שמלקה כתיקנה והבדיל בם
25 כשרה מלקה בכל מקום בעורה כשרה מיצה דמה בכל מקום במזבח כשרה היזה
ולא מיצה כשרה ובלבד שיתן מדם הנפש הימנה למטה כנגד היסוד ואם היתה כשרה
נאכלת לכהנים ואם לאו זורקה על גבי הדשן: [6] רבי ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה
אומר חלון היתה שם למערבו של כבש ורביכה היתה נקרית ששם זורקין פסולי חטאת
העוף שתעבר צורתה ותצא לבית השרפה: [7] כל העולין למזבח עולין במזרח ויורדין
30 במערב בימין ויורדין בשמאל חוץ מניסוך המים והיין ועולת העוף שעולין במערב
ויורדין במערב בימין ויורדין בימין: [8] כשם שמולק בחטאת העוף כך מולק בעולת
העוף אלא שבעולת העוף היה מבדיל וממצה מדמה על קיר המזבח מיצה מן הראש
פסול מן הגוף כשר: [9] מיצה על הכבש ועל הקבן ועל היסוד פסול עשאה ממקום
שעומד למעלה אמה כשרה ממקום שעומד למטה אמה כשרה ר' שמעון ור' יוחנן בן
35 ברוקה אומרים בראשו של מזבח היתה נעשית: [10] אבא יוסי בן דוסאי אומר קרקבנין
היה זורקן על גבי הדשן בא לו לגוף היה משסעו ביד אבל לא בסכין בין ששיסע ביד
ובין ששיסע בסכין שיסע ולא הבדיל הבדיל ולא שיסע כאילו לא שיסע מלח ולא ספג

1 ל"ו: | 2 נ"ו | 3 נ"ז | 8 סס | 10 נ"ו: יבמות פ"ז חולין פ"ג | 14 ת פרק ז' (ח' א'); כ"ח נ"ה: | 14/15 ויקרא א' י"א | 18/19 סס ג' ב' | 19 ס"ג | 20 חולין כ"א | 20/21 ס"ד: | 24 ס"ה | 27 פסחים ל"ד | 28 ס"ג ס"ד | 31 ס"ד | 33 ס"ו ת פ' ח' (ע' א') | 35 ס"ד |

1 קרנות > כשר | 2 כשר | 3 נגד ב | 7 פסול בהן | 16 פסיפיסין | 19 בראש | 20 אחת . . ואחת | 21 כפיה | 24 כתקנה | 26 הימנה > | 28 ורבוכה | 29 למזרח | 30 העוף > שרבת (?) ב | 31 בימין > | 35 קרקבנין] קרבן בנין | 36 היה מסעו | 37 הבדיל ולא שסע > | 37 כאילו לא שסע > ב |

1 ספג ולא מלח כשרה זה הכלל כל שנויין ששינה ביד לפני מיצוי דמה פסולה לאחר
מיצוי דמה כשרה: [11] חטאת העוף שמלקה להזות דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ
לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסול ואין בו כרת: [12] עולת העוף
שמלקה להזות דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה
5 בחוץ פיגול וחייבין עליו כרת זה הכלל כל המולק והמזה בחטאת העוף כל המולק
והממצה בעולת העוף לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ
למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב מתיר
במצותו: [13] כיצד קרב המתיר במצותו מלק בשתיקה ומיצה חוץ לזמנו או שמלק
ומיצה הדם בשתיקה זה הוא שקרב המתיר במצותו: [14] כיצד [לא קרב מתיר כמצותו
10 מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ
למקומו או שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת
מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר' יהודה אומר
אם קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת ואם קדמה מחשבת
מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום
15 מלקה חוץ לזמנה ומיצה הדם חוץ למקומו כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת
זמן מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו: [15] חטאת העוף שמלקה שלא לשמה
פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו זה הוא כללו של דבר כל
הפיגולין שנוהגין בחטאת בהמה נוהגין בחטאת העוף וכל הפיגולין שנוהגין בעולת
בהמה נוהגין בעולת העוף: [16] עולת העוף שעשאה למעלה מעשה חטאת לשום
20 חטאת ר' אליעזר אומר מועלין בה ר' יהושע אומר אין מועלין בה אמר ר' אליעזר
ומה חטאת אין מועלין בה לשמה שינה את שמה מועלין בה עולה שמועלין
בה לשמה כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה: [17] אמר לו ר' יהושע לא
אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשום עולה שכן שינה את שמה לדבר
שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשום חטאת שכן שינה את שמה
25 לדבר שאין בו מעילה: [18] אמר לו ר' אליעזר הרי השוחט קדשי קדשים בצפון
לשום שלמים יוכיח שהרי שינה את שמו לדבר שאין בו מעילה ומועלין בהן אל
תתמה על זו שאף על פי ששינה את שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה:
[19] אמר לו ר' יהושע לא אם אמרת בשוחט קדשי קדשים בצפון לשם שלמים שאף
על פי ששינה את שמם לא שינה את מקומם תאמר בזו ששינה את שמה ושינה את
30 מקומה: [20] אמר לו ר' אליעזר הרי השוחט עולת בהמה בדרום לשום אשם יוכיח
ששינה את שמה ושינה את מקומה ומועלין בה אף אתה אל תתמה עליה שאף על
פי ששינה את שמה ושינה את מקומה שימעלו בה אמר לו ר' יהשע לא אם אמרת
בשוחט עולת בהמה בדרום לשום אשם שאף על פי ששינה את שמה ושינה את מקומה
לא שינה את מעשיה ושינה לדבר שמקצתו מעילה תאמר בזו ששינה את שמה ושינה
35 את מקומה שינה את מעשיה ושינה לדבר שאין מקצתו מעילה: [21] חטאת העוף הבאה
על הספק מטמא בספק ומטמא אבית הבליעה: [22] הנרבע המוקצה והנעבד אתנן ומחיר
טומטום ואנדרוגינוס מטמאין אבית הבליעה ר' אליעזר אומר טומטום ואנדרוגינוס אין
מטמאין בבית הבליעה שכל מקום שנאמר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל:

2 סב | 8 סב | 16 מ״ה | 19 ס״ו | 25 סב | 35 סב | 36 פ״ה |

1 שינוי יין ב | 1 ביד] בה | 8 כמצותו | 8 ומיצה < | 9 זה הוא < ב (ומקומו ריק) | 11 (כב הרבה תיבות שתי פעמים כאן ובכמה מקומות ולא הערתי בכל מקום) | 15/16 ח״ץ למקומו . . . . ומיצה הדם < ב | 17 זהו ב | 18 בחטאת] בעולת | 22 לו < ב |

1 [23] מלק הזר ומלק הפסול מטמאין בבית הבליעה הפיגול והנותר אין מטמאין בבית
הבליעה מפני שלא היה פסולין בקדש זה הכלל כל שהיה פסולן בקדש מטמאין בבית
הבליעה לא היה פסול בקודש אין מטמין בבית הבליעה:

ח [1] כל הזבחים שנתערבו הן וולדותיהן ותמורותיהן ירעו עד שיסתאבו וימכרו
5 ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי יפה שבהן מאותו המין ויפסיד המותר מביתו:
[2] נתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר ובכלאים ובטרפה וביוצא דופן
ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין והשאר חולין נתערבו
בחולין תמימים יקדישום לשום אותו הזבח נתערבו בזבחים מת אחד מהן יביא כנגדו
ממקום אחר ויתנה עליו נתערבו הדמים הרי זה לוקח בהן שלש בהמות בין ממקום
10 אחד ובין משלשה מקומות ומחלל דמי חטאת על חטאת ודמי עולה על עולה ודמי
שלמים על שלמים ונותנין לבעלים ולא יתנם לבעלים עד שיחללם על כולן: [3] עולה
שנתערבה באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח
ובדמי יפה שבהן עולה כבר קרב זבחו יביא בדמיו זבח אחר קרבה עולתו יביא
בדמה עולה אחרת: [4] חטאת שנתערבה באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו
15 וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן חטאת כבר קרב זבח יביא
בדמיו זבח אחר כבר קרבה חטאתו שניהן ימותו: [5] אשם שנתערב באחד מכל הזבחים
ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן אשם כבר
קרבה זבחו יביא בדמו זבח אחר כבר קרב אשמו שניהן יפלו לנדבה: [6] מעות
חטאת ומעות אשם שנתערבו אלו באלו לוקח בהן שתי בהמות בין ממקום אחד
20 ובין משני מקומות ומחלל דמי חטאת על חטאת ודמי אשם על אשם כבר קרבה
חטאתו יוליך לים המלך כבר קרב אשמו יפול לנדבה: [7] תודה שנתערב בתמורתו
שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהן: [8] תודה שנתערבה באחד מכל הזבחים ירעו עד
שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבה ובח ובדמי יפה שבהן תודה כבר קרב זבחו
יביא בדמיו זבח אחר כבר קרב תודה יביא בדמיה תודה אחרת: [9] שלמים שנתערבו
25 באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי
יפה שבהן שלמים כבר קרבו שלמים יביא בדמיו שלמים אחרים: [10] שלמים שנתערבו
בשלמים הבאין מחמת פסח ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביאו בדמי יפה שבהן שלמים
ויאכלו ליום ולילה עד חצות ובדמי יפה שבהן שלמים אחרים יאכלו לשני ימים
ולילה אחת: [11] בן עזאי אומר שלמים הבאין מחמת הפסח הרי הן כפסח לכל דבר
30 אלא שהן נאכלין ליום ולילה: [12] בכור שנתערב בפסח שניהן ירעו עד שיסתאבו
ויאכלו כבכור רבי שמעון אומר זה ישחט לשום מה שהוא וזה ישחט לשם מה שהוא
שניהם יאכלו כפסח וכמנויין של פסח: [13] מעשר שנתערב בפסח שניהם ירעו עד
שיסתאבו וימכרו כמעשר ר' שמעון אומר זה ישחט לשום מה שהוא וזה ישחט לשום
מה שהוא ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח: [14] הבכור והמעשר שנתערבו רבי
35 שמעון אומר זה ישחוט לשום מה שהוא וזה ישחט לשם מה הוא ושניהם יאכל
כאחד מפני שמתן דמן שוה ולא הודו חכמים לר' שמעון שמביא קדשים לבית
הפסול במה דברים אמורים בזמן שנתערבו חיין אבל בזמן שנתערבו שחוטין יאכלו
כחמור שבהן נתערבו בפסולי המוקדשין או בחולין שנשחטו בעזרה תעבר צורתו
יצא לבית השרפה: [15] תודה שנתערבה באיל נזיר שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהן

1 ס״ח ס״ט | 4 ע' לכל הפרק לעיל פסחים ע' 170 | 6 ע״ה | 9 ע' לעיל 287_{19} | 11 סב | 34 סב | 39 ע״ז |

4 (כב חסר מנין הפרק) | 7 (כב נכתב שני פעמים מן ממין זה עד אותו המין) | 14 באחת | 16 הזבחים < | 32 וכמנין | 34 שנתערבו < |

1 אמר ר' יהודה מודים חכמים לר' אליעזר באיברי הזבחים שנתערבו באיברי עולה
שיקרבו מודה ר' אליעזר לחכמים שנתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן
ובמחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן שתעבר צורתן ויצאו לבית השרפה על מה
נחלקו על שנתערבו איברי בעל מום בתמים שר' אליעזר אומר יקרבו ורואה אני
5 דברי בעל מום בתמים כאילו הן עצים וחכמים אומרים תיעבר צורתן ויצאו לבית
השרפה: [16]דם שנתערב במים רואין אותו כאילו הן יין נתערב ביין רואין אותו
כאילו הם מים: [17]נתערב בדם הבהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הן יין
במים אם בטלו מראיו פסול ואם לאו כשר ר' יהודה אומר משום רבן גמליאל אין
דם מבטל דם אין לך שמכפר אלא דם הנפש בלבד שנ' כי הדם הוא בנפש
10 יכפר איזה הוא דם הנפש כל זמן שמקלח ודם התמצית כל שאינו מקלח: [18]חתך
את הראש בבת אחת קיבל מן הראש פסול מן הגוף כשר: [19]נתערב בדם פסולין ישפך
לאמה או בדם התמצית אומר' לו שלא יתן ואם נתן רואין אותו כאלו יין במים
אם בטלו מראיו פסול ואם לאו כשר ר' אליעזר מכשיר בדם התמצית: [20]נתערב
ברובע ונרבע במוקצה ובנעבד באתנן במחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן בין כוס
15 בכוס ובין בבלול שנתערבו ישפך לאמה כוס אחד במאה כוסות ר' אליעזר אומר
אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד
מהן ישפך לאמה אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על דם עולה שנתערב
בדם זבחים שיקרבו על שנתערב ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר בין
כוס בכוסות ובין בבלול או שנתערב דם בעל מום בבלול או כוס אחד במאה
20 כוסות שישפך לאמה על מה נחלקו על שנתערב דם בעל מום בתמים שרבי אליעזר
אומר יקרבו ורואה אני את דם בעל מום בתמים כאלו הן מים וחכמים אומרים
ישפך לאמה: [21]הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה רבי אליעזר אומר ינתנו
למעלה וחכמים אומרים ישפכו לאמה נתן למטה ולא נמלך ר' אליעזר אומר יתן
למעלה וחכמים אומרים ישפך לאמה והתחתונים עלו לו נתן למעלה ולא נמלך אלו
25 ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו לא עלו לו: [22]חטאת יחיד שנתערבה
זו בזו חטאת צבור שנתערבה זו בזו חטאת יחיד וצבור שנתערבו זו בזו וכן
בתודות וכן בעולות וכן בשלמים נותן ארבע מתנות מכל אחת ואחת ואם נתן
ארבע מתנות מכולן יצא במה דברים אמורים בזמן שנתערבו חיין אבל בזמן
שנתערבו שחוטין נותן ארבע מתנות מכולן ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא רבי אומר
30 רואין את המתנה שאם תחלק ויש בה מתנה לכל אחת ואחת: [23]הניתנין במתנה
אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת ינתנו במתנה אחת מתן ארבע במתן ארבע
ינתנו במתן ארבע מתן ארבע במתנה אחת ר' אליעזר אומר ינתנו מתן ארבע ר'
יהשע אומר ינתנו מתנה אחת אמר ר' אליעזר הרי הוא עובר על בל תגרע אמר ר'
יהשע הרי הוא עובר על בל תוסיף אמר רבי אליעזר לא נאמר בל תוסיף אלא
35 כשהוא בעצמו ומוסיף אתה עליו כשהוא עם אחרים אמר ר' יהשע לא נאמר בל
תגרע אלא כשהוא בעצמו וגורע אתה הימנו כשהוא עם אחרים אמר ר' אליעזר
עדין דבר שקול מי מכריע אמר לו ר' יהושע אני אכריע כשאני עושה בידי נמצאתי
עובר על לא תעשה והרי הוא בידי כשאני מניחה כמות שהוא נמצאתי עובר על לא
תעשה ואינה בידי: [24]הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ ישפך לאמה נתן בחוץ

6 ע"ז: | 7 ס', כריתות כ"ב | 9/10 ויקרא י"ז י"א | 10 ס"ו | 11 ע"ט: | 13 ס', פ"א | 22 ס | 25 ע"ה | 30 פ' וע' ל' 158,25 | 39 פא: |

8 ובמים | 12 יין] הוא | 23/24 ר' אליעזר . . . ולא נמלך < ב |

1 ולא נמלך יחזור ויתן בפנים והחיצונים עלו לו בחוץ בפנים ולא נמלך אלו ואלו לא
עלו לו בחוץ ולא נמלך אלו ואלו לא עלו לו חוץ משנתערבו בחטאת מפני שחטאת
שנכנס דמה לפנים פסולה ר' אליעזר אומר אף האשם שנאמר כחטאת כאשם:
[25]חטאת שקבל דמה בשני כוסות ניטמא אחד מהן או שנשפך או שיצא חוץ לקלעים
5 או שנתנו למטה הרי חברו כשר קל וחומר לפנימיים שאם יצא אחד מהן לחוץ לא
יהא חברו פוסל והדין נותן ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל הדם
שבחוץ את הדם שבפנים מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסל
הדם שבפנים את הדם בחוץ תלמוד לומר הן לא הובא את דמה אל הקודש
פנימה: [26]נכנס לפנים כשר יצא לחוץ פסול בשר הקודש שנכנס לפנים כשר
10 והדין נותן שיהא פסל ומה אם במקום שלא פסל דם שבחוץ את הדם שבפנים
נפסל בשר היוצא לשם מקום שפסל דם שבפנים את הדם שבחוץ אינו דין שנפסל
בשר שנכנס לשם תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו וגומר: [27]נכנס
לפנים חברו פיגול יצא לחוץ חברו כשר קבל הכהן קבל הכשר קבל בימינו קבל
בכלי קדשן חברו כשר שזה ראוי לקרב בפנים: [28]קבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו
15 קבל בכלי חול חברו פסול שאין זה ראוי ליקרב בפנים פירכסה ליקרב בפנים והחזירה
כשרה חטאת העוף שפירכסה לפנים והחזירה כשרה: [29]חטאת שקיבל דמה בארבעה
כוסות אם נתן מכולן על ארבע קרנות כולן נשפכין ליסוד ואם לא נתן אלא אחד
מהן מתן ארבע הוא נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה ר' אליעזר בר' שמעון אומר
אפילו לא נתן אלא אחד מהן מתן ארבע כולן נשפכין ליסוד זה הוא כללו של דבר
20 כל הנשפך ליסוד ודמה טעון כיבום ומחשבה פוסלת בו משום פיגול והמעלה אותן
בחוץ חייב כל הנשפך לאמה אין דמה טעון כיבום ואין מחשבה פוסלת בו משום
פגול והמעלה אותו בחוץ פטור:

ט ט [1]אין בין דברי רבן גמליאל לדברי ר' יהשע אלא הדם והנסכים הדם כדברי
רבן גמליאל זורקו על גבי האישים נסכים נותנו לספלים: [2]הפסח והחטאת ששחטן
25 שלא לשמן ועלו לגבי המזבח הרי אלו לא ירדו כל הזבחים שעלו לגבי המזבח
ונמצאו פסולין הרי אלו לא ירדו: [3]העצמות והגידים והקרניים והטלפיים שעלו
לגבי המזבח ונמצאו פסולין הרי אלו לא ירדו: [4]אותו ואת בנו שעלו לגבי מזבח
ירדו שאין המזבח מקדיש אלא את הראוי לו: [5]הרובע והנרבע המוקצה והנעבד
והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן שעלו לגבי מזבח ירדו מפני שלא היו
30 פסולין בקודש זה הכלל כל שהיה פסולו בקדש הקדש מקבלו לא היה פסולו בקדש
אין הקדש מקבלו חוץ מבעל מום שר' שמעון אומר משם ר' עקיבא בעל מום בעוף
כשר ר' חנינא סגן הכהנים אומר דוחה היה אבא את בעלי מומין מלקרב מפני מה
אמרו הלן והיוצא והטמא שעלו לא ירדו מפני שהלן כשר ושלמים והיוצא כשר
בבמה והטמא כשר בצבור: [6]הקמוץ והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת
35 נסכים שעלו לגבי מזבח ונמצאו פסולין הרי אלו לא ירדו אבל קטורת שעלה לגבי
מזבח תרד שאין המזבח מקדש אלא את הראוי לו: [7]עולה שעלתה לגבי מזבח
ונמצא פסולה יקטירנה על יד העזרה: [8]איברין שלנו בעזרה מעלין אותן כל הלילה
שעל גבי הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותן לעולם כשם שאם עלו לא ירדו כך
אם ירדו לא יעלו ואם עלו ירדו הקומץ שנתנו על גבי האישים שירין מותרין אימורין

3 ויקרא ז' ז' | 4 פ"ב | 8 ויקרא י' י"ח | 12 שמות כ"ב ל' | 13 ל"ד: | 14 נ"ב לעיל . . . | 16 ל"ח ל"ט |
23 פ"ג; ת' נו פ' א' (כ"ט א) | 24 פ"ד | 26 פ"ה | 28 ס | 32 ת' נו (כ"ט ב') | 34 פ"ה: | 37 פ"ו |

5 לפני מים | 6 פסול | 11 מקום < ב פסל | 16 קבל | 23 (בטעות נכתב בב פרק ז') |

שנתנן על גבי האישים הבשר מותר: [9] הפיגול והנותר והטמא שנתן על גבי האישים 1
חייבין עליהם משום פיגול ונותר וטמא עולה שחוטה שעלתה על המזבח או שעלתה
חיה ושחטה הרי מפשיט ומנתיח ומוריד את הדם וזורקה למטה מוריד את הקרבים
ומדיחן במים וחוזר ומעלה אותן ומוריד את העור לכהנים וחוזר ומקטיר את הכל:
[10] זבחים שחוטין שעלו לגבי מזבח הרי זה מפשיט ומנתח ומוריד את הדם וזורקו למטה 5
מוריד את הקרבים ומדיחן במים חוזר ומעלה אותן ומוריד את העור ואת הבשר
לבעלים חוזר ומקטיר את השאר העלו חיים מורידן ושחטן למטה אין לך שמקדיש
במזבח החיצון אלא את הראוי לו: [11] כלי הלח מקדשין את הלח ומדת היבש
מקדשת את היבש אין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדת היבש מקדשת את הלח
אין מקדשת אלא במלואן אין מקדשת אלא מתוכן אין מקדשת אלא בפנים נקבו 10
נפגמו נסדקו אם עושין מעין מלאכתן שהיו עושין כשהן שלמים מקדשין ואם לאו
אין מקדשין:

י [1] כל התדיר מחברו הוא קודם את חברו וכל המקודש מחברו הוא קודם את י
חברו: [2] פר משיח ופר העדה עומדין פר משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו הואיל
משיח מכפר וערה מתכפרת מוטב שיקדם מכפר למתכפר שנ׳ וכפר בעדו ובעד 15
ביתו ובעד כל קהל ישראל פר הבא על כל המצות קודם לשעירי העדה ושעירי
העדה קודמין לשעיר של נשיא ושעיר של נשיא קודם לשעירה של יחיד ושעירה
של יחיד קודמת לכבשה של יחיד: [3] תודה קודמת לאל נזיר מפני שהתודה טעונה
ארבעה מיני לחם ואיל נזיר טעון שני מיני לחם מעשר קודם את העופות אמר ר׳
שמעון והלא מעשר קדשים קלים ועופות קדשי קדשים קדמו קדשים קלים לקדשי 20
קדשים אמור מעתה יש במעשר אמורי קדשי קדשים מה שאין כן בעופות: [4] חטאת
העוף קודמת לעולת העוף בהקרבה אף בהפרשה לא יאמר זה לעולתי וזה לחטאתי
אלא אומר זה לחטאתי וזה לעולתי חטאת העוף של יולדת קודמת לכבשה מנחת
האיש קודמת למנחת האשה מנחת חטים קודמת למנחת שעורין מנחה קודמת ליין
והיין קודמת לשמן שמן קודם למלח ומלח קודמת לעצים ועצים קודמין לכל דבר: 25
[5] פרים קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים אימתי בזמן שבאו כאחד אבל הבא
ראשון קרב ראשון הבא אחרון קרב אחרון לחם הפנים קודם לשתי הלחם:
[6] כשהוא מחלקן בעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ הילך חמץ אבא שאול
אומר שתי הלחם קודמת ללחם הפנים כשהוא מחלקן בעצרת אומר הילך חמץ הילך מצה
הילך חמץ הילך מצה מפני ששתי הלחם חביבות שקודמין זה את בהקריבה כך 30
קודמין זה את זה באכילה קדשים קודמין לקדשים קלים: [7] הנאכלין ליום אחד קודמים
לנאכלין לשני ימים שלמים של אמש קודמין לחטאת ואשם של יום ר׳ שמעון אומר
חטאת ואשם של יום קודמין לשל אמש וכולן רשאין כהנים לשנות באכילתן מנחות
ללותתן ולהוציא שמנן ולתת לתוכן תבלי חולין תבלי תרומה דברי ר׳ שמעון ר׳ מאיר
אומר תבלי חולין ולא תבלי תרומה שלא יביאו לידי פסול ולידי מיעוט אכילה יין 35
כיוצא בו: [8] אין מבשלין חטאת ואשם עם מורם מתודה ואיל נזיר עם הבכור עם
המורם משל שלמים מפני שממעט את אכילתן וזמן אכילתן ולא שלמים של אמש
עם חטאת ואשם של יום מפני שממעט את אכילתן ומקום אכילתן וזמן אכילתן אבל

1 מעילה ט׳ | 5 כ״ו: | 8 פ״ח | 13 פ״ט | 14 נ׳; לעיל 475_{31} | 15 ויקרא ט״ז י״ז | 18 פ״ט | 21 נ׳ | 26 סס | 32 סוכה נ״ה; ע׳ לעיל 200_{6} | 33 נ׳: |

11 אם] אין | 13/14 מחברו ב | 28 מחלקן] מהלכין ב | 29 חמץ] מצה | 34 ולהוציא > ב | 35 יין > ב | 37/38 ולא . . . את אכילתן > ב | 38 וזמן אכילתן > ב |

1 חטאת ואשם מתבשלין זה עם זה תודה ואיל נזיר מתבשלין זה עם זה הבכור ומורם
משלמים מתבשלין זה עם זה מפני שכולן שוות: [9] אחד חטאות החיצונות ואחד
חטאות הפנימית לכיבום שנאמר תורת החטאת תורה אחת לכל החטאת חטאת
העוף אין דמה טעון כיבום חטאת פסולה אין דמה טעון כיבום היתה לה שעת הכושר
5 ונפסלה דמה טעון כיבום דברי ר׳ יעקב ר׳ שמעון אומר אף על פי שהיתה שעת
הכושר ונפסל אין דמה טעון כיבום נתן על הקרן ועל הכבש ועל היסוד אין זקוק
לו נתן מידו כשהוא מזה על גבי הקיתון גורדו והיא טהור: [10] נתן העור עד שלא
הופשט אין טעון כיבום משהופשט טעון כיבום דברי ר׳ יהודה ר׳ אלעזר אומר ר׳
אליעזר אומ׳ אף משהופשט אין טעון כיבום אלא מקום הדם דבר הראוי לקבל טומאה
10 ראוי לכיבום היכן מכבסו בפנים יצא לחוץ נכנס ומכבסו בפנים: [11] ר׳ שמעון אומר
קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה אבל טעונין הדחה משום נותן טעם כבשים
פסולין אין טעונין מריקה ושטיפה ר׳ יעקב אומר היה להן שעת הכושר ונפסלו אין
טעונין מריקה ושטיפה ר׳ שמעון אומר אף על פי שהיתה להן שעת הכושר ונפסלו
אין טעונין מריקה ושטיפה: [12] כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה אין טעונין מריקה
15 ושטיפה אלא הדחה כלי חרס אין טעונין אלא שבירה היכן שוברו בפנים יצא לחוץ
נכנס ושוברו בפנים: [13] רבי טרפון אומר בישל בו בתחילת הרגל מבשל בו כל הרגל
אחר הרגל אין טעון מריקה ושטיפה אמר ר׳ נתן לא היה ר׳ טרפון אומר אלא
בקדשים קלים בלבד היכן מורקן ושוטפן בפנים יצא לחוץ מכניסן מורקן ושוטפן
בפנים נטמאו בחוץ מטהרין ומכניסן מוריקן ושוטפן בפנים: [14] כיצד מריקתן ושטיפתן
20 במקום אכילתן מריקתן ושטיפתן עד זמן אכילתן מריקתן ושטיפתן בשל בו קדשי
קדשים מורק ושוטף לקדשי קדשים קדשים קלים מורק ושוטף לקדשים קלים קדשי
קדשים וקדשים קלים מורק ושוטף לחמור שבהן שטף ולא מרק מרק ולא שטף יאכל
כחמר שבהן: [15] חומר בהואה שאין במריקה ושטיפה ובמריקה ושטיפה שאין בהואה
שהזאה נוהגת בחטאות הפנימיות ונוהגת לפני זריקת דמים מה שאין כן במריקה
25 ושטיפה חומר במריקה ושטיפה שהמריקה ושטיפה נוהגת בקדשי קדשים ובקדשים
קלים ואם נתבשל במקצת כלי כולי טעון מריקה ושטיפה מה שאין כן בהואה:

יא יא [1] אין אונן רשאי להביא זבחים כל שבעה אחד זבחים שהן ראויין לבוא
נדבה ואחד זבחים שאין ראויין לבוא נדבה אפילו יין ואפילו עצים ואפילו לבונה
שנ׳ שלמים רבי שמעון אומר שלמים שהכל שלום בהן מהן למזבח ומהן לכהנים
30 ומהם לבעלים: [2] זבחי תודה הרי זה תודה בכל מקום שנ׳ זובח תודה יכבדנני
ושם דרך אראנו י״י וגו׳: [3] כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל דברי ר׳ מאיר
ר׳ יהודה אומר כל אותו היום ר׳ שמעון אומר גומר את העבודה שבידו ובא לו
אבל כהן הדיוט שעמד ומקריב ומת לו מת מניח את עבודה שבודו ויוצא לפכך אם
זרק את הדם או שהקטיר קטורת על עבודה שעבד הרי אלו פסולות: [4] כל חטאות
35 שדמן נכנס לפנים אין לכהנים בהם כלום אלא הדם ואימורין למזבח ועור ובשר
יצאו לבית השרפה היכן שורפן אותן בבית הדשן הגדול חוץ לירושלם ולצפונה של
ירושלם חוץ לשלש מחנות ולא היו שורפין אותן שלימין אלא מנתחין אותן על ידי עורן
כנתחי עולות: [5] אין הכהנים חולקין בשר כנגד בשר ועופות כנגד עופות בשר כנגד

2 נ״ב נ״ג | 3 ויקרא ו׳ י״ח | 7 נ״ג | 10 סס | 14 נ״ג: | 16 נ״ו | 19 נ״ז | 27 נ״ט | 30 תהלים נ׳ כ״ג ע׳ ש סס | 31 נ״ט | 34 יומא ס״ח | 38 מנחות ע״ג |

9 כיבום > דברי ר׳ יהודה | 12 פסולין > נפסלו ב | 14/15 כלי גללים . . . ושטיפה > | 27 (בב נכתב בטעות פרק ט) | 27 רשיי ב | 31 ה׳ > |

עופות ועופות כנגד מנחות מנחות כנגד מנחות שנ׳ וכל מנחת בלולה בשמן
וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו: [6]האיש חולק אף על פי בעל מום
אין הקטן חולק אף על פי תמים קטן מאימתי כשר לחלק בקדשי מקדש משיביא
שתי שערות אבל אין מקריבין אותו לעבודה עד שנתמלא זקנו רבי אומר אומר אני
עד שיהא בן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית י״י: [7]עולה כולה
לגבוה ועורה לכהנים קדשי קדשים הדם ואימוריו למזבח ובשר ועור לכהנים קדשים
קלים הדם ואימורים למזבח ועור ובשר לבעלים זה הכלל כל שיש לו בבשר יש לו
בעורות כל שאין לו בבשר אין לו בעורות חוץ מן העולה שפירש בה הכתוב עור
העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה: [8]שחטה חוץ לזמנה חוץ למקומה [א]איל
ולא זכה מזבח בבשרה לא יזכו הכהנים בעורה עולת הקדש אין עורה לכהנים דברי
ר׳ יהודה וחכמים אומרים עורה לכהנים רבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אף של גרים
ושל נשים ושל עבדים שנאמר עולת איש פרט לאלו אמרו לו והלא כבר נאמר עור
העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה אם כן למה נאמר עולת איש אלא עולה
שעלתה לאיש עורה לכהנים ושלא עלתה לאיש אין עורה לכהנים: [9]שחטו ולא
הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שנטמא הדם או ששחטו והפשיטו ולא הספיק
לזרוק את הדם עד שנטמא הדם הדם יזרק ועור ובשר אסורין אם נזרק הדם עור
ובשר מותרין: [10]שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שנטמא הזבח
העור אסור שחטו והפשיטו ונטמא העור ואח״כ זרק את הדם העור מותר דברי רבי
ר׳ שמעון אומר העור אסור: [11]שחטו ולא הפשיטו זרק את הדם ואחר כך נטמא
הזבח העור אסר רבי אליעזר ברבי שמעון אומר יפשיט העור עם הבשר שחטו
והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך נטמא הזבח הכל מודים שהעור מותר: [12]שחטו
ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או ששחטו והפשיטו ולא
הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם יזרק עור ובשר אסורין ואף על פי שנזרק
הדם עור ובשר אסורין שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שלן
הזבח העור אסור: [13]שחטו והפשיטו ויצא הזבח ואחר כך זרק את הדם העור מותר
דברי ר׳ ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר העור אסור שחטו ולא הפשיטו וזרק את הדם
ואחר כך יצא הזבח העור אסור דברי רבי ר׳ אליעזר בר׳ שמעון אומר יפשוט עור
עם הבשר שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך יצא הזבח הכל מודין שהעור
מותר: [14]שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או
ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שלן הדם הדם יזרק עור ובשר
אסורין ואף על פי שנזרק הדם עור ובשר אסורין שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק
לזרוק את הדם עד שלן הזבח העור אסור שחטו ולא הפשיטו ולן הזבח ואחר
כך זרק את דמו אסור דברי ר׳ ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר יפשיט העור עם
הבשר שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך לן הזבח הכל מודים שהעור מותר:
[15]רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין
לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים הרי הוא כיוצא בו ר׳ אלעזר בר׳ שמעון
אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נורק עליו הדם הורצה
שעה אחת לפיכך אם נולד בו פסול אפי׳ לאחר זריקת דמים יפשיט העור עם הבשר:

2 סס | 5 עזרא ג׳ ח׳ | 5 ק״ג ת לו (ל״ד ח׳) | 8/9 ויקרא ז׳ ח׳ | 9 ק״ג | 13 ויקרא סס | 14 פ״ג | 29 ק״ד | 35 לקמן מנחות י״ג, פסחים כ״ג |

2 כל ד | 13 לו תהיה ב ד | 15/16 או ששחטו . . . עד שנטמא הדם > | 17/19 שחטו . . . . אסור > ב | 21 שלן] שיצא | 25/32 שחטו . . . . אסור > ב |

[16]בראשונה היו מכניסין עורות קדשים ללשכת בית הפרוה והיו מחלקין אותן בערבין
לכל בית אב שבאותו היום והיו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע התקינו שיהו
מחלקין אותן בערבי שבתות לכל משמר ומשמר ועדיין היו גדולי כהונה באין ונוטלין
אותן בזרוע עמדו הבעלים והקדישום לשמים: [17]אבא שאול אומר קורות של שקמה
היו ביריחו ובעלי אגרוף נוטלין אותן עמדו והקדישום אמרו לא הקדישו בעלים
לשמים אלא קורות שקמה בלבד: [18]פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין בזמן שנשרפין
כמצותן נשרפין בבית הדשן ומטמאים בגדים ואם אין נשרפין כמצותן נשרפין בבית
הבירה ואין מטמאים בגדים ר׳ יוסי הגלילי אומר בבית הדשן הגדול היו נשרפין
אפילו בתבן אפילו בקש ואפי׳ בגבבה ואפילו לא הצית את האש אלא ברובה הרי
אלו כשרין:

יב [1]רבי אומר הפרש בין השוחט בפנים למעלה בחוץ ובין השוחט בחוץ
למעלה בחוץ שהשוחט בפנים למעלה בחוץ היתה לו שעת הכשר והשוחט בחוץ
למעלה בחוץ לא היתה לו שעת הכושר ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר הפריש בין השוחט
בפנים ומעלה בחוץ לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ שהשוחט בפנים ומעלה בחוץ הקדש
מקבלו השוחט בחוץ ומעלה בחוץ אין הקדש מקבלו אי אפשר לשוחט אחר שוחט
אבל יש מעלה אחר מעלה: [2]שחטו שנים פטורין העלו שנים חייבין העלה וחזר
והעלה חייב על כל העלאה והעלאה דברי ר׳ שמעון ר׳ יוסי אומר אין חייב אלא
אחת ואין חייב אלא עד שיבנה את המזבח ויסדר המערכה דברי ר׳ יוסי ר׳ שמעון
אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: [3]עולה ועולת העוף וחלבים הקומץ
והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחד מהן כזית בחוץ
חייב ר׳ אלעזר פוטר עד שיקריב את כולו מודה ר׳ אלעזר שאם הקריב בפנים ושייר
מהן כזית והקריבו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים: [4]הקומץ והלבונה
שהקריב אחד מהן בחוץ חייב ור׳ אלעזר פוטר את השני מודה ר׳ אלעזר שאם הקריב
את אחד בפנים ושייר את חברו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים: [5]שני
בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב ר׳ אלעזר פוטר עד שיקריב את השני
מודה רבי אלעזר שאם הקריב את אחד מהן בפנים ושייר את חברו והקריבו בחוץ
שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים מודה ר׳ אלעזר בקומץ מנחת חוטא ולבונה נדבה
שהקריבן בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים: [6]המנסך שלשת לוגין יין בחוץ
חייב ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר עד שלא קדשו בכלי פטור. משקדשו בכלי חייב
המנסך שלשת לוגין מים בחג בחוץ חייב בשאר ימות השנה פטור ר׳ אלעזר אומר
אף בחג אם נתמלא לשום חג חייב אם לאו פטור: [7]עולה ועולת העוף וחלבים
הקומץ והלבונה מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב אחת מהן
כחצי זית פטור והמנסך פחות משלשת לוגין מים פחות משלשת לוגין יין בחוץ פטור
ר׳ נחמיה אומר שירי הדם חייבין עליהן בחוץ אמר ר׳ יעקב והלא שירי מצוה הן
האיך חייבין על שירי מצוה אמר ר׳ נחמיה הקטר חלבים יוכיחו שהן שירי מצוה
וחייבין עליהן בחוץ אמר לו ר׳ יעקב אף על פי שהן שירי מצוה תחילת עבודה הן:
[8]חטאת העוף הבאה על הספק והקריבה בחוץ חייבין עליה אשם תלוי
הבא על הספק הקריבו בחוץ חייבין עליו חטאת: [9]עולה שקבל דמה בכוס אחד

1 ע׳ לעיל 160_{20} | 4 סס | 6 ק״ל | 11 ק״ו ק״ז | 16 ק״ח | 19 ק״ט | 22 סס | 24 ק״י | 28 ק״י ק״א | 38 ק״א: |

2 אב > | 4 אבה ב | 12 למעלה בחוץ > לא | 23 ליעזר ב | 24 לקרב] להזות | 24/28 שני . . . ליקרב לפנים > ב |

נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב שכולו ראוי לבוא בפנים קבל דמה
בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ
פטור אחד בחוץ ואחד בפנים אם כפר הפנימי חייב על מה שבחוץ למה הדבר דומה
למפריש עולתו אבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה: [10] שחט
שתיהן בפנים פטור שתיהן בחוץ חייב אחת בפנים ואחת בחוץ אחת בחוץ ואחת
בפנים כיפר בפנים חייב על מה שבחוץ שחטו והרי דמן מונחין בכוסות נתן שתיהן
בפנים פטור שניהן בחוץ אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים אם
כיפר הפנימי חייב: [11] ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה להקריבן בחוץ
פטור שכפרו הבעלים ושעיברה שנתה שאבדה ונמצאת עד שלא כיפרו הבעלים חייב
משכפרו הבעלים פטור: [12] פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין שהקריבן בחוץ פטור
אותו ואת בנו שהקריבן בחוץ חייב על הראשון ופטור על השני ר' שמעון אומר בשני
בלא תעשה: [13] עולה ומחוסר זמן בגופה בגופה פטור ובבעלים חייב רבי שמעון אומר
בגופה בלא תעשה חטאת ומחוסר זמן בין בגופה ובין בבעלים פטור ר' שמעון אומר
הרי זה בלא תעשה: [14] הקומץ והמקבל דמו בחוץ פטור זה הכלל כל שהוא משם
עבודה וראוי ליקרב בפנים חייבין עליו בחוץ וכל שאינו משום עבודה ואין ראוי ליקרב
בפנים אין חייבין עליו בחוץ ר' אלעזר בר' שמעון אומר אף כל שהוא משום עבודה
וראוי ליקרב בפנים עשה חוץ כיוצא בו בפנים חייב חוץ מן השוחט: [15] כהן שעבד
טמא טבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייב אלא
אחת: [16] זר שעבד טמא טבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים
ורגלים אין חייב אלא אחת: [17] ואלו הן שבמיתה האוכל טבל וזר שאכל תרומה וכהן
טמא שאכל תרומה טהורה וזר וטבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ
ידים ורגלים ופרועי ראש ושתויי יין ששמשו כולן במיתה אבל ערל ואונן ויושב הרי
אלו באזהרה בעל מום במיתה דברי ר' וחכמים אומרים בלא תעשה הזיד במעילה
רבי אומר במיתה וחכמים אומרים בלא תעשה: [18] ואלו חייבין עליהן מיתה זרק את
הדם לפנים ולפני ולפנים הימנה בעוף מקטיר על גבי מזבח והמנסך שלשת לוגין מים
ושלשת לוגין יין בחוץ הרי אלו חייבין מיתה אבל הקומץ והמקבל והמהלך קבל הזר
קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול נתן את הניתנין למטה למעלה ואת
הניתנין למעלה למטה את הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים או ששחטן
חוץ לזמנן וחוץ למקומן הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן הרי אילו בלא תעשה

יג [1] עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות מה הן מקריבין בהמה חיה ועוף
גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין טהורין אבל לא טמאין הכל קרב
עולה וטעונה הפשט וניתוח הכותים בזמן הזה מותרין לעשות כן: [2] עד שלא הוקם
המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן היו הבמות אסורות
ואין כשרה אלא בכהנים: [3] קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים
בכל מחנות ישראל הנותן על גבי המזבח בשעת פירוקה או בשעת שגלה הרוח את
היריעה לא עשה כלום בשעת מסעות קדשים נפסלים וטמאים כל אחד ואחד פורשים
למחיצתו: [4] באו לגלגל הותרו הבמות קדשי הקדשים נאכלין לפנים מן הקלעים
קדשים קלים בכל מקום רבי יהודה ור' שמעון אומרים בכל הרואה איזה הוא הרואה
הרואה ואין מפסיק: [5] באו לנוב וגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים

4 סס | 8 תמורה כ"א: | 10 קי"ב; לקמן חולין ד' | 11 קי"ב | 19 סס | 20 לעיל 437₃₀ לקמן כריתות א';
סנהדרין פ"ג פ"ד | 24 קי"ב יומא כ"ד | 30 קי"ב, קט"ו קט"ז | 32 סס | 34 סס | 39 סס |

4 עולתו] תודתו |

מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום מן הקלעים ר' יהודה ור' שמעון אומ' בכל הרואה
איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק: [6] ימי אוהל מועד שבמדבר ארבעים חסר
אחת ושבגלגל ארבע עשרי שנה ושבשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת ושבנוב
ובגבעון חמשים ושבע בבית עולמים ארבע מאות ועשר לבנינו הראשון ארבע מאות
ועשרים לבנינו האחרון: [7] ארבע כללות הורה ר' שמעון בקדשים כל שהקדישו
בשעת איסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה וחייב בהכרת כל
שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת איסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא
תעשה ופטור בהכרת כל שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת היתר חייב בעשה
ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת כל שהקדשו בשעת היתר ושחיטתו בשעת היתר
פטור בעשה ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת וקדשים שהקדישו בבמה גדולה יקרבו
בבמה קטנה איזה הוא שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת איסור קדשים
שהקדישן במשכן יקרבו במשכן בשילה בבית עולמים יקרבו בבית עולמים לפכך
המעלה אותן בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה וחייב בהכרת: [8] אוהו שהקדישו
בשעת היתר ושחיטתו בשעת איסור קדשים שהקדישו יקרבו במשכן בגלגל ובאו
לשילה יקרבו בשילה בנוב ובגבעון ובאו לבית עד שלא הוקם המשכן והוקם המשכן
העולמים יקרבו בבית עולמים לפכך המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא
תעשה ופטור בהכרת: [9] אזהו שהקדישו בשעת אסור ושחיטתו בשעת היתר
קדשים שהוקדשו במשכן באו לגלגל יקרבו בגלגל בשילה ובאו לנוב וגבעון
יקרבו בנוב וגבעון לפכך המעלה אותן בחוץ חייב בעשה ופטור בלא תעשה ופטור
בהכרת: [10] איזה היא שהקדישו בשעת היתר ושחיטת בשעת היתר קדשים שהקדישן
בגלגל יקרבו בגלגל בנוב ובגבעון יקרבו בנוב ובגבעון לפכך המעלה אותן בחוץ פטור
ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת: [11] הכל כשרים לקרב בבמה אף הכל ועבדים
משוחררין: [12] כל שנידר ונידב קרב בבמת יחיד כל שאין נידר ונידב אין קרב
בבמת יחיד דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין קרב בבמת יחיד אלא עולה ושלמים
בלבד: [13] במת יחיד אין נסכים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים טעונה נסכים
ר' יהודה אומר כל שהציבור ויחיד מקריבין באוהל מועד שבמדבר מקריבין באוהל
מועד שבגלגל: [14] אין בין אוהל מועד שבמדבר לאוהל מועד שבגלגל אלא במדבר
אין בו התר הבמה ושבגלגל יש בו התר הבמה: [15] במתו שבראש גגו אין יחיד
מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד וחכמים אומרים כל שהצבור מקריבין באוהל
מועד שבמדבר מקריבין באוהל מועד שבגלגל כאן וכאן אין היחיד מקריב עליה
אלא עולה ושלמים בלבד ר' יהודה אומר אף הציבור לא היו מקריבין באוהל מועד
שבמדבר אלא מי שקבוע לו מן התורה בלבד: [16] וכן היה ר' שמעון אומר השוחט
את הפסח על היחיד והעלהו בחוץ בשעת איסור הבמה אסור בשעת התר הבמה
מותר שנ' לא תוכל לזבוח את הפסח יכול אף בשאר ימות השנה תלמוד לומר
באחד שעריך בשעה שישראל מתכנסין במקום אחד הוי אומר בשעת הרגל:
[17] אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה קרן וכבש ויסוד בבמה גדולה אין קרן
וכבש ויסוד בבמה קטנה כיור וכנו בבמה גדולה אין כיור וכנו בבמה קטנה חזה ושוק
לכהנים בבמה גדולה חזה ושוק לבעלים בבמה קטנה עור עולה לכהנים בבמה
גדולה עור עולה לבעלים בבמה קטנה חוץ למקומו בבמה גדולה אין חוץ למקומו:
[18] אלו דברים ששוות במה גדולה לבמה קטנה שחיטה בבמה גדולה שחיטה בבמה

2 קי"ח; סדר עולם רבה פ' י"א | 5 קי"ב קי"ט | 13 סס | 17 סס | 22 ת"כ פי ו' (ל"ל ב') | 23 קי"ז;
ע' לעיל 223₁ | 25 קי"ז | 27 סס | 32 פסחים נ"א | 34 דברים ט"ז ה' | 36 קי"כ |

1 קטנה הפשט ונתוח בבמה גדולה הפשט וניתוח בבמה קטנה דם מתיר מכשיר ומפגל
בבמה גדולה דם מכשיר בבמה קטנה מום פוסל בבמה גדולה מום פוסל בבמה
קטנה חוץ לזמנו בבמה גדולה חוץ לזמנו בבמה קטנה: [19] אי זו היא במה גדולה
בשעת היתר במה אוהל מועד נטוי כדרכו אין הארון נתון שם אי זו היא במה קטנה
5 בשעת התר הבמה עושה אדם במה על פתח חצרו ועל פתח גינתו מקריב עליה הוא
ובנו ובתו ועבדו ושפחתו: [20] אי זו היא מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלם שנ' כי
לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ואומר העיט צבוע נחלתי
לי ואומר היתה לי נחלתי כאריה ביער דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר נחלה
זו שילה מנוחה זו ירשלם שנאמר כי בחר י"י בציון וגו' זאת מנוחתי עדי עד
10 שם אשב כי איותיה:

סליק פירקא וסליק מסכתא

---

15 שחיטת חולין

א [1] הכל כשרין לשחוט אפילו כותי אפילו ערל ואפילו ישראל משומד שחיטת המין א
עבודה זרה ושחיטת גוי הרי זו פסולה ושחיטת הקוף הרי זו פסולה שנ' וזבחת ואכלת
לא שובח הגוי ולא שובח הקוף ולא שנזבח מאליה: [2] ישראל ששחט ומירק הגוי שחיטה
על ידיו שחיטתו פסולה שחט בה שנים או רוב שנים שחיטתו כשרה גוי ששחט ומירק 20
ישראל שחיטה על ידיו שחיטתו כשרה שחט בה דבר שאינו עושה אותו טרפה וישראל
בא וגומרה מותרת באכילה: [3] ישראל וגוי שהיו אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד
מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתן כשרה וכן סומא שיודע לשחוט שחיטתו כשרה קטן
שיודע לשחוט שחיטתו כשרה: [4] לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בספינה
ובין בראש הגג: [5] בכל שוחטין אפילו בצור אפילו בזכוכית אפילו בקרומית של קנה 25
בכל שוחטין בין בדבר המחובר בקרקע ובין בתלוש מן הקרקע בין שהעביר סכין
על גבי צואר ובין שהעביר צואר על גבי סכין ושחט שחיטתו כשרה: [6] המרגיל
לגוי ושחט שחיטתו כשרה שן תלושה וצפורן תלושה שוחטין בה מגל קצר כדרך
הליכתה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין אם החליקו שניה הרי זו כסכין:
[7] תחב סכין בארץ באטלם ושחט בה שחיטתו פסולה סכין שיש בה פגימות פגימות 30
נדון כמגרה אם יש בין פגימה לחברתה כמלוא שנים בצואר שחיטתו כשרה אין בה
אלא פגימה אחת אם היתה מסכסכת ושוחטת כשרה אם חונקת פסולה: [8] ורק את
הסכין ואת הפגיין ושחט שחיטתו כשרה משום ר' נתן אמרו כדרך הליכתה כשרה
ושלא כדרך הליכתה פסולה: [9] מצות שחיטה מוליך ומביא הוליך ולא הביא או הביא
ולא הוליך כשרה ובלבד שיהא בסכין כדי הולכה והובאה אם הוליך והביא אף על 35
פי שאין בסכין מלא שנים בצואר שחיטתו כשרה: [10] מצות שחיטה מן הטבעת ועד
הריאה מוגרמת פסולה ר' חנניא בן אנטיגנוס מכשיר שייר בה כחוט השערה סמוך
לראש מוקף את כולה כשרה ר' יוסי בר' יהודה אומר אם היה רובה מוקף כלבנה כשרה:

3 קי"ט; ל' 223_1 | 6/7 דברים י"ב ט' | 7 ירמיה י"ב ט' | 8 סס סס ח' | 9 תהלים קל"ב י"ג י"ד | 17 ב' ד' | 18 קכ"א | 23 י"ג ע' לעיל 232_2 | 24 י"ג: | 24 ע"ו: | 27 סס, י"ז: | 30 סס | 32 י"ב: | 34 ל: | 36 י"ח | 25 י"ט: כ' |

17 משומד] מומר | 17 המין < | 28 לגוי] לעור | 28 או צפורן | 28 מדרך | 31 נדון] הרי זו | 38 רובה] רוצה |

1 [11] כל הצואר כשר לשחיטה שחטה מלמעלה שחיטתה כשרה מלמטה ומן הצדדין שחיטתו
פסולה ומן העורף כשר למליקה מלק מלמעלה מליקתו כשרה מלמטה ומן הצדדין מליקתו
פסולה: [12] שחיטה בכלי מליקה ביד נמצאת אומר כשר במליקה פסול בשחיטה כשר
בשחיטה פסול במליקה: [13] שחיטת העוף בפנים פסולה ומליקה כשרה מליקת העוף בחוץ
5 פסולה ושחיטה כשרה נמצאת אומר מקום כשר בשחיטה פסול במליקה מקום כשר במליקה
פסול בשחיטה: [14] דם חטאת בהמה למעלה ודם כל הזבחים למטה נמצאת אומר כשר
בחטאת פסול בכל הזבחים כשר בכל הזבחים פסול בחטאת כשר במזבח החיצון פסול במזבח
פנימי כשר במזבח פנימי פסול במזבח חיצון כשר באילים פסול בכבשים כשר בכבשים
פסל באילים הפלגם בזה ובזה פסול כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול
10 בפרה עבודה פוסלת בזה ובזה: [15] בני יונה משישלעלו או עד שיצהיבו תורין משיפריחו
אפילו הן זקנים נמצאת אומר כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול
בתורין: [16] כהנים משיביאו שתי שערות ואפילו הן זקנים כשרים והמום פוסל בהן
הלוים מבן שלשים שנה ועד בן חמשים שנה כשרים ואין המום פוסל בהן נמצאת
אומר כשר בכהנים פסל בלוים כשר בלוים פסול בכהנים במה דברים אמורים באהל
15 מועד שבמדבר אבל בבית עולמים אין הלוים נפסלין אלא בקול: [17] כשר בכהן
גדול פסול בכהן הדיוט כשר בכהן הדיוט פסול בכהן גדול כשר בבגדי זהב פסול
בבגדי לבן כשר בבגדי לבן פסול בבגדי זהב: [18] מנורה אין כשרה אלא מן העשת
עשאה מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה: [19] חצוצרות אינה כשרה אלא
מן הכסף עשאה מן הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות פסולה נמצאת אומר כשר
20 במנורה פסול בחצוצרות כשר בחצוצרות פסול במנורה: [20] אויר כלי חרס טמא וגבו
טהור אויר כל הכלים טהור וגבו טמא נמצאת אומר טהר בכלי חרס טמא בכל הכלים
טהור בכל הכלים טמא בכלי חרס: [21] פשוטי כלי עץ טהורין וגולמיהן טמאין
פשוטי כלי מתכות טמאין וגולמיהן טהורין נמצאתה אומר טהור בכלי עץ טמא בכלי
מתכות טהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ: [22] והמביא ארונות ותנורין ספלין וכלי
25 חרש מחוצה לארץ לארץ עד שלא הוכקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום
כלי חרס משהוסקו טמאין משום כלי חרס וטהורין משום ארץ העמים נמצאת אומר
בשעה שטמאין משם ארץ העמים טהורין משום כלי חרש ומשעה שטמאין משם כלי
חרש טהורין משום ארץ העמים: [23] טמא ביבישה טהור ברוטב גרעינין טומאה ברוטב
וטהורה ביבישה נמצאת אומר טהור ביבישה טמא ברוטב טהור ברוטב טמא ביבישה:
30 [24] שקדים המרים קטנים חייבין גדולין פטורין ומתוקין גדולים חייבין קטנים פטורין
נמצאת אומר חייב בשקדים המרים פטור במתוקין חייב במתוקין פטור במרים:
[25] כשר בגט פסול בפרוסבל כשר בפרוסבל פסל בגט כשר באשה פסול ביבמה
כשר ביבמה פסל באשה כשר בגרושה פסול בחלוצה כשר בחלוצה פסול בגרושה:
[26] בכל מקום שיש תקיעה אין הבדלה וכל מקום שיש הבדלה אין תקיעה ביום טוב
35 שחל להיות ערב שבת תוקעין ולא מבדילין אחר שבת מבדילין ולא תוקעין כיצד
תוקע תוקע פשוטה אחת ואין מריע:

3 ע' לעיל 489_{21} | 4 סס | 6 ע' לעיל 481_2 | 10 כ"ב כ"ג | 12 כ"ד | 15 ע' לעיל 187_{15}, לקמן מנחות ח' | 20 כ"ד; לקמן כלים ב"ק ח' | 22 כ"ה; לקמן סס | 24 לקמן כלים ג', אהלות י"ז | 28 לקמן עוקצין | 30 כ"ה; לעיל 81_{17} | 32 מ שביעית ו' ה' | 33 ע' לעיל 247_7 | 34 כ"ה: לעיל 199_{16} |

2 מליקתו] מליקתו < ב | 3 בשחיטה .. במליקה | 4 במליקה .. בשחיטה | 5 כשרה .. פסולה ב | 10 משעיל עלו | 11 בתורין] ביונין ב | 19/20 פסל .. כשר .. פסל .. כשר | 22 טמא .. טהור (ובב כתב התחלה טמא ונקד עליו ותקן טהור) | 25 לארץ < | 28 העמים] הזתים | 31 בשקדים המרים] במרים ב | 32 בפרוזבל | 35 מובדלין ב |

ב [1] השוחט שני חצאין בעוף שחיטתו פסולה אין צריך לומר שני חצאין בבהמה
ר' יהודה פוסל לעולם עד שישחוט את הוושט ושני הורידין: [2] שחט חצי גרוגרת
בעוף ושהה כדי שחיטה ואחר כך שחט את כולה שחיטתו כשרה אחד או רוב אחד
בעוף אף על פי ששהא לזמן מרובה שחיטתו כשרה: [3] היה שוחט וחתך את הראש
בבת אחת אם נתכוון לכן שחיטתו פסולה ׳אם לאו שחיטתו כשרה: [4] שחט את
הוושט ואחר כך נשמטה הגרוגרת שחיטתו כשרה נשמטה הגרגרת ואחר כך שחט
את הושט שחיטתו פסולה שחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה ספק עד שלא
נשחטה ספק משנשחטה וזה היה מעשה ובאו ושאלו חכמים ואמרו כל ספק בשחיטה
פסולה: [5] נגנבה תרנגולתו ובא ומצאה שחוטה נגנבה בהמתו ובא ומצא שחוטה ר'
חנניא בנו של ר' יוסי הגלילי פוסל ור' יהודה מכשיר אמר רבי נראין דברי ר'
חנניא בנו של ר' יוסי הגלילי בשמצאה בתוך הבית ודברי ר' יהודה בשמצאה
באשפה: [6] המוצא תרנגולת שחוטה בשוק וכן מי שנתן תרנגולתו לאחד מן השוק
לשחוט ואין יודע מה טיבו הולכין אחר הרוב: [7] נפלה סכין ושחטה או שדרס עליה
ושחטה או שטבחה מאיליה נבלה ומטמא במשא: [8] היה שוחט והרתית או שעף
או שדחה חברו או שדחתו הרוח או שנפלה סכין מידו והגביהה או שנפלה קרן טלית
והגביהה ושהה כדי שחיטה אחרת פסולה ר' שמעון אומר כדי ביקור בהמה אחרת:
[9] שחט את הושט ושהה כדי שחיטה ואחר כך פסק את הושט או שהחליד את הסכין
תחת הושט ופסקו או שהחליד את הסכין תחת הגרגרת ופסקה או שהחליד את
הסכין תחת שתיהן ופסקו ר' ישבב אומר נבלה ומטמא במשא ר' עקיבא אומר
טרפה ושחיטה מטהרתה אמר לו ר' ישבב אי אתה זכור שהיה ר' יהשע שונה כל
שנתנבלה בשחיטתה נבלה ומטמא במשא קודם לשחיטתה טרפה ושחיטתה מטהרתה
חזר ר' עקיבא להיות שונה כדברי ר' ישבב: [10] שחט מיעוטו של וושט ושהה כדי
שחיטה ואחר כך שחט את שניהן או שנקב הושט ואחר כך שחט את שניהם טרפה
ושחיטתה מטהרתה: [11] ר' שמעון אומר משום ר' אליעזר השוחט בלילה ובשחר
עמד ומצא כתלים מלאים דם כשרה בידוע שזינקה ר' יוסי אומר ר' מאיר היה אומר
אם הגיע בשעת שחיטה כשרה: [12] ר' אלעזר בר' יוסי אומר משמו הרופפת בעיניה
והמוציא רעי בשעת שחיטה כשרה פשטה ידיה ולא החזירה פסולה שאינו אלא
כהוצאת נפש וברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה כשרה במה דברים
אמורים בדקה אבל בגסה בין ביד ובין ברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה
כשרה במה דברים אמורים בבהמה אבל בעוף אפי' לא כישכשה אלא בראש גפה
ובראש זנבה כשרה: [13] השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודה זרה ולהקטיר חלבה
לעבודה זרה הרי זה בשר זבחי מתים אם משחשטה וזרק את דמה לעבודה זרה
והקטיר חלבה לעבודה זרה זה היה מעשה בקיסרי ובאו ושאלו את חכמים ולא אמרו
לא אסור ולא התר: [14] השוחט בעזרה בהמה חיה ועופות טמאין אסורין בהנאה
ואין צריך לומר באכילה בהמה חיה ועופות טהורין מותרין בהנאה השוחט את הטרפה
וכן השוחט ונמצאת טרפה ר' מאיר אוסר בהנאה ור' שמעון מתיר בהנאה: [15] השוחט
לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים אסור בהנאה השוחט ונתנבלה בידו והנוחר
והמעקר שחיטת נכרי מותר בהנאה: [16] השוחט בעזרת נשים בהמה חיה ועופות

1 כ"ח: | 2 ל"ב | 5 סס: | 9 י"ב | 12 ג': | 14 ל"ב | 17 סס | 22 סס | 24 ל"ח | 26 סס | 31 ל"ט | 34
קידושין נ"ז | 36 סס: |

2 הורידין] הרירין ב | 2 גרגרת | 4 ששהא] שהיא | 23 שתיהן ב | 26 ליעזר ב | 26 משמו > ב |

טמאין מותרין באכילה ואין צריך לומר בהנאה: [17] ר' מאיר אומר טוב אשר לא
תדור משתדור ולא תשלם טוב מזה ומזה שלא תדור כל עקר ר' יהודה אומר
טוב אשר לא תדור משתדור ולא טוב מזה ומזה מביא כבשתו לעזרה וסומך עליה
ושוחט: [18] השוחט לשום חמה לשום לבנה לשם ככבים לשם מזלות לשם מיכאל
שר צבא הגדול ולשום שלשול קטן הרי זה בשר זבחי מתים: [19] אין שוחטין לא
לתוך ימים ולא לתוך נהרות ולא לתוך מים עכורין אבל שוחט או לתוך אגן של מים
ובספינה על גבי כלים ואם אין לו מקום בספינה שוחט לתוך הים ואם אינו רוצה
לטנף את ביתו שוחט לתוך כלי או לתוך גומא ובשוק לא יעשה כן מפני שעושה את חוקי
מינין אם עשה כן צריך בדיקה: [20] בשר שנמצא ביד גוי מותר בהנאה ביד המין
אסור בהנאה היוצא מבית ע"ז הרי זה בשר זבחי מתים מפני שאמרו שחיטת המין
ע"ז פתן פת כותי ויינם יין נסך ופירותיהן טבלין וספריהן ספרי קוסמין ובניהן ממזרין:
[21] אין מוכרין להן ואין לוקחין מהן ואין נושאין מהן ואין נותנין להן ואין למדין את
בניהן אומנת ואין מתרפאין מהן לא ריפוי ממון ולא ריפוי נפשות: [22] מעשה בר'
אלעזר בן דמה שנשכו נחש ובא יעקב איש כפר סמא לרפאותו משום ישוע בן
פנטרא ולא הניחו ר' ישמעאל אמרו לו אי אתה רשאי בן דמה אמר לו אני אביא
לך ראיה שירפאני ולא הספיק להביא ראיה עד שמת: [23] אמר ר' ישמעאל אשריך
בן דמה שיצאת בשלום ולא פירצת גזירן של חכמים שכל הפורץ גדירן של חכמים
לסוף פורענות בא עליו שנ' ופורץ גדר ישכנו נחש: [24] מעשה בר' אליעזר
שנתפס על דברי מינות והעלו אותו לבמה לדון אמר לו אותו הגמון זקן כמותך
יעסוק בדברים הללו אמר לו נאמן דיין עלי כסבור אותו הגמון שלא אמר אלא לו
ולא נתכוון אלא נגד אביו שבשמים אמר לו הואיל והאמנתני עליך אף אני כך
אמרתי אפשר שהסיבו הללו טועים בדברים הללו דימוס הרי אתה פטור וכשנפטר
מן הבמה היה מצטער שנתפס על דברי מינות נכנסו תלמידיו לנחמו ולא קבל נכנס
ר' עקיבא ואמר לו ר' אומר לפניך דבר שמא אין אתה מיצר אמר לו אמור אמר
לו שמא אחד מן המינין אמר לך דבר של מינות והנאך אמר השמים הזכרתני פעם
אחת הייתי מהלך באיסתרטיא של ציפורי מצאתי יעקוב איש כפר סכנין ואמר דבר
של מינות משום ישוע בן פנטירי והנאני ונתפסתי על דברי מינות שעברתי על דברי
תורה הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה כי רבים חללים
הפילה וגו' שהיה ר' אליעזר אומר לעולם יהא אדם בורח מן הכיעור ומן הדומה
לכיעור: [25] השוחט לשם עולה לשם שלמים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה
שחיטתו פסולה ר' שמעון מכשיר לפי שאין כיוצא בהם מתנדבין: [26] ר' שמעון אומר
השוחט לשם עולה הרי זו אינה עולה אמר ר' שמעון מה אם אמר הרי עלי עולה
שאקריבנה בעבר הירדן שמא עולה הוא לפכך השוחט לשום עולה הרי זו אינה
עולה: [27] השוחט לשום חטאת לשום אשם לשום בכור לשום מעשר ולשום תמורה
שחיטתו כשרה זה הכלל דבר שנידר ונדב השוחט לשמו פסול ודבר שאין נדר ונדב
השוחט לשמו כשר:

1 נ' | 1/2 קהלת ה' ד' | 4 ל"ט מ' | 5 מ"ח | 9 ע' לעיל 129_{20} | 12 ע' לעיל 463_{20} | 13 י' ע"ז מ'
ד' (נ' ב'); ג סס כ"ז | 18 קהלת י' ח' | 18 עבודה זרה סס, ט"ז: | 28 משלי ה' ח' | 29 ע' לעיל 245_{8} | 30 מ"ח |

3 מביא < ב | 6 עוכרין | 6 או < | 9 מינין < | 9 המין < | 10 ע"ז < | 10/11 המין ע"ז < |
11 ממזרין < | 14/15 שנשכו . . . פנטרא < | 15 אומר לו | 17 בשלום > מן העולם | 18 סוף | 19
מינות] וכו' | 21 נתכון > ר"א | 22 בדברים הללו] דברים ב | 23 מינות < | 24 שמא > הרי ב | 25
מן המינין < | 25 של מינות < | 25 אמר > לו הנ"אל | 26 יעקב < | 27/28 של מינות . . פנטרי < | 27
מינות < | 34 אשם > ודאי |

1 ג [1]ואלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי זו פסולה
ר' שמעון בן אלעזר אומר אף שנתמזמזה מוחה פסולה נשברה שדרה ונחתך רובו ג
של חוט פסולה נימוקה הריאה ואין חוט השדרה קיים פסולה ר' יעקב אומר אפי'
ניקב: [2]ניטלה כבד ולא נשתייר בה כדי להעלות ארוכה פסולה כרס הפנימי שניקב
5 או שנקרע רוב החיצונה ר' יהודה אומר בגדולה טפח ובקטנה ברובה וכמה היא
גדולה טפחיים הרי זו גדולה פחות מכן הרי זו קטנה' איזו היא כרס הפנימי העיד בו
שילא ראש טבחים בצפורי משום ר' נתן זו סניא דיבי: [3]דרוסת הזאב לבית החלל
פסולה דרוסת הנץ לבית החלל פסולה ר' יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה דרוסת
ארי בגסה דרוסת הנץ בעוף הדק ודריסת הגם בעוף הגס: [4]נפלה מן הגג ונתרסקו
10 איבריה אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה אם עמדה מיד בין כך ובין כך כשרה:
[5]נשתברו רוב צלעותיה פסולה וכמה הן רוב צלעותיה אחת עשרה צלעות בשדרה
מכאן ואחת עשרה צלעות בשדרה מכאן נשברו בה שנים עשר מן הצדדין פסולה
נשתיירו בה אחת עשרה מן הצדדין כשרה: [6]נתחתכה ירך שלה מן הארכובה
למטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה נשבר העצם וניטל צומת הגידים שלה
15 פסולה ר' שמעון בן אליעזר מכשיר מפני שיכולה ליכוות ולחיות חרותה בידי אדם
פסולה ר' שמעון בן אליעזר או' ביד כל הבריות: [7]הגלודה ר' מאיר מכשיר וחכמים
פוסלין אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו ר' מאיר וחכמים על הגלודה שהיא
פסולה העיד יהודה בן ישעיה הבסם לפני ר' עקיבא שאמר משום ר' טרפון על
הגלודה שהיא פסולה איזו היא הגלודה כל שהפשיט את העור ולא שייר בה כדי
20 להעלות ארוכה ואם שייר כדי להעלות ארוכה הכל מודים שהיא כשרה וכמה היא
כדי להעלות ארוכה רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסר האיטלקי מבית חללה
ולא משאר איבריה: [8]יש מן האיברין שהן פסולין אבר מדולדל בבהמה אין בו
להעלות ארוכה בשר מדולדל בבהמה אין בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ
ואין רוב עור ובשר מקיפין אותו כיצד הוא עושה נוטלו ומשלים והשאר הרי זה מותר:
25 [9]יש מן עוברין שהן פסולין בן ארבעה בדקה ובן שמונה בגסה יצאו לו שני גבין
ולו שתי שדראות הואיל ואין כיוצא בו להתקיים בו פסול: [10]ואלו כשרות בבהמה
נקובת הגרגרת וסדיקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה נשברה שדרה ולא נחתך
רובה של חוט כשרה נטלה כבד ונשתייר בה כדי להעלות ארוכה כשרה נימוקה
הריאה וקרום שלה קיים כשרה נטלה שלפוחות שלה כשרה התליע כבד שלה כשרה
30 הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלש רגלים ליבנה ברגל שלישי הכשירו להן:
[11]רבן שמעון בן גמליאל אומר הדקין שניקבו והלחה סותמתן כשרה מחט שנמצאת
בעובי בית הכוסות בזמן שנראית מצד אחד כשרה משני צדדין פסולה אם יש
במקומה קורט דם בידוע שלפני שחיטה אין במקומה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה
הגליד פי המכה בידוע לפני שחיטה שלשה ימים לא הגליד פי המכה המוציא
35 מחברו עליו הראייה: [12]חרותה בידי שמים כשרה איזו היא חרותה כל שצמוקה
הריאה שלה: [13]יש מן איברין שהן כשרין אבר מדולדל בבהמה יש בו להעלות
ארוכה בשר מדולדל בבהמה יש בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ ורוב עור
ובשר מקיפין אותו כשר: [14]יש כאן עוברין שהן כשרין בן חמש בדקה ובן ט' בגסה

1 מ"ב מ"ז | 4 סס, כ': | 7 כ"ב: | 9 כ"א | 11 כ"א: | 13 כ"ב כ"ה: | 16 סס | 22 ע"ג | 25 כדס כ"ד |
26 כ"ד מ"א | 31 כ': | 35 כ"ד | 36 כ"א |

7 טבחים] שבעים | 10 איבריה > או רצתה חברתה ונתרסקה איבריה | 10 אם] או | 17 וחכמים
> | 35 שצמקה ב |

1 יצאו לו חמש עינים ולו שלש רגלים הואיל וכיוצא בו ראוי להתקיים כשר: [15]ואלו
(ד) טרפות בעוף נקובת הושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי זו פסולה הכתה חולדה על
ראשה מקום שעושה אותה טרפה פסולה נקומת המוח שניקב קרום שלה פסולה נקובת
הלב לבית חללו פסולה כיצד בודקין אותה ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר'
5 יהודה בודקין אותה ביד ואין בודקין במחט אם ניקב העצם פסולה ואם לאו כשרה:
[16]נפל לאור ונחמרו בני מיעיה פסולה באילו בני מיעים אמרו בקרקבנין בכבד ובלב:
[17]אלו כשרות בעוף נקובת הגרגרת ופסוקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה הכתה
חולדה על מקום שאינה עושה טרפה כשרה ניקב הלב שלא לבית חללו כשרה נפלה
מן הגג נתרסקו איברה או רצתה חברתה ונתרסקו איבריה ושחטה כשרה אם עמדה
10 מיד בין כך ובין כך כשרה: [18]ניקב הזפק ר' אומר אפילו ניטל ולא הודו לו חכמים
נשתברו גפיה נשתברו רגליה נמרטו כנפיה ר' יהודה אומר אם נטלה הנוצא פסולה:
[19]אחוזת הדם המעושנת והמצוננת הלעיטה חלתית תיאה הרדפני סם המות צואת
תרנגולים כשרה נשוכת נחש נשוכת כלב שוטה משום טרפה מותרת ואסורה משום
סכנת נפשות סימן לטרפה כל שאינה יולדת רבן שמעון בן גמליאל אומר אם לא
15 היתה מכחשת והולכת בידוע שאינה טרפה אם היתה מכחשת והולכת בידוע שהיא
טרפה ר' אומר אם נתקיימת שלשים יום בידוע שאינה טרפה לא נתקיימה שלשים יום
בידוע שהיא טרפה אמרו לו פעמים שמתקיימת שתים שלש שנים: [20]אלו הן סמני בהמה
לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות מעלת גרה
בבהמה אותה תאכלו כל מעלת גרה אין לה שנים מלמעלה איזה שור שקדמו
20 קרניו לטלפיו זה פרו של אדם הראשון שנ' ותיטב לי"י משור פר מקרין
ומפרים: [21]אלו הן סימני חיה כל שיש לה קרנים וטלפים ר' דוסא אומר יש לה
קרנים אי אתה צריך לשאל על הטלפים ואף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר ותיטב
לי"י משור פר מקרין ומפרים: [22]רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שיש לו
אצבע יתירה בעוף טהור כל העוף הדורס טמא ר' שמעון בן אלעזר אומר כל הקולט
25 באויר ואין קרקבנו נקלף ר' אלעזר בר' צדוק אומר כל הנותן על גבי משיחה החולק
שתים לפניו ושתים לאחריו טמא אחרים אומרים השוכן בין הטמאים ודומה לטמאים
טמא השוכן בין הטהורים ודומה לטהורים טהור: [23]אנשי איש כפר תמרתא שביהודה
היו אוכלין את הזרזירין מפני שיש להם זפק אנשי שוק העליון שבירושלים היו
אוכלין את סנונית לבנה מפני שקרקבנה נקלף ובבצים כל שכודרת ועגולגלת בידוע
30 של עוף טמא וכל שאינה כודרת ועגולגלית בידוע של עוף טהור הוא: [24]לוקחין
ביצים מכל מקום ואין חוששין שמא של נבלות ושל טרפות הן אין מוכרין ביצים
של נבלות של טרפות לגוי אלא אם כן היו נקופות לקערה לפכך אמרו אין לוקחין
מן הגוי ביצים נקופות לקערה: [25]אלו סמני חגבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע
כנפים וקרסוליו וכנפיו חופין את רובו ר' יהודה אומר ושמו חגב ולא כנצרין שיש
35 בהם סמנין הללו סומכום אומר אף המורד ר' אלעזר בר' יוסי אומר אין לו עכשיו
ועתיד לגדל לאחר זמן כגון הזחל הזה כשר: [26]אלו הן סימני דגים כל שיש לו
סנפיר וקשקשת יש לו קשקשת אי אתה צריך לשאל על סנפיר יש לו סנפיר

1 כ"ו | 6 סס | 7 כ"ו: | 10 סס | 12 כ"א : | 17 כ"ט | 18 ויקרא י"א ג', דברים י"ד ו' | 20 תהלים ס"ט ל"ב
23 ס"ה ס"ב | 27 ס"ד | 30 סס | 33 ס"ה: | 36 ס"ו |

1 (כב מתחיל פ"ק ד' עם „ואלו טרפות" ופרק ה' ו' הם רצופים) | 2 חולתה ב | 11 הנוצא > | 14
יולדת > ב | 15 מכוחשת] משבחת ב | 19 שלמעלה | 29 סינוני | 29 שכודרת] שבוררת ב | 29 וגולגל |
30 בורדת ב | וגלגלת | 34 כנפים] סניפין | 36 הזחל הזה] הוחלח' |

ואין לו קשקשת טמא: [27] אלו הן קשקשין שמלובש בהן וסנפירין ששט בהן וכמה
קשקשין יהו בו אפילו אחד תחת לחיו ואחד תחת זנבו ואחד תחת סנפיר שלו ר׳
יהודה אומר שנים קשקשת אחד תחת לחיו ואחד תחת זנבו ואחד תחת סנפיר שלו
אין לו עכשיו אבל עתיד לגדל לאחר זמן כגון הסולתנית ואנפיא כשר יש לו עכשיו
אבל עתיד להשירה בשעה שעולה מן הים כגון הקוליים והפולמוס כספתיאס אכנס
ואנתינים כשר ר׳ יוסי בן דורמסקית אומר לויתן דג טהור הוא שנ׳ גאוה אפיקי
מגינים סגור חותם צר אחד באחד יגשו וגו׳ תחתיו חדודי חרס ירפד
חרוץ וגו׳ גאו׳ אפיקי מגינים אלו קשקשין שלו תחתיו חדודי חרס אלו סנפירין שלו:

ד (ה) [1] בהמה המקשה לילד הוציא העובר את ראשו והחזירו ואחר כך שחטה שחטה ד
ואחר כך החזירה אסור חתכו ואחר כך שחטה היא מותרת באכילה והעובר אסור
הוציא ראשו ורובו והחזירו הרי הוא כילוד הוציא ידו וחתכה ואחר כך שחטה מה
שיצא אסור טמא ושבפנים מותר: [2] חומר באיברין מה שאין בעוברין ובעוברין שאין
באיברין שהעובר הוציא ראשו והחזירו אסור הוציא ידו והחזירה מותר חומר באיברין
שהמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה:
[3] בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירה ואחר כך שחטה מותר שחטה
ואחר כך החזירה אסור חתכה ואחר כך שחטה מה שיוציא אסור ושבפנים מותר
שחטה ואחר כך חותכה מה שיוציא אסור טמא ושבפנים מותר בשר במגע נבלה
דברי ר׳ מאיר וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה: [4] אמר להן ר׳ מאיר מי טיהר
את העובר הזה מן המגע אמרו לו שחיטת אמו מטהרתו אמר להן אם טיהרתו
שחיטתו מן המגע לא תטהרנו לאכילה אמרו לו טרפה תוכיח ששחיטתו טיהרתה מן
המגע ולא תטהרנו לאכילה אמר להן ר׳ מאיר לא אם טהרה שחיטה אותה דבר
שגופה תטהר את העובר שאינו גופה אמרו לו מצינו שיפה כח להציל מדבר שאינו
גופה על דבר שגופה שמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן
הכליות אסור באכילה: [5] השוחט את הבהמה ומצא בה בן תשע חי טעון שחיטה
וחייב במתנות ואסור משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד דברי ר׳
מאיר וחכמים אומרים אינו אסור משום אותו ואת בנו שנ׳ אותו ואת בנו לא
לא תשחטו ביום אחד את שטעון שחיטה אסור משום אותו ואת בנו ואת שאין
טעון שחיטה מותר משום אותו ואת בנו ופטור מן המתנות שנ׳ מאת זובחי
הזבח את שטעון זביחה חייב במתנות ואת שאין טעון זביחה פטור מן המתנות:
[6] ר׳ שמעון שזורי אומר אפילו עומד וחורש על גבי מענה קורעו ומוציא את דמו חותך
ואוכל בשר ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משום ר׳ יוסי הגלילי טמא טומאת אוכלין ומטמא
טומאת אוכלין וצריך הכשר רבי אומר אין מטמא טומאת אוכלין מפני שהוא חי
וחי אין מטמא טומאת אוכלין: [7] בהמה שמתה וקרעה ומצא בה בן תשעה חי טעון
שחיטה וחייב במתנות ופסול לגבי מזבח מבני שבן פקועה: [8] השוחט את הטרפה
ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה חייב במתנות ואם מת טהור מלטמא במשא
מפני ששחיטת אמו טיהרתו השוחט את החטאת ומצא בה בן ד׳ חי אפילו לאחר
שלשה ואפילו יצא חוץ לקלעים מותר באכילה: [9] המבכרת שהפילה שליא ישליכנה

1 סם | 6/7 ליוב מ״ח ז׳ | 9 ס״ח | 12 סם | 15 סם | 24 ע״ז | 25 ויקרא כ״ב כ״ח | 28 דברים י״ח ג׳ |
30 תמורה י״א | 34 ס״ח |

2 אחת ואחת | 2 זנבו] רגבו ב | 3 אחד . . . שלו > | 4 ונפיא | 5 כשעולה | 5 הקוללוס | 5 הספתיאס | 5 אכנס > | 6 ואנתינום | 7/8 ירפד חרוץ > | 10 מחזירה | 12 טמא > | 12 מה > ב | 14 באכילה > | 17 מה] מי ב | 20 תוכיח ששחיטתו > | 26/27 לא . . . ביום אחד > ב | 36 מטהרתו |

לכלבים ובמוקדשין תקבר מפני שגדולה קדש שליא אין מפגלת את הזבח לא חוץ
לזמנו ולא חוץ למקומו אין מחשבה פוסלת בה משום פסול והמעלה אותו בחוץ פטור:

ה ה (ו) [1] אותו ואת בנו נוהג בכלאיים וכוי ר׳ אלעזר אומר הכלאים מן הרחל ומן
הגדי נוהגין בו ומן הכוי אין נוהגין בו: [2] השוחט אותו ואת בנו חולין בפנים וקדשים
בחוץ השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טרפה ר׳ מאיר אוסר משם אותו ואת
בנו ר׳ שמעון מתיר משם אותו ואת בנו השוחט לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים
אסור משום אותו ואת בנו: [3] השוחט ונתנבלה בידו הנותר והמעקר ושחיטת נכרי
מותר משום אותו ואת בנו חרש שוטה וקטן ששחטו בזמן שאחרים רואין אותן אסור
משום אותו ואת בנו אין אחרים רואין אותן מותר משום אותו ואת בנו דברי ר׳
מאיר וחכמ׳ אומרים בין כך ובין כך לא ישחוט ואם שחט פטור: [4] הלוקח מבעל
הבית הוא קודם לבעל הבית שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן: [5] שנים שלקחו
פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחט ראשון ואם קדם השני ושחט הרי זה זריז ונשכר:
[6] שחטה ואת אמה אפילו עד חמשה דורות אינה חייב אלא אחת שחטה ואת בת בנה
ואת בת בתה אפילו עד חמש דורות חייב על האחרונה שחטה ובא אחר ושחט את
אמה ובא אחר ושחט את בתה שנים האחרונים חייבין והאמצעי פטור שחטה ואחר
כך שחט את חמשה בניה חייב משום חמשה לאוין: [7] שחט חמשה בניה ואחר כך
שחטה סומכוס אומר משום ר׳ מאיר חייב משם חמשה לאוין וחכמים אומרים אין חייב
אלא משום לאו אחד בלבד: [8] שחטה ואחר כך שחט את אמה השוחט את האם חייב
ואת הבת פטור שחטה עד שלא חשיכה מותר לשחוט את בתה משחשיכה אסור
לשחוט את בתה כל היום וכל הלילה: [9] בארבע פרקים בשנה המוכר בהמה לחברו
צריך להודיע אמה מכרתי לך לשחוט ובתה מכרתי לך לשחוט אלו הן ערב יום טוב
האחרון של חג והאחרון של פסח ערב עצרת וערב ראש השנה וכדברי ר׳ יוסי הגלילי
אף ערב יום הכפורים בגליל מפני שהוא יום טוב: [10] אמר ר׳ יהודה במה דברים
אמורים בזמן שחל יום הכפורים להיות בשני בשבת אבל אם חל להיות באחד מכל
ימות השבת אין צריך להודיעו מפני שזה יכול לשחוט היום הזה וזה יכול לשחוט למחר:

ו ו [1] כסוי הדם נוהג בכלאים ובכוי ר׳ אלעזר אומר כלאים מן הגדי ומן הרחל
נוהגין בו מן הכוי אין נוהגין בו ר׳ יוסי אומר כוי אין שוחטין אותו ביום טוב
מפני שספק ואם שחטו אין מכסין את דמו: [2] אמר ר׳ יוסי ומה אם מילה שודאה
דוחה את השבת אין ספיקה דוחה את יום טוב כיסוי הדם אין ודאי דוחה את
השבת דין הוא שלא יהא ספיקו דוחה את יום טוב אמרו לו שופרות שבגבולין
יוכיחו שאין ודאן דוחה את השבת וספקן דוחה את יום טוב הן יוכיחו לכיסוי הדם
שאף על פי שאין ודאן דוחה את השבת שלא יהא ספיקו דוחה את יום טוב:
[3] השיב ר׳ חייא בנו של ר׳ אלעזר הקפר ומה למילה שאין ספקה דוחה את יום
טוב שאין ודאה דוחה את לילי יום טוב תאמר בכיסוי הדם שודאה דוחה את
לילי יום טוב הואיל וודאה דוחה את לילי יום טוב דין הוא שיהא ספיקו דוחה
את יום טוב אמר ר׳ אבא זה אחד מן הדברים שהיה ר׳ אחייה אומר אין להם תשובה
והשיבו ר׳ חייא: [4] השוחט לרפואה לאכילת גוי לאכילת כלבים חייב לכסות השוחט

3 ע״ט: | 4 פ׳ | 8 פ״ח: | 11 פ״ב, ועי׳ לעיל 244_{20} | 13 פ״ב | 16 סם | 18 סם, ע׳ לעיל 442_{15} | 20
פ״ג | 23 סם | 26 ע׳ לעיל 201_{8} וס״כ | 33 סם | 37 עי׳ לעיל זורה 6 |

2 פטור > ב | 6/7 ר׳ שמעון . . . בנו > ב | 10 וחכמ׳ . . . פטור > ב | 12 ובנה > | 13
בת > | 14/15 את אמה . . ושחט > | 15/16 ואחר כך שחט > | 18 בלבד > שחט את בתה ואחר
כך | 19 בתה > בלילה | 19 אסור > ב | 21 לך, לך > | 25 השבת] השנה ב | 27 אומר אין | 33/34
את יום טוב] את השבת ב | 37 ר׳ לעזר ב |

ונתנבלה בידו הנוחר ומעקר ושחיטת נכרי פטור מלכסות: [5] השוחט בשבת וביום 1
הכפורים אף על פי שמתחייב בנפשו כיון שחשכה אם היה הדם קיים חייב לכסות:
[6] השוחט בספינה כיון שהגיע ליבשה אם היה הדם קיים חייב לכסות אף על פי
שאמרו לא ישחוט אדם בספינה אלא אם כן היה לו עפר מוכן השוחט וצריך לדם
לא ישחוט כדרך ששוחטין אלא כיצד עושה או נוחרו או מולקו: [7] השוחט והקדיש 5
את הדם חייב לכסות מפני שקדמה מצות כיסוי להקדש השוחט ובלעתו הארץ
פטור מלכסות כיסתו הרוח חייב לכסות: [8] השוחט דם שעל הסכין ודנו שעל הכנפים
חייב לכסות רבן שמעון בן גמליאל או' הואיל ונתכסה דם הזבח פטור מלכסות ר'
יהודה אומר משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם: [9] השוחט צריך ברכה לעצמו
המכסה את הדם צריך ברכה לעצמו שחט ולא כסהו וראהו אחר חייב לכסותו אפילו 10
ביום טוב: [10] המכסה את הדם יכסנו ביד ואל יכסנו ברגל שאין עושין את המצות
עראי: [11] במה מכסין ובמה אין מכסין לא בתבן ולא בקש ולא בגבבה
לא בעצה ולא בנוצה ולא בכנפי יונה ולא בנסורת של חרשין ולא בנעורת של פשתן
ולא בשחולית ולא בגרודות ולא בקצוצות ולא בקמחין ולא בכלתות ולא יתן אבן
על גבי הדם ויכסה אבל מכסה בסיד בגפסים ובחרסים שכתשן ועשאן עפר זה הכלל 15
כל שהוא מין עפר בולע ומצמיח מכסין בו:

ז [1] גיד הנשה נוהג בכלאים ובכוי נוהג בשתי ירכות בירך של ימין ובירך של
שמאל ר' יהודה אומר אין נוהג אלא באחת ודעת מכרעת שהיא של ימין זה הכלל
כל שיש לו כף ירך גיד הנשה נוהג בו כל שאין לו כף ירך אין גיד הנשה נוהג בו:
[2] נוהג בשליל וחלבו אסור דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אין נוהג בשליל חלבו מותר 20
ודם כדם איברין אין חייבין עליו ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב: [3] השולח ירך מחותכת לחברו צריך להפריש
ממנה גיד הנשה שלמה אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה הלוקח ירך מחותכת
מן הטבח אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה שלמה צריך להפריש ממנה גיד הנשה
המוכר ירך מחותכת לגוי אין צריך להפריש ממנו גיד הנשה ובלבד שלא ימכרנה 25
לו בפני ישראל מפני שחוור ולוקחה הימנה ומשום שני דברים אמרו אין מוכרין
בשר של נבלה ושל טרפה לגוי מפני שחוור ומאכילן לישראל דבר אחר שאין
מאכילין את אדם דבר בטעות ומשום שני דברים אמרו לא יאמר אדם ישראל
לגוי קח לי בשר משום נבלות ומשום טרפות דבר אחר משום אונסין: [4] גיד הנשה
מחטט אחריו כל מקום שהוא ונוטלו השומן שלו הרי זה מותר ר' יהודה אומר 30
נוטלו מן השוק של ירך שני גידים מן החיצון סמוך אל בשר אסור וחייבין עליו
הפנימי סמוך לעצם אסור ואין חייבין עליו: [5] האוכל מגיד הנשה כזית הרי זה
חייב ר' יהודה פוטר עד שאכל משניהם אכלו ואין בו כזית הרי זה חייב ר' יהודה
פוטר עד שיש בו כזית אכל שני גידים משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים
ר' יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים: [6] ירך שבשלה בגיד הנשה שלה אם 35
בשלה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת נתבשלה עם הגדים
הרי זה בנותן טעם ר' יוחנן בן ברוקה אומר אין בגידין בנותן טעם: [7] חתיכה
אסורה שנתערבה בחתיכות אפלו הן אלף כולן אסורות הרוטב בנותן טעם נימחה הרי

1 פ"ה | 3 סס | 6 פ"ג | 7 פ"ח | 9 ע' לעיל 9/10 | 492₈ לעיל 15₂₈, פ"ז | 12 כ"ח | 17 פ"ט; ע' לעיל 442₁₁ | 22 נ"ד; י' ערלה ס"ב ד' (ג' ה') | 29 נ"ב | 32 נ"ו | 35 פ"ט: | 37 ק' |

1 ושחיטת נכרי < | 9 אין . . . דם < | 10 המכסה . . . לעצמו < ד (ובב נכתב בטעות בהמה במקום ברכה) | 11 טוב < ב | 14 ולא בשחולית < | 14 בגדורות | 14 אבן] אדם ב | 16 אין מכסין | 17 בשתי < | 21 ודם . . . גיד הנשה < | 22 דר"א | 28 דבר < | 30 מחטחט ב |

1 זה בנותן טעם: [8] נוהג בטהורה ואין נוהג בטמאה ר' יהודה אומר אף בטמאה
מפני שאיסורו קודם למתן תורה אמרו לו לר' יהודה אינו אומר על כן לא יאכלו
בני יעקב ראובן ושמעון את גיד הנשה אלא בני ישראל אלו שעומדין לפני הר
סני אלא למה כותבו שם להודיע במה נאסר: [9] אבר מן החי נוהג בבהמה טמאה
5 בטהורה מפני שאסורו נוהג בבני נח כישראל וחייב עליו משום אבר מן החי ומשום
בהמה טמאה דברי ר' יהודה ר' אלעזר וחכמים אומרים אינו חייב אלא משום אבר מן
החי בלבד שנ' לא תאכל הנפש עם הבשר את שאסורו משום בל תאכל הנפש
עם הבשר חייבין עליו יצתה בהמה טמאה שכולה אסורה: [10] האוכל אבר מן החי
עובר בלא תעשה חלב מן החי חייבין עליו משם שני לאוין משם חלב ומשם חי
10 דם מן החי חייב משום שני לאוין משם דם ומשם חי אבר מן החי חייב משום
נבלה ומשום אבר חלב מן הנבלה חייב משום שני לאוין משום ח"ב ומשום נבלה:
[11] דם מן המוקדשין חייב משום שני לאוין משום דם ומשום מוקדשין דברי ר'
יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משום לאו אחד בלבד: [12] אליה מן המוקדשין
חייב משום שני לאוין משם אליה ומשום מוקדשין חלב מן המוקדשין חייב משם
15 שני לאוין משם חלב ומשם מוקדשין ר' יהודה מחייב שלשה משום חלב ומשם
מוקדשין ומשם חלב של מוקדשין:

ח [1] בשר בחלב נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין
ובמוקדשין: [2] הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר ומותר בבשר דגים וחגבים
העוף לא עולה ולא נאכל אמר ר' יוסי זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל
20 בית שמאי אומרים עולה ואין נאכל ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל: [3] ר'
אלעזר בר' צדוק אומר העוף עולה עם הגבינה על השולחן אפיקולום אומר אין
נאכל אחרים אומרים משמו אף נאכל במה דברים אמורים בשלחן שהוא של מאכל
אבל בשלחן שאינו של מאכל נותן אדם חתיכה בצד זה וגבינה בצד זה: [4] נותנין
בקפוף ובמחוק ומפשילין לאחוריו האוי לא אסרו אלא בשולחן שהוא של מאכל רבן
25 שמעון בן גמליאל אומר אף שולחן של מאכל: [5] שנים שנכנסו לפונדוק זה בא
מן הצפון וזה בא מן הדרום זה אוכל בחתיכתו וזה אוכל בגבינתו ואין חוששין
הוי לא אסרו אלא בזמן שכולי תפיסה אחת: [6] טיפת חלב שנפלה על החתיכה
ר' יהודה אומר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה וחכמים אומ' באותה הקדרה אמר
רבי נראין דברי ר' יהודה בזמן שלא ניער ולא כסה ודברי חכמים בזמן שניער
30 וכסה: [7] חם לתוך חם וצונן לתוך חם אסור חם לתוך צונן מדיחו ואוכלו: [8] כחל של
מניקה קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אין עובר עליו הלב קורעו ומציא אתו דמו
אם בשלו קורעו לאחר בישולו: [9] כחל שבשלו בחלבו מותר קיבה שבשלה חייב
המבשל בשר בחלב הרי זה חייב כמה יבשלם ויהא חייב כחצי זית בשר וכחצי
זית חלב כדי שיהו זה בכזית כשם שחייב על בישולו כך חייב על אכילתו כמה
35 יאכל ויהא חייב כדי שיהא נאכל משום בישול: [10] המבשל במי חלב פטור בחלב
זכר פטור דם שבשל בחלב פטור העצמות והגדים והקרנים והטלפים שבישלן בחלב
פטור הפגול והנותר והטמא שבשלן בחלב חייב עליהן משום פיגל נותר וטמא:
[11] בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור ברפואה ובהנאה ר' שמעון מתיר

1 ק: | 2 ברא֞שית ל"ב ל"ג | 4 י' נזיר כ"ו ד' (ו' א') | 7 דברים י"ב כ"ג | 8 י' סס; ג ק"ב, ע' לעיל 442₂₀ | 12 כריתות ד' | 13 סס, ת ויקרא פרק י"ט (י"ד ד') | 17 קי"ד: | 18 ע' לעיל 278₂₇ | 27 ק"ט | 30 פסחים ע"ו | 30 קי"ט | 32 קי"ג | 35 סס | 38 קי"ד: קט"ו |

2 שאיסורין | 7 ולא פ | 9 עליו > חלב מן החי חייב | 11 ומשום אבר . . . ומשום נבלה > | 24 האווי] הרי | 27 הוין הרי | 28 מאותו | 35 הייב > | 35 המבשל > ב |

1 בהנאה בשר בהמה טהורה בחלב חיה טמאה בשר חיה ועופות טהורין בחלב בהמה
טמאה ר' עקיבא פוטר על בישולו שנאמר גדי גדי שלשה פעמים: [12] קיבה של
נכרי ושל נבלה הרי זו אסורה חזרו לומר מעמידין בקיבת נכרי ובקיבת נבלה ואין
חוששין: [13] ר"י אומר כשרה שינקה מן הטרפה קיבתה אסורה וטרפה שינקה מן
5 הכשרה קיבתה מותרת מפני שכנום במעיה חלב: [14] חומר בחלב מבדם ובדם מבחלב
שהחלב נוהג בחי וקרב על גבי האישים ומועלין בו וחייבין עליו משום פגול ונותר
וטמא מה שאין כן בדם חומר בדם שהדם מתיר מכשיר ומפגל מה שאין כן בחלב:
[15] ר' יהודה אומר האלל שכינסו ויש בו כזית הרי זה חייב עור פרסות בהמה דקה
הרי הוא כבשרה וכולן שעיבדו או שהילך בהן כדי עבודה טהורין משום עור וטמאין
10 משום בשר חוץ מעור האדם מפני שמטמאתו לעולם: [16] מכאן אמרו לגיון עובר
ממקום למקום המאהיל עליו טמא אין לך לגיון שאין בו קרקפלין וכולן שנמלחו הרי
אלו כעבודין: [17] ר' יהודה אומר הלטאה אין לה עור ר' יוחנן בן נורי אמר שמנה
שרצים יש להן עורות לפכך הצדן וההורגן והחובל בהן והעושה בהן חבורה הרי זה
חייב וחכמים אומרים אין עור אלא מה שמנו חכמים: [18] המפשיט בבהמה ובחיה
15 ובטמאה ובטהורה ובדקה ובגסה לשטוח כדי אחווה וכמה הוא כדי אחווה מלא טפח
כפול המפשיט כשעור הזה הנוגע במופשט טהור בעור של צואר טמא ר' יוחנן בן
נורי אומר הנוגע בעור של צואר טהור שאינו אלא נותקו: [19] ר' דוסתאי בן יהודה
אומר משם ר' שמעון המפשיט בשרצים כולו חבור אחד הוא ר' יהודה אומר עור שיש
לו כזית בשר הנוגע בעור שכנגד הבשר מאחריו טמא: [20] ביצת השרץ מרוקמת
20 טהורה וכמה היא ריקומה כדי שיראה שרץ מתוכה ניקבה כל שהוא טמאה וכמה
יהא הנקב מלא השערה: [21] האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמאין טומאת אוכלי
ר' שמעון אומר אין מטמאין טומאת אוכלין:

ט [1] הזרוע והלחיים והקבה נוהגין בכלאיים ובכוי ר' אלעזר אומר הכלאים מן ט
הרחל ומן הגדי נוהגין בו מן הכוי המוציא מחברו עליו הראייה: [2] השוחט לרפואה
לאכילת גוי ולאכילת כלבים חייב במתנות: [3] השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר
25 ושחיטת נכרי פטור מן המתנות כהן וגוי שמכרו בהמתן לישראל לשחוט חייב במתנות
נשחטו ברשותן ואחר כך מכרוהו לו פטור מן המתנות: [4] ישראל שמכר בהמתו
לכהן לשחוט פטור מן המתנות נשחטה ברשותו ואחר כך מכרה לו חייב במתנות:
[5] כהן פטור והמשתתף עם הכהן פטור גוי פטור המשתתף עם הגוי פטור המשתתף
עם הכהן צריך לרשום עם גוי אין צריך לרשום ופסולי המוקדשין אין צריך לרשום:
30 [6] אמר לו כהן כולה שלך והיד שלי אפילו אחד ממאה ביד פטור מן הזרוע כולה
שלך והראש שלי אפילו אחד ממאה פטור מן הלחי כולה שלך ובני מעים שלי
אפילו אחד ממאה בבני מעים פטור מן הקבה: [7] מקום שנהגו להפשיט את הראש
אינו רשאי להפשיט את הלחי למלוג את העגלים אינו רשאי למלוג את הזרוע ואם
יש כהן נותנן לכהן ואם לאו מעלה אותן דמים: [8] מכר לו יד כמות שהיא וראש
35 כמות שהוא ובני מעים כמות שהן נותנן לכהן ואין מנכה לו מן הטבח את הדמים:
[9] לקח הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה מן הטבח את הדמים מתנות אין בהן משום
קדושה אפילו מוכרן לגוי אפילו נותנן לפני כלבו אין בהן אלא מצות כהנה בלבד:

2 שמות כ"ג י"ט, ל"ד כ"ו, דברים י"ד כ"א | 2 קט"ז; י' ביצה ס' א' (א' א') | 5 קי"ז | 8 קכ"א קכ"ב | 10 קכ"ג | 12 קכ"ב | 14 קכ"ג | 17 שם: | 19 קכ"ו; י' ביצה שם | 21 קכ"ט | 23 קל"ב ע' לעיל 99_{14} | 24 י' מ"ש נ"ו ב' (ה' ה') | 27 ע' לעיל דמאי ז' | 29 קל"ג | 33 קל"ר | 35 ע' לעיל 403_{23}; י' ב"ב ט"ו א' (ה' ו') |

5 שכנום > מותרה | 7 ומפלג ב | 13 לפכך > | 15 ובטהורה > | 36 לו > |

1 [10] המשלח בשר לחברו והיו בו מתנות אין חוששין שמא מתנות כהונה הן:
[11] איזה הוא הזרוע נוטלו מבית הפרק וכל הפרק עמו בזרוע של מוקדשין בזרוע
של גבולין איזה הוא לחי נוטלו מבית השחיטה וכל בית השחיטה עמו קיבה
כמשמע חלב שעל הקיבה נותנו לכהן אמר ר' יהודה נהגו כהנים עין יפה שיהו
5 נותנין אותו לבעלים: [12] זרוע זה זרוע של ימין אתה אומר זה זרוע של ימין
או אינו אלא של שמאל הרי אתה דן הואיל ושוק מתנה לכהן וזרוע מתנה
לכהן מה שוק אינו נוהג אלא בימין אף זרוע לא ינהוג אלא בימין שוק מארכובה
ולמטה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים מארכובה ולמעלה: [13] איזה הוא חזה כל
שרואה את הארץ מלמעלה ועד שמגיע לצואר מלמטה עד שמגיע לכרס חותכו ונוטלו
10 מבין שתי דפנות מיכן ומיכן ואיזהו אליה חותך ויורד עד שמגיע לעצה נכנס לפנים
מן העצה עד שמגיע לפרק חותך ונוטל את כולה: [14] ואלו הן אמורין שתי כליות
ויותרת הכבד ואליה ואלו הן החלבים החלב המכסה את הקרב זה הוא חלב
החופה את הכרס ואת כל החלב אשר על הקרב זה חלב שעל הדקין דברי ר'
עקיבא ר' ישמעאל אומר חלב שעל הקיבה וחכמים לא הודו לו שעל הכסלים זה
15 חלב שבין פקוקרות שהוא מחטט אחריו כל מקום שהוא ונוטל דברי ר' יוסי הגלילי
ר' ישמעאל אומר חלב שעל הקבה תותב קרום ונקלף ר' עקיבא אומר קרום ונקלף
אסורין ר' יהודה אומר קרום שעל הכוליא אסור וחייבין עליו גידים שבכליות ובמוקדשין
אסורין ואין חייבין עליהן:

י [1] ראשית הגז נוהג בטרפה ואין נוהג במתה ונוהג בכלאיים ובכוי ר' אלעזר י
20 אומר כלאיים מן הרחל ומן הגדי נוהגין בו מן הכוי אין נוהגין בו: [2] כהן וגוי
שנתנו בהמתן לישראל פטור מראשית הגז זה חומר בלחיים ובקיבה מראשית הגז
[3] כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישן וניפדו חייב בראשית הגז אבל אם קדם
הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן לאחר מכן נולד בהן מום קבוע ניפדו פטורין
מראשית הגז: [4] הגוזז עיזיו פטור מראשית והגז השותף רחליו חייב בראשית הגז
25 הלוקח מבעל הבית חייב ור' אלעיי פוטר השותפין חייבין ר' עקיבא פוטר ר' אלעיי
אומר אין ראשית אלא שיש אחריה אחרית גז צאנך ארבע תתן לו חמש חמש רחלות
גוזזות מנה ומנה ופרס שהן שבעים וחמש סלעים חייבות בראשית הגז דברי ר' יוסא
וחכמ' אומר' חמש רחלות גוזזות כל שהן: [5] כמה נוזן לו משקל חמש סלעים
ביהודה שהן עשר סלעים בגליל מלובן ולא צוי ולא שילבננו ויתננו לו אלא נותן לו
30 צמר צוי כדי שילבננו ויעמוד בידו משקל חמש סלעים שביהודה שהן עשר סלעים
בגליל שנ' תתן לו שיהא בו כדי מתנה: [6] היו לו שתי צאן גוזז ומניח גוזז ומניח אף
על פי שעתיד להוסיף עליהן אין מצטרפות היו לו חמש גוזז ומניח גוזז ומניח אפילו
שתים ושלש שנים הרי אלו מצטרפות צבען טואן ומכרן אין מצטרפות ר' שמעון בן
יהודה אומר משום ר' שמעון צבען הרי אלו מצטרפות: [7] המפריש גז צאנו ואבד
35 חייב באחריותו ראשית הגז מצותו כתחלה אנו נתן בין בתחלה בין באמצע בין בסוף
יצא כמה שיעורה אחד מששים בתרומה: [8] הלוקח גז צאנו של חברו ולא הפריש
הימנו ראשית הגז הלוקח פטור חומר בזרוע ובלחיים ובקבה מבראשית הגז: [9] אווזין
ותרנגולין ויונין הרדסיות שמרדו או שקיננו בפרדם חייבין בשלוח וזכר פטור מלשלח

2 קל"ד: | 12 מ"ט: ל"ג | 12 ויקרא ג' ג': ת שם (י"ל ב') | 19 קל"ו | 20 שם | 22 קל"ה | 24 שם, שם | 26 קל"ז | 28 קל"ח | 31 דברים י"ח ד' | 31 קל"ו | 37 קל"ח קל"ט ע' לעיל 126_{25}, 138_{9} |

6 של > | 14/15 זה חלב > | 16 שעל הקבה > ב | 17 קרום > ב | 23 להן | 23 קבוע > |
27 ר' דוסא | 29 צאוי | 30 צאוי | 32 גוזז ומניח > | 38 הרדסיות |

קורא זכר ר׳ אלעזר מחייב וחכמים פוטרין: [10]עוף טמא פטור מלשלח עוף טהור רובץ על ביצי עוף טהור שאינו מינו פטור מלשלח היתה עומדת ביניהן פטור מלשלח היתה יושבת על גביהן חייב לשלח היתה מעופפת בזמן שכנפיה נוגעות בהן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בהן פטור מלשלח אם אפרוחים הטרפה פטור מלשלח ביצין פטור מלשלח: [11]אפרוחים שפרחו ואין צריכין לאימן פטור מלשלח נטל את האם ולא הספיק ליטול את הבנים עד שמתה או עד שנעשו טרפה פטור מלשלח: [12]נטל את האם ואחר כך נטל את הבנים חייב לשלח נטל את הבנים ואחר כך נטל את האם פטור מלשלח אחד נוטל את האם ואחד נוטל את הבנים הנוטל את האם חייב: [13]המוצ׳א קן בבורות בשיחין ובמערות מותרות משום גזל וחייבות בשילוח ואם מקושרות אסורות משום גזל ופטורות מן השילוח יוני שובך ויוני עליה חייבות בשילוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום: [14]המוצא קן לא יטהר בה את המצורע שנ׳ ולקח: [15]הנוטל אם מעל הבנים ר׳ יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: [16]לא יטול אדם אם מעל הבנים ואפילו לטהר בה את המצורע מפני שנעבדה בה עברה ר׳ יעקב אומר אין לך מצוה בתורה שאין מתן שכרה בצדה ותחיית המתים כתובה בה שנ׳ שלח תשלח את האם וגו׳ עלה זה לראש האילן ונפל ומת או לראש הבנין ונפל ומת היכן טובתו של זה ואריכות ימיו אמור מעתה למען ייטב לך בעולם הטוב והארכת ימים בעולם ארוך:

סליק פירקא וסליק מסכתא

מנחות

א [1]רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשרות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים מחבת לשום מרחשת מעשיה מודיעים עליה לשום א מחבת מרחשת לשום בלולה מעשיה מודיעין עליה לשום מרחשת אבל זבחים אין כאן אלא מעשה אחד לכולן ושחיטה אחת לכולן: [2]חומר בשחיטה שאין בקמיצה ובקמיצה שאין בשחיטה שהשחיטה קבוע לה צפון וקבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקרובים ואוסרת חולין בפנים וקדשים בחוץ וחייבין עליה בחוץ מה שאין כן בקמיצה חומר בקמיצה שהקמיצה טעון כהן וכלי ש״ת מה שאין כן בשחיטה קמיצה בכלי ושחיטה אפילו בקרומית של קנה: [3]חמר בשחיטה שאין במליקה ובמליקה שאין בשחיטה שהשחיטה דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד טעונה כלי וטעונה צפון מה שאין כן במליקה חומר במליקה שהמליקה טעונה כהן כשר מה שאין כן בשחיטה: [4]חומר בקמיצה שאין במליקה ובמליקה שאין בקמיצה שהקמיצה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בצבור כיחיד וטעונה כלי מה שאין כן במליקה חומר במליקה שהמליקה קבוע לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקרביו מה שאין כן בקמיצה: [5]ר׳ אליעזר אומר אפילו רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת

1 קל״ט: ק״מ | 5 סס | 12 ויקרא י״ד ד׳ | 12 קמ״א | 14 קמ״ב | 16 דברים כ״ב ז׳ | 18 סס | 25 ב׳ 28 ע׳ לעיל 501_3 | 35 ו׳ | 37 ע׳ לעיל סס |

2 טהור < | 4 פטורה | 17 טיבו | 17 ואריכת ימיו < | 36/37 ונוהגת . . . מקום בצואר < ב | 37 הקרובין |

על גבי לבנה רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי כלים אם ינטל הכלי ויוכל לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול: [6]טמא מת ומחוסר כפורים וטבול יום אין הציץ מרצה על טומאת הגוף על מה הציץ מרצה על טומאת הדם ועל הקמיצה ועל הנסכים: [7]מחוסר בגדים כהן גדול משמש בשמונה כלים וההדיוט בארבעה ואם שמש כהן גדול בארבעה והדיוט בשמונה ועבד עבודתו פסולה עבד עבודת זהב בבגדי לבן ועבודת לבן בבגדי זהב ועבד עבודתו פסולה: [8]היו מרושלין ומסולקין או שהיו משוחקין ועבד עבודתו כשרה לבש שתי כתנות ושתי מכנסים ושני אבנטים או שהיו מקורעין או שחסר אחת מהן או שנתן רטייה על גבי בשרו תחת בגדיו ועבד עבודתו פסולה: [9]שלא רחוץ ידים ורגלים כיצד מקדש ידיו ורגליו בכלי שרת בפנים קידש ידיו ורגליו בכלי שרת בחוץ או מכלי חול בפנים או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה: [10]כיצד הוא מקדש נותן יד ימינו על גבי רגל ימינו שמאלו על גבי רגל שמאלו משפשף ומרחיץ ר׳ יהודה אומר אפילו שתי ידים זו על גב זו מקדש אמרו לו אי אפשר לכן: [11]כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כהן גדול שטבל ולא קידש ידיו ורגליו בין עבודה לעבודה ובין בגדים לבגדים ועבד עבודתו כשרה אבל כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כהן גדול שטבל ולא קדש ידיו ורגליו מן הבקר ועבד עבודתו פסולה: [12]אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט ששמשו שחרית שלא רחוץ ידיהם ורגליהם הרי אלו חייבים מיתה שנ׳ בבואם אל אוהל מועד ירחצו מים ולא ימותו: [13]היה עומד ומקריב כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים ר׳ אומר אין הלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר אפילו הוא פוסק בעבודה שלשה ימים אין הלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים: [14]ישב על גבי הרצפה פסול שנ׳ לעמוד לשרת עמד על גבי לבינה פסול שנ׳ ככל אחיו הלוים: [15]קמץ בשמאל פסול בן בתירה אומר יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין אמר ר׳ אלעזר בר׳ שמעון כך היה ר׳ יהודה בן בתירא אומר בכל הפסולין ר׳ יוסי בן יאסין ור׳ יהודה נחתום אומר׳ במה דברים אמורים בזמן שלא קידש קומץ בכלי אבל אם קידש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזור ר׳ אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין כלי מקדש קומץ שלא נקמץ מבירתו: [16]כיצד סדר מנחות היה מביאין מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב נותנה בתוך כלי שרת ומקדשה בתוך כלי שרת ונותן שמנה ולבונה עליה נכנס ומגישה בקרן מזרחית דרומית לדרומה של קרן מניחה במזבח ודיו ומסלק את לבונתה מצד אחד וקומץ ממקום השמן ונותנו בתוך כלי שרת ומקדשו בתוך כלי שרת ומלקט את הלבונה ונותנה על גביו ומעלה אותו על גבי המזבח ומולחו ונותנו על גבי המזבח האישים והשריים נותנין לכהנים: [17]רשאין כהנים ליתן בשיירי מנחות יין שמן ודבש ואסורין לחמץ כיצד הוא עושה פושט אצבעותיו על פיסת ידיו ובפכין מתין ממעלה למטה ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה ריבה לבונתה כשרה מועט לבונתה אפילו שני קרטין כשרה דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון אומר הקומץ והלבונה שחיסר אפילו כל שהוא פסולה אחד מנחת ישראל ואחד מנחת כהנים אלא שמנחת כהנים כולה כליל לאישים שנ׳ וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל:

3 ע׳ לעיל 292_{13}, 165_7 | 4 זבחים י״ח ע׳ לעיל 501_{15} | 6 סס | 9 ע׳ זבחים כ״ו; י׳ יומא ל״ח ד׳ (א׳ א׳) | 11 זבחים י״ט | 13 ע׳ לעיל 182_{15} | 16 לעיל 182_{18} | 18 סמ״ח לי י״ט | 18 י״ח; י׳ יומא (ג׳ י״ז) | 21 זבחים כ״ד | 22 דברים י״ח ד׳ | 22 סס סס ב׳ | 23 ו׳, ז׳ | 27 סוטה י״ד: ת (ל׳ ד׳) | 32 י״א | 38 ויקרא ו׳ ט״ז |

2 ליו | ב | 2/3 וטבול יום ומחוסר כפורים | 7 מכנסים] מנכסי׳ | 17 ולא רחצו | 22 לשרה < | 34 ידיו < | 34 ובפכין] וכפות | 34 ממתין] ממחק | 34 ריבה] רביה | 36 והלבונה < ב |

ב [1]הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה לחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת: [2]כל המנחות שקמצו שלא בשמן הוליך והקטיר חוץ לזמנן או שקמצן חוץ לזמנן הוליך והקטיר שלא לשמן פיגל וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו: [3]כיצד קרב המתיר כמצותו קמץ בשתיקה ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנן או שקמצן חוץ לזמנן ונתן הכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה זהו שקרב המתיר כמצותו: [4]כיצד לא קרב המתיר כמצותו קמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ונתן בכלי הוליך והקטיר חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת: [5]כיצד קדמה ממחשבת זמן למחשבת מקום קמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן קמץ חוץ למקומו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו: [6]מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו: [7]הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ להקטיר קומצה למחר לאכול שיריה למחר להקטיר קומצה בחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליה כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת: [8]כל המנחות שקמצן חוץ לזמנן או שקבלו פסולין את הקומץ וקטרוהו בשתיקה או שלן הקומץ וקטרו בשתיקה או שיצא קומץ חוץ לקלעים וקטרו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת: [9]הקומץ את המנחה לאכול שיריה כזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית בפנים פסול ואין בו כרת לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית בפנים להקטיר מקומצה כזית היום וכזית למחר פגול וחייבין עליו כרת: [10]הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים להקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר: [11]הקומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכחצה זית בפנים בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת ר' יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת: [12]הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ לאכול משיריה כחצי זית למחר ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר כשר שאין קמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה אבל קמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפה זה עם זה: [13]כיצד קומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול ואין בו כרת מפני שקמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין

1 יא׳ : י״ב ע׳ לעיל 481_{14} | 5 סס | 7 י״ג | 9 זבחים ל׳ | 14 סס | 24 סס | 33 י״ד : |

5/6 או שקמצן חוץ לזמנן < | 7 והקטיר < | 8 שקמץ | 8 לזמנו | 14/15 כיצד . . . למקומו < | 20 מחשבת < ב | 23/24 או שלן . . . בשתיקה < | 26 בחוץ] היום | 26 בפנים] למחר | 29 וכזית | 36 הקטרה] קמיצה ב | 37 כזית | 38 כזית |

זה עם זה: [14]הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית למחר בשעת הקטרה חישב עוד להקטיר מקומצה כחצי זית למחר פיגול וחייבין עליו כרת מפני שקמיצה והקטר מצטרפין זה עם זה לפגל: [15]הקומץ את המנחה להקטר מקומצין כחצי זית למחר כשר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום: [16]הקומץ את המנחה לאכול קומצה ולהקטיר שיריה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור' יהודה פוסל להניח קמצה ושיריה למחר או להוציאן לחוץ כשר ור' יהודה פוסל ר' אלעזר אומר ר' אליעזר פוסל ור' יהושע מכשיר אמר ליה ר' יהודה ומה אם הניח את הקומץ למחר אינו פוסל וחכמים אומרים זה וזה כשר אין לך שהוא פסול אלא מחשבת קמיצה והקטרה בלבד:

ג [1]השוחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר להקטיר שני בזיכין לאכול אחד מן הסדירין למחר פגול וחייבין עליו כרת דברי ר' מאיר וחכמים אומרים זה פגול וחייבין עליו כרת והשני פסול ואין בו כרת: [2]שני בזיכי לבונה שנטמאה אחד מהן יקרב בטומאה וחברו יקרב בטהרה ר' יהודה אומר אין קרבן צבור חלוק אלא שניהם יקרבו בטומאה: [3]הקומץ והלבונה שנטמא אחד מהם שניהם יצאו לבית השרפה: [4]היה מקריב שתי הלחם ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק: [5]היה מקריב שני סדרים ונטמאו בידו אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב שני בזיכין ונטמאו בידו אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ונטמאו בידו אומרין לו הוי פקח ושתוק: [6]היה מקריב מנחת פרים וכבשים ונטמאה בידו אומר ומביאים אחרת תחתיה אין שם אלא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק: [7]היה מקריב את העומר ונטמאה אומר' ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא הוא אומרים לו הוי פקח ושתוק דברי ר' אלעזר בר' שמעון ר' אומר בין כך ובין כך אומרים לו הוי פקח ושתוק שהעומר שקצרוהו שלא כמצותו פסול: [8]תודה מעכבת ומפגלת את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את התודה כבשים מעכבין ומפגלין את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את הכבשים הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכל דברי ר' מאיר ואין נסכים מפגלין את הזבח: [9]קמץ בשתיקה וכשהוא בא להקטרה הקטיר את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה חוץ לזמנה פגול וחייבין עליו כרת דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי ר' מאיר אימתי בזמן שיקריב מתיר כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פוסלין את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת: [10]הקטיר את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסל ואין בו כרת הקטיר את אחד מהן היום על מנת להקטיר מחברו למחר הכל מודים שפיגול וחייבין עליו כרת: [11]שני בזיכי לבונה שהקטיר הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי ר' מאיר אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פסולין את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת הקטיר את אחד מהם על מנת להקטיר מחברו למחר הכל מודים שפגול וחייבין עליו כרת: [12]שני כבשי עצרת ששחט הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי ר' מאיר אימתי בזמן

3 כ״ו : | 4 י״ז: י״ח | 10 י״ג: | 12 ט״ו | 13 ע׳ לעיל 164_{28}; ׳ פסחים ל״ד ג׳ (ו׳ ז׳) | 14 כ״ה | 20 ע״ב יומא ז׳; ׳ מגלה סוף כ׳ | 24 מ״ה | 25 ע״ז | 29 י״ז | 31 ט״ז | 36 סס |

4 כשר < | 16/17 שני בזיכין < | 17 כהן < | 19/20 הוי . . . ושתוק < ב | 21 ר׳ אומר] אומר ב | 30 את < | 30- אפילו . . . מהן < |

שקרב השני במצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או ששחטו פסולין
וורקו את דמו של אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת: [13] שחט את אחד
מהם היום על מנת לאכול מחברו למחר הכל מודים שכשר שאין הכבש מפגל ופוסל
את חברו בכל מקום:

ד [1] מנחה שלא נקמצה שנתערבה במנחה שנקמצה אם יכול לקמוץ מזו שלא
נקמצה בפני עצמה כשרה ואם לאו פסולה ויקטיר קומצה של ראשונה: [2] הקומץ
שנתערב בשירים הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר ר' אליעזר אומר יקרב נתערב
בשירי מנחה אחרת או במנחה שלא נקמצה הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר ר'
אליעזר אומר יקרב נתערב במנחת כהנים ובמנחת כהן משיח ובמנחת נסכים וכן
מנחת כהנים וכן מנחת כהן משיח ומנחת נסכים שנתערבו זו בזו הרי אלו יקרבו
ולא עוד אלא שני כהנים מביאין את מנחותיהן בכלי אחד ומקריבין אותן לגבי
מזבח מפני שכולו כליל לאישים: [3] נתערבה במנחת פרים אלים וכבשים הרי אלו
יקרבו ר' יהודה אומר לא יקרבו מפני שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה והן בולעות
זו מזו: [4] חרב שנתערב בבלול הרי זה יקרב ר' יהודה אומר לא יקרב מפני שבולע
ממנו: [5] אמר ר' יוסי רואה אני את דברי ר' אליעזר שאמר אם אין קומץ אין
שירים אף על פי שאין שירים יש קומץ מדברי ר' יהשע שאמר אם אין קומץ אין שירים
אם אין שירים אין קומץ: [6] נטמא קומץ או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים השירים
תעבר צורתם ויצאו לבית השרפה נטמא שרים או שנפסלו או שיצאו ח"ץ לקלעים
ר' אליעזר אומר יקטיר את הקומץ ור' יהשע אומר לא יקטר ואם הקטיר בין בשוגג
בין במזיד מודה ר' יהושע שהורצה: [7] שירים שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין
משקרב הקומץ כשרין רקיקי מנחת ישראל שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין
משקרב הקומץ כשרים חלות תודה ורקיקי נזיר שחסרו עד שלא נורק דם הזבח
פסולין משנורק דם הזבח כשרין שתי הלחם שחסרו עד שלא נורק דמן של כבשים
פסולין משנזורק דמן של כבשים כשרים: [8] שני סדרים שחסרו ער שלא הוקטרו
בזיכין פסולין משהוקטרו בזיכין כשרים אבל נסכי בהמה שחסרו בין שקרב הזבח
ובין עד שלא קרב הזבח כשרים שיביאו נסכים אחרים למלאתן: [9] קמץ בשתיקה
ויצא הקומץ חוץ לקלעים וקטרן בשתיקה הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין
חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא נטמא הקומץ וקיטרו בשתיקה אין מועלים
בשירים אבל חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין
הציץ מרצה על הלן ולא על היוצא: [10] קמץ בשתיקה ויצא שרים חוץ לקלעים
והקטיר הקומץ בשתיקה ר' אליעזר אומר הרי זה כמו שהיה מועלין בשירים ואין
חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא ר' עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא ואין
בשירים אבל חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא: [11] נטמאו השירים והקטיר את
הקומץ בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בהם אבל חייבין עליהם משום נותר ומשום
טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא: [12] קמץ
בשתיקה ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו חוץ לזמנו או שקמצו חוץ לזמנו ויצא קומץ
חוץ לקלעים וקטרו בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצא חוץ לקלעים קיטרו חוץ

5 כ"ב, כ"ג ; י חגיגה ע"ט א' (ג' ב') | 6 כ"ג | 12 כ"ג: | 15 פסחים ע"ו | 17 סם | 20 יג : מ"ו | 26 ע' לעיל 485_{10}, 165_{7} | 30 ע' לעיל 485_{15} |

7 יקרב < | 14 בבלול] בכלל | 17 אין שירים < ד אין קומץ < ב | 17 או < | 17 חוץ < ב | 26 משנה ט' < ב | 30 משנה י' < ב | 33 משנה י"א < ב | 36 קומץ < ב | 37 בשתיקה או שקמץ < ב | 37 ויצא... חוץ < ב |

לזמנו מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פיגול: [13] נטמא הקומץ וקטרו חוץ
לזמנו עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואין
מרצה לא על הלן ולא על היוצא: [14] קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים
והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר
את הקומץ בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ
חוץ לזמנו ר' אליעזר אומר הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין חייבין עליהן
משום פיגול ר' עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא עדיין מועלין בשירים וחייבין
עליהן משום פיגול נטמאו השירים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו הכל מודים שעדיין
מועלים בשירים וחייבין עליהם משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה
לא על הלן ולא על היוצא: [15] שתי הלחם שיצאו חוץ לקלעים ונזרק דמן של
כבשים חוץ לזמנו ר' אליעזר אומר אין חייבים על לחם זה משום פיגול ר' עקיבא
אומר חייבין על לחם זה משום פיגול וחכמים אומרים הקומץ טעון כלי שרת כיצד
קומצו מתוך כלי שרת ונותנו תוך כלי שרת ומקדשו לתוך כלי שרת אם לא קדשו
בתוך כלי שרת פסל ר' אלעזר בר' שמעון אומר אפילו קומצו מתוך כלי שרת ומולחו
ונותנו על גבי האישים כשר:

ה [1] שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה מת אחד מהם או שברח או שנעשה טרפה
יקח זוג לשני שחט את אחד מהם לשמו יקח זוג לשני נשחטו שניהם שלא לשמן יביא
שנים כתחילה ויניף הלחם עמהם מהו לזרוק את הדם ביום טוב יורק ומותר באכילה
ובשבת לא יורק ומותר בהנאה ואם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד הבשר יאכל
ויקטיר אימורים למוצאי שבת: [2] השוחט שתי חטאות לציבור ואין צריך אלא אחת
חייב על האחרונה שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה
חטאת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין: [3] עולת
צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אימורין לערב חטאת יחיד
ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן וורק דמן לשמן הרי זה חייב ועלו לבעלים לשם
חובה: [4] שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה תודה ואיל נזיר אין
מקדשין את הלחם אלא בשתיקה שחטם לשמן זרק דמן לשמן הלחם מקדש שחטן שלא
לשמן וזרק דמן שלא לשמן אין הלחם מקדש שחטם לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם
מקודש ואינו מקודש דברי ר' ר' אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אין הלחם מקודש עד
שישחט לשמם ויזרוק דמם לשמם: [5] פעמים שהם מפוגלים והלחם מפוגל הם
מפוגלין והלחם כשר הם כשרים והלחם מפוגל הם כשרים והלחם כשר שחטם לשמן
לאכול מהם למחר הם מפוגלין והלחם מפוגל שחטם שלא לשמן לאכול מהם למחר
הם מפוגלים והלחם כשר שחטם לשמם לאכול מן הלחם למחר הם כשרים והלחם
כשר: [6] החמירה תורה מחשבת זבחים ממעשיהם מעשה זבחים ממחשבתן כיצד
מחשבת זבחים ממעשיהן השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ
להקטיר אימורין בחוץ או כזית מאימורין בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו
בחוץ פסל ואין בו כרת ואם עשה כן אינו פסול לזרוק דמה למחר או מקצת דמו
למחר להקטיר אימוריו למחר או כזית מאימוריו למחר לאכול מבשרו למחר או כזית
מבשרו למחר פגול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פיגול: [7] הקומץ את המנחה

10 מ"ז | 16 כ"ז, מ"ו | 18 ביצה כ', יבמות ז' | 20 ס"ל; ע' לעיל 164_{3} | 29 ט"ו | 33 ע' לעיל 481_{14} | 38 לעיל 514_{1} |

1 לזמנו < ב | 6 לזמנו < ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו | 7 עד אן ב | 8 שעד אן ב | 13 מתוך] מותר | 14 פסל < | 25/26 תודה . . . אלא בשתיקה < | 34 את דמו | 34 לחוץ ב | 34 בחוץ < ב |

לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה
בחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה
כן אינו פסול לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר
או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה למחר או כזית מלבונתה למחר פיגול
וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו פיגל: [8]כיצד מעשה זבחים ממחשבתן השוחט
את הזבח על מנת לזרק ערלים וטמאים את דמו על מנת שיקטרו ערלים וטמאים
את אימוריו על מנת שיאכלו ערלים את בשרו כשר ואם עשה כן הרי זה פסול נתן
את הניתנין מלמטה למעלה ואת הניתנין מלמעלה למטה את הניתנין בפנים בחוץ
ואת הניתנין בחוץ בפנים כשר ואם עשה כן הרי זה פסול: [9]השוחט את החטאות
להכנים מדמה לפנים כשרה חטאת שהכנים מדמה אפילו כל שהוא פסולה הקומץ
את המנחה להקטיר מקומצה פחות מכזית למחר כשר הקומץ שחיסר אפילו כל
שהוא פסל: [10]כל המנחות שקמצן שלא לשמן כשרות לפכך אם חישב עליו חוץ
למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול ותייבין עליו כרת: [11]קמץ כהן קמץ
הכשר קמץ בימינו קמץ בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסל
ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: [12]קמץ הכשר ונתן לפסול יחזיר
לכשר וכשר ביד הפסול וחשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום
פגול ביד הכשר וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין
עליו כרת: [13]קמץ בימינו ונתן לשמאלו יחזיר בימינו וכשר בשמאלו וחשב עליו
בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משם פגול בימינו וחישב עליו חוץ למקומו
פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת: [14]קמץ בכלי קודש ונתן
לכלי חול יחזיר לכלי קדש וכשר בכלי חול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ
למקומו אין בו משום פיגול בכלי קודש וחישב עליו חוץ למקומו פסל ואין בו כרת
חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת דברי ר' אלעזר ור' שמעון וחכמים אומרים קמץ
הכשר ונתן לפסל פסלתו מתנתו קמץ בכלי קדש ונתן לכלי חול פסלתו מתנתו:
[15]קמץ בימינו ונתן לשמאלו פסלתו מתנתו אבל הקומץ מתוך כלי חול ונותן לתוך
כלי שרת עד שלא נתן שמנה ולבונתה וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו
פסול ואין בו משום פיגול משנתן שמנה ולבונתה וחישב עליה חוץ למקומה פסול
ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת קמץ על שבחוץ ונכנס לפנים יחזור
ויקמוץ בפנים וכשר בחוץ וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום
פיגול בפנים וחישב עליו חוץ למקומו פסל ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין
עליו כרת: [16]נתפזר הקומץ על הרצפה יחזור ויאספנו וכשר עד שלא אספו וחשב
עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול משאספו וחישב עליו חוץ
למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת: [17]מנחת חוטא ומנחת
קנאות שנתן עליה לבונה ולקט את הלבונה וכשרה עד שלא לקט את הלבונה וחישב
עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פגול משלקט את הלבונה וחישב
עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגל וחייבין עליו כרת: [18]כל
המנחות שהונפו ולא הוגשו הוגשו ולא הונפו יצק ולא בלל בלל ולא יצק פתת ולא

5 ע' לעיל 484_2 | 9 זבחים פ"ב | 13 כ"ו; ע' לעיל 513_{27} 480_{13} | 29 סם | 18 כ"ו: | 20 כ"ו | 25
ט' | 31 נ"ט זבחים כ"ה | 33 נ"ט | 36 כ' כ"ו; י' יומא ל"ט ב' (ב' א') |

5 השוחט < | 6 את הבהמה | 6 שיזרקו | 7 את הניתנין < | 18 לימינו | 20/25 בכלי קודש ...
קמץ < ב | 25 לשמאלו יחזור ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ בפנים וכשר בחוץ וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין
חוץ למקומו אין בו משום פגול בפנים וחשב עליו חוץ למקומו פסל ואין בו כרת ב | 37 ולא יצק] ולא |

מלח מלח ולא פתת כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת
חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת לפיכך הקטיר את הקומץ בפני עצמה ואת הלבונה
בפני עצמה או שהקטיר קומצה פעמים כשרה לפיכך אם חשב עליה חוץ למקומו
פסל ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליה כרת זה הכלל אין המנחות נפסלות
אלא בארבעה דברים בקמיצה ובהילוך ובמתן כלי ובהקטרה מוסיף עליהן מנחת
חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן הרי אלו פסולין לפכך אם חשב עליה בין
חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול: [19]אחד מנחת חוטא ואחד מנחת
כל המנחות שקמצן זר ואונן וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ
ידים ורגלים ערל וטמא יושב ועמד על גבי כלים ועל גבי בהמה על גבי רגל חברו
פסול חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול: [20]היה קומץ
מבורץ וקמץ ועלה בידו צרור גרגר מלח או קורט של לבונה פסול לפכך אם חשב
עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פגול: [21]קמץ הזר פסול קמץ
בשמאלו קמץ בכלי חול פסול לפכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו
אין בו משום פגול ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה
לפכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פגול: [22]קמץ
שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא
פסולה לפכך אם חשב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול:
[23]מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה שמן פסולה לפכך אם חשב עליה חוץ לזמנו
וחוץ למקומו פסול אין בו משום פגול: [24]נטל בכלי ונתן עליה כשירה לפכך אם
חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת זה
הכלל אין הפיגול נוהג אלא בדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה:

ו [1]אלו שהן טעונין מלח איברי עולה ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים
קלים וקומץ ולבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף אבל הדם והיין
והעצים והקטורת אין טעונים מלח: [2]בשלשה מקומות היתה מלח ניתנה בלשכת
מלח ועל גבי הכבש ובראשו של מזבח קרן דרומית מערבית: [3]המלח שבלשכת
הגוית היו מולחין בו את העורות שעל גבי הכבש היו מולחין בה את האיברים
שבראשו של מזבח קרן דרומית מערבית בה היו מולחין פסולי קדשי קדשים ואימורי
קדשים קלים הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ועולת העוף: [4]מלח
שעל גבי הכבש ושעל גבי המזבח לא נהנין ולא מועלין ושעל גבי האברים מועלין
בכולה כיצד מולחין את האיברין היו נותנין על גבי המלח חוזר והופכן: [5]ואלו הן
שמעלין אותו כל הלילה איברי עולה ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים
ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ועולת העוף אבל הקומץ והלבונה
ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח הבאין בפני עצמן אין מעלין אותן כל הלילה זה
הכלל כל שקרב מתיריו ביום מעלין אותו כל הלילה כל שלא קרב מתיריו ביום
אין מעלין אותו כל הלילה כיצד הוא עושה נותן על גבי המזבח עם שקיעת החמה
מתעכלין והולכין כל הלילה: [6]המעלה כזית משתי הלחם בעבודה או בחוץ הרי זה
חייב שנ' קרבן ראשית תקריבו אותה לי"י ואל המזבח לא יעלו: [7]אחד
המזבח ואחד הכבש לכך המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם מבשר קדשי קדשים

4 י"ב | 7 י' | 10 סם | 12 סם | 15 ע' לעיל 513_{36} | 18 נ"ט | 22 כ"א | 24 סם | 30 כ"ו: | 35 נ"ז | 37
ויקרא ב' י"ב |

4 פסל < | 4 הכללות ב | 11 מבורץ] מבורין | 18/19 מנחת . . . פגול < ב | 19 כשירה] שירה | 26 הגזית]
המלח | 26 היו ... גבי הכבש < | 27 בה < | 30 את האיברין < | 32 כהנים ומנחת < |

ובשר קדשים קלים מותר: [8] העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות משאור 1
ומדבש עובר בלא תעשה שנ׳ כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו:
[9] המחמץ את המנחה אחת מן הכשרה ואחת מן הפסולה עובר בלא תעשה שנאמר
כי כל המנחה אשר תקריבו לי״י לא תעשה חמץ: [10] רקיקי מנחת ישראל
מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן חלות תודה ורקיקי נזיר מעכבין זה את 5
זה ומיעוטן מעכב את רובן פר אין מעכב את השעיר והשעיר אין מעכב את הפר
כל הזאות שלפנים כגון ארבעים ושמנה של יום הכפורים ואחת עשרה של פר העדה
ואחת עשרה של פר כהן משיח מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן: [11] שבע
הזאות שבפרה מעכבות זו את זו שבע הזאות שבמצורע מעכבות זו את זו שתי צפרים
מעכבות זו את זו אבני בית המנוגע ועיציו ועפרו מעכבין זו את זו עץ ארז ואזוב 10
ושני תולעת מעכבין זו את זו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעכבין זה את
זה שמנה בגדי כהן גדול מעכבין זה את זה ארבעה בגדי כהן הדיוט מעכבין זה
את זה אבני שהם ואבני מלואים מעכבין זה את זה כתב שעל גביהן מעכבין
זה את זה סמני קטרת וסמני שמן המשחה מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכבין את
רובן שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה ושבעה נרותיה מעכבין זה את זה גביעיה 15
כפתוריה ופרחיה מעכבין זה את זה קרן וכבש ויסוד וריבוע מעכבין זה את זה ר׳
יוסי בר ר׳ יהודה אומר אף הסובב: [12] מדת המזבח בין ארכו ובין רחבו אינה
מעכבת אבל רבוייו מעכב את השולחן והמנורה והמזבחות מעכבין זה את זה ר׳
שמעון בן אלעזר אומר כהנים ולויים וישראל מעכבין את הקרבן ברכת כהנים מעכבת
זו את זו ברכת כהן גדול מעכבת זו את זו ברכת תעניות מעכבות זו את זו ברכות 20
של ראש השנה מעכבות זו את זו ברכות מעכבות זו את זו תקיעות מעכבות זו את
זו ברכות ותקיעות מעכבות זו את זו ברכת הלל ושבח ותפלה מעכבות זו את זו תפלין
של יד ושל ראש מעכבות זו את זו אם אין לו אלא אחת יתן: [13] התכלת והלבן
אין מעכבין זה את זה מצוה שיקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא:
[14] נסכי בהמה וסלת מעכבין זה את זה פרים אלים וכבשים מעכבין זה את זה ר׳ יהודה 25
אומר פרים אין מעכבין זה את זה מפני שמתמעטים בחג אבל אילים וכבשים מעכבין
זה את זה: [15] אין מביאין פרים אילים וכבשים ואחר כך נסכים אלא פרים בנסכיהם
אילים בנסכיהן כבשים בנסכיהן ר׳ יהודה אומר יחיד שהיה חייב פרים אלים וכבשים
ואין לו נסכים יביא פרים בנסכיהם ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נסכים:
[16] צבור שהיה חייב פרים אילים וכבשים ואין לו נסכים יביא פרים בנסכיהן ואל 30
יביא פרים אלים וכבשים בלא נסכים: [17] יחיד שהביא נסכים ולא היה צריך להם
יתנם לצבור צבור שהביא נסכיו ולא היה צריך להם יתנם ליחיד: [18] הביא נסכיו
לעולה ונטמא זבח או שנפסל יתנם לשלמים הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח או
שנפסל יתנם לעולה ונסכים שלא קרבו היום יקרבו למחר במה דברים אמורים בזמן
שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי יקרבו היום ואל יקרבו למחר מפני שנפסלים 35
בלינה: [19] העומר אין מעכב את הכבש והכבש אין מעכב את העומר הלחם מעכב
את הכבשים כיצד יעשו יניפו ותעבר צורתן ויצאו לבית השרפה דברי ר׳ עקיבא

2 סם סם י״א | 3 כ״ז; י פסחים ל״ב ב׳ (ה׳ ל׳) | 3 ויקרא סם | 6 ע״ה ע״ו כ״ז; לקמן ח׳ | 8 סם | 17 זבחים י״א, ס״ב; לעיל 478₃₅ | 18 לעיל 219₁₉, י פסחים ל׳ ג׳ (ד׳ א׳) יומא ל״ט א׳ (א׳ ה׳) | 22 מ״ד | 23 ל״ח | 25מ״ד: | 32 מ״ו | 36 מ״ה: ה אמור (ק״א ג׳); י פסחים ל״ד ב׳ (ז׳ ד׳) |

5 רובה | 8 שבעה | 9 שבעה | 9 שתי > | 15 גביעיה > ב | 16 ורוב׳ | 22 ברכה > | 23 יתן הרי זה ינוח] (ע׳ לעיל 5₁₅) | 30/31 צבור . . . בלא נסכים > | 34 בזמן > |

אמר ר׳ שמעון בן ננס לא כי אלא כבשים מעכבין את הלחם לא הלחם מעכב 1
אמר לו ר׳ עקיבה עדיין דבר שקול מי מכריע אמר בן ננס אני אכריע וכן מצינו
כשהיו ישראל במדבר ארבעים שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כאן יקרבו כבשים
בלא לחם אמר ר׳ שמעון הלכה מדרש כדברי בן ננס אבל אין הטעם כדבריו:
[20] נמצא אתה אומר כיון שעברו ישראל את הירדן נתחייבו בחלה ובערלה ובחדש 5
הגיע שש עשרה בניסן נתחייבו בעומר ובקרב עמו שהה חמשים יום נתחייבו שתי
הלחם ובקרב עמהן לארבע עשרה שנה נתחייבו בנטע רבעי ר׳ יוסי בר׳ יהודה ור׳
אלעזר בר׳ שמעון אומרין לא נתחייבו בנטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה כשכיבשו
ושחילקו נתחייבו במעשרות התחילו מונים שנה ראשונה ושנייה ושלישית ואחר כך
נתחייבו בנטע רבעי לעשרים ואחד שנה עשו שמטה לששים וארבע שנה עשו יובל 10
מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן ולא
הלחם בלא כבשים אין לו מי יתירנו:

ז [1] קנמון יש בו חצאים שנ׳ וקנמון בשם מחציתו חמשים ומאתים ז
וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית הין שנים עשר לוג קטרת שלא
קרבה חציה בבוקר תקרב כולה בערב חובת בין הערביים: [2] מנחת כהן גדול שלא 15
קרב חציה בבקר תקרב כולה בין הערבים חובת בין הערבים: [3] שעירי הרגל לא
קרבו ברגל יקרבו בראש החדש לא קרבו בראש החדש יקרבו ביום הכפורים לא
קרבו ביום הכפורים יקרבו לרגל הבא שמתחלה לא הוקדשו קרבנות צבור אלא על
מנת לקרב במזבח חיצון: [4] מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו יקרבו בשבת אחרת
חובת שבת הבאה אחרת מוספי ראש חודש שלא קרבו בראש חודש זה יקרבו בראש 20
חדש אחר חובה ראש חודש הבא לא הקריבו כבש בבקר יקריבו בין הערביים
לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערביים: [5] אמר ר׳ שמעון אימתי בזמן שהיו
בית דין אנוסין או שוגגין אבל אם היו מוידין שהיתה חנוכת המזבח ולא הקריבו
כבש בבקר לא יקריבו בין הערביים לא הקטיר קטרת בבקר לא יקטירו בין הערביים
אמר ר׳ שמעון כולה היתה קריבה בין הערביים שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא 25
בקטורת סמים ולא את מזבח העולה אלא בתמיד של בקר ולא את השלחן אלא
בלחם הפנים בשבת ולא את המנורה אלא בנרות בין הערבים: [6] ר׳ יוסי אומר כל
שבעה ימי מלואים היה שולחן בטל בלא לחם לפי שלא נגמרה מלאכתן למוצאי
שבת לא סידרו עליו את הלחם אלא בשבת בזמנו: [7] הרי הוא אומר וירא משה
את המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה י״י וגו׳ היכן צוהו ועשו לי מקדש 30
וגו׳ ויתן את השלחן באוהל מועד וגו׳ ויערך עליו ערך לחם לפני י״י
כאשר צוה י״י היכן צוהו ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני י״י וג׳
וישם את המנורה באהל מועד וג׳ ויעל הנרות לפני י״י כאשר צוה י״י
היכן צוהו על המנורה הטהורה יערך את הנרות וגו׳ וישם את מזבח הזהב
באוהל מועד וגו׳ ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה י״י היכן צוהו בבקר 35
בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה וישם את מסך הפתח למשכן
ואת מזבח העולה שם פתח משכן אוהל מועד ויעל עליו את

5 י שביעית ל״ו ב׳ (ו׳ א׳) | 13 י יומא מ״א ד׳ (ד׳ ה׳); ג כריתות ה׳ | 13 שמות ל׳ כ״ג כ״ד | 16 י שבועות ל״ג ב׳ (א׳ ד׳); ג סם י״ב | 19 מ״ט; י סם | 22 כ׳ | 29/30 שמות ל״ט מ״ג | 30 סם כ״ה ח׳ | 31/32 מ׳ כ״ב כ״ג | 32 ויקרא כ״ד ח׳ | 33 שמות מ׳ כ״ד כ״ה | 34 ויקרא כ״ד ד׳ | 34/35 שמות מ׳ כ״ו כ״ז | 35/36 שמות ל׳ ז׳ | 36/37 סם מ׳ כ״ח כ״ט |

1 מעכבתן | 2 עד אן ב | 5 נמצאת ב | 14 מאות > שקל | 15 הקרב כולה בערב > ב | 15 מנחת > | 19 מוספי] מוצאי ב | 23 במזבח ב | 30 את > כל | 31 עליו > ב | 35 סמים > ב | 36 בבקר > |

העולה ואת המנחה כאשר צוהו היכן ציוהו את הכבש אחד תעשה
בבקר וגו׳: [8]דבר אחר וירא משה את המלאכה והנה עשו אותה ויברך
אותם משה מה היה ברכה שברכן אומר להם תשרה שכינה על מעשה ידיכם ר׳
מאיר אומר כך ברכן י״י אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים
אמר להם כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרת שכינה על מעשה ידיכם כך תוכו
ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם והן אומרים ויהי נועם
י״י אלהינו עלינו וגו׳: [9]בזמן שישראל ברצון לפני המקום מה נאמר בהם את
קרבני לחמי כבנים שמתפרנסין מאביהן בשעת תוכחות מהו אומר לאישי ריח
ניחוחי כל קרבנות שאתם מקריבין אינן אלא לאש וכן הוא אומר לא על זבחיך
אוכיחך וגו׳ לא אקח מביתך פר ממכלא׳ עתודים אם ארעב לא אומר לך
וגו׳ ידעתי כל עוף הרים וגו׳ כי לי כל חיתו יער וגו׳ האוכל בשר אבירים
וגו׳ וכי יש רעבון לפניו ואמר אם יש רעבון לפני כבש שאתה מקריב בבקר וכבש
בין הערבים הן היו דיי אלו היה דיי בידך אני מוסר מזונותי שאמרת לך זבח
לאלהים תודה אלא שתהא מודה בי ותשלם לעליון נדריך: [10] כהן שהקריב
מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי
עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם וחוצהו מחצה זה ומחצה ראשון תעבר
צורתן ויצא לבית השרפה: [11]כהן שהקריב מחצה שחרית וניטמא חציה שני הרי
זה מביא עשרון שלם וחוצהו מחצה זה ומחצה ראשון תעבר צורתן ויצא לבית
השרפה: [12]לא מינו כהן אחר משל מי היתה קרבה ר׳ שמעון אומר משל צבור
שנ׳ חק עולם מי שהברית כרותה לו ר׳ יהודה אומר משל יורשיו שנ׳ מבניו
יעשה ושלימה היתה קרבה בין בבקר ובין הערבים שנ׳ כליל תקטר: [13]כל
המנחות אין לשין אותן ברותחין מפני שאין חולטין ולא בצונן מפני שהן רוטשין
אבל לשין אותן בפושרין ומשמרין שלא יחמיצו ואם החמיץ את שיריה עובר משום
ארבע דברים משום בל תלוש ובל תירך ובל תקטוף ובל תאפה אפייה בכלל היתה
ולמה יצאת להקיש אליה מה אפיה מיחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בעצמה אף
אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפייתה וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו
רבוכה לשין אותה ברותחין אין לך טעון רבוכה אלא שלשה מינין בלבד חביתי כהן
משיח ורבוכה שבתודה ואיל המילואים: [14]אלו דברים שבין מנחת כהן גדול לבין
מנחת כהן הדיוט מנחת כהן גדול באה תמיד באה תדיר באה רבוכה וקריבה חצאין
וטעונה שני קמצין אחד שחרית ואחד בין הערביים וטעונה שלשה לוגין שמן לוג
ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערביים במה דברים אמורים במנחת חובה של כהן
גדול אבל במנחת נדבה של כהן גדול הרי הוא כמנחת נדבה של כהן הדיוט:
[15]מנחה שבבמה זר קומץ ומקטיר על גבי האישים דברי ר׳ מאיר וחכמים אומרים
אין מנחה בבמה: [16]כיצד מחלק את השמן מנחה של עשרון אחד נותנין לה לוג
של שישים עשרון נותנין לה שישים לוג אבל קומץ לבונה קומץ אוכרה קומץ אחד
לכולן ר׳ נחמיה ור׳ אלעזר אומר כשם שהקומץ של לבונה ושל אוכרה קומץ אחד
לכולן כך מנחה של עשרון אחד ושל ששים עשרון לוג אחד לכולן שנ׳ למנחה

1 במדבר כ״ח ד׳ | 2 שמות ל״ט מ״ג ע׳ ש רמז תי״ח | 4דברים ה׳ י״ח | 6/7 תהלים צ׳ י״ז | 7 ע׳ לעיל 47₂₉ |
7/8 במדבר כ״ח ב׳ | 8/9 סם | 9/10 תהלים נ׳ ח׳ | 10 סם סם ט׳, י״ב | 10 סם סם י״א י׳ י״ג | 13/14 סם
סם י״ד | 14 כ׳: ת נו (י״א ב׳) | 19 כ״א: כ״ב : | 20 ויקרא ו׳ ט״ו | 20/21 סם | 21 סם | 22 כ״ה: |
28 כ״א | 30 זבחים קי״ז, ע׳ לעיל 499₂₅ | 34 פ״א | 37/38 ויקרא י״ד כ״א |

1 צוה ה׳ פ | 10 מביתך ממך] | 14 ישלם פ | 16 ויחצוהו | 18 ויחצהו | 30 וחובה שלשה | 33 זר] זה ב |

ולוג שמן לכל המנחה לוג שמן: [17]כיצד מניף שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי
כליות ויותרת הכבד ואליה מן הכבש חזה ושוק ומוסיף עליהן הזרוע ותרומת הלחם
ונותן לידי בעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומוליך ומביא ומעלה ומוריד
וכך היתה תנופתן: [18]חזה שוק וזרוע ותרומת הלחם נאכל לכהנים ויותרת הכבד
ואלייה וחזה ושוק ונותנה לכהן אחר ומניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא
ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתו והחזה ושוק נאכל לכהנים והשאר קרב האישים:
[19]כיצד מניף שתי הלחם נותן חלה אחת על כבש זה וחלה אחת על גבי כבש זה
כהן מניח ידו תחת ידו של כבש וכהן אחר מניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך
ומביא ומעלה ומוריד וכך היתה תנופתן: [20]ר׳ יוסי בן המשולם אומר כבשים על
גבי הלחם שנאמר והניף הכהן אותם על לחם הביכורים תנופה וגו׳ אמרו
לו והלא כבר נאמר תנופה לפני י״י על שני כבשים אמר להם מה מצינו עד
אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו מה מצינו באיל המילואים הלחם למעלה אף
כאן הלחם למעלה כל המנחות אין באות כשרות אלא בתנור עשאן בכופח וברעפים
פסולות ר׳ יהודה אומר כופח כתנור:

ח [1]כל המנחות שריבה מדת חלות או שחסר מדת חלות או שהיתה מדה חסרה
מחברתה או יתרה מחברתה הרי אלו פסולות: [2]שתי הלחם ולחם הפנים חלות
תודה ורקיקי נזיר שריבה מדות חלות או שחיסר מדות חלות או שהיתה מדה יתרה
מחברתה או חסרה מחברתה הרי אילו פסולות ושאר כל המנחות בין משל יחיד
ובין משל צבור אין להם קצבה ובלבד שיביאו מן המובחר: [3]שתי הלחם ולחם
הפנים נאכלות אבל לא נקמצות מנחת כהן גדול מנחת כהן משיח ומנחת נסכים לא
נאכלות ולא נקמצות רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצות: [4]הקומץ
קרב לעצמו ושירים קריבין לעצמן ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר הקומץ קרב בעצמו
והשירים מתפזרין על גבי הדשן: [5]כל המנחות נעשות בכלי וטעונות שלש מתנות
שמן יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשייתה כיצד הוא עושה נותן שמן בכלי
ומטגנו שמן בסולת ובלולה ופותתה ויצק עליה שמן כדרך שיצק על הגריסין:
[6]חלות טעונות בלילה ורקיקה משיחה נמצאת אומר כשר בחלות פסול ברקיקין כשר
ברקיקין פסול בחלות: [7]כיצד בוללין חלות בוללין דברי ר׳ שנ׳ חלות בלולות
בשמן וחכמ׳ אומרים סולת שנ׳ סולת בלולה בשמן אמר להן עד אין דבר שקול
מי מכריע אמרו לו נאמר כאן חלות ונאמר בתודה חלות מה חלות האמורות
בתודה אי אפשר לבוללן בלא סולת אף חלות האמורות כאן אי אפשר לבוללן בלא
סולת אמר ר׳ רואה אני את דבריהם מדברי: [8]כיצד מושחן מושח פני כל הרקיק
ר׳ שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כי והשאר השמן נאכל לכהנים: [9]מנחה
שהיתה באה מחצה חלות ומחצה רקיקין נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין ר׳
שמעון אומר משח את הרקיקין כמין כי ושאר השמן נותן לחלות וכן היה ר׳ שמעון
אומר מותר רקיקי מנחת ישראל פתיתיהן כזיתים כדי שיהא שולט בהן לקומצן:
[10]חצי לוג מים לסוטה וחצי לוג שמן לתודה נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין רבי
שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: [11]וכן היה ר׳

1 פ״ט | 9 ס״ג ס״ג ת למורי (ק״א ג׳) | 10 ויקרא כ״ג כ׳ | 11 סם | 15 ע׳ | 16 ע״ו: | 19 ע״ד; ת
ויקרא (י״א א׳) | 23 ע״ד: ; י נזיר כ״ג ד׳ (ה׳ א׳) | 26 ע״ד : ע״ה | 27/28 ויקרא ז׳ י״ב | 28 סם כ״ג
י״ג | 31 ע״ה | 32 סם | 36 פ״א פ״ט | 37 ס״ג : |

2 הזרוע ולחיים | 3 ונותנין | 4 וכן | 4/6 ויותרת . . . לכהנים < ב | 9 תנופתן | 21/22 אומר . . .
בר׳ שמעון אומר < | 23 שלשה | 24 נותן] מתן ב | 27 חלות < חלות | 37 כי ושאר < ב |

1 שמעון אומר האומר מאפה מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין בולל ונוטל מן האמצע
ואם נתן ממין על חברו יצא: [12] ר' שמעון אומר שלשה מינין טעונים שלש מצות
שתים בכל אחד ושלישים אין בהן אלו הן זבחי שלמי צבור וזבחי שלמי יחיד ואשם
מצורע: [13] זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהם תנופה
5 חיין היכן תנופתן בזבחי שלמי צבור זבחי שלמי צבור טעונין תנופה חיין ושחוטין
ואין בהן סמיכה והיכן סמיכתן באשם מצורע אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה ואין
טעון תנופה שחוט והיכן תנופתו בזבחי שלמי צבור: [14] כל המנחות טעונות שלש
מאות שיפה וחמש מאות בעיטה אחרים אומרים שיפה ובעיטה בחיטין ר' יוסי אומר
בבצק העומר היה בו עשרון משלש סאין כמה עשרון שלו שלש סאין נמצא עשרון
10 שלו קב ומחצה העומר היה מנפהו בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה
לחם הפנים באחת עשרה בדקה ובגסה בדקה שתהא קולטת את הסולת ובגסה
שתהא קולטת את הסובין ר' שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפה היו זו על
גב זו תחתונה שבכולן בשויה שתהא קולטת את הסולת: [15] העומר ושתי הלחם
ולחם הפנים שריבה מדת עשרונן או שחסר מדת עשרונן שהיתה מדה מרובה
15 מחברתה או חסרה מחברתה הרי אלו פסולות רבה מדת סאין או שחיסר מדת
סאין הרי אלו כשרות: [16] תודה היתה באה חמש סאין ירושלמית שהן שש מדבריות
נמצאת ירושלמית יתירה על מדבריות שתות: [17] איל המילואים היה באה במצה
שבתודה חלות רקיקין ורבוכה שמנן כשמן תודה ותנופה כתנופת תודה איל נזיר היה
בה שתי ידות כמצה שבתודה חלות ורקיקין אין בו רבוכה שמנו כשמן תודה ותנופתו
כתנופת תודה: [18] השוחט את התודה לפנים ולחומה אבית פגי לא קדש הלחם 20
אפילו כולם בפנים ואחד מהם בחוץ לא קדש הלחם שחטה ונמצא רובע ונרבע
מוקצה ונעבד אתנן ומחיר לא קדש הלחם זה הכלל כל שפסלה קודם לשחיטה לא
קדש הלחם שחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו קדש הלחם: [19] שחטה ונמצאת טרפה
לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעל מום ר' אליעזר אומר קדש ר' יהשע אומר לא
קדש דברי ר' מאיר אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהשע על ששחטה 25
חוץ לזמנה שקדש הלחם ועל ששחטה ונמצאת בעל מום שלא קדש הלחם על מה
נחלקו על ששחטו חוץ למקומה שר' אליעזר אומר קדש ור' יהשע אומר לא קדש
אמר לו ר' אליעזר אי אתה מודה ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם אף ששחטה
חוץ למקומה יקדש הלחם אמר לו ר' יהשע אי אתה מודה ששחטה ונמצאת בעל
מום שלא קדש הלחם אף ששחטה חוץ למקומו לא יקדש הלחם אמר לו ר' אליעזר 30
אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו חוץ לזמנו נראה למי דומה אם דומה לבעל
מום נלמדו מבעל מום ואם דומה חוץ לזמנו נלמדו מחוץ לזמנו ר' אליעזר אומר
חוץ לזמנו נפסל במחשבה וחוץ למקומו נפסל במחשבה ואל יוכיח בעל מום שאין
נפסל במחשבה אלא במעשה ר' יהשע אומר בעל מום פסול ואין בו כרת וחוץ
למקומו פסול ואין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפיגול וחייבין עליו כרת: [20] תודה 35
טעונה לחם והטועה אינה טעונה לחם איזה הוא טועה המפריש תודה ואבדה והפריש
אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות
ראשונה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים ושנייה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה

2 ס״א ס״ב | 4 ס״ג; י׳ בילה ס״א ב׳ (כ׳ ד׳) | 7 ע״ו | 13 שם | 16 ע״ו: ע״ז | 17 ע״ח | 20 ע״ח: י״ב
י׳ יומא מ״ג ד׳ (ו׳ ו׳) | 23 ע״ח ע״ט | 35 ע״ט

3 ואשם > ב | 9 שלש > | 11 את הסולת > | 16 שש > | 19 כתנופת תודה] כתנופה |
19 שני | 34 אלעזר |

1 נסכים: [21] המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהם ולא הספיק ליקח
בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאילו תודה ותקרבם וטעונה
לחם וטעונה נסכים והשאר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה
נסכים: [22] המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש תודה תחתיהן ולא הספיק להקריבה
5 עד שנמצאו מעות יביא בהן תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והתודה תקרב
ואין טעונה לחם אבל טעון נסכים: [23] המפריש תודתו ואבדה והפריש מעות תחתיה
ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאת תודה תקרב וטעונה לחם וטעונה
נסכים והמעות יביא בהן תודה ותיקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים: [24] המפריש
תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואחר כך נמצאת הראשונה תיקרב
10 וטעונה לחם וטעונה נסכים: [25] המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיהן
ולקח בהן תודה והקריבה ואחר כך נמצאו מעות הראשונות יבא מאלו ומאלו תודה
תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים לקח בהן תודה והותיר יביא בהן תודה ותקרב
ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים: [26] עד שלא שחטה ויצא לחמה חוץ לחומה יחזור
וישחוט עליה וכשרה משחטה ויצא לחמה חוץ לחומה הדם יזרוק ולא יצא ידי נדרו
15 תודה מותרת באכילה והלחם אסור משנזרק הדם תורמין ממה שבפנים על מה שבחוץ:
[27] עד שלא שחטה ונפרס הלחם יביא לחם אחר וישחט עליו וכשרה משחטה ונפרס
הלחם הדם יזרק ויצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה והלחם אסור משנזרק הדם תורמין
מן השלם על הפרוס משחטה נטמא לחמה הדם יזרק ולא יצא ידי נדרו תודה מותרת
באכילה והלחם אסור משנזרק הדם תורמין מן הטהור על הטמא: [28] תודה חצייה
20 מן החולין וחצייה מן המעשר יביא לחמה כיוצא בה חצייה מן החולין וחצייה מן
המעשר תודה היא ולחמה מן המעשר אבל חובתו אינו מביא אלא מן החולין שנ'
ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה מה זו אינה באה אלא מן החולין אף
כל דבר שחובה לא יביא אלא מן החולין: [29] לא יביא מעשר שני אלא ממעות
מעשר שני הרי עלי תודה והרי עלי שלמים הואיל והן באין חובה לא יביא אלא
25 מן החולין: [30] נסכים בכל מקום לא יביא אלא מן החולין מכאן אמרו אין מביאין
מנחות ונסכים מנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה מעשר ראשון
שנטלו תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו מן המדומע ומן החדש ומפירות שביעית
ואם הביא הרי אלו פסולין ואין צריך לומר מן הערלה ומכלאי הכרם:

ט [1] כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומחוצה לארץ אפילו מבין הגוים חוץ
30 מבכור ומעשר שאין באין אלא מן הארץ ואין באין אלא מישראל: [2] כל המנחות
באות מן הארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין
באין אלא מן החדש ומן הארץ וכולן אין באין אלא מן המובחר שנ' וכל מבחר
נדריכם איזהו מובחר שלהן מכמס וו לחה אלפא לסולת שנייה לה עפריים בבקעה
ר' יוסי אומר אף חיטי ברחיים וכפר אחוס אלו היו בצד ירושלם ומהן היו מביאין:
35 [3] אין מביאין אלא מן השדות הגינירות המיוחדות לכן כיצד הוא עושה נרה שנה
ראשונה ושנייה חורשה וזורעה קודם לפסח שבעים יום כדי שתהא סמוכה לחמה
והוא עושה סולת מרובה והיתה עושה קנה זרת ושבלת זרתיים היו בוררין אותה
ולותתין אותה וטוחנין אותה ומרקידין אותה ומוליכין אותה אצל גזבר והגזבר מכנים

1 שם, פ׳ ע׳ לעיל 171_{18} | 13 מ״ו | 16 שם | 19 פ״א | 22 שמות י״ג ה׳ | 25 זבחים פ״ח, לעיל 174_{23}
לקמן מעילה ה׳ | 29 פ״ג; י׳ שקלים מ״ז ד׳ (ד׳ ה׳) | 30 שם | 32/33 דברים י״ב י״א | 35 פ״ה פ״ו |

1/4 ליקח . . . ולא הספיק > ב | 13 לחמה > | 14 לחמה > | 18 חובת נדרו (וב נקוד על חובת)
(וגם נכתב המאמר שתי פעמים) | 23 יביא > מחטי | 33 מכמס | 26 הגינירות] הגיטרות |

1 ידו לתוכה אם היה אבק עולה מתוכה חוור ומרקידין שנייה משם ר' נתן אמרו ידו
סך בשמן ומשקיע לתוכה כדי שיהא אבק עולה מתוכה: [4]סולת שהתליעה הרי זו
בעל מום למובח חטין שהתליעו או שהרקיבו הרי אלו בעלי מומין למובח: [5]תקועה
אלפא לשמן אבא שאול אומר שנייה לה רגב בעבר הירדן ר' אליעזר בן יעקב
5 אומר שלישית היה לה גוש חלב בגליל: [6]אין מביאין אלא מן הזיתים המיוחדין
לכן ר' יהודה אומר לא היה טוחנן ברחיים אלא כותשן במכתשת לא היה טותנין
בקורה אלא באבנים: [7]אין נותנין את הלחם לתוך הסל אלא סל לתוך הלחם קורא
מתוך הסל הראשון למנורה השני והשלישית למנחות: [8]שמן אנפוקנין פסול שאינו
אלא שרף שמן השרוי והשלוק והמבושל של שמרים ושל ריח רע הרי זה בעל מום
10 למובח: [9]הקוסס והמזיג והמגולה ושל שמרים ושל ריח רע הרי זה בעל מום
למובח יין אליסטון והכושי והבוריק ושל צימוקים ושל מרתף לא יביא ואם הביא
כשר ר' אומר אף יין בן שתי שנים ובן שלש שנים שריחה טמא ושנשתנה מראיו
לא יביא ואם הביא כשר: [10]אין מביאין לא מן הכרמת ולא מן הדלית אלא מן
הרגליות המיוחדות לכן לא היו בוצרים ענבים וכומרין אותן אלא בוצרין אותן ודורכים
15 אותן מיד ולא היו כונסין אותן לא בחצבים גדולים ולא בחביות קטנות אלא בכדידיות
בינוניות לא היו מניחין אותן לא במרתף ולא בראש הגג אלא מניחין אותן כמות
שהן ואינו ממלא חבית על פיה אלא שתי ידות בה כדי שיהא ריחה נודף ואינו מביא
לא מפיה מפני קמחין ולא משוליה מפני שמרים אלא נוקבה ונוטלה משלישה
ומאמצעה: [11]כיצד בודק הגזבר יושב קנה בידו כיון שורק גיר של שמרים אומר
20 ומעבירין אותה מפניו ומביאין אחרת תחתיה והן אומרין בואו וקחו לכם פסולת
המזבח: [12]אין מביאין יין פחות מארבעים יום ואם הביא מגיתו כשר: [13]אילים
ממואב עגלים משרון כבשים ממדבר גוולות מהר המלך ר' יהודה אומר כבשים
שגבידן רחבים: [14]כל העצים כשרים לגבי מזבח חוץ משל זית ושל גפן ר' אלעזר
מוסיף חמשה עצים פסולין אף של שקמה ושל חרוב ושל דקל ושל מייש ושל אלן ושל
25 סתירה מכל מקום הרי אלו פסולין אבל באלו רגילין במדבריות של תאנה ושל עץ
שמן ושל אגוז: [15]מלח זו מלח סדומית שנ' ולא תשבית מלח הבא מלח שאינה
שובתת ואיזו זו מלח סדומית ומניין אם לא מצא סודמית יביא אסתרקנית תלמוד לומר
מלח מלח רבה: [16]תכלת אין כשרה אלא מן החלזון הביא שלא מן החלזון
פסולה שנ' תולעת מן התולעת שבהרים הביאה שלא מן התולעת שבהרים פסולה:
30 [17]שש זה פשתן הביאה מן הקנבוס פסולה: [18]מנורה וכלי שרת מצותן להביא ממותר
נסכים אין לה יביא מתרומת הלשכה מנורה אין כשרה אלא מן העשת עשאה מן
מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה: [19]חצוצרות אין כשרה אלא מן
הכסף עשאה מן הגוש כשרה משאר מיני מתכות פסולה: [20]נמצאת אומר פסול
במנורה כשר בחצוצרות פסול בחצוצרות כשר במנורה של בעץ ושל אבר ושל קסטרון
35 ושל מתכות רבי פוסל ור' יוסי בר' יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית הכל
מודים שפסולה: [21]כלי שרת עד שלא נשתמש בהן רשאי הדיוט לישתמש משנשתמש
בהן גבוה אין רשאי הדיוט לישתמש בה כלים שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין
אותן: [22]כלי שרת שניקבו אין מתירין אותן ואין מטילין לתוכן אבר ואין משחיזין

2 פ"ג: | 8 ס | 10 פ"ו: | 13 פ"ז | 21 ס | 26 כ"א: ת ויקרא (י"ב א') | 26 ויקרא ב' י"ג | 28 מ"ד | 30 יומא ע"א | 30 ע' לעיל 501₁₇ | 33 ע' לעיל 501₁₈ | 36 י' יומא מ"ג (ג' ו') | 38 זבחים פ"ח |

10/11 הקוסס . . . למזבח < | 11 ושל מרתף < | 12 אף < | 12 שריחה] שדח' | 12 או שנשתנה | 13 מן הכדמת | 14 וכורמין | 21 מבן ארבעים | 25 סתור | 25 עץ < | 26 סדומי | 28 הביא < | 30 מן הנקבות |

1 את פגימתה: [23]סכין שפסל אין מחזירין אותה ואין משחיזין את פגימתה אבא שאול
אומר סכין היתה טורפת וצוו עליה וגנוזה:

י [1] ר' מאיר אומר מה תלמוד לומר עשרון אחד נגדש ואחד שאינו נגדש זה
שהיה נגדש בו היה מודד לכל המנחות זה שלא היה נגדש בו היה מודד לחביתי כהן
משיח וכולן היה שם לא מדת שלשה לפר ולא מדת שנים לאיל אלא אפילו ששים
5 פרים וששים אילים עשרון אחד היה מודד לכולן שנ' למנחה ולוג שמן
לכל מנחה ולוג שמן: [2]שבע מדות של לח היו במקדש רביעית חצי לוג ולוג רביע
הין ושליש הין והין ר' יהודה אומר הין וחצי הין ושלישית הין ורביעית הין לוג וחצי
לוג ורביעית: [3]רביעית מה היתה משמשת בה היה מודד לחביתי כהן משיח חצי
לוג מה היה משמש בו היה מודד שלשת לוגין ומחצה למנורה וחצי לוג לכל נר לוג
10 בו היה מודד לכל המנחות רביע הין מה היה משמש כל מין צאן גדולים וקטנים
זכרים ונקיבות מפני שכולן שוין בנסכים נבללים זה מזה: [4]שליש הין הוא
היה עני שבכולן לא היה משמש אלא בנסכי אילים בין שתים ומהן למעלה חצי הין
מה היה משמש כל מין בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים
ונבללין זה מזה ר' שמעון אומר לא היתה מדת שבעה במקדש הין שאין נותנין
15 מדה אחת לשני פרים מדה אחת לשני אילים מה היה מביא תחתיהם לוג ומחצה
אמר ר' יהודה וכי היה שם חצי לוג ולוג אמר לו ר' שמעון אם כן יכול לפרנס
כולן ברביעית אלא שאין מדה במקדש משמשת תחת חברתה: [5]ר' אלעזר בר'
צדוק אומר ארבע מדות של לח היו במקדש רביעית וחצי לוג ולוג והין היו שם ושנתות
היו בהין עד כאן לפר עד כאן לכבש חצי לוג לתודה ורביעית לנזיר: [6]אין מקדישין
20 בפנים אלא בחוץ אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים במה דברים אמורים
במנחות בסולת ובשמן אבל ביין מערבין נסכי יחיד בנסכי יחיד ונסכי צבור בנסכי
צבור של יחיד בשל צבור של יום בשל אמש ושל היום בשל מחר במה דברים
אמורים בזמן שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי אין מערבין של היום בשל
מחר מפני שנפסלין בלינה: [7]כל בירוצי מדות הלח בלח קודש וביבש חול מפני
25 מה בלח קודש מפני שנמשחות מבפנים מפני מה ביבש חול מפני שאין נמשחות:
[8]כל בירוצי מדות הללו אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה
ואם לאו תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה ואם לאו ימכרו לחייבי זבח אחר יביא בהן
קיץ המזבח קיץ המזבח מה הן לוקחין בהן עולות ומקיצין בהן את המזבח: [9]כל
קרבנות צבור אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודה זרה
30 שהן טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר שעירי עבודה זרה אין טעונין
סמיכה מה היה מביא תחתיהן שעיר המשתלח אמר לו ר' שמעון והלא אין סמיכה
אלא בבעלים שעיר המשתלח סומכין עליו אהרון ובניו כאחד אמר לו ר' יהודה אף
הן מתכפרין בו: [10]כלל אמר ר' שמעון כל הבא על עברות מצוה ידועה ודמו נכנס
לפנים טעון סמיכה כל שאין בא על עבירות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים אין
35 טעון סמיכה: [11]היורש ואחד עשר שבמעשר הרי אלו ממירין טעונין סמיכה ונסכים
דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר היורש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר
מפני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה אמר לו ר' יהודה אלו היה תמורה
היה קרב אלא זבח היה ונסכים היו לו בפני עצמן: [12]כיצד סומך זבח עומד בצפון

3 פ"ז | 7 ס, פ"ח | 18 פ"ו | 20 פ"ט א' | 25 ל' | 29 ל"ב | 35 ס | 38 ל"ג, יומא ל"ו |

10 בו < לא | 10 מודד < ב | 12 היה < אומר | 23 בזמן < | 23 של יום | 28 קייץ | 28 קיץ המזבח < | 38 לו < |

1 ופניו במערב סומך במערב ופניו במערב מניח שתי ידיו על גבי קרניו של זבח ולא
היה מניח ידיו על גבי זבח ולא היה מניח ידיו זו על גבי זו ולא היה דבר חוצץ
בין ידים לקרנות מתודה עליו עון עברה על חטאת עון חטא על אשם עון אשמה
על עולה עון לקט שכחה ופאה שאין להם וידוי דברי ר' יוסי הגלילי אמר לו ר'
5 עקיבה על מה עולה מכפרת על דברים שיש בהן עונש הרי עונש אמור הרי לא
תעשה שהן אמורה על מה עולה מכפרת על מצות עשה ועל מצות לא תעשה שיש
בה קום עשה: [13]סמיכה נוהגת בכהנים לוים וישראל וגרים ועבדים משוחררין
חללין נתינין וממזרין סרים אדם סרים חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהג לא
בגוים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים: [14]חמשה שהביאו זבח אחד כולן
10 סומכין עליו ולא כולן כאחד סומכין עליו אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק:
[15]סמיכה בשלשה סמיכת זקנים בשלשה ר' יהודה אומר בחמשה לא כולן כאחד
סומכין עליו אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק איל המילואים אהרון ובניו כאחד:
[16]כשם שהסמיכה בטהורין כך שחיטה בטהורין תכף לסמיכה שחיטה במקום שסומכין
שוחטין: [17]תנופה נוהגת בכהנים בלוים וישראלים בגרים ועבדים משוחררין חללים
15 נתינין ממזרין סרים אדם וסרים חמה פצוע דכה וכרות שפכה אין נוהגת לא בגוים
ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים: [18]חמשה שהביאו זבח אחד אחד מניף על
ידי כולן המשלח זבחו ביד אחר כהן מניף על ידו והאשה כהן מניף על ידיה:
[19]ר' ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת משלש סאין ובחול מחמש וחכמים אומרים
אחד בשבת ואחד בחול משלש היה בא: [20]אבא שאול אומר בשבת היה נקצר
20 ביחיד במגל אחת ובקופה אחת בחול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות וחכמים
אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות: [21]עומר היה
בא מבקעת בית מקלה של נחל קדרון מוקדמת היתה וישנה כבת שלש סאין היתה
וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה היה ניר חצייה וזורע חצייה: [22]שומרין ספיחין
בשמיטין ויובלות להביא מהן עומר ושתי הלחם נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ומשם
25 היו מביאין בין מדבר מרובה ובין מדבר מועט הן היו דמים הרוצה להתנדב אין
שומעין לו ר' יוסי אומר הרוצה להתנדב ינדב ובלבד שימסרם לצבור: [23]יום הנף
שחל להיות בשבת דוחה את השבת בקצירת העומר כיצד הן עושין שלוחי בית דין
יוצאין מערב יום טוב נוטלין את הקופות ואת המגלות ומסרגין שם כנגד שלש סאין
ומניחין את הקופות ואת המגלות ובאין יום טוב סמוך לחשיכה היו יוצאין ואוכלוס
30 גדול היה יוצא עמהן כיון שחשיכה אמר להן בשבת זו בשבת זו בשבת זו בקופה
זו בקופה זו בקופה זו ר' אליעזר בר' צדוק מוסיף אף במגל זו במגל זו במגל זו
שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרין לו הן הן הן אקצור אומ' לו קצור וכל
כך למה מפני ביתוסין שהיו אומרין אין קצירת העומר במוצאי יום טוב: [24]קצרוהו
ונתנוהו לקופות והביאו לעזרה היו מהבהבין אותה באור כדי לקיים בו מצות קלייה
35 דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין לשון הוא זה אלא אבוב של נחשת היה מנוקב
נקבים כדי שתהא האור יוצא בכולו ושטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו ונתנוהו לריחיים
של גרוסות להוציא ממנו עשרון שמנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל
לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות ר' עקיבה מחייב בחלה ובמעשרות:

7 נ״ג; ע׳ לעיל 223_{22} | 9 נ״ג: | 11 סס; ע׳ לעיל 414_{36}; י סוטה כ״ג ג׳ (ג׳ ה׳) | 13 נ״ג, זבחים ל״ב |
14 ס״ה: | 18 ס״ג | 21 ס״ד | 25 סס; י שקלים מ״ח ה׳ (ד׳ ה׳) 26 ס״ס; י מגלה ע״ג ג׳ | 33 ס״ו

5 הרי] על | 8 לא] אלא | 12 כל < | 14 בגרים] בזרים ב | 18 מחמש < סאין | 25 בין מדבר]
בין | 28 כנגד] בעומר | 32 שלשה | 34 קלי | 36 ושטחוהו < |

1 [25]בא לו לעשרון נתן שמנו ולבונתו יצק ובלל והניף והגיש קמץ והקטיר והשאר
נאכל לכהנים משקרב העומר יוצאין ומוציאין את שוק ירשלם שמלא קמח וקלי שלא
כרצון חכמים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים כרצון חכמים הן עושין: [26]משקרב
העומר הותר החדש מיד הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן משחרב הבית התקין
5 רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר ר' יהודה והלא מן התורה הוא
אסור שנ' עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן מפני
שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו: [27]העומר היה מותר במדינה ושתי הלחם במקדש
כיון שקרבו שתי הלחם התחילו מביאין מנחות ונסכים מכל מקום אין נמנעין ואין מביאין
מנחות בטובלן: [28]המקדש קמה למנחות פטורה מן המעשרות ר' שמעון בן אלעזר
10 אומר מקטפין לפני העומר ומוכרין לאחר העומר ומביאין מנחות בטבלן: [29]המקדיש
קמה למנחות פטור מן המעשרות ואף על פי שאמרו אסור בחדש לפני הפסח מותר
ברפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים לא אסרו אלא ישראל בלבד: [30]ישראל
שאכל מן החדש קודם לפסח הרי זה לוקה את הארבעים: [31]היה מנכיש בשלשה
עשר ונעקרה בידו שותלה במקום הטינא אבל לא במקום הגריד שמקצת היום ככולו
15 אף על פי שאמרו אסור לקצור בית השלחין שבהרים בית הבעל שבעמקים קוצרין
מפני הנטיעות ומפני האבל ומפני ביטול בית המדרש לא יהא קוצר ועושה אותה
בריכות אלא קוצר ומניח כדרכו: [32]מותר לעשות בו שביל קוצר לשחת עד שלא
הביא שליש יתחיל משהביא שליש לא יתחיל ואם התחיל יגמור עד שלא הביא
שליש פטור בלקט שכחה ובפאה משהביא שליש חייב בלקט בשכחה ובפיאה
20 ר' שמעון אומר אף משהביא שליש פטור בלקט ושכחה וחייב במעשרות: [33]מצות
העומר להביא מן הקמה אין לו יביא מן העומרים אין לו יביא מן האצור ומן
הקצור אין לו יביא מן הלח אין לו יביא מן היבש שתי הלחם מצוה להביא מן
החדש אין להן יביא מן העלייה:

יא [1]אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים
25 ואין דוחות את השבת דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר כל מעשיהן בפנים ר' שמעון
אומר כל מעשיהן בחוץ שהיה ר' שמעון אומר לעולם אל תמנע לומר אחת שתי הלחם
ואחת לחם הפנים כדרך שכשרות בעזרה כך כשרות אבית פאגי כדרך שנפסלות
בעזרה כך נפסלות אבית פאגי ולשכה היתה לה בפני עצמה והיה עושה אותה בתוכה:
[2]תנור היה לה כמין מורת מרובע של שתי הלחם היה מחויק אחת ושל לחם הפנים
30 היה מחויק שתים: [3]שלשה דפוסים היו שם האחד לתנור ואחד לבצק ואחד שהוא
רודה ונותן לאלפס כדי שלא יקלקלו את הלחם: [4]מנחות יש בהן מעשה כלי בפנים טחנן
והרקידן בחוץ לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ובזר כשרות עד שיבואו לבית הקמיצה:
[5]כל המנחות אין דוחות לא את השבת ולא את הטומאה חוץ מחביתי כהן משיח מפני שיש
לו זמן קבוע זה הכלל כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול לעשות מערב שבת דוחה
35 את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול לעשות מערב שבת אין דוחה
את השבת: [6]ארבע סניפין של זהב דומין לדקרנין היו שם שבהן היו סומכין את
החלה מפני שדומות לספינה כדי שלא תהא רוקדת ר' יוסי אומר לא היו שם סניפין
אלא גובה היה לשולחן טפח שנ' ועשית לו מסגרת טופח סביב אמרו לו

3 ס״ה: ת המור (ק׳ ג׳) | 6 ויקרא כ״ג י״ד | 7 ס״מ: | 13 ע״א, פסחים נ״ה | 20 ע״ב | 24 נ״ה: | 31
נ״ו | 33 סס ע׳ לעיל 163_9 | 36 נ״ו | 38 שמות כ״ה כ״ה |

12 לרפואה | 13 מנכיש] מכנים | 17 כריכות | 27 בבית | 28 בבית | 29 מורת ב ונקד על ו׳ | 30
לבצק] לבניין ב | 37 שדומה |

והלא אין מסגרת אלא מן הרגלים: [7]עשרים ושמונה קנים של זהב חלולין מפוצלין
מקבלין טומאה היו שם: [8]כל הכלים שהיו במקדש אורכן לארכו של בית חוץ מן
הארון שהיה ארכו נתון כנגד רחבו של בית כך היו בדיו נתונין כנגד רחבו וכך
היה ניטל: [9]עשר שולחנות עשה שלמה שנ׳ ויעש שלחנות זהב עשר ואף על
פי כן לא היו מסדירין אלא על של משה שנ׳ ואת השלחן אשר עליו לחם
הפנים זהב: [10]עשרה מנורות זהב עשה שלמה שנ׳ ויעש מנורות זהב עשר
אף על פי כן לא היו מדליקין אלא בשל משה שנ׳ את המנורה ונרותיה לבער
מבערב בערב מה מנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה מפני שקדושה
ראשונה קידשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר על כל השלחנות
היו מסדירין שנ׳ את השלחנות ועליהם לחם הפנים זהב ובכל מנורות היו
מדליקין שנ׳ את מנורות ונרותיהן לבערן כמשפט לפני הדביר זהב
סגור משום ר׳ אלעזר בן שמוע אמרו מה תלמוד לומר את השלחנות ועליהם
לחם הפנים זהב זה שלחן גדול של זהב שהיה לפנים מבהיכל ושלחן שהיה באולם
על פתחו של בית שעליו היו נותנין לחם פנים ישנה: [11]כיצד מכניסין לחם הפנים
ערב שבת היה פורק מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של
בית שעליו היו נותנין לחם פנים ישנה: [12]כיצד מכניסין לחם פנים ערב שבת היה
פורקן מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של בית בשחרית כיון
שנזרק דם התמיד נטלו שני כהנים שתי בזיכין ונותנין לתוכן שני קומצין של לבונה
כל בזיכין שבמקדש לא היו להן שוליים חוץ מאלו שהיו להן שוליים אלו מושכין
טפח ואלו מניחין טפח טפחו של זה בתוך טפחו של זה כדי שלא ילין שלחן בלא
לחם שנ׳ לפני תמיד ר׳ יוסי אומר אפילו פירקו ישנה בבקר והכניסו חדשה בין
הערבים אפילו בשאר ימות השנה מוציאין אותן חוץ לעזרה אין בכך כלום ומה תלמוד
לומר לפני תמיד כדי שלא ילין שלחן בלא לחם: [13]אלו שני כהנים שבידם שני
בזיכי לבונה של לחם הפנים ישנה היו נותנין אותה על גבי המזבח עם איברי תמיד
כיון שהוקטרו שני בזיכין נותנין חציה חלה לכל משמר ומשמר והן חולקין ביניהן ר׳
יהודה אומר זה שהיה מחלק לחם הפנים הוא עומד על הרובד שבאולם מפרים
ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי מומין שבכהונה מוציאין להן חלקו
לחוץ שאין יכולין ליכנס בין האולם ולמזבח: [14]כיצד מסדירין לחם פנים נותן שש
חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה ואם נתן שמונה חלות לסדר זה וארבע חלות
לסדר זה או שלשה סדרים של ארבע ארבע לא עשה כלום עשה שני סדרין של
ארבע עשרה ר׳ אומר רואין את העליונות כאלו אינן והתחתונות כשרות: [15]כיצד
מסדרין את הבזיכין נותן בזך אחד על גבי סדר זה ובזך אחד על גבי סדר זה אם
נתן בזיכין של לבונה או לבונה של בזיכין או שהיה דבר חוצץ בין הבזיכין ללחם
או בין הלחם לשלחן הרי אלו פסולין אבא שאול אומר בתוך שני טפחים שבין
הסדר לחברו היה נותן ומה אני מקיים ונתת על המערכת לבונה זכה שתהא
כולה סמוכה למערכה: [16]כיצד מסדרין את הקנים אחר שבת היה נכנס מגביה
ראשה של חלה נותן קנה תחתיה מגביה ראשה של שנייה ונותן קנה תחתיה ואחד

2 סס, ל״ח | 4 סס | 4 ד״ה ב׳ ד׳ ח׳ | 5/6 מלכים א׳ ז׳ מ״ח | 6 ל״ט | 6 ד״ה ב׳ ד׳ ז׳ | 7 סס סס, י״ג
י״ח | 10 סס, סס ד׳ י״ע | 11 סס סס ד׳ כ׳ | 14 ל״ט; ׳ יומא ל״ח א׳ (א׳ א׳) | 16 ל״ט | 21 שמות כ״ה ל׳ | 23
ע׳ לעיל 200₈ | 28 ל״ח; ׳ פסחים ל״ד א׳ (ז׳ א׳) | 31 פ״ז: ל״ח | 35 ויקרא כ״ד ז׳ | 36 ל״ז |

2 מקבלין < ב | 4 עשרה ד פ | 6 זהב < | 6 את מנרות פ | 6 הזהב פ < ב | 6 עשרה |
7 ומנורת הזהב פ | 8 בערב פ | 10 זהב < פ | 11 ואת המנורות פ | 13 זהב < פ | 19 כל] של | 20
שלא יזין ב | 26 שבאילים ב | 35 נותן] נות ב | 37 ואחד] ואזור |

באמצע ושלשה תחת כל חלה וחלה ושנים תחת העליונה שאין עליה משוי התחתונה
נתונה על טהרו של שלחן עד שלא פרקה ונפרס הלחם הלחם פסול ולא הוקטרו
הבזיכין משפירקה ונפרס הלחם הלחם פסל הוקטרו הבזיכין ואחר כך נפרס הלחם
כשר נטמא לחמה בין משפרקה ובין עד שלא פירקה הלחם פסול ולא הוקטרו
בזיכין: [17]סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין
בשבת פסולה ואין חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא: [18]סידר את הלחם ואת
הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין אחר שבת פסולה וחייבין עליהן משום פיגול
נותר וטמא סדר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה
אם יש שם לחמה מן המובחר יביאו ואם לאו ימתין לשבת הבאה הלחם מותר
באכילה וחייבין עליה משום פיגול נותר וטמא:

יב [1]המקדיש את העוף ונולד בו מום יש לו פדיון הקדישו בעל מום אין לו
פדיון אין לך שטעון פדיון אלא בהמה בלבד בבכור נאמר לא תפדה במעשר נאמר
לא יגאל: [2]הרי עלו חלות והביא רקיקין רקיקין והביא חלות מה שהביא וידי
חובתו לא יצא אלו שני עשרונות להביא בכלי אחד והביאם בשני כלים לא קדשם
שני כלים בשני כלים והביאם בכלי אחד לא קדשם בכלי אחד בכלי אחד הביאם
בשני כלים אמרו לו בכלי אחד נדרת הרי זה לא יחויר ואם החויר הרי הוא כשתי
מנחות שנתערבו בשני כלים והביאם בכלי אחד ואמרו לו בשני כלים נדרת הרי זה
לא יחויר ואם החויר הרי אלו פסולין: [3]הרי עלי תודה בלא לחם ועולה בלא
נסכים כופין אותו ומביא תודה ולחמה עמה ועולה ונסכים עמה: [4]כהן שאמר הרי
עלי מנחה שתיקמץ ותיאכל ישראל אמר הרי עלי מנחה שתעלה כולה לאישים
כופין אותו ומביא מנחה כתקנה דברי ר׳ יהודה ור׳ שמעון פוטר שלא התנדב כדרך
המתנדבין: [5]הרי עלי מן המנחה שעורין כופין אותו ומביא מן החטין דברי ר׳ יהודה
ור׳ שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים הרי עלי מן החטים כופין אותו ויביא מן
הקמח דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין הרי עלי חצי עשרון
כופין אותו ויביא עשרון שלם דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין
הרי עלי עשרון אחד להביא בשני כלים כופין אותו ויביא שני עשרונים בשני כלים דברי ר׳
יהודה ר׳ שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין: [6]הרי עלי עשרון ומחצה כופין
אותו ומביא שני עשרונים ושלמים שאין מתנדבין חצאין: [7]הרי עלי מאה עשרונות
להביא בכלי אחד כופין אותו ומביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד ואם
הביא מחצה בכלי אחד ומחצה בכלי אחת לא יצא בשני כלים מביא מחצה
בכלי אחד ומחצה בכלי אחר ואם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחר
יצא: [8]אמר ר׳ שמעון אמרו לי חברי מפני מה האומר הרי עלי ששים עשרון
מביא בכלי אחד ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחר ואמרתי
להם אמרו אתם אמרו שכן הצבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות
בשבת ששים אמרתי להן והלא ששים ואחד מקריבין אמרו לי מיעט יחיד מן הצבור
אחד אמרתי להן והלא אלו קריבין בבקר ואלו קרבין בין הערבים דבר אחר והלא
יש שם מנחת פרים אילים וכבשים ואין מערבין מנחת פרים אלים וכבשים זה בזה
אמרו לי אם לאו אמור אחה: [9]אמרתי להם תלמוד לומר סולת בלולה

5 ק׳ | 11 ק: | 12 במדבר י״ח י״ז | 12 ויקרא כ״ז ל״ג | 13 ל״ב | 18 פ״א: | 19 ק״ג | 23 סס | 32
סס; ׳ יומא ל״ט א׳ (א׳ ב׳) | 38 ויקרא ב׳ ה׳ |

3 פסול < | 3 הוקטרו הבזיכין < הוקטרו ד < הבזיכין ב | 8/9 וחייבין ... פסולה < ב | 23
ומביא | 38 סולת < מנחה |

בשמן מנחה ששולט בה לבוללה אמרו לי בששים שולט בששים ואחד אינו שולט 1
אמרתי להם כל השעורים שבתורה קצובין הן בארבעים סאה הוא טובל בארבעים
סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן כביצה מטמא טומאת אוכלין חסר אפילו
שומשום אין מטמא טומאת אוכלין שלשה על שלשה טמא מדרס שלשה על שלשה
חסר ·נימא אחת אין מטמא טמא מדרס הוי כל השעורין שבתורה קצובין הן: 5
[10] המתנדב יין כדברי ר' טרפון נוֹתנין לספלים שמן כדברי ר' טרפון קרוב על גבי
האישים המתנדב יין כדברי ר' עקיבא אינו מביא לא אחד ולא שנים ולא חמשה
אלא מביא שלשה כדי שיקרבו עם הכבש ארבעה כדי שיקרבו עם האישים ששה כדי
שקרבו עם הפר שבעה כדי שיקרבו עם האיל ועם הכבש מכאן ואילך אתה יכול
לחולקו: [11] פירשתי מנחה ואיני יודע מה פירשתי הרי זה מביא חמש מנחות לחמשה 10
מינין הרי עלי מין מנחות מביא שתי מנחות ממין אחד שני מיני מנחות מביא שתי
מנחות משני מינין הרי עלי מין עשרונות מביא שני עשרונות ממין אחד מיני עשרונות
מביא שני עשרונות משני מינין: [12] פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזה
מהן פירשתי הרי זה מביא חמש מנחות מחמשה מינים של ששים עשרונות
שהן שלש מאות עשרונות: [13] פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע של כמה 15
עשרונות פירשתי הרי זה מביא מנחות של עשרונות מאחד ועד ששים שהן
אלף ושמנה ושלשים עשרונות דברי רבי וחכמים אומרים של ששים עשרון:
[14] פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזה מהן פירשתי וכמה עשרונות פירשתי
הרי זה מביא חמש מנחות מחמשה מינים של ששים ששים עשרון מאחד ועד ששים
שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים עשרונות דברי רבי וחכמים אומרים חמש מנחות 20
מחמש המינין שלשים עשרון שהן שלש מאות עשרונים: [15] הרי עלי לבונה לא
יפחות מן הקומץ ר' יהודה אומר משקל עשרה דינרין ר' יוחנן בן ברוקה אומר כהן
מקדשה בכלי שרת ומקטירה אחרים אומרים האומר הרי עלי ברזל לא יפחות מכלה
עורב שבהיכל:

יג [1] הרי עלי עולה מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש הרי עלי תודה 25
ושלמים מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש: [2] ר' שמעון אמר אם יאמר לך יג
אדם כדברי ר' עקיבא עגל קבל הימנו איל קבל הימנו כבש קבל הימנו שבכולן
היה ר' עקיבא נותן את הטעם עגל שיד גבוה על העליונה איל לא גדול ולא קטון
אלא בינוני כבש המוציא מחברו עליו הראיה: [3] כשם שהמקדיש סתם הרי זה מביא
את הגדול שבהן כך האומר הרי עלי סתם הרי זה מביא את הגדול שבהן הרי עלי 30
למזבח יביא לבונה שסתם הקדש למזבח לבונה הפרשתי למזבח ואינו יודע על מה
הפרשתי הרי זה מפריש והולך עד שיפריש שיבוא מכל מין ומין הקרב למזבח:
[4] סלע זה למזבח יביא בה עגל הפרשתי למזבח ואיני יודע למי הפרשתיה הרי זה
מפריש כנגדה והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח: [5] עגל זה למזבח עגל
זה למזבח יביאנו עולה הפרשתי למזבח ואיני יודע למי הפרשתיו ירעה עד שיסתאב 35
וימכר ויפריש כנגדו והולך עד שיביא מכל מין מין הקרב למזבח: [6] הרי עלי קירון
הביא נימוס נימוס והביא קירון מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא: [7] הרי עלי
שור במאתים והלך והביא שני שוורים במנה מנה לא יצא הרי עלי שור במנה והלך

6 ק"ד; | 10 ºס | 13 ק"ס | 15 ºס ק"ו | 18 ºס | 25 ק"ז | 26 ק"ח | 33 ק"ז: | 34 ºס | 37 ק"ו; י חגיגה ע"ו ג' (ה' ה') |

2/3 הוא . . סאה < ב | 4 שומשות | 5 אחת, מטמא < ב | 6 כדברי ר' עקיבא (ובב נקד עליו ונתקן) | 18 מהן] מין | 19 ועד ששים] ועד | 23/24 מכל העורב ב | 26 אמר ר' שמעון | 31/32 לבונה . . . למזבח < ב |

והביא שור שוה במאתים במנה יצא שבכלל מאתים מנה ר' אומר לא יצא: [8] שור 1
שור זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו איל אבל מביא בדמיו שני אילים ורבי אוסר
שאינה היא חבילה: [9] איל זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו
שני כבשים ורבי אוסר שאינו היה חבילה כבש זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו
איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו שני כבשים 5
ורבי אוסר שאינו היא חבילה: [10] כבש זה עולה ונסתאב אם רוצה יביא בדמיו איל
איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו עגל עגל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו שור
שור מי שייראו עולה: [11] וכן שור של עולה שנתערב בשוריו הרי זה מביא את הגדול
שבהן עולה והשאר ימכרו לחייבי עולות ודמיו חולין: [12] הרי עלי עולה יקריבנה
במקדש ואם הקריבו בבית חוניו לא יצא וחייבין עליה כרת: [13] הריני נזיר יגלח 10
במקדש ויצא ואם גלח בבית חוניו לא יצא וחייבין על זבחיו כרת: [14] הכהנים ששמשו
בבית חוניו או במקומות אחרים בשעת איסור הבמה אסור בשעת היתר במה מותר
שנ' אך לא יעלו כהני במות על מזבח י"י בירושלם כי אם אכלו מצות
בתוך אחינו: [15] יכול אם אכלו מצות בתוך אחיהן יהיו אסורין אם לאו יהיו
מותרין אמור מעתה כשרין לחלק ופסולין לקרב בבעלי מומין: [16] הרי שהיה טהור 15
בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים ניטמא הרי זה חולק בבשר
ר' נהוראי אומר אפילו טהור בשעת זריקה ובשעת הקטר חלבים ניטמא אין חולק
בבשר לעולם אין חולק בבשר עד שיהא טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים
ובשעת הקטר חלבים: [17] כהן בא ומקרב קדשיו במשמר שאינו שלו עורן ועבודתן
שלו ואם היה זקן או חולה נותנין לכל כהן שירצה עורן ובשרן שלו ואם היה בעל 20
מום נותנין לאנשי משמר עורן ועבודתן שלו וגזל הגר נותן לכל כהן שירצה ושדה
אחוזה ניתנת לאנשי משמר שבראש השנה שהיובל נכנס לתוכה: [18] בראשונה היו
מכניסין עורות קדשים לשכת בית הפרווה והיו מחלקין אותו בערבית לכל בית אב
שבאותו היום והיו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזורע התקינו שיהו מחלקין אותן
בערבי שבת לכל משמר ומשמר: [19] ועדיין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן 25
בזורע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא היו ימים מועטין עד שחיפו כהנים
פני כל האולם בטבלאות של זהב מאה על מאה ועל עובי דינר זהב מה שמחפין
עד הרגל וברגל מקפלין אותן ומניחין אותן על גבי מעלות בהר הבית כדי שיראו
העם את מלאכתן שהיא נאה שלא נטה בה דלום אחר הרגל חוזרין וקובעין אותן
במקומן: [20] אבא שאול אומר קורות שיקמה היו ביריחו והיו בעלי אגרוף באין 30
ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא הקדישו בעלים לשמים
אלא קורות שקמה בלבד: [21] על אלו ועל כיוצא בהן ועל דומה להן ועל עושין
כמעשיהן היה אבא שאול בן בטנית ואבא יוסי בן יוחנן איש ירושלם אומר אוי לי
מבית ביתום אוי לי מאלתן אוי לי מבית קדרום אוי לי מקולמסן אוי לי מבית אלחנן
אוי לי מבית לחישתן אוי לי מבית אלישע אוי לי מאגרופן אוי לי מבית ישמעאל 35
בן פיאבי שהם כהנים גדולים ובניהם גוברין וחתניהן אמרכלין ועבדיהן באין וחובטין
עלינו במקלות: [22] אמר ר' יוחנן בן תורתא מפני מה חרבה שילה מפני בזיון קדשים
שבתוכה ירושלם בניין הראשון מפני מה חרבה מפני עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות

1 ק"ח: | 8 ºס | 9 ק"ט | 11 ºס ע' לעיל 499 | 13 מלכים ב' כ"ג ט' | 15 ק"ב | 19 ב"ק ק"ט; י יבמות י"ב ה' (י"א ו') | 22 ע' לעיל 497_1; י סוכה כ"ה ד' (סוף ה') | 30 ע' לעיל ºס, 320_{19} |

1 שוה < | 2/3 אבל . . . חבילה < ב | 3/6 איל . . . יביא בדמיו איל < ב | 11 ויצא < |
11 גלח < ב | 15 לחלק] לחלבן ב | 19 במשמע | 20/21 ואם . . . שלו < ב | 21 שירצה < ב |
26 שביחפקן ב | 29 דלום] כלום | 34 קתרוס | 36 פאבי | 37 שילו |

דמים שהיה בתוכה אבל באחרונה מכירין אנו בהן שהן עמלין בתורה וזהירין במעשרות מפני מה גלו מפני שאוהבין את הממון ושונאין איש את רעהו ללמדך שקשה שנאת איש את רעהו לפני המקום ושקלה הכתוב כנגד עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים: [23] אבל בבנין האחרון שעתידה ליבנות בחיינו ובימינו מה נאמר בו והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית י"י בראש ההרים וגומ' והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר י"י ואל בית אלהי יעקב ואו' כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל י"י אלהינו:

סליק פירקא וסליק מסכתא

בכורות

א [1] הלוקח עובר חמורו של נכרי והמוכר לו אף על פי שאינו רשאי והמשתתף לו הנותן לו בשותפות והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה שנאמר בישראל ולא באחרים: [2] וכן אתה אומר בכהנים ובלוים מפני שהכהנים והלוים חייבין בבכור בהמה טהורה יכול יהא חייבין בבכור בהמה טמאה תלמוד לומר באדם ובבהמה את שיש לך בו באדם יש לך בו בבהמה את שאין לך בו באדם אין לך בו בבהמה יצאו לוים מבכור בהמה טמאה אבל אין נותנין פדיון הבן ופדיון פטר חמור אלא לכהנים בלבד: [3] בכל בהמה טמאה אין לך שחייב בבכורה אלא חמור בלבד בכל חיה אין לך שאסור משום מחיר אלא כלב בלבד: [4] היה ר' מאיר אומר כל המקיים מצות פטר חמור מעלין עליו כאילו קיים מצות בהמה טמאה כולה כל המבטל מצות פטר חמור מעלין עליו כאילו ביטל מצות בהמה טמאה כולה: [5] ר' יוסי הגלילי אומר הרי הוא אומר אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קודש הם בכור שור עד שיהא היולד והנולד שור בכור כשב עד שיהא היולד והנולד כשב בכור עז עד שיהא היולד והנולד עז ואם יש בו מקצת סימנים דומות לאמה חייב בבכורה: [6] בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה מותר באכילה ואם יש בו מקצת סימנין חייב בבכורה וטמאה שילדה מחמת טהורה אסור באכילה שהיוצא מן הטמא טמא והיצא מן הטהור טהור: [7] דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה וטהור שבלע דג טמא אסור באכילה לפי שאין גידוליו: [8] מפני מה אמרו דבש דבורים מותר שאין מוציאות אותו אלא מכנסות אותו דבש הזיזין אסור שאינו אלא ריר: [9] ר' שמעון אומר מה תלמוד לומר גמל גמל שני פעמים לרבות את הגמל הנולד מן הפרה כנולד מן הגמלה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה וחכמים אומרים והיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה ולא טהורה יולדת מן הטמאה ולא גסה מדקה ולא דקה מגסה ולא אדם מכולן ולא כולן מאדם: [10] אף על פי שאמרו בהמה טהורה דקה יולדת לחמשה חדשים בהמה טהורה גסה לתשעה חדשים בהמה טמאה גסה לשנים עשר חדש הכלב לחמשים יום חתול לחמשים ושנים חזיר לששים יום שועל וכל שרצים לששה חדשים הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והפיל והקוף והקיפוד

1 ' יומא ל"ח ב' (ה' ה') | 4/5 ישעי' ב', ב' ג' | 6/7 ירמיה ל"א ו' | 14 ב' | 16 י"ג | 20 ח' ע' לעיל 80_3 | 21 ח' | 24/25 במדבר י"ח י"ז | 27 ה'; ' תרומות מ"ה ב' (ח' ג') | 29 ו': | 30 ז: ע' לעיל 37_{30} | 32 ו': ט"ז | 32 ויקרא י"א ד' דברים י"ד ז' | 36 ח' |

2/3 ללמדך . . . רעהו > ב | 18 לך] לו | 31 הזיזין] הגוזין ב | 32 הגמל פ |

לשלש שנים והנחש לשבע שנים: [11] ההולפינין מולידין ומגדלין כאדם דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים: [12] קירבי דגים ועובר אין נאכלין אלא מן המומחה העוף נאכל במסורת נאמן צייד לומר עוף זה טהור: [13] פרה שילדה מין שה אין פודין בו פטר חמור שכל מקום שנ' שה תופש כבשים ועזים גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין פודה בו שונה ומשלש ומביאו בנדר ונדבה לחטאתו ולאשמו וחייב בבכורה ומתנות ר' אלעזר אומר הכלאים מן הרחל ומן הגדי פודין בו מן הכוי אין פודין בו: [14] כשם שאין פודין בשחוטה כך אין פודין בפטר חמור שמת פטר חמור מצותו לקיימו שלשים יום מכאן ואילך או פודו או עורפו: [15] מכמה לא יפחות ר' יוסי בר' יהודה אומר לא יפחות משוה שקל איזה הוא פדיון פטר חמור הנכנס לדיר להתעשר ישראל שהיה לו ספקות ועמד ופדאן וכן כהן שירש את אביו ואת אמו ישראל או שנתן לו במתנה פטר חמור לפדותו איזה הוא פדיון פטר חמור הנכנס לדיר להתעשר הרי שיש לו פטר חמור אין לו לפדותו: [16] אמר לו כהן תנהו לו ואני פודה אותו הרי זה לא יתננו לו אלא אם כן יודע שהוא פודה אותו: [17] עורפו בקופיץ מאחריו וקוברו ואסור בהנאה לא ימיתנו לא במקל ולא בקנה ולא ינעול דלת בפניו בשביל שימות ואם עשה כן הרי זה יצא: [18] בחיין אסור בגיזה ובעבודה ור' שמעון מתיר ובכור אדם מותר בכולן: [19] חמורה שלא בכירה וילדה שני זכרים נותן טלה אחד לכהן זכר ונקבה מפריש טלה והוא לעצמו שתי חמורין בכרו וילדו שני זכרים נותן שני טלאים לכהן זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה נותן טלה אחד לכהן שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות ואין יודע אין כאן לכהן כלום אלא מפריש טלה אחד ופודה בו כל אחד ואחד לעצמן:

ב [1] הלוקח עובר פרתו של נכרי והמוכר לו אף על פי שאינו רשאי והמשתתף לו והנותן לו בשותפת והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה ר' יהודה אומר אף המקבל מן הגוי אף על פי שאינו רשאי הרי זה מעלה בשויו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן לו בקבלה אף על פי שאינו רשאי הרי זה מעלה אותו ואפילו עשרה בדמיו ונותן כל דמיו לכהן וחכמים אומרים הואיל ואצבע הגוי באמצע פטור מן הבכורה: [2] בהמת המדבר ובהמת הקדש ובהמת הגר שמת ואין לו יורשים פטורה מן הבכורה ובהמת ארנונה חייבת בבכורה: [3] כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישו ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות ולדותיהן חול ונפדין תמימין ומביאן לכל זבח שירצה לפני פדיונן ומועלין בהם לאחר פדיונן ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם אין עושין תמורה בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן הגוזז והעובד בהן אין לוקה את הארבעים כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבר ואין בהן אלא מצות עלוי בלבד: [4] אבל אם קדם הקדישן את מומין או מום עובר להקדישן ולאחר מכן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ולדותיהן קדש ואין נפדין תמימים ואין מביאין לכל זבח שירצה ולפני פדיונן מועלין בהן ולאח' פדיונן אין מועלין בהן ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן עושין תמורה ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן הגוזז והעובד בהן הרי זה לוקה את הארבעים כללו של דבר הרי הן כקדשים לכל דבר ואין בהן אלא שהותרו בשחיטה בלבד: [5] המקבל צאן ברזל מן הגוי ולדות פטורין ולדי ולדות חייבין מתו אמהות והעמיד ולדות תחת אמותיהן ולדות פטורין ולדי ולדות

2 ו', ע' לעיל 505_{27} | 3 י"ב | 15 כ: | 16 סס | 21 י"ג, ע' לעיל 462_{10} | 26 ע' לעיל 97_{20} | 27 י"ד ט"ו; ' שקלים מ"ו ב' (ד' ז') | 31 סס | 37 סס |

1 דג טמא] הנטמא ב | 7 הכוי] חמי | 14 בקפיץ ב | 15 יצא > ב | 18 שתי חמורין] שהיו חמור וטלה | 23 הגוי] הגת | 23 חצי > ב | 25 בדמיו ונותן כל] בשוויו ליתן | 28 ולדותיהן > | 28 ומביאין > ב |

1 חייבין רבן שמעון בן גמליאל אומר הן וולדותיהן וולדי ולדותיהן פטורין מן הבכורה
ומן המתנות אפילו עד סוף העולם: [6]רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטור
מן הבכורה ואם יש בו מקצת סמנין חייב בבכורה: [7]רחילה שלא ביכרה וילדה שני
זכרים ויצא ראשיהן כאחד ר' יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנ' הזכרים לי"י
5 וחכמים אומרים אי אפשר אלא אחד לו ואחד לכהן ר' טרפון אומר היפה שבהן
ר' עקיבה אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ור' יוסי פוטר:
[8]מת אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר המוציא מחברו עליו להביא
ראיה זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא זכר ירעה עד שיסתאב וימכר
ויאכל במומו לבעלים שני רחילים שלא ביכירו וילדו שני זכרים נותן שניהם
10 לכהן זכר ונקבה זכר לכהן שני זכרים ונקבה אחד לו 'אחד לכהן ר' טרפון אומר
היפה שבהן ר' עקיבה אומר הכושל שבהן: [9]הכוי ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות
ור' יוסי פוטר אחד מהן ר' טרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר המוציא מחברו עליו
הראיה: [10]שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות ואין ידוע אין כאן לכהן
כלום אלא הזכרים ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים אחת ביכרה ואחת
15 שלא ביכרה וילדו שני זכרים אחד לו ואחד לכהן ר' טרפון אומר היפה שבהן ר'
עקיבא אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ור' יוסי פוטר
שהיה ר' יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ור' מאיר מחייב שהיה
אומר אם בכור תניהו לי ואם לאו תן לי מתנותיו מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו
ר' עקיבא אומר המוציא מחברו עליו הראייה זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן
20 כלום אלא הזכר ירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעלים: [11]הלוקח בהמה מן הגוי
ואין ידוע אם ביכירה או לא ביכירה עז בת שנתה ודאי לכהן מכאן ואילך ספק רחל
בת שנתים ודאי לכהן מכאן ואילך ספק פרה בת שלש ודאי לכהן מכאן ולהלן ספק
וחמורה כפרה ר' יוסי בר' יהודה אומר חמורה בת ארבע עד כאן דברי ר' ישמעאל:
[12]וכשנאמרו הדברים לפני ר' יהשע אמר צאו ואמרו לו לישמעאל טעית אלו בולד
25 בלבד הייתה פוטר בבהמה יפה הייתה אומר אלא אמרו סימן ולד בבהמה דקה טינוף
ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ואני אומר עז שטינפה בת ששה יולדת בת שנתה
רחל שטינפה בת שנתה יולדת בת שתיים ר' עקיבא אומר אינה באה למדה הזאת
אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום ושלא ביכרה הרי זה לכהן ספק יאכלו
במומן לבעלים: [13]ר' אליעזר בן יעקוב אומר בהמה גסה ששפעה חררת דם טעונה
30 קבורה ואין מטמא במשא והבא אחריה פטור מן הבכורה: [14]הלוקח בהמה מיניקה
מן הגוי הבא אחריה פטור בכור מספק מפני שמרחמת את שאינה יולדת רבן שמעון
בן גמליאל אומר הרי הוא בחזקתו: [15]וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הנכנס
לתוך עדרו בלילה וראה כעשר כחמש עשרה מבכירות שילדו ולשחרית בא ומצא
זכרים תלואים בזקינות ונקיבות במבכירות אינו חושש שמא בנה של זו בא אצל זו
35 ושמא בנה של זו בא אצל זו: [16]וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר המוסר
בהמתו לגוי לרעות אף על פי שאינו רשאי ולשחרית בא ומצא זכרים תלוים בזקינות
ונקיבות במבכירות אינו חושש שמא הביא גוי את בנה של זו אצל זו ואת בנה של
זו אצל זו: [17]התולש צמר מבכור תם והניח בחלון אף על פי שנולד בו מום לאחר

3 י"ז י"ח | 4 שמות י"ג י"ב | 7 י"ח | 11 שם | 21 י"ט: | 30 כ"ג: | 38 כ"ו, ע' לעיל 458_{21} |

7 להביא > (ובב כתב תחלה עליו הראיה ונקד על הראייה ותקן להביא ראיה) | 13/19 שתי נקבות...
עליו הראייה > ב | 22 ולהלן] ואילך | 25 דקה > ב (ולמעלה אחר בהמה טעה וכתב דקה ונקד עליו) |
30 מיניקה > ב | 31 פטור > | 31 מפני > | 36 תלוים > | 38 בו מום > |

1 מכן ושחטו הרי זה יקבר: [18]בכור בעל מום שתלש הימנו ואחר כך מת עקביה ב
מהללאל מתיר וחכמים אוסרין אמר ר' יהודה מודה עקביא בזה שהוא אסור על מה
נחלקו על שניטמא שתלש הימנו ואחר כר שחטו שעקביה בן מהללאל מתיר וחכמים
אוסרין: [19]אמר ר' יוסי מודה ר' חלפתא בזה שתוא מותר אבל בייחוד אמרו חכמים
5 יניחנו בחלון שמא יש תקון שאם יהא אסור ואם שחטו יהא מותר על מה נחלקו על
שנטמא שתלש הימנו ואחר כך מת שעקביה בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין:

ג [1]עד כמה ישראל חייבין ליטפל בבכור בבהמה דקה שלשים יום ובגסה חמשים
יום ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים מפני שטיפולה מרובה: [2]בכור תם בזמן
הזה רשאי לקיימו שתים ושלש שנים עד שלא הראהו למומחה משהראהו למומחה
10 נולד בו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חודש לאחר שנים עשר
חודש אין רשאי לקיימו שלשים יום: [3]כל קדשים שהוקדשו בבטן ויצאו בדופן
קדושה חלה עליהן הבכור והמעשר אין קדושה חלה עליהן: [4]כל קדשים שכתוב
בהן שנה שנה כיון שעברה שנתן הרי אלו פסולין הבכור והמעשר אפילו שתים
ושלש שנים הרי אלו כשרין: [5]אחד הבכור והמעשר ואחד כל הקדשים שהקדישה
15 שנה של רגלים ורגלים של שנה עובר עליהן משום בל תאחר: [6]השוחט את הבכור
בחוקת בעל מום ונמצא תמים מומין שבעין אין מבקרין אותן מפני שמשתנין לאחר
מיתה ושבגוף מבקרין אותן דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אף שבגוף אין מבקרין
אלא הרי זה יקבר: [7]מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו זה היה
מעשה ובא ושאל אלעזר בן תדאי לחכמים ואמרו משלם מחצה בדקה ורביע בגסה:
20 [8]החשוד להיות נוטל שכרו ודן שכרו ומעיד כל הדינין שדן וכל עדיות שהעיד הרי
אלו בטלין אבל נותן לדיין שכר דינו ולעד שכר עדתו אף על פי שאמרו כשר
לדיין שיטול שכר ולעד שיטול שכר עדתו: [9]החשוד להיות נוטל שכרו להזות ולקדש
ומימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה ואם היה כהן מטמאתו מתרומתו ומאכילו ומשקו
וסכו ואם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל בטל אף על פי שאמרו
25 כעור הדיין שנוטל שכרו: [10]החשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו עורות צבאים
לא עורות שאין עבודין ר' אלעזר אומר לוקחין הימנו עורות של נקבה שלא בא
לכלל קדושה מעולם: [11]ר' שמעון אומר החשוד להיות מוכר תרומה לשם חולין
אין לוקחין הימנו דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשרות וחשוד הוא על הטהרות ועל
הטומאות שבתורה: [12]החשוד להיות מטמא למתים נאמן הוא על ציון קברות החשוד
30 על השביעית חשוד על המעשרות יש חשוד על המעשרות אין חשוד על השביעית
חשוד על זה על זה חשוד על הטהרות יש חשוד על הטהרות ואין חשוד לא על השביעית
ולא על המעשרות חשוד על עבודה זרה חשוד על כל מצות שבתורה ולא למפרע
אלא מכן ולהבא שנ' למן היום אשר צוה י"י והלאה לדורותיכם: [13]כל
פסולי מוקדשין נמכרין באטליז ונשחטין באטליז ונמכרים בליטרא חוץ מן הבכור ומן
35 המעשר שהנאתן לבעלין: [14]רבן שמעון בן גמליאל אומר מפיים אדם את עצמו
בליטרא בבכור לידע מה הגיעו ר' יהודה אומר מצא אדם את חברו בירושלם אמר
לו אכלת היום אמר לו מן יודע שמהמעשר אכל מה המן אין לו דמים אף מעשר אין

1 שם | 7 כ"ו: ע' לעיל 381_{27} | 8 י' ר"ה נ"ו ד' (ה' ה') | 11 תמורה י"ז | 12 כ"ז: | 14 ו: ר"ה ו' י'
שם ה' ז' | 15 כ"ח | 20 שם; י' סנהדרין י"ח ב' (ה' ה') | 22 שם | 24/25 ע' לעיל 245_{6} | 25 כ"ח: | 29
כ"ט, כלה נ"ז; י' מעשרות נ"ב ה' (סוף ה') וע' לעיל 70_{6} | 33 במדבר ט"ו כ"ג | 33 שם; י' מ"ק פ"ה ב'
(פ' ג') | 35 שם; י' בילה ס"ב ה' (ג' ז') |

5 יש תקון] ישתקוה ב | 18 יקבר] יבקר | 21/22 (נ"ל דצ"ל כעור הדיין) | 30 יש > | 31 יש]
ישראל | 31 הטהרות] המעשרות ב | 31/32 המעשרות.. השביעית | 33 מן פ | 34 באטלין.. באטלין ב |

לו דמים אמר לו קיץ יודע שהבכור אכל מה הקיץ נמכר בזול אף הבכור נמכר בזול: [15] בית שמאי אומרים אין נמנים על הבכורות אלא הכהנים בלבד ובית הלל אומרים אף ישראל ר' עקיבא מתיר אפילו גוי שנ' כצבי וכאיל: [16] בשר בכור בית שמאי אומרים אין מאכילין אותו לנדות ובית הלל אומר מאכילין אותו לנדות: [17] בכור שאחזו דם אין מקיזין לו את הדם במקום שעושה בו מום אבל מקיזין לו את הדם במקום שאין עושה בו מום דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אף מקיזין לו את הדם במקום שעושה בו מום אין נשחט על אותו המום אלא על מום אחר ר' יהודה אומר אף נשחט על אותו המום ר' שמעון אומר אפילו מת אין מקיזין לו את הדם: [18] היה בכור בעטו ועשה בו מום אם נתכוון לכך אסור ואם לאו מותר: [19] כל המומין הראויין לבוא ביד אדם רועי ישראל נאמנין רועי כהנים אין נאמנין חזרו לומר נאמן הוא על של חברו ואין נאמן על של עצמו ר' יהשע בן קפוסאי אומר אין שוחטין את הבכור אלא על פי שנים רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בנו ואפילו בתו רבי אומר אפילו עשרה בתוך הבית אין נאמנין שהחשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו: [20] אין שמין בכורות תמימין לישראל אבל שמין להן בכורות בעלי מומין שמין בכורות תמימין לכהנים ואין צריך לומר בעלי מומין: [21] אין רואין את הבכורות לישראל ואם אמר לו כהן שלחני אצלך או שירש אבי אמו כהן רואין: [22] כהן שהיה רועה צאנו של ישראל לא יאמר לו תן לי את הבכורות הללו אלא אומר לו ארבעה טמאין שבעדרך תנם לי: [23] כל הבכורות אדם מתיר חוץ מבכור עצמו רואה הוא קדשיו ומעשרותיו של עצמו ונשאל הוא על הטמאות ועל הטהרות של עצמו: [24] העושה מום בבעל מום הרי זה לוקה את הארבעים המחמץ את המחומץ הרי זה לוקה הארבעים המסרס את המסורס הרי זה לוקה ארבעים: [25] מום שבגלוי הרי זה ישחט על פי שלשה בני הכנסת דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמוייה לא ישחט אלא על פי מומחה:

ד [1] כל המומין פוסלין במוקדשין ופוסלין בבכור הסדק כל שהוא פוגמת ואת האוזן בין בידי אדם בין בידי שמים איזו היא פגימה כל שנותן אצבעו עליה והיא חוגרת עד כמה תינקב עד כרשינה ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבש עד כעדשה עד כמה ר' יוסי בן המשולם אומר עד כדי שתפרך וקרובין דבריהן להיות שוין: [2] איזה הוא רוק שצף על גבי העין ולא המשוקע בקרקע העין חלזון כמשמעו נחש כמשמעו אינב כמשמעו היתה בו יבלת ותחכה אם יש בו עצם ישחט ואם לאו לא ישחט וריר קבוע ארבעים יום: [3] מים קבועים שמונים יום דברי ר' מאיר וחכמים אומרים ריר קבוע שמונים יום מים קבועים שמנים: [4] אכל לח ויבש של בית הבעל ולא לח ויבש של בית השלחין אכל לח ואחר כך יבש עולין לו יבש ואחר כך אכל לח אין עולין לעולם אין עולין לו עד שיאכל יבש אחר לח ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר וריר בודקין אותו שלש פעמים בתוך שלשים יום שמא יהלך ויחזור ר' שמעון בן אלעזר אומר אם היתה עינו דומעת בידוע שהמים עוברין פסקה מלהיות דומעת בידוע שהמים קבועין נקבו חוטמיו זה לתוך זה מבפנים לא ישחט מבחוץ ישחט: [5] איזו היא תיימת מן התיימת ולפנים או מן התיימת שלפנים ר' יהשע בן קפוסאי אומר אין שוחטין את הבכור אלא על החיצונות ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר אין משגיחין על הפנימית כל עקר: [6] נפגמת סירת אליה במוקדשים הרי זה מום נפגם הזובן כל

3 דבריס י"ב ט"ו | 3 ע' לעיל 111_1 | 5 י' פסחים כ"ח ב' (סוף ה') | 9 סס | 10 ל"ה ל"ח | 13 ע' לעיל 534_{16} | 14 ע' לעיל 381_{18} | 18 ל"ג ע' לקמן נגעים ה' | 20 ע' לעיל 444_{13} | 24 ל"ז | 27 ל"ח | 31 סס: | 36 ל"ט |

6/7 מאיר . . . אחר < | 10 אין נאמנים < ב | 22 בני] בית ב | 26 תיבש < ב | 27 עד שתיפוך ב | 31 קבועים שמונים] קבועים ב | 34 שלשים] שמונים |

שהוא הרי זה ישחוט איזהו זובן כיס ולא הזכר אמר ר' יוסי בן המשולם מעשה באחד שנטלו זאב וחזר למקומו: [7] נחתכה זנב מן העצם ולא מן הפרק או שהיה ראש הזנב מופצל לשני עצמות או שיש בשר בין חוליה לחוליה כמלא חוליה הרי זה לא ישחט אם אין לו אלא ביצה אחת הרי זה ישחט היה לה שנים אף על פי שאין בשנייה אלא כפול הרי זה לא ישחט: [8] אמר ר' יוסי מעשה בפרה של בית מנחם שהושיבוה על עכוז ומיעכוהו בביצים ולא יצאת אלא אחת ונשחטה ונמצאת שניה דבקה על הכסל ובא מעשה לפני ר' עקיבא והכשיר וכשנאמרו דברים לפני ר' יוחנן בן נורי אמר האכילכם עקיבא נבלות ניטלו קרנים וטלפים והזכר עמהם הרי זה ישחט: [9] איזה יתיר כל שיש לו שלש עינים וחמש רגלים החסר שלש רגלים ועין אחת: [10] איזהו פסול כל שהכסלים יוצאין נשתברו רוב צלעותיו או שהיה בו מום מבפנים אינו מום שנ' עור ופסח מה עור ופסח המיוחדין מום שבגלוי ואין חוזר: [11] אמר ר' יוסי בן המשולם אמלה היה מונה מומין ביבנה ואמרן לפני חכמים והודו לו ועוד שלשה הוסיף אמרו לו לא שמענו אלא את שגלגל עינו עגול כשל אדם ופיו דומה כשל חזיר ושנטל רוב הלשון ור' חנינא בן אנטיגנוס אמר רוב המדבר בלשון בית דין שאחריהן אמרו הרי אלו מומין: [12] שפתו התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היתה עליונה עודפת על התחתונה כשל חזיר הרי זה מום: [13] פיו בלום ורגליו מוהלמות מחמת עצמו ישחט מחמת הרוח לא ישחט אוניו מגופפות בחסוסה אחת לא ישחט בשתי חסיסות ישחט ר' חנניה בן רבן גמליאל אומר זנב הרחל שיש בה שלש חליות לא ישחט שתים ישחט: [14] זנב העגל שאינה מגעת לערקוב הרי זה ישחט באיזה ערקוב אמרו רבי חנניה בן אנטיגנוס אומר בערקוב שבאמצע ירך עד קבץ העליון ולא עד קבץ תתחתון: [15] יש דברים שהן כמומין ושוחטין עליהן במקדש ואין שוחטין עליהן בגבולין ואלו הן הנימוס הצומח והצומים ונקבה שיש לה קרנים: [16] איזה הוא נמוס כל שאין לו קרניים צומום כל שאין לו אזנים צומת שאזניה מגופפות רבי אילעי אומר משם ר' ישמעאל אנדרוגינוס בכור הוא ומומו בו ישחט עליו וחכמים אומרים אין קדושה חלה עליו אלא יצא וירעה בעדר ר' שמעון אומר הרי הוא אומר כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לי"י אלהיך שכל מקום שנ' זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל:

ה [1] מומין אלו בין קבועין ובין עוברין פסולין באדם יתר עליהם אדם צוארו שמוט ושקוט: [2] הזבלגנים והקרחנין ושאין להם שניים בעלי חטרות כשרין אבל פסולין מפני מראית העין סרים אדם וסרים חמה פצוע דכה וכרות שפכה השכניה והסגרים: [3] איזה הוא שכניה שגביניו שוכבין סגרים שגביניו אחד שחור ואחד לבן איזה הוא סכי שמש שרואה את החדר ואת העלייה כאחת לראות אחד רואה שנים הא כיצד ראה את חברו והוא אומר לא רואה חוטמו בלום וסולד ונוטף אוניו צומות ואזניו רצועות ועיניו תרוטות ועיניו מצודניות ועיניו גדולות או קטנות גדולות כשל עגל קטנות כשל אווז ובעל בוהקות רוח קצרות באה עליו וכן הנפלים באה עליו נכפה אפילו לזמן מרובה: [4] איזה הוא מרוח אשך זה הקולוטום שנכנסה רוח באשכיו דברי ר' עקיבא ר' ישמעאל אומר זה השחוף פרסתו חלולה עקומה

2 סס מ' | 5 סס | 10 ת אמור (ל"ח ג') | 11 ויקרא כ"א י"ח | 12 מ' | 21 סס | 22 מ"ל | 26/27 דבריס ט"ו י"ט | 27 ע' לעיל 490_{38} | 29 מ"ג | 37 סס |

4 לא < ב | 4 או אין לה | 5 לא < | 6 עכוז] עב זו | 6 אחד | 8 ניטלו] נקבו ב | 8 קרבים | 13 את] אחת | 18 בחסיסה | 23 הגומי' | 23 שיש לה קרנים < | 23 גמום | 24 צומח] צומם | 24 צומם | 28 אונדרגום ב | 35 טרוטות | 35 מלודניות | 36 וכן] ובין | 37 הקליטים |

דומה למגל שוקו נתן באמצע רגלו מכיש מלמעלה ומפסיע מלמטה כעל הפיקון
ושיופגד אצבעותיו גדומות אצבעותיו מורכבות זו על זו או שהיתה אצבע גדולה עקומה
פסול: [5]היתה בו שומא אם יש בה שיער פסול אין בה שיער כשר גדולה פסול
קטנה כשר וכמה היא גדולה רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסור האיטלקי:
[6]יתרת אם יש בה עצם פסל אם לאו כשר יתיר כגון שהוא אמר אצבעות ידיו
ואצבעות רגליו שש ושש ר' יהודה מכשיר ור' יוסי פוסל: [7]אמר ר' יהודה מעשה
בא לפני ר' טרפון ואמר כמותו ירבו כוהנים גדולים בישראל אמר לו ר' יוסי כך
אמר כמותו יתמעטו נתינים ממזרין בישראל: [8]איטר בין בידיו בין ברגליו פסול
השולט בשתי ידיו כאחת רבי פוסל וחכמים מכשירין: [9]הזיוד והליפוד והתיטוז
והלימון ולויקן ועקלן וקלבן והיקשן פסולין באדם וכשרין בבהמה:

ו [1]הבא אחר נפלים אע"פ שיצא בן שמונה ובן תשעה שיצא ראשו מת בכור
לנחלה ואין בכור לכהן שנ' לא יוכל לבכר את בן האהובה וגו' זה הכלל כל
שיצא ראשו ורובו בחיים פוטר את הבא אחריו מן הבכורה אבל לא חמש סלעים
של בן: [2]שתי נשים של שני אנשים שלא ביכירו וילדו שני זכרים במחבא מת אחד
מהן שני בכור לנחלה ואין בכור לכהן ילדה היא וכהנת היא ולוייה היא והאשה
שכבר ילדה שני זכרים בכור לכהן ואין בכור לנחלה מת אחד מהן או שהיה זכר
ונקבה אינו בכור לא לנחלה ולא לכהן: [3]יש שנותן על ידי עצמו יש שאביו נותן
על ידיו יש שהוא ואביו נותן על ידיו יש שהוא ואביו נותנין לא הוא ולא אביו נותנין
איזה הוא שנותן על ידי עצמו הורתו שלא בקדושה ולידתו שלא בקדושה נותן על
ידי עצמו ספק בן תשעה לראשון ובן שבעה לאחרון נותן על ידי עצמו שתי נשים
של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא ומת אחד מהן השני נותן על
ידי עצמו: [4]איזהו שאביו נותן על ידיו שתי נשים של שני אנשים שלא ביכירו
וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים וזה נותן חמש סלעים לכהן נתן האב
חמש סלעים ומת האב השני חייב והבנים פטורין: [5]ילדה היא וכהנת היא ולויה היא
והאשה שכבר ילדה שני זכרים אביו נותן על ידיו מת אחד מהן או שהיה זכר ונקבה
לא הוא ולא אביו נותנין: [6]איזה הוא שהוא ואביו נותנין שתי נשים של שני
אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים לכהן וזה נותן
חמש סלעים לכהן נתן האב חמש סלעים ומת האב השני חייב והבנים פטורין מת
אחד מן הבנים הבן השני חייב והאבות פטורין נתן האב חמש סלעים ומת אחד מן
הבנים הרי כולן פטורין: [7]אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה של שני אנשים וילדו
שני זכרים מת אחד מהן תוך שלשים הרי כולן פטורין: [8]שתי נשים של שני אנשים
שלא ביכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נתן חמש סלעים לכהן וזה נותן חמש סלעים
לכהן נתן האב חמש סלעים לכהן ומתו הבנים עד שלא חלקו בנכסי אביהן חייבין
משחלקו בנכסי אביהן פטורין ר' יהודה אומר אף משחלקו בנכסי אביהן אם יש
לזה בעשרה דינרין משל אביהן חייבין ואם לאו פטורין: [9]שתי נשים שלא בכרו
וילדו שני זכרים במחבא נותנות עשר סלעים לכהן מת אחד מהן בתוך שלשים יום
מוציאות מידן ר' יהודה אומר אם לכהן אחד נתנו מוציאות מידו אם לשני כהנים
נתנו אין יכולין להוציא מידו שהמוציא מחברו עליו הראיה: [10]לפדות את עצמו
ולעלות לרגל פודה את עצמו ואחר כך עולה לרגל ר' יהודה אומר עולה לרגל ואחר

5 מ"ה | 5/6 ס"ב כ"ה כ' | 6 מ"ה: | 8 סס | 11 מ"ו | 12 דבריס כ"ה ט"ז | 14 מ"ח | 17 מ"ס: | 31 סס | 35 קידושין כ"ט | 38 נדרים ל"ח |

1 כעל הקופין | 2 והשיופצד | 2 גרומות | 2 מרוכבות | 6 יוסי > | 9 והליפיז | 9 והתימיז | 10 והלימיז | 13 במחוה (וכן לקמן וע' לעיל 255_1) | 16 בכור > ב | 17 לא > ב | 25 זכרים > |

כך פודה את עצמו שזו מצוה עוברת ללמוד תורה ולישא אשה לומד תורה ואחר
כך נושא אשה ר' יהודה אמר אם אין יכול לישב בלא אשה נושא אשה ואחר כך
לומד תורה הוא ללמוד תורה ובנו ללמוד תורה הוא לישא אשה ובנו לישא אשה
הוא קודם את בנו ר' יהודה אומר אם היה בנו זריז ותורה מתקיימת בידו בנו קודמו:
[11]מעשה באחד שהרצה את בנו ללמוד תורה הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו ר'
יוסי למלאות לו חבית מים ולהדליק לו את הנר: [12]חמש סלעים של בן שלשים של
עבד חמשים של אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולן בשקל הקדש ובמנה
צורי וכולן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ ממותר שקלים הראויין ופדין מעשר שני
שאין באין אלא מן המטבע: [13]עגל זה לפדיון בני אין בנו פדוי אבל אם אמר
עגל זה בחמש סלעים לפדיון בני וטלית זה בחמש סלעים לפדיון בני בנו פדוי
אבל אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ואפילו אמר עבד זה בחמש
סלעים לפדיון בני וקרקע זו בחמש סלעים לפדיון בני אין בנו פדוי: [14]נתן האב
חמש סלעים לחמשה כהנים בנו פדוי נתנן לו זו אחר זו זו בנו פדוי נתנן
לו חזר ונטלן הימנו בנו פדוי כך היה ר' טרפון עושה נוטלן הימנו וחוזר ונותנו לו:
[15]אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהן רבי אומר
אומר אני שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם שאף
שלא השביחו בשלהן: [16]כיצד היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים ופרה
רועה באפר בכור נוטל פי שנים בזרוע ובלחיים ובקבה ר' אומר כל דבר שלא פילפלו
בו יתומים לאחר מיתת אביהם בכור נוטל פי שנים ואין נוטל פי שנים אלא בכל
אשר ימצא לו אבל בנו בתים ונטעו נטיעה הכל שוין שנוטל פי שנים: [17]כיצד
נוטל פי שנים ירשו שטרי חוב נוטל פי שנים יצאו עליו שטרי חוב נותן פי שנים
אם אמר אי אפשי שלא ליטול ושלא ליתן הרשות בידו: [18]כיצד אין נוטל בראוי
כבמוחזק מת אביו בחיי אביו נוטל פי שנים מנכסי אביו ואין נוטל פי שנים מנכסי
אבי אביו ואם היה אביו בכור נוטל פי שנים אף מנכסי אבי אביו: [19]הבכורה
והיורש את אשתו והמיבם את אשת אחיו והמתנה נזק וחצי נזק ותשלומי כפל ותשלומי
ארבעה כולן אין נוטלין בראוי כבמוחזק אבל נותן להן משדה החוזרת ביובל ר'
יוחנן בן ברוקה אומר היורש את אשתו בני משפחה נותנין לו מעות ומוציאין מידו
שנאמר לא תסוב נחלה ממטה למטה אחר וגומר:

ז [1]מעשר בהמה נוהג בגדולים ובקטנים בזכרים ובנקבות בתמימים ובבעלי מומים
ומעשרין אותן משנה לחברתה שנ' עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד
מעשר דגן ואחד מעשר בהמה דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים שנה שנה של שנה
אתה מעשר ואי אתה מעשר משנה לחברתה: [2]גדיה שילדה שלש בנות ובנות שלש
שלש נכנסות לדיר להתעשר אמר ר' שמעון אני ראיתי גדייה שמתעשרת בת שנתה
היתה לו בהמה של שתים ושלש שנים אם מכיר בה של שנה שנה בפני עצמה
נכנסת לדיר להתעשר אם לאו אין נכנסת לדיר להתעשר: [3]מעשר בהמה מצטרף
מלא רגל רועה ולא מלא רגל בהמה מהלכת כמה רגל בהמה שנים ושלשים מיל
כיצד היו לו חמש בכפר חנניה וחמש בכפר עותני וחמש בצפורי הרי אלו מצטרפות
חמש בכפר חנניה וחמש בצפורי אין מצטרפות עד שיהיו לו אפילו אחת בציפורי
היו לו בעבר הירדן מכאן ומכאן כגון השולמי ונמירי ושתי אבטיניות אין מצטרפות

5 מ"ט: | 9 כ"ה | 15 ע' לעיל 407_{30} | 17 סס | 24 כ"ב גיטין מ"ח | 28 במדבר ל"ו ט' | 29 כ"ג; ע' ר"ה כ"ד ל' (ה' ה') | 30 דברים י"ד כ"ב וע' ש סס | 31 סס | 32 כ' כ"ה | 35 נ"ד: |

1 תורה > | 17 ופרה > | 20 בתים] בניין | 20/21 כיצד ... נותן פי שנים > | 24 אביו > | 28 ולא פ | 37 בספר . . בספר | 37 וחמש בספר בצפורי | 38 בספר | 38 אין מצטרפות > | 39 ונמירי] ומגרי |

1 זו עם זו ואין צריך לומר בארץ וחוצה לארץ: [4]נהר היוצא ממערת פמיים ועובר
בימה של סופני ובימה של טבריה אף על פי ששמו ירדן אין מתחשב עם הירדן
איזהו ירדן מבית יריחו ולמטה: [5]איזהו ליקות כל שמכרו לו וחוזר ולקחו הימנו או
שנתנו לו במתנה וחוזר ולוקחו הימנו אבל הלוקח עובר פרתו של חברו אף על פי
5 שילדה אצל בעלים נכנסת לדיר להתעשר: [6]הכל נכנם לדיר להתעשר חוץ מן כלאים
והטרפה דברי ר׳ אליעזר בן יהודה איש ברתותא שאמר משום ר׳ יהושע אמר ר׳
עקיבא אני שמעתי משמו אף יוצא דופן ומחוסר זמן והיתום אבל איזה הוא כלאיים
רחל שילדה מן גדי אפילו כמין כבש ועז שילדה מן הכבש אפילו כמין גדי טרפה
כמשמעה יוצא דופן כמשמעו אין פחות משמונת ימים ר׳ שמעון אומר מחוסר זמן
10 נכנם לדיר לחתעשר: [7]הנרבע והמוקצה והנעבד אתנן ומחיר וטומטום ואנדרוגינום
אין נכנסין לדיר להתעשר ר׳ שמעון בר׳ יהודה אומר משם ר׳ שמעון טומטום
ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר שכל מקום שנ׳ זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס
מן הכלל: [8]איזהו אתנן כל שנתן לה עובר פרתו וחוזר ולקחו הימנה איזהו מחיר
כלב שהחליף לו עובר פרתו וחזר ולקחו הימנו: [9]שלש גרנות למעשר בהמה בפרס
15 הפסח ובפרס עצרת ובפרס החג אין להן קצבה דברי ר׳ עקיבא ר׳ יוסי בר׳ יהודה
אומר אין פחות מחמשה עשר יום קודם לרגל אמר ר׳ שמעון בן עזאי הואיל ואילו
אומר׳ באחד באלול ואלו אומר׳ באחד בתשרי האלוליין מתעשרין בעצמן כיצד נולדו
לו חמשה באב וחמשה באלול חמשה באלול וחמשה בתשרי וחמשה באב וחמשה
בתשרי אין מצטרפין חמשה בתשרי וחמשה באב הרי אלו מצטרפין: [10]כיצד
20 מעשרין מעמיד אימהות מבחוץ והן גועות והבנים יוצאין לקראתן יצא שמיני ותשיעי
כאחד הרי זה משלים עליהם תשיעי ועשירי ירעו עד שיסתאבו עשירי ואחד עשר
כולן ימותו היה מונה ראשון ראשון מת ראשון ראשון נשחט הרי זה משלם עליהן:
[11]היה מונה והוציא ראשו ורובו מן הדיר וחזר כמניין לכל דבר מנאן רבוצין או
עומדין הרי זה משלם עליהן היה מונה וקראו חברו לדבר עמו הרי זה משלם עליהן
25 היה מונה וחשכה לילי שבת הרי זה משלם עליהן: [12]היה מונה וקפץ מן המנויין
לשאין מנויין אם מכירו פטור והן חייבין ואם לאו הרי כולן פטורין נתערב בהן יתום
או לקוח הרי כולן פטורין היה לו עשרה ומנה חמשה ומת אחד מן המנויין הרי
זה משלם עליהן משאינן מנויין אלו שמנו פטורין והשאר יצטרפו לגורן הבא:
[13]היו לו חמשה עשר לא יאמר הריני מכנים עשרה מהן לדיר אלא מכנים את כולן
30 ומונה מהן עשרה והשאר יתעשרו לשנה הבאה מנאן למפרע עשירי שבכולן מקודש
קרא לתשיעי תשיעי לעשירי עשירי לאחד עשר אחד עשר תשיעי לחולין עשירי מעשר
אחד עשר חולין: [14]קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר אחד עשר
תשיעי נאכל במומו עשירי מעשר ואחד עשר חולין קרא לתשיעי תשיעי ולעשירי אחד
עשר ולאחד עשר עשירי תשיעי חולין עשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים קרא
35 לתשיעי עשירי לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין תשיעי נאכל
במומו עשירי מעשר אחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה קרא לתשיעי תשיעי
ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש זה הכלל כל זמן שלא
נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר מקודש עד שישתוק בתשיעי ויקרא לעשירי

1 כ״ה | 3 כ״ו | 12 ע׳ לעיל 539_{27} | 13 כ״ז; ע׳ לעיל 209_{9} | 18 כ״ח: | 22 ס׳: | 31 ס׳; ת במקתי
(קט״ו ב׳) |

5 לדיר < | 22 נשחט < | 23 היה מונה וקראו חברו שורה 24, לפני היה מונה והוציא ש׳ 23 | 33/34
אחד עשר] תשיעי |

1 תשיעי ולאחד עשר עשירי: [15]בהמה שנתערב בה ספק מעשר בזמן הזה ירעו עד
שיסתאבו ספק אחד עשר הרי כולן ימותו מעשר בהמה של יתומין מוכרין אותו מפני
השב אבידה לבעלים מעשר בהמה ששמטו גידיו וקרניו ועצמיו וטלפיו וחלבו ועורו
וגיותו הרי אלו מותרין:
5

סליק פירקא ומסכתא

ערכין

10

א א [1]ר׳ מאיר אומר מרובה מדת נערכין ממדת מעריכין שחרש שוטה וקטן
נערכין אבל לא מעריכין ר׳ יהודה אומר מרובה מדת מעריכין ממדת נערכין טומטום
ואנדרוגינוס מעריכין ולא נערכין אף הכותי יהא מעריך ולא נערך: [2]נשים ועבדים
נודרין ונידרין נערכין ומעריכין אם יש להם בזמן הזה גובין מהן אם לאו כותבין
15 עליהן וגובין מהן לאחר זמן הגוים נודרין ומדירין הקיטעין ומוכי שחין אף על פי
שאין להם דמים יש להם ערכין: [3]הגוסס ובן שמונה לא נידר ולא נערך והיוצא
ליהרג לא נידר ולא נערך דברי ר׳ מאיר ר׳ חנינא בן עקיבא אומר נערך מפני שדמיו
קצובין אבל אין נידר מפני שאין דמיו קצובין ר׳ יוסי אומר נודר ומעריך ומקדיש
ואם הזיק חייב בתשלומין: [4]האשה שיוצאה ליהרג הוציא עובר את ידה ממתינין
20 לה עד שתלד שאלו ילדה היה ולדותיה נסקלין האשה שיוצאה ליהרג אמרו תנו שערי
לבתי נותנין לה מתה סתם אין נותנין לה שהמתים אסורין בהנאה: [5]ערך עני סלע
ערך עשיר כתוב בתורה היו בידו סלע ונתן הימנו שלש דינרין ולא הספיק ליתן דינר
האחרון עד שהעשיר מגלגלין עליו את הכל שאלו מתחלה נתנו פטור היו בידן
שלשים סלע ונתן מהן עשרים ותשע ולא הספיק ליתן האחרונה עד שהעשיר מגלגלין
25 עליו את הכל: [6]פרים של חג אין פחות משבעה ולא יותר על ארבעה עשר אין
פתח בטועה פחות משבעה ולא יתיר על שבעה עשר אין בנגעים פחות משבוע
אחד ולא יתיר על שלשה שבועות: [7]אין פותחין מארבעה חדשים מעוברים בשנה
לא נראה להוסיף יתיר על שמונה מעולם לא נראו ששה חדשים מעוברים בשנה זו
אחר זו: [8]במקום שאין מכירין זמנו של חדש נוהגין אחד מעובר ואחד שאינו מעובר
30 וכן בגליות נוהגין אחד מעובר ואחד שאינו מעובר היו נוהגין תמוז בזמנו והאב
מעובר ואחר כך נודע להן שאב בזמנו מניחין אותו ומונין מכאן ואילך אחד מעובר
ואחד שאינו מעובר: [9]עצרת פעמים שחל להיות בחמשה ובששה ובשבעה לא פחות
ולא יותר ר׳ יהודה אומר חל להיות בחמשה סימן רע לעולם בששה סימן בינוני
בשבעה סימן יפה לעולם אבא שאול אומר כל זמן שיום טוב של עצרת ברור סימן
35 יפה לעולם: [10]וכן מצינו שהיו ישראל עומדין לפני הר סני נמשכין לאחוריהן שנים
עשר מיל באין לפניהם שנים עשר מיל על כל דבור ודבור ארבעה ועשרים מיל היה
היום ברור והיו ישראל משתלחין מפני אש אמר להן הקב״ה לענני כבוד רבצו טל
לפני בני שנ׳ י״י בצאתך משעיר בצעדך משדי אדום והקב״ה מרביץ לפניהם
טללים וגשמים שנ׳ גשם נדבות תניף אלהים וג׳: [11]אין עצרת חל אלא ביום

11 סכת קל״ג | 13 ב׳ | 15 ע׳ לעיל 174_{11} | 16 ו׳ | 19 סנהדרין ו׳: | 21 ז: | 25 ח׳ | 32 ר״ה ו׳; י
סס (ה׳ ה׳) | 35 ב״ב קמ״ו | 38 שופטים ה׳ ד׳ | 39 תהלים ס״ח י׳ | 39 ט׳: |

11 מעריכין . . נערכין | 34/35 אבא שאול . . . לעולם < | 38 בצעדך . . . אדום < ב |
39 אלים ב |

הנף אין ראש השנה חל להיות אלא ביום הנף וביום עיבורו אחרים אומרים אין
בין עצרת ואין בין ראש השנה לראש השנה אלא ארבע ימים בלבד ואם
היתה שנה מעוברת חמשה: [12]אין נערכין פחות משלשים יום ומוסיפין עד עולם
ואין בנזירות פחות משלשים יום ומוסיפין עד עולם: [13]החליל אין דוחה את השבת
ר' יוסי בר' יהודה אומר דוחה לא היה מכה בשני חלילין אלא בחליל אחד לא היה
מחלק אלא בשל קנה מפני שמחלק יפה רבן שמעון בן גמליאל אומר הדראולים
לא היו במקדש מפני שמערבב את הקול ומקלקל את הנעימה: [15]אלו הן מכין
לפני מזבח עבדי כהונה היו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר עבדי לויה ר' יוסי אומר
משפחת בית הפגרים בית ציפרייא מימאים משיאין לכהונה רבי חנניא בן אנטיגנוס
אומר מכירן הייתי ולויים היו:

ב [1]אין פוחתין מתשעה כנורות ומוסיפין עד עולם אין פוחתין משנים עשר לוים
העומדים על הדוכן ומוסיפין עד עולם כנגד תשעה כנורות ושני נבלים ובצלצל אחד
שנ' הוא ובניו ואחיו שנים עשר כשר כשהוא אומר יהשע מלמד שאף עמהן
מן המנין לעולם לא נראית אשה בעזרה אלא בשעת קרבנה בלבד ולא נראה קטן
בעזרה אלא בשעה שהלוים אומרים בשיר: [2]לא היו אומרין בנבל וכנור אלא בפה
ר' אליעזר בן יעקב אומר צוערי לויה בני יקירי ירושלם היו בעזרת נשים ראשיהן
בין רגלי הלוים כדי ליתן תבל בנעימה שנ' ויעמד יהשע ובניו קדמיאל ובניו
בני יהודה וגו': [3]חליל שבמקדש של קנה היה ומימות משה היה פעם אחת
ציפוהו זהב ולא היה קולו ערב כמות שהיה נטלו צפויו וחזר קולו להיות ערב
לכמות שהיה צלצל שבמקדש של נחשת היה ומימות משה היה נפגם שלחו חכמים
והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים שתקנוהו ולא היה קולו ערב כמות שהיה:
[4]מכתשת שבמקדש של נחשת היתה ומימות משה היתה נפגמה ושלחו חכמים והביאו
אומנין מאלכסנדריא ותיקנוה ולא היתה כהלכתה ונטלו את פגימתה חזרה לתחילתה:
[5]אלו כלים שנפגמו בבית הראשון ולא עלתה להן ארוכה ועליהן הוא אומר נחשת
ממורט ועליהן הוא אומר כלי נחשת מוצהב טובה שנים חמודות כזהב
מלמד שהיתה יפה כשנים כזהב רבי נתן אומר שני כלים היו שנ' שנים: [6]רבן
שמעון בן גמליאל אומר שילוח היה מוצא מים בכאיסר אמרו נרחיבנו כדי שירבו מימיו
והרחיבוהו ונתמעטו מימיו וסתמוהו וחזר לתחילתו: [7]רבי יהודה אומר שבע נימין
בכנור בזמן הזה שנ' שובע שמחות את פניך לימות המשיח שמונה שנ' למנצח
על השמינית על נימא שמינית לעתיד לבוא בעשרה שנ' הודו לי"י בכנור
בנבל עשור זמרו לו: [8]שדה אחווה להקל ולהחמיר כיצד אחד המקדיש בפרדסות
ספוסטא ובחולית של מחוזא נותן חמשים סלע לבית כור ר' יהודה אומר אף המקדיש
בפרדסות ירחו ובחולית של יבנה נותן חמשים סלע לבית כור: [9]שדה מקנה נותן
שויו שנ' וחשב לו הכהן את מכסת ערכך אין מכסת אלא שויה דברי ר'
יהודה אמר לו ר' אלעזר אם אין כל שויה הוא נותן מה תלמוד לומר וחשב
אלא נאמר כאן וחשב ונאמר להלן וחשב מה וחשב האמור להלן סלע לבית
כור אף וחשב האמור כאן חמשים סלע לבית כור: [10]ראה כמה החמירה תורה
בין חומסי חמס לאומרי לשון הרע שאונם ומפתה וחומס חמס נותן חמש

11 י"ג | 13 ד"ה א' כ"ה ט' | 15 י"ג | 17/18 עזרא ג' ט' | 18 י': | 24 שם י' ו' סוכה נ"א ב' (ה' ו') |
24/25 מלכים א' ז' מ"ה | 25 עזרא ח' כ"ז | 29 תהלים ט"ז י"א | 30 שם ל"ג ב' | 31 י"ד | 34 ויקרא כ"ז
כ"ג | 36 שם, שם י"ח | 37 ט"ו: |

13 ואחיו ובניו פ | 21 והביאו < ב | 17 ישע בניו ואחיו פ | 21 של מצרים < | 23 כהלכתה]
מפטמת כראשונה | 25 כלי < ב | 29 בזמן הזה] היה | 32 ספימטא ב | 35 אם < | 35 אלא < |

סלעים ואינו לוקה המוציא שם רע לוקה ונותן מאה סלע החמירה תורה
דברים מן המעשה נאמר ומכה אביו ואמו מות יומת ונאמר ומקלל
אביו ואמו מות יומת זה בסקילה וזה בחניקה החמירה תורה דברים
מן המעשה: [11]ר' אלעזר בן פרטא אומר הרי הוא אומר וימותו האנשים
מוציאי דבת הארץ וגו' על מה הוציאו שם רע על עצים ועל אבנים והלא
דברים קל וחומר ומה אם אלו שלא הוציאו שם רע אלא על עצים ועל אבנים
נענשו ולא עונש מועט אלא עונש מרובה ולא עונש לשעה אלא עונש לדורות המוציא
שם רע על חברו כיוצא בו על אחת כמה וכמה: [12]עני ועשיר שהעריכו את עני
ועשיר זה נותן לפי משהו וזה נותן לפי משהו: [13]הרי עלי ערך סתם זה מביא את
המועט שבערכין וכמה הוא מועט שבערכין חמש סלעים: [14]האומר ערכן של עשרה
עלי אם היה עני נותן על ידי כולן ערך עני אם עשיר נותן על ידי כולן ערך עשיר
עני והעשיר נותן על ידי כולן ערך עשיר עשיר והעני נותן על ידי כולן ערך עני ר'
יהודה אומר ערך עשיר הואיל ובא לכלל עושר שעה אחת: [15]האומר ערך פלוני
זה עלי הרי זה נותן סלע דברי ר' מאיר שנאמר וכל ערכך יהיה בשקל הקדש
וחכמים אומרים אין נותן אלא לפי השג יד שנ' על פי אשר תשיג יד הנודר
יעריכנו: [16]עני שהעריך את עצמו אין אומרין לו לך לוי לך עשה מלאכה והבא
ערך עשיר אלא מוטב שיביא ערך עני עכשיו ואל יביא ערך עשיר אלא לאחר זמן:
[17]ר' יהודה אומר היה אביו חולה או מסוכן או שהיתה ספינתו במדינת הים ויביא
ערך עשיר אלא מוטב שיביא ערך עני עכשיו ואל יביא ערך עשיר לאחר זמן: [18]ר'
אלעזר אומר היה חייב קרבן עולה ויורד אין אומרים לו לך לוה לך עשה מלאכה
והבא קרבן עשיר אלא מוטב שיביא קרבן עני עכשיו ואל יבוא קרבן עשיר לאחר
זמן: [19]ר' שמעון אומר הקטר חלבים כשרין למוצאי שבת אמרה תורה ידחו את
השבת בזמן ואל יקרבו למוצאי שבת בלא זמנו וכן הוא אומר חכם לב יקח מצות
העושה מצותו מצוה:

ג [1]האומר הרי עלי שרביט מלא קומתי מביא מלא קומתו שרביט שאינו נכפף
מעשה באימא של רימטיא שהיתה בתה חולה ואמרה אם תעמוד בתי מחוליה אתן
משקלה בזהב עמדה מחליה עלתה לירשלם ושקלתה זהב: [2]משקל ידי עלי נותן
עד האציל משקל רגלי עלי נותן עד הארכובה כיצד הוא עושה מביא חבית מלאה
מים מכנים ידו לתוכה עד האציל מכנים רגלו לתוכו עד הארכובה ומביא בשר חמור
גידים ועצמות שוקל ונותן לתוכה בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות ואף שאין
ראיה לדבר זכר לדבר אשר בשר חמורים בשרם דברי ר' יהודה אמר לו ר'
יוסי האיך אפשר לכון בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות אמר לו ר' יהודה אומדין
אותו אמר לו ר' יוסי עד שאומדין אותו יאמד את היד כמה היא שוקלת ואת הרגל
כמה היא שוקלת: [3]חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו ר' יהודה אומר קונסין אותו ונותן
ערך כולו חצי דמי עליו נותן חצי דמו ר' יוסי בר' יהודה אומר קונסין אותו ונותן
דמי כולו: [4]האומר ערכו של פלוני עלי מת הנערך המעריך חייב: [5]חומר בדמים שאין
בערכין ובערכין שאין בדמים שהדמים נוהגין באדם ובבהמה בחיים ובשחוטים בשלמים
ובאיברין ובאין שלא בהשג יד מה שאין כן בערכין: [6]חומר בערכין שערכין יש
להן קיצבה מן התורה מה שאין כן בדמים האומר ערך פלוני עלי ומת חייב דמי

2 שמות כ"א ט"ו, י"ז | 4/5 במדבר י"ד ל"ז | 8 י"ד | 13 ז: | 14 ויקרא כ"ז כ"ה | 15 שם שם ח' | 16
כ"ד | 18 י"ז י"ח | 25 י"ט | 27 שם | 31 יחזק' כ"ג כ' | 36 כ'; י' מגלה ע"ה ב' (ל' ד') |

3 ואמו מות יומת] וגו' ב | 11 אם עשיר] עשיר | 23/24 בלא זמנו . . . מצוה < | 27 זהב | 28
מלאה < ב | 29 עד הארכובה < |

בהמה זו עלי ומת חייב דמי בהמה זו עלי ומתה בהמה הנודר חייב: [7]חומר באדם
שאין בבהמה ובבהמה שאין באדם שהאומר דמי בהמה זו עלי מתה חייב דמי פלוני
זה עלי ומת פטור חומר בערכין שנוהגין באדם ואין נוהגין בבהמה: [8]המקדיש
מעשה ידי אשתו הרי זה מעלה לה פרנסה מתוכן והשאר הקדש המקדיש מעשה
ידי עבדו הרי זה מעלה לו פרנסה מתוכן והשאר הקדש המקדיש את עצמו
הרי זה עושה ואוכל לא הקדיש אלא דמיו: [9] ראשו של עבד זה הקדש הוא והקדש
שותפין בו ראשו של חמור זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ראשו של עבד מכור
לך משלימין ביניהן ראשו של חמור זה מכור לך משלימין ביניהן: [10]ראשה של
פרה זו מכור לך לא מכר אלא ראשה ולא עוד אלא אפילו אמר ראשה של פרה
זו הקדש לא הקדיש אלא ראשה: [11]שור זה עולה השור עולה ומועלין בו ואין
חייבין באחריותו שור זה עלי עולה השור עולה ומועלין בו וחייבין באחריותו: [12]דמי
שור זה עולה השור חולין ואין מועלין ואין חייבין באחריותו דמי שור זה עלי עולה
השור חולין ואין מועלין בו אבל חייבין באחריותו: [13]בית זה הקדש הבית הקדש
ומועלין בו ואין חייב באחריותו בית זה עלי הקדש הבית הקדש ומועלין בו וחייבין
באחריותו דמי בית זה הקדש הבית חולין ואין חייבין באחריותו דמי בית זה עלי
הקדש הבית חולין ואין מועלין בו אבל חייבין באחריותו: [14]חייבי נדרים ונדבות
והערכין והחרמים והקדשות בית דין ממשכנין אותן ואם מתו היורשין חייבין להביא:
[15]חייבי חטאות ואשמות והדמים אין בית דין ממשכנין אותן ואם מתו אין היורשין
חייבין להביא והדמים שנישומו הרי הן כערכין: [16]עולות הבאות עם חטאות בית
דין ממשכנין אותן ואם מתו היורשין חייבין להביא הביא חטאתו ולא הביא עולתו
בית דין ממשכנין עליה ואם מתו היורשין חייבין להביא ראייה הביא עולתו ולא הביא
חטאתו אין בית דין ממשכנין עליה ואם מתו אין היורשין חייבין להביא: [17]חייבי
עולות והדמין ושלמין וערכין וחרמין והקדשות ונדרים ונדבות וחטאות ואשמות וצדקות
ומעשרות ולקט שכחה ופאה ובכור ומעשר בהמה והפסח כיון שעברו עליהן שלש
רגלים עובר עליהן משום בל תאחר: [18]ר' שמעון אומר שלש רגלים כסדרן וחג
המצות ראשון ר' אלעזר בר' שמעון אומר כיון שעבר עליו חג הסכות עובר עליהן
משום בל תאחר ואחד הבכור והמעשר ואחד כל הקדשים שהקדישן שנה של רגלים
ורגלים של שנה עובר עליהן משום בל תאחר:

ד [1]שום היתומים שלשים יום ושום הקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב ד
בהכנסת פועלין ובהוצאת פועלין אומרין כמה סימניה כמה היתה יפה וכמה היא
רוצה לפדות על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו כשם שהדיוט קדם
את הדיוט הרי זו קדימה לעולם כך הדיוט קדם את הגבוה הרי זו קדימה לעולם:
[2]מטלטלין של הקדש ונטע רבעי ומעשר שני שאין דמיו ידועין נפדין על פי שלשה
לקוחות ולא על פי שלשה שאין לקוחות מום שברגליו הרי זה שחט על פי הכנסת
דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמייה לא ישחטו אלא על
פי מומחה: [3]המקדיש את הבהמה ומתה יש לה פדיון המקדיש את המתה אין לה
פריון הפודה מיד הקדש שלא ביקורת הקדש פדוי שיד הקדש על העליונה פרה זו
בחמש סלעים תחת פרה של הקדש טלית זו בחמש סלעים תחת טלית של הקדש

3 ע' לעיל 266_{18} | 6 ר' | 8 ע' לעיל 510_{35} | 10 כ': | 13 חולין קל"ט | 16 כ"ח | 19 מנחות ד' | 22 ע' לעיל ג' ה' | 29 כ"ח; י' נזיר כ"ג ד' (ה' ח') | 33 ע' לעיל 415_{1} | 36 ב"מ כ"ז |

1/3 דמי בהמה . . . ומת < ב | 13 אבל . . באחריותו < | 17 והחרמים] והדמים | 21 מתו < על | 21 חייבין < | 27 ואחד כל הקדשים] ואח"כ מקדשין | 30 כמה] שדה ב | 33 שאין < | 38 בחמש סלעים . . בחמש סלעים < |

פדוי שיד הקדש על עליונה פרה זו בחמשים סלעים תחת פרה של הקדש טלית זו
בחמש סלעים תחת טלית של הקדש ראשונה טעונה חומש ושנייה אין טעונה חומש:
[4]משכו במנה ולא הספיק לפדותו עד שעמד במאתיים הרי זה נותן מאתים שנאמר
ונתן הכסף וקם לו אם נתן הכסף הרי אלו שלו ואם לאו אינו שלו משכו במאתים
ולא הספיק לפדותו עד שעמד במנה הרי זה נותן מאתים שאמירתן לגבוה כמסירתן
להדיוט פדאו במנה ולא הספיק למושכו עד שעמד במאתים מה שפדה פדוי פדאו
במאתים ולא הספיק למשכו עד שעמד במנה מה שפדה פדוי שהקדש פדייתו היא
משיכתו רבן שמעון בן גמליאל ור' יוחנן בן ברוקה אומ' אף מעשר שני פדייתו
היא משיכתו: [5]המקדיש את נכסיו ונתן עיניו לגרש את אשתו ר' אליעזר אומר
ידירנה הנאה וגובה כתובתה מן הקדש ואם רצה להחזיר יחזיר ר' יהשע אומר אם
רצה להחזיר לא יחזיר ובית הלל אומרים אם רצה להחזיר לא יחזיר ר' אליעזר
אומר כדברי בית שמאי ור' יהשע אומר כדברי בית הלל: [6]הקדיש תשעים מנה
והיה חובו מאה מנה מוסיף את דינר ופודה מיד הקדש אפילו בדינר שאין הקדש
יוצא ידי פדיון רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה חובו מרובה על הקדשו לא
הקדיש כלום אף על פי שאמרו חייבי הקדשות בית דין ממשכנין אותו ונותנין לו
מזון שלשים יום וכסות שנים עשר חדש במה דברים אמורים בזמן שבית דין נוקקין
להן אבל דברים שאין בית דין נוקקין להן נותנין לו מטה מוצעת סנדליו ותפיליו
ר' אליעזר אומר אם היה אכר נותנין לו צמדו ר' אליעזר אומר חמר נותנין לו שני
חמורים: [7]המקדיש את נכסיו והיו בהן עבדים אין אומרים להאכיל את העבדים
ולהלביש בשביל שיבאו דמים הרבה ולא עוד אלא אפילו מרגליות בכפר קטן אין
להקדיש אלא מקומו ושעתו: [8]אין מקדישין לפני יובל פחות משתי שנים של
תבואה שנ' וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הא אם הקדישה ביובל
הרי זו מקודשת: [9]שנים אין פחות משתים לא כשם שאין מקדישין פחות משתים
כך אין גואלין פחות משתים תלמוד לומר ונגרע מערכך אפילו שנה: [10]נמצאת
אומר יובל ארבעים ותשע שנה ארבעים ותשע סלעים ותשע פודיונין אכלה
הקדש כעשר וכחמש עשרה שנים הבעלים גודעין הימנו סלע ופונדיון לשנה אכלה
היא בעשר ובחמש עשרה שנים נותן סלע ופונדיון לשנה: [11]המקדיש שדהו בשעת
היובל נותן בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף בית זרע חומר שעורים אבל
לא במדה אחד שדי כור ואחד שדה אילן ואחד שדה קנים במדה הזאת פחות מכן
או יותר על כן נותן לפי חשבון: [12]היו שם נקעים עמוקין עשרה טפחים או סלעים
גבוהין עשרה טפחים הרי הן אין מוקדשין ונמדדין עמה פחות מכן נמדדין עמה
ומוקדשין: [13]הבית והבורגין והמגדל והשובך שבתוכה הרי הן נמדדין עמה כשהן
נפדין נפדין כבתי חצרים הקדיש את השדה וחזר והקדיש את האילן כשהוא פודה
את האילן בפני עצמה ואת השדה כשדה אחוזה הקדישה וגאלה אין יוצא מידו
ביובל: [14]גאלה בנו יוצא לאביו ביובל גאלה אחר או אחד מן הקרובים גאלה מידו
אין יוצא לו ביובל אין לך קם תחת האב ליעידה ולעבד העברי ולשדה אחוזה אלא
הבן בלבד: [15]הגיעו היובל ולא נגאלה הכהנים נכנסים לתוכה ונותנין לו את
דמ"ה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר נכנסין ולא נותנין ר' אלעזר אומר לא
נכנסין ולא נותנין אלא נקראת שדה רטושין עד יובל שני הגיע יובל שני ולא

1 ע' לעיל 335_{24}, 24_{25} | 4 לא נמלא פסוק זה ע' ויקרא כ"ז י"ט | 9 כ"ג | 19 סס | 21 כ"ד | 22 ויקרא כ"ז י"ח | 24 סס | 24 כ"ה | 27 סס | 30 ת במקתי (ק"ל א') | 35 כ"ה כ"ו | 37 כ"ז |

3 במנה < | 4 במאתים] ב"ד | 17 אבל . . . להן < | 17 לו < | 20 בשביל < | 22 אם] לא | 26/27 הבעלים . . . שנים < | 27 שדה בשנת | 29 כור < | 30 בקעים | 35 בנו < | 38/39 ר' אליעזר . . . נותנין < |

1 נגאלה נקראת שדה רטושין רטושין עד יובל שלישי לעולם אין הכהנים נכנסים
לתוכה עד שיגאלנה אחר במה דברים אמורים בשדי אחוזה שלישית אבל בשדי
מקנה שלישית מקדישין בכל שעה שירצו וגואלין בכל שעה שירצו גאלה אחר יוצא
לבעלים ביובל: [16] שדה היצא מיד הקדש לכהנים ביובל הרי היא כשדה אחוזה שלישית
5 הכהנים והלוים כשדה בערי מגרשיהן מקדשין בכל שעה שירצו וגואלין בכל
שעה גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל: [17] שדה היצא מיד הקדש לכהנים הרי הוא
כשדה אחוזה של ישראל הכהנים ולוים כשדי אחוזתן בערי מגרשיהן מקדשין בכל
שעה שירצו וגואלין בכל שעה שירצו גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל: [18] כהן שירש
את אבי אמו לוי וכן בן לוי נתין וממזר בשדה אבותיו הרי הוא כשדה אחוזה של
10 ישראל: [19] המקדיש שדהו בשעה שאינו יובל אומרים לו פדה אתה ראשון שהבעלים
נותנים חומש וכל אדם אין נותן חומש: [20] מעשה באחד שהקדיש שדהו מפני רעתה
אמרו לו פדה אתה ראשון אמר הרי שלי באיסר אמ' ר' יוסי אפילו לא אמר זה אלא
כביצה אמר לו הגעתהו שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף: [21] אמר אחד הרי שלי
בעשר סלעים ואחד אומר בעשרים ואחד אומר בשלשים ואחד אומר בארבעים ואחד
15 אומר בחמשים חזר בו של חמשים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח
שלפניו חזר בו של ארבעים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו
חזר בו של שלשים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזר בו
של עשרים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח שלפניו חזרו בהן כולם
אם נטלו מכולם עשר עשר המקח תפוס לראשון: [22] המקדיש שדי אחוזתו שלא
20 בשעת היובל בתיו ומטלטליו בין בשעת היובל ובין שלא בשעת היובל כופין את
הבעלים לפתוח ראשון אמר אחד הרי שלי בעשרים ואחד כופין את הבעלים ליתן
עשרים ושש עשרים ושנים כופין את הבעלים ליתן עשרים ושבע בעשרים ושלש
כופין את הבעלים ליתן עשרים ושמונה בעשרים וארבע כופין את הבעלים ליתן
עשרים ותשע בעשרים וחמש כופין את הבעלים ליתן שלשים פחות מכן אין כופין
25 את הבעלים שאין כופין את הבעלים אלא כנגד חומש רצו הבעלים לגאול הרשות
בידן נותנין שלשים ואחד דינר בית שמאי אומרים יש חומש לתוספת ובית הלל
אומרים אין חומש לתוספת: [23] אין אדם רשיי להקדיש את כל נכסיו אם הקדיש את
כולן הרי הן מוקדשין אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו ואם החרים את כולן
הרי הן מוחרמין: [24] ר' אליעזר אומר מאדם ולא כל אדם מבהמה ולא כל בהמה
30 משדה אחוזתו ולא כל שדי אחוזתו לפכך אם הקדיש את כולם אין מוחרמין:
[25] אמר ר' אלעזר בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את נכסיו שחס המקום
עליו על אחת כמה וכמה אדם חייב להיות חס על נכסיו: [26] ר' אלעזר בן עזריה
אומר הרי הוא אומר כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך וגו'
אפשר שהבשר מבאיש בקדרה והלא תאיב לו הא אינו אומר ואמרת אוכלה בשר
35 אלא לתיאבון יכול הוא לוקח מן השוק ואוכל תלמוד לומר וזבחת מבקרך
ומצאנך ואכלת יכול שישחטם כולם ויעלם תלמוד לומר מבקרך ולא כל בקרך
מצאנך ולא כל צאנך: [27] וכן היה ר' אלעזר בן עזריה אומר מי שיש לו עשרה

11 כ״ז | 27 כ״ז: | 29 כ״ח | 29/30 ויקרא כ״ז כ״ח | 32 כ״ח | 33 דברים י״ב כ׳ | 34 שם | 35/36 שם שם כ״א | 35 חולין פ״ד | 35 ויקרא י״ז י״ג | 37 חולין שם |

2 שלישית] של ישראל | 3 של ישראל | 4 ביובל < ב | 4 של ישראל | 7 משנה י״ז נכתב בטעות שלשה פעמים בב ובפעם אחרון מסכים עם ד | 9 לוי < | 9/10 שלישית ב | 12 אמר < | 14 בשלשים < ב | 20 ביתו ומטלטלין | 22 עשרים . . . ליתן < ב | 23 ושבע ב | 27 לאדם | 27 רשיי < | 29 ובהמה פ | 30 כולם < הרי הן מוקדשים ואם החרים את כולן | 34 אי אפשר | 34 תאיב לו] תאכלו | 36 שישחטם] יכנס בהם וישחטם |

1 מנה מתעסק בירק בקדרה בכל יום עשרים מנה מתעסק ירק בקדרה ואלפס חמשים
מנה ליטרא בשר מערב שבת לערב שבת מאה מנה ליטרא בשר בכל יום אף על
פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנ' ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי
צאן והיה מרוב עשות חלב יאכל חמאה ממאה לוג חלב יוצא לוג חמאה:
5 [28] ר' אומר הרי הוא אומר אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל וג' והלא
סופינו לרבות שירש ושלקח ושנתן לו במתנה הא אינו אומר ואמרת אוכלה
בשר אלא בהזמנה הזאת: [29] המקדיש חצי עבדו וחצי שפחתו הוא וכהן שותפין
בו: [30] חרמי כהנים שהקדישן להקדש המזבח או להקדיש בדק הבית לא עשה כלום
אבל הקדיש המזבח שהקדישו לחרמי כהנים או להקדש המזבח לא עשה כלום אבל
10 הקדש בדק הבית שהקדישו לחרמי כהנים או להקדש המזבח מה שעשה עשוי:
[31] חרמי כהנים אין להם פדיון ואין יוצאין ביובל חרמי ישראל רצו הבעלים לגאל
הרשות ביד כהן חרמי ישראל כיון שבאו ליד כהן הרי הן כחולין לכל דבר: [32] סתם
חרמים להדיוט ומפורש לגבוה שנ' כל חרם קדשי קדשים הוא לי״י ר' יהודה בן
בתירא אומר סתם חרמים לגבוה ומפורש להדיוט שנ' כשדה החרם: [33] כהנים
15 ולוים אין מחרימין דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כהנים אין מחרימין שחרמים
שלהם לוים מחרימים שאין חרמים שלהן אמר ר' נראין דברי ר' יהודה בקרקעות
כי אחוזת עולם הוא להם דבר ר' שמעון במטלטלין שאין חרמים שלהן: [34] שלשה
חרמים הן אך כל חרם אשר יחרים איש לי״י וגו' אלו חרמי כהנים כל חרם
קדש קדשים הוא לי״י אלו חרמי גבוה כל חרם אשר יחרם מן האדם לא
20 יפדה אלו חייבי מיתות בית דין:

ה [1] המוכר שדהו בשעת היובל אין מותר לגאול פחות משתי שנים של תבואה
שנ' במספר שני תבואות ימכר לך היתה שנת שביעית או שנים בשני אליהו
אינו עולה לו מן המנין נרה שנה אכלה שנה והבירא שנה עולה לו מן המנין ר'
אלעזר אומר פעמים שיוכל לאכול הימנה שלש תבואות בשתי שנים כיצד הניחה
25 ויצא היה בה תבואה לקצור וזיתים לבצור וענבים למסוק לא יאמר לו הניחה לפני
מלאה כמה שהנחתיה לפניך מלאה אלא אוכל שנה אחת ומסתלק הקנים והזמירות
ופירות שקמה בתוכה הרי הן כפירות: [2] אילן שנקצץ או שיבש שניהן אסורין בו כיצד
יעשה ימכר וילקח בהן קרקע ויאכל פירות מכרה לראשון במנה מכר לראשון ולשני
במאתים אין מחשב אלא עם הראשון שנ' לאשר מכר לו: [3] לראשון במאתים ומכר
30 לראשון ולשני במנה אין מחשב אלא עם האחרון שנ' לאיש אשר בתוכה רצה
אביו או אחיו או אחד מן הקרובין של ראשון לגאול הרשות בידו ושל שני אין
שומעין לו: [4] לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברע ויגאל ביפה לא ילוה ויגאל
לחצאין ובהקדש מותר בכולן זה חומר בהדיוט מבהקדש: [5] אמר ר' שמעון מפני
מה בהדיוט לא דחק הכתוב שאם הגיע יובל ולא נגאל יוצא הוא לבעלים ביובל
35 מפני מה בהקדש דחק עליו הכתוב שאם הגיע יובל ולא נגאלה חלוטה היא שדה
להקדיש: [6] אין אדם רשאי למכור שדה אחוזתו ולהניחם בפונדתו וליקח בהם בהמה
ליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהם בהמה דקה אפילו לעשות בהם
סחורה אלא אם כן יעני אם מכר הרי זה מכור: [7] אין אדם רשאי למכור את בתו
ולהניחם בפונדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל

3/4 ישעי' ז' כ״א כ״ב | 5 ויקרא י״ז י״ג | 11 תמורה ל״ב | 12 כ״ח: | 13 ויקרא כ״ז כ״ח | 14 כ״ח: | 18/19 ויקרא שם | 20 שם שם כ״ט | 21 כ״ט: | 22 ויקרא כ״ה ט״ו | 27 לי ב״מ ק״ד | 29 ויקרא כ״ה כ״ז | 32 לי | 36 שם |

9 אבל < | 10 להקדש בדק הבית | 30 לשני ולראשון ב | 31 של < | 34 היוצא | 34 יובל < |

בהן בהמה דקה ואפילו לעשות בהם סחורה אלא אם כן העני ואם מכר הרי זה מכור: [8]אין אדם רשאי למכור את עצמו ולהניח בפונדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהן בהמה דקה ואפי׳ לעשות בהן סחורה אלא אם כן העני ואם מכר הרי זה מכור: [9]אמר ר׳ יוסי בר׳ חנינא בוא וראה כמה קשות אבקת של שביעית כיצד אדם עושה מלאכה בפירות שביעית התחיל מוכר מטלטליו שנ׳ וכי תמכרו ממכר לעמיתך לא הרגיש התחיל מוכר שדי אחוזתו שנ׳ כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו לא באת לידו עד שמכר את ביתו שנ׳ ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה לא באת לידו עד שמכר את בתו שנ׳ ואיש כי ימכור את בתו לאמה לא באת לידו עד שלוה ברבית שנ׳ כי ימוך אחיך ומטה ונא׳ אל תקח מאתו נשך ותרבית לא באת לידו עד שמוכר את עצמו שנ׳ כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנ׳ ונמכר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנ׳ ונמכר לגר תושב אלא לעובד עבודה זרה שנ׳ או לעקר משפחת גר נעשה כומר לעבודה זרה: [10]המקדיש בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל לעולם לא גאלו צמת להקדש המוכר בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד גואל והולך כל שנים עשר חודש לא גאלו כל שנים עשר חדש צמת ללוקח מכרה לראשון ועמד הראשון ומכרה לשני הרי זה גואל מיד גואל והולך כל שנים עשר חודש לא גאלו כל שנים עשר חדש צמת לשני: [11]המקדיש בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל: [12]המוכר בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם שאם הגיע יובל ולא גאלה יוצא לבעלים ביובל בתי חצרים אף על פי שיש להם חומת גג אינו כבתי ערי חומה: [13]עיר שנפלה חומתה כל המצות הזאת נהגת בה בנה בית חוצה לה נידון כבתי חצרים: [14]בתי ערי חומה וחוצה לארץ הכל הולך אחר העקר ירשלם וערי מקלט ומעשר שני הכל הולך אחר הניף הבורגנין והמגדל והשובך שבתוכה הרי הן כבתי ערי חומה והדיריים והגנות והפרדסות שבתוכה ר׳ מאיר אומר הרי הן כבתי ערי חומה וחכמים אומרים הרי הן כשדות בית בנוי בחומה ר׳ יהודה אומר כאלו הוא בחוץ ר׳ שמעון אומר כאלו הוא בפנים: [15]בתי בדין שפתחיהם לפנים וחללן לחוץ או פתחיהן לחוץ וחללן לפנים בית שמאי אומרים אין פודין בהם מעשר שני כאלו הם בפנים אין אוכלים בהם קדשים קלים כאלו הם בחוץ בית הלל אומרים מכנגד החומה ולפנים כלפנים מכנגד החומה ולחוץ כלחוץ אמר ר׳ יוסי זו משנת ר׳ עקיבא משנה הראשונה בית שמאי אומרים אין פודין בהם מעשר שני כאלו הם בחוץ ואין אוכלים בהם קדשים קלים כאילו הם בפנים בית הלל אומרים הרי הן כלשכות את שפתחה לפנים כלפנים את שפתחה לחוץ כלחוץ: [16]אמר ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי וכי אין לנו מוקפת חומה אלא אלו בלבד הרי הוא אומר ששים עיר כל חבל ארגוב וגומר כל אלה ערי בצורות חומה גבוהה וגו׳ אלא כין שגלו ישראל לבבל בטלה מהן מצות ערי חומה וכשעלו מן הגולה מצא אלו שמוקפות חומה מימות יהשע בן נון וקדשום ולא אלו בלבד אלא כל שתביא לך במסורת שמוקפות חומה מימות יהשע בן נון כל המצוה הזאת נוהגת בה ושקדשום מכאן ואילך כל המצוה הזאת נוהגת בה: [17]חומר בבתי ערי חומה שאין בשדה אחוזה

3 ע׳ לעיל 362_{27} | 4 ע׳ לעיל 461_{11} | 6 ויקרא כ״ה י״ד | 7 שם שם כ״ה | 8 שם שם כ״ט | 8/9 שמות כ״א ז׳ | 9/10 ויקרא כ״ה ל״ה ל״ו | 11/12 ויקרא כ״ה מ״ז | 13 ל״א | 17 ל״ג | 19 שם; י׳ מגלה ע׳ א׳ (א׳ א׳) | 22 מכות י״ב; ע׳ י׳ מ״ש נ״ד ב׳ (ג׳ ח׳) | 26 ע׳ לעיל 89_{26} | 32 ל״ב | 33/34 דברים ג׳ ד׳ ה׳ | 38 ל״א |

2 מוכר | 5 שביעית] עברה | 6 במטלטלין | 8/9 וכי ימכור איש פ | 13 בית < ב | 24 והדיריים ב | 27 או פתחיהן לחוץ < | 32 הרי הן < | 32 בלשכות |

ובשדי אחוזה שאין בבתי ערי חומה שבתי ערי חומה אין יוצאין ביובל אם לא גאלה כל שנים עשר חורש צמת ללוקח מה שאין כן בשדה אחוזה חומר בשדה אחוזה שהמקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל אין מותר ליגאל פחות משתי שנים יוצאין ביובל ובגרעון מה שאין כן בבתי ערי חומה: [18]אין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה מגרש עיר ולא עיר מגרש ר׳ אלעזר אומר במה דברים אמורים בערי הלוים אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש ומגרש שדה מגרש עיר ולא עיר מגרש כדי שלא יחריבו את ערי ישראל: [19]לא יסתיר אדם את ביתו לעשותו גנה לא יטע אדם את חורבתו גנה מפני שהוא כמחריב את ארץ ישראל רבן שמעון בן גמליאל אומר נוטע אדם את חורבתו גנה שכך היא יישובה ר׳ אלעזר בנו של ר׳ יוסי הגלילי אומר אלפים אמה תחום ערי הלוים צא מהן אלף אמה מגרש נמצא מגרש והשאר שדות וכרמים:

סליק פירקא וסליק מסכתא

תמורה

א [1]המטיר אפילו בשבת הרי זה מומר וסופג את הארבעים כהנים אין ממירים בקדשי ישראל ישראל אין ממירין בקדשי כהנים שאין אדם עושה תמורה בזבח שאינו שלו: [2]בכור אצל ישראל עושה תמורה אצל הכהנים אין עושה תמורה דברי ר׳ עקיבא ר׳ שמעון בן אלעזר אומר כיון שבאו לידי כהן זה וזה אין עושין בו תמורה זו מה יעשה לה תרעה עד שתסתאב ותיאכל לבעלים במום: [3]אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים אין רשאי להמיר בין בחול בין בשבת אין משנין אותן מקדושתן אפילו מקדושה קלה לקדושה חמורה ואין צריך לומר מקדושה חמורה לקדושה קלה: [4]אמר על הבכור על השלמים הרי אלו עולה לא אמר כלום ואין צריך לומר לעולה הרי זה בכור והרי זה שלמים מחרימין אותן ומקדשין אותן הקדש עילוי: [5]אלו הם חרמים האומר חרם זה לכהן אלו הם הקדשות האומר הקדש זה לבדק הבית מן כמה הוא נותן קדשים שחייב באחריותן כגון חטאת ואשם האומר הרי זו עלי עולה הרי זו עלי שלמים נותן דמי כולן: [6]קדשים שאין חייב באחריותן כגון הבכור והמעשר והאומר הרי אלו עולה הרי אלו שלמים נותן טובת הנאתן וכמה טובת הנאתן אומר כמה אדם רוצה ליתן בעולה שאין צריך לה ליקח בכור ליתנו לבן בתו: [7]עושין תמורה באחרים עושין תמורה זה בזה עושין תמורה אחד בשנים ושנים באחד אחד במאה ומאה באחד ר׳ שמעון אומר אין עושין תמורה אלא אחד באחד שנא׳ בהמה בבהמה אמרתי ולא בהמות בבהמה אמרו לו כשם שהבהמה יחידה קרויה בהמה כך בהמות הרבה קרויות בהמה שנ׳ ובהמה רבה: [8]אמר רגלה של זו עולה אין כולה עולה אלא אותה הרגל בלבד מה יעשה לה תימכר לחייבי עולות חוץ מרגלה ודמים חולין דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה ור׳ יוסי ור׳ שמעון אומרים אין כולה עולה אמר רבי נראין דברי ר׳ מאיר ור׳ יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו ודברי ר׳ יוסי ור׳ שמעון בדבר שהנשמה תלויה בו: [9]ר׳ יוסי אומר עושין תמורה שלמין באברים עושין תמורה ברובע ונרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר וכלאים

4 ב״מ ק״ד | 18 ז׳ ט׳ בילה ל״ו | 20 ז׳ ח׳ | 22 ע׳ ת בתקתי (קי״ג) ערכין כ״ח: | 26 ל״ב, בכורות כ״ו: | 34 ויקרא כ״ז י׳ | 35 יונה ד׳ י״א | 35 י״א: ע׳ לעיל 360_5 | 39 י״; י׳ שקלים מ״ח ב׳ (ד׳ ח׳) |

38 מאיר ור׳ < |

ובטרפה וביוצא דופן ר׳ אליעזר אומר הכלאים והטרפה ויוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדישין ולא מקדישין: [10] המקדיש בעל מום למזבח עובר בחמשה לאוין משום בל תקדיש בל תשחט בל תזרק את הדם ובל תקטיר חלבו ובל תקטיר מקצתו שנ׳ תמים יהיה לרצון כל מום וגו׳ ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר אף משום בל תקבל את דמו: [11] הקדישו ולא שחטו אינו חייב אלא אחת הקדישו ושחטו וזרק את דמו חייב על כל אחת ואחת: [12] המקדיש רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר שרוע וקלוט עובר משום שמות הללו והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדישם את מומם ואין יוצאין לחולין אלא על מום קבוע בלבד: [13] המקדיש תמימין לבדק הבית חייב בעשה ולא תעשה דברי ר׳ יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משם לאו אחד בלבד המקדיש תמימים לבדק הבית אין פודין אותו אלא למזבח בלבד: [14] המקדיש בעל מום למזבח רצה לפדותו להקדש בדק הבית הרשות בידו הולד אין עושה תמורה ואין צריך לומר ולד הולד ר׳ יהודה אומר הולד עושה תמורה הצבור אין עושה תמורה: [15] בהמת צבור אין עושין תמורה שותפין אין עושין תמורה ובהמת השותפין אין עושין תמורה: [16] בהמה שחצייה קדש וחצייה חול לא עושה ולא נעשית ולא זבח הבא מחמת תמורה עושה תמורה: [17] קרבנות צבור דוחה את השבת ואת הטומאה קרבנות יחיד אינם דוחים לא השבת ולא הטומאה דברי ר׳ יהודה אמר לו ר׳ יעקב מצינו בחביתי כהן משיח ופר יום הכפורים והפסח שהן קרבנות יחיד ודוחין את השבת ואת הטומאה מצינו בפר הבא על כל המצות ושעירי עבודה זרה וחגיגה שקרבנות צבור ואינם דוחים לא את השבת ולא את הטומאה כלל אמר ר׳ יעקב כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול ליעשות מערב שבת דוחה את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול ליעשות מערב שבת אין דוחה את השבת [18] אלו דברים שבין קרבנות צבור לקרבנות יחיד שקרבנות צבור תחילת הקדשן מועלין בהן קרבנות יחיד יש מהן שמועלין בהן ויש מהן שאין מועלין בהן יש מהן חטאת מן הצאן הבא על לא הודע וכולן קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה ונאכלין ביום ובלילה מה שאין כן בקרבנות יחיד קרבנות יחיד עושין תמורה ובאים בשותפות יש מהן חטאת הצאן הבאה על לא הודע וכולן קדשים מיתה וחטאת נקבה אשם ודאי ואשם תלוי ובאין מן המעשר וטעונין סמיכה מה שאין בקרבנות צבור: [19] אלו דברים שבין בהמה לעופות שהבהמה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בצבור כיחיד ויש בה חטאת מיתה וחטאת נקבה ואשם ודאי ואשם תלוי ותודה ושלמים ובאה מן המעשר וקרבה בבמה וטעונה סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק וטעונה מתן ארבע ויש מדמה נכנס לפנים ולפני ולפנים מה שאין כן בעופות: [20] אלו דברים שבין עופות לבהמה שהעופות תחלת הקדישן מועלין בהן ובהמה יש הימנה שמועלין בה ויש הימנה שאין מועלין בה והוכשרו להביא נקבות כזכרים לעולות ובעלי מומין כנקבות לגבי מזבח ויש מהן חטאת העוף הבאה על הספק וכולן קדשי קדשים ונאכלים לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה ונאכלין ליום ולילה מה שאין כן בבהמה: [21] ואלו דברים שבין מנחות לעופות שהמנחות נוהגות בציבור כיחיד ודוחות את השבת ואת הטומאה וטעונות הגשה ותנופה וטעונות כלי ודברים אחרים הבאין חובה להן מה שאין כן בעופות: [22] ואלו דברים שבין עופות למנחות שהעופות באין בשותפות ומתירין מחוסרי כפרה והותר

2 ו׳ ת תמור (ל״ח ד׳) | 3/4 ויקרא כ״ב כ״א | 8 ז׳ | 10 ל״ג | 13 י״ג; י פסחים ל״ז א׳ (ח׳ ד׳) | 14 י״ב | 15 י״ד | 22 מעילה ז׳: | 32 מעילה ט׳ | 36 פסחים ע״ו: | 38 מנחות ק״ד |

2 משום > | 9 לאו > | 9/10 המקדיש . . . בלבד > ב | 23 יחיד > | 26 הצאן . . . קדשים > |

מכלל אסורן בקדש וחייבים עליה בחוץ מה שאין כן במנחות: [23] ולד חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה עושה תמורה ושאבדה ושנמצאת עד שלא כפרו הבעלים עושה תמורה משכפרו בעלים אין עושה תמורה רבי שמעון אומר אף שכיפרו הבעלים ושעיברו שנתה יהו מיתות ובציבור מצינו בולד חטאת ובתמורת חטאת ובחטאתו שמתו בעליה ביחיד דברים אמורין ולא בצבור אף אלו ביחיד דברים אמורין ולא בצבור: [24] חומר בזבח שאין בתמורה ובתמורה שאין בזבח שהזבח דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהג בצבור כיחיד ועושה תמורה מה שאין כן בתמורה חומר בתמורה שהתמורה קדושה חלה עליה בעולת מום קבוע מה שאין כן בזבח ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר שגגה בזדון:

ב [1] המפריש נקבה לעולה תרעה עד שתסתאב ותימכר ויפלו דמיה לנדבה ר׳ שמעון אומר אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה אפילו ובל אפילו אבנים ימכרו ויביא בדמיהן עולה: [2] המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה: [3] המפריש נקבה לפסח תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה פסח ר׳ שמעון בן יהודה אומר משם ר׳ שמעון תמכר שלא במום ילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח ר׳ אלעזר אומר הוא עצמו יקרב פסח: [4] תמורת הפסח ולד תמורת פסח ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהן שלמים ר׳ אלעזר אומר ולדות עצמן יקרבו שלמים ולד תמורת שלמים ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהן שלמים ר׳ אלעזר אומר ולדות עצמן יקרבו שלמים: [5] המפריש נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו עשה תמורה ר׳ שמעון אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו אין עושה תמורה אין לך דבר שהוא עושה תמורה אלא דבר הרועה ומסתאב אמר ר׳ רואה אני דברי ר׳ שמעון בפסח שמא הקדיש הפסח באו שלמים: [6] המפריש אשמו ואבד והפריש אחר תחתיו ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון והרי שניהם עומדין יביא את איזה מהן שירצה והשני ירעה עד שיסתאב וימכרו ויפלו דמיו לנדבה: [7] המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן אשם עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאלו ומאלו אשם ויקרב והשאר יפול לנדבה: [8] המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן אשם עד שנמצאו מעות המעות יביא בהן אשם ויקרב ואשם ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה: [9] המפריש אשמו ואבד הפריש מעות תחתיו ולא הספיק ליקח בהן עד שנמצא אשם אשם יקרב והמעות יפלו לנדבה: [10] המפריש אשמו ואבד והפריש אחר תחתיו והקריבו ואחר כך נמצא הראשון ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ר׳ אלעזר אומר יביא בדמיו עולה: [11] המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהן ולקח בהן אשם והקריבו ואחר כך נמצא מעות הראשונות יפלו לנדבה ר׳ אומר ילכו לים המלח ר׳ אלעזר אומר יביא בהן עולה והלא אף הנדבה עולה היה מה בין דר׳ אליעזר לדברי חכמים ר׳ אליעזר אומר עושה תמורה וחכמים אומרים אין עושה תמורה: [12] המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאה הראשונה והרי שתיהן תמימות אחת מהן תקרב ושנייה תמות דברי ר׳ אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב ובעלת מום תשחט נשחטה בעלת מום עד שלא

6 יומא כ׳ | 10 ע׳ לעיל 172_6 | 16 סב 172_2 | 23 סב 171_{22} | 25 כב 525_1 | 27 סב | 29 סב |

7/8 בתמורה . . . מה שאין כן > ב | 10 ירעה | 20 המפריש] המקריב ב ד (ובדפוס ווילנא המפריש) | 25/34 המפריש . . . לים המלח > ב | 35 בהן] בדמיו ב | 38 אחת מהן] ראשונה |

נורק דמה של תמימה מותרת משנזרק דמה של תמימה אסורה ר' אלעזר בר'
שמעון אומר אפילו בשר בקדרה הרי זו תקבר: [13] המפריש חטאתו ואבדה והפריש
אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות
יביא את איזה מהן שירצה שנייה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה
רבי אומר תמות: [14] המפריש מעות לחטאתו ואבדו והפריש חטאת תחתיהן ולא הספיק
להקריבה עד שנמצאו ר' אומר ילכו לים המלח ומודים חכמים לר' במפריש חטאתו
ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואחר כך נמצאת הראשונה שתמות: [15] המפריש
מעות לחטאתו ואבדו והפריש חטאת ואחר כך נמצאו מעות שילכו לים המלח
שר' אומר אין המעות נופלות לנדבה אלא אם כן לקח בהן חטאת והותיר וחכמים
אומרים אין חטאת מתה ואין המעות ילכו לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו
הבעלים: [16] תמורת הבכור והמעשר ולדן וולד וולדן עד סוף העולם הרי אלו כבכור
וכמעשר ויאכלו במומן לבעלים: [17] מה בין בכור ומעשר לכל הקדשים שכל הקדשים
חייב באחריותן ויטפל בהן להביא מחוצה לארץ מה שאין כן בבכור ובמעשר:

ג [1] האומר מה שבמעי בהמה זו הקדש מותרת בגיזה ואסורה בעבודה מפני
שמכחיש את הקדשים שחטו העובר אסור באכילה מתה העובר אסור בהנאה:
[2] שור זה הקדש לאחר שלשים יום שחטו בתוך שלשים יום מותר באכילה מת מותר
בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה מוקדש מעכשיו אחר שלשים יום ושחטו בתוך
שלשים יום אסור באכילה מת אסור בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה אינו
מוקדש: [3] בהמה זו תודה מה שתלד עולה בהמה זו שלמים מה שתלד חטאת הרי
זו ולד תודה ולד שלמים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים דבריו קיימים ר' יוסי אומר
יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחד דבריו קיימין
אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים
כלום: [4] מודה ר' מאיר לחכמים מה שתלד בהמה זו עולה והיא תודה מה שתלד
בהמה זו חטאת והיא שלמים דבריו קיימין מודים חכמים לר' מאיר באומר בהמה
זו תחת שני זבחים אלו תחת שני זבחים שאני חייב אין דבריו אחרונים כלום:
[5] בהמה זו תמורת עולה ותמורת שלמים הכל תמורת עולה דברי ר' מאיר וחכמים
אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים ר'
יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכל להוציא שתי שמות כאחד
דבריו קיימין מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים
כלום: [6] בהמה זו חציה עולת וחציה שלמים הכל תחת עולה דברי ר' מאיר וחכמים
אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים ור'
יוסי אמר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחד
דבריו קיימין אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו
אחרונים כלום: [7] בהמה זו תחת עולה תחת שלמים הכל תחת עולה דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים דבריו קיימין ר' יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין
יכול להוציא שני שמות כאחת דברין קיימין אם אמר מה שקריתי שם לראשון
וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום: [8] בהמה זו חציה עולה וחציה
שלמים והמיר בה תמורתה כיוצא בה חציה עולה וחציה שלמים בהמה זו חציה תחת
עולה וחציה תחת חטאת הכל עולה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים תמות חציה תחת

5 כ"ב כ"ג | 11 כ"א | 14 כ"ד : | 16 ע' לעיל 546_{10} | 19 כ"ד : | 26 כ"ה : | 30 כ"ו |

2 הרי זו] הוי | 5 רבי < | 8 והקריב | 25 שאני] שני | 27 ירעה . . . שלמים] דבריו קיימין | 30 חציה . . . חציה] תחת . . . תחת ב | 30 תחת < |

חטאת וחציה תחת עולה הכל מודין שתמות: [9] חמשה שהביאו זבח אחד אחד סומך
לשום עולה וכולם סמכו לשום שלמים ירעה עד שיסתאב וימכר בדמי חציה עולה
ובדמי חצייה שלמים שחטו תעבר צורתו ויצא לבית השרפה: [10] מצאתו שלמים
תעלה לגבי מזבח מפני שלא היה בית דין שלכך כך אמר ר' יוסי במה דברים
אמורים בזמן שמתכוין לכך מתחילתו אבל סמוך לשם עולה ונמלך ואמר לשום
שלמים הרי זה בקדושתה ראשונה הרי מתחלתו אבל סמוך לשם עולה ונמלך ואמר
לשום שלמים הרי זה בקדושתה ראשונה: [11] הרי זו תמורה זו חליפה זו הרי תמורה
זו מחוללת על זו לא אמר כלום בהקדש בדק הבית זה מחוללת עליו דבריו קיימין
תמורה זו חליפה זו לא אמר כלום: [12] הרי זו חטאת והרי זו אשם אף על פי שחייב
לא אמר כלום הרי אלו לחטאתי והרי אלו לאשמי אם היה חייב דבריו קיימין ואם
לאו לא אמר כלום הרי עלי חטאתו ועולתו של פלוני מדעתו יצא ושלא מדעתו לא
יצא הרי זו חטאתו ועולתו של פלוני הלך הלא והביא לעצמו הרי הן כחטאת ואשם
שכפרו הבעלים: [13] עולה שנתערבה בזבחים ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי
יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן עולה המיר באחת מהן ואין יודע באיזה מהן המיר
הרי זה מביא מעות או זבח מתוך ביתו אומר אם תמורה עולה היא הרי זה שלמים
אם תמורת שלמים הוא זה הרי זו עולה והרי הן כשני זבחים שנתערבו זה בזה:
[14] חור והמיר באחד מהן ואין ידוע באיזה מהן המיר הרי זו מביא מעות או זבח
מתוך ביתו ואומר אם תמורת תמורה הוא זה חולין הוא זו עולה היא שלמים אם
תמורת שלמים היא זו הרי זו עולה והרי הן כזבח וכתמורה שנתערבה זה בזה:
[15] תודה שנתערבה בתמורתה שמהן יקרבו ויניף הלחם עמהן מת אחד מהן לא יקרב
שני חור והמיר באחד מהן הרי זה לא יקרב וכן שלמים שנתערבו בבכור שניהם
ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור מת אחד מהן לא יקרב שני חור המיר באחד מהן
הרי זה לא יקרב:

ד [1] הנרבע בין משלו ובין משל חבירו בין לפני הקדשו בין לאחר הקדשו בין
בשוגג בין במזיד בין באונס ובין ברצון פסול לגבי מזבח מוקצה שלו אסור ושל
חברו מותר: [2] מאימתי נקרא מוקצה משיעשה מעשה ונעבד בין משלו ובין משל
חברו בין לפני הקדשו ובין לאחר הקדשו בין בשוגג ובין במזיד פסול לגבי מזבח
באונס כשר ברצון פסול: [3] איזהו נעבד כל שעובדין אותו בין באונס ובין ברצון
איזהו מוקצה זה מוקצה לעבודה זרה אבל אמר שור זה לעבודה זרה ובית זה לעבודה
זרה לא אמר כלום שאין הקדש לעבודה זרה: [4] איזהו מחיר כלב אלו חלופי כלב שנא'
תמכר עמך בלא הון החליף עמו פרכילי ענבים ועטרות של שובלין יינות שמנים
וסלתות כל דבר שהוא כיוצא בו קרב לגבי מזבח אסורה: [5] האחין שהיו להן תשע
בהמות וכלב חלקו ארבע כנגד ארבע ואחד כנגד כלב שכנגד הכלב אסורה שעם
הכלב מותרת: [6] איזהו אתנן זה שכרה של זונה שנ' לכל זונות יתנו וגו' שכר
זכר הרי זה אסור: [6] האומר הילך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי ר' אומר אתנן
ר' יוסי בר' יהודה אומר אין אתנן שאין אתנן אלא מן עריות ביאתן בעברה:
[7] נתן לה חיטין לעשות סולת ענבים לעשות יין זיתים לעשות שמן בהמה מעוברת
וילדה אצלו הרי אלו אסורין אבל נתן לה מעות לקחה בהן יינות שמנים וסלתות
בהמה ונתעברה אצלה וילדה הרי אלו מותרין וכשם שאסורין באהל מועד שבמדבר

1 גס | 7 כ"ו; י' נזיר כ"א ד' (נ' א') | 9 ע' חולין מ"א : | 13 ע' לעיל 491_{10} | 26 גס ב' 21 | 24 כ"ח | 30 ל' | 31 תהלים מ"ד י"ג | 34 כ"ט | 34 יחזקאל ט"ז ל"ג | 35 כ"ט | 49 ע' לעיל 499_{2} |

12 הרי . . . פלוני < | 26 משעשה . . . שעבד | 29 איזהו מוקצה < | 31 שבלין |

כך אסורין באהל מועד שבגלגל וכשרין להקדש בדק הבית: [8]נתן לה והב ר' יוסי בר' יהודה אומר אין עושין אותן ריקועין אפילו אחורי בית הכפורת נתן לה ולא בא עליה הרי אלו מותרין בא עליה אפילו לאחר שלש שנים הרי אלו אסורין בא עליה ולא נתן לה אפילו לאחר שלש שנים נתן לה הרי אלו אסורין וזהו אתנן ר' אומר מן עריות שביאתן עברה אבל הנותן לאשתו בנדתה או שנתנה לו היא או שנתן לה שכר פקעתה הרי אלו מותרין אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר ובתתך אתנן ואתנן לא נתן לך וג': [9]נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין והדין נותן שיהו אסורין ומה אם העוף שאין המום פוסל בו אתנן ומחיר חל עליו קדשים שהמום פוסל בהם אין שיהא אתנן ומחיר חל עליהן תלמוד לומר לכל נדר פרט לדבר הנדור:

[10]כל אסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרין ר' אלעזר אוסר ולד טרפה רבי אלעזר אומר לא יקרב לגבי מזבח וחכמים אומרין יקרב לגבי מזבח ומודה ר' אלעזר באפרוח שיצא מביצה טרפה שיקרב לגבי מזבח ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר משם ר' אלעזר חסמא בהמה כשרה שינקה מן הטרפה אסורה לגבי מזבח: [11]כל הקדשים שנעשו טרפה לפני הקדשן ואחר כך מתו יש להן פדיון אחר הקדישן ומתו אין להם פדיון שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הבכור והמעשר יש להן פדיון: [12]חומר בהקדש מזבח מה שאין בהקדש בדק הבית וחומר בהקדש בדק הבית מה שאין בהקדש מזבח ונותנין הימנו להקדש הבית את הראוי לו מאילך ושלא מאילך והקדש ברק הבית אינו אלא מאילך: [13]חומר בהקדש בדק הבית תחלת הקדישו מועלין בו והקדש המזבח יש הימנו שמועלין בו ויש הימנו שאין מועלין בו ולא הותרו לאכילה אלא בפדיון אם מתו בין תמימין ובין בעלי מומין לא יפדו ר' שמעון אומר יפדו בהקדש המזבח תמימין לא יפדו ובעלי מומין יפדו: [14]אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית שאם מתו או שהפילו או שנטמאו הרי אלו ישרפו: [15]חטאת העוף הבאה על הספק ואשם תלוי וחולין שנשחטו בעזרה ר' שמעון אומר ישרפו ר' יהודה אומר יקברו: [16]כיצד קוברין חטאת העוף היו נותנין אותה על גבי אמת המים והיה מתגלגלת ויורדת לנחל קדרון ר' ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר חלון היתה שם למערבו של כבש אמה על אמה רבוכה היתה נקראת ששם נותנין חטאת העוף תעבר צורתה ותצא לבית השרפה: [17]פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים וקדשי קדשים שנטמאו בפנים ומנחות והסולת והיין והשמן הרי אלו ישרפו כיצד שורפין יין ושמן היו נותנין אותן על גבי מדורה כמות שהן פסולין קדשים קלים ואימורי קדשי קדשים שנטמאו בחוץ והפסח שיצא רובו שורפין אותן לפני הבירה מעצי המערכה:

סליק פירקא וסליק מסכתא

מעילה

א [1]ר' יהשע אומר קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלין בהן שחטן בדרום וקבל דמן בצפון וקבל דמן בדרום שחט ביום וזרק בלילה וזרק ביום נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הנתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים או ששחטן חוץ לזמנן וח"ץ למקומן מועלין בהן: [2]כלל אמר

1 ל': | 6/7 יחזק' ט"ז ל"ה | 7 ל: | 9 דברים כ"ג י"ט | 10 ל' ל"א | 13 ל"ב: | 15 ל"א | 22 ל"ד | 27 זבחים ל"ב | 37 כ' | 40 ד: |

25 חלון] כלין |

ר' יהשע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים מועלין בה וכל שלא היה לה שעת היתר לכהנים אין מועלין בה פיגול בקדשי קדשים מועלין בו ובקדשים קלים אין מועלין בו: [3]יש נותר שמועלין בו ויש נותר שאין מועלין בו כיצד לן לפני זריקת דמים מועלין בו לאחר זריקת דמים אין מועלין בו אבל טמא שנטמא בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים אין מועלין בו מפני שהציץ מרצה עליו: [4]בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ונזרק את הדם עליו ר' אלעזר אומר מועלין בו ואין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא ר' עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא אין מועלין בו אבל חייבין עליו משום פגול נותר וטמא: [5]אמר ר' שמעון כששבתי בכפר בית פאגי מצאני תלמיד אחד מתלמידי ר' עקיבא ואמר לי בשר שיצא חוץ לקלעים ונזרק את הדם עליו הורצה וכשבאתי והרצתי הדברים לפני חברי בגליל אמרו לי והלא פסול הוא האיך מרצה על הפסול ובאתי והרצתי הדברים לפני ר' עקיבא ואמר לי הרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחר תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מועלין בשתיהן שחטה והרי דמה מונח בכוסות מועלין בשתיהן נזרק דמה של אחת מהן הציל את הבשר חברתה מן המעילה אם הציל את בשר חברתה מן המעילה אף על פי שפסול דין הוא שיציל את בשרה: [6]אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ונזרק את הדם עליהן ר' אליעזר אומר אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פגול נותר וטמא ר' עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא מועלין בהם וחייבין עליהם משום פגול נותר וטמא: [7]פרים הנשרפין כיון ששחטן וזרק דמן מועלין בהן וחייבין עליהם משום פגול נותר וטמא דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין פגול בפנים: [8]כל חטאת המיתות הדמים ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלין חטאת שמתה מעצמה ועולה שמתה מעצמה אין מועלין בהן עולת העוף שמצה את דמה יצא ידי מעילה הנוצה והמוראה מועלין בה עד שתצא לבית הדשן: [9]המפריש מעות לנזירתו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין להביא בכולן שלמים במה דברים אמורים בזמן שהיו סתומים אבל אם מפורשין מועלין בדמי חטאת ובדמי עולה ואין מועלין בדמי שלמים אם היתה בהמה מועלין בחטאת ובעולה ואין מועלין בשלמים מת היו סתומין יפלו לנדבה אם היו מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח דמי עולה ודמי שלמים יקרבו אם היתה חטאת תמות עולה ושלמים יקרבו: [10]אלו לעולתי והשאר לשאר נזירותי ומת דמי עולה יביא עולה מועלין בהן והשאר יפלו נדבה ומועלין בהן אלו לשלמי והשאר לשאר נזירותי ומתו דמי שלמים יביא שלמים מועלין בהן והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן אלו לחטאת והשאר לשאר נזירותי ומת דמי חטאת ילכו לים המלח ולא נהנין ולא מועלין והשאר רוצה להביא בהן עולה יביא שלמים יביא ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן: [11]היה חייב חטאת העוף ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת העוף לא יביא עולת העוף לא יביא מועלין בכולן ומועלין במקצתן מת הדמים ילכו לים המלח מפני שדמי חטאת מעורבין בהן: [12]אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואלו לשלמים ונתערבו בו הרי זה לוקח בהן שלש בהמות בין ממקום אחד ובין משלשה מקומות מחלל דמי חטאת על חטאת דמי עולה על עולה דמי שלמים על שלמים מועלין בכולן ומועלין במקצתן: [13]הזב והזבה והיולדת והמצורע וכל חייבי קינין שבתורה שהפריש מעות יאמר הרי אלו לחובתי רצה להביא

6 ע' לעיל 485_{20} | 8 ז' | 15 ע' לעיל סס ט' | 15 | 18 לעיל 486_{35} | 20 ג' | 23 י"א; י סקליס מ"ו ד' (כ' ד') | 28 נזיר כ"ו | 38 סס |

9 בית פאגי] עכו | 25/26 אם היתה . . . בשלמים < ב | 30 שלמים < ואין | 34 לא יביא < |

בהן חטאת העוף יביא עולת העוף מועלין בכולן ומועלין במקצתן מת יפלו לנדבה
ומועלין בהן: [14] כים מכיסי הקדש ושור משורי הקדש מועלין בכולן ומועלין במקצתן
כיצד היה עושה מביא את הגדול שבהן ואומר אם הקדש הוא הרי הוא הקדש אם לאו
הקדש בכל מקום מחולל על זה: [15] העצמות והגידים והקרנים והטלפים שפרשו
מקדשין לפני זריקת דמים מועלין בהן לאחר זריקת דמים אין מועלין בהן אבל גחלת
שפקעה מעל המזבח בין לפני חצות בין לאחר חצות הרי זה לא יחזיר אין נהנין
ולא מועלין בהן: [16] ר׳ שמעון אומר הדם קל בתחלתו חמור בסופו מתערב באמה
מתגלגל ויורד לנחל קדרון ונמכרין לגנין לזבל ומועלין בהן דברי ר׳ מאיר ר׳ שמעון
וחכמים אומרים אין מעילה בדמים וכן היה ר׳ שמעון אומר המקדש דמים לבדק
הבית מועלין בהן ונסכין חומר בתחלתן וקל בסופן ר׳ אלעזר בר׳ צדוק אומר לול
קטן היה בין האולם למזבח למערבו של כבש אחד לששים ושבעים שנה פרחי כהונה
יורדין לשם ומלקטין משם יין קרוש כעגולי דבלה מעלין ושורפין אותן בקדושה שנ׳
בקדש הסך נסך שכר לי״י כשם שנסיכתו בקדושה כך שרפתו בקדושה ואומר
ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויבן מגדל זה היכל יקב חצב בו זה מזבח
וגם יקב חצב בו זה השית: [17] כל הראוי למזבח ולא לבדק הבית לבדק הבית ולא
למזבח לא למזבח ולא לבדק הבית אפילו חלב ואפילו גבינה ואפילו מוריים מועלין
בהן הקדיש את הפרה מועלין בהן וולדה וחלבה חמור מועלין בו וחלבו ותרנגולת
מועלין בה ובביצה: [18] ביצת תורין ומוראת העוף וקרבנות גויים לא נהנין ולא
מועלין המקדיש תורין לבדק הבית מועלין בביציהן: [19] אשפה מועלין בה ובזיבלה
בור מועלין בו ובמימיו שובך מועלין בו וביוניו הקדישן ריקנין ואחר כך נתמלא
מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן דברי ר׳ מאיר ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר
אף מועלין במה שבתוכו: [20] אמר ר׳ יוסי רואה אני בכולן דברי ר׳ מאיר חוץ
מן השדה ומן האילן מפני שדרכן להתמלאות: [21] פועלין שעושין בהקדש לא
יאכלו מגרוגרת של הקדש אבל אחרים מתנדבין להן וכן פרה שהיה עושה בהקדש
לא תאכל מכרשני הקדש אבל אחרים מתנדבין להן: [22] הקדיש את הפרה ואת
הכרשינין ואת העמיר אין אומרין תאכל פרה זו את הכרשינין ואת העמיר אבל
אחרים מתנדבין לה: [23] פועל שעשה מלאכה בין במנה בין במאתים לא יאמר תנו לי
פרה זו במנה וטלית זו בחמשים וזו שאין הקדש מתחלל על מלאכה אלא על
המעות בלבד כיצד הן עושין מפרישין שכר האומנין מחללין אותן על מעות האומנין
ונותנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה הזבל והפרש
של מוקדשין הרי אלו אסורין ויפלו דמיהן ללשכה: [24] הדר בצלו של שובך ובצלו
של מערה לא נהנין ולא מועלין ושבקרקעות מועלין בהן מים שבחבית אין מועלין
בהן נותנין לצלוחית מועלין בהן אבל חבית וצלוחית עצמה מועלין בהן מפני
שגופן הקדש: [25] הקדיש חרש לקורות מועלין בקורות ומועלין בשפוי ובנמיא אבל
גוברין שלקחן חרש לעצים מועלין בעצים ואין מועלין לא בשפוי ולא בנמיא:
[26] המפריש שקלו והוציא הרי זה מעל המפריש שקלו לחברו הרי זה מעל לקח בו
קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות: [27] המביא חטאתו ואשמו ופסחו מן הקדש השוקל
שקולו זוז מזוז הקדשו כיון שלקח מעל דברי ר׳ שמעון וחכמים אומרים לא מעל עד
שיזרקו דמים מכאן אמרו אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה ולחמה של תודה

4 זבחים פ״ו, וע׳ לעיל 208_3 | 7 ע׳ לעיל 488_{16} | 10 ע׳ לעיל 197_{18} | 15 י״ב | 18 שם | 19 י״ג | 23 שם | 31 י׳ | 35 י״ג י״ד | 39 ע׳ לעיל 525_{25} |

4 והקרנים > | 7 הדם > ב | 8 לזבל > | 10 בהן > | 16 לא . . . הבית > | 18 גוים > | 34 בשפוד ובמנוייה | 35 בשפוד . . בנמוייה | 38 זוז מזוז] מן |

מן הטבל ומן התרומה ממעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ממעשר שני והקדש שלא
נפדו מן המדומע ומן החדש מפירות שביעית ואם הביא לא מעל ואין צריך לומר
מערלה ומכלאי הכרם: [28] כחצי פרוטה מקדשי מזבח וכחצי פרוטה מקדשי בדק
הבית מצטרפין זה עם זה למעלן עולה ואימורין מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ
לחייב עליהן משום פגול נותר וטמא עולה ונסכיה מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ
ולחייבין עליהן משום פגול נותר וטמא תודה ולחמה מצטרפין זה עם זה למעלן
בחוץ ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא כחצי זית בשר וכחצי זית לחם מצטרפין
זה עם זה לפגל בלחם אבל לא בבשר פגול בקדשי קדשים מצטרפין זה עם זה
נותר בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים אין מצטרפין זה עם זה: [29] כל המשקין
מצטרפין זה עם זה לרביעית ולשפיכת שבת השרץ דמו בשרו ואימוריו מצטרפין
לכעדשה כל האיסורין בנזיר מצטרפין זה עם זה לכזית כחצי זית מן בהמה טהורה
בחייה וכחצי זית במיתתה הרי אלו מצטרפין וכחצי זית מן בהמה טמאה בחייה
וכחצי זית במיתתה אין מצטרפין כחצי זית מן בהמה טהורה וכחצי זית מן בהמה
טמאה בין בחייהן ובין במיתתן אין מצטרפין: [30] כל המתים מצטרפין זה עם זה
לכזית כחצי זית בשר וכחצי זית נצל מצטרפין זה עם זה ושאר כל הטמאות שבמת
אין מצטרפות זו עם זו מפני שלא שוו בשעורין כחצי זית בשר וכחצי זית חלב
מצטרפין זה עם זה לחייב עליהן משם אוכל ומשם מבשל אבני בית מנוגע ועציו
ועפרו מצטרפין זה עם זה ר׳ שמעון אומר הבגד והשק והעור והמפץ מצטרפין
זה עם זה מפני ששוה טפח על טפח משם קציע:

ב [1] הנהנה והפוגם בשוה פרוטה מן הקדש מועל נהנה ולא פגם פגם ולא
נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויתכוין ליהנות עד שתהא הנאתו ופגמתו כאחד
בדבר שדרכו ליפגם ובשעה שנהנת פגם ובשליח שעשה שליחותו ר׳ עקיבא אומר
אם נהנה אף על פי שלא פגם מעל מודה ר׳ עקיבא לחכמים בדברים שאין בהם
פגם כגון השירים ונזמים קטלאות וטבאות שאם נהנה אף על פי שלא פגם מעל
מודים חכמים לר׳ עקיבא בדברים שיש בהן פגם שאם נהנה ולא פגם שלא מעל:
[2] נטל קרדום של הקדש וביקע בו אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל אם לאו לא
מעל בא חברו וביקע בו כולן מעלו נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון מעל והשני
לא מעל: [3] נטל חמור של הקדש ורכב עליה אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל
ואם לאו לא מעל בא חברו ורכב כולן מעלו נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון
מעל והשני לא מעל: [4] נטל אבן של הקדש ובנאה בתוך ביתו קורה וקורה בתוך
ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה: [5] נטל פרוטה של הקדש
ואמר הרי היא שלו לא אמר כלום עד שיוציאנה לחולין נתנו לספר אף על פי שלא
ספר מעל ובעולה נתנו לחברו וחברו לחברו כולן מעלו: [6] אין המועל אחר המועל
במוקדשין אלא בהמה ר׳ נחמיה אומר בהמה וכלי שרת הנהנה מחטאת כשהיא
חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה מעל שאין פגם למיתה נהנה
ולא פגם פגם ולא נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויפגום ויתכוון ליהנות עד שתהא
הנאתו ופגמתו כאחד ובתלוש מן הקרקע ובשליח בשעת שליחותו הקדש בשר לאורחין
ואמר לו תן להן חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים שתים והן נטלו שלש שלש
כולן מעלו ובעולה לא מעלו אלא אוכלין בלבד: [7] פרוטה של הקדש יש לי בחלון
והלך הבן והוציאה הבן מעל והאב לא מעל אם אמר לו אביו צא וטלי האב מעל

3 י״ט: | 9 י״ז: ע׳ לעיל 120_5, ט״ז | 14 לקמן אהלות ג׳ נגעים ז׳ | 20 י״ח | 28 י״ט: | 32 שם | 39 כ׳ כ״א |

15 בצל ב מכל ד | 18 שבגד |

והבן לא מעל נתן לו פרוטה ואמר לו צא וקח לי מקח מן השוק ונזכר בעל הבית 1
שהיא של הקדש ולא נזכר השליח שליח מעל נזכרו שניהן לא מעלו וחנווני
מעל כשיוצא נזכרו שלשתן לא מעל והמקח תפוס להקדש כיצד יעשה יוציא את
חברו ידי מעילה: [8]נטל פרוטה או כלי אומר פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא
מתחללת על סלע זו ועל קיתון זה ועל טלית זה שהקדש חל על הכל אין חל לא 5
על העבדים ולא על שטרות ולא על קרקעות: [9]נתן לו פרוטה ואמר הבא לי
בחצייה נרות ובחצייה פתילות והלך והביא לו בכולה נרות בכולה פתילות שניהם
לא מעלו בעל הבית שלא נעשה שליחותו ושליח שלא שינה שליחתו בשוה פרוטה
אבל נתן לו מאה כסף ואמר לו הבא לי בכולה נרות בכולה פתילות והלך והביא
לו בחצייה נרות ובחצייה פתילות שניהם מעלו בעל הבית שנעשה שליחותו בשוה 10
פרוטה ושליח ששינה שליחותו בשוה פרוטה אבל אמר לו הביא לי מיוסף והביא
לו משמעון משיחין והביא מציפורי השליח מעל: [10]נתן לו שתי פרוטות ואמר לו
הבא לי אתרוג והלך והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רמון שניהם מעלו ר' יהודה
אומר בעל הבית לא מעל שאתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן רע נתן לו
דינר זהב ואמר לו הביא לי חלוק והלך והביא לו בשליש חלוק ובשליש טלית שניהן 15
מעלו ר' יהודה אומר בעל הבית לא מעל שהוא אומר לו לחלוק גדול הייתי מבקש
והבאת לי קטן רע ומודה ר' יהודה בקיטנית ששניהן מעלו שקיטנית של סלע כקיטנית
של פרוטה: [11]המפקיד מעות אצל שולחני אם צררין לא ישתמש בהן לפכך אם
הוציא מעל אם מותרין ישתמש בהן לפכך אם הוציא לא מעל אצל בעל הבית בין
כך ובין כך לא ישתמש בהן לפכך אם הוציא לא מעל חנוני כבעל הבית דברי ר' 20
מאיר ר' יהודה אומר כשולחני:

ג [1]פרוטה של הקדש שנפל לתוך הכיס או שאומר פרוטה מן הכיס זה הקדש ג
כיון שהוציא את הראשונה מביא אשם תלוי ואת השניה מביא אשם ודאי דברי ר'
עקיבא וחכמים אומרים אין מביא אשם תלוי אלא על דבר שיש בו כרת ושגגתו
חטאת: [2]להיכן מעילה זו נופלת הנהנה מחטאת ומאשם הרי זה מוסיף מביא חטאת 25
ואשם אחר כבר קרבה חטאתו ילך לים המלח כבר קרב אשמו יפול לנדבה מקדשי
קדשים לפני זריקת דמים מקדשים קלים לאחר זריקת דמים מן העולה ומן האימורין
מן קומץ ולבונה ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים יפלו ללשכה מקרבנות צבור יפלו
לנדבה מהקדש מובח יפלו להקדש מובח מהקדש בדק הבית יפלו להקדש בדק הבית:
30

סליק פירקא ומסכתא

כריתות

35

א [1]המגדף ר' יהודה מחייב קרבן שנאמר בו כרת ונאמר חטאו ישא האיש א
ההוא סך שמן המשחה שעשה משה במדבר הרי זה חייב כרת הפסח והמילה אף
על פי שחייבין על זדונו כרת אין בהן קרבן לפי שהן בקום עשה: [2]טמא שאכל
את הקדש והבא למקדש טמא אף על פי שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתן חטאת

12 כו"ה: | 18 סס | 22 סס; וע' י' דמאי כ"ו ג' (ז' ג') | 36/37 במדבר ע' י"ג | 37 ע' לעיל 441_{29} | 38
ע' לעיל 444_{23}, 430_{13} |

8/10 בעל הבית ... מעלו > ב | 11 ושליח ... פרוטה > ב | 14 שאומר אתרוג | 18 שולחני]
חנוני ב | 19 לא מעל.. מעל | 24 אלא על דבר] ואת השנייה | 24 שיש בו > ב ד | 36 ר' עקיבא | 37 סך] סן |

אין בהן אשם תלוי לפי שהן בעולה ויורד: [3]המקלל אביו ואמו והאומר לחברו לך 1
ועבוד עבודה זרה והמסית והמדיח ונביאי השקר ועדים זוממין אף על פי שיש בהן
מיתת בית דין אין בהן קרבן לפי שאין בהן מעשה: [4]המכה אביו ואמו וגנב נפש
מבני ישראל וזקן ממרא על פי בית דין ובן סורר ומורה והרוצח אף על פי שיש
בהן מעשה ויש בהן מיתת בית דין אין בהן קרבן לפי שהן בהיכרת: [5]אלו הן 5
שבמיתה האוכל טבל וזר שאכל תרומה טהורה וכהן טמא שאכל תרומה טהורה וזר
טבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ופרועי ראש ושתויי יין ששימשו כולן
במיתה אבל הערל והאונן והיושב הרי אלו באזהרה בעל מום במיתה דברי ר'
וחכמים אומרים בלא תעשה: [6]מויד במעילה ר' אומר במיתה וחכמים אומרים
בלא תעשה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה מעשה לוקין עליה את הארבעים 10
ושאין בהן מעשה אין לוקין עליה את הארבעים ושאר כל לא תעשה שבתורה הרי
אלו באזהרה העובר על גזרת המלך: [7]המפלת לאחר מלאת והמפלת בן שמונה
חי או מת וגר שנתגייר מהול ותינוק שעובר זמנו וחרש ושוטה וקטן שהיו מחוסרי
כפרה מביאין קרבן ונאכל: [8]ספק הפילה ספק לא הפילה ספק בן קיימא ספק
שאינו בן קיימא ספק יש בו מצורת אדם ספק אין בו מצורת אדם מביאה קרבן 15
ואין נאכל: [9]המפלת בתוך מלאת פטורה מכולם מודים בית שמאי ובית הלל
ברואה אור שמונים ואחד שדמים טמאים והמפלת שמונים ואחד תהא חייבת בקרבן
אמרו בית הלל לבית שמאי אי אתם מודים ברואה אור שמונים ואחד שדמיה טמאין
והמפלת שמונים ואחד תהא חייבת בקרבן מה לי בין יום ולילה ובין דם ללידה
אמרו להן בית שמאי לא אם אמרתם ביום שראוי להבאת קרבן תאמרו בלילה שאין 20
ראויה להבאת קרבן כלפי דמים שאמרתם הפריש בין דם ללידה שהרואה בתוך
מלאת דמיה טמאין והמפלת בתוך מלאת דמיה טמאין המפלת בתוך מלאת פטורה
מכלום אמרו להן בית הלל הרי המפלת ליום שמונים ואחד שחל להיות בשבת
תוכיח שלא יצאת בשעה שראוייה להביא בה קרבן והוא יוכיח המפלת לאור שמונים
אחד של כל ימות השנה שכן יצאת בשעה שראויה להביא בה קרבן חייבת קרבן 25
אמרו להן בית שמאי לא אם אמרתם במפלת ליום שמונים ואחד של כל ימות
השנה שהוא מצטרף עם היום הבא אחריו שאף על פי שאין ראוי לקרבן יחיד
ראוי לקרבן צבור תאמר במפלת לאור שמונים ואחד של כל ימות השנה שאין
הלילה ראויה לא לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור אמרו להן בית הלל הרי אמרתם
הלילה מצטרף עם היום הבא אחריו כשם שחייבת ליום שמונים ואחד כך תהא 30
חייבת לאור שמונים ואחד ואל יוכיח יום שמונים ושנים שיצאת בשעה שראויה
להביא בה קרבן: [10]האשה שיש עליה לידה ולידה זיבה וזיבה מביאה קרבן אחד
לידה וזיבה מביאה שני קרבנות לידה ספק ולידה ודאי זיבה ספק וזיבה ודאי מביאה
קרבן על ודאי שבהן יצאת לידה ודאי לידה ספק זיבה ודאי זיבה ספק מביאה קרבן
אחד ואומרת אם הוא ודאי היא עליו אם לאו הרי הוא על ודאי שבהן דברי ר' יוחנן 35
בן נורי ר' עקיבא אומר מביא על ודאי שבהן יצאת: [11]ר' שמעון אומר נזיר מחוסר
כפרה לשתות יין ר' אליעזר בן יעקב אומר גר מחוסר כפרה לאכול בזבחים:
[12]כל חייבי קינין שבתורה חציין חטאת וחציין עולות חוץ מקינו של גר שאף על
פי שהן חובה שתיהן היו עולות רצה להביא חובתן מן בהמה יביא הביא עולות
בהמה לכפורים יצא מנחות ונסכים לא יצא לא אמרו קן אלא להקל עליו הביא 40

5 ע' לעיל 498_{20} | 8 ע' לעיל 444_{20} | 12 ז': | 16 ע' ח' | 31 סס | 36 ח: | 38 סס |

2 עבודת אחרים | 3 לפי > | 6 טהורה > | 18/19 אמר ... | בקרבן > | 28 כל > ב |

1 לצרעתו יחזור ויביא לכפרתו לנוירותו יחזיר ויביא לכפרתו: [13]ארבעה מביאין
על זדון כשגגה כולן באונס פטורין חוץ מן הנזיר חמשה מביאין קרבן עולה ויורד
יש בהן דל ועשיר יש בהן דל דלים מצורע ויולדת דל ועשיר מביא אחד תחת אחד
מטמא מקדש ארבעה דלים מביא שנים תחת אחד מכן אתה מחשב לעשירית האיפה
5 בשוה פרוטה: [14]מצורע שנתנגע חזר ונתנגע חזר ונתנגע מביא קרבן אחד על הכל
הביא צפריו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים
קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונתנגע הביא אשמו ונתנגע מביא קרבן
על כל אחד ואחד ר' שמעון אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו נזיר שנטמא
וחזר ונטמא מביא קרבן אחד על הכל נטמא יום שביעי שלו וחזר ונטמא יום שביעי שלו
10 מביאין קרבן אחד על כל אחד ואחד דברי רבי וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד
שיביא חטאתו: [15]האשה שילדה ולדות הרבה הפילה בתוך שמונים נקבה וחזרה והפילה
בתוך שמונים נקבה המפלת תיומין מביאה קרבן אחד על הכל דברי ר' מאיר ר'
יהודה אומר מביאה לראשון ואין מביאה לשני מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי:
[16]אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות כל עריות שבתורה הרי אלו חייבין
15 על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודע אשם תלוי מה שאין כן בשפחה
חרופה כל עריות שבתורה עושה אונס כרצון שאין מתכוין כמתכוין מערה כגומר
ישינה כעירה כדרכה ושלא כדרכה חייבת על כל ביאה וביאה מה שאין כן בשפחה
חרופה כל עריות עשה קטן כגדול לחייב על הגדול ובשפחה אם היה קטן הרי אלו
פטורין כל עריות שניהן לוקין ובשפחה היא לוקה והוא אינו לוקה כל עריות שניהם
20 מביאין קרבן ובשפחה הוא מביא והיא אינה מביאה כל עריות בחטאת בשפחה
באשם כל עריות בנקבה ושפחה בזכר כל עריות חייב על כל ביאה וביאה בשפחה
אחת על ביאות הרבה כל עריות שבתורה בית דין חייב על הוראתן מה שאין
בן בשפחה חרופה כל עריות כהן משיח שהורה ועשה חייב ובשפחה עשה אף על
פי שלא הורה מביא אשם ודאי: [17]ר' ישמעאל אומר בשפחה כנענית הכתוב מדבר
25 נשואה לעבד כנעני אחרים אומרים משמו זו נשואה לבן חורין ר' עקיבא אומר מן
התורה חצייה שפחה וחצייה בת חורין נשואה לבן חורין: [18]הבא על אחת מכל
עריות האמורה בתורה הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות הוא מביא חטאת
אחת והיא מביאה חמש חטאות היא בהעלם אחת והוא בחמשה העלמות היא מביאה
חטאת אחת והוא מביא חמש חטאות כל עריות אחד גדול ואחד קטון הקטן פטור אחד נוער
30 ואחד ישן הישן פטור אחד שוגג ואחד מויד השוגג בחטאת והמויד בהכרת: [19]חמשה
אשמות הן אשם גזילה אשם מעילה אשם שפחה חרופה אשם נזיר ואשם מצורע
ר' אליעזר אומר אשם תלוי: [20]שתוי יין פוסל בעבודה וחייב במיתה איזהו שתוי
יין כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה שתה מגיתו יתר מרביעית
פטור שתה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים חייב בין שמזגו ושתאו ובין
35 ששתאו חצאין חייב ר' אליעזר אומר שתאו כולו כאחד חייב מזגו ושתאו או שתאו
חצאין פטור ר' יהודה אומר על היין במיתה ועל המשכרין באזהרה לפכך אם אכל
דבילה קעילית או ששתה חלב ודבש הרי זו לוקה ארבעים ועובר בלא תעשה וכשם

1 ט' | 5 ע' לעיל 289_{16} | 11 ט: | 14 י' | 24 י"ח | 30 כ"ה: | 32 י"ג: |

6 ונתנגע > הביא צפריו ונתנגע | 10 וחזר ונטמא > וחזר ונטמא ב | 10 אחד > ב | 11 על
כולו ב | 15 כן > | 17 ישינה כעירה] ושנה | 22 אחת > ב | 23 כל > ב | 25 זו > | 26 חורין >
ר' אלעזר בן עזריה אמר חציה שפחה וחציה בת חורין ב | 28 אחת > | 28 היא בהעלם] כל הערות בהעלם |
28 הוא מביא ב | 29 והיא מביאה ב | 32 בעבודה פוסל ב | 34 ושתאו > | 35 חייב > | 37 קעי ב |

1 שאם היה כהן פסול בעבודה וחייב במיתה כך אם היה חכם או תלמיד חכם אסור
ללמד ולהורות ר' יוסי בר' יהודה אומר אם היה חכם מותר ללמד: [21]הבא על
אמו חייב משם שני לאוין הבא על אחות אביו חייב משום שני לאוין אמר ר' יוחנן
בן נורי יש לו עוד בהן תשע כיצד נשא את האשה וחזר ונשא את בת אחותה חזר
5 ונשא את בת אחותו חזר ובא על הזקנה חייב משם אותו השם וכלתו ואשת אחיו
ואשת אחי אביו ואשת איש והנדה אמרו לו אחרים שקרו לפניך לא אמרו חמותו
ואם חמותו ואם חמיו בעניין הזה: [22]אמר ר' שמעון וכי מה היה ענין שחיטה
אצל אכילה שר' עקיבא שאל שחיטה והן משיבין אותו אכילה אלא שר' יהשע שאל
אכילה בפני עצמה והשיבוהו אכילה מתוך אכילה אמר לו ר' עקיבא בהמה בשבת
10 אלא שקפחתני בשעת הדין:

ב ב [1]עד אומר חלב אכל ועד אומר שומן אכל עד אומר חלב אכל ואשה אומרת
שומן אכל אשה אומרת חלב אכל ואשה אומרת שומן אכל מביא אשם תלוי עד
אומר לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי פטור שנים אומרים לו חלב אכלת
והוא אומר שומן אכלתי הן נאמנין דברי ר' מאיר אמר לו ר' יהודה האיך אתה
15 אומר לו עמוד והתודה והוא אומר כל עצמי לא חטאתי מה אם ירצה ויאמר מזיד אני
אין נאמן אמר ר' שמעון אימתי אם בזמן שהודו לכן מתחלה אבל אם אמר לו חלב
אכלת והוא אומר שומן אכלתי משיגיעוהו חזר ואמר מזיד אני אין נאמן: [2]אחד האוכל
ואחד הממחה ושותה ואחד הסך אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה
ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין שתה
20 וחזר ושתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתייה ראשונה ועד סוף שתייה אחרונה
כדי שתיית רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין: [3]כשם שאכילה בכזית כך שתייה
בכזית ואכילה ושתייה אין מצטרפין האוכל כזית אפילו מחמשת המינין הרי אלו מצטרפין
אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ואכל כחצי זית ממין אחר אין מצטרפין: [3]ספק חטא
ספק לא חטא מביא אשם תלוי חטא ואין ידוע באיזה חטא מביא חטאת חטא
25 ונודע לו חטאתו ושכח באיזה חטא חטא הרי זה מביא חטאת ותשחט לשם מה
שהוא ותיאכל וחזר ומביא חטאת על הידיעה ותשחט לשם מה שהוא ותיאכל:
[4]המביא חטאת על שני חטאים תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמי חצייה לזה
ובדמי חצייה לזה שתי חטאות על חטא אחת יביא את איזה מהן שירצה שנייה
תרעה עד שתסתאב ותימכר ויפלו דמיה לנדבה שני חטאות על שני חטאים זו תשחט
30 לשום מה שהוא וזו תשחט לשום מה שהוא: [5]שנים שנתערבו חטאתיהן על שני
חטאין תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי חצייה לזה ובדמי חצייה לזה שתי
חטאות על חטאת אחת יביא את איזה מהן שירצה שנייה תרעה עד שתסתאב
ותמכר ויפלו דמיה לנדבה שתי חטאות על שני חטאין זו תשחט לשום מה שהוא
וזו תשחט לשום מה שהוא: [6]שנים שנתערבו חטאתיהן חטאת יחיד וחטאת יחיד
35 חטאת צבור וחטאת צבור חטאת יחיד בחטאת צבור אפילו הן משני מינין זו תשחט
לשום מה שהוא וזו תשחט לשום מה שהיא: [7]המביא חטאתו ושחטה ספק נורק
הדם ספק לא נורק הדם יצא אם היה מחוסר כפרה ספק חשיכה ספק לא חשיכה
הרי זה מביא חטאת העוף ספק: [8]שנים שחטא אחד מהן ואין ידוע איזה יביאו

2 י"ך ע' לעיל 430_{118} | 7 ט"ו: | 11 י"ג: ע' לעיל 258_{8} | 17 ע' לעיל 189_{24} | 21 סס $_{27}$ | 23 י"ח |
27 י' נזיר (ס' ה') | 38 כ"ג |

1 בהמיתה | 3 הבא . . . לאוין > ב | 4 בת אחיה | 4/5 חזר . . אחותו > ב | 12 אשה . . .
אכל > ב | 21/22 כך שתייה בכזית > ב | 24 חטאת > ב | 28 אחר ב | 30 דמיה > ב | 30
שנים שהביאו חטאת |

חטאת בשותפות יתנו עליה ותיאכל דברי ר' שמעון ור' יוסי פטר מודה ר' יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ומודה ר' יוסי בשנים שהיה אחד מהן מחוסר כפרה ואין ידוע איזהו יביאו חטאת בשותפות יתנו עליה ותיאכל: [9] שכח את התורה ועבר עברות הרבה חייב על כל אחת ואחת כיצד היה יודע שיש חלב ואמר אין זה חלב שחייבנו עליו היה יודע שיש דם ואמר אין זה דם שחייבנו עליו חייב על כל אחת ואחת: [10] האוכל כזית חלב כזית פיגול כזית נותר וכזית טמא בהעלם אחד מביא חטאת ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי: [11] הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה מביא חטאת ספק בא ספק לא בא מביא אשם תלוי: [12] אשתו ואחותו בא על אחת מהן ואין ידוע על איזה בא שתי נשיו אחת נדה ואחת שאינה נדה בא על אחת מהן ואין ידוע על איזה בא חלב ונותר לפניו אכל מאחד מהן ואין ידוע באיזה מהן אכל שבת ויום הכפורים עשה מלאכה באחד מהן ואין ידוע באיזה מהן עשה ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטר ר' אליעזר אומר חטאתו אשר חטא חטא מכל מקום אמר לו ר' יהשע או הודע אליו חטאתו אשר חטא לכשיודע לו חטאו: [13] אמר ר' יוסי אף על פי שהיה ר' יהשע פוטר מן החטאת מחייבו היה אשם תלוי ר' יהודה אומר ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטר ר' שמעון אומר ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע אשם תלוי אמר לו ר' יהודה ולא בזה חייב ר' יהשע אשם תלוי אלא ספק חטא ספק לא חטא אבל זה שחטא ודאי האיך מביא אשם תלוי אמר לו ר' שמעון כל עצמו בזה דבר הכתוב ולא ידע ואשם ונשא עונו והביא איל תמים מן הצאן אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהשע על המתכוין לעשות מלאכה ועשה כיוצא בה: [14] כיצד אשתו ואחותו נתכוין לבוא על זו ובא על זו שתי נשיו אחת נדה ואחת שאינה נדה נתכוין לבוא על זו ובא על זו תאינים וענבים לפניו נתכוין ללקט תאינים וליקט ענבים וליקט תאינים שחורות וליקט לבנות לבנות וליקט שחורות ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטרו אמר ר' יהודה פוטר היה ר' יהשע אף אשם תלוי ר' שמעון שוורי ור' שמעון אומר' לא נחלקו על דבר שמשום שני שמות שר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטר: [15] יום הכפורים שחל להיות ערב שבת עשה מלאכה בין השמשות ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטר אמר ר' יוסי איני רואה דברי ר' אליעזר בזו שאני אומר כתב שתי אותיות אחת בשבת ואחת ביום הכפורים פטור שאין שני ימים מצטרפין למלאכה אחת אמרו לו מכה בפטיש יוכיח אמר להן הגבהה היתה בשבת והורדה ביום הכפורים עשה מלאכה בין השמשות של יום הכפורים בין מלפניו בין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר עשה מלאכה בין השמשות של שבת בין מלפניו בין מאחריו הרי זה חייב: [16] יום הכפורים שחל להיות בשבת ועשה מלאכה בין מלפניו בין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר עשה מלאכה בחצי היום ר' ישמעאל מחייב שתי חטאות ור' עקיבא פוטר שר' ישמעאל אומר שבת היא לחייב על שבת בפני עצמה יום הכפורים הוא לחייב על יום הכפורים בפני עצמו: [17] האוכל כזית דם מן בהמה מן חיה מן עופות טהורין מביא חטאת ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי ואינו חייב אלא על דם שחיטה בלבד: [18] דם נחירה ודם העיקור ודם הקזה שהנפש יוצאה בו חייבין עליו דם התמצית באזהרה ר' יהודה אומר בהיכרת דם הטחול ודם הלב דם כליות

3 ע' לעיל 119_{28} | 6 י"ט | 13 ויקרא ד' כ"ג | 14 שם | 19 שם ה' י"ז י"ח | 21 י"ט | 28 ע' לעיל 126_{10} | 33 כ"ה | 36 כ: כ"ג |

13 חטא < | 24 אמר ר' יהודה פוטרו < | 25 יהשע < אומר | 25 ור' שמעון < | 36 הוא... יום הכפורים < | 38 על < |

ודם איברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם ביצים ודם שרצים אסור ואין חייבין עליו דם דגים ודם חגבים הרי זה מותר: [19] המחה את החלב וגמאו הקפה את הדם ואכלו אם יש בו כזית חייב נתערב עם אחרים אם יש בו כזית הרי זה חייב נתבשל עם אחרים הרי זה בנותן טעם אכל כחצי זית ושתה כחצי זית ממין אחד הרי זה חייב: [20] המביא אשם תלוי על ספק מעילה כדברי ר' עקיבא ונודע לו שחטא ודאי שממין שמביא על לא הודע מביא על הודע: [21] האשה שהביאה חטאת העוף על ספק לידתה ונודע לה שלא ילדה הרי זה חולי תתננה לחברתה ושילדה ודאי תעשנה ודאי שממין שמביאה על לא הודע מביאה על הודע: [22] מי שמלקתה ונודע לה תמצה דמה כיפורה אסור באכילה משמונה דמה כפרה אסור בהנאה שעל הספק באה מתחלת כיפרה ספיקה והלכה לה:

ג [1] חתיכה של חלב קדש וחתיכה של חולין אכל את אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי ר' עקיבא מביא שני אשמות תלויין אכל שניים מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה הן הן כדברי ר' שמעון הן הן כדברי ר' יוסי: [2] חתיכה קודש וחתיכה חולין אכל את הראשונה וחזר ואכל את השנייה בהעלם אחד מביא חטאת ואשם ודאי בשני העלמות מביא שתי חטאות ואשם ודאי: [3] חתיכה של פגול וחתיכה של חולין אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מהן אכל מביא אשם תלוי אכל שנייה מביא חטאת ואשם אכל את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה יביא חטאת בשותפות יתנה עליה ותיאכל דברי ר' שמעון ור' יוסי פוטר מודה ר' יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי: [4] חתיכה של חלב פיגול וחתיכה של חולין אכל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא שתי אשמות תלויין אכל שנייה מביא שני חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה הן הן דברי ר' שמעון תן הן דברי ר' יוסי: [5] חתיכה של חלב פיגול וחתיכה של נותר אכל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא שני אשמות תלויין ר' אליעזר אומר מביא חטאת ואשם תלוי אכל שנייה מביא שלש חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל השנייה הן הן דברי ר' שמעון הן הן דברי ר' יוסי: [6] חתיכה של פגול וחתיכה של נותר אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מהן אכל ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהשע פוטר אכל שנייה מביא שתי חטאות: [7] חתיכה של חלב פיגול וחתיכה של חלב נותר אכל את אחת מהן ואין ידוע את איזה מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי ר' אליעזר מביא שתי חטאות אכל שנייה בהעלם אחד מביא שתי חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא שלש חטאות ואשם ודאי: [8] חתיכה של חלב פגול קודש וחתיכה של נותר אכל את אחד מהן ואין ידוע את איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי ר' עקיבא מביא חטאת ושני אשמות תלויין וכדברי ר' אלעזר מביא שלש חטאות אכל שנייה בהעלם אחד מביא שלש חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא ארבע חטאות ואשם ודאי:

ד [1] האוכל חמש חתיכות מזבח אחד בחמשה תמחיין בהעלם אחד אין מביא אלא חטאת אחד ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד בחמשה העלמות מביא חמש חטאות ועל ספיקן מביא חמשה אשמות תלויין ר' יוסי בר' יהודה אומר ור' אליעזר בר' שמעון אומר אפילו אכל חמש חתיכות מחמשה זבחים בהעלם אחד

2 חולין קי"ך | 5 כ"ג | 6 שם | 36 ע"ו: י"ח |

5/6 שחטא ודאי] שחיטה | 8 ממליקתה ונודע | 9 שמצה | 9 כפרה | 11 חתיכה] חלבה **ב** | 14 כדבר ר' שמעון הן הן < **ב** | 31 ודאי < **ב** |

1 אין מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד זה הכלל
כל המביא על הודעו חטאת מביא על לא הודעו אשם תלוי וכל שאין מביא על
הודעו חטאת אין מביא על לא הודעו אשם אבל אם אכל חמש חתיכות מובח אחד
לפני זריקת דמים אפילו בהעלם אחד מביא חתיכה על כל אחת ואחת: [2] המביא
5 חטאת ואשם על חטא ונודע לו שלא חטא עד שלא נשחטה יצא וירעה בעדר
משנשחט תעבר צרתו ויצא לבית השרפה: [3] שור הנסקל נמצא עדיו זוממין מותר
בהנאה עגלה ערופה נמצא עדיה זוממין מותרת בהנאה חייבי עגלה ערופה שעבר
עליהן יום הכפורים חייבין להביא לאחר יום הכפורים מצא את ההורג בין כך ובין
כך הורגין אותו שנ׳ ולארץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם
10 שופכו: [4] ר׳ אליעזר אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה
היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי
בכל יום ויום חוץ מאחר יום הכפורים יום אחד אמר המעון הזה אלו היה מניחין
לי הייתי מביא אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית הספק וחכמים אומרים אין
מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת: [5] אשם גזילה אשם
15 מעילה אשם שפחה חרופה שהביאה פחות משלשה עשר חדש ויום אחד שלא
בכסף שקלים פסולן הביאן יתיר על שלשה עשר חדש ויום אחד אפילו הן זקנים
כשרים: [6] אשם נזיר ואשם מצורע שהביאן יתיר על שנים עשר חדש פסולין הביאן
פחות משנים עשר חדש אפילו ליום השמיני כשרין הביאן בסלע הביאן בשקל הביאן
בחמשה דינרין כשרין: [7] המפריש שתי סלעים לאשם לקח באחת מהן איל לאשם
20 אם היה יפה שתי סלעים יקרב אשמו ושנייה תפול לנדבה אם לאו ירעה עד שיסתאב
וימכר ויביא בדמיו אשם יפה שתי סלעים ושנייה תפול לנדבה לקח בהן שני אילים
לאשם אם היה אחד מהן יפה שני סלעים יקרב אשמו והשני ירעה עד שיסתאב
וימכר ויפלו דמיו לנדבה אם לאו שניהם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא מהן אשם
היפה שתי סלעים והשאר יפלו לנדבה: [8] לקח בהן שני אילים לחולין אחד יפה
25 שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז היפה שני סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו
אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה סלעין יקרב לאשמו והשני למעילתו
יביא סלע וחומשו מביתו: [9] לקח איל אחד בסלע ופיטמו והרי הוא יפה שתים כשר
יביא סלע מביתו: [10] הפריש איל אחד מעדרו בשעת הפרשתו יפה סלע ובשעת
הקרבתו יפה שתים כשר בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת הקרבתו יפה סלע פסול:
30 [11] המביא אשם תלוי על ספק חלב ועל ספק דם ונודע לו שלא חטא עד שלא
נשחט יצא וירעה בעדר משנשחט תעבר צורתו ויצא לבית השרפה: [12] הפריש
חטאת לחלב והביא לדם לדם והביא לחלב הרי זה לא מעל ולא כיפר הפריש מעות
לחטאת החלב והביאן לחטאת דם לחטאת דם והביאן לחטאת חלב בשוגג מעל
לפיכך כיפר במזיד לא מעל לפיכך לא כיפר: [13] המפריש עשירית האיפה והעשיר
35 עד שלא קידשה בכלי הרי הוא ככל המנחות תיפדה ותיאכל משקדשה בכלי תעבר
צורתו ותצא לבית השרפה: [14] הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר יוסיף ויקח
בה תורין ובני יונה הפריש תורין ובני יונה והעשיר סתומין ימותו שאין פדיון לעוף
מפורשין חטאת תמות ועולה תקרב עולה הפריש מעות תורין ובני יונה והעשיר יוסיף
ויקח בהן כשבה ושעירה: [15] ר׳ שמעון אומר בכל מקום הקדים בריאת שמים

4 כ״ג: | 6 כ״ד | 9 במדבר ל״ה ל״ג | 10 כ״ה | 14 זבחים ג׳ | 19 כ״ו: | 30 כ״ג: | 31 כ״ו: | 36 כ״ז: | 39 כ״ח |

12 הזה < | 13 הייתי מביא < | 13 לו < |

1 לארץ במקום אחד הוא אומר ביום עשות י״י אלהים ארץ ושמים מלמד
ששקולין זה כזה בכל מקום הקדים אברהם לאבות ובמקום אחד הוא אומר וזכרתי
את בריתי יעקב וגו׳ מלמד ששלשתן שקולין זה כזה בכל מקום הקדים משה
לאהרון במקום אחד הוא אומר הוא אהרון ומשה מלמד ששקולין זה כזה בכל
5 מקום הקדים כבוד אב לאם במקום אחד אומר איש אמו ואביו תיראו מלמד
ששניהן שקולין זה כזה בכל מקום הקדים יהשע לכלב במקום אחד הוא אומר בלתי
כלב בן יפנה הקניזי ויהשע בן נון מלמד ששנידן שקולין זה כזה:

סליק פירקא וסליק סדר קדשים

1 בראשית ב׳ ד׳ | 2/3 ויקרא כ״ו מ״ב | 4 שמות ו׳ כ״ו | 5 ויקרא י״ט ג׳ | 6/7 במדבר ל״ב י״ב |

3 ששקולין זה כזה שלשתן | 4/5 בכל מקום . . . . זה כזה < |

השמטות והוספות: 490_{38} צ״ל כל מקום שנאמר זכר מוציא. — 491_{22} יש לתקן טעות הדפוס: תודה. —
במ״ם יש להוסיף: 488_{16} ע׳ לקמן 558_{7} | 497_{1} ע׳ לקמן 533_{22} | 505_{27} ע׳ לקמן 535_{2} |

סדר טהרות

הערה: הציונים במראה מקום נמשכים אל הפרק והמשנה של משניות ולר"ש אחד מן גדולי מפרשי סדר טהרות המביא כמה פעמים תוספתא ושם נמצאים המקומות בש"ס בבלי וירושלמי.

כלים. בבא קמא

1

א א [1]חומר בשרץ שאין בשכבת זרע ובשכבת זרע שאין בשרץ חומר בשרץ
שהשרץ לא חלקה טומאתו ושכבת זרע חלוקה טומאתה חומר בשכבת זרע ששכבת
5 זרע מטמא בכל שהוא והשרץ אינו מטמא אלא בכעדשה: [2]חומר בנבלה שאין
במי חטאת ובמי חטאת שאין בנבלה שמיעוט מי חטאת טמא ומיעוט נבלה טהור
חומר בנבלה שמי חטאת שלהן טהורה מטומאתן ומטהרין את הטמאין ואין מטמאין
בצרופן מה שאין כן בנבלה שמי חטאת שיבשו הרי אלו טהורין נבלה שיבשה אם
יכולה לשרות ולעמוד לכמות שהיה הרי זה טמאה: [3]חומר בטמא מת שאין בבועל
10 נדה ובבועל נדה שאין בטמא מת שטמא מת טעון הזאה שלישי ושביעי מה שאין
כן בבועל נדה חומר בבועל נדה שבועל נדה מטמא כר התחתון כעליון מה שאין
כן בטמא מת ר' יוסי אומר זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ורביעית מן
המת ודם הנדה כיוצא במרכב חומר בהן שאין במרכב ובמרכב שאין בהן שהן
שוה מגען למשאן לטמא אדם ולטמא בגדים מה שאין כן במרכב חומר במרכב
15 שהמרכב מטמא תחת אבן מסמא מה שאין כן בהן: [4]חומר בכזית מן המת שכזית
מת פתחו בטפח והמת פתחו בארבעה טפחים ר' נתן אומר חור להיות טמא מת
לטמא שנים לפסול אחד: [5]בשלשה דברים שוה סוריא לארץ ישראל ובשלשה
לחוצה לארץ עפרה מטמא כחוצה לארץ והמביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ
והמוכר עבדו לסוריא כמוכר לחוצה לארץ שלשה לארץ ישראל שהקונה שדה בסוריא
20 כקונה בפרוור שבירושלם וחייבת במעשרות ובשביעית ואם יכול לכנס לה בטהרה
טהורה: [6]נכנסין לבין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים ורגלים דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים אין נכנסין אמר שמעון הצנוע לפני ר' אליעזר אני נכנסתי לבין
האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים ורגלים אמר לו מי חביב אתה או כהן גדול היה
שותק אמר לו בוש אתה לומר שכלבו של כהן גדול חביב הימך אמר לו רבי
25 אמרת אמר לו העבודה אפילו כהן גדול פצעין את מוחו בגזירין מה תעשה שלא מצאך
בעל הפול ר' יוסי אומר כשם שהכל פורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה
כך פורשין בשעת מתן דמים פר כהן משיח פר העלם דבר של צבור ושירי עבודה
רה ודמים של יום הכפורים הוי מה מעלה בין האולם ולמזבח ולהיכל אלא של
בין האולם ולמזבח נכנסין לעבודה ושלא לעבודה ולהיכל אין נכנסין אלא לעבודה
30 בלבד: [7]אבא שאול אומר עליית בית קדשי קדשים חמורה מבית קדשי קדשים
שבבית קדשי קדשים כהן גדול נכנס לשם בכל שנה ושנה לעבודת יום הכפורים
ארבע פעמים ביום ואם נכנס חמש חייב מיתה ולעליית בית קדשי הקדשים אין
נכנסים אלא לשנים לידע מה היא צריכה אמרו לו אין זו מעלה: [8]נכנסו מצורעים
לפנים מן החומה לוקין את הארבעים זבין וזבות נדות ויולדות להר הבית לוקין
35 שמונים טמא מת נכנס להר הבית ולא טמא מת בלבד אמרו אלא אפילו מת עצמו
שנ' ויקח משה את עצמות יוסף עמו במחנה לויה ר' שמעון אומר החיל
ועזרת נשים מעלה יתרה בבית העולמים והטמאין שנכנסו לשם פטורין: [9]כל העזרה
כשרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלין והשוחט בתוכה חולין אסורין
בהנאה והיא היתה חצר המשכן לפנים מן הקלעים שהיו במדבר: [10]כל הטמאים

3/15 ע' ה' ה' ל' | 17 ע' לעיל 27_{25} | 21 ה' ט' | 36 שמות י"ג י"ט |

7 שבמי | 8 מי | 9 ולחזור לכמות שהיית' מצטרף | 13 המת > למה אמרו רביעית לפי שכל עובר תחלת ברייתו יש בו רביעית דם | 16 אומד < ב | 16 חור < | 22 אמר > ר' | 22 כנסתי | 35 טמא נכנס | 35 בלבד < | 37 מעלה יתרה < |

שנכנסו משער ניקנור ולפנים אפילו הן מחוסרי כפרה הרי אלו חייבין על זדונן
כרת ועל שגגתן חטאת ואין צריך לומר טבולי יום ושאר כל הטמאין שנכנסו לפנים
מטחיצותיהן הרי אלו באזהרה נכנסין לקודש הרי אלו חייבים מיתה ר' יהודה אומר
על פני הקדש במיתה ושאר כל הבית באזהרה: [11] הכל נכנסים לבנות ולתקן
ולהוציא את הטומאה מצוה בכהנים אין כהנים נכנסין לוים אין לוים] נכנסים ישראלים
מצוה בטהורים אין טהורים נכנסים טמאין מצוה בתמימין אין תמימין נכנסין בעלי
מומין מצוה שיכנסו בתיבות אין שם תיבות נכנסין דרך פתחין וכן הוא אומר
ויבואו הכהנים לפנים הבית לטהר ויוציאו את כל הטומאה וגו' ר' יהודה
אומר מחילות שתחת היכל חול וגגה של היכל קדש אין אוכלין שם קדשי קדשים
ואין שוחטין שם קדשים קלים והטמאים שנכנסו לשם הרי אלו פטורין: [12] וכשם
שהיו במדבר שלש מחנות מחנה שכינה מחנה לויה מחנה ישראל כך היו בירשלם
מפתח ירושלם ועד פתח הר הבית מחנה ישראל מפתח הר הבית ועד שערי ניקנור
מחנה לויה משערי נקנר ולפנים מחנה שכינה והן הן קלעים שבמדבר ובשעת מסעות
אין בהם משום קדושה ואין חייבין עליהם משם טומאה: [13] וכמה היא כדי להעלות
ארוכה רואין אותו כאלו ייחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה קטנה אם יכול
לחיות הימנה טמא ואם לאו טהור: [14] ר' מנחם בר' יוסי אומר עירות מוקפות
חומה מקודשות מארץ ישראל שמשלחין מתוכן את המצורעין והבית צמות בתוכן
לאחר שנים עשר חודש ומסבבין בתוכן המת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו וכן
הוא אומר וישכב עוזיהו עם אבותיו ויקברו אותו בשדה הקבורה אשר
למלכים כי אמרו מצורע הוא וימלוך יותם בנו תחתיו ר' שמעון אומר
כשם שאין זבין וזבות נדות יולדות נכנסין להר הבית כך משכבן ומושבן כיוצא בהן:

ב [1] כלי נתר בית שמאי אומרים מטמאין מתוכן ומאוירן ככלי חרש ומאחוריהן
ככלי שטף ובית הלל אומרים כלי נתר הרי הן ככלי חרש לכל דבר ר' שמעון בן
אלעזר אומר בלשון אחרת בית שמאי אומרים מטמאין כחצי כלי ומטמאין ככלי
שלם ובית הלל אומרים כלי נתר הרי הן ככלי חרש לכל דבר: [2] יושבין של
מסומכין שיעורן בכדי סיכת קטן ועד לג לג וכלמטה הימנה מלג ועד סאה ברביעית
סאה וכלמטה הימנו מסאה ועד סאתים בחצי לג סאתים וכלמטה הימנו מסאתים
ועד שלש ועד חמש סאין בלג חמש וכלמטה מהן ר' עקיבא אומר מלחמיות ועד
חצבים גדולים בלג מכאן ואילך בלג נשתקעו דברים ולא נאמרו עכשיו ר' נחמיה ור'
אליעזר בן יעקב אמרו חצבים גדולים שיעורן בשני לגין הפכין והגלילין והאובינות
שביהודה יש להן קרקרנות ואין להן דפנות: [3] הסילונות והקרמודין שעשה בהן
בית קבול מים או צרורות טמאין או לולגין פרוסה טהורה מגופפת הרי זו טמאה
הכסא והספסל וכל מדרס כלי חרש טהורין ר' יוסי אומר אף הספינה ומגופת היוצרין
ור' נחמיה אומר חילוף הדברים: [4] משפך של מתכת בין של בעלי בתים ובין של
דבלין טמא ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית של בעלי בתים טהור ושל רוכלין טמא
מפני שהיא כשל מדה דברי ר' יהודה בן בתירה ור' עקיבא אומר מפני שהוא מטה
על צדו ומדיח בו את הלוקח: [5] כסוי כדי יין וכדי שמן וכסוי חביות ניארות שמשתמש
בהן עראי ומשליכין טהורין ואם התקינו לתשמיש טמאין כסוי כבכב וכיסוי אלפס

4 מ' ט' | 8 ד"ה ב' כ"ט ט"ו | 10 זבחים קט"ז: | 16 מ' ז' | 19 ד"ה ב' כ"ו כ"ג | 22 ב' מ' | 25 ב' ב' |
31 ב' ג' | 34 ג' ח' | 37 ב' ס' |

3 מיתה < | 4 הבית] המת | 8 לפנימה בית ה' פ | 9 ובבגגו | 13 ובשעת] מטע' | 21 זבין < | 26
לג < ב | 26 וכל מטה | 26/27 ברביעית סאה < | 27 וכל מטה | 28 מלחטיות | 30 אמרו < | 30
שיעורן בשני] שני | 30 והאביונות | 31 והקרמיון | 32 אלו לגין | 37 ניארות] ונרות | 38 כבכב וכיסוי < |

בזמן שנקוב ויש לו חדוד טהור אין נקוב ואין חדוד טמא מפני שמצננת לתוכו את
הירק ר' אלעזר בר' צדוק אומר מפני שהופכת עליו את הרוקמי זה הכלל כל
המשמש כפוי בכלי חרם טהור: [6] גסטרא שנסדקה בכבשן כיצד משערין אותה אם
היו שבריה שוין ותוכה מאדים בידוע משנגמרה מלאכתה נסדקה אין שבריה שוין
ותוכה מאדים בידוע שעד שלא נגמרה מלאכתה נסדקה: [7] בית תבלין של עץ
העשוי מגורות ואין ליזבין נטמא אחד מהן במשקה הוא טמא וחברו טמא
ובשרץ כולו טמא נפלו משקין על גבי הרחב שלו ר' יוסי אומר משום ר' יוחנן בן
נורי חולקין את עוביו המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור נפלו
משקין על גבי שפתו החיצונה נדון כאחורים קבעו במסמר חיבור לטומאה ולהזאה
תקעו חבור לטומאה ואין חבור להזאה נוטל ונותן אין חבור לא לטומאה ולא להזאה:
[8] מסרוק של צרצור ר' אליעזר אומר אין מטמא באויר וחכמים אומרים מטמא
באויר העשוי לכך ולכך כגון הכנכב והאילפס והקדרה מטילין אותו לחומר להכנים
טומאה לאחרים ככונם משקה אבל הוא עצמו אין טהור אלא במוצא ויתים בלבד:
[9] נבלי יין שעורין במשקין ור' שמעון אומר בזרעונין נר שעורו במשקין ור' שמעון
אומר בזרעונין גסטרה שיעורה במשקה והפתיק הרי זה טהור הפכין הגלילין שמוליכין
בהן שמן למרחץ והצרצורין והשיקורין עד שלא הוסקו טהורין וכשהוסקו טמאין
והסקין והנאין טמאין: [10] חרש שפירש מן החבית ומן הקדרה אם מקבל כשעור
טמא אם לאו טהור נקב ועשאו בזפת טהור שכלי חרש שטהור שעה אחת אין לו
טומאה לעולם:

ג [1] הביא שברי כלי חרש ודיבקן זה לזה ועשאן תנור ועשה להן טפלה בין
מבפנים ובין מבחוץ והסיקו אף על פי שאין בכל אחד ואחד כשיעור כולן מיטמאין
במגע ובאויר: [2] טקנונים הגדולים שטיפלן ביבלות ובאדמה הרי אלו מן חיבור
הטבילן הרי זו חוצצות עליו כלי חרם שטיפלו להיות מבשל בו הרי זה אינו חיבור
היקירן שטפלן להיות זופת בהן הרי אלו חבור מודים חכמים לר' מאיר ולר' שמעון
במיחם שטיפלו עד מקום שהאור שולט בו שהוא חיבור ועד מקום שאין האור
שולטת בו שאין חבור הטבילן אין חוצץ עליו: [3] בהידוק קרויה הברויה הרי זה
חבור הטפילה הרי זה אינו חבור הטבילה אינה חוצצת עליו כשות שליקטו הרי זה
אינה חיבור הטבילן צואה שעל הכסא אינה חוצצת עליו האיבר והבשר המדולדלין
באדם הרי אלו אינן חבור טבל אין חוצצין עליו: [4] הזופת חיבור בכלי מתכות בדבר
הראוי לה אבל דבר שאין ראוי לה הרי זה אין חיבור הטבילו הרי זה חוצצת כיצד
קיתון שניקב ועשאו בזפת הרי זו אינו חיבור הטבילו הרי זו חוצצת עליו אבל חבית
שניקבה ועשאה בבעץ ובקנטרין ובגפרית ובזפת ובסיד ובגפסית חיבור ושאר כל
הדברים אינו חיבור ור' עקיבא מטמא בשל עץ מפני שהוא מינו: [5] עריבה גדולה
של חרם אף על פי שבאה במדה טמאה נפתחה במוצא ויתים אף על פי שהוא
מטה על צדה ולש בה טהורה שמתחלה לכך נעשית: [6] המביא ארונות ותנורין
וספלין וכלי חרם מחוצה לארץ לארץ עד שלא הוסקו טמאין משם ארץ העמים
וטהורין משם כלי חרם הוסקו טמאין משום כלי חרם וטהורין משום ארץ העמים
נמצאת אומר בשעת שהן טמאין משום ארץ העמים טהורים משום כלי חרש
ובשעה שהם טמאים משום כלי חרש טהורים משום ארץ העמים הביא עפר

3 ב' ו' | 11 ב' ח' | 14 ג' ה' | 17 ב' ב' | 20 ג' ה' | 29 ג' ז' ח' | 35 ע' לעיל 501_{24} |

1 מפני שמכנסת | 4/5 בידוע . . . מאדים < | 6 ליזבז טמא | 14 נר < | 15 והעתיקה | 17 שפרש |
23 כלי < | 23 בו < | 27 הטפילה] הטבילה | 33 מטמה | 35 לא לכך |

1 ממקום הטומאה וגבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה וגבלו במקום הטומאה
טמא גבלו על גבי הסלע אפילו במקום הטהרה טמא: [7]הלובן לבינים בבית הפרס
במקום הטומאה טמא במקום הטהרה טהור ר' שמעון אומר אפילו לבינה מבית הפרס
ממקום הטומאה טהור שלא אמרו אלא גוש כברייתה: [8]חזקת חרסין הנמצאין בכל
5 מקום טהורין חוץ מן הנמצאין בבית היצירה מפני שרובן מן הגסטראות: [9]חרש
שפירש מדפנה של חבית מדופנה של קדרה ר' שמעון בן אלעזר אומר משם ר' מאיר
וכן היה ר' יהודה אומר כדבריו כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה נטלה
האוזן ונשברה הדות מטמא וחכמים מטהרין שכלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה
לעולם: [10]חבית שנפחתה ומקבל על דפנה או שנחלקה כמין שתי ערבות ר' יהודה
10 מטהר וחכמים מטמאין שמתחלה לכך נעשית להיות מטה על צדה ומוציא מה שבתוכו
לצדדין ואם היתה גסטרה הרי זו טהורה שלא אמרו שירין לשירין אלא שירין לכלים
אי זו הוא גסטרא כל שנסדקין אוניה ואפילו אחת מהן נסדקה למטה מאוניה אף
על פי שאוניה קיימות הרי זו כגסטרא ואם מתחלה עשאה של אונים נדונית כחבית
היתה מוטה על צדה כמין קתדרה הוא הדבר כל המתקבל עמה מים בשעה שהוא
15 מערה משקין לתוכה מטמא במגע ובאויר כל שאין מקבל עמה מים בשעה שמערה
משקין לתוכה מטמא במגע ואין מטמא באויר: [11]שולי הקפראות ושולי הקיסום
הצידוניים וכלי חרש ששוליו חדין וכדברי ר' נתן הכוז והקיד הבבלי שנסדקו מלמעלה
ומקבלין כשיעור מלמטה אף על פי שאין יכולין לישב שלא מסומכין טמאין שלכך
נעשו מתחלתן: [12]שולי כלי עץ וכלי זכוכית קורדסן שהן ועשאן כלים ומקבלין כל
20 שהן טמאין היה שוות מן השפה הפנימית ולפנים טמא הימנה ולחוץ טהור: [13]כלי
חרש בתוכן מאימתי מקבלין טומאה משתגמר מלאכתן דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר
משיצטרפו בכבשן צרפן אפילו בגפת טמאה אינו חושש שמא מיצה משקין בתוכן
ומשם רשות עם הארץ אין חושש להן וחבירתה אפילו בא לאחר שלשה ימים ונוטל:
[14]גילה חפאין ומצא אבק על גבי כלים הרי זו נוטל אחד כולו ברשות בעם הארץ
25 מקום שמשקעין את הנאות בטיט הלבן והחיבור עומד על שיקוע העמוד שהוא עומד
אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד חבר עומד מלמעלה ועם הארץ עומד מלמטה
ושולה ונותן לו ועם הארץ נאמן לומר לא טמאתי מפני שהוא בחוקת המשתמר:

ד [1]תנור של בנות שתחלתו כל שהוא ושיריו ברובו שר' מאיר אומר תחלתו ד
ארבעה ושיריו ארבעה: [2]תנור מאימתי מקבל טומאה משהוסק כדי לאפות בו סופגנין
ר' יוסי אומר רואין את העצים שהוסק בהן כאלו לא הוסקו לאחר רדיית הפת רבן
30 שמעון בן גמליאל אומר משום ר' יוחנן הסנדלר טפילת תנור עד כמה חבור לתנור
עד כדי צורך וכמה הוא צורך בתנור טפח ובכירה שלש אצבעות: [3]שלש אבנים
שחברן זו לזו ועשאן תנור ועשה להן טפילה בין מבפנים ובין מבחוץ מטמאות
במגע ובאויר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר מבפנים מטמאות במגע ובאויר ומבחוץ
מטמאות במגע ואין מטמאות באויר חיברן לתנור ולא חיברן זו לזו מטמאות חיברן זו
35 לזו ולא חיברן לתנור הרי הן כטירה חפר בארץ ועשה להן טירה טהורה וטירת כירה
טהורה: [4]תנור שהסיקו להיות צולה בו טמא להיות טומן בו אניצין של פשתן טהור
שאיני עושה מלאכה בגופו תנור שהסיקו עד שלא נגמרה מלאכתו טמא ר' יהודה
אומר טהור אמר ר' יהודה זה היה מעשה בתנור כפר סוגנא והיה רבן גמליאל

2 לקמן אהלות י"ז | 5 ד' א' ג' ג' | 21 ד' ד' | 24 ע' לקמן טהרות ט' | 28 ה' א' | 32 ה' ג' | 37 ה' ד' |
1 וגבלו . . או . . הטהרה < ב | 8 הדות < ב | 11/12 הרי זו . . . גסטרא < ב | 16 הקרפאות | 19 עץ < וכלי עצים | 19 כלים < | 20 טמא < | 21 בתוכן מאימתי < | 22 בתוכן < | 26 חבור עמוד | 28 בבל | 31 הסנדלר < | 36 קטירה | 37 אניצין] אונין | 38 טמא < |

1 מטמא וחכמים מטהרין: [5]מפני מה מוסיף תנור של נחתמין טמא מפני שהוא
סומך עליו שפוד שצלי ור' יהודה אומר מפני שהיא תולה יורד בשפוד ונותנה עליו
רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבן יוחנן הסנדלר מסיף תנור טפח מוסף יורה
של שולקי זיתים טפחיים ואינו מטמא באויר אלא כנגד המוסיף ומאימתי הוא מטמא
5 משיתחיל לשולקו: [6]תנור שנתן בו עפר עד חציו מעפר ולמטה מטמא במגע מעפר
ולמעלה מטמא באויר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין חולקין כלי חרש אלא
כלה מטמא במגע ובאויר ר' יוסי אומר מעפר ולמטה מטמא במגע מעפר ולמעלה
מטמא באויר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין חולקין כלי חרם אלא כלה מטמא
במגע ובאויר אמר ר' יהודה במה דברים אמורים בזמן שנתן בו עפר ואחר כך
10 הסיקו אבל הסיקו ואחר כך נתן בו עפר כולו מטמא במגע ובאויר ומודה ר' יהודה
לחכמים בתנור שנתנו על פי הבאר או על פי הדות ונתן שם אבן ומירחו בטיט
מן הצדדין שהיא טמא וחכמים אומרים בין כך ובין כך טמא: [7]תנור שחצצה
לשנים והוסק אחד מהן וניטמא הוא טמא וחברו טהור בשרץ כולו טמא והעובי
שביניהן כולו טמא הוסקו שניהן ונטמא אחד מהן ר' יוסי אומר משם ר' יוחנן בן
15 נורי חולקין את עוביו המשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור במה
דברים אמורים בזמן שחצצו ואחר כך הסיקו אבל הסיקו ואחר כך חצצו מטמא
במגע ובאויר נטמא אחד מהן במשקה הרי חברו טהור: [8]תנור שחלקו לשנים
ואפילו כל שהוא ואפילו מבית האומן טמא לפי שאי אפשר לכוון: [9]תנור של סדקי
שנתן הסדק כלפי הזוית ומירחו בטיט מן הצדדין ר' נתן מטמא מפני שזוית מחברתו
20 וחכמים מטהרין דף של תנור שנתנו בזוית להיות אופה בו טהור ואם יש בו רוב
תנור טמא: [10]תנור של סדקין שעשה טפלה לכל אחד ואחד ומקום הסדקים מגולה
טמא נתן חול או צרורות טהור כפרן טיט על גבי הסדק טמא חרש על גבי סדק
טהור מירחו בטיט מלמעלה או שעשה לו מעלה מבחוץ טמא מפני שהטפלה עושה
את כולו אחד: [11]נתן עליו טיט חרסית אדמה סיד וגפסין אפילו כל שהוא ואפילו
25 מבית האומן טמא זפת וגפרית שעוה ושמרים בצק וגללין וכן דבר שאין עושין בו
תנורים טהור כללו של דבר כל דבר שאין עושין בו תנורין אינו מחבר את הסדקין:
[12]תנור שבא מחותך מבית האומן עשה לו לימודין ונתן עליו טהור מירחו בטיט
טמא ניטמא סילק את הלימודין טהור החזירן לו טהור מירחו בטיט מקבל טומאה
אין צריך להסיקו שכבר הוסק משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין ור' שמעון מטמא
30 מיד: [13]תנור של חוליות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים והיתה בהן אחד
שיש בה ארבעה טפחים היא מטמאה במגע ובאויר והשאר מטמאות במגע ואין
מטמאות באויר: [14]תנור של חליות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים
והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים היא מטמא במגע ואין מטמא באויר
והשאר טהור: [15]רבן שמעון בן גמליאל אומר הרוצה לעשות לו תנור בטהרה מביא
35 תנור של סדקים ומביא תנור של חרש ומלבישו מבחוץ ונותן חול או צרורות בנתים
ואף על פי שעושה טפלה לחיצון טהור: [16]פיטים שקירו לו ועשאו תנור ועשה לו
טפלה מבחוץ אף על פי שמקבל טומאה על דפנותיו כשיעור טהור: [17]תנור
מאימתי מקבל טומאה משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין ור' שמעון מטמא מיד רבן
שמעון בן גמליאל אומר משם רבי שילא הטיחו בטהרה ונטמא מאימתי טהרתו אמר

5 ה' ו' | 12 סס | 17 ה' ז' | 18 ה' ח' | 27 ה' ט' | 32 ה' ח' |

7 במגע < | 8 כלי חרם < | 17 שנחלק | 18 לכוון < ואם אי אפשר לכוון טהור ב | 22 לצרורות |
27 לו < | 28 נטמא . . . בטיט < ב | 30 חלונות | 35 של < | 37 טומאה < ב | 38 מקבל טומאה] טמא |

ר' חלפתא איש כפר חנניא אני שאלתי את שמעון בן חנניא ששאל את בנו של ר' חנניא בן תרדיון ואמר משיסיענו ממקומו ובתו אומרת משיפשט את חלוקן כשנאמרו דברים לפני ר' יהודה בן בבא אמר יפה אמרה בתו מבנו: [18]תנור של מתכות שעשה לו טפלה ועשה לו מוסף וחלקו לשנים ונטמא אחד מהן באויר הוא טמא וחברו טהור נגע בו השרץ מתוכו הוא מטמא במגע ובאויר וחברו מטמא במגע ובאויר וטפילה טהורין נגע בו השרץ מאחריו כולו מטמא מגע אחד ופוסל אחד נגע בו כזית מן המת מאחריו כולו מטמא מגע שנים ופוסל אחד ואוירו מטמא אוכלין ומשקין וידים מפני שנעשה אב הטומאה ומטמא את גופו דברי רבי ר' ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו אינו מטמא אוכלין ומשקין וידים שאין כלי חרס מטמא מאחריו: [19]ניקב נפגם נסדק ועשאו בטיט אפילו כל שהוא טמא נפל השרץ לאוירו כולו מטמא במגע ובאויר נפל לתוכו כזית מן המת שלא באוהל כולו מטמא אוכלין ומשקין וידים בין מתוכו ובין מאחריו כללו של דבר כל זמן שהוא טמא משום כלי חרס נדון משום כלי חרס משום כלי מתכות נדון משום כלי מתכות מירחו בטיט בין מבפנים בין מבחוץ טהור ר' יהודה אומר מבפנים אם להטיחו לעמוד בפני עצמו טהור ואם לאו טמא בין כך ובין כך טמא משום כלי מתכות: [20]כירה של מתכות שעשה לה מגור ועשו לה פטפוטים טהורה מירח בטיט בין מבפנים ובין מבחוץ טהורה ר' יהודה אומר מבפנים אם יכול להטיחו לעמוד בפני עצמו טהורה ואם לאו טמאה בין כך ובין כך טמאה משום כלי מתכות:

ה [1]שלשה מסמרים שלש יתידות שלשה פטפטין שנתן בארץ וחיברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה טמאה ור' יהודה מטהר עד שחיברם זה לזה בטיט ומודה ר' יהודה שאם נתנן על גבי האבן וחיברן לה שהיא טמאה מפני שהאבן מחברתן: [2]שלש אבנים שחברן זו לזו ולא חברן בקרקע חברן בקרקע ולא חברן זו לזו טמאות ור' יהודה מטהר עד שיחברם זו לזו ויחברם בקרקע וכמה היא חיבורן בטיט כל שהוא: [3]שתי אבנים גדולות שתי חליות של עמוד שהתקינן להיות שופת עליהן יורה גדולה או מיחם גדול אינו טמא אלא צורך וכמה הוא צורך מקום שפיתת טפח שתי חביות שני הלפסין ושתי קדרות שעשאן כרה ונטמא ביניהן במגע ובאויר ותוכו טהור והעובי שביניהן חולקין אותו והמשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור ר' יהודה אומר עליו ועל הויז אם ניטל הכותל והויז עומד בפני עצמו טהור ואם לאו טמא: [4]כירה שניתנה על גבי הטיף של אבן אינו טמא אלא צורך וכמה הוא צורך רבן שמעון בן גמליאל אומר משם ר' יהודה צורך שלש אצבעות ר' נתן אומר אם נוטלת כירה והטיף עולה עמה חיבור ואם לאו אינו חיבור ר' אלעזר בר' שמעון או' אם מטה את הטיף וכירה עומדת הרי זה חיבור ואם לאו אין חיבור: [5]הקלתות של בעלי בתים שנפחתה הרי זו טהורה וכמה היה שיעורה בפיוור גחליה חצר הכירה ר' שמעון אומר נטמאת הכירה נטמאת החצר נטמאת החצר לא נטמאת הכירה ואם היתה חלקה טהורה ר' יהודה אומר אם ניטלת כאחד טמאה אם לאו טהורה: [6]בית הפך ובית התבלין ובית הנר היוצא מן הכירה תוכן נידון כאחורי כירה בית הנר היוצא מן הכירה עד שלש אצבעות טמא פחות מכן טהור דברי ר' מאיר ור' שמעון מטהר: [7]כסא שעשאו דכין אף על פי שמשתמש

3 ה' י"ה | 15 סס | 19 ו' ה' | 22 סס | 24 ו' ד' | 29 סס | 33 ז' ה' ג' | 36 סס | 38 ז' נ' |

1 אני < | 2 חלוקו | 3 מבנו] מהוא | 6/7 אחד . . . מגע < ב | 11 כזית מן המת < | 14 לעמוד < | 18 בין כך . . טמאה < | 23 לזו ויחברם] בזו | 26 האלפסין | 26 שעשאן < | 26 ביניהן < מטמא | 27 אותו < | 28 הזיז] היין | 28 והיין | 34 נחלין | 34 הבירה | 35 אם < | 37 הפך] הב־ | 36 ובית הנר הבנויים בבירה | 37 בירה ד < ב | 37 הנר < |

בו טהור היה טמא ועשאו דכין טמא עד שיקבענו במסמר דכין של מתכת של בעלי בתים אף על פי שהטיט שוקע בו טהור עשה לו פטפוטי טמא: [8]ניארת של מתכות של בעלי בתים עשויה ככפישה אף על פי שהטיט שוקע לתוכה טהורה עשה לה פטפטין טמאה דכין של אולירין אף על פי שעשה לו פטפטין טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע: [9]ארבעה פטפוטי כירה שנטלו שנים מהן אלכסון שנים השנים מטמאין במגע ובאויר מפני שהוא שופת עליהן את האילפס ואת הקדרה דברי ר' מאיר ור' שמעון מטהר שהיה ר' שמעון אומר כל פטפוטי כירה שאין מטמאין באויר אין מטמאין במגע:

ו [1]אין כלי חרש מטמא אלא באב הטומאה ומשקין כל שאב הטומאה בשעתו ולא היקל עליו ובא להקל עליו אפילו בביאת מים מטמא אחד לפסול אחד אין מטמא אדם וכלי חרס כל שאב הטומאה בשעתו לא היקל עליו אלא בביאת מים לטמא אחד ולפסול אחד הרי זה מטמא אדם וכלי חרש: [2]כל המטמא אדם מטמא כלי חרם ושאין מטמא אדם אין מטמא כלי חרש חוץ מן המשקין כל שכלי חרש מטמא מתוכו מטמא מאחריו ואין טומאה לכלי חרש אלא מאוירו ובהיסט על גבי האבן מסמא אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין וידים: [3]כוורת פחותה פקוקה בקש ומשולשלת לאויר תנור ושרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ור' אליעזר מטהר אמר ר' אליעזר מקל וחומר אם מצלת היא מיד אהל המת החמור לא תציל מיד כלי חרש הקל אמר ר' יוחנן בן נורי נמתי לו לר' אליעזר אם הצילו אוהלין מיד אוהלין באוהל המת שכן חולקין אוהלין יצילו אוהלין מיד אוהלין באהל השרץ שאין חולקין כלי חרש: [4]אמר ר' יוסי נמתי לו לר' יוחנן בן נורי תמיה אני אם קבל הימך ר' אליעזר תשובה אלא תשובה לדבריו אם הצילו אוהלין מיד אוהלין באהל המת שכן הוא עושה טפח על טפח לרום טפח בבית טהור יצילו אוהלין בשרץ שכן הוא עושה טפח על טפח בכלי חרש טמא אמר ר' היא תשובת ר' יוסי היא תשובת ר' יוחנן בן נורי: [5]הכל מצילין מיד כלי חרש אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדם חוץ מן האדם כיצד טהור שהיו אוכלין ומשקין בתוך פיו והכניס ראשו לאויר תנור טמא ומטמא ואין חוששין שמא מחוברין למעון: [6]הסגום והרדיד שהיו נותנין על פי התנור משוקעין לתוכו שרץ בתוכו התנור טמא שרץ בתנור אוכלין מבתוכן טמאין אין לך שהוא מציל מיד כלי חרם אלא כלים שיש להן תוך כגון הסל והקופה והחמת: [7]הסל והקופה והחמת שהיו נתונין בתנור ופיהן למעלה מן התנור השרץ בתוכן תנור טהור שרץ בתנור אוכלין שבתוכן טהורין ניקבו ועשאן בטיט שרץ בתוכן התנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה שרץ בתוכה אוכלין שבתוכה טמאין: [8]חבית שהיא משוקעת בתנור ופיה למעלה מן התנור השרץ בתוכה תנור טהור שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טהורין ניקבה ועשאה טיט שרץ בתוכה תנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טהורין ואם עשאה בופת התנור טהור שהופת חיבור לה ושאר כל הכלים שעשאן בופת אין הופת חבור להן: [9]חבית שהיא נתונה על פי התנור פיה לצד זה ושוליה לצד זה השרץ בתוכה התנור טהור שרץ בתוכה אוכלין שבתוכה טהורין היתה דופנה מעובה לתוכה שרץ בתוכה תנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין: [10]קדירה שהיא מלאה אוכלין ומשקין ומוקפת צמיד פתיל ונתונה בתוך התנור שרץ בתנור אוכלין ומשקין

5 ז' ה' | 9 ע' זבים ה' ה' | 15 ח' ה' | 24 ח' ג' | 26 סס | 29 ב' ז' | 32 ט' ח' |

3 כאורת של תבת . . . בכפיפה | 3 תוקע | 7/8 שאין . . באויר < | 10 ולא היקל עליו < | 13 ושאין . . . חרש < | 15 כוארת ב | 18 אינו דין שתציל | 22 לרום טפח < |

שבקדרה הוי טמאין התנור טמא שאין צמיד פתיל לטומאה: [11] כלי שטף שהוא
מוקף צמיד פתיל ונותן לתוך התנור הרי זה טמא שכל שאינו מציל באהל המת
איני מציל באוהל השרץ: [12] שלשה דברים מצילין באהל המת הבלועין וצמיד פתיל
ואוהלין יש בבלועין שאין בצמיד פתיל ואוהלין יש בצמיד פתיל ואוהלין שאין בבלועין
הבלועין מצילין על הטהורין מלטמא ואין מצילין על הטמאין מלטמא הבלועין אין
מיטמאין במשא הזב וצמיד פתיל ואוהלין מיטמאין במשא הזב החמת והכפישה
שנפחתו במוציא רימונין אף על פי שבטלו מתורת הכלים מצילין באהל השרץ:
[13] החמת שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור ועצם כשעורה כרוך בסיב או
בנייר ונתון בתוכה היא טהורה וחתנור טהור בא הטהור ואחז בו נטמא ונטמא
החמת חזרה החמת וטמאה את התנור: [14] שני תנורים זה על גבי זה וחבית משוקעת
ביניהן ופיה בעליון ושוליה בתחתון שרץ בחבית התנור טהורין שרץ בתחתון אוכלין
ומשקין שבחבית טהורין שרץ בעליון אוכלין ומשקין שבחבית כנגד אוירו של עליון
טמאין: [15] תנור ששפתות שופעות לתוכו ונפלו שם משקין משם ר' נחמיה אמרו
מביא אמה או מחק של מתכות ונותנה עליו הימנו ולפנים טמא הימנו ולחוץ טהור
שפתיו שופעות לאחוריו נידון כאחוריים ר' אחי אומר משם ר' עקיבא עין של תנור
שעשאה בעפר או בצרורות אינה מביאה טומאה לתנור אלא בפותח טפח מן הסתומה
ולפנים מטמא במגע ובאויר מן הסתומה ולחוץ מטמא במגע ואין מטמא באויר:
[16] כור של נפחין שהוא עומד בארץ וחיברו בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה
טמא ואינו טמא אלא המשמש את הצורך: [17] כירה שנתנה על גב ארובה העליונה
אף על פי שהוא שופת עליה את הקדרה טהורה עשה לה פטפוטין טמאה פורנא
הרי זו טהורה שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע ר' מאיר אומר משם רבן גמליאל
אם יש לה הליובז טמאה ר' יהודה אומר משום רבן גמליאל אם יש לה סטאנאות
ר' יוסי אומר משם רבן גמליאל אם יש לה ספיות וכולן שם אחד הן: [18] גפת
שנעשת בטהרה ונפלה לאויר התנור אפילו בשעת הסיקו טהור ושנעשית בטהרה
וניטמאת ונפלה לאויר התנור בשעת הסיקה טמא שלא בשעת הסיקו טהור ור' שמעון
מטהר ר' אלעזר בר' שמעון אומר בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין במה דברים
אמורים בחדשה אבל בישנה הכל מודין שהיא טהורה ואיזו היא ישנה לאחר שנים
עשר חדש אבא יוסי בן דוסאי ור' יוסי בן המשלם אומר' נגבה לאחר שלשים יום
לא נגבה אפילו לאחר שלש שנים: [19] פתילה שהיא מלאה משקין טמאין ונגבו
מבחוץ ונפלו לאויר התנור בשעת הסיקו טמא שלא בשעת הסיקו טהור אבל ספוג
בין כך ובין כך טמא מפני שהוא עשוי למכנס ר' מאיר מטמא בגמי מפני שאיגראנטין
בודקין את היין ר' יוסי מטמא בגמי מפני שהרופא נותנו על גבי המכה שהוא מוצץ
את הליחה:

ז [1] מחט וטבעת שנמצאו במגופה של חבית בצדה של חבית אם היו טמאין
לא טמאו את חבית ואם היו טהורין אין חבית מצלת עליהן באוהל המת נמצאו
למעלה משפתה של חבית כנגד תוכה של חבית בין שהטיט צף תחתיהן ובין שאין
הטיט צף תחתיהן אם היו טמאין לא טמאו את החבית ואם היו טהורין חבית מצלת
עליהן באהל המת נמצאו למטה משפתיה כנגד תוכה של חבית בזמן שהטיט צף
תחתיהן אם היו טמאין לא טימאו את החבית ואם היו טהורין החבית מצלת עליהן

1 ה' ג' | 3 ה' ה', ט' ה' | 8 ה' ה' | 13 ה' ו' ז' | 18 ה' ט' | 23 ט' ה' ו' | 29 ט' ד' | 34 ט' ה' |

5 מלמטה . . . מלמטה | 8 החמת] השרץ | 10 בו מטמא | 13 אמרו < ב | 22 ספונאו | 25 טמא
< ב | 29 לאחר שנים עשר חדש | 39 לא טימאו . . עליהן < * |

באוהל המת אין הטיט צף תחתיהן אם היו טמאין טמאו את החבית אם היו טהורין
אין החבית מצלת עליהן באוהל המת: [2] שרץ שנמצא באפרו של תנור למטה
נחושתו של תנור טהור מפני שיש לו במה יתלה מחט או טבעת שנמצאו באפרו
של תנור למטה מנחשתו של תנור טמא מפני שאין לו במה יתלה ר' שמעון
אומר כעין שני שעורים מן האמצע נכנס ומן הצד אינו נכנס: [3] כיצד בודקין
כלי חרס לידע אם אינו כבונם משקה היה ממלא עריבה מים ונותן את
הקדרה לתוכה ואם לא כנסה בידוע שאינו כבונם משקה ר' יהודה אומר בתחלה
היה כופף את הקדרה לתוך ערבה ונותן לתוכה מים ואם לא כנסה בידוע שאינו
כבונם משקה היה נותנו על גבי האור והאור מעמידו בידוע שאינו כבונם משקה
אין האור מעמידו בידוע שהוא כבונם משקה ר' יוסי אומר אם נתנה על גבי הרמץ
והרמץ מעמידו בידוע שאינו כבונם משקה היה טורד טפה אחר טפה בידוע שהוא
כבונם שקה אין הרמץ מעמידו בידוע שהוא כבונם משקה: [4] עצמות והעופות וגלמי כלי
מתכות וכלי עץ הטהורין מצילין צמיד פתיל ור' יוסי מוסיף אכסי קמטרא ומוקף
חקק שבבקעת ושבקורה והמיעך שבחבית אין מצילין צמיד פתיל ואם בהן טפח על
טפחים מצילין: [5] בכסוי חבית שכפאה על הכותל ומירח שפתותיה עם הכותל מצלת
על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בקרקע: [6] חבית שכפאה על הפתיל ומירח
שפתותיה על הכותל מצלת על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בכותל כפאה ומירח
שפתותיה עם הקרקע מציל על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בקרקע ר' אליעזר
אומר כפוי על פיו אינו מציל ומודה ר' אליעזר בשני לפסין ושתי קדרות שכפאן
זה על גבי זה ומירחן בטיט מן הצדדין ואין מצילין צמיד פתיל ואם היה כלי קטן
ואין בו טפח על טפח וכפוי על פיו אין מציל: [7] אין מקיפין בקסטרון מפני שהוא
פתיל ואינו צמיד ואם עשאו לחיזוק הרי זה מציל כפותין של מוריים שגפסן עם
השפה ושפתותיהן נראין אף על פי שהטיט שוקע לתוכן מלא זרת אינן מצילין שכל
מי שאינו מציל באוהל המת אינו מציל באוהל השרץ: [8] ר' יהודה אומר אין צמיד
פתיל מבפנים וחכמים אומרים יש צמיד פתיל מבפנים כיצד חבית שניקבה וסתמוה
שמרים ר' יהודה אומר אינה מצלת וחכמים אומרים מצלת נתקלפה הזפת שלה
עומד ר' יהודה אומר אינה מצלת וחכמים אומרים מצלת: [9] עין של תנור שעשה
לה לימודין מבפנים ר' יהודה אומר אינה מצלת וחכמים אומרים מצלת כפישה שנתן
בה טיט עד חצייה והשקיע בה את הכלים ר' יהודה אומר אינה מצלת וחכמים
אומרים מצלת כפאה על פיו חבית ומירח דופנותיה עם דפנות החביות מצלת על מה
שבחבית ועל מה שבינה לבין החבית: [10] מטלית שנתנה על פי חבית ומירח שפתותיה
עם דופנות החביות וצדדה מצלת על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית ר' יוסי בר'
יהודה אומר על שבחבית אינה מצלת עד שתמרח עם השפה: [11] החמת מעור הדג
והנייר שהלביש בו את החבית וצדה למטה הרי הרי מצלת עור הדג והנייר שהלביש
בהן את החבית וצדדן למטה אף על פי שמירח בטיט מן הצדדין אינן מצילין שכל
שאין מציל באוהל המת אינו מציל באוהל השרץ: [12] קדרה שכפאה על פי חבית ומירח
שפתותיה עם דפנות החבית מציל על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית נתנה כדרכה
וטמאה אין כלי טמא חוצץ: [13] שני לפסין ושתי קדרות שכפאן זו על גב זו העליון
כנום אף על פי שמירח בטיט מן הצדדין אינן מצילין שכל שאינו מציל באוהל

2 ט' ג' | 5 ט' ה' | 12 י' ה' | 16 סס | 21 י' ב' ו' | 24 י' ו' | 27 סס | 31 י' ד' | 36 סס |

1 באוהל . . . טמאין < | 2 שנמצא] שנטמא | 4 למטה . . . תנור < | 11 והרמש ב | 11/12 היה . . .
משקה < | 13 הטהורין < | 14 פתיל < | 15/16 בכיסוי . . . בקרקע < | 19 בשני פסין | 22 שגפסן]
שנפת | 24 שאינו < ב | 31/32 מטלית . . . לחבית < | 34 וצדה] וצרף |

המת אינו מציל באוהל השרץ: [14]משפך אפילו טהור אינו מציל בכיסו דברי ר׳ 1
מאיר וחכמים אומרים מציל בכסוי ואין טהרה לכלי חרס אלא שבירתו ואפילו חברו
בקרקע ואפילו קבעו במסמר מלח וסיד וגפרית רבן שמעון בן גמליאל מטהר: [15]שולי
המחצין ושולי הפחתין וקרקעות הכלים ודופנותיהן מאחריהן אין מטלאין בהן ואין
מקדשין בהן ואין מזין מהן ואין מצולים בצמיד פתיל ואין מצילין מיד כלי חרס קרדסן 5
שהן ועשאן כלים מטלאין בהן ומקדשין ומזין ומצילין בצמיד פתיל ומצילין מיד כלי
ומקבלין חרש טומאה מכאן ולהבא דברי ר׳ וחכמים אומרים כל כלי חרש שטהר
שעה אחת אין לו טומאה לעולם: [16]שולי כלי עץ כלי עצם וכלי זכוכית אין מטלאין
בהן ואין מקדשין בהן ואין מזין בהן ואין מצילין בצמיד פתיל ואין מצילין מיד כלי
חרס קרדסן שהן ועשאן כלים מטלאין בהן מקדשין בהן ומזין בהן ומצילין בצמיד 10
פתיל ומצילין מיד כלי חרש: [17]שברי כלי חרס שמקבלין אפילו כל שהן מטלאין בהן
ומקדשין ומזין מהן אין מצילין בצמיד פתיל אבל מצילין מיד כלי חרש שברי כלי
מתכות חורו לטומאתן הישנה גולמי כלי מתכות הרי הן ככלים אלא שהן טהורין:

15 סליק פירקא וסליקא מסכתא בבא קמא.

כלים. בבא מציעא

א [1] רבן שמעון בן גמליאל אומר לא לכל טמאה אלא לטומאת נפש ר׳ שמעון 20
אומר אפילו כלי מתכות שהיה טמא טבול יום וטמא מת וחזר להיות טבול יום **א**
והעושה כלים מן העקל שהוא עשוי להכביד בו את הספינה ומכלי גדול שעשאו
לגבות בו את המכס ר׳ מאיר מטמא וחכמים מטהרין ר׳ יוסי אמר העושה כלים
מן הקצוצות טמאין ר׳ יוחנן בן נורי אומר העושה כלים מן הגרודות טמאין: [2]אמר
ר׳ אלעזר בר׳ יוסי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המסמרות שידוע שנעשו 25
מהן כלים שהן טמאין ועל המסמרות שלא ידוע שנעשו מהן כלים שהן טהורין
על מה נחלקו על הסתם שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין: [3]העושה כלים
מן הגרוטאות בין משל ארץ בין משל חוצה לארץ טמאין ר׳ יהודה אומר העושה
כלים מן הגרוטאות של חוצה לארץ טהורין כלים הטהורין שאנכן באנך הטמא
טהורין העושה כלים מן האנך הטמא טמאין קרדום שעשאו מן הטמא ועשהו מן 30
הטהור טהור עשאו מן הטהור ועשהו מן הטמא טמא הכל הולך אחר עושה
מלאכה עשאו מן הטהור אף על פי שמחסומיתו מן הטמא טהור: [4]קיתון שעשאו
מן הטמא ושוליו מן הטהור טהור עשאו מן הטהור ושוליו מן הטמא טמא הכל
הולך אחר המקבל כוורת שעשאה מן החלמא ושוליה מן הגללין טהורה עשאם
מן הגללין ושוליה מן החלמא הכל הולך אחר שולים דברי ר׳ נתן רבי אומר עד 35
שיהא שולים מקבלין: [5]החלמא והגללין שטרפן זה בזה ועשה מהן כלים אם רוב
מן הטמא טמא אם רוב מן הטהור טהור מחצה על מחצה ר׳ אליעזר אומר שורפין
עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו אמר ר׳ יוסי בא
ר׳ יוחנן בן נורי אצל ר׳ חלפתא אמר לו מה אתה אומר בפיקה של מתכות אמר
לו טמאה אמר לו אף אני אומר כן אלא שעקיבא מטהר: [6]קלוסטרא ר׳ טרפון מטמא 40

1 סס | 3 סס | 20 ייא ה׳ ג׳ | 28 סס, ד׳ | 32 סס | 36 סס |

1 אפילו טהור < | 1 בכיסו < | 5 חרס < | 6 ומזין < | 7 [שטהר] שמאחר | 20 כל | 24 כלים < | 30 קדרות | 35 מן הגללין] והגללין **ב** | 35 רבי ר׳ נתן |

1 וחכמים מטהרין וברוריא אומרת שומטה מן הפסח זה ותולה בחברו בשבת
כשנאמרו דברים לפני ר׳ יהודה אמר יפה אמרה ברוריא: [7]סימפוניא מצופה טהורה
עשה בה בית קיבול כנפים טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך חלול המצופה
טהור עשה בו בית קבול כוסות טמא ואין טמא אלא המשמש את הצורך והכוסות
5 הללו טמאין ואינן חבור לו היתה מציבות של מתכות כלי חיבור למציבות:
[8]חצוצרות של פרקי הרי זו טמאה נתפרקה העליונה טמאה והתחתונה טהורה מסמר
שהוא מוציא בו את הפתילה ומלקחיים שהוא ממעך בו הפתילה טמאין מסמר שהוא
מעלה ומוריד בו קנה לבסים טהור ורבן שמעון בן גמליאל מטהר עשאו בבעץ
ובקסטרון חיבור לטומאה ולהזאה תקעו חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה ניטל
10 ונותן אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה: [9]הרחוש שנפרץ ושנוטל עוקצו טהור
נשתיירו בו אונקלאות מכאן ומכאן טמא קטלא שחליות שלה של אילמוג ואוחזות
באונקלאות של מתכת הרי אלו טהורות שאינן עשויות אלא לחיזוק נתפרקה כל
אחת ואחת טהורה בפני עצמה ר׳ אליעזר אומר צינורא של כום טמאה בפני עצמה:
[10]כל הפרצופות טמאין ופרצוף הדקה טהור מנעל שלו של מתכת הרי זה טמא
15 טמא מת: [11]כל החותמות טהורין ואינה טמא אלא חותם של מתכות שחותמין בו
בלבד קמיע של מתכות הרי זה טמא טמא מת נתפרק התחתון טמא והעליון
טהור: [12]עור שכורך בו את הקמיע טמא פשטו טהור מטמא ומטהר אפילו עשרה
פעמים ביום פסלין שהוא כותב עליו את הקמיע טהור ספת הימנו ועשה חוליא
לתכשיט טמאה אפטט שיש בו מתכות הרי זה טמא טמא מת: [13]כל תכשיט בהמה
20 כגון השירים הנומים והקטלאות והטבעת טהורין ואין טמא אלא זוג המשמיע קול
לאדם העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות הספרים ולמטפחות התינוקות טהורין
עשה לה האנבילים טמאין נטלו אנביליהן טהורין זוג של דלת טהור של בהמה טמא
זוג של דלת שעשאו לבהמה טהור ושל בהמה שעשאו לדלת אפילו חיברו בקרקע
ואפילו קבעו במסמר טמא: [14]חזקת זגין הנמצאין בכל מקום טהורין חוץ מן הנמצאים
25 בכרכין מפני שרובן של דלתות הן אמרו לאומן עשה לי שני זגין אחד לדלת ואחד
לבהמה עשה לי שתי מחצלות אחת לשכיבה ואחת לאוהלין עשה לי שני סדינין
אחד לצורות ואחד לאוהלין הרי אלו טמאין עד שעה שיפריש ור׳ שמעון מטהר עד
שעה שיפריש אבל אומן שהוא עושה ומניח זגין לבהמה לדלתות ומחצלות לשכיבה
ומחצלות לאוהלין סדינין לצורות וסדינין לאוהלין אם רוב מן הטמא טמא עד שיפריש
30 לטהרה אם רוב מן הטהור טהור עד שיפריש לטומאה:

ב **ב** [1] טבעת שהוא חוגר בה את מתניו ומקשר בה בין כתיפו טהורה ואין טמאה אלא
טבעת של אצבע בלבד טבעת בין חקוקה ובין שאינה חקוקה טמאה ומצופה טהורה
אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני ר׳ אליעזר שמעתי שחולקין בין טבעת
לטבעת אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת שהיוצא בחקוקה חייב ושאין
35 חקוקה פטור: [2]מחט בין נקובה ובין שאין נקובה טמאה ומצופה טהורה עוד אמר
תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני ר׳ אליעזר שמעתי שחולקין בין מחט למחט
אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת שהיוצא בנקובה חייב ושאין נקובה פטור:
[3]שלשלת דוסיקאות הרי זו טהורה ושל מושיחות הרי זו טמאה מפני שממתיח בה
את אוהלין ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים המשמש את הטמא טמא והמשמש

2 ייא ו׳ | 6 ייא ז׳ | 10 י״א ח׳ | 14 ע׳ לעיל 468_{13} | 19 שבת כ״ח: ע׳ לעיל 116_{20} | 24 י׳ גיטין מ״ד ב׳ (גי ה׳) | 31 שבת נ״ב; י׳ סס ח׳ ג׳ (ו׳ ג׳) | 38 יי״ב ה׳ |

2 ר׳ יהשע | 3 בה < | 5 הללו] שלו | 11 שלה < | 13 טמאה] טהורה | 18 ביום < | 18/19 את הקמיע . . . הרי זה < **ב** |

1 את הטהור טהור מפני מה שלשלת הסיטונות טמאה מפני שהיא עשויה לכפיתה
של בעלי בתים אם התקינוה לשמירה טמאה ר' יוסי אומר אחד החוט ואחד השלשלת
ואחד המשיחה היו שניהן או שקשר חלזון בראשה חלזון טמאה: [4] קנה מאזנים
של סריקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות טמא
5 פרשו אונקלאותיו טהור וכשהוא מחברן חיבור לטומאה ולהזאה: [5] דלוסקים הנעול
וכן קלוסטרא הנעולה חיבור לטומאה ואין חבור להזאה טורטיני שיש בה בית קיבול
מעות טמאה ואינו טמא אלא המשמש את הצרך הכיפין שלו של מתכת בין מקבלות
ובין שאין מקבלות טמאה ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית מקבלות טמאות ושאין מקבלות
טהורות חברן לקנה וקנה לטורטני כולו חיבור אחד: [6] פוקטי שיש בה בית קיבול שמן
10 טמאה בית קיבול נר טהורה ואינו מטמא אלא המשמש את הצורך תמירות שלה של
מתכת בין מקבלות בין שאין מקבלות טמאות ושל עץ ושל עצם ושל זכוכית מקבלות
טמאות ושאין מקבלות טהורות: [7] מנורה שיש בה בית קבול שמן טמאה בית קבול נר
טהורה ואינו טמא אלא המשמש את הצורך ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים
טהור והמשפכין טמאין ואין חבור לו: [8] אקונביאות שבמגדלים ושבקינופות והסובין
15 והסיטיון שלהם הרי אלו טהורין שאין עשויין אלא לנוי אונקלי של שידה טמאה ובם
היתה באה במדה טהורה: [9] אמר ר' יהודה מפני מה של רוכלון שלפניו טמאה
מפני שהוא תולה בה ושל אחריו טהורה מפני שהיא עשויה לשמירה כסיטנא של מתכת
ושל בעלי בתים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין ושל עץ טהור היה משוקע עד
חציו ועד שלישו טמא מפני שהוא ככסי קמיא פחות מכן טהור מפני שהוא ככס:י
20 קמטרא מפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה מפני שהוא נותן עליה איספלניאית
ותולה בה את המספרים ר' יוסי בר' יהודה אומר מפני שהוא מעצב עליה את התינוק
אמרו לו אם כן תהא טמאה מדרס: [10] ואלו הן גולמי כלי מתכות שהן טהורין כל שהוא
עתיד לשוף ולגרר ולכרכב לשבץ ולהקיש בקורנום היו מחוסרין כן אוגן ואוזן ויד טהורין
מחוסרין כסויין ואלו הן היתוכין אלו שהחנווני מנער בהן את הקדרה אלו הן הפרכין אלו
25 הקבועין בקירות: [11] גולת חנווני שכולה מסמרים אפילו כולה של עץ ואחת של
מתכת טמאה ושל בעלי בתים אפילו כולה של מתכות ואחת של עץ טהורה רבן
שמעון בן גמליאל אומר של חנוני אפילו כולה של מתכות ואחת של עץ טהורה
שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון
מסמר הגרוע טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע: [12] אמר ר' נתן לא נחלקו
30 רבן גמליאל וחכמים על תלוי מגררות של אולירין שהוא טהור שלא נעשה אלא
לשמש עם הקרקע על מה נחלקו על הפות של מתכות של בעלי הבתים העשויה
ככיפה שרבן גמליאל מטמא מפני שעבדים מתגרדים בה וחכמים מטהרים: [13] אמר
ר' יהודה לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על טבלה שנחלק לשנים ואחד מהם גדול
כשנים בחברו שהגדול טמא והקטן טהור על מה נחלקו על שאין אחד מהן גדול
35 בחברו שהשנים שוין שרבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין: [14] מסמר שעקמו לו
להיות פותח ונועל טמא התקינו לשמירה טהור התקינו למנעל או למחרים טהור
נתנו בחרמש שלא ישמט המשיט טמא ורבן שמעון בן גמליאל מטהר נתנו בריחיים
של יד או ברחיים של חמור טמא: [15] צנורות התופסות את הרחיים מלמעלה הרי
אלו טהורות שאין עשויות אלא לחווק הסדור והסדן של מתכת טמאין: [16] משקלות

9 י"ב ב' | 16 סס | 22 י"ב ג' | 25 י"ב ג' ד' | 29 י"ב ו' | 32 סס | 35 י"ב ה' |

1 מה > | 8 חיבורה | 14 אקיבניאות | 19 ככסי קביא | 24 בקירוס | 26/27 טהורה . . . טהורה
> | 31 הפות] ספות | 32 כמפה |

1 שנשתברו אף על פי שמחזירן ושוקל בהן טהורין ייחוד מהן חצאי ליטרי שלישי
ליטרין רביעי ליטרין טמאין: [17] ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאין כל שהוא עתיד
לשוף לגרר כרבב ליטול בטינם היו מחוסרין כן הוגן אוזן ויד טמאין מחוסרין חטיטה
טהורין: [18] סאה שהוא עתיד לגור מלמטה טמאה מלמעלה טהורה רבן שמעון בן
5 גמליאל אומר כלי עץ אין מקבלין טומאה עד שתיגמר מלאכתה וסאה משיקשה בה
את המשוחות: [19] כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרשע מפני שהם מחוסרים
שליקה ר' יהודה אומר העושה כלים מגרפות של זית טהורין מפני שהן מחוסרים
שליקה וממירים את מה שבהן:

ג. ג [1] הכידון והגינין והפגש והקסדא והמנפש שנחלקו הרי אלו טהורין שריון
10 שנחלקו לארכו טהור לרחבו אם משמש מעין מלאכתה ראשונה טמא ואם לאו טהור
ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו בלה ומשתייר בו רחבו מלמעלה
טמא רחבו מלמטה טהור שפת הימנה ועשה חוליא לתכשיט טמאה: [2] מספרת של
פרקים הרי זו טמאה נתפרקה זו טמאה בפני עצמה ווו טמאה בפני עצמה וכשהוא
מחברה חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה: [3] מספרת שנחלקה לשנים ר' יהודה
15 מטמא מפני שהוא כתחילה חותך בה את הסכך ועכשיו חותך בה את הסכך וחכמים
מטהרים: [4] מכתב שנטל הכותב שלו טמא מפני המוחק ניטל המוחק שלו טמא
מפני הכותב נחלק לשנים ונשתיירו בכותב ובמוחק לקשרי אצבעותיו מגיע מלא פס
ידו טמא פחות מכן טהור: [5] מכחול שניטל הזכר שלו אף על פי שהיה המקבל
שלו מלא חלודה טמא ניטל המקבל שלו אם היה הזכר שלו מלא חלודה טהור
20 מפני שהוא סורח את העין: [6] זילמסטרון שניטלה כפה טמאה מפני מולג ניטל
מולג טמאה מפני כפה נחלקה לשנים אם משמשת מעין מלאכה ראשונה טמאה
ואם לאו טהורה: [7] מרדה ניטל הרודה טמא מפני הצינורות ניטלה הצינורת טמא
מפני הרודה נחלק לשנים ונשתיירו בחרחור עד שבעה טפחים וברובה עד ארבעה
טפחים טמא פחות מכן טהור ואם מתחלה עשאה לכן אפילו פחות מכן טמא
25 ובקרדום אף על פי שניטלה חסימתו טמאה: [8] מגריפה שניטל פיה ונשתייר בה
מלא הסיט על פני כולה טמאה ניטלה כולה אמר ר' נתן בן יוסף בזו בית שמאי
מטמאים ובית הלל מטהרים: [9] האיזמל של דיקני טמא בפני עצמו כשהוא מחברו
חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה מחט של מוכסין שניטל עוקצה טמאה מפני חודה
ניטלה חודה טמא מפני עוקצה נחלקה לשנים אם משמשת מעין מלאכתן ראשונה
30 טמאה ואם לאו טהורה: [10] הסייף והסכין שהעלו חלודה טהורין שפן והשחיזן
חזרו לטומאתן ראשונה שפופרת של והבין ושל זגגין ושל נפחין ושל עושה זכוכית
שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה טמאה אם
לאו טהורה: [11] כלבה של ספרין ושל רופאין ושל עושה זכוכית שנחלקה לשנים
טהורה ושל נפחין שנחלקה לשנים טמאה מפני שהוא כתחילה חותה בה את הגחלים
35 ועכשו חותה בה את הגחלים רבן שמעון בן גמליאל אומר מפני שהוא כתחילה מנקב
בו את הגחלים ועכשו מנקב בו את הגחלים: [12] אגניסטר טמא נחלק לשנים טהור
דיופי טמא נחלק לשנים טהור המסמרות והסניפין שבו חיבור לטומאה ולהזאה
המטריד שנפרד וניטל עוקצו טהור נחלק לשנים ונשתייר בו טפח טמאה אפילו
פותחת טהורין נתנן בפתיחת טמאין שבגל ושאפלו הן בכלי טמאין: [13] טבעת של

2 י"ב ח' | 9 י"ג ה' | 14 סס | 16 י"ג ב' | 18 סס | 20 י"ג ג' ד' | 25 י"ג ד' | 27 סס ה' | 30 י"ל
ה' | 39 י"ג ו' |

6 את המשיקו | 7 מגרפות] מגפו | 9 והמגפים | 13 נתפרקה זו טמאה > | 17 ובמוחק > | 17
מגיע > | 31 זגגין > ב | 32 שנחלקה > |

מתכות וחותם שלה של אלמיג ר' נחמיה מטהר שהיה ר' נחמיה אומר בטבעת הולכין אחר חותם בעול ובסממנין הולכין אחר הרוב הסמנין בסולם ובקולב אחר השלובים בעדשה אחר המסמר ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' יוסי בסולם אחר העומדין ובקולב אחר השלובין ובמשפך אחר הקערה: [14] השרתוע והדוקרן והמעדיר והמלקוט של כובשין שניטלה אחת משניהן ועשה של מתכת הרי אלו טמאין על כולן אמר ר' יהשע דבר חדש חדשו הסופרים ואין לי מה אשיב: [15] מסרק של פשתן שניטלו שיניו אחת מבינתים טהור ניטלה הימנה שן אחת טהורה ר' שמעון מטמא מפני שהוא כותב בה ואם התקינו להיות כותב בה הכל מודין שהיא טמאה: [16] האמום והחפוי והטס שעל גבי שנים טהורין ושל צמר שנחלק בין לארכו ובין לרחבו טמאה שן של זהב מקבלת טומאה ומוין עליה במקומה ויוצאין בה בשבת:

ד [1] כלי מתכות הבאות במדה כגון השידה והתיבה והמגדל הבאין במדה טמאים כגון השולחן והטבלה והדלופקי של מתכות טמאין ושיעורן בטפח כלל אמרו כלי מתכות המחוסר הטפה טמא המחוסר לטישה טמא דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים כלי מתכות שנתרועעו אם משמשין מעין מלאכתן ראשונה טמאין ואם לאו טהורין כיצד דלי כדי למלאות בו לשתות המיחם כדי להחם בו לשתות והקיתון כדי לשמש בו את האורחין ספסל כדי להדיח בו אחת מרגליו נקבו קומקמין כדי לקבל חמין מיחם כדי לקבל סלעים הלבס כדי לקבל קיתונות קיתונות כדי לקבל בו פרוטות: [2] מדות היין והשמן שיעורן במשקין ור' אליעזר אומר בפרוטות נר שיעורו במשקין ור' אליעזר אומר בפרוטות: [3] מקל שעשה בראשו מסמר להיות תופס בו ממקום הדייש טהור ואם בשביל שלא תהא הארץ אוכלתו טמא עשה בראשו מסמר להיות מכה בו טמא לנוי טהור: [4] ר' אלעזר בר' צדוק אומר דוד אחד טמא ושני דודין טהור פרגל שעשה בראשו מסמר להיות מכה בו טמא לנוי טהור מסרק שיש בו דרבן הרי זה טמא טמא מת: [5] חוליץ של נגר שהוא מוציא בו את המספרים טמא מיניקות שעשאה לתחת הדלת אף על פי שמשתמש בו טהורה היתה טמאה ועשאה לתחת הדלת טמאה עד שעה שתטהר ומאימתי טהרתה בית שמאי אומרים משיחבול ובית הלל אומ' משיחבר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר בית שמאי אומרים משיחבל ויחבר ובית הלל אומרים משיחבל או משיחבר ר' יוסי בר' יהודה אומר קנתור של בנאי טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע: [6] כל כלי השתת טמאין והערעין עמהן ר' יהודה או' חוץ מן הערעין האמה והמחוק של מתכת טמאין והמצופין טהורין אפרומביא טהורה עשה בה שלשלת טמאה: [7] שלשלת שעשאה אפרומביא טמאה מפני שהוא ככלינס שלשה דברים טמאין בסוס השילין והפגר והכולונים הכלונים של סוס טמא בפני עצמו המשיחות והרצועות תפורות חיבור וקשורות אינן חיבור: [8] אנדרטין וחליות של מצודה וכל היוצא משום מטבע הרי אלו טמאין אנדרטין שעשאה בתוך הבית אם לחור טמא אם לנוי טהור ואם בשביל שיהא נותן עליו את הכוס ואת הקערה טמא מפני שהוא כדולפקי: [9] שלשלת נר חבור על המסרק אין שם מסרק חיבור על הטבעת שלשלת דלי גדול ארבעה טפחים ושל קטן ושל עולי בבל עשרה טפחים קשר בו חבל או משיחה בין מלמעלה ובין מלמטה אפילו מאה אמה כולו חיבור: [10] מגירה שעשה שניה לחור הדלת אף על פי שמשתמש בה טהורה היתה טמאה ועשה לחור הדלת טמאה עד שיקבענה במסמר הפכה בין

4 י"ג ז' | 6 י"ג ח' | 11 י"ד א' | 18 סס | 19 י"ל ב' | 23 סס | 30 י"ד ג' | 38 סס |

4 הדורקין | 8 האמות | 18/19 נר . . . בפרוטות < ב | 19 מסמר < | 25 מסמר < | 25 שעה < | 26/27 משיחבור . . . ויחבור < ב | 28 טהור < | 31 טמאין < | 31 בסוס] בשוק ב | 37 טפחים < | 38 חיבור < אחד |

מלמעלה ובין מלמטה ובין מן הצדדין טהורה: [11] כיסוי קביא ומיחם כסוי טני ובית הדיו טמאין ושאר כל הכסויין טהורין הטבעות המקבלות את הרצועות הרי אלו טהורות שאינן עשויות אלא לנוי העשויות להכביד את הרצועות ושהרצועות תלויות בה טמאות ברזל שתחת צואר בהמה ושעל גבי צואר בהמה טמא: [12] מסמר שהוא מחבר בו את הגלגל שלא ישמט טמא ורבן שמעון בן גמליאל מטהר בזה מודה ר' יהודה לחכמים בכסוי טני של מתכות שעשה בו מראה נשבר ובטל מתשמישתו טהור וחכמים אומרים בין כך ובין כך טמא: [13] מראה שנשברה אם משמשת כעין מלאכתה ראשונה טמאה אם לאו טהורה נטשטשה אם מראה רוב הפנים טמאה ואם לאו טהורה: [14] ר' אליעזר אומר כל מתכת שנטמא ונשבר והתיכו מזה עליו בו ביום ושונה עליו ברביעי ושנטמא והזה עליו ונשבר והתיכו שונה עליו בו ביום ר' יהשע אומר אין הזאה פחות משלישי ושביעי ר' נתן אומר ר' אליעזר אומר כלי מתכת שנטמא ונשבר והתיכו והזה עליו ונשבר והתיכו ושנה עליו בו ביום ר' יהשע אומר אין הזאה פחות משלישי ושביעי: [15] מפתיח של רוכבה שנשבר מתוך רכובתו ר' מאיר מטמא ור' יהודה מטהר ורבן שמעון בן גמליאל אומר חילוף הדברים: [16] מסננת של חרדל שנחלקה לארכה טהורה לרחבה אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה טמאה ואם לאו טהורה אמר ר' אלעזר בר' צדוק לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מסננת של חרדל שנפרצה בה שלשה נקבין מלמטה זה בצד זה שהיא טהורה על מה נחלקו על השנים שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין: [17] קיתון שהוא עתיד לטפוח על פיו ולעשותו כצינור טהור עד שיטפח את פיו:

ה [1] כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה הבאין במדה ר' מאיר אומר הרי הן ככלים וחכמים אומרים הרי הן כאוהלין ר' נחמיה אומר קופות גדולות והסאין גדולים שיש להן שוליים והן מחזיקין ארבעים לח שהם כוריים ביבש אף על פי שאין מטלטלין במשתייר בהן וכמה הן אמה על אמה על רום שלש אמות ישנן שש מאות ארבעים ושמנה טפח ראיה לדבר ממדת השלחן: [2] ר' יוסי אומר בים שעשה שלמה הוא אומר מחזיק בתים שלש אלפים יכיל במקום אחר הוא אומר אלפים בת יכיל אי אפשר לומר אלפים שכבר נאמר שלשת אלפים ואי אפשר לומר שלשת אלפים שכבר נאמר אלפים אמור מעתה אלפים בלח שלשת אלפים ביבש: [3] הרחוינית שבטרקלינין בעלי בתים האוכלים עליהם שאף על פי שחלוקין כצפורן טמאין מפני שהן כטבלה ומעשה בבעל הבית אחד שהיו לו נצרים בתוך ביתו והיו שואלין אותן לבית האבל ולבית המשתה ובא מעשה לפני חכמים וטהרו ראה שהן צריכין להן נותנין להן במתנה ובא מעשה לפני חכמים וטמאום: [4] מפני מה ארובות של נחתומין טמאות מפני שהן מיוחדות לכלי של בעלי בתים טהורות עד שיחזירם לכלי ר' שמעון אומר מפני מה סוור של נחתומין הפרום טמא מפני שהוא קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור ושל בעלי בתים אם התקינו להיות קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור טמא: [5] סרוד של צפורה אם יש לו גפים טמא אין לו גפים טהור ר' שמעון בן אלעזר אומר אף על פי שאין לו גפים טמא ומפני מה נפה של סולתין טמא מפני שהוא מחזירו לכלי ושל בעלי בתים טהור עד שיחזירו לכלי ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון אף של סלתון טהור עד שיחזירו לכלי ר' יהודה אומר של גדלת

1 י"ל ה' | 4 י"ד ו' | 9 י"ד ז' | 13 י"ד ח' | 20 י"ד ה' | 25 ד"ה ב' ד' ה' | 25/26 מלכים א' ז' כ"ו | 31 ט"ו ב' | 35 ט"ו ג' |

21 והסאין] וחטאין | 23 אמות < | 27 הרחזיונות | 28 שבטרקלין | 29 ביתו < | 30/31 וטהרו . . . חכמים < | 31 ארונות | 35 טמא . . גפים < | 36 ומפני מה נפה] ומפמר | 37/38 ר' שמעון בן יהודה . . . לכלי < ב |

1 טמא מושב מפני שענדיהו כלי הבנות יושבות בתוכו וגודלת: [6]כל התלויין הנקובין
חבור ור' יוחנן בן נורי אמר אף הרוקי מוסף עליהן תלוי זיני וספטני מפני שהן
מסייעין בשעת מלאכה תלוי בית הלגינין ובית הכוסות התפור טמא קשור וענוב טהור
ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר כל התלויין טמאים לא טיהרו אלא תלוי
5 נפה וכברה של בעל הבית אלא בזמן שהוא משל שני ראשון לצד אחד: [7]כל
הבורית טהורה ברית מחרישה טמאה וכל החתיכות טמאות ותתיכה אלתית טהורה
כל הנבלין טהורין ונבלי שרץ טמאין כל המשקין טמאין משקה בית מטבחיא טהורין
ואלו הן משקה בית מטבחיא שהן טהורין זה הדם והמים נטמאו בפנים אף על פי
שיצאו לחוץ טהורין נטמאו בחוץ ונכנסו בפנים טמאים: [8]ספר עזרא שיצא לחוץ
10 מטמא את הידים ולא ספר עזרא בלבד אלא אפילו נביאים וחומשים וספר אחר
שנכנס לשם מטמא את הידים: [9]מטפחות בני לוי טהורות כיוצא בו בעל הבית
שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים ועמודין טהורין מלבני לוי טהורין כיוצא בו בעל
הבית שעשה מלבן להיות נותנו ממיטה למיטה ומאבום לאבום טהור ייחדו למטה
אחת ר' מאיר ור' יהודה מטמאין ר' יוסי ור' שמעון מטהרין שאינו עושה מלאכה בגופו:
15 [10]ר' יהודה אומר מרכוף של זמר טהור שלא נעשה לשמש עם הקרקע עשה בראשו
מסטר להיות תופס בו מטקום הדייש טהור ור' יוסי בר' יהודה אומר מצודת העכברים
שיש בה בית קבלה טמאה הקור והקערה האונפיל והתמחוי שנחלקו אף על פי
מקבלין על דופנותיהן כאלפסין טהורין: [11]המטה והכסא והספסל והקתדרה והעריסה
שנתפרקו טהורין מטה שנתפרקה כל אבר ואבר טמא בפני עצמו מודים חכמים לר'
20 מאיר ולר' שמעון שאין חבלים חיבור למטה עד שיסרוג בה שלשה בתים לכל רוח:
[12]עריסה מאימתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה ואם עתיד לעשות לה עגלה
טהורה עד שיעשה לה עגלה: [13]בית הליגונין ובית הכוסות של תמרה שחיסם
וקינב מבחוץ שאף על פי שלא קינב מבפנים טמא שכן מקיימין הקנונים והקלתות
משיחסום ויקנב הקנינים הגדולים וחסאין הגדולים משיעשם שני דורין לרוחב שלהן
25 חוץ מזה שעל גבי הארונים נפה וכברה וכף של מאזנים משיעשה דור לרוחב שלהן
חוץ מזה שעל גבי הארוג הקופה משיעשה שתי צבירות לרוחב שלה חוץ מזה שעל
גבי הערוג הערק משיעשה בה צבירה אחת חוץ מזה שעל גבי הארוג: [14]הסלין של
גמלים התירן טהורין קשרן טמאין ומטמאין ומטהרין אפילו עשרה פעמים ביום כל נצרין
שלא קינבן ומשתמש בהן עראי טמאין היה עתיד לחסם ולקנב אף על פי שהוא משתמש
30 בהן עראי ומשליכן טהורין ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין: [15]חומר
בכלי פפיר מכלי נצרים כלי נצרים אין מקבלין טומאה משתגמר מלאכתן וכלי פפיר
כיון שעשה חור אחד על גבי הרחב שלהן טמאין:

ו [1]כלי עור מאימתי מקבלין טומאה הסנדל משיקמע והמנעל משיגוב על
האימום ואם עתיד לכרכם עד שיכרכם ולשרטט עד שישרטם איסקורטי' משישטרטף
35 וקיטבליא משיטרטט: [2]עור העריסה שהוא עתיד לעשות לו טיבור טהור עד
שיעשה לו טיבור ר' יהודה אומר בכר אין פחות מחמשה ובכסת אין פחות משלשה:
[3]כלי עצם מאימתי מקבלין טומאה משתגמר מלאכתן מחוסרין כסיין טמאין שופר
טהור חתכו לקוץ טמא הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה טהורה חשב עליה

1 ט"ו ד' | 7 ט"ו ו' | 9 סם | 11 סם | 15 סם י"ז ה' | 18 ט"ז ה' | 22 ט"ז ב' ג' | 27 ט"ז ב' | 30
ט"ז ג' | 32 ט"ז ד' |

1 שעודיהו | 3 בת הלבנין | 4 תלויין < טהורין | 4 אלא < ב | 6 הבורות | 11 בני לוי] בגלוי | 13
שעשה < מטפחות | 17 קבול | 22 עד שיעשה לה מגלה < | 23 הקנונים] הקטנים (ובב נמי כתוב קטנים ונמחק
ק' ט' ונכתב למעלה ק' נ) | 29 ולקלפ | 33 כלי נצרים < | 32 חור] דור ב | 35 משירטט | 38 לקוץ] לקרן |

1 מקבלת טומאה מכאן ולהבא: [4]חותל של תמר שהוא עתיד לאכול תמרה ולזורקה
טהור חשב להכנים ולהוציא בו מן הבית ומן השדה טמא: [5]כל הכלים הנארגים
במחט כגון הכים האנפוליא אין מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן ר' יהודה אומר
בכים עד כדי לקבל פרוטה ואנפוליא כדי לקבל את הבקעת כל הכלים הנארגין על
5 גבי מחט כגון גרגותני ומצודה כיון שעשה בהן בית קיבול מלאכתן טמאין: [6]הסל
והפחלין של גמלים ופיפיארות שעשאן מתחילתן מקבלין רמונין טמאין ר' שמעון
אומר פיפיאורות שאינה יכולה לינטל בגפיים ולצאת בפתח טהורה חמת חדשה אף
על פי מקבל רימונין טהורה תפרה ונקרעה שיעורה ברימונים ר' אליעזר אומר
בפקעיות של שתי מארבע למנה שהוא ארבעים בסלע: [7]המסחיט של דלת הרי זה
10 טמא מפני שהוא נותן עליו עד שלא יכלה הראשון נתפרק התחתון טמא העליון
טהור ושעורו בטפח ר' יהודה אומר בהן שלש מדות משום ר' עקיבא העשוי לשמש
את האדם כגון הסולם את הכלים וכגון הקולב מנורה ואנחותא טהורה העשוי לשמש
את האדם ואת משמשי אדם כגון השלחן והטבלי והדלפקי טמאין: [8]בית הלגינין
ובית הכוסות של עץ שנפחת אחת מהן טהור ואין חיבור לו נפחת השני טהור ואין
15 חבור לו נפחתו שלשתן כולן טהורין ארבעה סלין שבמרחץ שנפחת אחת מהן טהור
ואין חבור לו נפחת השני טהור ואין חבור לו נפחתו שנים מצד אחד הרחב שביניהן כולו
טהור נפחתו שנים זה כנגד זה הרחב שביניהן חולקין אותו המשמש את הטמא טמא
והמשמש את הטהור טהור נפחתו שני אלכסין הרחב שביניהן כולו טמא: [9]משפלת
שאמצעית גבוהה וזיתיה יורדות ונפחתה מצד אחד טמאה מפני שהיא מקבלת טומאה
20 בצד השני נפחתה מצד השני טהור ושאר כל הכלים שאין יכולין לקבל זיתים כגון
השפופרת והטננין שיעורן ברובן דברי ר' מאיר ר' אלעזר בר' שמעון אומר בתבלין נפרצו
שיעורן בתבלין נפגמו שיעורן כמה שהן: [10]אמר ר' יהודה לא הוזכרו רימוני באדן
וחצר גבע של בית הכותים אלא שמתעשרין בודאי בכל מקום: [11]ר' יהודה אומר
מביא גדולה שבגדולה או קטנה שבקטנות מביא כום מלא מים ומביא אוכלין שאין
25 בלועין ונותנן לתוכו עד שיחזרו המים לכמות שהיו וחוזרן וחולקן אמר ליה ר' יוסי
אף אתה נתת שיעור לשיעוריך וכי מי מודיענו איזו גדולה איזו קטנה אלא הכל לפי
דעתו של רואה: [12]בכוש בכוש הבינוני בשפוד בשפוד הבינוני במרדע במרדע הבינוני
בעובי המרדע עובי שתי אצבעות והקיפו טפח אצבע מארבעה אצבעיים בטפח טפח
משש טפחים באמה זרת אמורה בתוכה חצי אמה של ששה טפחים איזו היא אמה
30 בינונית זה אמה של חמש טפחים: [13]ר' מאיר אומר כל המדות שאמרו חכמים
בכרם כגון חרבן הכרם ומחול הכרם ופיסקי ערים ומותר אפיפירות כולן באמה
של חמשה טפחים חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד שהן באמה של ששה
טפחים שנ' ואלה מדות המזבח האמה שיהו למזבח שתי מדות יכול יהא כולן
באמה של חמשה טפחים תלמוד לומר באמות אמה אמה וטפח באמה שהיא יתרה
35 על חברתה טפח:

ז [1]מלא תרווד רקב שאמרו וישנו מעיקרי אצבעותיו ולמעלה דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים מלא חפניו גוש מארץ טהרה וגוש מארץ הפרס וגוש מארץ טהרה
וגוש מארץ העמים שיעורן כפיקה גדולה של סקאין ישנן בצד העליון של מגופת
החבית הלחמית ר' טרפון אמר עפר בית הפרס כדי לחפות בו עצם כשעורה:

1 ט"ז ה' | 5 י"ז ג' ב' | 18 י"ט י' | 22 י"ז ה' | 23 י"ז ו' | 30 י"ז י' | 33 יחזקאל מ"ג י"ג | 36 י"ז י"ב |

13 אדם < ב | 16 וחבור | 19 טומאה < | 27 בכוש .. בשפוד .. במרדע < | 30 טפחים < ב |
30 מאיר < ב | 31 דרבן הכרם | 33 באמות פ |

[2] אגרוף שאמרו ר׳ טרפון פורש ראשי אצבעותיו ומראה ר׳ עקיבא קופץ ראשי
אצבעותיו ומראה ר׳ יהודה מניח אצבעו על גדולו כופל חוזר ומוריד ר׳ יוסי אומר
ישנו בראש כרים גדול של צפורי אחרים אמרו משמו טפח ושליש טפח וכך היו
משערין עד שלא יבוא בן בטיח: [3] נודות יין ושמן שיעורן כפיקה גדולה שלהן
ואיזו היא פיקה גדולה שלהן הנכנס דרך פיהם במה דברים אמורים מלמטה אבל
מן הצד הרי אלו טמאים מפני שהן מקבלין מן הנקב ולמטה תחילתן אין מקבלין
טומאה עד שיפחת ויגם נגממו שיעורן כמה שהן מקבלין מן הנקב ולמטה תחילתו אין
מקבלין טומאה עד שיפחת ויגם נגממו שיעורן כמה שהן ר׳ שמעון אומר נודות שיעורן
במשקין: [4] העושה כלים מן הגדל בים טמאין חיבור להן מן הגדל בארץ כדרך שחיבורן
לטומאה אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דבר שכליו מקבל טומאה טמא
ודבר שאין כליו מקבל טומאה טהור ר׳ יהודה אומר כלי ים ראויים לטומאה וטיהרום
לכשתמצא להן עלא יהו טמאין: [5] העושה כלים מעצמות העופות טהורין חיבר להן
מן הגדל בארץ אפילו חוט ואפילו משיחה דבר המקבל טומאה טמא אמר ר׳ יוחנן
בן נורי מפני מה שנה כנף העוז מכל כנפים להחמיר אלא שכל הכנפים המקבלות
טמאות ושאין מקבלות טהורות: [6] ביצת תרנגולת מצופה טהורה לפי שאינה אלא
במעמד ר׳ שמעון בן אלעזר משום ר׳ מאיר אף ביצת תרנגולת מצופה מקבלת כל
שהוא טמאה ולא הוזכרו כנף העוז וביצת הנעמית אלא בהווה: [7] העושה כלים
מדבר שהוא של מעמד טמא מדבר שאינו של מעמד טהור הלפת ואתרוג ודלעת
יבישה שחקקום תינוקות למוד בהן את העפר או שהתקינן לכף מאוניים טהורין
הרמון והאלון והאגוזין שחקקום תינוקת למוד בהן את העפר או שהתקינן לכף
מאונים טמאות: [8] מכתש של פתין שיש בו בית קבלת אבר טהור כדרכו מעלה
טמא שפופרת שחתכה ונתן בה את המזוזה ואחר כך נתנה בכותל אפילו כדרך
קבלתה טהורה נתנה בכותל ואחר כך נתן בה את המזוזה כדרך קבלתה טמאה שלא
כדרך קבלתה טהורה קבעה אפילו כדרך קבלתה טהורה: [9] קני מאוניים והמחוק
שיש בהן בית קבול מתכות והאוסל שיש בית קבול מעות וקנה של עני שיש בו
בית קבול מים ומקל שיש בה בית קבול מזוזה ומרגליות כולו אינו טמא אלא
המשמש את הצורך ועל כולן אמר רבן יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר אוי לי אם
לא אומר אם אומר עכשיו מלמד אני את הרמאין לרמות אם לא אומר עכשיו אני
מונע את התלמוד ואטמא את הטהרות דבר אחר שלא יהו הרמאין אומרין אין
חכמים בקיאין במעשיהן: [10] מפני מה תחתית צרפית של זהבים טמאה מפני שמכנים
לתוכה גרוטאות ושל נפחין הרי זה טהורה ואם התקינה להיות מכנים לתוכה גרוטאות
ושל נפחין הרי זה טהורה ואם התקינה להיות מכנים לתוכה גרוטאות הכל מודין שהיא
טמאה משחזות שיש בה בית קבול שמן ופנקס שיש בה בית קבול שעוה כולן אין
טמא אלא המשמש את הצורך: [11] מחצלת מאימתי מקבלת טומאה משיחסם וינקב
ר׳ יהודה אומר משיקשה ראשי המדנין שלא היו דבלולין יוצאין הימנה כל שכדרך
המדנין טמאה כל שלא כדרך המדנין טהורה: [12] שפופרת מאימתי מקבלת טומאה
משיחסום ויקנב ר׳ יהודה אומר משיוציא את הזכר מתוכה הקרן מאימתי מקבלת
טומאה משתיגמר מלאכתן רבן שמעון בן גמליאל אומר משיוציא את הזכר מתוכה
הקרויה מאימתי מקבלת טומאה משתיגמור מלאכתה רבן שמעון בן גמליאל אומר

1 סס | 4 סס | 9 י״ז י״ג | 12 י״ז י״ד | 17 י״ז ט״ו | 24 י״ז ט״ז | 30 י״ז י״ז | 36 סס |

8 נודות] מידות | 12 (בב נכתב במקום טמאין טהורין ונמחק בדיו) | 18 בדבר | 19 מאזניים < | 20 למוד בהן את העפר < | 21 פתי | 22 אפילו < שלא | 23 נתנה] קבעה ב | 23 ואח״כ .. המזוזה < ב | 25 של < | 37 וינקב |

משיוציא את בני מעיין מתוכן וכולן שמצאן חתוכין ומקונבין טמאין מצא גלמי
טהורין בידוע שאין כלום:

ח [1] שידה שהמגירות שלה מבפנים נמדדות עמה ומבחוץ אין נמדדות עמה אבל
מודד את חללה ור׳ יהודה אומר מודד את מקומו מבפנים מוכני שומט ומודד אמר
ר׳ שמעון בן שזורי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עובי הרגלים ועל עובי
הליזביזין שאין נמדדין עמה על מה נחלקו על הבינים שבית שמאי אומרים אין
נמדדין ובית הלל אומרים נמדדין: [2] מעקה שבמגדל והקוסת שבו בזמן שהן קבועין
נמדדין עמה ושאין קבועין אין נמדדין עמה: [3] הדפין של קיטליאקי הרי אלו טהורין
והגשישין של קיטליאקי אף על פי שמופקדין ומונחין בארבע זויות הבית טמאין
ארבע רגלים שבארבע זויותיה טמאות ושאר הרגלים שלה טהורות חמור שתחת
המלבן והספילין שתחת הרגלים טהורים כפותין שתחת הרגלים אף על פי שחקוקות
ומקבלין טהורין ואין בהן משום קבול: [4] מלבן של מטה ושל עריסה נקליטי המטה
ולווחין של סטיכם וכרעים של שלחן ויד של סכין בזמן שהן קבועין חיבור לטומאה
ולהואה ניטלין ונתנין אינן חבור לא לטומאה ולא להואה מלבן של עריסה שהוא
מלובש בפיקת ויש לו הרגלים טמא מסירוג בחבלין ואין לו הרגלים ר׳ מאיר ור׳
יהודה מטמאין ר׳ יוסי ור׳ שמעון מטהרין שאינו עושה מלאכה בגופה: [5] בראשונה
היו אומרים מטה שגרד בה שני לשונות אלכסון או שתי כרעיים אלכסון או שגרד
בה טפח על טפח אלכסון טהורה רבותינו אומרים גורד מלמטה ועולה עד שימעטנה
פחות מטפח: [6] מיטה שעשה שתי לשונות שלה מלווחין מרוח אחת טמאה עשה
ארבעתן מלווחין או שניטלו שנים אלכסון טמאה נטלה קצרה ושתי כרעיים טמאה
מפני שהיא כשירי מטה מיטה וישן עליה אם מתחלה עשאת לכן טהורה מפני שהיא
כאודניא ארוכה ושתי כרעיים ר׳ נחמיא מטמא מפני שניתנה בצד המטה או בצד
האבום וישן עליה וחכמים מטהרים: [7] מטה שפרש ממנה אבר אחד ונתנו בזוית
והחליפו וכן בשני וכן בשלישי וכן ברביעי וכן בחמישי וכן בששי וכן בשביעי עדיין
טמאה מדרס ואם החליף את השמיני טהורה מן המדרס אבל טמאה מגע מדרס
חוזר לאחרון ונתנו בזוית והחליפו וכן בשני וכן בשלישי וכן ברביעי וכן בחמישי
וכן בששי וכן בשביעי עדיין טמאה מגע מדרס ואם החליף את השמיני טהורה במה
דברים אמורים בזמן שהתחיל מן האחרון אבל אם התחיל מן הראשון אף על פי
שלא החליף את השמיני טהורה: [8] מטה מטמאת חבילה ומטהרת חבילה דברי ר׳
אליעזר וחכמים אומרים מיטמאת אברין ומטהרת אברין כיצד כרע שפרש עם הארוכה
ועם הקצרה ר׳ אליעזר אומר הרי זה חיבור ואם הטבילה אינה חוצצת וחכמים
אומרים אינה חיבור ואם הטבילה הרי זו חוצצת דברי ר׳ שמעון רבי אומר ר׳ אליעזר
אומר אין מטה חבילה אלא כשהיא שלמה מטה שחלקה לשמונה מיטות טמאה
מפני שהוא מחזירה קבועה במסמר טהורה:

ט [1] כליבה של חייטין טמאה טמא מת פרש הימנה אבר אחד טמאה ושני
אברים טהורה עריסה של בנות הרי זו טמאה טמא מת היתה משמשת שכיבה הרי
זו טמאה מדרס מטה שמוכרים עליה את הכלים הרי זו טמאה טמא מת היתה
משמשת ישיבה ושכיבה הרי זו טמאה מדרס: [2] מטה שנפחתו מעיין שלה ואין
חבלים מחוברין לה ונשתייר בה כדי ישיבה ושכיבה הרי אלו טמאים מדרס היו

3 י״ח ה׳ | 7 סס | 12 י״ח ג׳ ד׳; ע׳ לעיל 130_{13} | 16 י״ח ה׳ | 23 י״ח ח׳ | 29 י״ח ט׳ |

1 ומנוקבין | 6 הלישביזין ב | 8 קיטליזקי | 10 טמאות < | 20 בטל הקצר | 22 כאדיניא | 24 עד אן (ובגליון עדיין) ב | 25/27 מן המדרס ... טהורה < ב | 34 שהוא < | 37 מטה < | 39 חבלים] הכלים ב |

דבלולין יוצאין הימנו הרי אלו טמאין מפני שהוא מחוירן: [3]החבל היוצא מן המטה
עד חמשה טפחים טהור חמשה וכלמעלה הימנו מחמשה ועד עשרה טמא עשרה
וכלמטה הימנו הזה על החבל בתוך עשרה טפחים טהורה וכשהוא מטביל את המטה צריך
להטביל את החבל עשרה טפחים כרע שהוא טמאה מדרס וחברה על המטה טהורה
הכרע וכן במיזרן וכן בשן של מעדיר: [4]החבל שהוא מסרג את המטה אפילו מאה
אמה כולן חיבור אחד קשר בו חבל אחד מן הקשור ולפנים חיבור מן הקשור ולחוץ
אין חיבור הכניסו לתוך שלשה בתים כולו חיבור אחד החבל הקשור בחרם אפילו
מאה אמה כולו חיבור אחד קשור בו חבל אחד מן הקשר ולפנים חיבור מן הקשר
ולחוץ אינו חיבור אמר ר' אליעזר בן יעקב במה דברים אמורים דרך עלייה אבל דרך
ירידה אפילו קשור בקשור כולו חיבור אחד: [5]החוט שהשילו למחט אפילו קשור
משני צדדין הרי זה אינו חיבור הכניסו לבגד החוט חיבור לבגד ואין המחט חיבור
לחוט המשיחות והרצועות שבמשיחות הספרים ושבמטפחות התינוקות תפורות חיבור
קשורות אינן חיבור ושבאזני כלי חרס אפילו תפורות אינה חיבור שאין חיבורין לכלי
חרס שירים שבכרעי המטה הוצין חיבור רפין אינן חיבור ושבידי הזב אפילו אוצין
אינן חיבור: [6]זה חומר מדרס מבזב מורן שהוא מכרך בו את המטה והכניסו לבית
שהמת בתוכו אף על פי שאין באוהל אלא כל שהוא מטה טמאה בכלים הנוגעין
במת דרס עליו הזב בתוך עשרה טפחים הוא טמא ומטה טהורה מורין שהוא מכריך
בו את המטה ונגע בהן המת טמאין טומאת שבעה פרש טמא טומאת שבעה נגע בהן
השרץ טמאין טומאת ערב פרש טמאין טומאת ערב נגעו בהן משקין פסולין פרשו
פסולין זה הכלל כל טומאה ששות מטה למיזרן כגון טומאת המת והזובה בתוך
עשרה טפחים חיבור לטומאה מטמאה בזב יתר על כן אינו חבור ר' אלעזר בר'
צדוק אומר משם רבן גמליאל עד שבעה טפחים:

י [1] תיבה שהיא מלאה כלים וקבע לה כסוי טמאה היתה ריקנית וקבע לה כסוי
טהורה למה זה דומה לכדו ריקנית שהיא מלאה הרוח שהיא טהורה: [2]תיבה
שהיא טמאה טמא מת וקבו לה מדרס טהורה מכלל טומאה ומקבלת טומאה מכאן
ולהבא תיבה שחצייה פתוח וחצייה נעול טמאה מדרס טמא מת נפחחה מלמעלה
טמאה מפני שהיא מקבלת מלמטה נפחחה מלמטה ר' מאיר מטמא וחכמים מטהרין
מפני שבטל העיקר בטלה טפילה: [3]חמת שנפחתה הרי זו טמא מפני שבתחילה
משמשת ישיבה ושכיבה עם מלאכתה ועכשיו משמשת ישיבה ושכיבה דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים מפני שבטל העיקר בטלה טפלה מודים חכמים לר' מאיר ולר'
שמעון בכר וכסת של עור שנקרעו שאף על פי שאינן מקבלין את מה שבתוכן שהן
טמאין ואין צריך לומר בכרין ובשק לא שהן טמאין משום קיבול אלא משום ארוג
ר' יוסי אומר תיבת הבלנין שהיא גבוהה עשרה טפחים ויש לה ליזבז טמאה שמתחילה
לכך נעשית להיות עולה ויושב בראשה: [4]תיבה שמוכרין עליה שמן במרחץ טמאה
טמא מת וטמאה מדרס הביא נסר וקבעו מליזביז לליזביז להיות יושב עליה טמאה
ואינו טמא אלא המשמש את הצורך ארבעה לווחין שבארבע זוויותיה אם היו רחבות
טפח טמאות טבלה העליונה שמרצים עליה את המעות אף על פי שיש לה ליזבז
טהור הביא טבלה אחרת וקבע לה ליזבו להיות יושב עליה טמאה ואינו טמא אלא
המשמש את הצורך: [5]סרוד של חייטין יש לו גפים טמא אין לו גפיים טהור הביא

1 י"ט ב' ג' ד' | 5 סס | 15 י"ט ל' | 23 י"ט ז' | 28 י"ט ח' כ' ה' |

3/4 (טהורה . . . עשרה טפחים שני פעמים ובב נכתב גם כן ונמחק בדיו) | 7 הכניסו . . . אחד > ב |
13 שאין חיבורין > | 14 אוצין | 14 ושבאזני הזב | 18 פרש . . שבעה > | 20 למיזרן] למיזק | 25
טמאה > | 28 מפני > | 32 אורג | 34 שמן > ב | 34 טמאה > |

נסר וקבע מליזביז לליזביז להיות יושב עליו טמא ואין טמא אלא המשמש את
הצורך: [6]שלחנות שבכרכין שאוכלין עליהן אף על פי שקבאן במסמר טמאין הביא
כסא וקבע בו מליזבז לליזבז להיות יושב עליו טמא ואין טמא אלא המשמש את
הצורך הכוסיות שבבמה הרי אלו טהורין שלא נעשו אלא לשמש עם הקרקע והגרדין
טהור שאינו אלא ישיבת צער:

יא [1] ערבה שהיא פחותה משני לוגין הרי היא כקערה ושעורה בזתים ושל שני
לוגין עד תשעה קבין אפילו זבין וזבות נדות ויולדות יושבות ושוכבות בתוכה טהור
נסדקה ואינה מעמדת את הרגלים אלא המים כדי להדיח בה אחת מרגליה הרי היא
כטמא מת ומקבלת טמאה מדרס דברי ר' יוסי בר' יהודה רבי אומר כשיחשב עליה ר' יוסי
אומר מטמא ומטהרת אפילו עשרה פעמים ביום: [2]כיצד הניחה בגשמים ונפחתה טהורה
בקנים טמאה ומטהרת אפילו עשרה פעמים ביום נפחתה במוצא זיתים טהורה מכלל
טומאה חישב עליה ר' מטמא וחכמים אומרים עד שיעשה בה מעשה יתר על כן שנסדקה
אפי' זבין וזבות נדות ויולדות יושבות ושוכבות טהורה נפחתה במוצאי רמונים טהורה
מכלל טומאה חישב עליה ר' עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיקצע אמר ר' יוסי
מעשה שהביא מכפר עדים לפני רבן גמליאל יותר מששים ערבות והיה משערן
גדולה לסאה סאה והקטנה שני לוגין וקרובין דברים של סאה סאה מחוקת תשעה
קבין: [3]ערבה הפיסינות שמשני לוגין ועד תשעה קבין בית שמאי אומרים מדרס
ובית הלל אומר טמא מת והחמת בית שמאי אומרים מלאה ועומדת ובית הלל אומרים
מלאה וצרורה ר' יוסי בר' יהודה אומר חלוף הן הדברים: [4]יד הקרדום חבור לטומאה
בין בשעת מלאכה ובין שלא בשעת המלאכה ואם לא קבעו כל צרכו הרי זה אינו
אינו חבור: [5]מקל שנתנו בקרדום לבקע בו לשעה בשעת מלאכה חבור שלא בשעת
מלאכה אינו חבור סמים שנתנו בדיסטר להיות מסיך עליו חיבור לטומאה בין בשעת
מלאכה ובין שלא בשעת מלאכה קבעו בכלונס בשעת מלאכה חיבור שלא בשעת
מלאכה אין חיבור עשה בו כסא אין טמא אלא הצורך וכמה הוא הצורך מקום ישיבה
טפח: [6]כסא שנתנו בבנין ובנה עליו כדרך ישיבתו טמא שלא כדרך ישיבתו טהור
קבעו אפילו שלא כדרך ישיבתו טהור נתנו למעלה אפילו שלא כדרך ישיבתו טמא
קבעו כדרך ישיבתו טמא שלא כדרך ישיבתו טהור: [7]ארוכה של מטה שעשה לקורות
היא טמאה ומטה טמא קבעה הוא טהור ומטה טמאה שתי ארוכות של מטה שעשאן
לקורות הן טמאות ומטה טמאה קבען הן טהורות ומטה טהורה מפץ שעשאו לקורות
אף על פי שמשתמש בו טהור היה טמא ועשאו לקורות טמא עד שיבקענה במסמר
במה דברים אמורים במסמר מלמטה אבל מלמעלה קבעו ולא נתן עליו מעזיבה טהור
נתן עליו מעזיבה ולא קבעו טמא קבעו ולא נתן עליו מעזיבה טהור מאימתי טהרתו
בית שמאי אומרים משיחבל ובית הלל או' משיחבר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר
משיחבל ויחבר ובית הלל אומרים משיחבל אז משיחבר: [8]סדין שהוא טמא טמא
מת ועשאו וילון הרי הוא כטמא מת ומקבל טומאת מדרס דברי ר' יוסי בר' יהודה
ור' אלעזר בר' שמעון אומרים טהור מכלל טמא ומקבל טומאה מכאן ולהבא ומאימתי
טהרתה משבלה ואין משמש מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא
רובה מלמטה טהור ואם היה גדול וקוצעו ועשאוה לפתח קטן מקבל טומאה מכאן
ולהבא: [9]סדין שהוא טמא טמא מת ועשאו קלע לספינה הרי הוא כטמא מת ומקבל
טומאת מדרס דברי רבי ר' יוסי בר' יהודה ור' אלעזר בר' שמעון אומרים טהור מכלל

6 כ' ב' | 18 סס | 19 כ' ג' | 25 כ' ה' | 27 כ' ה' ו'; וע' לעיל 582_{25} | 34 כ' ו' |

6 ושמשני | 10 הניחה > | 11 עשרה > | 12 חישב] ויושב ב | 18 והחבית |

1 טומאה ומקבל טומאה מכאן ולהבא ומאימתי טהרתו משבלה ואינו משמש מעין מלאכתו
בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא רובו מלמטה טהור ואם היה גדול וקיצעו ועשאו
קלע לספינה קטנה מקבל טומאה מכאן ולהבא: [10] הסדינין והסגסין שנתנן בארץ
להיות מהלך עליהן טהורין קבעו במסמר טמאין עשאן לחפות בהן זיוין ועמודים
5 כתלים וחלונות מטמאין טומאת אוהלין ואם היתה מחצלת הרי זו טהורה אין לך
היוצא מן העץ מטמא טומאת אוהלין אלא פשתן בלבד: [11] מחצלת שעשה לאוהלין
וחישב עליה לשכיבה טהורה עשאה לשכיבה וחישב עליה לאוהלין עד שלא קצר
ראשי המדנין טהור משקישר ראשי המדנין טמאה דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומר
מטמא ומטהר אפילו עשרה פעמים ביום: [12] כיצד התירה וקשרה טמאה מטמאת
10 ומטהרת אפילו עשרה פעמים ביום נחלקה לאורכה טהורה רחבה ונשתיירו בה שלשה
מדנין שהן ששה טפחים וטפחיים בין מדין למדין טפח מכאן וטפח מכאן טמאה
פחותה מכאן טהורה ואם מתחילתה עשאה לכן אפילו פחות מכן טמאה ר׳ נתן
אומר שירי מחצלת שבעה טפחים ושירי המפץ ששה טפחים:

15 סליק פירקא וסליקא מסכתא בבא מציעא

כלים. בבא בתרא

א [1] הנוגע בעמודין על הצדדין מכאן ומכאן ובמכביש שעל גבי הקנים אף על 20
פי חקוק ומקבל טהור ואינו טמא אלא נוגע ברזל בלבד: [2] נדה שמשכה את החבל א
ודרסה על הבגד הנשען על הקנה העולה ויורד הבגד טמא מדרס מעשה באשה
אחת שהיתה אורגת בגד בטהרה ובאת לפני ר׳ ישמעאל לבדקה אמרה לו רבי יודעת
אני שלא נטמא הבגד אלא שלא היה בלבי לשומרו מתוך בדיקות שהיה בודקה ר׳
ישמעאל אמרה לו רבי יודעת אני שנכנסה נדה ומשכה עמי בחבל אמר ר׳ ישמעאל 25
כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא נתכוון לשומרו טמא: [3] שוב מעשה
באשה אחת שהיתה אורגת מפה בטהרה ובאתה לפני ר׳ ישמעאל והיה בודקה אמרה
לו רבי יודעת אני שלא נטמאת המפה אלא שלא היה בלבי לשומרה מתוך בדיקות
שהיה ר׳ ישמעאל בודקה אמרה לו רבי יודעת אני שנפסקת נימה וקשרתיה בפי
אמר ר׳ ישמעאל כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים אם לא נתכוון לשומרו 30
טמא: [4] חולדה שגררה את האירה שהוא עתיד להחוירה והכניסתו לבית שהמת
בתוכו אף על פי שאין באוהל אלא כל שהוא הבגד טמא טמא מת דרס עליה הזב
בתוך עשרה טפחים הבגד טמא מדרס: [5] שתי כל זמן שהוא עתיד לארוג חיבור
לארוג גמר מלארוג אינו טמא אלא עד מקום שהוא עתיד ליפצע הנוגע בפסיקות של
שתי ושל ערב הרי זה אינו חיבור ר׳ יוסי אומר הנוגע בפסיקות של שתי עד שלש 35
אצבעות חיבור מפני שחבובים אומן מחלידו לתוכו: [6] הנוגע בצמר שעל גבי האשווה
ובטווי שעל גבי הפלך טהור ובכוש ובעומא טמא הנוגע בשחור שעל גבי הלבן
ובלבן שעל גבי השחור השחור טהור אבל אם היה כולו שחור מצד אחד והעבירו

3 סס | 6 כ׳ ז׳ | 20 כ״א ה׳ | 31 כ״א ה׳ | 36 סס |

2 מלטמא ב | 2 גדול] טהור ב | 15 באבה מציעה ב (ונמחק מיד מאוחר וכתב פרקים אלו ממסכת כלים) | 22 הבגד] הכבד ב | 23 והיה בודקה | 24/25 שלא . . . אני < ב | 30 כמה < ב | 35 ושל ערב . . . שתי < ב | 36 האשווה] האשה | 37 טמאה נוגע (ובב נמי נכתב כן אבל מיד מאוחר נצמד ה׳ לנ׳) | 37/38 הלבן . . שעל גבי < ן

1 על גבי לבן או כולו לבן מצד אחד והעבירו על גבי שחור טהור: [7] החרב שפרשה
עם יתדות המחרישה הרי זו טמאה מפני שהוא מנקר בה חליות של באר העיין
שבמצעד והעיין שבמחרישה והמסוה שבמעדר בזמן שהן קבועין חיבור לטומאה ולהזאה
בזמן שבפני עצמן טהורין: [8] המשיחות והרצועות שבמעדר תפורות חיבור וקשורות
5 אין חיבור מכביש של נגר בזמן שהוא קבועה חיבור לטומאה ולהזאה נוטל ונותן אין
חיבור לא לטומאה ולא להזאה ר׳ יהודה אומר אף הנוגע במלבן של מסר הגדול
מכאן ומכאן טהור ואין טמא אלא מקום אחיזות יד מכאן ומכאן כלפי הברזל:
[9] השולחן והטבלה והדולפני שנתקרסמו ונשתייר בהן טפחיים טמאין שלחן שגררו
התחתון טמא והעליון טהור מתפרק ומקבל טומאה מכאן ולהבא טבלה שגררה העליון
10 טמאה והתחתונה טהורה נתפרקה ומקבלת טומאה מכאן ולהבא טבלה שמלאה עצים
ותקעה טהורה חיפה בנסרין טמאה: [10] שולחן שחיפהו בשיש לאכול עליו אף על
פי שעשה לו עץ רחב להיות מקבל בו את השיש טהור שלא עשאו אלא לחיזוק
להיות מקבל בו את השיש: [11] הספסלין שבפונדקאות אף על פי שנקובין ומכניסין
בהן את הרגלים טהורים קבעו במסמר טמאין הספסלין של מלמדי תינוקות אף על פי
15 שנקובין ומכניסין בהן טהורין קבען במסמר טמאין: [12] ספסל שנתפרק טהור סירגו
במשיחות או בחבלים טמא טרקוש שעשה לו עץ כמין שרתוע להיות אוכל עליו
טהור עשה לו עץ רחב לצרכיו טמא כסא שקבעו בעריבה כדרך ישיבתו טמא שלא
כדרך ישיבתו טהור העשוי בה בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין דברי ר׳ מאיר
ר׳ יהודה אומר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על העשוי בה שהוא טהור ושמאי
20 היה מטמא על מה נחלקו על שהביא ממקום אחר וקבעו בה שבית שמאי מטמאין
ובית הלל מטהרין אמר ר׳ יוסי רואה אני את דברי בית שמאי שאינו אומר מלבין
אפילו מבית האומן טמא: [13] ישיבת הקאדר וקושרה טהורה ושבאחורי קרון בין כך
ובין כך טהורה שאינה אלא ישיבת הצער ישיבת הסתת התירה טהורה קשרה טמאה
מיטמאה ומיטהרת אפילו עשרה פעמים ביום: [14] עור האסלא וחלל שלו הרי אלו
25 נמדדין בטפח הזהב והפדר שלפני המטה הרי אלו טמאין מדרס דפין שחובטין עליו
את השלחן הרי זה טמא טמא מת זה הכלל כל שניטל ואין רגליו ניטלות עמו בין
של עץ ובין של אבן טהור וכל שניטל ורגליו ניטלות עמו של עץ טהור של אבן
טמא: [15] מכבש של שכף שהוא מותח עליו את העור ומניח עליו את האבן אף על
פי שחקוק ומקבל טהור ואין בו משום כלי קבול:

30 ב [1] כיפת חלק שאין בה גובה טפח טהור ושיש בה גובה טפח ר׳ מאיר ור׳ שמעון
ב מטמאין ר׳ יוסי ור׳ אלעזר בר׳ צדוק מטהרין אמר ר׳ מאיר מעשה באחד שכיפת
שתי כיפין של תמרה להיות יושב עליה ובא מעשה לפני חכמים וטימאום: [2] אמר
ר׳ שמעון מעשה באחד שהביא גריפות של זית שהוא משופה כמגדל לפני ר׳ עקיבא
ואמר על זו הייתי יושב וטימאה לו ראה תלמידיו תוהין אמר להן מה לכם תוהין
35 כעורה מזו טימא ר׳ יהשע אמר ר׳ יהשע מעשה בארבעה זקנים שהיו יושבין אצל
ר׳ אליעזר בן עוריה חרש בציפורי ר׳ חוצפית ור׳ ישבב ור׳ חלפתא ור׳ יוחנן בן
נורי והביאו לפניהם אחד ראש כלינים שהוא נטול ברהיטני ואמר על זה הייתי
יושב וטיהרתיו לו אמר ר׳ אלעזר בר׳ צדוק ראשי כלונסאות היו בהר הבית שעליהן
אומנין יושבין ושפין את האבנים ולא חשו להם חכמים משום טומאה: [3] וכן היה

1 כ״א ב׳ | 4 סס, ג׳ | 8 כ״ב ה׳ | 13 כ״ב ג׳ | 15 סס, ד׳ | 22 כ״ב ט׳ | 24 כ״ב י׳ | 30 כ״ב ט׳ | 32 סס | 39 סס |

2 העיין < ב | 5 של < | 5 ונותן < | 5 אחיזת] החיות | 8 שנתקסמו | 8 טפח | 11 להיות אוכל | 13 שמנוקבין ב | 14/15 הספסלין . . . טמאין < ב | 18 בה] בזה | 22 הקרר |

ר׳ אלעזר בר׳ צדוק אומר שני כתיפין היו בבית אבא אחד טמא ואחד טהור אמרתי
לפני אבא מפני מה זה טמא וזה טהור אמר לי זה שהוא חקוק טמא וזה שאין
חקוק טהור ועליו ישב חגי הנביא וכולן אם לא נתכון לחקקן טהורין מצאן חקוקין
וחשב עליהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא חישב עליהן חרש שוטה וקטן או אדם
שאינו שלו טהורין: [4] כף שכהנים גובלין בה וכן חפית של קדרה אם חקוקין ומקבלין
כל שהן טמאין ואם לאו טהורין מעשה בטבחו של אונקלם הגר שהביא פתו לפני
רבן גמליאל והיו שם שמנים וחמשה זקנים יושבין נטלה רבן גמליאל ונסתכל בה
ונתנה לחברו וחברו לחברו כשראה שלא אמרו בה דבר נטל רבן גמליאל חוט מסדינו
של תלמיד שהוא יושב לפניו ומתחו עליה ונמצאת חקוקה כל שהוא וטמאה לו וכולן
אם לא נתכוון לחוקקן טהורין מצאן חקוקין וחישב עליהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא
חישב עליהן חרש שוטה וקטן או אדם שאינן שלו טהורין: [5] המקציע למשכב אין
פחות משלשה על שלשה ולמושב טפח ולמעמיד כל שהוא של עץ עד שיחוק או
עד שיעשה רגלים: [6] הכידור והאימן והקמיע והתפלין וכסת עגולה שנקרעו אם
מקבלין את מה שבתוכן טמאין ר׳ יהשע בן קרחה אומר משום ר׳ אליעזר בן עזריה
מטבילן כל שהן: [7] האיכוף טמא מושב והתופס שלו טמא מרכב ושאר כל תפיות
שבצדדין אם היו רחבות טפח טמאות ר׳ שמעון אומר שלשה מושב ושלשה מרכב
זרז האשקולני ומדוכה המדית והתפית אלו שלשה מרכב ישיבת הנקה והסום והאיכוף
אלו שלשה מושב: [8] המטה הכר והכסת של מת ר׳ מאיר אומר אין טמאין וחכמים
אומרים טמאין מדרס מפני שהנשים יושבות עליהן ומבכות את מתיהן והכל שוין
שהן טמאות טמאת המת: [9] שלשה מטות הן העשויה לישיבה טמאה מדרס שמוכרין
עליה כלים טמאה טמא מת ושל מלבני בני לוי טהורה מכלום שלשה עריסות הן
העשויה לשכיבה טמאה מדרס ושל בנות טמאה טמא מת ושל סיירין ושל ציורות
טהורה מכלום: [10] שלש סבכות הן של זקנה טמאה מדרס ושל ילדה טמאה טמא
מת נקרעה ואינה מקבלה את רוב השער טהורה מכלום: [11] שלשה סנדלין של אדם
טמא מדרס של מתכות ושל בהמה טמאה טמא מת ושל שעם ושל צפירא טהור
מכלום ר׳ יוסי אומר כל הפרגלינין טהורין וחכמים אומרים שלשה פרגלינין הן של
צדי חיה טמא מדרס ושל צדי עופות טמא טמא מת ושל קיוצין טהור מכלום: [12] ר׳
אלעזר בר׳ צדוק אומר כף של מאזנים טמא טמא מת וטלאו על שולי מיחם מבפנים
בין נקוב ובין שאינו נקוב טמא מבחוץ נקוב טמא ושאין נקוב טהור טלאו על צדו
מבפנים נקבו טמא שאינו נקוב טהור מבחוץ בין נקוב בין שאינו נקוב טהור:

ג [1] כר שהפכו ונעשה אחוריו תוכו ותוכו אחוריו וקופה שהפכה ונעשה אחריה
תוכה ותוכה אחריה ר׳ מאיר אומר כל שיש לו תפארות יש לו אחוריים ותוך אין לו
תפארות אין לו אחוריים ותוך ר׳ יהודה אומר כל שיש לו פנים פניו תוכו: [2] המונין
שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומר נפלו על תוכו
כולו טמא על אחוריו אין טמא אלא אחוריו נפלו על גבי הרחב שלו מנגבו והוא
טהור: [3] טרכש חלק וטבלה חלוקה שנפלו משקין על מקצת כולו טמא דברי ר׳ מאיר
ר׳ יהודה אומר נפלו על תוכו כולו טמא על אחריו אין טמא אלא אחריו בלבד
נפלו על גבי הרחב שלו מנגבו והוא טהור: [4] שלחן שנפלו משקין על מקצתו כולו
טמא נפלו לאחוריו אין טמא אלא אחוריו נפלו על גבי הרגל שלו מנגבה והיא טהורה
אמר ר׳ יהודה אני אומר הלכה מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהיות נותנין רגלו

11 כ״ז ל׳ | 13 כ״ג ה׳ | 18 כ״ג ד׳ | 20 כ״ד ח׳ ג׳ | 23 כ״ד ט״ז | 24 כ״ד ט״ו | 27 כ״ד י״ז | 31/40 כ״ה ה׳ |

1 כתפין | 5 ובן חבית | 9 וכולן > | 11 מן חישב עד לקמן 593_{37} לא נטמא > ב כי חסר שם עלה |

של שלחן על גבי משקין טמאין אמרו מפני רגל מנגבה והיא טהורה: [5] המרדע
שנפלו משקין על מקצתו כולו טמא נפלו לאחוריו אין טמא אלא אחוריו דברי ר׳
מאיר וחכמים אומרים נפלו על חרחור אין טמא אלא שבעה ועל הדרבן אין טמא
אלא ארבעה: [6] וימליסטרין שנפלו משקין לתוכה כולה טמאה נפלו על אחוריה
אין טמא אלא אחריה תוכה והמולג והיד טהורין נפלו על גבי מולג חולקין את היד
והמשמש את הטמא טמא והמשמש את הטהור טהור על גבי היד מנגבם והיא
טהורה: [7] קיפה שנפלו משקין לתוכה כולה טמאה נפלו על אחוריה אחוריה טמאין
תוכה והאוזן טהורין נפלו על גבי האוזן מנגבה והיא טהורה אלא שנהגו כהנים שלא
יהו מקיימין את הגפיין טמאין מפני התקלה: [8] הרובע וחצי הרובע חקק את הרובע
ועתיד לחוק את חצי הרובע עד שיחוק את חצי הרובע נטמא אחורי הרובע במשקין
אחורי חצי הרובע טמאין וכשהוא מטביל את הרובע צריך להטביל את חצי הרובע
היה עליו דבר חוצץ והטבילו לא עשה כלום הרובע שמלאהו עצים ותקעו רבן שמעון
בן גמליאל ורבי מטמא עד שיקבענו במסמר אמר ר׳ עקיבא לא הוזכרו בית הצביעה
אלא לכסות שלא יהא שותה וראשון ראשון מטמא: [9] משקין טמאין שהיו נותנין
אבית צביעתו של כום ונגע בהן ככר טהור נטמא הככר משקין טהורין שיהו נותנין
בית צביעתו של כום ונגע בהן ככר טמא נטמאו המשקין משקין טמאין שהיו נותנין
על גבי הארץ ונגע בו שאחוריו טהורין בית צביעתו נטמאו אחורי הכום משקין
טהורין שהיו נותנין על גבי הארץ נגע בהן כום שאחריו טמאין אין בית צביעתו
נטמאו המשקין ר׳ מאיר אומר לידים טמאות כיצד אפשר לומר בנגוב שאין הידים
מטמאות בנגוב אפשר לומר במלא משקין שעד שלא יגע בהן נטמא משקין אמור
מעתה היו ידיו טמאות ואחורי הכום טהורין ומשקה טופח באחורי הכום אוחזו בבית
צביעתו ואינו חושש שמא נטמאו המשקין שבאחורי הכום מחמת ידיו חזרו ויטמאו
את הכום: [10] ר׳ יוסי אומר בידים טהורות כיצד היו ידיו טהורות ועליהן משקה
טופח ואחורי הכום טמאין אוחזו בבית צביעתו ואינו חושש שמא נטמאו משקין שעל
גבי ידיו מחמת הכום ויחזרו ויטמאו את ידיו: [11] ר׳ טרפון אומר ערבה גדולה של
עץ יש לה בית הצביעה זה הכלל נטילתו באחת צביעתו באחת נטילתו בשתים
צביעתו בשתים מקום אחיזתו שם צביעתו ר׳ יהודה אומר כלי שיש לו אוזן ואוזן
ויד ואין לו בית הצביעה: [12] כלי הקדש אין להם אחרים ותוך ואין להם בית הצביעה
ואין מטבילין כלים בתוך כלים לקדש אמר ר׳ יוסי זה לשון כפול כל שיש לו אחרים
ותוך יש לו בית הצביעה אין לו אחריים ותוך אין לו בית הצביעה אחד קדשי מקדש
ואחד קדשי הגבול לכך: [13] כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין
לידי טומאתן אלא בשינוי מעשה ר׳ יהודה אומר שינוי מעשה לקלקול:

ד [1] תפלה אמתי מקבלת טומאה משתגמר מלאכתה קוצעה אף על פי שהוא עתיד
ליתן בה את הרצועה טמאה ומאימתי טהרתה של יד משיתיר משלש רוחות ושל ראש
משיתיר משלש רוחות בין קציעה לחברתה: [2] כים בתוך כים שנטמאה אחד מהן
במשקה הוא טמא וחברו טהור במה דברים אמורים בזמן שהיו שניהן שוין אבל אם
היה חיצון על הפנימי נטמא הפנימי נטמא החיצון לא נטמא הפנימי במה
דברים אמורים במשקה אבל בשרץ שניהן שוין: [3] אמר ר׳ נתן לא נחלקו ר׳ אליעזר
וחכמים על צרור מעות שהוא טהור על מה נחלקו על צרור מרגליות שר׳ אליעזר מטמא
וחכמים מטהרין צרור המרגלית בזמן שבתוכו טמא פשוטו טהור מטמא ומטהר אפילו

1 כ״ה ב׳ | 4 סס | 9 כ״ה ד׳ | 14 סס | 23 כ״ה ז׳ | 28 ע׳ לעיל 236_{22} | 31 כ״ה ט׳ | 33 י״ח ח׳ | 35
כ״ו ב׳ | 38 סס |

עשרה פעמים ביום: [4]עור שעשאו שטיח להיות נותנו על לבו בשעת הקציר מפני השרב 1
אם יש בו חמשה על חמשה טמא אם לאו טהור לעקבו ולפרסותיו אם חופה את
רוב הרגל טמא ואם לאו טהור: [5]סנדל של קש ר' עקיבא מטמא והאשה חולצת בו
ויוצאין בו בשבת ולא הודו לו סנדל שנתפסקו אזניו ונתפסקו טרסיותיו או שפרש ממנו
רוב כף אחת טהור נפסקה אחת מאזניו או אחת מטרסיותיו או שפרשה ממנו כל 5
כף אחת טמא ר' יהודה אומר הפנימית טמא החיצונה טהור: [6]סנדל שנפחת ומקבל
את רוב הרגל מנעל שנפרם וחופה את רוב הרגל ונתפסקו רצועותיו או שניטל
האונטלית שבו טמא נפחת ואינו מקבל את רוב הרגל נפרם ואינו חופה את רוב
הרגל ונתפסקו אזניו טהור: [7]מנעול על האימום ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין
אמר ר' שמעון שזורי לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על מנעול האימום שהוא טהור 10
על מה נחלקו על שנטלו מן האימום שר' אליעזר מטמא וחכמים מטהרין מפני שהאשה
ננעלת בו ומחזירתו לאימום: [8]עור חמור ועור חמר ועור הפתן ועור הרופא ועור
הלוף של קטן ועור שהבנות טוות עליו אם יש בו חמשה על חמשה טמא ואם לאו
טהור עור השטיח ועור האריסה ועור הקיטבליא ועור הכר ועור הכסת אף על פי
שאין בו חמשה על חמשה טמא רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש בו חמשה 15
טמא ואם לאו טהור שאין העור פחות מחמשה על חמשה: [9]עור שעשאו לתכריך
אפילו כל שהוא טמא אמר ר' אלעזר בר' יוסי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל
על עובי ארגמן ותכריך ארגמן שהן טמאין על מה נחלקו על עובי כסות ותכריך
כסות שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין: [10]תכריך ארגמן בזמן שתוכו טמא
פשוטו טהור מיטמא ומיטהר אפילו עשרה פעמים ביום עובי הצור ואוירטין הבאין 20
ממדינת הים אף על פי שבאין במדה טמאין השידה התיבה והמגדל של עצם ושל
עור רבי מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר ר' שמעון בן מנסיא אומר אצבע שהוא
עתיד לקצעה וליטול זנבה טהורה וכולן שהן מחוסרין לשלות למתח ולנגב טהורין
מחוסרין סיכה טמאין: [11]מחצלת בין בית הגנב ובין בית הגזלן מחשבה מטמאה
מפני שהבעלים מתיאשין הימנה חיפוי בית הלגינין ובית הכוסות אף על פי שיש 25
בו חמשה על חמשה טהור שאינו אלא חיפוי ומשום חיבור כלים טמא: [12]עור שבפני
חמור אף על פי שיש בו חמשה על חמשה טהור שאינו אלא חיפוי הכסת שלו טהורה
היתה תפורה לא יכוף טמאה ומקבלת כל שהוא טמאה: [13]העושה פסיקא לשפר ללבב
ולצייר בהמה טהורה לתחת כריסו של חמור טמאה שירי פסיקיא וארבעה טפחים כדי
ליתן תחת כריסו של חמור העושה פסיקיא כל שהוא טהורה לחוק בה ומרצופין 30
להלך בה ממקום למקום טמאה: [14]כל הגדולות בבהמה טהורות ובאדם כולן טהורין
חוץ משל שק ושל בגד הקלע שבית קיבול שלה של משיחות ר' דוסא בן הורקינס
מטהר וחכמים אומרים שלש טמאה ושתים טהורה נפסקה אמצעית טמאה והחיצונית
טהורה נפסק בית הפקיעה שלה נשתייר בה טפח טמאה כל החוצלים בין של שעם
ובין של שק ובין של צפור ר' דוסא אומר טמא טמא מת וחכמים אומרים מדרס: 35

ה [1]חלוק של בד מאימתי מקבל טומאה משתיגמר מלאכתו ואיזו היא גמר
מלאכתו משיפתח את פיו והגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו מאימתי טהרתו משבלה
ואינו משמש מעין מלאכתו בלה ונשתייר רובו מלמעלה טמא רובו מלמטה טהור

3 כ"ו ד' | 6 ע' לעיל 255_{23} | 12 כ"ו ה' ו' | 16 סס | 19 כ"ו ז' | 24 כ"ו ה' | 31 סס, ו' | 36 כ"ז ה' |

1 (אחר להיות איתא בך בכאן נמצא חסר בהעתקה, אבל טעות הוא) | 1 מפני השרב > ב | 4/5 תרסיותיו | 5 נתפסקה | 5 כל] מלא | 7 ונסתפקו | 8 האצטלו' | 10 שזורי] שהרי | 10 האימום > | 11 האימום ב | 12 הכתן | 13 טמא > | 14 האריסה > | 14 הקבלי' | 21/22 ושל גמי | 24 מחוסרין > ב | 24 סבכה | 34 הפיקוע | 34 כל החולצות |

1 ואם נקרע מבית פיו טהור: [2]חלוק של נייר מאימתי מקבל טומאה משתגמר מלאכתו
ואיזהו גמר מלאכתו משיפתח את פיו הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו מאימתי
טהרתו משבלה ואין משמשין מעין מלאכתו בלה ונשתייר בו רובו מלמעלה טמא
רובו מלמטה טהור ואם נקרע מבית פיו טהור: [3]העושה חלוק מן הלבד אם יש בו
5 שלשה על שלשה טמא ואם לאו טהור חלוק של לבוד שבלה אם משמש מעין
מלאכתה ראשונה טמא ואם לאו טהור שאין בלבדין פחות משלשה על שלשה:
[4]העושה חלוק מן הלבוד אם יש בו שלשה על שלשה העושה לתכריך אפילו כל
שהוא טמא העושה מעטפת מן הלבוד אינה מקבלת טומאה עד שתיגמר מלאכתה
בלת אם יש בה שלשה טמאה ואם לאו טהורה: [5]כף של נייר שהתקינה לחגור
10 בה את מתניו טמאה כף של סיב שהתקינה לחגור בה את מתניו טהורה שתי כפין
של סיב שתפרן זו בזו והתקינה לחגור בה את מתניו טמאות: [6]אמר ר' יוסי שאל
יונתן בן חרשא איש גינוסר לפני זקנים ביבנה שתי כיפין של סיב שתפרן זו בזו
והתקינה לחגור בה את מתניו מה הן אמרו לו טמאות ניקורי רוטב באביהן מה הן
אמרו לו אפילו כל הדקל כולו אסור מותר אפיפירות מהו לקדש אמרו לו על מקום
15 שהחדש יכול להלך כל אותה שנה: [7]העושה חגור מצדו של בגד ומצדו של סדין בית
שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין עד שעה שימול מאמצעיתו של בגד ומאמצעיתו
של סדין ומל מרוח אחת בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין עד שימול מצדו השני:
[8]ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על העושה
חגור מאמצעיתו של בגד ומאמצעיתו של סדין מרוח אחת שהוא טהור עד שימול מצד
20 השני על מה נחלקו על העושה חגור מצדו של בגד ומצדו של סדין שבית שמאי
מטמאין ובית הלל מטהרין עד שעה שימול: [9]רבן שמעון בן גמליאל אומר חגור
שבלו צדדיו ואמצעיתו קיימת טמא משום שירי חגור שפה שפרשה מן הבגד והתקינה
לחגור בה את מתניו טמאה מפני שהוא כגנגלין: [10]טלית שהתחיל בה לקרעה עד
שלא נקרע רובה הנוגע אפילו במפורט מכאן ומכאן ואינו חיבור משנקרע רובה
25 הנוגע אפילו במחובר חיבור: [11]אלו הן העבין ואלו הן הדקין כגון הבורסין והברתסין
הפמליאות והחמילות והלבדין והסנסיו הן העבין השירין והסורקין והכולך והפיליון
של ראש אין בהן משום שלשה על שלשה אבל יש בהן שלש על שלש: [12]העושה
חלוק מן המשמרת אם יש בה שלשה על שלשה טמא אם לאו טהור משמרת של
יין שבלת אם משמשת מעין מלאכתה טמאה ואם לאו טהורה ר' אלעזר בר' שמעון
30 אומר של שק ושל בגד שיעורה בשמרים של שעם ושל צפורה ושל חבלי שעורן
ברמונים: [13]משפך של גיתות אף על פי שהוא עשוי ככברה טמא חוט שפרש מן
הבגד אפילו מאה אמה כולו חיבור אחד וזה שהוא תפור בו כל שהוא צורך התפירה
חיבור וכל שאינו צורך התפירה בו אינו חיבור: [14]חלוק של יוצאת החוט אף על
פי שהוא עשוי כשבכה טהור עשה לו שפה שלש אצבעות בין מלמעלה ובין מלמטה
35 ובין מן הצדדין טמא ר' אליעזר בן יעקב אומר העושה בגד מן החרם ומן המצודה
וכפלו ותפרו ואין בשרו נראה מתוכו טמא: [15]שבים של שבכה טמא בפני עצמו
מפני שהוא מתקינו לסבכה אחרת וכמה שיעורו כדי שיהא מקיף מאוזן לאוזן:
[16]הטסין והצפויין וחליות שבו טהורין ומשום חיבורי שבים טמאין והרצועות שבו
טהורות תפירות חיבור וקשורות אינן חיבור אחרים אומרים סבכה של זקנה שנקרע

9 סס | 18 סס | 23 כ"ח ח' | 25 סס | 33 כ"ח י' | 38 סס |

5 חלוק] שחלו | 10 כף] סף ב | 19/20 מאמצעיתו . . . חגור > | 23 כנגלין | 24 במפורש | 25 הבורצי' והבתתצ' | 26 השירשין | 31 טמא > ב | 34 שפה > | 38 הסטין | 39 טהורות > ב |

או נתנתה על הכסא ובשר נוגע בכסא טהורה ואם לאו טמא: [17]שירי פסיקיא
כדי לחגור על מותנה של קטנה שירי הקרבן ואווטיאות כדי לכרוך על אצבע קטנה:

ו [1]המשנה בכלי עור מן הפשוט לפשוט טמא מן הפשוט לקיבול מן הקיבול לפשוט
מן הקיבול לקיבול טהור ובגד הכל טמא אמר ר' יהודה חבריי היו אומרים השק
והעור והמפץ שטלאן זת על זה לא ביטלו זה את זה: [2]השק והעור והמפץ שנקרעו
אם ניתנן על הכסא ובשרו נוגע בכסא טמא ואם לאו טהור השק והעור והמפץ
שורקן לאשפה טמאה מטלית שטלאה [על הקופה צריכה מחשבה אחר פרישתה:
[3]טלית של עני שבלת אם היו רוב שפתותיה קיימות אף על פי שאין בה שלש על
שלש טמאה אין רוב שפתותיה קיימות אם יש בה שלש על שלש טמאה ואם לאו
טהורה רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש בה שלש על שלש טמאה אם לאו
טהורה היו דבדולין יוצאין הימנה כל שכנגד השפה חיבור וכל שאין כנגד השפה
אינו חיבור: [4]החמת שפחתה הכהן להיות רודה בה ככר תרומה טהורה עור שעשאו
לשלחן להיות אוכל עליו טמא ושיעורו בטפח בית יד וחפת של חלוק הרי אלו
נמדדין כפולין זה הכלל הבא כפול נמדד כפול הבא פשוט נמדד פשוט: [5]אמר ר'
יוסי וכי באיזו מדרס נגע זה מודה ר' יוסי שאם היו שנים זה על גבי זה שלא בטלו
זה את זה: [6]שלש על שלש שמצאה בתוך הבית הרי זו טמאה שכל הבית מן המוצנע
מצאה אחר הדלת או בסוחה או בפונדיין צרור בה או מחט תחובה בה או שהיתה
פקוקה בסל או בקופה טהורה ולעולם אינה טמאה עד שיצביענה לבגד ר' שמעון
אומר דבר שהוא מקבל טומאה טמאה ולדבר שאין מקבל טומאה טהורה: [7]שלש
על שלש שהיתה כולה של תיאמות טמאה ר' יוסי בר' יהודה אומר אם היתה כולה
של תיאמות טמאה אם יש בה אימרה טהורה: [8]פחות משלשה על שלשה שהתקינו
לפוק בו את המרחץ ולנער בו את הקדרה ולקנח בו את הרחיים מן המוכן טמא
ומן שאינו מוכן טהור דברי ר' אליעזר ר' יהשע אומר בין מן המוכן ובין שאין מן
המוכן טהור דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר בין מן המוכן ובין שאין
מן המוכן טמא ר' יהשע אומר בין בין מן המוכן ובין שאינו מן המוכן טהור ר' עקיבא
אומר מן המוכן טמא ומן שאינו מוכן טהור: [9]שלש על שלש שעשה לאספלונית
מלוגמא ורטיה טהורה שלשה על שלשה שעשאו לאספלנית מלוגמא ורטיה טמאה
רבן שמעון בן גמליאל אומר אספלונית טמאה מלוגמא ורטיה טמאה וכן היה רבן
שמעון בן גמליאל אומר העושה אספלנית מן הסמנים טהורה ומן העשבים טמאה
מפני שהיא מנערת ובעור איספלוני טהורה מלוגמא ורטייה טמאה ר' יוסי ור' שמעון
אומרים נראין דברי רבן גמליאל בטטפחות ספרים ובדבריו אנו מודים ר' יהודה
אומר אף של קברנית כיוצא בהן ר' אליעזר בר' צדוק אומר אלולנין של ספר
טהור והתיק שלו טמא והעמוד שבו חיבור לטומאה ולהזאה: [10]כפה של זקינה
שהיא טמא מדרס ונתנוהו לספר ר' מאיר מטהר ור' יוסי מטמא כל הכלים יורדין לידי
טומאתן במחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשנוי מעשה ר' יהודה אומר שינוי
מעשה לקילקול:

ז [1]נימי פסיקיא ומקטורן כל שהן נימי של אפקרסין עשר ואם יש להן סכך
כל שהן רבן שמעון בן גמליאל אומר סכך עולה למדת שלשה על שלשה ואינו
עולה למדת שלש על שלש היה רחב אם נתנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא טהור

3 כ"ח ה' ו' | 8 כ"ח ח' | 12 כ"ז ו' | 19 כ"ז י"א | 21 כ"ח ב' | 26 כ"ח ג' | 33 כ"ח ה' | 37 כ"ח ה' |

12 טהורה > ב | 13 חלוק] חלון | 15 וכי . . . ר' יוסי > | 16 שמצאה > ! 17 בסוחה] בכסות |
25 ר' יהשע . . . מוכן > ב | 27 שלשה על . . . טמאה > ב | 32 אף של קבתית | 32 אלו לגמן |

אם לאו טמא נימי הברסין והברתסין והפמליאות והחמילות והלבדין והסגסגין והכרים
והכסתות שלש אצבעות: [2]חוט המשקלות שנים עשר ושל חרשים שמנה עשר ואם
לאו עובי כליונים חוט המסמר של בנאין ושל סיידין חמשים אמה רבן שמעון בן
גמליאל אומר אף של משיחות חמשים אמה חוט המאזנים של שוקלי מתכות טפחים
מפני שהוא תופס בשתי ידיו ומגביה: [3]יד הסכין טפח ושירי הכוש טפח ושירי
השפוד טפח ושירי המזרה טפחים ויד הקרדום מאחוריו שלש אצבעות ור' יוסי אומר
טפח מאחריו טהור כולו יד הכולף ובין הכולף ששה יד הפחות ובין הפחות חמשה
יד בין חולף חמשה ושל חולף עשרה: [4]יד המגריפה של בעלי בתים בית שמאי
אומרים שבעה ובית הלל אומרים שמונה של סיידין בית שמאי אומרים תשעה ובית
הלל אומרים עשרה יותר מכאן אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה במה דברים
אמורים בזמן שאין עתיד לגוד אבל בזמן שעתיד לגוד חיבור לטומאה ואין חיבור
להזאה דברי ר' מאיר ר' יהודה ור' יוסי אומרים אף לא לטומאה: [5]אמר ר' יוסי
אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר להם דבר אחד אי אתם
מודים לי בחוט המסמר של בנאין ושל סיידין חמשים אמה שאם רוצה לקיים יותר
מכן שהוא טהור והם אמרו לי דבר אחד אי אתה מודה בנימי הסדין והסודרין
והטרטון והפליון של ראש שש אצבעות ושל אפקרסות עשר שאם רוצה לקיים יותר
מכן שהוא טמא ורואה אני דברי מדבריהן שאני משיבן מדבר שהוא חבור לטומאה
ולהזאה על דבר שהוא חבור לטומאה ולהזאה והן משיבין אותי מדבר שהוא
חבור לטומאה ולהזאה על דבר שמודים בו שאינו חבור להזאה: [6]כל אלו שאמרו שירי
ידותיהן מלפניהן את שדרכו לאחוז בידו אחת כנון יד הקרדום טפח ואת שאין דרכו
לאחוז אלא בשתי ידיו כגון יד המגריפה טפחיים: [7]כלי זכוכית מדברי סופרים
טומאתן שוה פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין השידה והתיבה והמגדל של זכוכית
הבאין במדה טהורין ושאר כל כלי זכוכית אף על פי שהבאין במדה טמאין וזה
חומר בכלי זכוכית מכלי עץ כלי זכוכית אין מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן
ורבן שמעון בן גמליאל אומר משינטלו מן הספות תמחוי שעשאו אספקלריא אף
על פי שמשתמש בו טהור היה טמא ועשאו אספקלריא טמא עד שיקבענה במסמר:
[8]תרווד של מתכות בין שיש לו יד ובין שאין לו יד בין מקבל כל שהוא ובין שאין
מקבל כל שהוא טמא ושל עץ ושל שעם ושל זכוכית מקבל כל שהוא טמא שאין
מקבל כל שהוא טהור או אינו אלא ממגמוג ושופך ר' עקיבא מטמא ור' יוחנן בן
נורי מטהר: [9]כום של אבן שניקב והטיף לתוכו אבר ר' יוסי אומר משום ר' יוחנן
בן נורי טמא משום כלי מתכות רבן שמעון בן גמליאל אומר יהודה בן שמוע מטמא
משם ר' מאיר קיתון של זכוכית שניטלו שוליו אם יכול לישב כדרכו ר' מטמא וחכמים
מטהרין אם מתחלה עשאו של שולים הכל מודים שהוא טמא: [10]הכום והצלוחית
שניקבו בין מלמעלה ובין מלמטה טהורין תמחוי והקערה שנקבו מלמעלה טמאין
מלמטה טהורין נסדקו אם יכולין לקבל את החמין כצונן טמאין ואם לאו טהורין ר'
אלעזר בר' צדוק אומר הכוסות הקיצין הסודניים החתוכין טהורין מפני שסורחין את
הפה וחכמים מטמאין: [11]צלוחית של יין ושל שמן שניטל פיה אם ניטלת ביד אחת
טמאה ואם בשתי ידים טהורה פנס של זכוכית שיש לו בית קיבול שמן טמא בית
קיבול נר טהור ואינו טמא אלא המשמש את הצורך: [12]המטה הכסא והספסל

2 כ"ט ג' ה' | 5 כ"ט ח' | 8 סס | 21 ל' ה' ב' | 30 ל' ג' | 33 ל' ד' | 37 סס |

3 כלונס | 16 והטרסי | 16 שלא פקרסות ב | 19 שירי > ידות | 21 אלא > | 24 מכלי עץ > ב | 28
שעם] עצם | 36 הביסין הצידנים |

והקתדרא ועריסא של זכוכית וכל מדרם כלי זכוכית טהורין האולד והקולמוסים
והמטלטלות והמשקלות והעתידין והכן והכנה של זכוכית טהורין:

סליק פירקא וסליק כלים בבא בתרא

אהילות

א [1] אחד הנוגע אהילות אחד המאהיל ואחד המסיט כולן מונין במת אין לך א
שמטמא במשא המת אלא אדם בלבד האוכלין והמשקין והכלים אין מטמאין במשא
המת אמר ר׳ יוסי כדרך זו אתה יכול לומר כל הטמא במת טומאת שבעה טמא בזב
טומאת ערב כל הטמא במת טומאת ערב טמא בזב מכלום: [2] כיצד אדם באדם שנים
במת ואחד בזב כלים בכלים שלשה במת ושנים בזב כלים אדם וכלים ארבעה במת
ושלשה בזב במה דברים אמורים בתרומה ובקדשים אבל אין הנזיר מגלח אלא על
המת בלבד ואין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו אלא על המת בלבד: [3] אמר ר׳
עקיבא יש לי חמשה השפוד התחוב באוהל הכנוס בו אמרו לו האוהל והשפוד שם
אחד הן: [4] הגוי והבהמה וכלי האוכלין חרם והמשקין הנוגעין במת כלים הנוגעין
בהן טהור וכשם שאבר מן המת ואבר מן החי שחסר עצם באדם טהור כך בנבלות
ובשרצים טהור אבר שאין עליו בשר כראוי באדם טמא בנבלות ובשרצים טהור:
[5] המוח בין באדם ובין בבהמה ובין בחיה ובין בעופות ובין בנבלות ובין בטרפות
ובין בשקצים ובין ברמשים טמא וחייבין עליו משם פיגול נותר וטמא ומטמא כזית
במשא וכעדשה במגע כללו של דבר מוח הרי הוא כבשר לכל דבר: [6] תשעה
בראש והלחי עמהן חמשה בארכובה שנים מכאן ושנים מכאן והפיקה באמצע:
[7] כל שיש בו גידים ועצמות הרי זה אבר ושאין בו גידים ועצמות אינו אבר והיותר
עולה מן המנין חסר שאין בו אלא מאתים ויתיר שיש בו מאתים ושמנים כולן
מצטרפין מאה וחמשה ועשרים החי אין בו ממנין ואין בו רובע עצמות:

ב [1] ישראל ששחט בהמה טמאה לנכרי ושחט בה שנים או רוב שנים ועדאן ב
מפרכסת מטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות אבר הפורש ממנה כפורש
מן החי בשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפילו מתה הבהמה
נחרה מטמא טומאת אוכלין שחט בה דבר שנעשת טרפה אין בה טומאת של כלום
וגוי ששחט בהמה טהורה לישראל ושחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת
מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלה ואבר הפורש ממנה כפורש מן החי
ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי ואסורה לבני נח ואפילו מתה נחרה אינה מטמא
טומאת אוכלין שחט בה אחד או רוב אחד אין בה טומאה של כלום שחט בה דבר
שאין עושה טרפה וישראל בא וגמרה מותרת באכילה שחט בה ישראל שנים או רוב
שנים אחד גוי ואחד ישראל חותך ממנה בשר וממתין לה עד שתמות ומותר באכילה:
[2] מלא תרווד רקב שאמרו ישנו מעיקר אצבעותיו ולמעלה דברי ר׳ מאיר וחכמים
אומרים מלא חפניו: [3] ואיזהו מת שיש לו רקב הנקבר ערום בארון של אבן על גבי
הרצפה ועל גבי טבלה של שיש אבל הנקבר בכסותו ובארון של עץ על גבי עפר
אין לו רקב והנוטל עפר מתחתיו זהו עפר קברות מלא תרווד ועוד תפוסה שנמצא

9 ה׳ ה׳ ב׳ | 12 סס | 14 ע׳ לעיל 290_9 | 17 ה׳ ח׳ | 20 סס | 27 טהרות ה׳ ד׳ | 33 ע׳ לעיל 473_{21} |
37 ב׳ ב׳ | 38 סס |

12 מכולם | 12 באיזה צד | 23 ברכובה ב | 27 ועדיין | 33 מתה > בהמה | 40 תבוסה |

בקבר ואין ידוע מה טיבה זהו עפר קברות מלא תרווד ועוד: [4] פירש ר׳ אלעזר בר׳
צדוק בורר את הצרורות ואת הקיסמים הודאין נוטל את הודאי ומניח את הספק וזהו
עפר קברות מלא תרווד ועוד: [5] שדרה שגורר רוב חליות שלה אף על פי ששלדה
קיימת טהורה בזמן שהיא בתוך הקבר אפילו משוברת ואפילו מכתתת טמאה מפני
שהקבר מצרפה: [6] הגלגלת שהיה בה נקב אחד ארוך או שהיו בה נקבים הרבה
מצטרפין למלוא מקדח אמר ר׳ יוסי בן המשולם מעשה בעין בול אחד שנחתכה
גלגלתו וטלה עליו הרופא מטלית של קרוייה וחיה אמר לו ר׳ שמעון בן אלעזר
משם ראייה אף על פי שחיה כל ימות החמה משירדו גשמים נכנסה עליו צנה ומת:
[7] כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר׳ אליעזר מטמא השיבו את ר׳ אליעזר שלש
תשובות לא אם אמרת במת שיש בו רוב רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו
רוב רובע רקב דבר אחר מי תלוי במי אבר תלוי בבשר או בשר תלוי באבר הבשר
תלוי באבר אפשר שהבשר מטמא במגע ובמשא ובאוהל והאבר יהיה טהור אמר
ר׳ שמעון תמיהני אם טמא ר׳ אליעזר לא טימא אלא בזמן שיש באבר בשר כראוי
שיהא זה וזה מטמא במגע במשא ובאוהל: [8] עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי
ר׳ נחוניא מטמא השיבו את ר׳ נחוניא שלש תשובות לא אם אמרת במת שיש בו
רוב רובע רקב תאמר באבר מן החי שאין בו רוב רובע רקב דבר אחר מי תלוי
במי אבר תלוי בעצם או עצם תלוי באבר העצם תלוי באבר אפשר שהעצם מטמא
במגע ובמשא והאבר יהא טהור אמר ר׳ שמעון תמיהני אם טמא ר׳ נחוניא לא טימא
אלא בזמן שיש באבר עצם כשעורה שיהא זה וזה מטמא במגע ובמשא השיב ר׳
יהשע על דברי שניהן ומה החי שיש בו מאתים וארבעים ושמנה אברים עצם ובשר
הפורשין ממנו טהורין אבר שאין מאתים ארבעה ושמנה אינו דין שיהא עצם ובשר
הפורשין ממנו טהורים השיב רבי על דברי ר׳ יהשע לא אם אמרת בפורשין מן החי
שכן פרשו מדבר טהור תאמר בפורשין מן האבר שכן פרשו מדבר טמא:

ג [1] אמר ר׳ יהודה לא נחלקו ר׳ עקיבא וחכמים על רביעית דם שפרשה ג
משני מתים שהיא טהורה על מה נחלקו על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות
משני מתים שר׳ עקיבא מטמא וחכמים מטהרין ר׳ שמעון בן יהודה אומר משום ר׳
שמעון לא נחלקו ר׳ עקיבא וחכמים על רביעית דם שפרשה משתי רביעיות משני
מתים שהיא טמאה על מה נחלקו על רביעית דם שפירשה משני מתים שר׳ עקיבא
מטמא וחכמים מטהרין: [2] אבא שאול אומר רביעית תחילת דמו של קטן דם הקטן
שיצא כולו ואין בו רביעית ר׳ עקיבא אומר כל שהוא וחכמים אומרים רביעית שר׳
עקיבא אומר טומאה בדם וטומאה בעצמות מה עצמות אף על פי שאין בהן רובע
טמאין אף הדם אף על פי שאין בו רביעית טמא: [3] השיבו את ר׳ עקיבא שלש תשובות
לא אם אמרת בעצמות שרובו טמא בלא רובע תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית דבר
אחר לא אם אמרת בעצמות שמיעט עצמות טמא ועצם כשעורה הפורש מהן טמא תאמר
בדם שאינו טמא אלא רביעית דבר אחר לא אם אמרת בעצמות שבידוע שכולן לפניך
תאמר בדם שאנו אומרים שאם נשתיירה הימנה טיפה כל שהוא טהור אמר להן אף
אני לא אמרתי אלא בזמן שיצא כולו אמרו לו אי אפשר לכן: [4] רובע עצמות מרוב הגויה
בגודל ועצמות אף על פי שאין בהן רובע טמאין ר׳ יהודה אומר לשון אחר בית
שמאי רובע עצמות מן הגוייה מרוב הבנין או מרוב המנין רוב בניינו ורוב מנינו של

5 ב׳ ג׳ | 9 ב׳ ו׳; לעיל 458_{28} | 24 ב׳ ב׳ | 37 ב׳ ה׳ |

3 הודאין] והיוהאין | 8 החמה] השנה | 11 רוב > | 13 תמה אני | 15 חוניא ב | 16 רוב > | 18
תמה אני | 19 עצם באבר ב | 36 שאינו ב | 38 טמאין > רובע עצמות מרוב הגויה בבנין ועצמות רוב
הגויה בבנין אף על פי שאין בהן רובע טמאין |

מת אף על פי שאין בהן רובע טמאין ואיזהו בניינו השוקים והירכים והצלעות והשדרה
ואיזהו מניינו אפילו ראשי אצבעות ידיים ורגליים בלבד שיהא בו עשרים וחמשה:
[5]אמר ר' יהשע יכל אני לעשות דברי בית שמאי ודברי בית הלל אחד משוקים
ומירכים נמצא רוב בנינו בגודל וחצי רוב בנינו וחצי רוב מנינו אינן מצטרפין:
[6]כחצי זית בשר וכחצי זית נצל מצטרפין זה עם זה ושאר כל הטמאות שבמת אין
מצטרפין זו עם זו מפני שלא שוו בשיעוריהן: [7]הגולל והדופק מטמאין במגע
ובאוהל ואין מטמאין במשא ר' אליעזר אומר מטמאין במשא ומה אם מטמאין
במגע הקל לא יטמאו במשא חמור אמר לו ר' עקיבא אם מטמאין במגע המרובה
יטמאו במשא מועט אמר לו ר' אליעזר מה זה עקיבא והלא טומאת אוהל מועט
משניהן והרי הן מטמאין בה ואין מטמאין באוהל המועט לא יטמא במשא מרובה
נסתלק ר' עקיבא וקפץ ר' יהשע אמר לו מרובה טומאת האהל מטומאת המשא
שהמאהיל על גבי המת בסוכה טמא ומסיטו טהור והעושה סוכתו על פתחו של
קבר המאהיל עליה טמא והמסיטה טהור: [8]אמר ר' שמעון זה הוא הנדון אם סוכה
שיש לה פתח הרי היא חוצצת על גבה אם סוכה שאין לה פתח זה הוא גולל עצמה
אלא כך צריך להשיבו מרובה טומאת האוהל מטומאת המשא שכל מטמאין באוהל
ואין לך שהוא מטמא במשא אלא אדם בלבד: [9]מעשה בבית דגן ביהודה באחד
שמת ערב פסחים והלכו וקברו ונכנסו האנשים וקשרו את החבל בגולל משכו
האנשים מבחוץ ונכנסו הנשים וקברו והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב: [10]שתי
אבנים גדולות של ארבעה טפחים שעשאן גולל לקבר המאהיל על גבי שתיהן
טמא ניטלה אחת מהן המאהיל על גבי שנייה טהור מפני שיש לטומאה זו דרך שתצא:

ד [1]ר' יוסי אומר מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאוהל ר' שמעון אומר
שלש טומאות פורשות מן המת שתים בכל אחת והשלישית אין בהן אלו הן גולל
ודופק ועצם כשעורה ומלא תרווד רקב גולל ודופק מטמאין במגע ובאויר ואין מטמאין
במשא והיכן הוא משאן עצם כשעורה מטמאין במגע ובמשא ואין
מטמא באוהל והיכן הוא אוהל מלא תרווד רקב מטמא במשא
ובאוהל ואין מטמא במגע וכן היה ר' יוסי אומר כזית מן המת שחלקו אפילו לעשרה
מטמא במשא ובאוהל ואין מטמא במגע: [2]אמר ר' יהודה ששה דברים היה ר' עקיבא
מטמא וחזר בו מעשה שהביאו קופות של עצמות מכפר טביא והניחום באויר בית הכנסת
בלוד ונכנס תיאודורוס הרופא וכל הרופאין עמו אמרו אין כאן שדרה ממת אחד ולא
גלגלת ממת אחד אמרו הואיל ויש כן מטמאין ויש כן מטהרין נעמוד למנין התחילו
מר' עקיבא וטיהר אמרו לו הואיל ואתה שהיית מטמא טיהרת יהו טהורין אמר ר'
שמעון ועד יום מיתתו של ר' עקיבא היה מטמא ואם משמת חזר בו אינו יודע:
[3]חלב המת שהיה שלם וחיתכו טמא היה מפורד וחתכו טהור שאין חיבורי אדם
חיבור אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם אינו חבור שאין חיבורי אדם חיבור
קולית המת שעשאה יד לסכין הרי זה אינו חבור שאין חבור אדם חיבור: [4]כזית
מן המת שנחלק לשנים טמאה ואינו חושש שמא חיסר אתרוג שנחלק לשנים טהור
ואינו חושש שמא חסר רביעית דם שנחלקה לשנים טהורה ואינו חושש שמא חסרה

6 ב' ד' | 13 סס | 21 ב' ח' | 27 ב' ו'; ע' לעיל 455_{27} | 33 ג' ד' |

2 אפילו ראשי > | 2 אצבע | 3 ודברי > | 7 במשא > מקל וחומר | 8 במשא חמור] חבור | 13 כנדון | 24 ובמשא] ובאויר | 28 טביא] טמא | 33 טמא > דיש ניצוק באוכלין ואם נגע בו אדם במה חיתוכו טמא ובמס' נזיר בפרק כהן גדול ונזיר מהרץ בענין אחר היה מפורד וחיתכו טהור ומונין בו ראשון ושני אי נמי לענין אוהל כגון שהאהיל מקצתו על כזית מן המת וקצת האחר טהור שאין חיבור אדם חבור ואם אחרי שנחלק האהיל אדם ב | 35 שאין חבור > | 36 מן לשנים עד לקמן 602_{21} בוקעת ויורדת > ב כי חסר עלה |

מנחה שבללוה חמשה כהנות כשרה ואינו חושש שמא חסרה פינה מכלי לכלי כשרה
רבן שמעון בן גמליאל אומר אם הפליג הרי זו פסולה: [5]כזית מן המת וכזית
ניצל מלא תרווד רקב משני מתים מצטרפין זה עם זה מלא תרווד רקב בשעות
שיש בו עפר כל שהוא טמא ור' יהשע מטהר מפני שבטל רביעית דם שנבלעה
בכסות כיצד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסה בהן ומביא מים אחרים ונותן
לתוכה רביעית דם אם היה מראן שוה הרי זו טמאה אם לאו הרי זו טהורה: [6]ר'
יוסי אומר זקנים הראשונים אומרים מקטפרס ולפנים הבית טמא מקטפרס ולחוץ הבית
טהור חזרו לומר קטפרס בין מבפנים בין מבחוץ הבית טהור: [7]המת בחוץ ושערו
מבפנים אף על פי שאין באוהל אלא כל שהוא הבית והמאהיל עליו טמא העצם
שיש עליו כשני חצאי זיתים אחד תחוב בידי אדם ואחד תחוב בידי שמים הכנים את
התחוב בידי אדם לפנים הבית טהור מפני שאין חבירו מצטרף עמו הכנים את התחוב
בידי שמים לפנים הבית טמא שהרי חברו מצטרף עמו: [8]שני עצמות ועליהם כשני
חצאי זיתים והכנים ראשיהן לפנים יהודה בן נקוסה אמר משם ר' יעקב אפילו שניהם
תחובין בידי שמים הבית טהור שאין שני עצמות מצטרפין לכשני חצאי זיתים איבד
כזית מן המת בתוך הבית ובקשו ולא מצאו הבית טהור לכשימצא הבית מטמא
למפרע: [9]כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה דמים במת הרי אלו טמאין:
[10]ואיזו היא תבוסה ר' אלעזר בן יהודה אומר הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו
ובמותו ספק בחייו יצא ספק במותו יצא ספק בחייו ובמותו זה הוא דם תבוסה וחכמים
אומרים ספקו ברשות היחיד טמא ברשות הרבים טהור אלא איזהו דם תבוסה הרוג
שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ועדיין לא פסק ספק רובו בחייו ומיעוטו במותו
וספק רובו במותו ומיעוטו בחייו הוא דם תבוסה: [11]ר' יהודה אומר הרוג שהיה
מוטל במטה ודמו מנטף לגומה טמא מפני שטיפה של מיתה מעורבת וחכמים אומרים
מפני שראשון ראשון נפסק ר' שמעון אומר צלוב שדמו שותת ונמצאת תחתיו רביעית
דם טהור אבל מת שדמו מנטף ונמצא תחתיו רביעית דם טמא ור' יהודה מטהר
שאני אומר טיפה האחרונה של מיתה עמדו לה על העץ: [12]כשתמצא לומר שלש
רביעיות הן כיצד לקה מכת מות ומפרפר ויצא הימנו רביעית דם ועקרוהו בחזקת שהוא
חי והוליכוהו למקום אחר ויצא הימנה רביעית דם ראשונה דם חיים ושנייה דם
המיתה ושלישית דם תבוסה ומה בין דם המיתה לדם תבוסה אלא שדם המיתה הנזיר
מגלח עליו וחייבין עליו על טומאת מקדש וקדשיו ודם התבוסה אין הנזיר מגלח
עליו ואין חייבין עליו על טומאת מקדש וקדשיו: [13]אמר ר' אלעזר בראשונה היו
זקנים חלוקין מקצתן אומרים רביעית דם ורובע עצמות ומקצתן אומרים חצי קב עצמות
וחצי לוג דם בית דין שאחריהן אמרו רביעית דם ורובע עצמות לתרומות ולקדשים
חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש: [14]אמר ר' אלעזר כשהלכתי לארדסקום
מצאתי את ר' מאיר ואת יהודה בן פתירוש שהן יושבין ודנין בהלכה יהודה בן
פתירוש אומר רביעית דם אין הנזיר מגלח עליה ואין חייבין עליה על טומאת מקדש
וקדשיו אמר לו ר' מאיר תהא זו קלה מן השרץ מה שרץ הקל נזיר מגלח עליו
וחייבין על טומאת מקדש וקדשיו רביעית דם חמורה אין דין שיהא נזיר מגלח עליה
וחייבין עליה על טומאת מקדש וקדשיו שתק יהודה בן פתירוש נמתי לו ר' מאיר אל
תבוז לי בקי היה לך ביהשע בן ממל נם לי הן ובעל מלאכות היה נמתי לו בלשון
הזה אמר לי משם ר' יהשע כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבין על טומאת

7 ג' ג' | 8 ג' ד' | 12 סס | 17 ג' ה' | 21 סס | 30 ע' לעיל 290_{11} |

2 בכזית מן המת ובכזית ניצל (ונמשך למעלה) | 33 לארדסקום |

מקדש וקדשיו וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין עליה על טומאת
מקדש וקדשיו:

ה [1] ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי אומר משם ר׳ נתן אהל שהוא פחות מארבעה טפחים
פתחו במלואו וגגו טהור ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משם ר׳ מאיר מת שהוא יתיר
מארבעה טפחים פתחו במלואו: [2] ר׳ יוסי אומר השדרה והגולגולת כמת אחרים
אומרים משם ר׳ נתן כל הטמאות הפורשות מן המת כמת ופתחו ארבעה טפחים:
[3] ביב שהוא קמור תחת הבית ויש בו ארבעה טפחים ויש ביציאה ארבעה טפחים ונפל
בתוכו הבית טהור נפל בבית מה שבתוכו טהור יש בו ארבעה טפחים ואין ביציאה
ארבעה טפחים נפל בתוכו הבית טמא נפל בבית מה שבתוכו טמא רחב מבפנים
וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא בצר נידון מחצה על מחצה טומאה בבית
כלים שברחב טהורין ושבצר טמאין: [4] מודה ר׳ יהודה בשקיפין ובסלעין אף על
פי שאינו כאוהל אבל חשובין כאוהל: [5] מגדל שהוא עומד בין בבית ובין באויר
טומאה בתוכו כלים שבעוביו טהורין טומאה בעוביו כלים שבתוכו טהורין ור׳ יוסי
אומר מחצה על מחצה היה עומד בתוך הבית וטומאה בתוכו הבית טמא טומאה
בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס כלים שבינו לבין
הארץ ושבינו לבין הכותל ושבינו לבין הקורות אם יש שם פותי טפח טמאין ואם
לאו טהורין טומאה שם הבית טמא שבכותל מאחריו ושבמעזיבה מעל גביו נדונין
מחצה למחצה טומאה תחת רגלו או על גבי רגלו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת למה זה דומה לעמוד שהיא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא
רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היה מוטל על מתניו ומוגף וטומאה תחתיו
כנגד עוביו או על גבי דלתות והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת כלים
שברסטקאות מכאן ומכאן טהורין היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ וטומאה בתוכו
הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס:
[6] אמר ר׳ יוסי כן הלכה אימתי יפה כח להציל מכח צמיד פתיל או מכח אוהלים
אם מציל הוא מכח צמיד פתיל בגולל קל וחומר על ידי אוהלים: [7] היתה טוכני
שלו משוכה לאחריו שלש אצבעות וטומאה שם כנגד הקורות הבית טמא שאני רואה
את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל ואינה
יוצאה הימנו אלא בפותי טפח כלים שכנגד הזוית רבי מטמא וחכמים מטהרין אמר
רבי רואה אני דבריהם מדברי במה דברים אמורים בפרוצה אבל במגופפת הרי הוא
כקבר סתום ומטמא מכל סביביה: [8] אמר ר׳ יוסי בא ר׳ יוחנן בן נורי אצל ר׳
חלפתא אמר לו מה אתה אומר בעין של תנור אמר לו טמאה אמר לו אף אני אומר
כן אלא שעקיבא מטהר עין של תנור יש בה גובה טפח ואין בה רחב טפח יש בה
רחב טפח ואין בה גובה טפח טהורה נתן נסר על גבי בקעה טימאה את הנסר נטמא
וטמא את התנור: [9] ארובה שבין הבית לעליה וקדרה נתונה עליה ונקובה בכונס
משקה ר׳ עקיבא אומר מצלת וחכמים אומרים אינה מצלת נפתחה במוצי זיתים מצלת
על פחות מטפח כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת מצלת על החטאת ואינה מצלת
על התרומה כשתמצא אומר טהור מציל לעצמו כיצד היו שם כלים טהורין לחטאת
וטמאים לתרומה נמצא טהור מציל לעצמו: [10] לגין שהוא מלא משקין טהורין ופינן
ללגין אחר אם יש בו משקין טמא: [11] האשה שלשה בעריבה וידיה עסוקות בבצק

3 ג׳ ו׳ | 5 סס | 7 ג׳ ז׳ | 11 סס | 12 ר׳ ה׳ | 30 ר׳ ג׳, ה׳ ה׳ | 34 ה׳ נ׳ | 38/39 ה׳ ד׳, כליס י׳ ה׳ |

1 טומאה < | 7 הבית] הביב | 9 טהור רחב | 22 שברטסקאות | 23 טהור < ב | 23 בבית < | 23 דרך הטומאה ב | 24 (אמר . . . הלכה נמשך למעלה) | 31 אומר < | 32/33 יש בה . . טפח < |

אחד כל זמן שמגבהת זו ומנחת זו מגבהת זו ומנחת זו האשה ועריבה טמאין טומאת
שבעה ובצק טהור משכה ידיה הימנה והחזירתו נטמאת וטימאה את הבצק אמר ר׳
יהשע בושתי מדבריכם בית שמאי אפשר אשה ועריבה טמאין טומאת שבעה ובצק
טהור לגין טמא טומאת שבעה ומשקין טהורין אחר שעמד אמר לפניו תלמיד אחד
מתלמידי בית שמאי ר׳ אומר לפניך טעם שבית שמאי אומרים בו אמר לו אמור כליו
של עם הארץ מהו טמא או טהור אומר לו טמא וכי יש טמא מציל אם כן יציל
זה על כליו של חבר: [12] דבר אחר וכי אומר לך עם הארץ על כליו שהוא טמא
כשיטהרנו אוכלין ומשקין בתוכו עצמו טהרנו אבל כשטהרנו את הכלי טהרנו לך ולו
חזר ר׳ יהשע להיות שונה כדברי התלמוד אמר ר׳ יהשע נמיתי לכם עצמות בית שמאי:

ו [1] ר׳ יהודה אומר משם ר׳ יהשע כשם שהכלים מצילין עם אוהלין שיש להן
דפנות כך מצילין עם אוהלין שאין להן דפנות ואחד כלי עץ ואחד כלי חרס
טהורין במה דברים אמורים בכלי שיש בו טפח על טפח אבל בכלי שאין בו טפח על
טפח אינו מציל במה דברים אמורים בזמן שהוא אפוץ מבחוץ מצד אחד ומבפנים
משני צדדים אבל אם היה אפוץ כחצי טפח מכאן וכחצי טפח מכאן הרי זה אינו
מציל: [2] קדירה שהיא נתונה בצד דופני של אוהל מבחוץ טומאה תחתיו והיא רוצצת
טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה
טמא תוכה וגבה טהור מפני שהיא מצלת עם דופני של אוהל מתוכה או על גבה
הכל טמאה: [3] היתה כפושה טומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת
ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה טמא תוכה וגבה טהור מפני
שהיא נידונית כשיפועי אוהלין בתוכה או על גבה כנגדו עד הרקיע טמא: [4] היתה
נתונה על גבי שתי יתדות מבחוץ משוכה הימנה בפותי טפח אינה מצלת בפחות
מטפח ר׳ עקיבא אומר מצלת וחכמים אומרים אינה מצלת: [5] כותל שמקצתו משמש
לבית ומקצתו משמש לגינה היתה נתונה בצד המשמש לבית מצלת בית המשמש לגינה
אינה מצלת קורה שהיא נתונה מכותל לכותל וקדרה בה אין פיה לקורה פותי טפח
הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה פותי טפח אינה מצלת היתה אפוצה בארץ
ובקורה אם אין בין פיה לקורה פותי טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לקורה
פותי טפח אינה מצלת: [6] היה פיה למעלה מודבק לקורה הרי זו מצלת משוכה
הימנה בפותי טפח אינה מצלת פחות מטפח ר׳ עקיבא אומר מצלת וחכמים אומרים
אינה מצלת אבא שאול אומר בזו היא מחלוקת היה ראשו אחד נתון על כותלו של
בית וראשו אחד נתון על כותלו של גגה היתה בצד המשמש לבית מצלת בצד המשמש
לגינה אינה מצלת אבא שאול אומר אף בזו היא מחלוקת:

ז [1] ארבעה שהיו נושאין את הנדבך ואין במוטות כעובי המרדיע טומאה תחתיו
כלים שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין ר׳ אליעזר מטהר וכן
היה ר׳ אליעזר אומר כזית מן המת בפי הערוב האהיל על גבי הנדבך אדם וכלים
שתחתיו טהורין האהיל על גבי תנור וכירים החדשים טהורין נתון על ארבע כלים
אפילו כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה ואין בהן פותי טפח טומאה תחתיו כלים
שעל גביו טמאין טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאין נתון על ארבע כוסיות הנתונות
על ארבע אבנים ואין בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה

10 ה׳ ו׳ | 15 ה׳ ז׳ | 18 סס | 32 ו׳ ה׳ |

1 האשה < ב | 4 טהור > משכה ידיה הימנה והחזירתה וטמאה את לגין ב | 7 של חבר] אמור כליו של ע״ה חיבור | 8 כשטהרת | 8 ולו] ולא | 17 בתוכה | 29 היא < | 32 המרדע | 37 טמאין > ויש בהן פותי טפח ר׳ אליעזר מטהר ואם יש בהן טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאין טומאה שעל גביו כלים שתחתיו טמאין |

1 על גביו כלים שתחתיו טמאין ור' אליעזר מטהר אם יש בהן גובה טפח טומאה תחתיו כלים
שעל גביו טמאין טומאה על גבי כלים שתחתיו טהורין ואם ראשי כוסיות נראין בין כך ובין
כך טהורין: [2] נסר שראשו אחד נתון על גבי האבן וראשו אחד נתון על גבי הספסל רואין
את הנסר שאם ינטל הספסל ויכול לעמוד בפני עצמו מציל ואם לאו אין מציל ר' יוסי
5 בר' יהודה אומר רואין את הנסר שאם יורד ויושב תחתיו ויש תחתיו רביע טפח על
טפח ועל רום טפח הרי זה מציל מפני שהיא נידון כשיפועי אוהלין: [3] ר' יהודה
אומר משם ר' אליעזר אף על פי שהדלת נפחתה הבית טהור לפי שלא נטמא
המפתח: [4] בית שחצצו בקנקנין טהורות ופיהן כלפי הטהורה מצילות כלפי הטמאה
אין מצילות ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון כלפי הטומאות מצילות עד
10 שיהא בפיהן פותי טפח טחן בטיט בין מבפנים ובין מבחוץ אם יכול הטחן לעמוד בפני
עצמו מציל ואם לאו אין מציל: [5] כותל שנסדק בין שתי בין ערב ועשוי כמין משפך
רחב מבפנים וצר מבחוץ טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה רחב
מבחוץ וצר מבפנים טומאה ברחב הבית טהור ובצר נדון מחצה על מחצה נסדק
כמין שתי ומפולש לכאן ולכאן רחב מלמעלה וצר מלמטה טומאה בין ברחב ובין
15 בצר הבית טמא נסדק כמין ערב מפולש לכאן ולכאן רחב מצד אחד וצר מצד אחד
טומאה ברחב הבית טמא ובצר נדון מחצה על מחצה וכמה יהא הסדק הזה ר' אומר
מלא אגרופו של בן בטי: [6] כותל שחציו סלע וחציו בנין נדון מחצה על מחצה
ניטל הימנו מבפנים והוסיף עליו בחוץ נמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית טמא
ניטל הימנו מבחוץ והוסיף עליו מבפנים ונמצאת טומאה מחצי כותל ולחוץ הבית
20 טהור היה אחד סלע ואחד בנין של בנין נדון מחצה על מחצה ושל סלע נדון
כקליפת השום ר' יוסי אומר טומאה מחצי הכותל ולחוץ מחצי מעזיבה ולמעלה הבית
טהור העומד מלמעלה כנגד הטומאה טהור שאין הטומאה מעברת את הקורות ואף
על פי שאין הקורות לאותה הרוח: [7] טומאה שהיא נתונה על גבי הכותל בין מחציו
ולפנים בין מחציו ולחוץ הבית טהור ר' מאיר ור' שמעון אומרים מחציו ולחוץ טומאה
25 בוקעת ועולה בוקעת ויורדת: [8] כותל שבין שני בתים וטומאה בתוכו הבית הקרוב
לטומאה טמא והקרוב לטהרה טהור מחצה על מחצה שניהם טמאין ר' אליעזר אומר
שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו: [9] מעזיבה
שהיא לאויר וטומאה בתוכו מחציו ולמטה הבית טמא והעומד מלמעלה כנגד הטומאה
טהור מחציה ולמעלה הבית טהור והעומד מלמעלה כנגד הטומאה טמא מחצה על
30 מחצה הבית טמא והעומד מלמטה כנגד הטומאה ר' מאיר מטמא ור' שמעון מטהר:
[10] ר' יהודה אומר כל המעזיבה תשמיש לבית וכן היה ר' יהודה אומר כל מעזיבה
תשמיש לעלייה מודים חכמים לר' יהודה בשתי מערות זו על גבי זו וטומאה בתחתונה
תחתונה וקרקע טמאה העליונה וקרקע טהורה טומאה בעליונה קרקע ועליונה טמאה
קרקע ותחתונה טהורה טומאה ביניהן עליונה טמאה ותחתונה טהורה וגגו של עליונה
35 טהור וכן היה ר' יהודה אומר כותל שבין שני כוכין או בין שתי מערות עד ששה
טפחים נידון מחצה על מחצה יותר על כן נידון כקליפת השום: [10] קדרה שהיא
נתונה בצד דפנה של מערה אינה מצלת בצד שקופה של מערה הרי זו מצלת היתה
נתונה בחלון שבין שני בתים וטומאה באחד מהן הרי זו טהורה מפני שהיא ניצלת
עם דופני של שני היתה טומאה שביניהן ויש במקומה טפח על טפח על רום טפח

6 ו' ג' | 11/33 ו' ג' ד' ו' |

2 שתחתיו > טמאין ור' אליעזר מטהר אם יש בהן גובה טפח טומאה כלים שעל גביו טמאין טומאה על
גביו כלים שהתחתיו | 5 תחתיו > | 11 שנסדק > ב | 14 רחב > מצד אחד וצר מצד אחד ב | 17 בנין]
באנין ב | 29 הבית טהור > | 33/34 העליונה ... קרקע > ב | 34 טומאה ביניהן > ב | 39 ברום |

1 אם אין פיה לשקוף פותי טפח הרי זו מצלת אם יש בין פיה לשקוף פותי טפח
אינה מצלת: [11] קלל של חטאת שהוא נתון בחלון ויש במקומו טפח על טפח ברום
טפח אם אין בין פיו לשקוף פותי טפח הרי זה מציל ואם לאו אין מציל דברי ר'
אליעזר ור' יהשע אומר לעולם אינו מציל עד שיהא לפנים הימנו חלל בפותי טפח:
5 [12] עמוד שהוא עומד בתוך הבית וטומאה תחתיו והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הרי הוא כקבר
סתום ומטמא כל סביביו כלים שתחת הפרח טהורין ור' יוחנן בן נורי מטמא:
[13] תיבה שעשאה פרסטקין אף על פי שמשתמש בה טהורה היתה טמאה ועשאה
פרסתקין טמאה עד שיקבענה במסמר: [14] פרסתקין שהוא פתוח לבית מוגף וטומאה
10 בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור מפני שדרך הטומאה לצאת ואין
דרכה ליכנס: [15] טומאה בקרקע או בכותל שלפנים הימנה טומאה בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת ורואין את הפרסטקין כאילו הוא אטום מחצה על מחצה להביא את
הטומאה לבית: [16] שלשה פרסטקין זה בצד זה או זה אחר זה או זה על גבי זה
וטומאה תחתיהן ביניהן או על גביהן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ורואין את
15 הפרסטקין כאילו הן אטומין ונידונים מחצה על מחצה להביא את הטומאה לבית ר'
יהודה אומר משם ר' יהשע סמך להן סוכות טהורות לאכול בהן פסחים:

ח [1] כוית מן המת על הרדד או על גביו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת
טומאה בתוכו הנוגע בו מתוכו טמא טומאת שבעה מאחריו טמא טומאת ערב טומאה
מאחריו הנוגע בו מאחריו טמא טומאת שבעה ומתוכו טמא טומאת ערב והנכנס
20 לתוכו טהור כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו הנוגע בו בין מתוכו ובין מאחריו
טמא טומאת ערב והאוהל עצמו טמא טומאת שבעה אמר ר' נתן אם מציל הוא על
ידי אחרים קל וחומר על ידי עצמו: [2] אוהל שהיה נטוי על גבי ארבע שפודין של
מתכת ר' יעקב אומר אינו מציל מפני שדבר טמא מעמידו ור' יוסי אומר מציל
נטוי על גבי קנים דוקרנין ר' יוסי אומר מציל ור' שמעון אומר אינו מציל עד שיהא
25 נטוי כנטיית האוהל: [3] סדין שתפרו ונתנו על גבי עריסה אם אין בינו לארץ פותי
טפח הרי זה מציל במה דברים אמורים בזמן שאם ינטל עריסה וסדין עומד אבל
אם ינטל עריסה וסדין נופל אף על פי שתפרו ואף על פי שאינו מסולק מן הארץ
אלא כל שהוא הרי זה אינו מציל ואם היתה מחצלת אהל אף על פי שלא תפרה
ולא חשב עליה ואין בינה לארץ פותי טפח הרי זו מצלת ואם יש בינה לארץ פותי
30 טפח אינה מצלת: [4] המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן טמאין נפתח אחד מהן
אף על פי שלא חישב עליו טיהר את כולן היו בו חלונות הרבה וכולן מגופות כולן טהורות
נפתחו כולן טמאות ולא הצילו על הפתחים פתח קטון בתוך פתח גדול המאהיל על גבי
שניהן טמא חישב להוציאו בקטון טיהר הקטן את הגדול היו שניהן ומתאימין המאהיל על
גבי שניהן טמא חישב להוציאו באחד מהן הרי חבירו טהור היה לו פתח אחד לצפון
35 ופתח אחד לדרום וחישב להוציאו בצפונו ואחר כך באו אחיו או קרוביו ואמרו אין מוציאין
אותו אלא בדרומו טיהר דרומו את הצפוני ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו
טמאין: [5] בתים הפתוחין לאכסדרה והמת באחד מהן אם היה דרכו של מת לצאת בחצר
בית שער והבתים טהורין אם לאו בית שער טמא והבתים טהורין: [6] החדר שלפנים
מן הבית מוגף ונכנסה טומאה לפנימי דרך החלון החיצון טהור מפני שטומאה יוצאה
40 באיזה דרך שנכנסה: [7] ר' יהודה אומר הפותח בתחלה בית שמאי אומרים כשיפתח

8 ו' ו' | 8 ו' ז' | 17 ז' ב' | 30 ז' ג' | 36 סם |

9 מוגף > ב | 22 על ידי > |

ארבעה טפחים ובית הלל אומרים כשיתחיל הפותח סתום בית שמאי אומרים כשיתחיל
ובית הלל אומרים כשיחשוב: [8] אין לנפלים פתיחת הקבר עד שעגלו ראש כפיקה
של שתי דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר כפיקה של ערב ר' אלעזר בר' צדוק אומר
משיעשו קפיפים אמר ר' יוסי אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד אני אומר
להן שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס והם אמרו לי אין לו לילד טומאה עד
שיצא לאויר העולם:

ט [1] ר' אליעזר אומר נזיר והמת תחת כריסו של גמל ואין הנזיר מגלח עליהן
ואין חייבין עליהן משום טומאת מקדש וקדשיו טומאה שהיא נתונה בכותל אפילו
מחצה על מחצה וכן עדר בהמה חיה ועוף וכן החיים שהיו מהלכין זה אחר זה אפילו
ראשו של זה בין רגליו של זה וראשו של זה בין רגליו של זה אין הנזיר מגלח
עליהן ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו: [2] נדחק ברחיים שהגוי בתוכה
ושהנדה בתוכה בגדיו טמאין מדרס איזו היא הרחיים כל שאין עוקרין אותה ודוחפין
אותה ממקומה ולענין טמא מת בגדיו טהורין עד שיהו בגדיו נוגעין בפותי טפח:
[3] ואלו הן סככות אילן המיסך על הארץ ר' יהודה אומר רואין את התחתונות כאלו
הן עולות למעלה ואת העליונות כאלו הן יורדת למטה ואם נוגעות זו בזו בפותח
טפח מביאות וחוצצות: [4] אלו הן הפרעות פרע היוצא מן הגדר היו נתונות על גבי
הגדר רואין אותן כאילו אבנים כבושות עליהן התריפו רואין אותן כאלו הן שפודין
של מתכת ואם היו מובדלות זו מזו ואם יכולות לקבל את המעזיבה רבה דברי ר'
מאיר וחכמים אומרים מעזיבה הבינונית ר' יהודה אומר אם מכנים את החוט לצד
הזה ויצא לצד אחר ונוגע אף על פי שאין מכוין הרי זה מספיק: [4] ר' יוסי אומר
חבילי המטה וסריגי הלונות חוצצין את הבית ואת העליה עד שתעבר הטומאה לצד
השני היו נתונין על גבי המת באויר המאהיל כנגד הנקב טמא ושלא כנגד הנקב
טהור מפני שהטומאה יורדה באיזו דרך שנכנסה ר' יהודה אומר אם יכולין לקבל
מעזיבה הבינונית אין חוצצין היו נתונין בתוך הבית הרי אלו חוצצין שאני רואה את
הקורות כאלו הן יורדות וסותמות: [5] ר' יוסי אומר תיבה שהיא מלאה כלים וזרקה
על גבי כזית מן המת טמאין שאלו היה נתונה על גבי המת באויר טהורין: [6] נסר
שצף על גבי המים טומאה בצד הזה כלים שבצד השני טהורין ר' יעקב אומר רואין
את הנסר שאם ירד וישב ויש תחתיו רביע טפח על טפח טומאה בצד זה כלים
שבצד השני טהורין: [7] שלשה בתים זה לפנים מזה כחצי זית בפנימי או באמצעי וכחצי
זית בחיצון החיצון טמא הפנימי והאמצעי טהורין כחצי זית בפנימי או כחצי זית באמצעי
הפנימי טהור והחיצון והאמצעי טמאין אמר ר' יהודה אני אומר דבר אחד והם אמרו
דבר אחד אני אומר להן מודה ר' אליעזר לר' יהשע בשתי חביות שפתוחות לתוך
הבית שהבית טמא על מה נחלקו על שני חדרים של בית שר' אליעזר מטמא ור'
יהשע מטהר והם אמרו לי מודה ר' יהשע לר' אליעזר בשני חדרים הפתוחין לתוך
הבית שהבית טהור על מה נחלקו על שני חביות שר' אליעזר מטמא ור' יהשע מטהר:

י [1] כוורת שבתוך הבית וכפישה נתונה על פיה ר' יהודה אומר מצלת וחכמים
אומרים אינה מצלת שר' יהודה אומר כשם שהנסר מציל כך כפישה מצלת היתה
מוטה על צדה בפותח טפח הכל מודים שאינה מצלת: [2] עמוד של קדרות שהוא
עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות שוליה של זו על פיה של זו ושוליה של

2 ז' ד' | 7 לעיל 290_7; ח' ה' | 11 ח' ג' | 14 ח' ב' | 16 סס | 20 ח' ד' | 25 ח' ב' | 29 ח' ו' | 36 ט' ה' ח' | 38 ט' ח' |

5 הטומאה > דרכה | 5 לילד] ולד | 7 ר' מאיר ב | 8 משום] על | 13 בפותח | 27 על פי | 27 הזה > | 27 השני] הזה |

זו על פיה של זו אם אין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שוליה התחתונה לארץ
פותי טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה
לצאת ואין דרכה ליכנס אם יש בין פי העליונה לקורות פותי טפח ובין שולי התחתונה
לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור היתה
אחת טמאה ונתונה באמצע ויש במקומה טפח על טפח על רום טפח טומאה בתוכה
הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אין במקומה טפח על טפח על רום טפח
טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור: [3] פיטום שהוא עומד
בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות אם אין בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו
לארץ פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך
הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אם יש בין פיו לקורות פותי טפח ובין שוליו לארץ
פותי טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא היה פי צר ואין
בין הוגנו לקורות פותי טפח הרי זה מציל ואם לאו אין מציל עד שיהא מהוגנו פותי
טפח היו שוליו חדין ואין בין שוליו לארץ פותי טפח הרי זה מציל ואם לאו אינו
מציל עד שיהא בשוליו פותי טפח: [4] היתה כוורת פחותה פקוקה בקש אפילו גבוהה
מן הארץ אמה הרי זו מצלת כוורת שהיא עומדת בתוך הפתח סותמת את כל הפתח
אם אין בין פיה לשקוף פותי טפח ובין שוליה לארץ פותי טפח טומאה בתוכה הבית
טהור טומאה בבית מה שבתוכה טמא שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס אם
יש בין פיה לשקוף פותי טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה
טמא אם אין בין דופנות לפצימין פותי טפח ובין שוליה לארץ פותי טפח טומאה
בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור: [5] שתי כוורת שהן עומדות
בתוך הפתח וסותמות את כל הפתח אם אין שוליה של זו על גבי שוליה של זו אם אין
בין העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה בתוכו
הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה ליכנס
אם יש בין פי העליונה לשקוף פותי טפח ובין פי התחתונה לארץ פותי טפח טומאה
בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא הכלים שביניהן טהורין אם יש
בין דופנותיהן לפצימין פותי טפח וביניהן לארץ פותי טפח טומאה בתוכם הבית
טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור נטמאת אחת מהן היא טמאה והבית וחברתה
טהורין וכן פיה של זו על גבי שוליה של זו וכן שוליה של זו על גבי שוליה של
זו ואיזו היא מחולחלת כל שיש לה טפח מארבע רוחותיה ומשלש רוחותיה ומשתי
רוחותיה זו כנגד זו: [6] איזו היא אפוסה כל שאין לה טפח מרוח אחת מודה ר'
אליעזר ור' שמעון בטומאה תחת הפקוק טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה
יושבת על שוליה באויר טומאה בתוכה ומטמא הנוגע בה מכל מקום טמא דברי ר'
מאיר וחכמים אומרים אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד היתה כפויה על פיה הנוגע
בה מכל מקום טמא: [7] ארון שהוא חקוק בסלע ומכוסה הנוגע בה מכל מקום טהור
ואינו טמא אלא פיו שאינו טמא אלא כנגד חללו בלבד היתה בנוייה בכותלה של
נפש אם היתה נראית כל שהיא לתוך הנפש הנכנס לתוכה טמא ואם לאו אינו טמא
אלא כנגד כסויה בלבד בנה נפש על גבה הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביה:
[8] העשויה כמין דלוסקים הנוגע בה מכל מקום טהור הנוגע בשעוה שלה ר' אליעזר
מטמא ור' יהשע אומר מטפח ולמעלה טהור מטפח ולמטה טמא שאין מעלין עולת

7 סס | 14 סס י' | 20 סס | 30 ט' י"ד | 34 ט' ט"ו | 38 סס |

1 התחתונה] העליונה | 12/14 עד . . . מציל > ב | 14 כוארת ב | 16 ובין . . טפח > ב | 17 טהור] טמא ב | 17 טמא] טהור | 17/18 שדרך . . . טפח > ב | 39 טמא . . טהור |

1 הגבוה מן הארץ טפח: [9] חבית שהיא יושבת על שוליה באויר וכזית מן המת נתון
תחתיה כנגד קורקורתיה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת והחבית טמאה כזית מן
המת מקצתו נתון תחת דופנה ומקצתו נתון תחת קורקרתה כל שכנגד הטומאה בין
מלמעלה בין מלמטה טמאה וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור
5 ואם יש בדופני פותי טפח הכל טמא שני חצאי זיתים אחד נתון תחת דופנה ואחד
נתון תחת קורקורתה כל שכנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו
כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה טהור היה זה שנתון תחת משוך כנגד
קורקורתה כאילו כולו כנגד קורקורתה וזה שנתון תחת קורקורתה משוך תחת דופנה
כאלו כולו תחת דופנה: [10] היתה כפויה על פיה ויש בדופנה פותי טפח ואין בהוגנה
10 פותי טפח יש בהוגנה פותי טפח ואין בדופנה פותי טפח כל שכנגד הטומאה בין
מלמעלה ובין מלמטה טמא וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה ובין מלמטה
טהור ואם יש בדופנה והוגנה פותי טפח טמא הכל טמא: [11] היתה מלאה אוכלין ומשקין
ומוקפת צמיד פתיל ונתונה על גב המת באויר כלים שמלמעלה ממנה ושמלמטה הימנה
טמאין והאוכלין והמשקין שבתוכה טהורין היתה מוטה על צדה באויר הרי היא ככוורת
15 לכל דבר:

יא יא [1] קדרה שהיא ניתנה בצד האיסקופה שאם תעלה ושפתיה משוכות מן השקוף כל
שהוא טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה
בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור בבית אין טמא אלא הבית שאם תעלה
ודופנה נוגעת בשקוף בפותי טפח כל שהיא טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת
20 ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה
וגבה הבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אוהל בתוכה או על גבה הכל טמא
והבית טהור בבית אין טמא אלא הבית שאם תעלה ודופנה נוגעת בשקוף בפותי
טפח טומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת: [2] היתה גבוהה
מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה
25 או על גבה הכל טמא שאם תעלה ושפתיה אוכלות בשקוף כל שהוא טומאה תחתיה
והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת: [3] היתה גבוהה מן הארץ טפח אם
יש בדופנה פותי טפח וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא אין
בדופנה פותי טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהור מפני שניצלת
עם דופני של אוהל בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור בבית הוא טמא בלבד:
30 [4] היתה נתונה תחת ארובה שאם תעלה ושפתיה נוגעות בתקרה כל שהיא טומאה
תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח
וטומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא שאם תעלה עולה ויושבת
בארובה ואופצת את כל: [5] ארובה וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית
35 טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה כנגדו עד לרקיע טמא שאם תעלה עולה
והולכת בארובה ואין בינה לארובה פותי טפח וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה
בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפח וטומאה תחתיה תחתיה
טמא תוכה וגבה והבית טהור מפני שניצלת עם דופני של אוהל בתוכה או על
גבה הכל טמא שאם תעלה עולה והולכת בארובה ויש בינה לארובה פותח

1 ע' ע"ז | 9 ס | 16 י' ז' | 26 ס | 30 י' ו' | 33 י' ח' |

1 הגבוה < | 2 תחת | 2 כנגד < | 5 טמא < | 7 טהור] טמאה > וכל שאינו כנגד הטומאה בין מלמעלה בין מלמטה | 13 פתיל < | 13 המת < | 18 נוגעות < | 28 תוכה < | 36 תחתיה < |

1 טפח וטומאה תחתיה והיא רוצצת טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוהה
מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא תוכה וגבה והבית טהורין מפני
שנידונית כשיפועי אוהלין בתוכה או על גבה הכל טמא והבית טהור בבית אין
טמא אלא הבית: [6] ארובה שהיא לאויר ואין בה פותח טפח וכזית מן המת
5 נתון תחתיה ונתן דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותי טפח הכל טמא
ואם לאו אינו טמא אלא כנגד כזית מן המת בלבד: [7] ארובה שהיא לאויר ואין בה
פותי טפח וכזית מן המת נתון תחתיה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר' מאיר
ר' יהודה אומר המאהיל טהור ר' שמעון אומר אם טומאה קדמת את רגלו הבית
טמא והמאהיל טמא ואם לאו הבית טמא והמאהיל טהור מקצת הטומאה בבית ומקצת
10 כנגד ארובה הבית טמא והמאהיל טמא דברי ר' מאיר ר' יהודה ור' שמעון אומרים
המאהיל טהור ר' יוסי אומר אם אין בטומאה ליחלק כגון כזית מן המת השדרה
והגלגלת הבית טמא והמאהיל טהור ואם לאו הבית טמא והמאהיל טמא: [8] שני
חצאי זיתים אחד נתון בתוך הבית ואחד נתון כנגד ארובה המאהיל טהור היה זה
שהוא נתון בתוך הבית הבית משוך כנגד ארובה כאלו כולו כנגד ארובה כזית מן
15 המת בפי העורב והאהיל על גבי ארובה שאין בה פותי טפח הבית טמא ור' יוסי
מטהר עד שיהא בטומאה משך פותי טפח: [9] קלל של חטאת שהוא נתון בארובה
אם משלשל טמא ואם אינו משלשל טהור במה דברים אמורים בארובה שאין בה
פותח טפח אבל בארובה שיש בה פותח טפח בין משולשל ובין שאינו משולשל
טמא במה דברים אמורים בשל חרם אבל בשל אבן בין שיש בארובה פותח טפח
20 בין משולשל ובין שאינו משולשל טהור: [10] ארובה שבין הבית לעלייה ואין בה
פותח טפח טומאה בבית כלים שבעלייה טהורין טומאה בעלייה כלים שבבית טהורין
שאני רואה את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות דבר אחר אין טומאה נכנסת לאהל
ואין יוצאה הימנו אלא בפותח טפח כלים שכנגד הבית רבי מטמא וחכמים מטהרין
אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי: [11] ארובות זו על גב זו ויש בהן פותח
25 טפח ונתון דבר שהוא מקבל טומאה אם יש שם פותח טפח הכל טמא ואם לאו
אין טמא אלא כנגד התחתונה בלבד מרחיבות מלמעלה ומצירות מלמטה מן הצד
ולמטה טמא מן הצד ולמעלה טהור מרחיבות ולמטה ומצירות מלמעלה אינו טמא
אלא כנגד הצד בלבד:

יב יב [1] וכמה יהיה הסדק הזה בית הלל אומר כל שהוא מלא החוט המשקולת
30 ור' יוסי אומר משם בית הלל פותח טפח אמר רבי תמיה אני אם אמר ר' יוסי
בפותח טפח לא אמר אלא בכזית מן המת בלבד טומאה מבפנים וכלים מבחוץ אף
על פי שאין בסדק אלא כל שהוא מלא חוט המשקולות הרי זה מפסיק: [2] סאה
כפויה על פיה חבית כפויה שני כפיתין זה על גבי זה ואבן על גבי הכפיתין מביאות
את הטומאה סאה יושבת כדרכה וחבית יושבת כדרכה נוד תפוח כר מלא תבן כסת
35 מלאה מוכין כסות מלאה מטפחות שתי אבנים זו על גבי זו וכיפת על גבי האבן
אין מביאות את הטומאה: [3] כלב שאכל בשר המת ונכנס לבית הבית טהור שכל
הבלועין באדם ובבהמה בחיה ובעופות טהורין הקיאן הבית טמא מת אם שהה במעיו
עד שהוא חי שלשה ימים מעת לעת הבית טמא ובעופות ובדגים מיד ר' יהודה בן
בתירה אומר בדגים מיד ובעופות מעת לעת ר' אלעזר אומר משם ר' יהודה בן בתירה

4 י' ב' | 6 י' ב' ג' | 12 ס | 16 ס | 24 י' ד' | 29 י"ה ח' | 32 י"ה ג' | 36 י"ה ז'; ע' לעיל 576_{3} |

1 והיא < | 6 כנגד > הזוית | 11 כזית] הזוית | 12 והמאהיל טהור < | 12 טמא] טה:ר | 12 טמא] טהור ב | 13 אחד < | 20 ארובה < | 38 הבית טמא < |

1 זה וזה מעת לעת: [4]הדות שבבית והמנורה בתוכו והפרח שלה, יוצא וכפישה נתונה
עליו במה דברים אמורים בשל מתכות אבל בשל עץ הרי זה חוצץ ר' אלעזר בר'
יוסי אומר במה דברים אמורים בשל עץ אבל בשל מתכות נטמא ואין כלי טמא
חוצץ: [5]נסר שהוא נתון על פי הדות וטומאה תחתיו או על גבי כלים שכנגד
5 העודף מכאן ומכאן טמאין היתה כפישה ויש לה ליזבו טפח וטומאה תחת הכלים
שכנגד העודף מכאן ומכאן טמאין אם היתה חלוקה הרי היא כנסר כלים שכנגד
העודף מכאן ומכאן טהורין: [6]כותלי הבית וכותלי הדות שהיו שוין זה לזה וטומאה
בין בבית ובין בדות כלים שבכותלי הבית ושבכותלי הדות נידונים מחצה למחצה
ואם כותלי הבית רחבין משל דות וטומאה בתוך הבית כלים שבכותלי הדות נטמאין
10 ושבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה אם היו כותלי הדות רחבין משל בית וטומאה
בבית כלים שבכותלי הדות טהורין שבכותלי הבית נידונין מחצה על מחצה:

יג יג, [1]נסר שהוא נתון על פי תנור ישן וטומאה תחתיו או על גביו הכל טמא
והתנור טמא ור' יוחנן בן נורי מטהר בתנור היה ראשו אחד נתון על פי תנור חדש
וראשו אחד נתון על פי תנור ישן או שהיו שנים ישנים אחד ואחד מכאן וחדש באמצע
15 ר' יוחנן בן נורי מטהר בתנור: [2]נסר שהוא נתון על פי תנור ומוקף צמיד פתיל
טומאה תחתיו או על גביו הכל טמא וכנגד אוירו של תנור טהור טומאה עד אוירו
של תנור כנגדו עד לרקיע טמא: [3]סרידא שהיא נתונה על פי תנור ויצאה כל שהוא
ויש לה ליזבו טפח טומאה תחתיה כלים שעל גבה טהורין טומאה על גבה כלים
שתחתיה טהורין ואם היתה חלוקה הרי היא כנסר וצריכה פותח טפח ומודה ר'
20 אליעזר באבטו שעשאו מתחלה שהוא מביא את הטומאה: [4]סנדל של עריסה
שפחות ממעזיבה שיעורו בפותח טפח נפתח הבית מאליו שיעורו מלא האגרוף היה
טיט צף תחתיו כל שהוא ומחצי מעזיבה ולמעלה בין שיש בו כשיעור בין שאין בו
כשיעור הבית טהור מחצי מעזיבה ולמטה אם יש בו כשיעור הבית טמא ואם לאו
מונין בו כדרך שמונין במת: [5]מלבין שהוא מלביש בפיקות תינוק טמא טומאת שבעה
25 מסורג בחבלים תינוק טמא טומאת ערב הדף של קנים שהוא מסורג בחבלים ועשוי
בטיט ככר לושה במי פירות נתונה על גביו הרי זו מביאה וחוצצת ר' יוחנן בן נורי
אומר כל העגולין טהורין אין מביאין טומאה חוץ מעיגולי דבלה מפני שהן יושבין
תחתיהן בפקועות: [6]גמל שהוא עומד באויר טומאה תחתיו כלים שעל גביו טהורין
טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין היה רבוץ טומאה תחתיו כנגדו עד התהום טמא
30 ועל גביו כנגדו עד לרקיע טמא טומאה תחת רגליו או על גב רגלו והיא רוצצת טומאה
בוקעת ועולה בוקעת ויורדת נתן נסר על גבה טמאה בצד זה כלים שבצד השני
טמאין: [7]קורות הבית והעליה שהיו עליונות מכוונות כנגד התחתונות טומאה תחתיהן
תחתיהן טמא ביניהן בטמא ועל גביהן טהור על גביהן כנגדו עד לרקיע טמא
ותחתיהן טהור במה דברים אמורים בזמן שיש בהן פותח טפח אין בהן פותח טפח
35 טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היו עליונות ניראות סותמות בבין התחתונות טומאה
תחתיהן וביניהן טמא וביניהן ביניהן ותחתיהן טמא על גביה טהור על גביהן כנגד
עד הרקיע טמא ותחתיהן וביניהן טהור במה דברים אמורים בזמן שיש בהן פותח
טפח וביניהן פותח טפח אין ביניהן פותח טפח וטומאה תחתיהן תחתיהן טמא ביניהן
ועל גביהן טהור ביניהן או על גביהן אפילו כנגדו עד הרקיע טמא ותחתיהן טהור במה
40 דברים אמורים בזמן שיש בהן פותח טפח אין בהן פותח טפח טומאה בוקעת ועולה

1 י"א ח' | 4 י"א ט' | 7 שם | 12 י"ב א' | 15 י"ב ב' | 17 שם | 20 י"ב ד' | 24 שם | 32 י"ב ה' |

7 טהורין] טמאין | 25 טמא טומאה |

1 בוקעת ויורדת: [8]סאה שהיא מוטה על צדה באויר אינה מביאה טומאה תחת כולה
עד שיהא בהיקף ארבעה טפחים ומחצה אם היתה גבוהה חצי טפח עד שיהא
בהיקפו שלשה טפחים: [9]עמוד שהוא מוטל באויר אינו מביא טומאה תחת דופנו
עד שיהא בהיקפו עשרים וארבעה טפחים ר' יוסי אומר עשרים וחמשה שהיה ר'
5 יוסי אומר אין לך עשרים וחמשה שאין הארץ אוכלת בהן טפח וכן הוא אומר
ויהיו הרמונים תשעים וששה רוחה ואומר כל הרמונים מאה על הסבכה
סביב אי אפשר לומר מאה שבכה שהרי נאמר תשעים וששה ואי אפשר לומר
תשעים וששה שכבר נאמר מאה אמור מעתה ארבעה בלועין בכותל ותשעים וששה
נראין מבחוץ וחצר שלו נידון כשיפולי אוהלין: [10]כזית מן המת מודבק באסקופה ר'
10 אליעזר מטמא את הבית ור' יהשע מטהר היה נתון תחת אסקופה נדון מחצה על
מחצה לטמא את הבית דברי ר' יעקב אמר ר' שמעון לא נחלק ר' אליעזר ור' יהשע
על הנתון תחת האסקופה שהבית טהור על מה נחלקו על המודבק באסקופה שר'
אליעזר מטמא את הבית ור' יהשע מטהר מודבק בשקוף הבית טמא ור' יוסי מטהר
עד שיהיה בטומאה משך פותח טפח: [11]שני חזיזין זה על גב זה וטומאה בכותל
15 שביניהן אם היתה נראית כל שהוא לתוך אחד מהן הוא טמא וחברו טהור ואם לאו
נדון מחצה על מחצה: [12]קוברי המת שהיו עוברין ברשות הרבים מצטרף אהילו עם
אוהל המת החלון לטמא את הבית דברי ר' אליעזר ור' יהשע אומר אין מעלין את
הנמוך לצרף אוהל עם אוהל:

יד יד [1]פתח שעשאו למאור שיעורו מלא המקדח הגיפו למאור שיעורו בפותח טפח
20 שתי חלונות זו לפנים מזו החיצונה העשויה למאור שיעורו מלא המקדח נוטל פקק
איספקלריא שיערו מלא האגרוף ואלו הן שירי המאור חלון שהיה סותמו ולא היה
לה טיט לגומרה או שקראו חברו או שחשיכה לילי שבת ואלו הן שירי המאור רוב
אצבעים עם רוחב הגודל: [2]חלון שבין שני בתים שיעורה בפותח טפח סתר את
החיצון אף על פי שלא חשב עליה שיעורה מלא המקדח נתן התקרה באמצע חלון
25 התחתון בפותי טפח והעליון מלא המקדח: [3]רפפות אלו הן סריגות אלו של אוצרות
אלו של איקלטאות רבן שמעון בן גמליאל אומר חלונות שבכרכים שיעורן בפותח
טפח שלא נעשו אלא להיות מכניסין בהן את הרוח: [4]ר' יהודה אומר בהן שלש
מדות משום ר' עקיבא אומר העושה לצאת ולשמידה ולזון את עיניו כל שהן להכנסת
כלים ולהוצאת כלים לתשמיש ולנר שיעורו בפותח טפח לקנח ולאיצבתו בית שמאי
30 אומרים במילואו ובית הלל אומרים בפותח טפח אפילו קוליתו של עו"ג הרי זה
ממעטת הטפח: [5]וכן היה ר' יהודה אומר פחות מכזית בשר ממעט על ידי רובע עצמות
פחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ אין
ממעטין ור' יהודה אומר ממעטין זה הכלל אמר רבי כל טומאה שאינה מן המת או שהיא
מן המת ואינה מצטרפה עם אותה הטומאה הרי זה ממעטת: [6]עשבים שתלשן והניחן
35 בחלון או שעלו מעליהן והעוף ששכן בחלון ומטלית שהיא פחותה משלש על שלש
והאבן והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעופות והגוי והבהמה בן שמונה וכלי חרם
והאוכלין והמשקין וספר תורה והמלח הרי אלו ממעטין אבל השלג והברד והכפור
והגליד והמים אין ממעטין: [7]זיז שעל גבי שירי המאור שיעורו ברום אצבעיים על
רוחב הגדול שעל גבי מלא מקדח כל שהוא ר' יוסי אומר במילואו וזיז שעל גבי

3 י"ב ז' | 6 ירמיה נ"ב כ"ג | 9 י"ב ח' | 16 שם | 19 י"ג א' | 25 שם | 27 י"ג ד' | 34 י"ג ה' | 38 י"ד ב' |

5 אומר < בסוף ספר ירמיה ב | 6 ויהיו הרמונים] מנים | 13 יוסי] יהשע | 22 חברו < | 25 בפות'
טפח ... רפפות < | 25 ואלו | 27 להיות] לחזוק | 27 עליהן | 29 ולא לצבתו | 30/31 אפילו ... וכן היה < |

הפתח שיעורו בכל שהוא סתמו שיעורו בפותח טפח פתחו שיעורו בכל שהוא: [8] שני זיזין זה על גבי זה והפתח תחתיהן התחתון כל שהוא והעליון אפילו תוך שלשה נדבכות שהם שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתר את התחתון או שהעדיף עליו שיעורו כל שהוא שני פתחים זה על גבי זה והזיז למעלה מהן לעליון כל שהוא ולתחתון אפילו בתוך שלשה נדבכות שהן שנים עשר טפחים שיעורו בפותח טפח סתם את העליון או שהיה עודף על התחתון טפח מכאן וטפח מכאן שיעורו בכל שהוא: [9] אימתי אמרינין כל שהוא היוצא אבל לא לגבלת עד שיהא בו פותח טפח ואיזו היא גבלית כל שמינקה מכאן ומכאן ומשוייר מן האמצע: [10] ר' יוסי בר' יהודה אומר העטרות והפתויין והציורין מביאין את הטומאה רבי אומר החטירו בקנה יותר מן הזיז שהקנה מטלטל והזיז אינו מטלטל ויז שהוא יוצא מן הכותל ויש בו פותח טפח טומאה תחתיהן וכלים בכותל ועליהן כקליפת השום טהורין טומאה בכותל וכלים תחתיהן ועליהם כקליפת השום טהורין:

טו [1] טבלות של שיש חלקות ונתונות זו על גבי זו טומאה תחת אחת מהן ואפילו גבוהות מן הארץ אמה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת טבלות נוגעות זו בזו ושולחנין נוגעין זה בזה מונין בהן כדרך שמונין במת טבלא בצר רגלו של שלחן וטומאה תחת טבלא הנוגע בין בטבלא ובין בשלחן טמא טומאת שבעה טומאה תחת השלחן הנוגע בשלחן טמא טומאת שבעה ובטבלא טמא טומאת ערב: [2] המאהיל כנגד הרבוע טמא שלא כנגד הרבוע טהור ר' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נדונין כקרן טבלא כלים שכנגד הרבוע טמאין שלא כנגד הרבוע טהורין ר' מנחם בר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין מפני שהן נידונין כקרן טבלא: [3] חביות שהן מוטות על צדיהן באויר הוגנה של זו על גבי דופנה של זו והוגנה של זו על גבי דופנה של זו גבוהות מן הארץ טפח ובהוגנין פותח טפח טומאה תחתיהן תחתיהן ועל גביהן טמא על גביהן על גביהן ותחתיהן טמא ותוכיהן טהור גבוהות מן הארץ טפח ואין בהוגניהן פותח טפח וטומאה תחת אחת מהן תחתה ועל גבה טמא על גבה על גבה ותחתיה טמא ותוכה טהור במה דברים אמורים בטהרות אבל אם היו טמאות וגבוהות מן הארץ טפח טומאה תחת אחת מהן תחת כולן טמא: [4] בית שחצצו בנסרין או ביריעות מן הצדדין או מן המקורות וטומאה בכותל כלים שבחצץ טמאים ושבכותל מאחריו ושבמעזיבה מעל גביו נידונין מחצה על מחצה ואם יש שם ארבעה בטל הכותל רבי אומר האומר טפח הוא אומר ארבעה האומר ארבעה אינו אומר טפח חצצו מארצו וטומאה בחצץ כלים שבבית טמאין טומאה בבית כלים שבחצץ טהורין אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח טהור ואם לאו טמאין ושבקרקע טמאין טומאה בקרקע כלים שבחצץ טהורין ושבבית טמאין: [5] בית שהוא מלא תבן ויש בינו לבין הקורות פותח טפח וטומאה בפנים כל שכנגד יציאת הטומאה במלאו של פתח טמא ובאכסדרא אינו טמא אלא כנגד הטומאה מן הקורות ולחוץ ור' יוסי אומר תבן שאינו עתיד לפנותו הרי הוא כעפר ועפר שהוא עתיד לפנותו הרי הוא כתבן: [6] גל של צרורות וכן כרי של תבואה וטומאה בתוכן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביו: [7] ואיזה הוא חצר הקבר זו הגת שהמערות פתוחות לתוכו אם יש בה כשיעור הנכנס לתוכה טמא במה דברים

1 י״ד ה׳ | 7 ס״ס | 8 י״ד ג׳ | 13 ט״ו א׳ ב׳ | 21 ט״ו ב׳ | 26 ט״ו ה׳ | 32 ט״ו ו׳ | 36 ט״ו ז׳ | 38 ט״ו ח׳ |

2 התחתון < | 17 האוהל | 21 על צדיהן < | 21 על גבי דופנה] בצר אויר הוגנה | 23 תחתיהן < | 25 על גבה < טמא | 27/28 בכותל . . . ושבמעזיבה] כלים שבחוץ מאחריו ויש במעזיבה | 36 גל < |

אמורים בזמן שאינה פתוחה לאויר אבל בזמן שפתוחה אפי' אינו מרוחק מן השקוף אפילו כל שהוא טהור ובלבד שלא יגע בשקוף: [8] גל של צרורות שעשאו גולל לקבר הנוגע בו עד ארבעה טפחים טמא דברי ר' יהודה וחכמים אומ' אין טמא אלא הסדר הפנימי צרכו של קבר אמר רבי נראין דברי ר' יהודה בזמן שאין עתיד לגוד ודברי חכמים בזמן שהוא עתיד לגוד: [9] חבית שהיא מלאה משקין ומוקפת צמיד פתיל ועשאה גולל לקבר אמר ר' אליעזר בר' שמעון בזו בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין אמרו בית שמאי לבית הלל וכי מי עלול לקבל טומאה אדם או משקין אמרו להן משקין אמרו להן וכי מה אדם שאינו עלול לקבל טומאה כיון שנגע בה טומאה נטמא משקין שבתוכו אינו דין שיהו טמאין אמרו להם בית הלל אי אתם מודים בטהור שבלע טבעת טהורה נכנס לאוהל המת שאף על פי שטמא טומאת שבעה הטבעת טהורה אמרו להן בית שמאי לא אם אמרתם בטבעת שאינה מטמאה במשא הזב תאמרו במשקין שמטמאין במשא הזוב אמרו להן בית הלל אנו דנין טומאת שבעה מטומאת שבעה ואתם דנין טומאת שבעה מטומאת ערב מוטב לדון טומאת שבעה מטומאת שבעה מלדון טומאת שבעה מטומאת ערב: [10] דבר אחר אדם הנוגע במת מטמא כלים וכלים הנוגעין במת מטמאין אדם אדם הנוגע במת מטמא כלי חרם ואין כלי חרם הנוגעין במת מטמא אדם והלא דברים קל וחומר ומה אם אדם שהוא מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו מציל על מה שבתוכו כלי חרם שאינו מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו אינו דין שיציל על מה שבתוכו: [11] אמר ר' שמעון לא היו זקוקין לדחוק לכך ממקום שאדם מטמא משם משקין מטמאין ממקום שהמשקין מצילין משם אדם ניצל היכן אדם מטמא בגלוי אף משקין בגלוי היכן משקין מצילין בפנים אף אדם שנתנו בפיטם והקיפו צמיד פתיל ועשאו גולל לקבר טהור: [12] כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע אמר ר' טרפון אקפח את בני שהלכה זו מקופחת אינו יודע חוזיו של דבר מה הוא אלא ששמע השומע וטעה ומעשה באחד שהיה עובר ומרדע על כתיפיו והאהיל צידו אחד על הקבר וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה: [13] אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גולגלת שלמה דבוקה במחרשה וטמאוהו משום שהאהיל על המת והשומע שמע וטעה אמר ר' יהודה מעשה באחד שחרש וניער את המחרישה ונמצאת גלגולת שלמה דבוקה במחרישה וטמאוהו משום שהסיט את המת והשומע שמע וטעה: [14] המרדע שנתנו על גבי בהמה וראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי אדם ראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי כלים טהורין ולא אמרו אלא אדם הנושא בלבד:

טז [1] התלולות הקרובות בין עיר לעיר ובין לדרך אחד חדשות ואחד ישנות טמאין מפני שהנשים קוברות שם את נפליהן ומוכי שחין את איבריהן הרחוקות חדשות טהורות ישנות טמאות שאני אומר שמא היה שם דרך או עיר ואיזו הוא תלולות זו תלולות של עפר שעל גבי בקוע המאהיל על מקצתה טמא ואין צריך לומר כנגד כלה עפרה טמאה משום עפר תלולות חתל ממנה עפר וסמכו לה אין בו משום עפר תלולות התלולות שהיתה טמאה וטהורה הרי זו טהורה ואין חושש שמא נטמאת: [2] אחד המוציא שלשה מתים ואחד המוציא שלשה כוכין ואחד המוציא כוך בקיע ומערה אחד מצא עשרה ואין ביניהן מארבע אמות ועד שמונה יש להם

5 ט״ו ט׳ | 22 ט״ז א׳ | 33 ט״ז ב׳ | 39 ט״ז ג׳ |

3/4 וחכמים . . . ר׳ יהודה < | 10 טהורה < | 12 שאין מטמאין ב | 22 בפיכוס | 37 החל |

תפיסה ואין להם שכונות קברות דברי ר' שמעון וחכמים אומרים רואה את האמצעיים
כאילו אינן והחיצונין מצטרפין מארבע אמות ועד שמונה מצא ראשו של זה בצד
מרגלותיו אין לו תפיסה ואין לו שכונות קברות ראשו של זה בצד מרגלותיו של זה
וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה יש להן
תפיסה ואין להן שכונות קברות והחסר אין לו תפיסה ואין לו שכונת קברות ואי זה
חסר רבי אומר כדי שינטל מן החי וימות מצא שנים כתחלה ואחד ידוע יש לה תפיסה
ואין להן שכונות קברות: [3] מעשה בר' ישבב שבדק ומצא שנים בתחלה ואחד היה ידוע
עשה לחן תפיסה עשה להן שכונות קברות כשבא אל ר' עקיבא אמר כל שיגעת לריק
יגעת אף אתה היית צריך לבדוק כל קברי ארץ ישראל הידועין ולא אמרו אלא
המוצא שלש כתחלה: [4] מצא אחד בצד רשות הרבים מכאן ושנים בצד רשות הרבים
מכאן בודק מכאן ומכאן ומניח את רשות הרבים שנים בצד גדר ואחד בצד גדר
מכאן אין צריך לבדוק את מקום הגדר שכן דרך הבונה להיות בודק עד שמגיע
לסלע או לבתולה: [5] ואיזו היא בתולה כל שאין בה רושם ואין עפרה תיחוח בדק
והגיע למים הרי זו בתולה בדק ומצא שם חרס הרי זו כבתולה: [6] הבודק בית שמאי
אומרים בודק שתים ומניח אמה ובית הלל אומרים בודק אמה ומניח אמה דברי ר'
עקבא וחכמים אומרים בית שמאי אומרים בודק אמה ומניח אמה ובית הלל אומרים
בודק אמה ומניח שתים: [7] הבודק את העפר ממקום הטומאה אוכל בדמעו ר' יהודה
אומר צובר עפרה אמה של זו על גבי עפרה של זו ורבותינו אמרה עפרה טהור:
[8] הבודק אוכל בדמעו מפקיח הגל אין אוכל בדמעו שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן
זכאי בודק מהו שיאכל אמר להם אינו אוכל אמרו לו למדתנו שיאכל אמר להם
יפה אמרתם מעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחתי כששמעו אזני על אחת כמה וכמה
ולא שהיה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים ויש אומרים את הלל הזקן
שאלו ולא שהיה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים ר' יהשע אומר השונה
ואינו עמל כאיש זורע ולא קוצר והלמד תורה ושוכח דומה לאשה שיולדת וקוברת
ר' עקיבא אומר זמר בי תדירה זמר: [9] נמצאת אומר שלש קברות הן קבר הנמצא
מפנין אותו פנוהו מקומו טהור ואסור בהנאה קבר המזיק את הרבים מפנין אותו
פנוהו מקומו טמא ואסר בהנאה קבר הידוע אין מפנין פנוהו מקומו טהור ומותר
בהנאה: [10] שדה שאבד קבר בתוכה הנכנס לתוכה טמא בדק ומצא בה קבר הנכנס
לתוכה טהור שאני אומר קבר שאבד הוא קבר הנמצא בדק ומצא בתוכה שלש
קברות הנכנס לתוכה טהור ואין חוששין שמא שכונת קברות הן: [11] המפנה קברו
לרשות הרבים והלך לשם אדם מפנה עצם עצם והכל טהור מי שנפחת קברו בתוך
שדהו אומרים לו מלקט עצם עצם והכל טהור: [12] מעשה ביהודה והלל אחין בניו
של רבן גמליאל שהיו מהלכין בתחום עוני מצאו אדם אחד שנפחת קברו בתוך
שדהו אמרו לו מלקט עצם עצם והכל טהור: [12] פוסא שמטילין לתוכה הרוגים
והנקבר שלא ברשות אין לו תפיסת קברות ואין לו שכונת קברות רבן שמעון בן
גמליאל אומר נפלים אינן קונין את הקבר ואין להן תפיסה והנקבר שלא ברשות יש
לו תפיסה: [13] ר' יהודה אומר בור שמטילין נפלים לתוכו טהור אמר ר' יהודה מעשה
בשפחתו של מציק אחד ברמון שהטיל נפל לבור ובא כהן אחד והציץ לידע מה

7 ט"ז ד' ה' | 13 ע' לעיל 65_{5} | 14 ט"ז ל' | 17 סס | 25 ט"ז ה' | 34 סס |

6 רבי אומר < | 6 כדי] כל | 7/8 מעשה ... קברות < ב | 9 יגעת < | 9 אלא < | 11 ואחד]
ושנים | 13 רשישים ואין עפר תחתיו | 15 דברי < | 17 המוציא | 19 מפקיח הגל] מפקח | 21 מה ששמעו |
23 התלמידים < שהיה | 24 כזורע | 25 בית דירה | 26 טהור] טמא | 29 טהור] אסור | 31 אדם] אחר |
31 עצם < | 34 פוסא ... הרוגים < | 36 קונין] קוברין | 36 לו | 37 בו נפלים | 38 בשפחתו < |

הפילה ובא מעשה לפני חכמים וטהרוהו מיד מפני שחולדה וברדלה גוררין אותו מיד:
[14] קבר שסתם פתחו אינו מטמא מכל סביביו פרץ את פצימיו וחזר וסתמו מטמא
מכל סביביו נפרצה בו פרצה אחת של ארבעה טפחים בין מלמעלה בין מלמטה
אינו טמא אלא כנגד הפרצה בלבד היה לו פתח אחד לצפון ופתח לו פתח אחד
לדרום טהור דרומי את הצפוני:

יז

יז [1] החורש את הקבר הרי זה עושה מאה אמה לכל רוח החורש על גבי הקבר
וכן החורש על גבי הארון אפילו משוקעין ברובדים ובאבנים ואפילו על גביהן רום
שתי קומות הרי זה עושה בית הפרם: [2] החורש מגופו של מת אינו עושה בית
הפרם אין לך שעושה בית הפרם אלא החורש את הקבר בלבד ור' אליעזר בן
יעקב אומר אף התלולות אמר ר' יוסי במה דברים אמורים במוריד אבל במעלה
אין עושה בית הפרם: [3] שלש כרשינין שאמרו הנתונין כדרכן במקום הגדר יבש
אבל לא במקום הטינא והחורש משדי קסקסין ומשדה מדרון הרי זה עושה בית
הפרם הבונה טהור והזורע על גביו טהור ר' מאיר אומר החורש מלוא טימיא הרי
זה עושה בית הפרם: [4] השותפין והאריסין האפיטרופין אין עושין בית הפרם החורש
מתוך שלו או מתוך של חברו שלו עושה בית הפרם ושל חברו אין עושה בית
הפרם אבל עולה הוא כמדת הפרם חזקת נפשות שבארץ ישראל טהורות חוץ מן
המצויינות בלבד: [5] שדה שמוחזקין בה שהיא בית הפרם אפילו היא בת ארבעת
כורין אפילו משוכה היא ממקום הטומאה ואפילו טהור מקפת מארבע רוחותיה הרי
היא בחזקת בית הפרם שתי שדות של בית הפרם זו על גבי זו ושטפו גשמים
שלשה טפחים בין התחתונה לעליונה שתיהן טמאות ר' יוסי אומר אף על פי שאין
פתחה של עלייה מכוון כנגד פתחה של בית עלייה טהורה: [6] בית הפרם שטהרוהו
הרי זה טהור וצריך לעמוד על גבי שני תלמידי חכמים אמר ר' יהודה לא נחלקו
ר' אליעזר וחכמים על עפר שהוא בא מבית הפרם הבא בירק שהוא טהור עד
שיהא במקום אחד כחותם המרצופין על מה נחלקו על עפר הבא מארץ העמים
בירק שר' אליעזר אומר מצטרף וחכמים אומרים אין מצטרף עד שיהא במקום אחד
כחותם האיגרות: [7] המביא ארונות ותנורין וספלין וכלי חרש מחוצה לארץ לארץ
עד שלא הוסקו טמאין משום ארץ העמים וטהורין משום כלי חרם ומשהוסקו טמאין
משם כלי חרם וטהורין משום ארץ העמים נמצאתה אומר בשעה שהן טמאין משום
ארץ העמים טהורין משום כלי חרם ובשעה שטמאין משום כלי חרם טהורין משום
ארץ העמים הביא עפר ממקום הטומאה וגבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה
וגבלו במקום הטומאה טמא גבלו על גבי סלע אפילו במקום הטהרה טהור הלובן
לבנים בית הפרם במקום הטומאה טמא ובמקום הטהרה טהור ר' שמעון אומר אפילו
הלבינה מבית הפרם ממקום הטומאה טהור שלא אמרו גוש אלא כברייתו עפר בית
הפרם שטחין בו גגות ותנורין טהור מפני שבטל: [8] בית הפרם שעשה בו אשפה
גבוהה עשרה טפחים ויכול להסיטו טהור עקרן ממקומו טמא רבן שמעון בן גמליאל
מטהר בית הפרם שריצפו ברבידים ובאבנים שאין יכול להסיטן טהור עקרן מקומן
טמא רבן שמעון בן גמליאל מטהר: [9] ר' אליעזר בן יעקב אומר בית הפרם שגבשו
בגבושים שאין יכול להסיטן טמא ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון עוקו

6 י"ז א' | 14 י"ז ג' | 15 ע' לעיל 64_{31} | 17 י"ז ד' | 21 י"ז ה' | 23 ע' לעיל 585_{39} | 26 סס ע' לעיל
571_{35} | 34 י"ז ה' | 37 י"ח ה' |

1 חכמים < | 1 מיד < | 1 וברדלה < מצויין שם | 1 אותו מיד] שם | 2 בכל | 3 את סביביו | 7
גביהן רום] גבי חורין | 8 מגופות | 10 אף] את | 11 הגדר < | 12 קשקשין | 12 מרדין | 16 חזקה שבארץ |
16 טהורים | 19 היא מחזקת כמדת הפרס | 21 פתחה < | 25 אחד < | 36 ממקומן | 38 מוקו |

1 אין לך בדיקה גדולה מזו הילך בית הפרס למטה משלש אצבעות והוציא משם עפר
טהור הילך בית הפרס זה לא יהלך בבית הפרס אחר ואם הילך טהור בצר בית
הפרס זה לא יבצר בית הפרס אחר ואם בצר טמא אלו דברי בית הלל: [10] השורף
את הקש ואת התרומה שורפן במקומן ר' יהודה אומר שורפן בחוצה לארץ וכן היה
ר' יהודה אומר שדה שאבד בה קבר אין ניטעת כל נטע ואין נזרעת כל זרע וחופרין
5 בתוכו לירק ואין מקיימין בתוכה טלין וטובלין ואין נוטעין בתוכה מקשאות ומדלעות
כדי שלא להרגיל רגל אדם שם: [11] שדה שאבד קבר בתוכה והיא שדה כוכין שדה
כוכין היא שדה שאבד קבר בתוכה ואיזו היא שדה כוכין כל שחופר בארץ ומבליע
את הכוכין לצדדין: [12] מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבה אם יש בה אילן
בידוע שנחרש קבר בתוכה אין בה אילן בידוע שאבד קבר בתוכה אמר ר' יהודה במה
10 דברים אמורים בזמן שיש זקן אחד או תלמיד חכם אחד שאין כל אדם בקיעין בכך:
[13] ר' יוסי אומר חזקת עצמות המכוסין הרי הן של אדם עד שיודע שהן של בהמה
מגולין הרי הן של בהמה עד שיודע שהן של אדם מודין בית שמאי לבית הלל אין
בודקין לתרומה אלא תשרף:

יח יח [1] חומר בארץ העמים שאין בבית הפרס ובבית הפרס שאין בארץ העמים
15 שארץ העמים בתולה שלה טמאה ומטמאה בביאה ואין לה טהרה מטומאתה מה
שאין כן בבית הפרס חומר בבית הפרס שאפילו טהרה מקפתו מארבע רוחתיו הרי
הוא בחזקת בית הפרס: [2] ארץ העמים אם יכול ליכנס לה בטהרה טהורה וכמה
תהא סמוכה ויהא יכול ליכנס לה בטהרה רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו תלם
אחד הרי זה מפסיק אמר ר' שמעון יכולני להאכיל את הכהנים טהרות בבורסקי
20 שבצדון ושבעירות שבלבנוב מפני שסמוכין לים או לנהר אמרו לו הרי פסנין מפסיק:
[3] חוקת דרכים של עולי בבל אף על פי שמובלעות בארץ העמים טהורות רבן שמעון
בן גמליאל אומר עד מקום שאדם פונה מימינו ומשמאלו: [4] עיירות המובלעות בארץ
ישראל כגון סוסיתא וחברותיה אשקלון וחברותיה אף על פי שפטורות מן המעשר
ומן השביעית אין בהן משום ארץ העמים: [5] הנכנס לארץ העמים בשידה בתיבה
25 ובמגדל טהור בקרון בעגלה ובספינה ובאכסרא טמא המכנים ראשו ורובו לארץ
העמים טמא כלי חרס שהכנים אוירו לארץ העמים טמא הספסולין והקתדראות
רובן לארץ העמים טמאין: [6] הכל עושין מדור העמים אפילו עבד ואפילו שפחה
ואפילו סרים ואפילו קטן בן תשע שנים ויום אחד נכרי הנשוי כותית וכותי הנשוי
נכרית נכרי שעבדיו כותים וכותי שעבדיו נכרים כותיים עושים מדור העמים: [7] על
30 מדור העמים תולין ר' יוסי בר' יהודה אומר אף שורפין וכמה ישהא בתוכו ויהא
צריך בדיקה העיד אבא יודן איש צידן משום ר' אליעזר ארבעים יום אף על פי
שאין עמו אשה והלכה כדבריו היה זה נכנס וזה יוצא ולא שהא שם ארבעים יום
טהור ואם שהא שם ארבעים יום טמא: [8] השומר אם שהה שם ארבעים יום טמא
בזמן שנכנס ויוצא אף על פי ששהה שם ארבעים יום טהור מפני שהוא בחוקת
35 המשתמר הכל נאמנין עליו לשמרו ואפילו עבד ואפילו אשה ואפילו סרים ואפילו
קטן בן תשע ויום אחד: [9] ביבין היוצאין מארץ העמים לארץ ישראל עושה להן
סריגות וממעטן עד פחות מטפח: [10] כיצד בודקין מדור העמים ישראל נכנס ואחר
כך כהן ואם נכנס כהן תחלה אף על פי מצאו רצוף בשייף או בפשיפש טמא:

6 בס, וע' לעיל 443₁₉ | 4 בס | 18 י"ח ז' | 23 ע' לעיל 66₄ | 27 י"ח ז' | 30 בס |

4 את הקדש | 6 שאבד] שחפר | 17 לה] לך | 19 יכול אני | 20 שבלבנו | 22 ומשמאלו > ואין ביש | 23 סיסית | 24 בתיבה < | 29 כותים] סרים | 33 טמא < מת | 33 השומר . . . טמא < ב | 38 ואם נכנס כהן < |

1 [11] חנות אין בה משום מדור העמים אלא אם כן דר בתוכה אסטוונות אין בה משום
מדור העמים אלא אם כן דר בתוכה מדור העמים אף על פי שחרב הרי זה טמא
ואין מדור העמים ובית הפרס בחוצה לארץ: [12] האלוריאות והאוצרות והמרחץ ובית
המים בית שער ואויר החצר הבורגנין והבורדנין והצריפין והסוכות והמשיכות והאוהלין
5 אין בהן משום מדור העמים הקסטראות והגליונות רבי מטמא וחכמים מטהרין בית
החיצון ובית היינות ר' יהודה מטמא ור' יוסי מטהר בית שער ואויר החצר בזמן שהן
מעורבין במדור העמים טמאין משום מדור העמים אם אין מעורבין במדור העמים
אין בהן משום מדור העמים והאיסטונות אף על פי שמעורבות במדור העמים אין
בהן משום מדור העמים: [13] ואיזהו מזרח קיסרי מכנגד טטרפלין שלה ועד כנגד
10 בית הגת שלה העיד יהודה הנחתום על סטיו המזרחי שהוא טהור ושאר כולה טמא
משום ארץ העמים: [14] ההולך מעכו לכזיב מימינו למזרח הדרך טהור משום ארץ העמים
וחייב במעשר ובשביעית עד שתיודע שהיא פטורה משמאל למערב הדרך טמאה משום
ארץ העמים ופטורה מן המעשרות ומן השביעית עד שתיודע שהיא חייבת עד כזיב
ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו עד לכלאבי: [15] בראשונה היו אומרים תחומי
15 אשקלון מקבר גדול ועד יגודיו ועד נגב ועד תרעין הן טמאין ונמנו עליהם חכמים
וטיהרום: [16] העיד ר' יהודה בן יעקב מבית גוברין ויעקב ברבי יצחק מבית גופנין
על קיסרי שהחזיקו בה מעולם והתירוה שלא במנין אמר ר' חנן אותה שנה שביעית
היתה והלכו גויים לקרקסיאות שלהן והניחו שוק מלא פירות ובאו ישראל ובזזום
בחזירתן אמרו בואו נלך אצל חכמים שמא התירו להן חוירים: [17] אמר ר' זריקא
20 בחמשה באדר השני נמנו עליה עשרים וארבעה זקנים והתירוה שהיו הכל נכנסים
לתוכה: [18] מעשה בר' ור' ישמעאל בר' יוסי ור' אליעזר הקפר ששבתו בחנות של
פזי בלוד והיה ר' פנחס בן יאיר יושב לפניהן אמרו לו אשקלון מה אתם בה אמר
להן מוכרים חטים בבסילקאות שלהן וטובלין ואוכלין את פסחיהן לערב אמרו לו מה
שנהא בה מארץ העמים אמר להן כשישהא ארבעים יום אמרו לו אם כן בואו
25 ונמנו עליה לפוטרה מן המעשרות ולא נמנה עמהם ר' ישמעאל בר' יוסי כשיצא
אמר רבי מפני מה לא נמנית עמנו אמר לו על טומאה אחת שטימאתי טיהרתי ולא
מעשרות מתירא אני מבית דין הגדול שמא ירוצו את ראשי:

סליק פירקא וסליקא מסכת אהילות.

30

נ ג ע י ם.

א א [1] אמר ר' יוסי שאל יהשע בנו של ר' עקיבא את ר' עקיבא אמר לו מפני מה
35 אמרו מראות נגעים שנים שהן ארבע אמר לו אם לאו מה יאמרו אמר לו יאמרו מקרום
ביצה ולמעלה טמא אמר לו ללמד שמצטרפין זה עם זה אמר לו יאמרו מקרום ביצה
ולמעלה טמא ומצטרפין זה עם זה אמר לו ללמדך שאם אינו בקי בהן ובשמותיהן
לא יראה את הנגעים: [2] ר' אלעזר בן יעקב אומר משם ר' חנניא בן כינאי שאמר

3 י"ח י' | 9 י"ח ט' | 11 בס | 21 בס; ע' לקמן מקוואות ו' א'; מ בס ח' א' | 34 א' א' |

1/2 אלא אם כן . . בתוכה מדור העמים < | 4 שער . . המים | 4 המרגנין והבורגנין | 4 והסוכות והמשוכות והרצופין | 9 מטרפלון | סטיו] ספוני | 11 למזרח < | 14/15 תחמי אשקלון < | ועד יגודיו < | 15 גנב | 18 היתה < | 22 פזי] כוהי | 23 וטובלין ואוכלין] וטופלין | 24 שנהג | 26 רבי > ברבי ב | 35 אם לאו] אלא | 38 בינאי |

1 משום ר' עקיבא שאין אתה אומר כהן שהוא בקי בנגעים ולא בנתקין ולא בקרחות
באדם ולא בבגדים ולא בבתים במראה ראשון ולא במראה שני במראה
שני ולא במראה שלישי לא יראה את הנגעים עד שיהא בקי בהן ובשמותיהן תלמוד
לומר זאת התורה לכל נגע הצרעת ולנתק ולצרעת הבגד ולבית ולשאת
5 ולספחת ולבהרת ולהורות: [3] אמר ר' נתן לא שיהא ר' עקיבא אומר של סיד
דוהא הימנו אלא של שאת דוהא הימנו שאי אפשר לפסיון שיטמא בתחלה אבל
אפשר לפסיון שיטמא בן יומו כיצד צד בהרת ובה סימני טומאה החליטו והלכו
להן סימני טומאה ובא לו אצל הכהן ופטרו ואחר כך נולדו לו פסיון זה הוא פסיון
שהוא מטמא בן יומו: [4] ארבע מראות שעור ובשר נטמא בהן ובהן השחין והמכוה
10 והקרחת והגבחת מטמאין בהן הפיסיון מטמא אף על פי שאינו מאותו מראה אלא
ממראה אחר ובלבד שיהא מארבע מראות המחייה מטמא בכל מראה אפילו לבנה
בשחור ושחורה בלבן ושער לבן מטמא בכל מראה לבן ואפילו במראה סיבות אלא
ששער לבן אלא ששער לבן והנתקין מטמאין בכל מראה אפילו לבנים בשחור
ושחורים בלבן ומטמאין בשיער צהב דק שמראיו כתבנית הזהב: [5] הבגדים והעורות
15 מטמאין בירקרק שבירוקין ובאדמדם שבאדומים ואיזה הוא הירקרק שבירוקין ר' אליעזר
אומר כשעוה וכקורטל סומכם אומר ככנף טואס וכחוץ של דקל ואיזה הוא אדמדם
שבאדומים כזהורית יפה שבים והפסיון להם כיוצא בהן אין בהן מראה פתוך מראה
גבוה שבהן כמראה צל בחמה מראה עמוק שבהן כמראה חמה בצל: [6] ר' ישמעאל
אומר מראות נגעים שנים עשר ר' חנניא סגן הכהנים אומר מראות נגעים ששה
20 עשר ר' דוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים שלשים וששה עקביא בן מהללאל
אומר מראות נגעים שבעים ושנים: [7] מי שנסמית אחת מעיניו איני רשאי לדון שנ'
לכל מראה עיני הכהן ואומר ועל פיהם יהיה כל דיב וכל נגע מקיש ריבין
לנגעין מה נגעים לכל מראי עיני הכהן אף ריבין לכל מראה עיני הכהן: [8] בית
האפל וחלונותיו מוגפות מפתחין לאותן חלונות ורואין את נגעו סדין המקומט מפשטין
25 את קומטיו ורואין את נגעו נראית הנגע בחדרין או בסדקין אין נזקק לו סילקו הרי
הוא כקמוט שנפשט ובית הסתרים שנתגלה מאורגת בעומדין לשחי דברי ר' מאיר
ר' יהודה אומר טווה פשתן לשמלת אמר ר' נראין דברי ר' מאיר בימין ודברי ר'
יהודה בשמאל: [9] כשם שנראה לנגעו כך נראה לתגלחתו שנ' והתגלח ונאמר
גבות עיניו מה גבות עיניו במראה פרט לבית הסתרים אף כל שערו שנראה פרט
30 לבית הסתרים: [10] כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו דברי ר' מאיר וחכמים
אומרים אף לא נגעי ביתו בגדיו וקרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו
ר' יהודה אומר אף לא נדרי אשתו וחכמ' אומרים צריך שיאמר בינו לבינה והלא
נדרי הן אלא שבינה לבין אחרים ורואה הוא קדשיו ומעשרותיו של עצמו ונשאל
הוא על הטהרות ועל הטומאות של עצמו: [11] אין דנין שני דינין כאחד ואפילו נואף
35 ונאפת אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני ואין נמנין על שני דברים
כאחד ואין שואלין שתי שאלות כאחד אלא נמנין על הראשון ואחר כך נמנין על
השני נשאלין על הראשונה ואחר כך נשאלין על השנייה: [12] אין משקין שתי סוטות
אחד שלא יהא לבה גס בחברתה ור' יהודה אומר לא מן השם הוא זה אלא משום

4 ויקרא י"ד נ"ד נ"ה נ"ו | 5 א' ב' | 9 א' ג' | 14 א' ג' | 18 א' ד' | 21 ויקרא י"ג י"ב דברים כ"א ה' | 23 חולין י' | 28 ויקרא י"ג ל"ג | 29 שם י"ד ט' | 30 ע' לעיל 538_{18} | 34 ע' לעיל 425_{23} | 37 ע' לעיל 293_{24} |

5 להורות פ | 7 צד < | 13 לבן < מכה | 13 מראה < | 15 הוא הירק | 16 וכקורמן | 20 ששים ששה | 12 הכהן < | 24 מגופות | 26 שנפשה | 26 כאורגת | 27 כטווה לשמאלית | 29 פרט] ולא | 29 בבית | 36 שאלות] דיני |

1 שנ' והקריב אותה הכהן אחת הוא מקריב ואין מקריב שתים: [13] אין שורפין
שתי פרות בבת אחת משנעשת אפר מביא אחרת ושורף על גבה ואינו חושש ואין
עורפין שתי עגלות כאחת ור' אליעזר אומר אם היתה מדה מכוונת בין שתי עיירות
שתיהן מביאות שתי עגלות ואין עושין שלש עיירות הנדחות בארץ ישראל שלא
5 להחריב את ערי ישראל אבל עושין אחת או שתים אנשי עיר הנדחת אין דנין שנים
מהם כאחד אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני: [14] לעולם אין הכהן
רשאי לטמא עד שיהו עיניו בו ובעור הבשר שחוצה לו עודה מסגירו או פוטרו
נולד בו נגע אחר הרי זה נזקק לו ואם משהסגירו נולד לו נגע אחר אין נזקק לו
לטומאה ולטהרה אלא על סוף שבוע הלך נגעו אפילו לאחר שלש שנים הרי הוא
10 בטומאתו עד שיאמר לו הכהן טהור הוא נאמן הכהן לומר נגע זה פשה נגע זה
לא פשה אם בהרת קדמה את שער לבן ואם שער לבן קדם את הבהרת ונאמן הוא
על נגעי עצמו: [15] כהן שראהו בתחלה נזקק לו בסוף שבוע ראשון ראוהו בסוף
שבוע ראשון נזקק לו בסוף שבוע שני נזקק לו בסוף שבוע שני נזקק לו בסוף שבוע שלשי
מת או שחלה כהן אחר נזקק לו ולא יאמר לו לך ושוב אלא נזקק לו מיד: [16] כהן
15 שטמא את הטהור וטיהר את הטמא נזקק לו בסוף שבוע אף על פי שטימא את
הטמא וטהר את הטהור לא עשה כלום לענין טומאה הוא אומר טמא הוא וטימאו
הכהן לענין טהרה הוא אומר טהור הוא וטיהרו הכהן וזה אחד מן הדברים שעליהן
עלה הלל מבבל:

ב ב [1] יש בשער לבן שאינו בשער צהוב ויש בשער שאין בשער לבן שער
20 לבן לא הציל שער אחר מידו מה שאין כן בשער צהוב יש בשער צהוב ששער
צהוב יפה כחו במקומו ליטמא בכל מראה מה שאין כן בשער לבן: [2] היו בו שתי
שערות בנגע ושופעות חוצה לו טמא היו חוצה לו ושופעת לתוכו טהור אמר ר' מאיר
שלא יהו בני אדם מדומין שבגולם הן נידונין אלא אם הידהה שער לבן טמא ואין
הלבן טהור: [3] שאלו תלמידיו את ר' יוסי בהרת ובה שער שחור חושינו שמא מיעט את
25 מקום הבהרת מכגרים אמרו לו לא אם אמרת בשער לבן שהוא סימן טומאה תאמר
בשער שחור שאין סימן טומאה אמר להן הרי שיש בו עשר שערות לבנות כלום הן
סימני טומאה אלא שתים חוששנו למותר שמא מיעט את מקום הבהרת מכגרים אמרו
לו לא אם אמרת בשער לבן שהוא מין טומאה תאמר בשער שחור שאינה מין טומאה
אמר להן אף שער שחור סוף שבהרת הופכתו שהוא מין טומאה: [4] בהרת וחוט יוצא הימנה
30 שתי בהרות וחוט יוצא מזו לזו אם יש בו רחב שתי שערות זוקקין לטמא בשער לבן
ובפסיון אבל למחיה אין מצטרפין עד שיהא בו רוחב כגרים ר' אלעזר בר' שמעון
אומר כשם שאינו מצרפן ליטמא במחיה עד שיהא בו רוחב כגרים כך אין נזקקין
ליטמא בשער לבן ובפסיון עד שיהא בו רוחב כגרים: [5] שתי בהרות וחוט של
מחיה ביניהן ניפרץ מכאן מקום שערה אחת ומכאן מקום שערה אחת טמא משום
35 פסיון וטמא משום מחייה בהרת שטהרה מתוך החלט מחייה ושיער לבן מתוך
פסיון מתוך הסגר אינו משמשת את הסגר מעתה אבל עולה לו ליטמא בשער לבן
הפסיון הבא אחר הנגע: [6] בהרת אחד הפטור כנסה ופשתה או פשתה וכנסה
נשתנית מן השלג לסיד ומן הסיד לשלג הרי זו כמו שהיה בהרת כגרים ופשתה
כחצי גרים והלך מן האם כחצי הגרים ר' עקיבא אומר תראה בתחלה וחכמים

4 ע' לעיל 436_2 | 6 ע' ג' א' | 14 שם; י' פסחים ל"ג א' (ו' א') | 19 א' ב' | 21 ר' ד' | 29 ר' ה' | 37 ר' ז' |

12 עצמו < | 20/21 ששער צהוב < | 21 לבן < | 22 בנגע < | 24 שמא] טמא | 25 הבהרת] הבגדים | 31 בו < | 35 וטהור ב | 36 מעתה < |

מטהרין בהרת כגרים ופשתה כגרים ועוד והלך מן האם כחצי גרים ר' עקיבא
מטמא וחכמים אומרים תיראה כתחלה: [7] בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות
נולדה בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות הרי זה להחליט טעה ואין ידוע אלו
שהפכו ואלו שקדמו טהור ואם משהחליטו טעה ואין ידוע אלו שהפכו ואלו שקדמו
טמא נשרו בו שתים טמא ושלש טהור ר' אלעזר בר' שמעון אומר ספק בהרת
קדמה את השער ספק שער לבן קדמה את הבהרת הואיל וספק נגעים להקל
טהור: [8] בהרת ובה מחייה פחותה מכעדשה ר' מאיר אומר יסגיר וחכמים אומרים
אין נזקקין לו רבתה בהרת יסגיר ונתמעטה טהורה רבתה מחייה טהורה ונתמעטה
טהורה רבתה מחייה טמאה נתמעטה ר' מאיר מטמא שהנגע פושה לתוכה וחכמים
מטהרין שאון הנגע פושה לתוכה: [9] בהרת כגרים ומחייה כעדשה מקפתה וחוץ
למחייה בהרת ונתמעטה מחיה זו ונעשתה בהרת רבן גמליאל אומר אם מבפנים
נתמעט הפנימית להחליט והחיצונה להסגיר מבחוץ הפנימית להסגיר והחיצונה
טהורה ר' עקיבא אומר בין כך ובין כך הפנימית להסגיר וחיצונה טהורה אם
משום הפסיון אין חוששין לפנימית שאין הנגע פושה לתוך הנגע אם משום הפסיון
אין חוששין לחיצונה שהבהרת בתוכה: [10] אמר ר' שמעון אימתי דברי ר' עקיבא
בזמן שהיה כעדשה מכוונת היתה יתירה מכעדשה ונתמעט מותר זה ונעשה הבהרת
אם בפנים נתמעט שניהם להחליט הפנימית משום שפשת והחיצונה משום מחייתה
מבחוץ הפנימית להסגיר והחיצונה להחליט: [11] אמר ר' יוסי אלו דברי ר' חנניה
בן גמליאל אבל אמורני בשתיהן החיצונה טהורה שאני רואה את הבהרת כאלו
השחין במקום מחיה: [12] עשרים וארבע ראשי איברים באדם ואין מטמאין משום
מחייה ואם מקומן יושב כגרים הרי אלו מטמאין כגרים ר' אליעזר אומר המסטרת
והיובלת והתלתלין אינו מטמאין משום מחייה ואם היה מקומו יושב כגרים הרי אלו
מטמאים כגרים ר' יוסי בר' יהודה אומר היתה בהרת סמוכה לראש לעין ולאוזן
ולחוטם ולפה טהור שנ' וראה הכהן את הנגע בעור הבשר שיהא כל חוצה
לו עור הבשר וראויה לפסיון כגרים על ראש חוטמו שופע אילך אילך כגרים על
ראש אצבע שופע אילך ואילך טהור שנ' וראהו כולו כאחד: [13] בהרת בכולו ובראשו
בשר חי בהרת ברגלו ובכולו בשר חי או שהיתה בו בהרת מלמעלה למטה כמין
פסיקא של בשר חי חוגרתו באמצע טהור שנ' ומחית בשר חי בשאת עד שתהא
מחייה מבוצרת בתוך השאת האודם שבשפה נדון כבית הסתרים והקמט שנפשט הרי
הוא כעור הבשר לכל דבר: [14] בהרת בגוי עד שלא נתגייר ואחר כך נתגייר בראש
עד שלא העלה שער והעלה שער ומשהעלה שער נקרם בזקן עד שלא העלה שער
והעלה שער ומשעלה שער ניתק בעור הבשר עד שלא העלה שחין ונעשה שחין
ומשנעשה שחין נעשה מכוה בעור ובבשר עד שלא נעשה שחין ומשנעשה שחין נעשה
צורבה טהור: [15] ר' אליעזר בן יעקב אומר הואיל ותחלתו טמא וסופו טמא טמא
וחכמים אומרים ראה בתחלה היתה בהרת עד שלא נתגייר ומשנתגייר ונסמכה לה
בהרת אחרת ראשונה אינה זוקקת לטמא בשער לבן ובפסיון ואינו מעכבת את הפריחה
כחצי גרים עד שלא נתגייר וכחצי גרים משנתגייר טהור:

ג. [1] התולש סימני טומאה מתוך נגעו בין שתלש כולו ובין שתלש מקצתו בין עד
שלא בא אצל הכהן ובין משבא אצל הכהן בין מתוך החלט ובין מתוך הסגר ובין

2 ד' ח' | 7 ו' ב' ו' | 20 ו' ז' | 24 ויקרא י"ג ג' | 26 ו' ח' | 28 ויקרא י"ג י' | 30 ז' ה' | 38 ז' ד' |

23 כגרים] בנגעים ב | 25 בעור | 25 כגרים < על גרים | 29 האדום שבסופה | 32 ומשהעלה] ומשם עלה | 33 נעשה < |

מתוך הפטור הרי זה לוקה את הארבעים: [2] הקורע נגע מן הבגד והקולף נגע מן הבית
הרי זה לוקה את הארבעים שנ' השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד ולעשות
אבל נושא הוא במוטו על כתפו ובסיב ברגלו ואם הלכה לה הלכה היו בו שתי שערות
תלש אחת ונשרה אחת טהור היו שלש תלש אחת ונשרו שתים טהור שתים ונשרה
אחת טמא נתמעטה בהרתו מכגרים בין כך ובין כך טהור פתח בכולו בין כך ובין
כך טהור: [3] היתה בו מחיה כעדשה כוה חצייה והלך חצייה טהור היתה יתירה
כעדשה כוה מותר והלך כעדשה טהור כעדשה והלך מותר טמא נתמעטה בהרתו
מכגרים בין כך ובין כך טהור פרחה בכולו בין כך ובין כך טמא: [4] אמר ר' יוסי במה
דברים אמורים בזמן שנעשה במותר זה בהרת ואם נעשה מותר זה שחין טהורה
שאפילו בהרת כסלע ונסמך לה שחין טהורה התחילתו מביא להן ראיות מפני מה
עד שלא בא אצל הכהן טהור לא מפני שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו אף תוך
הסגירו יהא טהור עד שיראה הכהן שימני טומאה שבו אמרו לו יפה אמרתה:
[5] קצצה מתכוין ר' אליעזר אומר משיולד לו נגע אחר ויטהר הימנה וחכמים אומר'
אין לזה טהרה עולמית אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על שקצצה וקצץ
עמה בשר חי שאין לזה טהרה עולמית ועל שקצצה שייר הימנו כל שהוא שאם
פרחו בכולו הרי היא טהור על מה נחלקו על שקצצו מת שר' אליעזר אומר אין
לו טהרה עד שיוליד לו נגע אחר ויטהר הימנה וחכמים אומ' פרחה במקצתו טמא
פרחה בכולו טהור: [6] מצורע מוסגר ימול ופטור מן הקרבן ומוחלט ימול חייב בקרבן
היתה בו בהרת כגרים מל הימנה כחצי גרים ובסוף שבוע נעשה כסלע ויראה כתחלה:
[7] בהרת כגרים ובה מחיה כעדשה פרחה בכולו והניחה המחיה בטקומה טמא חזרו
בו ראשי איברים טמא עד שתתמעט בהרת מכגרים וכמה היא חוזרת ראשי איברין
ר' מאיר אומר כל שהוא ור' יוסי אומר כעדשה אמר ר' מאיר וכי משום מחיה הן
מטמאין והלא אין המחיה מטמא בראשי איברין אלא גזרת המלך היא אפילו כל
שהוא: [8] אמר ר' יוסי וכי משום ראשי איברין מטמאין והלא אם חזרה אמצעיתו
טמא אלא כאן נאמר בשר חי ולהלן נאמר בשר חי מה בשר חי האמור להלן
כעדשה אף בשר חי האמור כאן כעדשה: [9] שער לבן החוזר אחר פריחה החליט
מחייה שער לבן והפסיון או אחר פריחת הסגר טהור ר' יהשע מטמא אמר ר' יהשע
שער לבן סימן טומאה והמחייה סימן טומאה מה מחייה חוזרת ומטמא אף שער
לבן חוזרת ומטמא אמר לו ר' עקיבא מה מחייה חוזרת ומטמא שכן היא מטמאה
הפוכה ושלא הפוכה תאמר בשער לבן שאין מטמא אלא הפוך ועוד שנ' בשר בשר
חי החוזר טמא ואין שער לבן חוזר טמא: [10] פרחה בכולו אבל לא בכחצי עדשה
סמוך לראשו לזקן השחין והמכוה הקרח והמירין חוז הראש והזקן שנקרחו והשחין
והמכוה והקרח נעשו צורבה וחיו ונתמלא מקומן בהרת ר' יעקב אומר הואיל ונסמכה
טהרה לטהרה טהור וחכמים או' יראה כתחילה: [11] שתי בהרות אחת טמאה ואחת
טהורה פרחה מזו לזו לעור הבשר ולא מעור הבשר לתוכן טהור ור' נחמיה אומר
אם כתחלה פרחה מטמאה לטהורה טהור ואם מטמאה לטומאה טמא הבא בכולו
לבן ובו מחיה עגולה או ארוכה הרי זה יסגיר חזרו בו ראשי איברין הרי אלו כמות
שהיו וחכמים אומרים פרחו במקצתו טמא פרחה בכולו ובמחיה טהור: [12] שתי
בהרות אחת מוסגרת ואחת מוחלטת אחת מוסגרת ואחת להסגיר אחת להסגיר ואחת

1 סם | 2 דברים כ"ד ח' | 6 ז' ד' | 13 ז' ה' | 18 שבת קל"ב | 20 ח' ה' | 25 ויקרא י"ג י' י"ד | 26 ח' ה' | 38 ח' ט' |

6 מחיה] מום | 16 מת] מוות | 25 כאן] אם כן ב | 26/27 החליט . . . פריחת < ב | 28 אף] או | 30 תאמר] ונאמר | 31 החוזר < ב | 32 והמירין] והמירק | 33 והקרח < | 35 מזו לזו] מאליו | 36 אם < | 39 מסוגרת |

להחליט אחת טוסגרת ואחת מוחלטת אחת מוסגרת ואחת טהורה טעה ואינו יודע
איזו ראשונה ואיזו שנייה טהור אחת מוסגרת ואחת מוחלטת אחת להסגיר ואחת
להחליט ואחת מוחלטת ואחת מוסגרת ואחת מוחלטת ואחת טהורה טעה ואינו יודע
איזו ראשונה ואיזו שנייה טמא: [13] השחין והמכוה שניהם סימן אחד ושניהם טומאה
אחת למה נחלקו שאין מצטרפין זה עם זה כחצי גרים מן השחין וכחצי גרים מן
המכוה אין מצטרפין זה עם זה שחין נעשה מכוה בטל מכוה את השחין ומכוה
שנעשית שחין בטל שחין את המכוה הרי הן לפניך ואין ידוע אם השחין אם המכוה
קדמה טהור: [14] השחין והמכוה והנתקין והשחין והמכוה והקרחת והגבחת והשחין
והמכוה מצטרפין זה עם זה ואין פושין מזה לזה הסגירו בשחין ובסוף שבוע נעשה
עור הבשר כעור הבשר ובסוף שבוע נעשה שחין יראה כתחילה:

ד [1] ר' עקיבא אומר שער צהוב הארוך טהור אלא שהוא מציל מיד שער צהוב דק
והפסיון הבא אחר הנתק ואיזה הוא סימנין ר' אלעזר בר' שמעון אומר הטמא בשער
לבן טהור בשער צהוב טהור בשער לבן היו בו שתי שערות צומחות הרי אלו מצילות
מכונסות ומפוזרות מבוצרות ושאינן מבוצרות אבל משוירת אינה מצלת אלא אם כן
היתה מבוצרות היו בו שתי שערות אחת צומחת ואחת מבוצרות הרי אלו מצילות
ומפוזרות היו בו שתי שערות אחת צהובה ואחת צומחת אחת צהובות ואחת משוירות
נולד זוג לצהובה טמא לצומחות ולמשויירת טהור ואם מגלח את הנתק אפילו נזיר
הרי זה מגלח תגלחתו בכל אדם ותגלחתו בכל דבר הסגירו ולא גלחו הרי זה מוסגר:
[2] נתק וחוט יוצא הימנה שני נתקין וחוט יוצא מזו לזו אם יש בו רחב שערות זוקקין
ליטמא בשער צהוב דק והפסיון להציל בצימות אבל במשוייר אינו מציל עד שיהא
בו רחב כגרים ר' אלעזר בר' שמעון אומר כשם שאינו מציל במשייר עד שיהא בו
רוחב כגרים כך אין זוקקין לטמא בשער צהוב דק וכפסיון להציל בצימות עד שיהא
בו רחב כגרים: [3] נתק בתוך נתק מסגיר את הפנימי ופוטר את החיצון יהודה בן
נקוסא אומר משום ר' שמעון כל נתק שהחליטו שער צהוב דק והפסיון הלכו להן
אין עלולין לשמש טומאה עולמית: [4] נתק כגרים בראשו ובזקנו יסגיר עמד בו
שבוע אחד נותן לו שבוע שני עמד בו שני שבועות יפטור נולד בו שער צהוב דק
ופסיון טמא נולד לו שער שחור או שנכנס שער שחור מן הצד טהור הלך שער
שחור מן הנתק והניח שער צהוב מקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל
מיד שער צהוב דק והפסיון הבאין אחר הנתק: [5] נתק כגרים בראשו ובזקנו בסוף שבוע
ראשון ובסוף שבוע שני ונולד לו שער צהוב דק והפסיון טמא ונולד לו שער שחור
או שנכנס שחור מן הצד טהור הלך שער שחור והניח שער צהוב במקומו טהור
ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב דק והפסיון הבאין אחר הנתק:
[6] נתק כגרים בראשו ובזקנו בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני כנס שער שחור מן
הצד טהור חור וניתק טמא משום פסיון נתק כגרים בראשו ובזקנו יסגיר נתק ראשו
וזקנו כולו כאחד בין מתוך החלט בין מתוך הסגר ובין מתוך הפטור פטור משם פרחה
אחר הפטור טמא משום פסיון: [7] הבא כולו נתק בראשו ובזקנו יסגיר עמד בו שבוע
אחד נותן לו שבוע שני עמד בו שני שבועות יפטור אחר הפטור נולד לו שער צהוב
דק טמא נולד לו שער שחור בין מן האמצע ובין מן הצד טהור הלך לו שער שחור

4 ט' ב' | 11 י' ה' | 19 י' ז' | 25 י' ח' | 36 י' ט' |

2 מוסגרת] בהרת | 2/3 ואחת להחליט אחת להסגיר | 8 קדמה < ב | 9 והמכוה < | 9 מצטרפין] אין | 12 הבא < | 16 אחת צהובות . . . משוירות < | 18 בכל] אבל | 21 בשייור | 25 אין< | 25 כחצי גרים | 26 שבועות > אחר | 28 מן הנתק < | 28 במקומו | 34 וניתק] נתק |

והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד שער צהוב
דק הבא את הנתק הבא כולו נתק יסגיר בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני נולד
לו שער צהוב דק טמא נולד לו שער שחור בין מן האמצע ובין מן הצד טהור הלך
שער שחור והניח שער צהוב במקומו טהור ולא עוד שהוא טהור אלא שמציל מיד
שער צהוב דק הבא אחר הנתק: [8] הבא כולו נתק יסגיר בסוף שבוע ראשון ובסוף
שבוע שני נולד שער שחור מן הצד טהור חור הנתק טמא משום פסיון הבא כולו
נתק בראשו ובזקנו יסגיר שתי שערות צומחות אחת בראש ואחת בזקן שתי שערות
צהובות אחת בראש ואחת בזקן אין מצטרפות: [9] הקרחת והגבחת שתיהן סימן אחת
ושתיהן טומאה אחת ולמה נחלקו שאין מצטרפות זו עם זו ואיזו היא קרחת ואיזו היא
גבחת מן הקדקד ושופע לאחוריו זו היא קרחת מן הקדקד ושופע לפניו זו היא
גבחת: [10] המלישות שבראש ושבזקן זקן האשה זקן הסרים שלא העלו שער הרי הן
כעור הבשר לכל דבר משהעלו שער הרי הן כזקן לכל דבר: [11] הקרחת והגבחת
והנתקין והקרחת והגבחת והשחין והמכוה אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין מזה
לזה נמצאתה אומר הראש מטמא בחמשה מיני נגעים עד שלא העלה שער טמא
משום עור הבשר העלה שער ונקרח טמא משום קרחה נתק טמא משום נתקין נעשה
שחין טמא משום שחין נעשה מכוה טמא משום מכוה: [12] ואיזהו הראש ואיזהו הזקן
מן הפרק של לחי ולמעלה זה הוא הראש מן הפרק של לחי ולמטה זה הוא זקן
מלפניו מותח את החוט מאוזן לאוזן כל שמן החוט ולמעלה זה הוא הראש מן החוט
ולמטה זה הוא זקן מאחריו מפיקה של פירקא ולמעלה זה הוא הראש זה מפיקה
של פירקא ולמטה אף על פי שמגדל השיער הרי הוא כעור הבשר לכל דבר מלפניו
מחוליה של גרגרת ולמעלה זה הוא זקן מחוליה של גרגרת ולמטה אף על פי שהוא
מגדל את השיער הרי הוא כעור הבשר לכל דבר אלו סימני הראש והזקן ליטמא
בנגעין וליטמא בנתקין וליטמא בשחין ובמכוה ובקרחת ובגבחת ומשם תער לא יעבר
על הראש אבל על הזקן אין חייב אלא על שיבלת של זקן בלבד:

ה [1] הלבדין והעורת והאוהלין הרי אלו מטמאין בנגעים צמר הגמלים צמר הרחלים
שטרפן זה בזה ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון הואיל וספק נגעים להקל
מחצה על מחצה טהור: [2] כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים
אין מטמאין בנגעים והעורות והשתי והערב כיוצא בהן דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר
כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים אין מטמאין בנגעים וכל
הבתים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין בידי שמים מטמאין בנגעים: [3] ר' שמעון
אומר בהם שלש מדות משום ר' עקיבא כל הבגדים בין צבועין בידי אדם ובין צבועין
בידי שמים אין מטמאין בנגעים וכל הבתים בין צבועין בידי אדם בין צבועין
בידי שמים מטמאין בנגעים והעורות צבועות בידי שמים מטמאין בידי אדם אין
מטמאין: [4] בגד ששתיו צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתיו לבן הכל הולך אחר
הערב ובכרים ובכסתות אחר השתי וזה וזה הולכין אחר הנראין: [5] בגד ששתיו
סירקון וערבו צמר ערבו סרקון ושתיו צמר אין מטמאין בנגעים הסגירו בכחצי גרים
אדמדם ובסוף שבוע בא ומצאו בכגרים ירקרק ובכגרים אדמדם משהסגירו בכגרים
ירקרק ובכגרים אדמדם ובסוף שבוע בא ומצאו כחצי גרים ירקרק וכחצי גרים אדמדם

8 י' י' | 16 בס | 25 י"א ב' | 34 י"א ד'

2 דק < | 3/2 נולד לו שער צהוב דק < | 7/8 שתי שערות . . בזקן < | 11 לא שהעלו | 17 והקרחת < ב | 18 כל < ב | 19 מקיפא | 26 משום ר' שמעון < | 32 אין < | 32/33 וכל הבתים . . . בנגעים < | 33 והעורות בין . . אדם בין . . שמים |

1 נותן לו שבוע שני ור' יהודה אומר יראה כתחלה הסגירו בכגרים ירקרק וכגרים
אדמדם ובסוף שבוע בא ומצאו בכסלע ירקרק ובכסלע אדמדם הרי זה ישרף ר'
יהודה אומר יראה כתחלה: [6]הבא כולו נגע יסגיר עמד בו שבוע אחד נותן לו שבוע
שני עמד בו שני שבועות לפטור אחר יפטור עמד בו שני שבועות או שכנס ועשה בסוף
5 שבוע הרי זה ישרוף את כולו נגע ובסוף שבוע פרחה בכולה ה"ז ישרוף את כולה כהה
כתחילה למראה שלישי יכבס ויסגיר למראה שני ר' ישמעאל אומר יכבס ויסגיר וחכמ'
אומ' אין נזקק לי הכהן ובסוף שבוע ראשונה למראה שני יכבס ויסגיר בסוף שבוע שני
למראה שני קורעו וצריך מטלית ר' נחמיה אומר אין צריך מטלית חוזר לכהיון טהור חוזר
לנגע בין מראיו ובין שאינו מראיו הרי זה ישרף ומטלית עצמה טעונה שרפה הפוכה בסוף
10 שבוע ראשון ובסוף שבוע שני ובסוף שבוע שלישי מכבסו והוא טהור חזר כהיון חוזר
לנגע בין מראיו בין שאינו מראיו יראה כתחלה: [7]הטולא מן הטהור במוסגר הנראה
נגע בבגד מציל על המטלית פשה מן הבגד למטלית זה וזה ישרפו נראה במטלית
בגד הראשון שורף את הבגד ומטלית תשמש את עצמה בסימנין: [8]הטולא מן
המוסגר בטהור ונראת נגע בבגד שורף את המטלית פשה מן הבגד למטלית
15 זה וזה ישרפו נראה במטלית בגד הראשון ישרף והמטלית תשמש את עצמה
בסימנין וטעונין שרפה באחרונה: [9]שני בגדים המוסגרין שנטל מטלית מזה וטלא
על זה מטלית מזה וטלא על זה ונראה נגע באחד מהן הוא ומטליתו ישרף נראה
באחד מן המטלית כולן ישרפו: [10]קיטי שיש בה פסיפסין צבועין ולבנים פוסין מזה
לזה ור' נחמי' אומר לעולם אין מטמא בנגעים עד שיהא בלבן שלה שלש על
20 שלש חליצין שבבקעת מצטרפון זה עם זה ופושין מזה לזה: [11]שני דפי חלוק
מצטרפין זה עם זה ופושין מזה לזה אמר ר' נחמיה במה דברים אמורים בזמן שהם
על גבי קורים אבל פצען תפרן ועשאן אחד אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין
מזה לזה והמסכת הפרוסה הרי זו מצטרפת ר' שמעון אומר אם היתה מקופלת
ומונחת או שהיתה רצופה בכרים ובכסתות מצטרפות ואם לאו אין מצטרפת:
25 [12]שתי כל זמן שהוא עתיד לארוג חבור לאריג גמר מלארוג אינו מטמא אלא שהוא
עתיד לפצע: [13]בגד שנראה בו נגע ועשאו שתי ועשאו בגד יראה כתחלה נראה
נגע בנימין הסדין טהור פשח מן הנימין לנימין הסדין טמא בסדין טהורות וכשהוא
שורף את הבגד שורף את הנימין עמו וזהו כללו של דבר כל המטמא במת מטמא
בנגעים וחומר בטומאת מת מטומאת נגעים שהכל מטמא במת ואין הכל מטמא
30 בנגעים חבורין לטומאת מת ואין חיבורין לטומאת נגעים חומר בנגעים שהנגעים
מטמאים בעצים ובאבנים ובעפר ובשתי ובערב מה שאינו כן בטומאת המת: [14]בגד
שנראה בו נגע בראשו אחד ובסוף שבוע נראה בצד השני טמא משום פסיון ונעורת
פושה מצד זה לצד זה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר המת ותורמל שנראה
בהן נגע מושיבן כדרכן ורואה את נגען ר' אליעזר בן יעקב אומר הבורסין והברתסין
35 והפירמליאות והחמולות והלבדין והסנסון והכרים והכסתות אין מצטרפין בנגעים עד
שיראו באריג ובמוכין: [15]בגד המוסגר שצבעו או שמכרו לגוי טהור ר' אלעזר בר'

3 י״א ז׳ | 11 י״א ו׳ | 18 י״א ז׳ | 26 י״א ו׳ י״א | 36 י״א י״ב |

3 הנראין ב | 3 כולו] כלי | 4 שני < | 4 שנכנס | 5/8 פרחה הרי זה שורף כתחלה למראה שני ר' ישמעאל אומר יכבוס ויסגור בסוף שבוע שני למראה שני קורעו | 8 וצריך > לו | 9/11 הרי זה . . . שאינו מראיו < | 12 על] מן | 13 בגד הראשון שורף את] הראי משרף את | 13 את < | 14 נגע < | 16 שנפל | 16 מזה < | 17 נראה < ב | 18 קיטי] חיטי | 18 פוסק | 19 מטמא < | 20 שבפקע' | 22 קורה | 23 מקולפת ב | 24 ובכסתות < | 25 חבור לאריג < | 25 מטמא < ב | 26 ועשאו בגד < | 26 וראה מתחלה | 27 בנימין] בימין | 29 הכל < | 31 מטמאים] נוגעים | 32 בצד] בתוך | 32 ובעורות | 35 והפימלאוש | 35 מצטרפין] מטמאין |

1 שמעון אומר הרי הוא כהסגירו בגד המוסגר שקיצעו ועשאו מטלית שהן פחותות
משלש על שלש והיתה בהן אחת שיש בה שלש על שלש ונראה נגע בזו שהיא
שלש היא טמאה בלבד ור' אלעזר בר' שמעון אומר כולן ישרפו:
ו [1]בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות למה נכתב אלא לומר לך דרוש
5 וקבל שכר ר' אלעזר בר' שמעון אומר מקום היה בתחום עזה והיו קורין אותו חורבתה
סגירתה ר' שמעון בן יהודה אומר איש כפר עכום מקום היה בגליל שהיו מציינין
אותו שהיו אומרים אבנים מנוגעות היה בו וירושלם אינה מטמאה בנגעים אמר ר'
יהודה אני לא שמעתי אלא בבית המקדש בלבד: [2]אין מודדין הימנה ולחלל אין
מביאין עגלה ערופה ואינה נעשית עיר הנדחת ר' נתן אומר אף אין בה משום בן
10 סורר ומורה שנ' והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו פרט לירושלם
לידוע שהוא של ישראל אין מולינין בה את המת ואין מעמידין בתוכה עצמות אדם
ואין משכירין בתוכה בתים ואין נותנין בתוכה מקום לגר תושב ואין מקימין בה
קברות חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו שם מימות הנביאים
הראשונים ואינה לא ניטעת ולא נזרעת ולא נחרשת ואין מקימין בה אשפתות ואין
15 מקימין בה אילנות חוץ מגנת ורדין שהיתה שם מימות נביאים הראשונים ואין
מקיימין בה אשפתות מפני טומאה ואין מוציאין הימנה זיזין וגזוזטראות לרשות הרבים
מפני אוהל הטומאה: [3]בית הכנסת ובית האשה ובית השותפין הרי אלו מטמאין
בנגעים בית העגיל העשוי כשובך אין מטמאין בנגעים דיגין טריגין פנטיגין אין
מטמאין בנגעים: [4]בית שהיה בנוי על ארבע קורות אין מטמאין בנגעים על ארבעה
20 עמודים מטמאים בנגעים בית שהוא בנוי מלמטה סלע ומלמעלה בניין מלמטה אבנים
ומלמעלה לבנים מטמאין בנגעים בית שבים אין מטמא בנגעים בית שצדו אחד
גוי וצדו אחד ישראל צדו אחד בארץ וצדו אחת בחוצה לארץ אין מטמאין בנגעים
הבית שבספינה אין מטמאין בנגעים: [5]עצים כדי ליתן תחת השקוף ר' יהודה אומר
כדי לעשות סנדל לאחורי השקוף עפר כדי ליתן בין פצים לחברו ובין אבן לחברתה
25 וכמה הוא שיעור אבנים משוי שנים דברי ר' ר' שמעון בן אלעזר אומר היציע והאבום
והמגירה אין מטמאין בנגעים ואין מצטרפין עם הנגעים ואין הנגע פושה לתוכו
וכשהוא נותץ את הבית אין נותצין אותו: [6]העצים והאבנים והעפר מטמאין בנגעים
מצטרפין עם הנגעים והנגע פושה לתוכן וכשהן נותצין את הבית ניתצין עמו:
[7]כיצד ראיית הנגע ספק יש בו כשני גריסין ספק אין בו ספק ירקרק שבירוקין
30 ואדמדם שבאדומים היה בא אצל הכהן והכהן אומר ואמר לו צא ופשפש בעצמך
וחוור בך שאין הנגעים באין אלא על לשון הרע ואין הצרעת בא אלא על גסי הרוח
ואין המקום דן את האדם אלא ברתיון הרי הן באין על ביתו חזר בו טעון חליצה
ואם לאו טעון נתיצה הרי הן באין על בגדיו חזר בו טעון קריעה ואם לאו טעון
שריפה הרי הן באין על גופו חזר בו חוזר ואם לאו בדד ישב מחוץ למחנה
35 מושבו ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר אף על גסות הרוח נגעין באין
שכן מצינו בעוזיהו: [8]היה קולף את העפר שבין אבן לחברתה ונראה לתוך הבית ר'
יוסי בר' יהודה אומר מקרקע הבית היה נוטל את העפר שלש אצבעות שנ' ואת הבית
יקציע מבית סביב וכן היה ר' יוסי בר' יהודה משום ר' אלעזר הכיהה בשני הולך

1 י״ב א׳ | 10 דברים כ״א כ׳ | 17 י״ב א׳ | 23 י״ב ד׳ | 29 י״ב ה׳ | 34 ויקרא י״ג מ״ו | 36 י״ב ו׳ | 37/38 ויק׳ י״ד מ״א |

1 שקצצו | 3 היא < | 3 כולן] כלים | 4 לך < | 8/9 אין מביאין < | 9 בן < | 10 לירושלם < | 11 מעמידין] צוברין | 14 לא . . ולא . . ולא < | 15 מקימין] מוציאין | 16 משום | 18 העגל | 18 דיגין טרגיה ופנטניז | 18/19 בית . . . בנגעים < | 25 אומר < (והפסק) | 27 נותן . . נותנין | 28 נותנין . . נותנין | 29 אין בו ירקרק | 30 והכהן אומר < | 32 ברתיון] ברתן |

לו קלפו וטעון צפרים: [9]בית שנראה נגע במזרחו חצצו ונראה במערבו נדון כבית
אחד חצצו ונראה במזרחו חזר ונראה במערבו נדון כשני בתים נראה נגע בין נסר
לכותל ובין יריעה לקורות אין נוקק לו סלקו הרי הוא כקמוט שנפשט וכבית סתרים
שנתגלה: [10]חומר בחליצה מבנתיצה ובנתיצה מבחליצה בחליצה אבן שבזוית בזמן
שהוא חולץ חולץ את כולה בזמן שהוא נותץ נותץ את שלו ומניח את של חברו
בנתיצה נותן את האבנים שיש בהן נגע ואת האבנים שאין בהן נגע ובחליצה אין
חולץ אלא אבנים שיש להן נגע הא מפני שיש בחליצה שאין בנתיצה ויש בנתיצה
שאין בחליצה הא מפני שיש בחליצה שאין בנתיצה ויש בנתיצה שאין בחליצה צריך
לומר בנתיצה: [11]אלו ואלו טמאין במגע ובמשא ואין מטמאות על גבי אבן מסמא
ומשתלחות חוץ לכל עיר למקום טמא ואף על פי שאין שם מקום טמא מקומו טמא:
[12]בית המוסגר שנשרו ממנו אבנים טהורות שנים בתים מוסגרין שנטל אבן מזה ובנה
בזה ונראה נגע באחת מהן היא טמאה בלבד ור' אלעזר בר' שמעון אומר אבנים כמטלית:

ז [1]הבא כולו נגע יסגיר עמד בו שבוע אחד וניתן לו שבוע שני עמד בו שני ז
שבועות או שכנס ופשה בסוף שבוע הרי זו חולץ את כולו נגע בסוף שבוע פרחה
בכולו הרי זה חולץ את כולן אין מחייבין אותו לבנות אחר תחתיו ולא עוד אלא אפילו
נראה בו נגע ברוח אחת הרי חולץ אותה הרוח אין מחייבין אותו לבנות אחרת
תחתיה אם בנאו ואחר כך נראה נגע יראה כתחלה אין הבית ניתץ אלא החוזר אחר
חליצה בלבד: [2]בית הנתוץ מציל על העצים ועל האבנים ועל העפר שהביא לו משבנאו
אבל אינו מציל לא על העצים ולא על האבנים ולא על העפר שנבנו עמו ר' יהודה אומר
מלבן הבנוי על גביו נותץ עמו אבניו עציו ועפריו מטמאין בכשרץ ר' אלעזר חסמא אומר
במשהן שריפתן מטמאין בביאה ור' שמעון מטהר: [3]המאהיל ידיו על האבן המנוגע
בין מלמעלה בין מלמטה טהור ר' שמעון מטמא ככר תרומה כרוך בסיב או בנייר
נתון על גבי אבן המנוגעת בין מלמעלה בין מלמטה טהור ר' שמעון מטמא המכנים
ידו לבית המנוגע ונגע בו מבפנים רבי מטמא ור' אלעזר בר' שמעון מטהר עד
שיכנים ראשו ורובו וכן היה ר' יהשע בן קרחה מטהר משום ר' אלעזר בן עוריה:
[4]בית המוסגר מטמא מתוכו והמוחלט מתוכו ומאחריו וזה וזה מטמאין בביאה ואבנים
שיש בהן נגע מטמאות מאחריהן בית שהוא מיסב על גבי בית המנוגע וכן האילן
שהוא מיסך על גבי בית המנוגע נכנס לחיצוון טהור ור' אליעזר אומר כזית ממנו
מטמא בביאה כולו אין הוא מטמא בביאה: [5]הטמא עובר תחת האילן והטהור
עומד טמא הטהור עומד תחת האילן והטמא עובר טהור ואם עמד טמא אבן מנוגעת
טהור חזרו אבנים מנוגעות תחת האילן טהור והותצו טמא שנאמר מושבו טמא:
[6]טלית טמאה שיש בה שלש על שלש ואין כזית והכנים רובה לבית טהור טמאתו
ור' נחמיה מטהר עד שיכנים את כולה וטהורה שהכנים ממנה שלש על שלש
לבית טמא ונטמא ר' נחמיה מטהר עד שיכנים רובה וטמאה שהכנים ממנה אפילו
כזית לבית טהור טמאתו: [7]המכנים ראשו ורובו לבית המנוגע טמא כלי חרס
שהכנים אוירו לבית המנוגע טמא הספסלין והקתדראות שהכנים רובן לבית
המנוגע טמאים: [8]מי שנכנס לבית המנוגע כליו מקופלין ומונחין על כתיפו וסנדליו

1 י"ג מ' | 8 י"ג נ' | 11 י"ג ה' | 13 י"ג ד' | 26 י"ג ד' | 29 י"ג ז' | 31 ויקרא י"ג מ"ו | 32 י"ג ח' | 37 י"ג ט' |

11 טהורות] שחורו' | 14 בסוף] בתוך | 19 אבל < | 20 חסמא < | 21 מביאה | 21 המנוגע < ב | 22/23 ככר . . . מטמא < ב | 25 ורובו] לתוכו | 26 מאחריו ומתוכו | 26 מטהר' | 27 אילן] איל | 28 מיסך] מוסב | 29 דין הוא ב | 30 עומד טמא] עובר תחת האילן טהור | 30 הטהור עומד] טמא עובר | 30 והטמא] והטהור ב וטהור ד | 30 טהור < | 34 טמא < |

וטבעתיו בקומצו הוא והן טמאין מיד שאם מלובש בהן טהורין עד שישהא בבדי
אכילת פרס: [9]היה עומד בפנים ופשט ידו לחוץ ונתן לו חברו סנדלו וטבעותיו
בקומצו הוא והן טמאין מיד שאם מלובש בהן טהור עד שישהא כדי אכילת פרס
היה עומד בחוץ וסנדליו ברגליו ופשט לפנים וטבעתו בידו ופשטן לפנים ר' יהודה
מטמא וחכמים אומרים עד שישהא כדי אכילת פרס אמרו לו לר' יהודה בזמן שכל
גופו טמא לא טימא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס בזמן שאין כל
גופו טמא לא יטמא מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס אמר להן ר' יהודה
מצינו שיפה כח הטמא להציל מכח הטהור להציל: [10]ישראל מקבלין טומאה ומצילין
בגדים בבית המנוגע והבהמה והגוים אין מקבלין טומאה ואין מצילין בגדים בבית
המנוגע וכמה הוא פרס חצי ככר משלש ולקב ושלשה שיעורין היה ר' שמעון אומר בה
בה שתי ידות מזון שתי סעודות שאמרו חכמים בערובי תחומין רביעי נקרא חצי פרס
לפסול את הגויה חציו נקרא פרס לאכול בבית המנוגע מסב ואוכלה בלפתן בבינונית
של כל אדם: [11]מצורע שנכנס לבית כל הכלים ששם הרי אלו טמאים מיד אמר ר'
יהודה במה דברים אמורים בזמן שנכנס ברשות לא נכנס ברשות כל הכלים שם
טהורים עד שישהה כדי הדלקת הנר נכנס לבית הכנסת עושין לו מחיצה נכנס
ראשון ויוצא אחרון: [12]כלים התלויין בכותל למעלה מעשרה טפחים טהורין דברי
ר' יהודה ר' שמעון אומר למעלה מארבע אמות ר' יוסי בר' יהודה אומר כלים הטמונין
בקרקע הבית למטה משלש אצבעות טהורין ר' יהודה אומר השידה ותיבה ומגדל
שבבית המנוגע אף על פי שהן מכוסין כלים שבתוכן טמאין הבור והדות שבבית
המנוגע אף על פי שנעולין כלים שבתוכן טהורין: [13]כל המציל בצמיד פתיל באוהל
המת מציל בצמיד פתיל בבית המנוגע כל המציל מכוסה באהל המת מציל מכוסה בבית
המנוגע ובית המנוגע כאוהל המת דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר כל המציל בצמיד פתיל
באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באוהל המת אפילו מגולה
בבית המנוגע טהורה ר' שמעון אומר כל המציל בצמיד פתיל באהל המת מציל בצמיד
פתיל בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באוהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע:
[14]חמור באדם שאין בבגדים ובבגדים שאין באדם שאדם סימן טומאה לטמא מתחלה
לטמא במחיה לטמא בפתוך בארבע מראות זו על גב זו וחייב בקרבן וטעון צפרין
מה שאין כן בבגדים חומר בבגדים שהעומד שני שבועות בבגדים טמא והפסיון הדחק
בבגדים טמא והפורח בבגדים טמא משתלח לכל עיר אדם אין משתלח אלא חוץ
לעיירות המוקפות חומה ואין להן טהרה מטומאתם הלוקח בגד מן הגוי יראה כתחלה
מה שאין כן באדם: [15]חמור באדם שאין בבתים ובבתים שאין באדם שבאדם סימן
טומאה לטמא כתחלה ולטמא בבגדים בארבע מראות זו על גבי זו ומטמא במחיה
ולטמא בפתוך ומטמא בארץ ובחוצה לארץ מה שאין כן בבתים חומר בבתים שהעומד
שלשה שבועות בבתים טמא והפסיון הרחוק בבתים טמא והפורח בבתים טמא ומשתלח
חוץ לכל עיר ואדם אין משתלח אלא חוץ לעיירות המוקפות חומה ואין להן טהרה
מטומאתן והלוקח בית מן הגוי יראה כתחלה מה שאין כן באדם: [16]חומר בבגדים
שאין בבתים ובבתים שאין בבגדים שהעומד שני שבועות בבגדים טמא והפושה

2 י"ג י' | 13 י"ג י"א | 16 י"ג י"ג | 20 סם | 26 סם |

2/3 היה . . . פרס < ב | 4 ופשט לפנים < | 4 בידו] באצבעו | 5 ר' יהודה | 5 שאין כל | 6 עד] כדי | 6/7 בזמן . . . פרס < | 7 להן] לו | 10 קב | 11 בעירובי תחומין] בעירוב | 13 מיד < ב | 14 נכנס כל | 17 יהודה] מאיר | 17 מארבע < | 18 יהודה < ב | 19 שהן מגולין | 19/20 טמאין . . . שבתוכן < | 21 פתיל < | 27 בפתוך < | 28 טמא < | 28 והדוח' | 29 בגדים | 29 והמשתלה | 32 בבגדים < | 32/33 במחיה . . חומר בבתים < | 34 והדוחק | 35 אלא < |

בבגדים ישרף מיד ומטמא בבגדים מטמא בשתי וערב מה שאין כן בבתים חומר 1
בבתים שבבתים נזקקה להן טומאה שלשה שבועות ומטמא צבועין וטעונין צפרין מה
שאין כן בבגדים:

ח [1] אין מצורע מטהר מצורע אחר אבל נשאל הוא על הטומאה ועל הטהרה ח
של עצמו והכל כשרין לטהר את המצורע ואפילו זב ואפילו טמא טמא מת וכשם 5
שמצוה לטהרן כך מצוה לטמאן וכהן שטמא מצוה לטהר שנ׳ לטהרו או לטמאו
בארץ ובחוצה לארץ: [2] אזוב הכשר לחטאת כשר למצורע הזה בו לחטאת כשר
למצורע ר׳ אליעזר אומר עץ ארז ואזוב ושני תולעת האמור בתורה שלא נעשתה
בהן מלאכה אמר ר׳ יהודה שבתי היית והלכתי אצל ר׳ טרפון בביתו אמר לי יהודה
בני תן לי סנדלי ונתתי לו פשט ידו לחלון ונתן לו הימנה מקל אמר לי בני בזו 10
טהרתי שלשה מצורעים ולמדתי בה שבע הלכות שהן של אברית וראשה טרוף ארכה
אמה ועבייה כרבוע כרע המטה חלוק אחד ושנים לארבעה מזין שונין ומשלשין
ומטהרין בפני הבית ושלא בפני הבית ומטהרין בגבולין: [3] היה מביא שתי צפרין
דרור ואלו הן הדרות בעיר ר׳ שמעון בן אלעזר אומר אלו הן הקיבלאות שחט אחת
מהן אל כלי חרס על מים חיים חפר וקברה בפניו אסורה בהנאה טבל והזה שבע 15
פעמים על אחת ידו של מצורע ויש אומרים על מצחו ואם הזה עליו מכל מקום יצא
וכן היה מזה על השקוף של בית מבחוץ ואם היה עליו דם מכל מקום יצא שלח וחזרה
אפילו חמש פעמים מותרת באכילה וכשרה לטהר במצורע אחר: [4] ר׳ יוסי הגלילי
אומר ריסי עיניו אין צריך לגלח גלח ושייר שתי שערות בגלחתו הראשונה שלחה
וחזרה וחזר וגלחו בתגלחתו שנייה לא עלתה אלא תגלחת ראשונה בלבד: [5] תגלחת 20
של מצורע טבילתו והזאתו מעכבין ושאר כל מעשיו אין מעכבין בו שחיטת צפריו
והזאתו ותגלחתו ביום ושאר כל מעשיו בין ביום ובין בלילה אלו באנשים ושאר כל
מעשיו בין באנשים בין בנשים אלו בכהנים ושאר כל מעשיו בין בכהנים בין בלוים:
[6] מצורע מותר בתשמיש המטה בימי גומרו ואסור בימי סופרו ר׳ יוסי בר׳ יהודה
אמר אם בימי סופרו אסור קל וחומר בימי גומרו אמר ר׳ חייא אמרתי לפני ר׳ 25
למדתנו רבינו שלא היה לו יותם לעוויהו אלא בימי חלוטו אמר לו אף אני כך אמרתי:
[7] שתי צפרים של מצורע שמתה אחד מהן או שברחה או שנעשית טרפה יקח זוג
לשנייה שחט אחת מהן ונמצאת שנייה דרור או שנמצאת טרפה שניהם מותרות
ויביא כבתחלה שחטה ומתה חברתה או שנעשית טרפה שתיהן אסורות ויביא שתים
כתחלה: [8] שחטה בלא עץ ארז ואזוב ושני תולעת ר׳ יעקב אומר הואיל ונשחטה 30
שלא כתקנה מותרת באכילה ר׳ שמעון אומר הואיל ונשחטה שלא כמצותה אסורה
בהנאה: [9] מצורע טובל בלשכת המצורעים ובא עומד בשער ניקנור ר׳ יהודה אומר
לא היה צריך טבילה שכבר טבל מבערב אמרו לו לא מן השם הוא זה אלא כל
הנכנס לעזרה דרך שערי ניקנור היה טובל באותה לשכה ומביא אשמו ולוגו בידו
ומעמידו בשער ניקנור והכהן עומד מבפנים ומצורע מבחוץ ומצורע מניח ידו תחת 35
ידו של כבש והכהן מניח ידו על מצורע ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וסומך שתי
ידיו עליו ונכנס ושוחט בצפון: [10] כל הסמיכות שבמקדש תכף שחיטה חוץ מזו

6 ויקרא י״ג נ״ט | 7 יו״ד ה׳ | 8 ויקרא י״ד ד׳ | 13 יו״ד ס׳ | 18 יו״ד ב׳ | 20 יו״ד ד׳ | 24 יו״ד ב׳ | 27 יו״ד ב׳ | 30 יו״ד ו׳ ה׳ | 32 יו״ד ח׳ | 37 יו״ד ח׳; זבחים ל״ג, ל׳ |

2 טומאה < | 5 זב ואפילו טמא < | 9 שבת | 10 פשט . . . לו < | 11 שלא בריה ב | 12 ועבייה אמה ברבוע | 12 שנים ומשלשה | 14 המקובלאות | 15 וקבר . . . אסור | 18 אפילו < שש | 19/20 שלחה וחזרה < | 21 מצורע] מצוה | 23 בין מעשיו < | 26 אם] אף | 26 רבינו] ר׳ | 28 טרפה < וקח זו לשנייה | 29 ויביא < שתים | 29/30 שחטה . . . כתחלה < ב | 31 באכילה < |

1 שהיתה בשער ניקנור כל הסמיכות שבמקדש היו לצפונו של מזבח חוץ מזו שהיתה
בשערי ניקנור שלא יכול ליכנס בעזרה עד שיזרוק עליו מדם] חטאתו ואשמו בין
שהקדים חטאתו לעולתו ועולתו לחטאתו מה שעשוי עשוי הקדים עולתו לאשמו ועלו
לגבי המזבח וטעונין נסכים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה הקדים חטאתו לאשמו
5 תעובר צורתו ויוצא לבית השרפה:

ט ט [1] אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות ועלה
לגבי המזבח טעון נסכים ויעלה לגבי המזבח אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה
וצריך להביא אשם אחר להכשירו: [2] שחטו חוץ לזמנו וחוץ למקומו תעובר צורתו
ויצא לבית השרפה היו שני כהנים מקבלין את דמו אחד בכלי ואחד ביד זה שקבל
10 בכלי מקבל תחלה וזה שקבל ביד מקבל אחריו ואם שנה כשר זה שקבל בכלי
מקבל בימין וזה שקבל ביד מקבל בשמאל ואם שינה פסול זה שקבל בכלי בא
וזורקו על גבי המזבח וזה שקבל ביד בא לו אצל מצורע אם שינה פסול נשפך של
יד לא יתן משל כלי ושל כלי לא יתן משל יד אם משל יד ואם יש דם הנפש בכום
אחד יחזור ויקבל כשר: [3] הקדים מתן בוהנות זו לזו יחזור ויתן על גבי בוהנות כסדרן
15 שיירי הדם שביד היה שופכן לאמה היה מערה מן הלוג ויוצא אצל מצורע מקום
שהוא נותן את הדם שם הוא נותן את השמן שנ׳ על מקום דם האשם ואף על
פי שנשתנה הדם נותן על מקומו וכשר: [4] ועד מתי מועלין עד שיתן מתנתיו ר׳
שמעון אומר עד שיזה הזאותיו הקדים מתן שמן לדם ימלאנו ויחזור ויתן מן השמן
אחר מתן הדם הקדים מתן בהונות לשבע נשפך הלוג יביא לוג אחר ויתחיל כתחילה
20 על גבי בהונות אחר מתן שבע הקדים מתן בהונות זו לזו יחזור ויתן על גבי בהונות
כסדרן: [5] שירי השמן שבלוג נאכל לזכרי כהונה ושביד נותנו על ראש המיטהר
ובפר חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו משיצק יביא אחר כתחילה דברי ר׳ יעקב ר׳
שמעון אומר אף משיצק ימלאנו ואם משהזה חסר הלוג הכל מודים שיביא אחר
כתחילה: [6] נתן מקצת המתנות בפנים ונשפך הלוג יביא אחר ויתחיל כתחילה בפנים
25 ר׳ אלעזר ור׳ שמעון אומרים ממקום שפסק גמר את המתנות בפנים נתן מקצת
מתנות על גבי בהונות ונשפך יביא אחר ויתחיל כתחילה על גבי בהונות ור׳ אלעזר
ור׳ שמעון אומרים ממקום שפסק וכולן אין נאכלין חוץ מן האחרון שהוא נאכל ור׳
אלעזר בר׳ שמעון אומר כולן היו נאכלין: [7] מצורע שנתנגע וחזר ונתנגע מביא קרבן
אחד על הכל הביא צפריו ונתנגע הביא צפריו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד
30 דברי ר׳ אלעזר וחכמ׳ או׳ קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונתנגע
הביא אשמו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד ר׳ שמעון אומר קרבן אחד על
הכל עד שיביא חטאתו הביא חטאתו ונתנגע מביא קרבן על
כל אחד ואחד: [8] מצורע שהביא קרבנו עני והעשיר יגמור בעני עשיר והעני יגמור
בעשיר הכל הולך אחר חטאת דברי ר׳ שמעון ר׳ יהודה אומר אחר אשם אבל יולדת
35 שהביאה קרבנה ענייה והעשירה תגמור בעשירה שלא ממין שהיא מביאה חטאת
היא מביאה עולתה: [9] שני מצורעים שנתערבו עולתיהן זה נותן שלו לזה וזה נותן
שלו לזה נתערבו פרידיהן זה נותן שלו לזה וזה נותן שלו לזה נתערבו לוגיהן זה
נותן שלו לזה וזה נותן שלו לזה ואם היזה משניהן על אחד מהן יוצא נתערבו
אשמותיהן זה ישחוט לשום משהו וזה ישחוט לשום משהו ומזה ומיזה על שניהן

6 מנחות ה׳ | 9 י״ד ח׳ | 16 ויקרא י״ד כ״ח | 17 יו״ד י׳ | 33 יו״ד י״א | 36 י״ד י״ג |

2 בין] כיון | 10 בכלי < מקבל תחלה וזה שקבל ביד מקבל אחריו | 12 ביד < | 13 מן בכום עד 630_{36} < ד (ונדפס שם חסר עלה מן הספר שהועתק ממנו הספר אשר אני מעתיק לקמן פרה א׳ ושלש מן אילים ממנו ושאר מן פרק א׳ דפרה נדפס לנגעים ומסכת פרה מתחלת עם פ׳ ב׳) |

1 נתערבו חטאתיהן זה תשחט לשום מה שהוא וזה תשחט לשום מה שהוא מתה אחת
מן החטאות יביא חטאת בשותפות ויתנה עליה ותיאכל מת אחד מן המצורעין
שתיהן ימותו ויביאו שתיים כתחלה נורק דם של אחת מהן ומת אחד מן המצורעין זה
שאלו אנשי אלכסנדריא את ר' יהשע ואמר להן להביא חטאת בהמה אינו יכול
5 שאין חטאת בהמה באה אלא על הספק וחטאת העוף אינו יכול שהעשיר שהביא
קרבנו עני לא יצא הא כיצד הוא עושה יכתוב נכסיו לאחר ויביא קרבן עני ונמצא
העני מביא חטאת העוף אמר להן ר' יהשע עכשיו שאלתם דבר של חכמה:

סליק פירקא וסליק מסכת נגעים

10

פרה.

א [1]פר בן עשרים וארבעה חודש ויום אחד הרי זה פר שלם ור' אלעזר אומר א
15 נותנים לו שלשים יום אחר עשרים וארבעה חודש שכל מקום שנ' פר בן בקר בן
שתי שנים פר סתם בן שלש שנים ועד בן חמש שנים ר' יוסי הגלילי אומר פרים
בני שתים שנ' ופר שני בן בקר תקח לחטאת אמרו לו איני אומר שני אלא שני
לראשון מה הראשון לא נאכל אף שני לא נאכל אמר ר' שמעון חטאת למה הוא
דומה לפרקליט שנכנס לרצות רצה פרקליט ונכנס הדורון: [2]רבי אומר מה תלמוד
20 לומר ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם ללמד שהם שנים הרי כבר נאמר
ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה יכול תקדים עולה לחטאת בכל מעשה
תלמוד לומר ופר שני בן בקר תקח לחטאת או פר שני בן בקר תקח לחטאת יכל
תקדים עולה לחטאת בכל מעשה תלמוד לומר ועשה את האחד חטאת ואת האחד
עולה לי"י הא כיצד דם חטאת קודם את דם העולה מפני שהוא מרצה איברי עולה
25 קודמין את אימורי חטאת מפני שהן כליל לאישים: [3]ר' שמעון אומר מה תלמוד
לומר ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם ללמד שהם שניים הרי כבר נאמר את
האחד חטאת ואת האחד עולה לי"י אם כן למה נאמר ופר שני בן בקר תקח
לחטאת יכול נאכלה חטאת הלויים תלמוד לומר שני שני לעולה מה עולה לא נאכלה
אף חטאת לא נאכלה: [4]כיוצא בו אמר ר' יוסי הבאים מהשבי הגולה הקריבו
30 עולות לאלהי ישראל פרים שנים עשר על כל ישראל אילים תשעים
ותשעה כבשים שבעים ושבעה וצפירי חטאת שנים עשר הכל עולה
לי"י אפשר שהחטאת עולה אלא מה עולה לא נאכלה אף חטאת לא נאכלה וכן
היה ר' יהודה אומר על עבודה זרה הביאום: [5]ר' שמעון אומר כל מקום שנ' בתורה
עגל סתם בן שנה ועגל וכבש בני שנה בן בקר בן שתי שנים שנ' קח לך עגל
35 בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים לשנים ותמימים מכל מום ר'
יוסי אומר שלש כפרות מן פרים ושלש מן אילים ושלש מן שעירים ושלש מן פרים
פר הבא על כל המצות ופר יום הכפורים ועגלה ערופה שלש מן אילים אשם ודאי
ואשם תלוי וכבשה של יחיד שלש מן שעירים שעירי הרגלים שעיר של יום הכפורים
ושעיר של נשיא: [6]כבשים בני שנה האמורין בתורה שלש מאות וששים וחמשה
40 כנגד ימות החמה דברי ר' וחכמים אומרים מאחד בניסן לאחד מניסן מתשעה באב

4 נדה ע' | 14 ה' ב' | 15 במדבר ט"ו כ"ד, כ"ט ב' ח' | 17 במדבר ח' ח' | 20 שם ח' י"ב | 29 עזרא ח' ל"ה | 34/35 ויקרא ט' ב' | 39 ה' ג' |

29 מהשבי > בני פ | 31 ותשעה] וששה פ | 31 צפירי פ |

1 לתשעה באב ונתעברה שנה נתעברה לו: [7]שנה האמורה בבתי ערי חומה ושתים
שבשדי אחוזה ושש שבעבד עברי ושאר כל השנים של בן ושל בת כולן מיום ליום
של עולת חובה יחיד כשרות מיום שלשים והלאה ואף ביום שלשים ואם הקריבו
ביום השמיני כשרות: [8]ר' אלעזר אומר הפסח אינו כשר אלא מיום שלשים והלאה
5 זה הכלל שאמר ר' אלעזר כל שנאמר בו בן שנה כשר מיום שנכנס והלאה ואם
הקריבן ביום השמיני כשר בכור שנולד בו מום שוחטו ואוכלו ואפילו בן יומו:
ב ב (א) [1]ר' אליעזר אומר אין ניקחת מן הגויים אמרו לו מעשה ולקחוה מבין
הגויים בצידן ודומא היתה נקראת ר' יהודה אומר משמרין אותה שלא לעבוד בה
כל עבודה אמרו לו אם בן אין לדבר סוף הרי היא בחזקתה כשרה ר' מאיר אומר
10 פרה שגלגלי עיניה שחורין אם אין פרה אחרת כיוצא בה פסולה: [2]ניטלו קרניים
וטלפיים והזכר עמהן פסולה יוצא דופן פסולה ור' שמעון מכשיר אתנן ומחיר פסולה
ור' אליעזר מכשיר שנ' לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית י"י אלהיך
אין זו ביאה לבית: [3]כל עבודות שחייבין עליהן במוקדשין פסולה בפרה הכניסה
לרבקה ודשה עם אמה כשרה ואם בשביל שתניק ותדוש פסולה זה הכלל כל שלצורכה
15 כשרה לצורך אחר פסולה: [4]העול פוסל לעבודה ושלא לעבודה נפדות על כל פסול
מתה תפדה שחטה תפדה מצא אחרת נאה הימנה תפדה שחטה על גבי מערכתה
אינה ניפדית עולמית אם מתרומת הלשכה היתה באה דמיה נופלין לתרומת הלשכה:
[5]חומר בפרה שאין במוקדשין ובמוקדשין שאין בפרה שהעגלה שנים פוסלות בה
ועבודה פוסלת בה מה שאין כן במוקדשין חומר במוקדשין שהמוקדשין אין נפדין
20 אלא על מום קבוע ואין יוצאין לחולין לגוז ולעבוד והגוזז והעובד בהן הרי הוא לוקה
את הארבעים מה שאין כן בעגלה: [6]חומר בפרה שאין בעגלה ובעגלה שאין בפרה
שהפרה אינה כשרה אלא אדומה ומומין פוסלין בה ושעשה עמה מלאכה פסולה מה
שאין כן בעגלה חומר בעגלה שהעגלה שנים פוסלות בה מה שאין כן בפרה: [7]היו
בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת פסולה בתוך שתי גומות כשרה
25 ר' יהודה אומר אפילו בתוך שתי גומות והן מוכיחות זו את זו פסולה היו בה שתי
שערות עיקרן מאדים וראשן משחיר ר' יוסי בן המשולם אומר מספר את העליון
ואינו חושש משום גוזז:
ג ג (ב) [1]מה בין כהן השורף את הפרה לכהן של יום הכפורים כהן של יום
הכפורים הפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו כהן השורף את הפרה הפרשתו
30 בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו חוץ מן המסייעין אותו מפני שהוא מוזה:
[2]חצרות היו בנויות בירושלם על גבי הסלע ותחתיהן חלל מפני קבר התהום ומביאין
נשים מעוברות ויולדות שם ומגדלות שם בניהן עד שיהיו בני שמונה עשרה שנה
ומביאין שורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין על גביהן ר' יהודה אומר שוורים
שכריסן רהבה כדי שלא יהו יוצאות רגלי התינוקות ומטמאות בקבר התהום והכל
35 שוין שהתינוקות צריכות טבילה: [3]אמרו לפני ר' עקיבה משום ר' ישמעאל כוסות
של אבן היו תלויות בקרני שוורים כיון ששוורים שחו לשתות נתמלאו הכוסות אמר
להם אל תתנו מקום למינין לרדד אחריכם: [4]באו לשער היוצא מעזרת נשים לחיל

1 ערכין י"ח | 7 ב' ה' ע' לעיל 469_5 | 10 ב' ג' | 12 דברים כ"ג י"ט | 13 ב' ג' | 15 ב' ד' | 21 ב' ה' | 28 ג' ה' | 31 ג' ב' | 33 ג' ג' |

1 אם נתעברה לו שנה נתעברה | 3 ועולות | 3 ליחיד | 4 כשרות > | 4 ר' אליעזר | 4 אלא > | 5 שאמר > משום | 5 בן > | 6 מיום | 18 היתה נקראת] שמו | 8 משערין | 13 נכנסה | 14/15 כשרה . . . פסולה > | 18 שאין בעגלה | 20 לחולין > | 21 חומר > ב | 23 שהעגלה > | 25/26 בתוך . . . וראשן > | 26 השחר | 29/30 כהן . . . בו > ב | 35 שהתינות | 35 אמר לפניו ר' יעקב | 35 משום ר' ישמעאל > | 36 של אבן > | 36 נתמלאו הכוסות] מתמלאין | 37 למינין > | 37 לרדף |

וקליליות של אבן היו קבועין בכותל מעלות של עזרת נשים וכסייהן של אבן נראין לחול
ובתוכן אפר מכל פרה ופרה שהיו שורפין שנ׳ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת
למי נדה חטאת היא: [5]מכה את הזכר נרתע לאחריו ואפר נשלך נוטל ומקדש ומזה
שמשפך מעשים אלו עשו כשעלו מן הגולה דברי ר׳ יהודה ר׳ שמעון אומר עפרן
ירד עמהן לבבל ועלה אמרו לו והלא נטמא בארץ העמים אמר להם לא גזרו
טומאה בארץ העמים אלא לאחר שעלו מן הגולה: [6]ר׳ ישמעאל בן פיאבי הורה
שתיים אחת בטבול יום ואחת במערבי שמש זו שנעשת בטבול יום היום היו דנין
עמו ועליהן אמר׳ לו מעשר נאכל בטבול יום ותרומה נאכלת במערבי של שמש
מעשר שנאכל בטבול יום כל שכן הוסיפו לו קדושה קדשי קדשים נאכלין לפנים
מן הקלעים וקדשים קלים חוץ לקלעים קדשים קלים שנאכלין חוץ לקלעים כל שכן
הוסיפו להן קדושה קדשי קדשים נאכלין ליום אחד וקדשים קלים לשלשה ימים קדשים
קלים שנאכלין לשלשה ימים כל שכן הוסיפו להן קדושה אמרו לו אם מקיימין אנו
אותה מוציאין אנו שם רע על הראשונים שהיו אומרים טמאות היו גזרו עליה ושפכה
וחוזר ועשה אחרת בטבול יום: [7]כבש היו עושין מהר הבית להר המשחה כיפין על
גבי כיפין וכיפה כנגד האוטם מפני קבר התהום ר׳ אליעזר אומר לא היה שם כבש
אלא עמודים של שיש היו קבועין וכלונסאות של ארז על גביהן והפרה לא היתה
צריכה לצאת בכבש ומטמאין היו הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו
אומרים במעורבי השמש נעשית: [8]ומעשה בצדוקי אחד שהעריב שמשו ובא לשרוף
את הפרה וידע בו רבן יוחנן בן זכאי ובא וסמך שתי ידיו עליו ואמר לו אישי כהן
גדול מה נאה אתה להיות כהן גדול רד טבול אחד ירד וטבל ועלה אחרי שעלה
צרם לו באזנו אמר לו בן זכאי לכשאפנה לך אמר לו כשתפנה לא שהה שלשה
ימים עד שנתנוהו בקבר בא אביו לפני רבן יוחנן בן זכאי אמר לו נפנה בני: [9]מקום
גיתה ומערכתה ובית הטבילה היו חלולין מפני קבר התהום כפתוה בחבל של מגג
ונתנוהו על גבי המערכה ויש אומרים מיכני היתה עולה ר׳ אלעזר בן יעקב אומר
כבש עושין לה שהיתה עולה בה ראשה בדרום ופניה במערב: [10]כיצד היה עושה
שוחט בימינו ומקבל בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול ר׳ יהודה אומר
בימינו היה שוחט ונותן את הסכין לפניו או לזה שעומד בצדו ומקבל בימינו ונותן
בשמאלו ומזה באצבעו הימנית ואם שינה פסול נתן בידו כשהוא מזה בין חוץ לגתה
בין חוץ למערכתה פסול ר׳ אליעזר בן יעקב אומר חוץ לגיתה פסולה חוץ למערכתה
לא יחזיר ואם החזיר כשר ואם הוציא הדם שבידו והחזירו כשר: [11]פקע מעורה
ומשערה ומבשרה חוץ לגיתה יחזיר ואם לא החזיר פסול חוץ למערכתה הרי זה
מרבה עליו עצים ושורפו במקומו ר׳ אלעזר אומר כזית מעכבה פחות מכזית אין
מעכבה: [12]פקע מקרנה ומטלפה ומפרסה אין צריך להחזיר שאין זבח שאין
מעכבת בחייה אין מעכבת בשרפתה ר׳ אלעזר בר׳ צדוק מוסיף השליך והשליך
והם אמרו לו הן והן והן שלש פעמים על כל דבר ודבר בין שקרעה ביד בין שקרעה
בסכין ובין שנקרעה מאיליה ובין שהשליך לתוך גופה ובין שהשליך לתוך שרפתה
ובין שהשליך שלשתן כאחד שלשתן זה אחר זה כשרה נתנן עד שלא יצאתה האור

2 במלבר י"ט ט׳ | 3 ג׳ ג׳ | 6 ג׳ ה׳ | 14 ג׳ ו׳ | 18 ג׳ ח׳ | 22 ג׳ ט׳ | 30 סס | 33 ע׳ לעיל 528_{31} |

1 וקלולי | 3 מי ב | 5 ירדה מהן | 6 ר׳ ישמעאל אומר הורה בן | 7 שתיים < | 8 ועליהן] על זה |
8 נאכלת < | 8 של < ב | 9/12 כל שכן . . . קדושה] היו דנין לאכול שכן הוסיפו לו קדושה קדשי קדשים
נאכל ליום אחד וקדשים קלים לשני ימים הוסיפו להם קדושה | 18 בצדוקי < | 20 רד < | 20 טבול > יום |
22 בנו < | 22 ממקום (וליכא הפסק) | 23 ובית . . . חלולין] ובעשרה חליין | 24 מוכני | 27 לפניו < |
29 פסול < | 32 עצים < | 32/34 ר׳ אלעזר . . . בשרפתה < ב | 34 פחות] פסול ב ד | 34 צדוק]
שמעון ב | 36/37 לתוך . . . כאחד < |

ברובה או משנעשית אפר פסולה: [13]נטל עצם או שחור וקדש בו הרי זה לא עשאה
כלום אם יש עליו אבק כל שהוא אם מגופה כותשו ומקדש בו כשר: [14]וחולקין
אותו לשלשה חלקים אחד נתן בחייל ואחד נותן בהר המשחה אחד מתחלק לכל
המשמרות זה שמתחלק לכל המשמרות היו ישראל מזין הימנו זה שנתן בהר המשחה
היו כהנים מקדשין זה שנותן בחיל היו משמרין שנ׳ לעדת בני ישראל למשמרת:

ד (ג) [1]פרה אינה נפסלת בלינה ואפילו שחטה היום ושרפה למחר הרי זו
כשרה הזה בלילה הזאתו פסולה ואפילו כולן ביום ואחת בלילה הזאתו פסולה הזה
בכלי הזאתו פסולה ואפילו כולן ביד ואחת בכלי הזאתו פסולה הזה בשמאל הזאתו
פסולה ואפילו כולן בימין ואחת בשמאל הזאתו פסולה: [2]הזו שבעה כהנים כאחד
הזאתן פסולה זה אחר זה הזאתו כשרה הזאות שבפרה שהיזן שלא לשמן או
שאינן מכוונת או שחיסר אחת מהן או שטבל אחת והזה שתיים והזה אחת
הרי אלו פסולות: [3]שמונה מתוך שבעה אם הוא כהן שעשה עמה מלאכה פסולה
ואם כהן אחר כשרה שרפה אונן ומחוסר כפרה כשרה ר׳ יוסף הבבלי אומר אונן
כשרה מחוסר כפרה פסולה: [4]שרפה שלא רחוץ ידים ורגלים פסולה ור׳ אלעזר
ור׳ שמעון מכשירין שנ׳ בבואם אל אוהל מועד ירחצו מים ולא ימותו הא אין
קידוש ידים ורגלים אלא לפנים: [5]ר׳ יוסי הגלילי אומר עולות שהקריבו אבותינו על
הר סיני אין בהם הפשט ונתוח שאין הפשט וניתוח אלא מתמן תורה ואילך:
[6]שריפת פרה והזאותיה בכהן גדול ושאר כל מעשיה בכהן הדיוט שנ׳ ונתתם
אותה אל אלעזר הכהן אותה באלעזר שהוא סגן ושאר כל הפרות בכהן הדיוט
דברי ר׳ מאיר ר׳ יוסי בר׳ יהודה ור׳ שמעון ור׳ אלעזר בן יעקב אומרים אותה באלעזר
שהוא סגן ושאר כל הפרות אפילו בכהן גדול מצותה בארבעה בגדי לבן של כהן
הדיוט עשאה בבגדי זהב ובבגדי חול פסולה: [7]שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן
זכאי פרה במה נעשית אמר להם בבגדי זהב אמרו לו למדתנו בבגדי לבן אמר להם
יפה אמרתם ומעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחתי וכששמעו אזני על אחת כמה
וכמה לא שלא היה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים ויש אומרים הלל הזקן
שאלו לא שלא היה יודע אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים שהיה ר׳ יהשע
אומר השונה ואינו עמל כאיש זורע ולא קוצר הלמד תורה ושכח דומה לאשה היולדת
וקוברת ר׳ עקיבא או׳ זמר בי תדירה זמר: [8]אין שורפין שתי פרות בגת אחת משנעשת
אפר מביא אחרת שירף על גבה ואינו חושש שרפה שני חצאין זו אחר זו אמר ר׳
אומר אני בזו שהיא כשרה: [9]פרה שאירע בה פסול לפני פסולה מטמא בגדים
אחר פסולה אינו מטמא בגדים ר׳ שמעון אומר בין לפני פסולה בין לאחר פסולה
אין מטמא בגדים מפני שהיא נידונת על שם סופה אמר ר׳ שמעון מצאתי חנינא
בן גמליאל בצדון ואמר לי פרה שאירע בה פסול מהו אמרתי לו לפני פסולה מטמא
בגדים אחר פסולה אין מטמא בגדים אמר לי והלא משמך אמר לי ר׳ אלעזר בין
לפני פסולה בין לאחר פסולה מטמא בגדים מפני שהיא נידונת על שם סופה אמרתי
לו לא אמרתי אלא בין לא אמרתי נראין דברי: [10]לעולם מרבין לה
עצים אמר ר׳ יהודה אף כשהיו מרבים לא היו מרבים אלא חבילי אזוב שאפרן

1 ג׳ י"א | 2 סס | 5 במדבר י"ט ט׳ | 6 ד׳ ה׳ | 12 ד׳ ג׳ | 15 שמות ל׳ כ׳ | 16 חגיגה ו׳ | 18 ד׳ ה׳ |
19 במדבר י"ט ג׳ | 22 ע׳ לעיל 614_{19}; סנהדרין נ"ע | 28 ע׳ לעיל 619_{2} | 30 ד׳ ב׳ |

6 היום < | 12 הוא כהן] הכהן | 12 עמה < | 13 שרפה אינה מחוסר כפרה | 13 יוסי | 13/14 אונן
כשרה < | 15 ור׳ שמעון] בר"ש | 17 שאין הפשט וניתוח < | 19 אותה < | 19 אלעזר | 20 יהודה < |
23 לבן < ב | 24 ששמעו | 27 שזורע ואינו | 28 בו תדירה | 28 בגת] בבה | 34 אמרו לו לר׳ אלעזר |
36 אלא < |

יפה ומרובה: [11] כל מעשה פרה ביום חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקדוש כל מעשיה
בכהנים חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקדוש והזאה לעולם ביום אין ממלאין ואין
מקדשין ואין מזין ממנה עד שתעשה אפר כל מעשיה מלאכה פוסלת בהן חוץ מאסיפת
אפרה והזאת מימיה: [12] שש מעלות בחטאת ממלאין ומקדשין מי חטאת בכל מקום
מזין מי חטאת ואפר חטאת בכל מקום עם הארץ שאמר טהור אני לחטאת מקבלין
הימנה כלים הללו טהורין לחטאת מקבלין הימנו טבל להזאה ולא הזה אוכל בתרומות
לערב ראו בידו מי חטאת ואפר חטאת עושין על גביו טהרות ועל גבי בגדיו ועל
גבי סנדליו: [13] עם הארץ שהביא כלים לחטאתו חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו
הביא לתרומתו אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו חבר שאמר לעם הארץ הבא
כלים לחטאתי חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו הביא לתרומתו אין חבר לוקח
ממנו לחטאתו ולתרומתו הביא לחטאתו ולתרומתו של חטאתו חבר לוקח ממנו בין
לו ובין לאחר ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין ושל תרומה אין חבר
לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו: [14] עם הארץ שאמר כלים הללו הבאתי לחטאתי
ונמלכתי עליהן לתרומתי הואיל ונתיחדו ברשות עם הארץ שעה אחת הרי אלו טמאין:

ה (ד) [1] המביא כלי חרס לחטאת טבל ולן עם הכבשן לן עד שלא טבל ר׳ה
מטמא ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר לן ואחר כך טבל אם לא היתה בחזקת המשתמר
טמא לתרומה פותח כבשן ונוטל מצאו פתוח או שנפתח אחד מהן ר׳ שמעון אומר
מן הסדר השני ר׳ יוסי אומר מן הסדר השלישי ר׳ שמעון בן יהודה אומר משום ר׳
שמעון בית שמאי או׳ מן סדר השלישי ובית הלל או׳ מן הסדר השני ווו משנה
הראשונה רבותינו אומרים פותח ונוטל ואינו נמנע והחבר בא אפילו לאחר שלשה
ימים ונוטל: [2] גילה חפאים ומצא אבק על גבי כלים הרי זה נוטל מהן אחד כולן
ברשות עם הארץ מקום ששם משקעין את הנאות בטיט הלבן והחבר עומד על שיקעו
העמוד שעומד עליו אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד: [3] החבר עומד מלמעלה ועם
הארץ מלמטה שולח ונותן לו נאמן עם הארץ לומר לא טמאתי מפני שהיא בחזקת
המשתמר: [4] מלא דלי לשתות חשב עליו עד שלא הגיע למים וערה צריך לנגב אם
משהגיע למים חשב עליו מערה ואין צריך לנגב רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
אין צריך לערות: [5] שלשל דלי למלאות ונפסק החבל מידו אם עד שלא הגיע למים
חשב עליו מערה וצריך לנגב עודהו במים וחשב עליו מערה ואין צריך לנגב רבן
שמעון בן גמליאל אומר אף אין צריך לערות: [6] שפופרת שחתכה לחטאת ר׳ אליעזר
אומר יטמא ואין צריך להטביל ור׳ יהשע אומר יטמא ויטבל כנס לתוכה מי חטאת
ואפר חטאת אם עד שלא יטבילנה טמא ומעשה באחד שחתך שפופרת בבית שערים
והיה ר׳ שמעון מטהר וחכמים מטמאין: [7] הכל כשרין לקדש חוץ מן החרש שוטה
וקטן ור׳ יהודה מכשיר בקטן ר׳ ישמעאל בנו של ר׳ יוחנן בן ברוקה אומר חרש
שוטה וקטן שקדשו ואחרים רואין קדושן כשר טומטום קדושו פסול מפני שהוא ספק
ערל והערל פסול לקדש אנדרוגינוס קידושו כשר ור׳ יהודה פוסל מפני שהוא ספק
אשה ואשה פסולה לקודש: [8] שולי כלי עץ כלי עצם וכלי זכוכית אין מקדשין בהן
קרדן ושפן ועשאן כלים מקדשין בהן מגופת שהתקינה לכלי כשרה לקדש בה ביצת

1 ד׳ ד׳ | 4 ה׳ א׳; ע׳ לעיל 237_{25} | 8 לעיל 238_{2} | 21 ע׳ לעיל 512_{24} | 25 ה׳ ג׳ | 29 ה׳ ד׳ | 32 ספ׳ס | 36 ה׳ ה׳ |

1 מרובה ויפה | 1 פרה < | 2 ביום < | 4 ממלאין ... חטאת < | 6 הימנה] אותו | 6 בתרומה | 7 ראו] רבי אומר | 9 ולתרומתו < של תרומה אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו | 19 או׳ < | 21 גילה לחפאים] או גול׳ האפים | 21 ונמצא | 21 מהן < | 22 הנאות] הזאות | 23 העומד | 23 למעלה | 24 הארץ < עומד ב | 24 למטה | 26 אומר אף < | 27 שישל ב | 27 דלי < | 28 עודהו ... לנגב < | 29 אף < | 31/32 ומעשה ... והיה < | 32 ור׳ שמעון | 32 כשרין] מערין | 36 שולי] של | 36/37 בהן ... בה < | 37 ביצה < |

הנעמית כשרה לקדש בה החוקק באמת המים בין בית הקבלה אף על פי שתלשוהו
המים וחברוהו אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין ממנה ואינה צריכה צמיד
פתיל ואין פוסלת את המקוה תלשה וחיברה וחישב עליה אחר תלישתה ממלאין בה
ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה: [9] מעיין היורד
למכתשת ומבקש לקדש בה מפסיק ומנגב וחוזר וממשיך אמת המים ומקדש שוקעת
שגממיות סובבות אותה אם היו מעורבות כשפופרת הנוד קדוש אחד לכולן ואם
לאו צריכה קדוש לכל אחד ואחד ר׳ יהודה אומר משום ר׳ אליעזר עשה לה עטרה
של טיט כדי שילכו מים לשם בין שניטלת עמה ובין שאין ניטלת עמה כשרה השוקת
שבטיט אם ניטלת עמה כשרה ואם לאו פסולה: [10] שתי אבנים שהקיפן זו לזו
ועשאן שוקת וכן שתי ערבות וכן השוקת שנחלקה אמר ר׳ יוסי בזו הלכה קפצתי
לפני ר׳ עקיבא ואמרתי לפניו שתיהן אינן מקודשות שהמים שבסדק אינן אגודין ככלי
ואם נגע בספוג שהמים חוצה לו פסולה ואם לא נפל לתוך מקודשין נוטלו וסוחטו
והמים כשרין:

ו (ה) [1] ההולך לקדש הרי זה נוטל מפתח ופותח וקרדום וחופר וסולם ומוליך
ממקום למקום וכשר מפני שהוא עוסק עם הקדוש ואם משהוציא את האפר הגיף
את הדלת אחריו פסול מפני שעשה עמו מלאכה קרסם עלי זית אם בשביל שיכנס
בשפופרת כשר אם בשביל שתחוק אפר הרבה פסול וקפה בארץ או שנתנה לעומדין
בצדו אם יש שם שומרים כשר אין שם שומרים פסול: [2] נטל את האפר וראהו
שהוא מרובה והחזירו כשר נתן את האפר ראהו שהוא מרובה נטל הימנו והולך
ומקדש במקום אחר נשבה הרוח את האפר ונתנתו על גבי המים מנגבו ומקדש בו
וכשר נתנו לקדש ר׳ מאיר ור׳ שמעון אומרים מנגב ומקדש וחכמים אומרים כל שנגע
במים אין מקדשין בו: [3] ולוף בידו וברגלו ובחרסין של שוקת כשר מפני שנתמלאו
בכלי נתן את האפר ואחר כך נתן את המים פסול ור׳ שמעון מכשיר מודה ר׳
שמעון שאם נתן את המים ואחר כך נתן את האפר וראוהו שהוא מרובה והוסיף
עליו מים אחרים וצריך קדוש שני שאין עושין מי חטאת אלא מתן אפר:
[4] היה עומד ומקדש והרתיח או שעף או שדחאו חברו או שדחאו הרוח ובא אחר
וקדש הרי זה פסול שנ׳ ולקחו לטמא עד שיהא מתכוין למלוי לקדוש ולהזאה מלא
לעצמו באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו וקדש לעצמו באחת ידו מילא וקדש
קדש ומילא לעצמו בשתי ידיו כאחת כולן פסולין מלא לאחר באחת ידו ועשה
מלאכה באחת ידו קדש לאחד באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו מלא וקדש קדש
ומלא לאחד בשתי ידיו כאחת אם לו כשר אם לאחר פסול: [5] אמר ר׳ שמעון
אימתי בזמן שיש שם שומרין אין שם שומרין קדוש לאחרים כקדוש לעצמו מלא
לעצמו בשתי ידיו כאחת בקדש אחד פסול בשני קידושין כשרין קדש לעצמו בשתי
ידיו כאחת בקדוש אחד כשר ובשני קדושין פסול מילא וקידש קידש ומילא בשתי
ידיו כאחד שניהן פסולין מלא לאחד בשתי ידיו כאחת קדוש אחד כשר בשני קדושין
פסול קדש לאחד בשתי ידיו כאחד בין בקדוש אחד בין בשני קדושין כשר מלא
וקדש קדש ומילא בשתי ידיו כאחת הקידוש כשר והמילוי פסול זה הכלל כל
מלאכה שיש עמה מלוי בין לו ובין לאחר פסול ושאין עמה מלוי מלאכה של

4 ה׳ ז׳ | 9 ה׳ ט׳ | 14 ו׳ א׳ | 18 ו׳ ב׳ | 26 ז׳ ב׳ | 27 במדבר י״ט ז׳ | 31 ז׳ ג׳ |

1 בין החוקק | 8 עמה < | 8 השוקט | 11 אוגדין | 12 ונוטלן וסוחטן | 13 והמים] והכים | 15/16 מפני ... פסול < | 20 לקדש למקום | 20 אחר < | 20 ונתנו | 22 בו < | 24 המים] האפר | 24 האפר] המים | 25 שני < | 25 עושין מי חטאת] עושין | 26 שדחתו | 28 וקדש ... ועשה | 29 באחת ידו] כאחת | 30 באחת | 31 אמר ר׳ שמעון < | 33 כשר | 38 עמה] בה | 38 עמה] בה |

1 פסול ושל אחר כשר: [6]כל דבר שבידו ועשה מלאכה בין שיש שם שומרין ובין
שאין שומרין פסול דבר שבידו ולא עשה מלאכה אם יש שם שומרין כשר אין שם
שומרין פסול מלא לו ולאחר בשתי ידיו כאחת כולן פסולין קדש לו ולאחר בשתי
ידיו כאחת שלו פסול ושל אחר כשר מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו כאחת שלו
5 פסול ושל אחר כשר קדש לו ומלא לו לאחר בשתי ידיו כאחת שניהן פסולין:
[7]מלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה הראשון פסול והשני כשר קדש לעצמו בשתי
ידיו זה אחר זה הראשון כשר והשני פסול מלא וקדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה
שניהן פסולין קדש ומלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה שניהם כשרים מלא לאחר
בשתי ידיו זה אחר זה קדש לאחר זה אחר זה בשתי ידיו מלא וקידש קידש ומילא
10 לאחר בשתי ידיו זה אחר זה כלן כשרין: [8]מלא לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה שלו
פסול ושל חברו כשר קדש לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה שלו כשר ושל אחר
פסול מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו זו אחר זו שניהן פסולין קדש לו ומלא לאחר
בשתי ידיו זו אחר זו שניהן כשרין מלא לי ומלא לך קדש לי וקדש לך כולן כשרים
מלאם לי וקדשם לי אמלאם לך ואקדשם לך כולן פסולין מלא לי ומלא לך קדש
15 לי וקדש לך הראשון והאחרון פסול והאמצעי כשר מלא לי ואמלא לך קדש לי
ואקדש לך הראשון והאחרון כשר והאמצעי פסול ואם יש שם שומרין כולן כשרין:

ז (ו) [1]יחיד שמלא חמש חביות לקדש קדוש אחד היה מוצא כל אחת ואחת ז
ושופך אף על פי שהגיף את הדלת אחריו כשר מפני שהוא עוסק עם הקדוש ואם
משהוציא את האחרונה והגיף את הדלת אחריו פסול מפני שעשה עמו מלאכה ואם
20 יש שם שומרים לא פסל אלא מה שבידו בלבד לקדשן: [2]חמשה קדושין היה מוצא
כל אחד ושופך אם יש שם שומרים זו שהגיף את הדלת עמה כשרה זו שלא הגיף
הדלת עמה פסולה היתה חביתו מונחת לפניו ואמר לו חברו תן לי ונתן לו שניהן
פסולין ואם אמר לו טול לך שלו פסול ושל אחר כשר היו לפניו שתי חביות ואמר
לו לחברו תן לי ונתן לו שלו פסול ושל אחר כשר ואם אמר טול לך שניהן כשרין:
25 [3]הממלא לו ולחטאת ממלא את שלו תחלה וקושרו באיסל ואחר כך ממלא את של
חטאת היה ממלא לשתות ואי אפשר לו אלא אם כן היו שניהן באיסל בין שמלא
את שלו תחלה ואחר כך מלא את של חטאת בין שמלא את של חטאת תחלה
ואחר כך מלא את שלו נתן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו ואם נתן של חטאת לאחריו
פסול: [4]המוליך את החבל לבעלים כדרכו כשר ושלא כדרכו פסול הלכה זו עלו
30 עליה בני אסייה שלשה רגלים ליבנה ברגל השלישי הכשירו להן הוראות שעה אמר
ר׳ יוסי לא לזה הורו אלא למעלה את החבל וחוזר ובנאו באחרונה הורו לו שהוא
כשר לשעבר ופסול לעתיד לבוא: [5]מי שהיה הוא ומימיו באוהל המת ומימיו מקפין
צמיד פתיל כשם שהוא טהור כך מימיו טהורין הוא מבפנים ומימיו מבחוץ כשם
שהוא טמא כך מימיו טמאין הוא מבחוץ ומימיו מבפנים כשם שהוא טהור כך מימיו
35 טהורין אמר ר׳ שמעון ולזה אמור לו שמור עצמך שיהו מימיך טהורין: [6]מי שהיו
מימיו על כתפיו מיאנה בפניו וחלצה בפניו והרצה סלע לאחר והראה דרך לאחר
אם עמד פסול אם לא עמד כשר אמר ר׳ יהודה זה הכלל דבר שהוא משום מלאכה
בין שעמד בין שלא עמד פסול דבר שאינו משום מלאכה עמד פסול לא עמד כשר:
[7]ר׳ אליעזר אומר המוסך את מימיו לטמא ועשו בעלין מלאכה פסולין ר׳ יהודה אומר

10 ז׳ ל׳ | 17 ז׳ ה׳ | 25 ◻ס | 29 ז׳ ו׳ | 35 ז׳ ט׳ | 39 ז׳ ו׳ |

2 אם > | 2 שם > | 2/3 כשר ... שומרין > | 4 לו > | 4/5 שלו ... כאחת > ב | 10 זה
אחר זה > | 11 אחר] חברו | 12 וקדש לאחר] ולאחר | 14 לך > | 16 שם > | 18 את הדלת > | 25
באימל | 26 ממלא] מבקש | 26 באימל | 30 שעה > אחת | 31 ובנאו] וכי | 33 כשהוא |

1 משמו עשה טמא מלאכה כשרין מפני שהן ברשות הבעלים עשו הבעלין מלאכה
פסולין מפני שהן ברשות הטמא ר׳ יוסי אומר הפורץ על מנת לגדור והתנה אף על
פי שגדר כשר וכן היה ר׳ יוסי אומר האוכל על מנת לקצץ והתנה עמו אף על פי
שקצץ כשר: [8]השורף את הפרה ופרים והמשלח את השעיר מטמאין בגדים פרה
5 ופרים ושעיר המשתלח עצמו אין מטמאין בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי
ר׳ מאיר וחכמים אומרים פרה ופרים הנשרפין מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח
אין מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי ואין חי מטמא אוכלין ומשקין: [9]ר׳ שמעון
אומר פרה מטמאה אוכלין ומשקין שהיתה לה שעת הכושר פרים הנשרפים ושעירים
הנשרפין אין מטמאין אוכלין ומשקין שלא היתה להם שעת הכושר ר׳ יהודה אומר
10 פרה כיון ששחטה מטמא במשא כאפרה:

ח ח (ז) [1]יש כאן שהוא אומר מטמאך לא טימאני ואתה טימאתני כיצד גסטרה
שמלאה משקין טהורין וגסטרה טמאה כפויה על פיה צפו משקין מן התחתונה נטמאה
באויר העליונה וחזרו וטמאו את התחתונה הרי זה אומר מטמאך לא טמאני ואתה
טמאתני: [2]זב שישב על גבי אבן מטמא האוכלין והמשקין שתחתיו טהורין משכב
15 ומושב שתחתיו טמאין הרי זה אומר מטמאיך לא טמאני ואתה טמאתני ר׳ יהודה
אומר יש כאן שהוא אומר מטמאיך לא טמאני ואתה טמאתני כיצד קערה שהיא
מלאה משקין טהורין ואחוריה טמאין ונתונה על גבי טבלא וככר התרומה כרוך על
גבי הטבלא וצפו משקין מתוכה ונגעו באחוריה נטמאו וטמאו הטבלא וחזרה הטבלא
וטמאה את הככר הרי זה אומר מטמאך לא טמאני ואתה טמאתני: [3]יש כאן שהוא
20 אומר טמאני וטמאתיו כיצד טבול יום שהיה בידו קמח של תרומה ומשקין של חולין
טהורין ובללן זה בזה טמאין הרי זה אומר טמאני וטמאתיו קדרה שהיא מלאה משקין
טהורין ותורמוסין טמאין פחותין מכביצה נתונין בתוכה נפחתו ונעשו כביצה טמאין
הרי זה אומר טמאני וטמאתיו: [4]ויש כאן שהוא אומר טמאני טהרתיו כיצד מטלת
שתלאה על הקופה מטמא אחד ופוסלת אחד הפרישה מן הקופה מטמא אחד
25 ופוסלת אחד ומטלית טהורה הרי זה אומר טמאני וטהרתיו: [5]ויש כאן שהוא אומר
טהרתיו וטמאתיו כיצד מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונת ירד וטבל בתוכן הוא
טהור ומקוה טמא זה אומר טהרתיו וטמאתיו: [6]ויש כאן שהוא אומר טהרני וטהרתיו
כיצד תיבה שהיא טמאה טמא מת והביא מסמר שהיה טמא וקבעו בה טהורה התיבה
וטהור המסמר הרי זה אומר טהרני וטהרתיו טהור שהזה על הטמא טהר המזה וטהר
30 הטמא הרי זה אומר טיהרני וטיהרתיו שלשה מקואות בזה עשרים ובזה עשרים ובזה
עשרים סאה מים שאובין מן הצד ירדו שלשה וטבלו בהן ונתערבו המקואות טהורין
הטובלין טהורין הרי זה אומר טהרני וטהרתיו:

ט ט (ח) [1]כל הנהרות פסולין לקדש מהן מי חטאת מודה ר׳ יהודה במעיין היוצא
משני מקומות וחוזר ומתערב במקום אחר כשר וכן היה ר׳ יהודה אומר ממלא אדם
35 חבית ממעיין זה וחבית ממעין זה ונותנן בשוקת אחד ומקדש: [2]וכן היה ר׳ יהודה
אומר ממלא אדם צלוחית מחבית זו וצלוחית מחבית זו ונותן בשוקת אחת ומקדש
וכן היה ר׳ יהודה אומר יורדת הצלמון אסורה מפני שכזבה בשעת פולמוס אמרו לו
כל מימי בראשית כזבו בשעת פולמוס שילוח היתה נמלה מהלכת בו אבל מעיין

4 ז׳ ח׳ | 11 ח׳ ז׳ | 23 ◻ס | 33 ח׳ י׳ | 35 ח׳ ט׳ |

7 מפני ... משקין > | 11 מטמאה | 11 לא טמאני > | 11 ואתה > לא ב | 11 גסטרה > | 12
לגסטרה | 15 ואתה > לא | 16 אומר > מטמא | 16 כיצד > | 17 ונתתה | 18 באחרונה | 19 מטמא
מטמאך ב | 21 בזה > | 21 טמא | 21/23 קדרה ... וטמאתיו > | 27 טהרתני | 29/30 טהור . . .
וטהרתיו > | 34 אחד יכשר | 37 אסורין ב | 38 מימין] ימי |

1 שהיה יוצא שנה זו מצד אחד ושנה זו מצד אחר או שהיה רבה מימות הגשמים ונתמעטו בימות החמה כשר: [3] הכל שוין בבאר שירד לתוכה שטף של גשמים שהוא צריך להמתין לכמות שהיו מעיין שיצא בתחלה צריך לבדק דברי ר' יהודה וחכמ' אומ' אין צריך היתה מונחת חבית לפניו ויורד לתוכה שטף של מימי גשמים פסול ירד לתוכה טל פסול ירד בה טל בלילה ר' אליעזר אומר יניחנה בחמה והטל עולה 5 וחכמ' או' אין הטל עולה אלא מן הפירות בלבד: [4] מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעיין ומי מקוה ומי פירות אם רוב מי חטאת מטמאין במשא אם רוב מי פירות אין מטמאין במשא מחצה על מחצה מטמאין במשא בין כך ובין כך פסול להזות מהן: [5] אמר רבי אם כדברי ר' אליעזר הזאה כל שהוא כשרה חציה מן הכשר וחצייה 10 מן הפסול הזאה מטהרת בכל שהוא: [6] נפל לתוכן עכשוב שיבאו ביכאי דגה וצפרדע ונתבקעו ונשתנו הרי הן פסולין לא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן כשרין ר' יהודה אומר אף על פי שלא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן פסולין מפני שהן מודין והכל מודים בחגב שהוא פסול מפני שהוא מוריד והכל מודים בפקיעתה שאינה פוסלת ר' יוסי ור' שמעון אומרים נראין דברי רבן גמליאל בנחש וכדבריו אנו מורים אמר 15 ר' יוסי והלא אין דברי ר' אליעזר בפרה אלא להקל שר' אליעזר אומר כשיטה ור' יהשע אומר כשישתה מפני שהיא משקה פיו ואם גירגר כשר: [7] מי חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן כשר מחמת עשן או שנפל לתוכו סטים קוץ ופואה פסול זה הכלל כל הפוסל בשינוי מראה במעיין פוסל בצלוחית: [8] אפר חטאת שנשתנו מראיו מחמת עצמן ומחמת עשן כשר נשתנו מחמת אבק או שנפל לתוכן סיד וגפסים 20 פסול מי חטאת שהגלידו וחזרו ונימוחו כשרים המחן באויר פסול ובחמה כשר ר' אליעזר בר' צדוק אומר דבר שמטבילין בו לשבת כשר ודבר שאין מטבילין בו לשבת לחטאת פסול המים הנמשכין והנמרצין פסולין: [9] לא יטול אדם מי חטאת ואפר חטאת ויהא רכוב על גבי בהמה או על גבי חברו מקום שאין רגליו נוגעות בארץ אבל מעבירין הוא בגשר אחד הירדן ואחד כל הנהרות חנינא בן עקיבא אמר לא 25 אמרו אלא בירדן בלבד:

י (ט) [1] מי חטאת ואפר חטאת המוקדשין בין טמאין ובין טהורין מטמאין את י הטהור לתרומה במגע ובמשא ר' יוחנן בן נורי אומר מי חטאת שנטמאו הרי הן כאפר מקלה אפר הפסול שנתנו על גבי המים בין שראויין לקדש ובין שאין ראויין לקדש מטמאין את ידי הטהור לתרומה במגע ובמשא ר' יוחנן בן נורי אומר אפר 30 חטאת שנטמא הרי הוא כאפר מקלה: [2] כל הראוי ליטמא טמא מת אפילו טמא אינו מדף וכל שאינו מדף בתרומה אינו מדף בחטאת ולא חידשו טומאה בחטאת דברי ר' אליעזר אמר ר' אליעזר מעשה בשמעיה איש כפר עותני שהיה בידו לגין מלא מי חטאת והגיף את הדלת שמפתח טמא טמא מת תלוי בה ובא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי ואמר לו שמעיה צא והזה את מימיך ור' יהשע אומר אפילו טהור 35 יש לו מדף: [3] מעשה בר' ישמעאל שהיה מהלך אחר ר' יהשע אמר לו הטהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור של תרומה מהו טמא או טהור אמר לו טמא אמר לו ולמה אמר לו שמא היתה בידו טומאה ישנה או שמא ישכח ויסיט

2 ט' ה' | 10 ט' ב' | 16 ט' ה' | 22 ט' ו' | 26 ט' ח' | 30 י' ה' | 35 סס |

1 בימות | 2 של > מימי | 6 שנפלו < | 10 עכשוב השואבו מובאי | 12 מודין] מוריד | 13 בבקיעצה | 14 ר' יוסי] ר' אליעזר ב | 15 בפרה < | 15 כשיטה] כשירה | 16 כששותה | 16 שהוא < ב | 18 פוסל במעיין | 22 והנמרצין] והנגררין | 23 ויהא] והוא | 31 אינו < | 31 לחטאת | 31 ולא חשדו | 32 דברי < | 32 אמר ר' אליעזר מעשה < | 32 בן שמעיה ד < ב | 33 שמפתח] שמפשט | 37 טמא אמר לו < | 37 בידו < |

1 את הדבר הטמא אמר לו וכי אינו אלא שהסיטו ודיי אבל נראין דבריך בדבר הראוי לטמא מדרס או שמא היתה בידו טומאה ישנה או שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא השיאו לדבר אחר אמר לו ישמעאל אחי היאך אתה קורא כי טובים דודיך מיין או כי טובים דדיך מיין אמר לו כי טובים דדיך אמר לו אין הדבר כן שהרי 5 חברו מלמד עליו לריח שמניך טובים וחכמים אומרים הטמא מדף והטהור אינו מדף הטמא שאמרו טמא מת ולא טמא מדף: [4] רבי אומר טהור לחטאת שהסיט את רוקו ואת מימי רגליו של טהור לתרומה טמא הסיט את דמו הרי זה טהור הסיט את השרץ ואת הנבלה ואת שכבת זרע ר' אליעזר מטהר ור' יהשע מטמא: [5] קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין במה דברים 10 אמורים בזמן שאם ינטל השרץ והקלל מסיט אבל אם ינטל השרץ והקלל עומד ואפילו מת ונבלה נוגעין בו מאחריו טמא נתנו על גבי משכב ומושב ועל גבי כלי חרס הטמא טמא נתנו על גבי אוכלין ומשקין ועל גבי ספר תורה ר' יוסי מטהר ור' מאיר מטמא העבירו על תנור ועל גבי כלי נבלה ועל גבי השרץ ר' עקיבא מטמא: [6] מודה ר' עקיבא שאם עברה ליה הזאה על גבי משכב ומושב ועל גבי כלי חרס הטמא 15 שהיא טהורה חוץ מכוית מן המת ומן המאהילין שהן טמאין טלמעלה כלמטה: [7] קלל של חטאת וקלל של תרומה שנגעו זה בזה שניהן טהורין בשתי ידיו שניהן טמאין ר' יהשע אומר של חטאת טמא קלל של חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה שניהן טהורין בשתי נירות שניהן טהורין ר' יהשע אומר של חטאת טמא במה דברים אמורים בשל אבן אבל בשל חרס הכל מודים בשל חטאת שהוא טהור: 20 [8] לגין חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה שניהן טהורין בשתי ידות שניהן טמאין בשתי נירות שבהן טהורין ר' יהשע אומר של חטאת טמא זה הכלל שר' יהשע אומר כל המטמא מי חטאת במגע מטמא במשא וכל שאינו מטמא במגע מי חטאת אינו מטמא במשא:

יא יא (י) [1] אזוב המוכשר וכלים הטהורים לחטאת ניצלין בצמיד פתיל כל הספק טהור 25 לתרומה טהור לחטאת חוץ מן הידים מפני שהן ספק הגוף ספק הקפצין טהור לתרומה טמא לחטאת מפני שספק הפסול הרפופות טהורות לקדש לתרומה ולחטאת ור' אלעזר אומר הרפופות טמאות לחטאת וטהורות לקדש ולתרומה: [2] אמר ר' יהודה אף אני כך אמרתי אבל חברו גורו עלי שיהא מודה בהן בטהרה: [3] דבלה של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת נטלה ואכלה אף על פי שיש בה כביצה בין טמאה בין טהורה אם כן אין טהורה 30 לחטאת שאני אומר נטמא המזה במים וחזר המזה וטמא את המים נטמא האזוב במים וחזר האזוב וטמא את המים: [4] אמר ר' מאיר במה דברים אמורים בזמן שתחבה בכוש או בקיסם אבל נטל בידו נטמא וטמא את מי חטאת ר' יוסי ור' שמעון אומרים אין הטהור לתרומה מטמא את מי חטאת ואת אפר החטאת ואת המזה מי חטאת: [5] כל הטעון ביאת מים בין מדברי תורה בין מדברי סופרים קודם 35 לביאתו במים מטמא את מי חטאת ואת אפר חטאת ואת המזה מי חטאת במגע ובמשא ר' אלעזר אומר משום ר' טרפון נוטל טמא מת כלים הטהורים לחטאת באיסל על כתפו ואינו חושש: [6] אזוב של אשרה ושל עבודה זרה ושל עיר הנדחת

3/4 סיר ה' ב' | 5 סס סס ג' | 9 י' ג' | 20 י' ו' | 24 י"א ה' | 28 י"א ג' | 34 י"א ו' | 37 י"א ז' |

1/3 אמר . . . הטמא < | 3 לו > ר' | 4 מיין . . . מיין < | 4 דודיך > מיין | 5 והטהור] והטמא | 6 שאמר טמא | 6 טמא < | 10 מסיט . . . והקלל < | 11 ומושב < | 11 כלי < | 12/14 טמא . . . הטמא < ב | 17 של חטאת < | 18 טהורין < | 18/19 במה דברים אמורים] כמת אמר | 21 טהורין] טמאין | 21 שר' עקיבא | 22 מי חטאת < | 26 ר' אליעזר | 27 הרפופות < | 27 אמר ר' יהודה < | 28 דבלה < | 31 במים < | 31 בזמן < | 36 אליעזר | 36 מת < | 37 באימל |

פסול ושל טהורה לא יזה ואם הזה כשר אין מזין לא ביונקת ולא בתמרות אם הזה
ביונקות ונכנס למקדש פטור בתמרות ונכנס למקדש חייב דברי ר' מאיר וחכמים
אומרים בתמרות ונכנס למקדש פטור ביונקות ונכנס למקדש חייב: [7]אלו הן היונקות
גבעולין שלא גמרו תמרות שלא הניצו כל עקר דברי ר' מאיר וחכמים אומרים תמרות
גבעולין שלא גמרו ויונקות שלא הניצו כל עקר: [8]לא נחלקו על הלכה אלא על
הלשון שר' אליעזר אומר שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת
מקדש הנלקט לחטאת כנלקט לאוכלין דברי ר' מאיר ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון
אומרים כנלקט לעצים:

יב (יא) [1]איזוב אימתי כשר להזות בו משישיר את ניצו הזה בו עד שלא ישיר יב
את ניצו רבי פוסל ור' אלעזר בר' שמעון מכשיר ומודה ר' יוסי באזוב שתחלתו
שנים ושיריו אחד שהוא פסול: [2]גרדומי אזוב כשרין וגרדומי ניצית כשרין ירד
וטבל ועלה אם יש עליו שטף של מימי גשמים והזה הזאתו פסולה ואם יש עליו
משקה טפח והזה הזאתו כשרה ור' יהודה אומר יש עליו משקה מרגליות והזה
הזאתו פסולה: [3]אזוב שהטביל עצו עם גבעוליו אף על פי מזה והמים שופעין מן
העץ לגבעול כשר מזה כדרכו ואינו חושש שמא מן העץ יצא: [4]אזוב שהטביל
מקצתו ר' יהודה מכשיר שר' יהודה אומר מטביל מקצתו וחוזר ומוסיף עליו עד
שיטבול את כולו הטביל את כולו לא יזה ממנו הזאה שנייה אלא עד שינגב:
[5]צלוחית שפיה צר מזין הימנה הזאה שנייה אבל לא הזאה ראשונה מפני שהמים
נסחטין דברי ר' יהודה: [6]שלשה דברים אמר רבן שמעון בן גמליאל משום ר' שמעון
בן כהנא מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהזות באזוב המוטבל ובצלוחית שפיה צר
ופוצעין אגוזים של תרומה בידים סאובות ולא חששו להן משום טומאה: [7]האומר
לחברו הזה עלי ואזה עליך ר' עקיבא מטמא וחכמים מטהרין המשמר מי חטאת
אפילו עד עשרה ימים הרי הן בחוקתן ואין צריך טבילה: [8]הכל כשרין להזות חוץ
מחרש שוטה וקטן ור' יהודה מכשיר בקטן ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא
אומר חרש שוטה וקטן שהזו ואחרים רואין אותן הזאתן כשרה: [9]נתכוין להזות לפניו
הזה לאחריו לאחריו והלכה הזאה לפניו הזאתו פסולה לפניו והזה על צדדין לאחריו
והזה על צדדין לאחריו והזה על צדדין שלאחריו הזאתו כשרה: [10]מזין על האדם
ועל חיבוריו בין ער בין ישן ועל הכלים בין מתוכן בין מאחריהן חוץ ממוסף יורה
של שולקי זיתים שהוא מטמאה את הזאה באויר כנגד המוסיף שמזין עליה מאחריה:
[11]טבל את האזוב לשום דבר שהוא ראוי להזאה והזה על דבר שהוא ראויה להזאה
מים הנטפין טמאין וכשרין להזאה אם יש באזוב ישנה לשום דבר שהיא ראוי להזאה
והזה על דבר שאין ראוי להזאה על הגוי ועל הבהמה על עריבה של אבן המים
הניטפין טהורין ופסולין להזות אם יש באזוב לא ישנה לשום דבר שאין ראוי להזאה הואיל
ותחלת טבילת פסולה וכך הזאתו פסולה: [12]וכן רבן שמעון בן גמליאל אומר למזה
פרוש לאחריך שמא תטמא אמר לו והלא מחלקין היו בפני חלון של רבים דורסן
ולא נמנעין מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותו אין מטמאין: [13]וכמה יהא במים
ויהא בהן כדי הזאה כדי שיטביל ראשי גבעולין זה חוץ מזה שהאזוב בולע ר' יהודה
אומר רואין כאלו הן על האזוב של נחשת שאינו בולע: [14]טהור לחטאת שנטמאו

3 סס | 11 מנחות ל"ח | 17 י"ב ב' | 21 סס | 23 י"ב ו' | 25 י"ב ב' | 30 י"ב ג' | 36 י"ב ס' | 38 י"ב ז' |

1 לא < | 1/2 אם ... ביונקות < | 2 בתמרות] ביונקות ב | 2/3 חייב ... למקדש < ב | 4 גמרו < | 4 הניצו] חצצו | 5 ויונקות] תמרות ב | 5 שלא הניצו] חצצו | 11 קרדומי | 15 מזה < | 16 ומוסיף] ומקיף | 18 צר < | 19 יהודה] מאיר | 20 הטובל | 22 מי] חייב | 26/27 לאחריו ... שלאחריו < | 28 חביריו | 30 והזה ... להזאה < | 34 שמעון בן < | 36 יהא] וזה |

ידיו נטמא גופו מטמא את חברו וחברו את חברו ואת אחרי לגין לגין של חטאת
שניטמא אוירו ניטמא תוכו מטמא את חברו וחברו את חברו ואת המזה: [15]אין
אומרין בחטאת זה ראשון וזה אחרון אלא אפילו כולו תחלה שאין מונין למי
חטאת עיסה נעשית על גב חטאת ונגע השרץ באחד מהן אפילו מאה כולן תחלה
שאין מונין לחטאת: [16]כוש הארבלי חבור לטומאה ולהזאה של פשתן ושל פקיע
הרי זה לא יזה ואם הזה מוזה: [17]כל ידות הכלים הקדוחות חבור ר' יוחנן בן נורי
אומר אף הרוק וצואה שעל הכסא חבור להזאה ואין חבור לטומאה דברי ר' יוסי
הגלילי ר' עקיבא אומר כל שחיבור להזאה חיבור לטומאה ויש חיבור לטומאה ואין
חיבור להזאה: [18]הקומקומות חבור לטומאה ולהזאה כסוי המיחם המחובר בשלשלת
בית שמאי אומרים כולן חבור אחד הוא ובית הלל אומרים הזה על המיחם הזה על
הכסוי הזה על הכסוי לא הזה על המיחם אמר ר' יוסי אלו דברי בית שמאי בית
הלל אומרים כלי חבור אחד: [19]טבל את האזוב בלילה לא שהמים פסולין אלא
שצריך להטביל שניים הזה בלילה הבאתו פסולה והמים טמאין משום מי חטאת:

סליק פירקא וסליקא לה מסכתא פרה

נדה.

א [1]כיצד מעת לעת ממעט על יד מפקידה לפקידה בדקה עצמה אחר השבת
א ומצאת טהורה וישבה לה יום השני ויום השלישי ולא בדקה וברביעי בדקה ומצאת
טמא הרי זו אינה מטמא מעת לעת אלא מפקידה לפקידה: [2]וכיצד מפקידה לפקידה
ממעטת על ידי מעת לעת בדקה עצמה שחרית ומצאת טהור וישבה שתי שעות ושלש
שלש ולא בדקה ולרביעי בדקה ומצאה טמא הרי זו אינה מטמא מפקידה לפקידה
אלא מעת לעת וזהו שאמרו מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה
לפקידה ממעטת על יד מעת לעת: [3]טומטום ואנדרוגינום שראו דיין שעתן גיורת
שראתה ראייה ראשונה דייה שעתה דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הרי היא ככל
הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה והרואה מאונס דייה שעתה: [4]ואיזהו
מאונס חלתה וראתה קפצה וראתה הכתה בעלה וראתה נשאת משא כבד וראתה זה
הוא אונס וכיצד דייה שעתה ישבה על גבי מטה על גבי כסא ועל גבי ספסל
ונתעסקה בטהרות ושמשה את ביתה ופרשה וראתה היא טהורה והטהרות טהורות:
[5]ר' אליעזר אומר ארבע נשים דיין שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקנה אמר ר' יהשע
אני לא שמעתי אלא בתולה אמר לו ר' אליעזר אין אומרים למי שלא ראה את
החדש יבוא ויעיד אלא למי שראה אתה לא שמעת ואנחנו שמענו אתה שמעת אחת
ואנחנו שמענו ארבע כל ימיו של ר' אליעזר היו העם נוהגין כדבריו אחר שמת ר'
אליעזר החזיר ר' יהשע את הדברים ליושנן והלכה כר' אליעזר: [6]ואיזו היא בתולה כל שלא
ראתה דם מימיה ואף על פי שנישאת והיו לה בנים אני קורא אותה בתולה עד שתראה
ראייה ראשונה הוי לא אמרו בתולה לבתולים אלא בתולה לדמים: [7]איזו היא מעוברת

5 י"ב ח' | 9 י"ב י' | 12 י"ב י"א | 20 י מ"ק ל' (א' א'); ג ד' | 26 סס | 28 ג ז': | 32 י מ"ט א' (א' ד'); ג ז' | 36 י סס; ע' לעיל 65_5 |

3 אפילו < מצא | 3 מונין] ייתק | 5 פקיע < ב | 7/8 דברי . . . להזאה חיבור לטומאה < | 11 אלו < | 25 מעת ... לפקידה < | 27 ראייה ראשונה < | 29 חלתה] כיחה | 30 גבי . . . גבי < |

1 סומכוס אמר משום ר׳ מאיר משיודע עוברה שלשה חדשים שנ׳ ויהי כמשלש
חדשים היתה בחזקת מעוברת וראתה והפילה אחר כן דבר שאינו ולד דייה שעתה
ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר הרינו חלנו כמו ילדנו רוח: [8]תינוקות
שלא הגיע זמנה לראות וראתה ראייה ראשונה ושנייה דייה שעתה שלישית מטמאה מעת
5 לעת הפסיקה שלש עונות וראתה דייה שעתה או שהגיע זמנה לראות וראת ראייה
ראשונה ושנייה מטמאת מעת לעת והשלישית דייה שעתה: [9]הפסיקה שלש שעות
וראת מטמאת מעת לעת ואימתי ראויה לראות משתביא שתי שערות אמר ר׳ אליעזר
מעשה בריבה אחת בהיתלות שהגיע זמנה לראות הפסיקה שלש עונות ובא מעשה
לפני חכמים ואמרו דייה שעתה אמרו לו הוראת שעה היתה: [10]ר׳ יוסי ור׳ שמעון
10 אומרים מעוברת ומיניקה לא דייה שעתה עד שעברו עליה שלש עונות וימי עבורה
מצטרפין בתוך ימי מיניקתה: [11]וזקנה הפסיקה שלש עונות וראתה דייה שעתה
הפסיקה שלש עונות וראת דייה שעתה הפסיקה שלש עונות וראת הרי היא ככל
הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה לא שכוונה שעת ווסתה אלא שפיחתה
או שהותירה הפסיקה שלשתן וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאת מעת לעת
15 ומפקידה לפקידה אלא שקבעה לה עונה: [12]ארבע נשים שאמרו דיין שעתן כיצד
ראתה כתם ואחר כך ראתה דם דייה שעתה הפסיק שלש עונות בין ראייה לראייה
ולא ראתה ואהר כך ראת דיין שעתה הפסיקה שלש עונות בתוך ימי טהרה ולא
ראת ואחר כך ראת דייה שעתה:

ב ב [1]מניקה שמת בנה בתוך עשרים וארבעה חודש מטמאה מעת לעת לפכך
20 אם מניקת והולכת אפילו חמש שנים דייה שעתה דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה ר׳ יוסי
ור׳ שמעון אומרים אין דייה שעתה אלא עשרים וארבעה חדש לפכך אם מניקה
והולכת אפילו ארבע וחמש שנים אין לה אלא עשרים וארבע חדש: [2]מינקת שמת
בעלה הרי זו לא תיארם ולא תינשא עד שיהיו לה עשרים וארבעה חדש דברי ר׳
מאיר ר׳ יהודה אומר שמנה עשר חדש ר׳ יונתן בן יוסף אומר בית שמאי אומרים
25 עשרים וארבעה חדש ובית הלל אומרים שמנה עשר חדש אמר רבן שמעון בן
גמליאל לדברי האומר עשרים וארבעה חדש מותרת לינשא לעשרים ואחד חדש לדברי
האומר שמנה עשר חדש מותרת להנשא לחמשה עשר חודש שאין החלב נעכר אלא
לאחר שלשה חדשים: [3]תנוק יונק והולך עשרים וארבע חודש מכאן ואילך כיונק שקץ
דברי ר׳ אליעזר ור׳ יהשע אומר יונק תינוק והולך אפילו בן חמשה שנים פירש וחזר אחר
30 עשרים וארבע חדש הרי הוא כיונק שקץ: [4]חייבת אשה בטיפול בנה כל עשרים וארבעה
חדש אחד בנה ואחד שניתן לה בן להניק האשה שניתן לה בן להניק לא תעשה עמו
מלאכה ולא תניק עמו תינוק אחר: [5]תינוק המכיר את אמו אין נותנין אותו למיניקת
אחרת מפני סכנות נפשות יונק תינוק מהנכרי ומן הבהמה טמאה ומכולן הוא יונק
ואפילו בשבת היה גדול אסור אבא שאול אומר יונקין היינו מבהמה טהורה ביום
35 טוב: [6]שלש נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות
איזו היא קטנה מבת אחת עשרה שנה ויום אחד ועד בת שתי עשרה שנה ויום אחד
פחות מכן ויתר על כן משמש כדרכו ואינו חושש מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל
מניקה שמא תהרוג את בנה שהיה ר׳ מאיר אומרים כל עשרים וארבעה חדש דש

1/2 בראשית ל״ח כ״ד | 3 ישעי׳ כ״ו י״ח | 3 י כ״ט ג׳ (ה׳ ה׳); ג ט׳ י׳ | 6 י (ה׳ ה׳) | 9 י (ה׳ ד׳); ג ז׳ |
11 י (ה׳ ה׳); ג ז׳ | 19 י (ה׳ ד׳); ג ע׳ | 22 כתובות ס׳ | 28 י (ה׳ ד׳) | 30 עי׳ לעיל 266_{23} | 33 עי׳
לעיל 463_{16} | 35 יבמות י״ב |

5 ב׳ שעות | 11 לתוך | 12 דייה ... וראתה < | 13/15 לא ... לפקידה < ב | 19 שמת לה | 20
ר׳ יהודה < | 31 בן] בת | 31 בן] בת | 38 כל עשרים וארבעה חדש < |

1 מבפנים וזורה מבחוץ וחכמים אומרים משמש כדרכו והמקום משמר עליו שנ׳ שומר
פתאים י״י: [7]לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו משום שנ׳ אל תסיג
גבול עולם ובשדה יתומים אל תבוא: [8]כל היד המרבה לבדוק בנשים
הרי משובחת ובאנשים תקצץ ר׳ טרפון אומר תקצץ על טיבורו אמר לו הרי כריסו
5 נתפתחת אמר להם אף אני לא נתכוונתי אלא לכך משלו משל למה הדבר דומה
לנותן אצבע בעין כל זמן שהוא דוחק הרבה מוציא דמעה במה דברים אמורים בשכבת
זרע אבל לזיבה כל היד המרבה לבדוק הרי זו משובחת: [9]שוטה מטבילין אותו
ומאכילין אותו בתרומה לערב ומשמרין אותו שלא יישן ואם ישן ועמד טמא מיד ר׳
אלעזר בר׳ צדוק אומר עושין לו כים של עור ומלבישין אותו ובודקין אותו בתוכו ואם
10 נמצא בתוכו שכבת זרע טמא ואם לאו טהור אמרו לו נמצאת מבריח מן הספק ומביאו
לידי ודאי מפני שבא לידי חימום אמר להם לא מדבריכם טמא הוא אמרו אם נמצאת
שכבת זרע טמא ואם לאו טהור ואנו אומרים יצאת ממנו טפה כל שהוא ונבלעה
לה בבים:

ג ג [1]כל הנשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן מטמא למפרע חוץ מן הקטנה
15 שאין ראויה לראות שאין לה כתמים דברי ר׳ מאיר וחכמים אומרים כל הנשים שאמרו
חכמים דיין שעתן כתמן בראייתן וקטנה ראויה לראות יש לה כתמים: [2]כל אשה
שיש לה וסת כתמה מטמא למפרע שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמא מעת לעת
רבי אומר החמירו בכתם יתר מן הראיה שהכתם מטמא למפרע והראיה אינה מטמא
אלא מעת לעת: [3]ראת כתם ואחר כך ראת דם הרי זו חוששת משום זוב דברי ר׳
20 מאיר וחכמים אומרים אינה חוששת משום זוב הרואה כתם אם יש בו לחלק שלש
טיפין לשלש׳ ימים הרי זו חוששת משום זוב ואם לאו אינה חוששת משום זוב דברי
ר׳ מאיר ר׳ יהודה בן אגרא אומר משום ר׳ יוסי בין כך ובין כך הרי זו חוששת:
[4]אמר ר׳ נראין דברי ר׳ יהודה בן אגרא בזמן שלא בדקה ודברי ר׳ מאיר בזמן שבדקה
ר׳ חנינא בן אנטיגנוס אומר בין כך ובין כך אינה חוששת תלת כתמה באחרות דין הוא
25 שתתלה כתמה בעצמה: [5]פעמים שהכתמים מביאין את האשה לידי זיבה כיצד לבשה
חמשה חלוקין הבדוקין לה וראת עליהן שלש טיפין לשלשה ימים או שראת כתם
ואחר כך ראת שני ימים טמאין הרי זו חוששת משום וסת משלו משל למה הדבר
דומה לעד שהיו נותנין בצד השקוף כיון שיצא השמש ונכנס העד מיד זהו וסת:
[6]אחר זמן שאמרו אחר זמן לקינוח ולא אחר זמן לבדיקה אחר זמן כדי שתרד מן
30 המטה ותדיח את פניה פירשו ר׳ אלעזר בר׳ צדוק כדי שתושיט ידיה ותטול העד
מתחת הכר או מתחת הדלוסקום: [7]תוך זמן הזה טומאה ספק ופטורין מן הקרבן
וחייבין באשם תלוי אחר הזמן הזה ר׳ יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אומר
בועלה נכנס ומקטיר להיכל: [8]מעברת ומיניקה בועלה טהור וכל אשה שיש לה וסת
ושאר כל הנשים מטמאות במגע וטהורות לבעלה במה דברים אמורים בזמן שהניחה
35 טהורה אבל הניחה טמאה הרי היא בחזקת טמאה עד שתאמר טהורה אני לך:
[9]דם הנמצא בפרסדיר שורפין עליו את התרומה וחייבין עליו על טומאת מקדש וקדשיו
והיוצא מן החדר אם ידוע שדם מכה טהור ואם לאו טמא ספק דם החדר ספק דם

1/2 תהלים קט״ז ו׳ | 2/3 משלי כ״ג י׳ | 3 י כ״ט ד׳ (ב׳ ה׳); ג י״ג | 7 ג י״ג: | 14 י מ״ט ה׳ (ה׳ ב׳) | 19
ג כ״ג: | 25 ג כ״ב: י מ״ט ד׳ (ב׳ ב׳); ג י״ל: | 33 ג י״ב | 36 י (ב׳ ה׳); ג י״ז: |

1 והמקום < | 3 בנשים לבדוק | 8 לתרומה | 8 שלא < ב | 9 לתוכו | 16 חכמים . . . שעתן < |
16 לראות < | 17 שלא < | 20 לחלק < | 21 כופין | 21 ואם ... זוב < | 23 ר׳ מאיר] ר׳ יוסי | 26
הבדוקין < | 28 לעד] לשמש ולאור ב | 30 העד] האור ב | 31 טמאין | 33 בהיכל | 34 שהניקה | 35
הניקה | 35 הרי ... טמאה < | 36 פרוזדור | 37 טמא < |

1 המכה טמא ר' אלעזר בר' שמעון אומר משום ר' מאיר דם היוצא מן החדר אף על
פי שבידוע שדם המכה טמא ורבותינו אומרים דם המכה טהור: [10] נמצא אומר שלש
ספיקות באשה בבשרה ספק טהור ספק טמא טמא בבגדיה ספק טהור ספק טמא
טהור למגעות ולהסטות הולכין אחר הרוב: [11] שחור כחרת עמוק מכאן טמא דיהה
5 מכאן ואפילו ככותל טהור לא מתחלת בריתו הוא משחיר אלא שנעקר המשחיר למה
זה דומה לדם מכה שמשנעקר הוא משחיר זו קרן כרכום כברור שיש בו בעליון ולא
ולא בתחתון כלח ולא כיבש כרואה בצל ולא כרואה בחמה כמי אדמה כיצד מביא
אדמה בביקעת בית כרם ומצא עליה מים דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר מבקעת
סכני ר' יוסי אומר מבקעת יטבת ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר אף של
10 בקעת גינוסר כיוצא בהן משערין אותן עכורין ואין משערין אותן צלולין צללו לא
יחזור ויעכרם שניים שאין שעור למים ולעפר כמוג שני חלקים מים ואחד יין מן
היין השרוני הדומה לכרמלי חדש ולא ישן:

ד [1] המפלת חתיכה סומכס אומר משום ר' מאיר וכן היה שמעון בן אלעזר אומר ד
כדבריו קורעין אותה אם יש בה דם הרי זה נדה ואם לאו אינה נדה: [2] המפלת מין קליפה
15 מין שערה מין עפר מין יבחושין אדומין רבן שמעון בן גמליאל אומר ממעכתו ברוק
על הצפורן אם נמחה הרי זו נדה ואם לאו אינה נדה: [3] אמר ר' אלעזר בר' צדוק
שני מעשים הוליך אבא מטבעין ליבנה מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קליפין
אדומין ובאו ושאלו את ר' צדוק והלך ר' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים וקראו
לרופאים ואמרו מכה יש בה מבפנים לפכך מפלת כמין קליפות אדומות: [4] שוב
20 מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין שערות אדומות ובאו ושאלו את ר' צדוק
והלך ר' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים וקראו לרופאים ואמרו שומא יש במעיה
לפכך היא מפלת שערות אדומות: [5] המפלת כמין בהמה חיה ועוף טמאה דברי ר'
מאיר וחכמים אומרים עד שיהא בו צורת אדם אמר ר' חנינא בן גמליאל נראין
דברי ר' מאיר בבהמה מפני שגלגלי עיני בהמה דומין לגלגלי עיני אדם ודברי חכמים
25 בעוף שאין בו מצורת אדם: [6] מעשה באשה אחת בצידן שהפילה דמות עורב
שלש פעמים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד:
[7] צורת פנים שאמרו אחד מכל צורת הפנים חוץ מאוניים וסנדל שאמרו דומה לסנדל
דג שבים רבן שמעון בן גמליאל אומר דומה ללשון של שור רבותינו אמרו עד שיהא
בה צורת אדם: [8] ולמה אמרו סנדל והלא אין סנדל שאין עמה ולד אלא שמא
30 תפיל עמו זכר ותהא מקולקלת לנקבה או שמא תפיל עמו שנים אחד לפני שקיעת
החמה ואחד לאחר שקיעת החמה נמצאתה מונה תחלת לנדה ראשון ותחלת לנדה
אחרון: [9] שליה שאמרו תחלתה כחוט הערב וראשה כתורמס וחלולה כחצוצרות אין
שליה פחותה מטפח רבן שמעון בן גמליאל אמר דומה לקרקבן של תרנגול ולמה
אמרו שליא והלא שליא שאין עמה ולד: [10] הטיבור חיבור באדם עד טפח ליטמא
35 ולטמא אבל בבהמה חבור עור היוצא מעור פניו של אדם בין חי בין מת הרי זה
טהור ומותר בהנאה ואיזהו שפיר מרוקם היה אבא שאול אומר תחלת ברייתו ברושם
שתי עיניו כשתי טיפיו של זבוב שני חוטמיו כשני טיפין של זבוב פי מתוח כשעורה
וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה גויתה כשעורה לארכה פיתוח ידים ורגלים אין לו

13 ג כ״א | 14 י כ׳ ג׳ (ג׳ ב׳); ג כ״ב: | 22 י סס; ג כ״א כ״ג | 36 י (ג׳ ג׳); ג כ״ה |

4 כחרת] בהרת | 4 דיהה] ראוה | 5 אלא] שלא | 6 מכה] המכש׳ | 7 כמין] במימי | 8 מבקעת | 11 כמו
בשני | 15 אדומין < | 16 נמחה] נמלה | 17 שני דברים | 19 מכה < | 19 בה] לה | 21 והלך ר׳ צדוק < |
21 וקראו < | 22 טמאה < ב | 24 וחכמים אומרים | 27 חוץ מאתים | 29 ולמה] ולא | 31 ואחד . . .
החמה < | 35 עור < ב | 36 ברושם] בראשו | 37 שני חוטמיו . . . זבוב < ב | 38 פיתוח] פי פתוח |

1 ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב תתיכני וגו' עור ובשר תלבישני וגו': [11] אין
משערין במים מפני שהמים עזין ומעכרין אותו ואין משערין אותו אלא בשמן מפני
שהשמן רך ומזכך ואין רואין אותו אלא בחמה: [12] המפלת שפיר שלא מרוקם ר' יהשע
אומר ולד וחכמים או' אינו ולד ור' ישמעאל בר' יוסי אמר משם אביו קורעין אותו אם
5 יש בו דם הרי זה נדה והבשר הרי זה ולד: [13] השליא בבית הבית טמא דברי ר' מאיר
ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון אומרים הבית טהור אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה
שאם הוציאה לבית החיצון שהוא טהור אמר להם מפני שבטל בחיצון אמרו לו
כשם שבטל בחיצון כך בפנימי אינו ולד: [14] יצא מחותך או מסורס אינו ולד עד
שיצא רובו ור' יוסי אומר עד שיצא כדרכו יצא כדרכו עד שיצא ראשו ר' יוסי אומר
10 עד שיצא רוב ראשו ואיזו רוב ראשו זו פדחתו: [15] המפלת בריית גוף שאינו חתוך
ובריית ראשו שאינו חתו אינו ולד יד חתוכה ורגל חתוכה הרי זה ולד יד אטומה ורגל
אטומה אינו ולד גוף אטום אינו ולד איזהו גוף אטום כדי שינטל מן החי ויחיה הרי
זה ולד מן החי וימות אינו ולד: [16] המפלת ואין ידוע מה היא תשב לזכר ולנקבה ולנדה
ולמה אמרו לנדה שאם תראה יום שלשים וארבעה תחזור ותראה יום ארבעים ואחד
15 נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת נדה לאחרון ולמה אמרו נקבה שאם תראה
יום שבעים וארבעה ותראה יום שמונים ואחד נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת
נדה לאחרון: [17] אמר ר' ישמעאל מעשה בגלפטרה מלכת אלכסנדרים שהביא שפחותיה
שנתחייבו מיתה למלך וקרעתן ונמצא הזכר נגמר לארבעים ואחד ונקבה לשמונים
ואחד אמרו לו אין מביאין ראייה מכאן ומהיכן מביאין ראייה מי שנכנסה אצל בעלה
20 או ממי שבא בעלה ממדינת הים:

ה   ה [1] בנות הכותים מעריסתן נדות והכותים מטמאין משכב התחתון כעליון מפני
שהן בועלי נדות שהן יושבות על כל דם יום שהיא טהורה בו סופרת מתוך שבעה:
[2] בנות הצדוקין בזמן שנוהגות ללכת בדרכי אבותם הרי אלו ככותיות פרשו לדרכי
ישראל הרי אלו כישראל: [3] מעשה בצדוקה אחת שסח עם כהן גדול ונתזה צינורא
25 מפיו ונפלה על בגדיו של כהן גדול והריקו פניו של כהן גדול ובאו ושאלו את אשתו
ואמרה אישי כהן אף על פי שאנו נשי צדוקיות כולן נשאלות לחכם אמר ר' יוסי אנו
בקיעין בצדוקיות יותר מן הכל שכולן נשאלות לחכם חוץ מן אחת שהיתה בהן ומתה:
[4] בנות ישראל קטנות עד שלא הגיעו לפירקן הרי הן בחזקת טהרה ואין הנשים
בודקות אותן וכשהגיעו לפירקן הרי הן בחזקת טמאה והנשים בודקות אותן ר' יהודה
30 אומר אף משהגיעו לפירקן אין הנשים בודקות אותן שמא יקלקלוהו בידיהן אלא
סכות ומקנחות מבחוץ והן נבדקות מאליהן: [5] דם הנכרית ודם הטהרה של מצורעת
בית שמאי אומרים הרי הן כדם מגפתה דם היולדת שלא טבלה מטמא לח ואין
מטמא יבש דברי ר' מאיר ור' יהודה מטמא לח ויבש: [6] ר' אליעזר אומר מחומרי
בית שמאי ומחומרי בית הלל בית שמאי אומרים מטמא לח ואין מטמא יבש ובית
35 הלל אומרים מטמא לח ויבש אמרו בית שמאי לבית הלל אי אתם מודים בנדה
שאם הגיעה זמנה לטבול לא טבלה שהיא טמאה אמרו להן בית הלל לבית שמאי

1 מיוב ו׳ י׳ י״א | 3 ג כ״ה | 5 י (ג׳ ד׳); ג כ״א | 10 ג כ״ט | 21 ל״א: | 23 ל״ג | 24 סס | 31 ל״ד |
33 ע׳ לעיל 458_{16} |

1 וגו׳ . . . וגו׳ < | 2 ומעכרין] ומבעדין | 4 ישמעאל] שמעון | 6 ור׳ יוסי ר׳ יהודה | 7 הוציאה <
כפל (ובב נקד עליו) | 8 ולד < | 9 ראשו] רובו ב | 10 עד שיצא < | 11 ורגל חתוכה < | 12 אינו < |
14 יום < | 14 ג׳ ור׳ | 15 נקבה < | 16 שמונים] שבעים ב | 21 נדות מעריסתן | 22 בתוך | 23 ככותיות]
מכוונות ב | 25 של . . . פניו גדול < | 26 אנו] אם ב אין ד | 28 קטנות עד < | 28 הן] זה | 29
טמאה] טהרה ב | 30 לפירקן < | 31 זכות ובמקנחות | 32 מגופתה |

1 לא אם אמרתם בנדה שאם תטבול היום ותראה למחר שהיא טמאה תאמרו ביולדת
שאם תטבול היום ותראה למחר שהיא טהורה אמרו להן בית הלל יולדת בזוב תוכיח
אמרו להן בית שמאי אי יולדת בזב הוא הדין והוא התשובה יולדת בזוב ימי זיבתה
עולין לה מתוך ימי טהרתה ואין עולין לה מתוך ימי לידתה: [7] המקשה כמה תשפה
5 ותהא זבה ר' אלעזר אומר מעת לעת והלכה כדבריו ר' שמעון בן יהודה אומר משום
ר' שמעון בית שמאי אומרים שלשה ימים ובית הלל אומרים מעת לעת: [8] המקשה
לפני לידתה הרי זו נדה בתוך אחד עשר קישת שנים ושפת אחד קישת אחד ושפת
שנים שפת אחד קישת אחד ושפת אחד ילדה בזוב שפת שנים וקשת אחד שפת אחד
וקשת שנים קישת אחד ושפת אחד וקישת אחר לא ילדה בזוב זה הכלל שופי סמוך
10 ללידה ילדה בזוב קישת סמוך ללידה לא ילדה בזוב קישת שנים ושפת שנים אף על
פי שחזרה וקישת לאחר מכן ילדה בזוב: [9] כמה יהא קישוי ויהא תלוי בולד אפילו
ארבעים וחמשים יום דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר משום ר' טרפון דייה חדשה
כיצד שנים מן השמיני ומן התשיעי לא ילדה בזוב שלשה מן השמיני ומן התשיעי
ילדה בזוב ר' יוסי ור' שמעון או' ארבעה עשר כיולדת הנקבה לפיכך אם קשות
15 שבעה עשר שלשה הראשונים ראויין לזיבה וילדה בזוב: [10] יש מקשה עשרים
וחמשה ואינה זבה כיצד שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים לאחר נדה ארבעה עשר
כילדת הנקבה אבל אי אפשר שתקשה עשרים וששה במקום שאין ולד ילדה בזוב:
[11] יש רואה מאה יום ואינה זבה בהן שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים לאחר נדה
ושמונים של נקבה ושבעה נדה ושנים לאחר נדה ר' מאיר אומר מאה וחמשים
20 שנים בלא עתו שבעה נדה ושמונים לאחר נדה ושמונים של נקבה שבעה נדה
ושנים לאחר נדה וחמשים תלוים בולד אמרו לו כדבריך יכולה היא שתקשה כל
ימיה ולא תהא זבה בהן: [12] קישת שלשה ימים וזה אחר זה אסורה לביתה
ואסורה לאכול בתרומתה הרי זה בחזקת מעוברת קישת ואחר כך הפילה דבר שאינו
ולד ילדה בזוב המקשה ויצא דרך דופנה ילדה בזוב ר' שמעון אומר לא ילדה בזוב
25 דם היוצא משם טמא ר' שמעון מטהר: [13] הפולטת שכבת זרע מבפנים טמאה ר'
שמעון אומר דייה כבועלה מה בועל אינו מטמא בפנים כבחוץ אף היא לא תטמא בפנים
כבחוץ: [14] תינוקת בת יום אחד לנדה מעשה בעין בול והטבילה קודם לאמה בת שלש
שנים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים בת שלש שנים ויום אחד בחוך הזמן של בדיקות:
[15] הבן והבת אף על פי שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו
30 נדריהם נדרין הקדישן הקדש מעשה בר' חנניה בן חנניה שהדירו אביו בנזיר והביאו
אביו לפני רבן גמליאל והיה רבן גמליאל בודקו שמא בא לכלל סימנין ר' יוסי
בר' יהודה אמר שמא בא לעונות נדרים אמר לו למה אתה מצטער אם ברשות
אבא אני הרי רשות אבא עלי והרני נזיר ואם ברשות עצמי אני הריני נזיר מעכשיו
עמד ונשקו על ראשו אמר מובטח אני בזה שאין נפטר מן העולם עד שמורה הוראות
35 ולא נפטר מן העולם עד שהורה הוראות בישראל אמר ר' אלעזר בר' צדוק אני
ראיתי שהיה מורה הוראות בישראל: [16] מעשה בתינוק אחד שהקדיש קרדום אחד
לשמים והביאו אביו לפני ר' עקיבא והיה ר' עקיבא בודקו אמר לו בני למי הקדשת

4 לי | 6 לוו | 11 סס | 15 ל"ח: | 18 ל"ח | 25 מ"ה: | 27 י"ב | 29 י נזיר כ"ג ג' (ל' ו') ; ג סס כ"ט: |

1 אם < | 1/2 טמאה . . . שהיא < | 3 אי יולדת בזוב < | 3 ימי < | 4 טהרתה . . . ימי <
5 אליעזר | 8 שפת אחד < | 9 וקישת] ושיפת | 10 ושיפת אחד | 12 וחמשים < | 16 ושנים לאחר נדה <
18 יום] זבה | 18 בהן < | 20 ושמונים] ושנים | 20 נדה < | 22 ימים | 25 מטהר] מטמא | 29 אין אנו
יודעין < ב | 32 לו] רבי | 32 מפני מה | 34 אני > בשם שמים | 34 שאין ·בה | 34 הוראות > בישראל |
35/36 אמר . . . בישראל < ב |

1 שמא לחמה ולבנה ולכוכבים ולמזלות שהן יפין אמר לא הקדשתיו אלא למי שהברזל
שלו ברוך הוא אמר ר' עקיבא בדוק זה ומתוקן: [17] שוב מעשה בתינוק אחד שהיו
באין בספינה ועמד עליהן נחשול והיו זועקין לאלוהיהן כענין שנ' ויראו המלחים
ויזעקו איש אל אלהיו אמר להן אותו תינוק עד מתי אתם נשטין זעקו למי שברא
5 הים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו בדוק זה ומתוקן:

ו [1] בן תשע שנים ויום אחד עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין וממזר שבא
על בת כהן לוי וישראל פוסלה מן הכהונה ר' יוסי אומר כל שזרעו כשר כשרה
וכל שזרעו פסול פסולה רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאתה מותר לישא בתו
אתה מותר לישא אלמנתו וכל שאי אתה מותר לישא בתו אי אתה מותר לישא
10 אלמנתו: [2] בן תשע ויום אחד שהביא שתי שערות שומא מבן תשע שנים ויום אחד
עד בן שתים עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות שומא ר' יוסי בר' יהודה
אמר סימן מבן שתים עשרה שנה ויום אחד עד בן שלש עשרה שנה ויום אחד
שהביא שתי שערות הרי הוא כאיש לכל דבר בן ארבע עשרה שנה ובן חמש עשרה
שלא הביא שתי שערות הרי הוא כבן תשע ויום אחד לכל דבר בן עשרים שנה
15 שלא הביא שתי שערות אף על פי שהביא אחר מכן הרי הוא כסרים לכל דבר בת
עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות אף על פי שהביאה לאחר מכן הרי היא כאילונית
לכל דבר: [3] ר' יוסי בן כיפר אמר משום ר' אלעזר שנת עשרים שנכנסו הימנה שלשים
יום מונין אותה שנה שלמה הורה רבי בלוד על תינוקות בת שמונה עשרה שנכנסה
הימנה שלשים יום שתהא כתינוקת בת שמונה עשרה ויום אחד לכל דבר: [4] ואלו הן
20 סימני של בוגרת ר' אלעזר בר' צדוק אומר משיתקשו הדדין ר' יוחנן בן ברוקא אומר
משיכסף ראש החוטם ר' יוסי אומר משיקיף העטרה ר' שמעון אומר משתפשט
את הכף וכן היה ר' שמעון אומר כשם שאמרו שלשה סימנים מלמעלה כך אמרו
שלשה מלמטה פגה מלמעלה לא הביאה סמנין מלמטה כוחל מלמעלה הביא סימנין
מלמטה צמיל מלמעלה פשטה את הכף מלמטה: [5] עד מתי תינוקת ממאנת עד
25 שתביא שתי שערות דברי ר' מאיר ור' יהודה אומר עד שירבה שחור על הלבן ר'
יוסי אומר עד שתקיף עטרה ר' שמעון אומר עד שתפשט את הכף בן שלקית אומר
עד שתכלכל: [6] אמר ר' שמעון מצאני חנניה בן כינאי בצידן אמר לו כשתלך אצל ר'
עקיבא אמור לו עד מתי תינוקת ממאנת אם יאמר לך עד שתבוא שתי שערות אמור
לו והלא במעמד כלכם העיד בן שלקות ביבנה עד שתכלכל כשבאתי והרציתי דברים
30 לפני ר' עקיבא אמר לי כילכול איני יודע בן שלקית איני מכיר אלא עד שתביא שתי
שערות: [7] שתי שערות שאמרו אפילו אחת בידו ואחת ברגל אחת בשחי ואחת בירך
ואפילו שתים בין שני קשרי אצבעותיו הרי אלו מצטרפין: [8] כל הנבדקות אינן
נבדקות אלא בנשים וכך היה ר' אליעזר מוסר לאשתו ור' ישמעאל מוסר לאמו ר'
יהודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן תוך הפרק אין הנשים בודקות
35 אותן שאין משיאין ספיקות על פי נשים ר' שמעון אומר אף תוך הפרק נאמנת אשה
להחמיר אבל לא להקל נאמנת אשה לומר קטנה היא שלא תחלוץ וגדולה היא שלא
תמאן אבל אין נאמנת לומר קטנה היא שתמאן וגדולה היא שתחלוץ: [9] אמר ר'
אלעזר בר' צדוק כשהיו בית דין בודקין ביבנה כיון שמוציאין בעליון אין משגיחין

3/4 יונה א' ה' | 6 ע' לעיל 249_9 | 10 מ"ו | 19 מ"ז | 22 כ"ב: | 32 מ"ה: | 38 מ"ח: |

2 ברוך הוא < | 8 רשאי | 9 רשאי | 9 שאין רשאי . . . רשאי | 12 שלש עשרה ויום | 14 שהביא |
17 לכל דבר < | 17 משום ר' אלעזר < | 20 משיתקשקשו | 21 משתתפשט | 22 אומר > מבן שתים עשרה
שנה ויום אחד ועד בן שלש עשרה שנה ויום אחד שהביא ב | 28 יעקב | 33 לאשתו . . . מוסר < | 34
תוך . . . אותן < |

על התחתון ר' שמעון אומר בנות כרכין התחתון בא תחלה מפני המרחצאות בנות
כפרים העליון בא תחלה מפני שטוחנות ברחיים ונושאות כדין על גיסיהן: [10] כל
המטמא באוהל מטמא טומאת שבעה יש מטמא טומאת שבעה ואין מטמא באוהל
כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים כל הנוטל צדקה
נוטל מעשר עני יש נוטל מעשר עני ואין נוטל צדקה: [11] דם הנדה ובשר המת כל
אלו שהרקיבו הרי אלו טהורין משום ר' נתן אמרו כל הפת שעפשה אינה מטמאה
טומאת אוכלין ושורה אותה במקומה וכמה שרייתה בפושרים יהודה בן נקוסא אומר
עד שיהו פושרין מעת לעת: [12] אמר ר' יהודה מפני מה אמרו בשרץ עד שעת הכיבוד
שאם לא בדק מטמא למפרע ומפני מה אמרו כתם עד שעת הכיבום שכן דרך בנות
ישראל בודקת כתמיהן בשעה שהן מכבסות ואם לא בדקה כתמה מטמא למפרע:
[13] ר' אחא אומר תכבסנו אם דיהה מטמא למפרע אם אינו דיהה אינו מטמא למפרע
רבי אומר אינו דומה כתם שלפני כיבום ככתם שלאחר כיבום שלפני הכיבום מגליד
שלאחר הכיבום מקדיר: [14] קרדום שנגנב בתוך הבית מטמא למפרע עד שיאמר
בדקתי את המקום הזה וכן היה רבן שמעון בן גמליאל מטהר שאנו אומרים שמא
השאילו לאחר ושכחה או שמא הניחו בזוית ונגנב: [15] אחרים אמרו משום ר' נחמיה
כל הכתמים הנמצאים במרחצאות של נשים טמאין בית המרחץ של כותיים מטמא
באוהל מפני שקוברין שם את הנפלים ר' יהודה מטהר מפני שחולדה וברדלס גוררין
אותו מיד: [16] נאמן הכותי לומר קבר שנחרש ממנו אינו קבר שאינו מעיד אלא על
גופו של קבר ואילן המאהיל על גבי קבר אינו קבר שאינו מעיד אלא על גופו של
קבר: [17] תולה בכל דבר שיכולה לתלות מעשה ותלה ר' מאיר בקילור ורבי תלה בשרף
של שקמה ספק עברה בשוק של טבחיים ספק לא עברה הרי זו אינה תולה עברה
ספק נתנו עליה ספק לא נתנו עליה הרי זו תולה נתעסקה באדום אינה תולה בשחור
במועט אינה תולה במרובה התולה בנכרית ר' מאיר אומר עד שתהא נכרית ראויה
לראות רבן שמעון בן גמליאל אומר קלה תולה בחמורה: [18] כיצד שומרת יום כנגד
יום וביום השני ובסופרת שבעה לפכך זו מתוקנת וזו מקולקלת רבי אומר אינה תולה
לפכך שתיהן מקלקלות הכל שוין שהיא תולה בשומרת יום כנגד יום הראשון ביושבת
על דם טהור ובבתולה שדמיה טהורים נמצא על בנה יושב בצדה הרי זו טמאה מפני
שמתהפך ולא על בנה בלבד אמרו אלא על כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה:
[19] נמצא על פסיקיה שלה הרי זו טמאה שבשעה שמתרתה מתחתה נוגעת בתורפה ואם
היתה מכה על צווארה ונמצא על כתיפה הרי זו תולה על ירכה הרי זו תולה ואין
חוששין שמא יד הוליכה לשם נמצא על ידה טמאה מפני שהידים עסקניות הן:
[20] היו שני כתמים על חיקה אחד מלמטה ואחד מלמעלה אף על פי שהתחתון גדול
והעליון קטן תולה את התחתון עד כגרים שאני אומר ממקום שבא העליון בא התחתון:

ז [1] נמצא על בית יד אונקלי שלה אם מגיע כנגד תורפה טמאה ואם לאו טהורה אמר
ר' אלעזר בר יוסי הלכה זו הורתי ברומי לטומאה וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה הוריתה:
[2] לבשה חמשה חלוקות הבדוקין לה ונמצא על הפנימי ולה לתלות הרי זו תולה על החיצון
אין לה לתלות אינה תולה: [3] קצרה שלבשה חלוקה של ארוכה וארוכה שלבשה חלוקה
של קצרה נמצא כנגד בית תורפה של ארוכה שתיהן טמאות כנגד בית תורפה של קצרה

4 ע' לעיל 505_{21} | 5 כ"ו | 13 פסחים י' | 15 כ"ו: | 18 כ"ז | 20 נ"ח: | 24 ס' | 29 כ"ח | 34 כ"ז: | 36 נ"ח: | 37 כ"ח

1 בהתחון | 2 ניסיהן | 6 כל הפת] פת | 7 ושרין | 7 בפושרים < וכמה שרייתה | 9/10 בנות ישראל <
10 בשעת שמתכבסו | 10 כתמה < | 11 רוחה ב | 14 וכן היה < | 15 או < | 15 ר' נתן | 18 שנחרש] שנשרש
20 שיכולה] שיש לה | 25 ובסופרת] רב אמר סופרת | 25 וזו < ב | 26 כנגד יום < | 27 נמצא על < חיי'
29 מתרתה] מתחתה | 31 הן < | 32 היו < עליה | 37/38 ארוכה . . . של < | 38 כנגד] בצד

קצרה טמאה וארוכה טהורה שתים שהיו טוחנות ברחים של יד ונמצא על הרגל הפנימי
שתיהן טמאות על הרגל החיצונה היא טמאה וחברתה טהורה נמצא ביניהן זה היה מעשה
ונמצא על שפתיו של אפטי ועל עלי זית שמסקת בהן את התנור ובא מעשה לפני
חכמים וטמאום: [4] ר' נחמיה אמר על דבר שהוא מקבל טומאה טמא ועל דבר
שאין מקבל טומאה טהור רבן שמעון בן גמליאל אומר אם הרגה מאכולת תולה
ואם לאו אינה תולה: [5] אמר רבן שמעון בן גמליאל אני אומר דבר אחד והם אמרו
דבר אחד לדברי אין סוף ולדבריהם אין סוף לדברי אין סוף אין לך אשה שאינה
טהורה אין לך מטה שאין עליה מאכולת לדבריהם אין סוף אין לך אשה שאינה טמאה
ואין לך סדין שאין עליה טיפי דמים אבל אמר רואה אני את דברי ר' חנינא בן
גמליאל מדברי ומדבריהם שהיה אומר תולה במאכולת עד כגרים של פול אף על
פי שלא הרגה תולה בבנה ובבעלה וכדבריו אנו מורים: [6] כתם הארוך מצטרפין
אותו העשוי טפי טפין אין מצטרפין אותו ר' אלעזר בר' צדוק אומר העד שהוא
נתון תחת הכר ונמצא עליו דם אם עגול הרי טהור מפני שהוא דם מאכולת
ואם משוך טמא מפני שהוא דם הקינוח: [7] האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם
אם עומדת טמאה ואם יושבת תולה דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר בין כך ובין כך
טהור ר' שמעון אומר בין כך ובין כך תולה: [8] איש ואשה שעשו צרכיהם בתוך
הספל ונמצא דם בתוך הספל ר' מאיר ור' יוסי אומרים תולה ור' שמעון אומר אינו
תולה: [9] דם היוצא עם הרעי טהור דם המנטף בין לפני המים בין לאחר המים
טמא כתם הנתלה בגופו טהור למגעות ולהסטות הולכין אחר הרוב:

ח [1] הרי שהיתה נישאת וראת דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שנייה
ושלישית מכאן ואילך אינה משמשת אלא תתגרש ותנשא לאחר נשאת לאחר והיתת
רואה דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שנייה ושלישית מכאן ואילך לא
תשמש אלא תתגרש ותנשא לאחר: [2] עד כמה מותרת לינשא עד שלש יתר מכאן
לא תנשא עד שתבדוק עצמה בשפופרת כיצד בודקין אותה מביא שפופרת ונותן
לתוכה מכחול ומביא מוך ונתן בראש המכחול נמצא על ראשו הרי זו טמא מפני
שהוא דם המקור ועל הצדדין הרי זה טהור מפני שהוא דם הקינוח אם יש לה
ווסת הרי זו חוששת לווסתה ואם יש לה מכה הרי זו תולה בה אם היתה דם נדתה
משונה מדם מכתה הרי זו אינה תולה: [3] נאמנת אשה לומר יש בי מכה מן המקור
ואין בו מכה מן המקור דברי רבי ר' שמעון בן אלעזר אומר משום ר' מאיר דם
היוצא מן החדר אף על פי שבידוע שדם המכה טמא ורבותינו אמרו דם המכה
טהור: [4] היתה בודקת בימין והיא טמאה בשמאל והיא טהורה לא תבדוק אלא
בשמאל בחצר והיא טהורה בטרקלין והיא טמאה לא תבדוק אלא בחצר בעצמה
והיא טמאה בחברתה והיא טהורה לא תבדוק אלא בחברתה: [5] כל עוברות אחת
ומניקות אחת אין תולות זו בזו עוברה ומניקה וזקנה אינן תולות זו בזו אמר ר' מאיר
מעשה בשקמה שבכפר סבא שהיו מוחזקין בו טומאה בדקוהו ולא מצאו תחתיו כלום
פעם אחת באת הרוח ופרכתו משרשיו נמצאת גלגלת שלמה דבוקה בשרשיו אמר
לו משם ראייה שלא בדקוה כל צרכו: [6] אמר ר' יוסי מעשה במערה בשיחין שהיו

4 כ"ח | 11 כ"ט | 14 נ"ט: | 20 ס"ה: ס"ו | 33 ס': | 37 ס"ח |

1 קצרה < ב | 3 של אפטי] שלא פטר | 45 טמא . . . טומאה < | 7 לדברי אין סוף] לדברי ב |
7 אין לך] אלא | 7 שהיא | 8 אשה] מטה ב | 11 וכדבריה' | 12 אין מצטרפין < ב | 12 בר' צדוק < ב | 12
העד] האור ב | 13 תחת] על גבי | 16 טהור] תולה ב | 16 ר' שמעון . . . תולה < | 16 צרכיהם < |
17 בתוך] על | 17 תולה . . . אומר < | 18 היוצא] העושה | 19 הנתלה בגופו] הנפל בתוכו | 20 והיתה
רואה | 21 לאחר < ב | 30 חדר] מקור | 30 המכה] המקור | 36/37 אמר . . . כל צרכו < |

מוחזקין בו טומאה בדקוה והיתה חלקה כצפורן פעם אחת נכנסו פועלין לתוכה מפני 1
גשמים וכשהיו מהרסין בקרדומות שבידיהן בדקו ומצאו שם מכתשת מלאה עצמות:
[7] אמר ר' יוסי מעשה בסלע בית חורין שהיו מוחזקין בו טומאה ואינן יכולין לבדקו
מפני שהיה מדרון אמר להם זקן אחד הביאו לי סדין הביאו לו סדין ושראו במים
ופרשו על גביו ונמצא מקום צדדיו לח ומקום אמצע נגוב בדקו ומצאו שם בור גדול 5
מלא מתים: [8] ואיזהו רוק תפל כל שלא טעם כלום מבערב ואפילו כל היום ישן
כל היום אינו עושה רוק תפל ניער כל הלילה עושה רוק תפל: [9] מי גריסין לעיסת
גריסין של פול עז עיקת נפש מי רגלים שהחמיצו וכמה היא חימוצן שלשה
ימים: [10] נתר זו נתר אלכסנדרית בורית זו קימיליא ואשלג מכל מקום מדיח ואין
צריך לנגבו העבירן שלא כסדרן ראשונים לא עלו לו ושניים עלו לו: [11] העביר עליו 10
שבעה סימנין ולא עבר ושנה אותן ועבר הטהרות טהורות ששה סמנין ולא עבר
הצפינן ועבר עליו הטהרות תלויות שאלו העביר עליו צפון מתחלה היה עובר: [12] דם
הנדה ודאי אין מעביר עליו שבעה סימנין ונוטל השק והעור אינו מעביר עליו שבעה
סימנין הבגד הצבוע אין מיטמא בכתמים ור' יונתן בן יוסף אומר מטמא בכתמים:
[13] בגד שאבד בו כתם מעביר עליו שבעה סימנין ר' שמעון בן אלעזר אומר בודקן 15
שכונת שכונת אבדה בו שכבת זרע אם היה חדש בודקו במחם ושחקין בודקין בחמה:

ט [1] היתה למודת להיות רואה בתחלת הוסת כל הטהרות שעשתה בתחלת
הווסת ובאמצע הוסת ובסוף הווסת טמאות באמצע הוסת כל הטהרות שעשתה בתחלת
הוסת טהורות באמצע הווסת טמאות בסוף הוסת כל הטהרות שעשתה מתחלת ובאמצע
הוסת טהורות ובסוף הוסת טמאות ר' יוסי אומר ימים ושעות ווסתות הן: [2] כיצד 20
היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים משש שעות לשש שעות הגיע
יום עשרים ולא ראת אסור לשמש כל היום דברי ר' יהודה ור' יוסי מתיר עד שש
שעות עברה שש שעות ולא ראתה אסור לשמש כל היום דברי ר' יהודה ור' יוסי
מתיר משש שעות ולמעלה ואין מחייבין אותה שתהא ידה בעינה כל היום אלא
בודקת פעמים לווסתה: [3] היתה למודת להיות רואה עשרים ואחד עשרים ושנים 25
עשרים ושלשה הרי זו ווסת סירגה לה ארבעה ימים אינה ווסת היתה לימודת להיות
רואה ליום חמשה עשר ושנתה לשבעה עשר זה וזה אסורין שנתה לששה עשר חמשה
עשר ושבעה עשר טמאין אסורין וששה עשר טהור: [4] שנת לשמונה עשר טהרות
שלשתן ואינו טמא אלא שמנה עשר בלבד היתה למודת להיות רואה יום עשרים
ושינת ליום שלשים זה וזה אסורין ומותר לשמש מיום עשרים ועד יום שלשים ואם 30
ראת יום עשרים מותר לשמש יום שלשים מפני שאורחת הבא כתיקנו לא ראת יום
עשרים אסור לשמש יום שלשים: [5] הרואה דם מטמא מעת לעת ומה היא מטמא
אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס פתוחין ומוקפין צמיד פתיל ומקלקלת
ואינו מטמא את בועלה ר' עקיבא אומר מטמא את בועלה ואינה מונה שבעה לראייתה
אלא משעת שראת: [6] הרואה כתם מטמא למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין 35

6 ס"ב ס"ג | 10 ס"ב | 17 ס"ג | 25 ס"ג: | 28 ס"ד | 32 ו' | 35 סס |

2 מהרסים] מחסרין ב | 2 שבידיהן > | 2 שם > ב | 3 יוסי] שאול | 4 מפני . . מדרון > ב | 5 לח > | 6 מלא > | 6 תפל > | 6 ואלו כל אותו היום | 7 הלילה > עד הבוקר | 7 מגריסין מעיסת | 8 גריסין של עד | 8 עוקת נתש | 10 לא > | 10 ושניים > לא | 11 אותן > | 12 הצפינן] כאפן | 12 עליו > | 12 שאלו > לא | 13/14 ונוטל . . . סימנין > | 14 אין > | 14 יוסי | 14 אומר > אינו | 15 בו > | 16 שכונות שכונות] ששעת | 16 במחט | 19 באמצע הווסת > ובסוף ווסת | 22/24 עד . . . מתיר > ב | 28 טמא | 28 אסורין > | 28 טהורין | 29 בלבד > | 30 ליום שלשים] ביום עשרים | 32 מעת > ב | 32 ומה היא] מזה | 33 פתוחין > | 33 ומקלוקת | 34 בולעה | 34 ואינה > רואה | 35 מטמא > ב |

1 משכבות ומשבות כלי חרס פתוחין ומקלקלת ומטמא את בועלה ואינה מונה שבעה
לראייתה אלא משעה שראת וזה וזה תולין ולא שורפין: [7] תינוקת שלא הגיע זמנה
לראות ונשאת בית שמאי אומרים נותנין לה ארבעה לילות מסורגין אפילו ארבעה
חדשים ובית הלל או' כל זמן שניגפת במה דברים אמורים בזמן שלא הפסיקה אבל
5 הפסיקה וראת מחמת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה עד שתחיה המכה:
[8] שינת מראה דמים וראתה הרי זו טמאה נדה ושהגיע זמנה לראות הפסיקה וראת
שלא מחמת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה לילה הראשון בלבד שינת מראה
דמים וראת הרי זו טמאה נדה לזו בית הלל אומרים כל הלילה שלה רבן שמעון בן
גמליאל אומר נותנין לה עונת שלמה חצי יום ולילו: [9] וכולן שהיו רואות דם בודקין
10 אותן בשפופרת חוץ מן הבתולה שדמיה טהורין מפני שהוא דם בתולין ובכולן היה
ר' מאיר אומר כדברי בית שמאי שאר הראיות הכל לפי הדמים היה ר' מאיר
אומר דמים משונין זה מזה: [10] דם הנדה אדום דם הבתולים דיהה דם הנדה זוהם
דם הבתולים אינו זוהם דם הנדה מן המקור דם הבתולין מן הצדדין: [11] ראתה
כתם ואחר כך ראתה דם הרי זו תולה כתמה בראייתה בתוך מעת לעת דברי
15 ר' שמעון בן אלעזר או' ר' יוסי אמר רבי רואה אני את דברי ר' שמעון בן
אלעזר: [12] בדקה את עצמה ואת חלוקה והשאילת לחברתה ואחר כך נמצא עליה
דם היא טהורה וחברתה תולה בה אמר לו ר' שמעון לר' יהודה אף את אלו היתה
אומר תהא ידה בעיניה כל היום יפה היית אומר אלא מה לי הפסיקה טהרה מן
המנחה ולמעלה מה לי הפסיקה טהרה מיום ראשון: [13] אמר לו ר' אליעזר לר' יהשע
20 האיך אתה אומר יום הראשון ויום השביעי טהורין והאמצעים טמאין אמר לו אף
אתה מודה למונה מסורגין בנזיר שהוא יושב על גבי סכך ובורואה קרי בתוך ימי
ספירתן שהן מונין מסורגין ר' יוסי ור' שמעון אומ' נראין דברי ר' אליעזר מדברי
ר' יהשע ודברי ר' עקיבא משניהן אבל הלכה כדברי ר' אליעזר: [14] הזב והזבה
הנדה והיולדת ומצורע שמתו מטמאין במשא עד שימוק הבשר ואין מטמאין אלא
25 ברובן ואין טומאתן אלא מדברי סופרים ר' שמעון אומר שורפין עליהן את התרומה
ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו שאין טומאה אלא מדברי סופרים וכן
היה ר' שמעון אומר נכרי שמת טהר מלטמא במשא שאין טומאתו אלא מדברי
סופרים: [15] ומודה ר' יהודה ביושבת על המשבר ומתה ויצאת הימנה רביעית דם
שהיה טמא משום כתם אמר ר' יוסי לפכך אין מטמא באוהל: [16] בראשונה היו
30 מטבילין על גב הנשים המתות נדות חזרו להיות מטבילין על כל אחת ואחת מפני
כבוד הנשים בראשונה היו מוציאין מוגמר לפני חולי מעיים וחזרו להיות מוציאין
לפני כל אחת ואחת מפני כבוד המתים בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים
בכליבא חזרו להיות מוציאין בין בדרגש בין בכליבה מפני כבוד העניים: [17] בראשונה
היו מוליכין לבית האבל עניים בכלי זכוכית צבועה עשרים בכלי זכוכית הלבנה
35 חזרו להיות מוציאין בין בצבועה בין בלבנה מפני כבוד עניים בראשונה כל מי שיש
לו מת היו יציאותיו קשות עליו יותר ממתו התחילו הכל מניחין מתיהן ובורחין הנהיג

2 ס"ד: | 9 ס"ה: | 13 נ"ב: | 16 ס"ומ: | 19 סס | 23 ס"ט | 28 ע"ה | 29 ע"א: |

1 פתוחין] המוקפין צמיד פתיל | 1 שבעה > | 4 או'] אוסר | 4 כל > | 5 מחמת] שלא בשעת | 5 עד שעת מראי | 6 שינת > | 7 שינת] שעונה | 8 לו . . . שלה] בזמן שהיו ב"ה אומרים כל הלילה | 9 חצי היום ולילה | 9 רואות] שופעות | 10 בתולין > טהור | 11 הכל] כלן | 11 הדמים > בו | 12 אדום > | 12 דיה] דהיה | 15 יוסי] יומו | 16 שאילתו | 18 יפה] מה | 18 אלא > | 18 לי > | 20 האיך אתה אומר] אפשר שראתה | 21 בנזיר > | 21 ורואה | 22 ודברי | 23 משניהן] מדברי ר' יהשע ב | 24 שמתו] שניהן | 24 עד שימק הבשר > | 25 ואיך . . . סופרים > | 30 גב > כל | 30 המתות > | 36 יותר > | 36 ופורחין |

רבן גמליאל קלות ראש בעצמו נהגו הכל כרבן גמליאל: [18] בראשונה היו אומרים בשר התאוה טהור חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא את הידים חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא במגע חזרו וגזרו שיהא כנבלה עצמה ומטמא במשא חזרו ואמרו כל הגת שנעשית על גבי בשר התאוה טמאה לקודש וטהורה לתרומה חזרו ואמרו חיה ולא עוף ר' אליעזר בן יהודה איש כפר אובלין אמר אפילו נעשית על גב עוף אחר ועל גב תרנגלת אחר טמאה לקדש וטהורה לתרומה: [19] לאותו שהיה בית הלל קורין אותו גרגרן ר' יהודה היה קורא אותו בועל נדה אמרו בית שמאי לבית הלל אי אתם מודים ברואה בתוך אחד עשר שטבלה לערב ושימשה את ביתה שהיא מטמאה משכב ומושב וחייבת בקרבן אף הרואה יום אחד עשר תהא חייבת בקרבן אמרו להן בית הלל לא אם אמרתם ברואה בתוך אחד עשר שכן יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה תאמרו ברואה יום אחד עשר שאין יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה אמרו להן בית שמאי אם כן לא תטמא משכב ומושב אמרו להן בית הלל אם רבנוהו מטומאת משכב ומושב החמור נימעטו מהבאת קרבן הקל:

סליק פירקא וסליקא לה מסכת נדה.

מקואות

א [1] אמר ר' נחמיה מפני מה אמרו אם לא הדיח טהור שאין המים שבגבו עלולין לקבל טומאה עד שיתלשו הגביהן רבו הטהורין על הטמאים: [2] מפני מה אמרו אם הדיח טמא הוכשרו המים שבידיו ונטמאו וטמאו את הככר ר' שמעון אומר בין שהדיח ובין שלא הדיח טמא שאני אומר לסוף שטפת המים טמאין נוגעות בככר: [3] גבי שנפל לתוכו יין דבש וחלב הולכין אחר הרוב נפל לתוכו שמן אף על פי שקיפוהו הרי זה טמא לפי שאי אפשר לו לצאת ידי צחצוחי שמן: [4] יין של תרומה שנפל על גבי פירות ידיחם והן מותרין וכן השמן של תרומה שנפל לתוך הפירות ידיחם והן מותרין שמן של תרומה שנפל על גבי היין יקפה אותו והיין מותר שנפל על גבי ציר יקפנו כדי שיבטל טעם שמן שבו: [5] חוקת טיט וגממיות שבפתחי חניות ברשות הרבים בשעת הגשמים הכל טהור פסקו גשמים הרי הן כמו שפיכות ושבשוקין הולכין אחר הרוב: [6] מי שפכות ומי גשמים שנתערבו בין בכלי בין בקרקע טמא ר' יהודה ור' שמעון אומרים בכלים טמא ובקרקע טהור פסקו הגשמים הקרובין לעיר ולדרך טמאין והרחוקין טהורין עד שיהלכו רוב אדם במה דברים אמורים בגבי שאפשר לשתות בה ולא יהא מקום פרסות רגליו נכרות אבל גבי שאין אפשר לו לשתות עד שתהא מקום פרסות רגליו נכרין מצא שם מקום פרסת רגל אדם מקום פרסות רגלי בהמה גסה טמא מקום פרסת רגל בהמה דקה טהור: [7] גבי שאין בו ארבעים סאה ונפל לתוכו פחות משלשה לוגין מים שאובין כשרין לחולין לחלה ולתרומה וליטל מהן לידים וכשרין להקוות עליהן ירדו גשמים רבו ושטפו כדברי בית שמאי וכדברי

1 ע' לעיל 86 [31] | 6 ע"ב | 20 ה' ח' | 25 ע' לעיל 40 [5] | 28 ה' ד' | 30 ה' ה' |

1 קלות ראש < ב | 1 וחזר הכל לנהוג | 3 שיהא כנבלה] הנבלה | 4 וטהורה] וכן היה | 6 לאותו] בזו | 8 שהן מטמאין | 9 וחייבין | 9 עשר < | 10 לא < | 10 בתוך אחד עשר] ביום שלאחר | 11 בזיבה | 12 אם רבנוהו] אתריבינהו | 20 המים שבגבו] שבין בו | 22 טמא < ב | 23 שאני] שני ב | 23 לסוף < | 25 שהקיפ' | 25 צאצאי ב | 26/28 וכן השמן ... ציר] נפל על גבי היין מותר על גבי הוצ' | 29 כמו < | 30 טמא < | 32 שאי אפשר ב | 33 מקום < ב | 33 שאפשר ב | 34 פרסות < | 36 כשרין] פסולין | 37 וב"ה |

בית הלל אומרים רבו אף על פי שלא שטפו וכדברי ר' שמעון שטפו אף על פי שלא רבו כשרין לחלה ולתרומה וליטל מהן לידים וכשרין להקוות עליהן וכיצד רבו אף על פי שלא כדברי בית הלל: [8] מקוה שהיא מחזיק ארבעים סאה ובתוכו תשע עשרה סאה ונפלו לתוכו פחות משלשת לוגין מים שאובין כיון שנפלו לתוכו עשרים ואחת סאה של מימי גשמים טהורין מפני שרבו כיצד שטפו אף על פי שלא רבו כדברי ר' שמעון: [9] מקוה שהוא מחזיק עשרים סאה בתוכו תשע עשרה סאה ונפלו לתוכו פחות משלשה לוגין מים כיון שאובין טמאין כיון שנפלו לתוכו סאה אחת של מימי גשמים טהורין מפני ששטפו וכמה שטפו כל שהן נפלו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין פסולין לחלה ולתרומה וליטול מהן לידים ופסולין להקוות עליהן ירדו גשמים עד שיצא הימנו מלואו ועוד: [10] ירדו גשמים רבו ושטפו כדברי בית שמאי וכדברי בית הלל רבו אף על פי שלא שטפו וכדברי ר' שמעון שטפו אף על פי שלא רבו כשרין לחלה ולתרומה וליטל מהן לידים ופסולין להקוות עליהן עד שיצא הימנו מלואו ועוד: [11] וכמה מלואו ועוד מקוה שהוא מחזיק עשרים סאה ובתוכן תשע עשרה סאה ירדו לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין ירדו גשמים ונתמלאו לעולם בפסולן עד שיצא מלאו ועוד ועוד דבר מועט למעט שלשת לוגין: [12] מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר קורטב נפלו לתוכו שלשת לוגין מים שאובין טמאין לחולין לחלה ולתרומה ליטול מהו לידים ופסולין להקוות עליהן פחות משלשה לוגין אפילו כולן פסולין כיון שנפל לתוכו קורטוב אחד של מימי גשמים טהורין: [13] כשם שטהורין לטבילה כך טהורין לכל דבר למעלה מהן מי תמצית שלא פסקו שמטבילין בהן את המים ואין מטבילין בהן אדם ידים וכלים זה הכלל כל מקום שאדם טובל ידים וכלים טובלין אין אדם טובל אין ידים וכלים טובלין ואלו הן מי תמצית כל זמן שהגשמים יורדין וההרים ביצין הרי הן כמי מעין פסקו גשמים וההרים ביצין הרי הן כמי תמצית פסקו מלהיות ביצין הרי אלו כמין גבאין: [14] החופר בצד הים בצד הנהר במקום הביצים הרי הן כמו תמצית החופר בצד המעיין כל זמן שהן באין מחמת המעיין אף על פי שפוסקין וחוזרין ומושכין הרי הן כמי מעין חזרו מלהיות מושכין הרי הן כמי גבאין: [15] מעיין שמימיו מועטין וריבה עליו והרחיבו מטהר באישבורן ואינו מטהר בזוחלין אלא עד מקום שיכול להלך מתחלתו: [16] מקוה שנמדד ונמצא חסר כל הטהרות שנעשו על גביו בין שמקוה זה ברשות הרבים בין שמקוה זה ברשות היחיד טמאות למפרע ר' שמעון אומר ברשות היחיד טמא וברשות הרבים טהור: [17] אמר ר' שמעון מעשה בינורס של דיסקוס ביבנה שנמדדה ונמצאת חסרה והיה ר' טרפון מטהר ור' עקיבא מטמא אמר ר' טרפון הואיל ומקוה בחוקת טהרה הוא עומד לעולם זו בטהרתו עד שיודע שנטמא אמר ר' עקיבא הואיל ומקוה זה בחוקת טומאה הוא עומד לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך שטהר: [18] אמר ר' טרפון למה זה דומה למי שהוא עומד ומקריב על גבי מזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה שעבודתו כשרה אמר ר' עקיבא למה זה דומה למי שהיה עומד ומקריב על גבי מזבח ונודע שהוא בעל מום שעבודתו פסולה: [19] אמר ר' טרפון אתה מקישו לבעל מום ואני מקישו לבן גרושה וחלוצה נראה למי דומה אם דומה לבעל מום נלמדו מבעל מום אם דומה לבן גרושה נלמדו מבן גרושה

15 ג מכות ג' ד' | 18 ה' ו' | 26 ה' ז' | 27 ב' ב'; י תרומות מ"ה ב' (ה' ה'); קידושין ס"ו; |

1 שמעון] שמואל | 4 שאובין > טמאין | 8 שטפו] שנפלו | 9 ירדו גשמים < | 10 ועוד < | 10/12 ירדו . . . ועוד < ב | 13 ואיזהו | 13 מלואו ועוד < ב | 13 ירדו] ונפלו | 14 שאובין < | 14 הוא פסול | 16 לחולין] פסולין ד < ב | 17 פחות < | 17 פסולין] טמאין | 19 ואין] ואם ב | 20 ידים < | 21 ביצין] בוצצין | 22 הרי . . . מעין < | 22 פסקו . . . תמצית < | 22 ביצין] בוצצין | 25 כמעין | 25 פסקו | 25 גבאין] תמצית | 28 טמאות למפרע < ב | 29 טמא] הולין | 29 בינורס] במגורה | 30/31 אמר ר' טרפון < | 31 הוא עומד] היה | 31 זו] הוא | 32 הוא עומד < | 35 ויודע |

או מבן חלוצה: [19] ר' עקיבא אומר מקוה פסולו בעצמו ובעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו באחרים מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מחירו בבית דין נמנו עליו וטמאוהו אמר לו ר' טרפון עקיבא כל הפורש ממך כפורש מחייו:

ב [1] מקוה שהניחו ריקן ובא ומצאו מלא כשר מפני ספק מים שאובים למקוה וחזקת למקואות כשרות: [2] צנור המקלח למקוה והמכתשת נתונה בצדו ספק מן הצנור למקוה וספק מן המכתשת למקוה פסול מפני שהפסול מוכיח ואם יש בו רוב מקוה כשר מפני שזה ספק מים שאובין למקוה: [3] שני מקואות שאין בהם ארבעה סאה ונפלו שלשת לוגין מים שאובין לתוך אחד מהן וידוע לאיזה מהן נפלו ואחר כך נפלו שנים ואינו ידוע לאיזה מהן נפלו הריני יכול לתלות ולומר למקום שנפלו ראשוניים נפלו שניים: [4] נפלו שלשת לוגין לתוך אחד מהן ואין ידוע לאיזה נפלו ואחר כך נפלו שניים וידוע לאיזה מהן נפלו אין יכול לתלות ולומר למקום שנפלו שניים נפלו ראשונים באחד יש בו ארבעים סאה ובאחד אין בו הריני אומר לתוך של ארבעים נפלו אחד שאוב ואחד כשר הריני אומר לתוך של שאוב נפלו: [5] שני מקואות שאין בה ארבעים סאה ונפלו שלשת לוגין לתוך אחד מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלו ואחר כך ירדו גשמים ונתמלאו ר' יוסי אומר אומרין לו שלא יטביל באחד מהן ואם טבל באחד מהן ועשה טהרות טהורות מפני שזה ספק מים שאובין למקוה למה זה דומה למי שנטמאת אחת מידיו ואין ידוע איזו הוא אומ' לו שלא יעשה טהרות באחת מהן ואם עשה טהרות באחת מהן טהורות מפני שזה ספק ידים: [6] שני מקואות אחד יש בו ארבעים סאה ואחד אין בו טבל באחד מהן טומאה חמורה ועשה טהרות תלויות בשני ועשה טהרות בראשון ולא עשה בשני ועשה טהרות בראשון ועשה בשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות תלויות והשניות טהורות במה דברים אמורים בטומאה חמורה אבל בטומאה קלה אלו ואלו טהורות: [7] טבל באחד מהן מטומאה קלה ועשה טהרות טהורות נטמא באמצע טומאה חמורה טבל בשני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מונחות נאכלו ראשונות ונטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות: [8] טבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות תלויות נטמא באמצע טומאה קלה טבל בשני ועשה טהרות נגעו אלו באלו ראשונות תלויות ושניות ישרפו טבל באחד מהן מטומאה קלה ועשה טהרות טהורות נטמא באמצע טומאה חמורה ועשה טהרות תלויות ואם נגעו אלו באלו שניות תלויות ראשונות ישרפו: [9] שני מקואות של ארבעים ארבעים אחד שאוב ואחד כשר וטבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות תלויות בשני ועשה טהרות בראשון ולא עשה בשני ועשה טהרות בראשון ועשה בשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות תלויות ושניות טהורות במה דברים אמורים בטומאה חמורה אבל בטומאה קלה אלו ואלו תלויות: [10] ירדו שנים וטבלו בשניהם אחד אחד טמא טומאה חמורה ואחד טמא טומאה קלה הטובל מטומאה חמורה טמא מטומאה קלה טהור אחד הטמא טומאה חמורה ואחד המיקר הטובל מטומאה חמורה טמא והמיקר טהור אחד הטמא טומאה קלה ואחד המיקר שניהם תלויין למה זה דומה לשני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלכו שנים בשניהן ועשה

4 ע' לעיל 480_{27} | 8 ע' לעיל 40_{14} | 19 נ' נ' | 29 נ' ג' |

1 ואל < | 4 מן החיים | 5 מפני > שזה | 6 המקואות | 9 מים שאובין < | 9 לתוך אחד מהן < ב |
10 שם נפלו | 11/12 ואחר כך . . . נפלו < | 12 שם נפלו | 13 באחד < | 13 ולאחר | 13 של < |
17 ספק < | 19 באחת מהן < | 19 שזה < ב | 20 תלויות . . . ועשה < ב | 21 טהרות . . .
טהרות < ב | 23 טהורות > נמצא | 24 חמורה] קלה | 24 מונחות].מוכיחות | 25 נאכלו] טבלו | 26 תלויות < ב |
26 חמורה < ב | 26 טהורות טהרות | 27 בשני < ב | 27 טהרות > חמורה טהורות ב | 29 ועשה]
וטבל | 31/32 ועשה . . בשני ועשה < | 33 ירדו] חזרו | 36 בטומאה |

טהרות באחד יש בו דעת לשאול ובאחד אין בו דעת לשאול ברשות היחיד שניהן תלויין וברשות הרבים את שיש בו דעת לשאול ספיקו טמא ושאין בו דעת לשאול ספיקו טהור: [11] שני מקואות של עשרים עשרים סאה אחד שאוב ואחד כשר היקר באחד מהן ועשה טהרות טהורות בשני ועשה ישרפו בראשון ולא עשה בשני ועשה ישרפו בראשון ועשה בשני אלו ואלו מונחת הראשונות טהורות שניות ישרפו: [12] שתי נשים שנתעסקו בציפור הראויה להוציא דם כסלע ולאחר זמן נמצא על גבי זו בסלע ועל גבי זו בסלע שתיהן מקולקלות:

ג [1] גסטרא שמשוקעת בקרקע ובור של גת שגלת וירדו גשמים ונתמלאת הרי אלו פסולים מפני שהן גרורין על גבי כלי ר' אליעזר מכשיר שאין המים שאובין פוסלין המקוה עד שיפול לתוכה: [2] היה בראשון שלשת לוגין וירד וטבל במקוה שיש בו ארבעים סאה כשר סחטו בתוכו פסול הטביל בו את הסגים וזבו הימנו שלשת לוגין למקוה כשר עקרו מתוכו פסול ור' שמעון מכשיר עד שיתכוין לתלוש ור' יהשע אומר בין כך ובין כך ישבר ור' יוסי אומר זולף בידיו וברגליו שלשת לוגין למקוה פסול הולכין עם הקרקע כשר: [3] לוגיון העובר ממקום למקום וכן בהמה העוברת ממקום למקום ווילפו בידיהן וברגליהן שלשת לוגין למקוה כשר ולא עוד אלא אפילו עשו מקוה התחלה כשר: [4] ואיזהו טיט הנמדד עם המים ר' יוחנן בן ברוקא אומר הנמדד בלוג ר' יוסי אומר היוצא במשפך ואלו הן קני המדה הסלול בטיט שבצדדין עולה למדת ארבעים סאה ואין מטבילין שלש גממיות של נחל התחתונה והעליונה של עשרים סאה והאמצעית של ארבעים סאה חרדלת של גשמים נכנסת לתוכן ויוצא מהן ר' יוסי אומר ר' מאיר היה אומר מטבילין בעליונה ואני אומר בתחתונה וחכמים אומרים בין בתחתונה כן וכן אין מטבילין אלא באמצעית שיש בה ארבעים סאה: [5] שתי ברכות של ארבעים ארבעים סאה זו על גב זו שלשת לגין לעליונה ונפסקו ובאו לתחתונה כשרין שאני אומר שלמו ארבעים סאה עד שלא ירדו שלשת לוגין: [6] שתי מקואות של עשרים עשרים סאה זה בצד זה ונפלו שלשת לוגין לתוך אחד מהן ונפתקו ובאו לחברו כשר ור' יוסי אומר אם ניטלה מחיצה פסול אבל רואה אני את דברי ר' יהשע שאמר במקוה שיש בו ארבעים [סאה ונפלו שלשת לוגין וחלקו לשנים שזה כשר להקוות עליו וזה כשר להקוות עליו: [7] שני מקואות של עשרים עשרים סאה אחד שאוב ואחד כשר ירדו שנים והשיקום וטבלו בהן אפילו אדומים והלבינום או לבנים והאדימום הטבלין והטובלין כמות שהיו: [8] שלשה לוגין למקוה ובעל קרי וחולה שנפלו עליו תשעת קבין מים וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשת לוגין מים שאובין אבא יוסי בן חנן אומר מכלי אחד משנים ומשלשה מצטרפין ומארבעה אין מצטרפין: [9] הבא במים שאובין חוץ מראשי אצבעות ר' אליעזר מטמא וחכמים אומרים אפילו לא בא אלא ראשו ורובו טמא בא ראשו אבל לא רובו רובו אבל לא ראשו או שבא ראשו ורובו בין מלמעלה בין מן הצד טהור עד שיבוא ראשו ורובו כדרכו: [10] מקצתן שאובין ומקצתן אינן שאובין או שנפל לתוכן יין ודבש וחלב טהור עד שיהא כולן שאובין ואפילו הוא טהור והן טהורין נטמאו וטמאני הרי זה אומר טמאני וטמאתיו: [11] טהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשת לוגין מים שאובין טמא

3 נדה נ"ח | 8 ב' ד' ה' | 14 ב' ק' | 18 ז' ה' | 21 ג' ה' | 29 ג' ד' |

1 דעת לשאול < | 2 דעת < | 3 ואחד > טמא אחד | 3 היקר] וטבל | 6 בסלע > כצפור הראויה
להוציא בסלע ולאחר זמן נמצא על גבי זו כסלע | 8 שמשוקעת] שהיא | 8 שגלת < | 11 שחטו לתוכו | 11
השגו' | 12 במקוה | 12 מכשיר] מתיר | 14 עם] עד | 14 לוגין | 15 אפי'] אם כן | 16 כשר < | 18 שבנחל
העליונה והתחתונה | 19 חרדלת של גשמים] של מימי רגלים | 20 יוסי] יהודה | 20 בתחתונה < | 21 כך וכך |
24 בצד] בתוך | 24 ונפסקו | 26 שאמר < ב | 26 שיש] שאין | 29 הטבלין והטובלין] מקוואות | 29
לוגין < | 29 במקוה | 31 אבא שאול בן חוני | 32 מראשי אצבעות] מראשו | 35 כדרכו < |

נפלו על ראשו אבל לא על רובו על רובו אבל לא על ראשו או שנפלו על ראשו
ועל רובו בין מלמטה בין מן הצד טהור עד שיפלו על ראשו ועל רובו כדרכו:
[12] מקצתן שאובין ומקצתן אינן שאובין או שנפל לתוכן יין דבש וחלב טהור עד שיהו
כולן שאובין ואפילו הוא טהור והן טהורין נטמא וטמא הרי זה אומר טמאני וטמאתיו:
[13] ר' ישמעאל אומר בטהורים טהור מקל וחומר ומה אם במקום שעשה שאר משקים
במים לפסול את הגוף בשותה רביעית לא עשה את הטהורין כטמאין מקום שלא עשה
את המשקין כמים לפסול את הגויה בשלשת לוגין אינו דין שלא נעשה את הטהורין
כטמאין: [14] השיב אבה יוסף החורני מקוה יוכיח שלא עשה שאר משקין כמים ועשה
בו את הטהורין כטמאין השיב רבי על דברי אבא יוסף החורני לא אם אמרת במקוה
שלא עשה בו את הצפורן תאמר בגוף שכן עשה בו את הצפורן:

ד [1] טבלה שנתנה על גבי הצנור להדיח וכן כלים שנתנו תחת הצנור להדיח ראשונים ראשונים הוכשרו לקבל טומאה שלמו ארבע סאה הרו אלו כשרין צנור
שחקקו ואחר כך קבעו פוסל את המקוה: [2] מים הנוזלין מאליהן ומן הים ומן הנהר
והעולין באנטיליא פוסלין המקוה רבן שמעון בן גמליאל אומר העולה בכבולין אינן
פוסלין את המקוה לפי שאינן נתלשין: [3] ר' אליעזר בן יעקב אומר גג שיש בראשו
עשרים ואחד סאה של מימי גשמים ממלא בכתף ונתן לתוכו תשעה עשרה סאה
ופוחתו נתערבו בחצר: [4] היה ארבעים סאה ונפחתה ובאו לתוך הבית כשרין ואין
מטבילין בהן שאין מטבילין באויר היה ראשו אחד מגיע לארץ מטבילין בו ואין
מטבילין באויר: [5] גל הנתלש מן הים ומן הנהר אין מטבילין בו שאין מטבילין
באויר היה שני ראשין נוגעות בארץ מטבילין בו ואין מטבילין בכיפא: [6] קסטלין
המחליק מים בכרכין אם היה נקוב כשפופרת הנוד אין פוסל את המקוה ואם לאו
פוסל את המקוה הלכה זו עלו עליה בני אסיה שלש רגלים ביבנה ולרגל השלישי
הכשירוהו אפילו נקוב כמחט: [7] אמר ר' אלעזר בר' יוסי הלכה זו הורתי ברומי
לטהרה וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה הורית במה דברים אמורים מן הצד אינו
פוסל את המקוה ואם היה מקבל כל שהוא מן הנקב ולמטה פוסל את המקוה פקקו
בסיד ובבניין אינו פוסל את המקוה בסיד ובגפסים פוסל את המקוה על גבי
הארץ ועל גבי סיד וגפסים או שמירח בטיט מן הצדדין אינו פוסל את המקוה:
[8] מעיין היוצא לתלמי ומן התלמי לברכת ראשונין ראשונין הרי אלו פסולין מפני
שהן נשאבין כיצד עושה ניקבו מעיין בקנה כל שהוא ונמצאו מים מעוט מטהרין את
המרובין מוחילין על גבי המת דברי ר' יהודה מים צפין על גבי כל שהן מטבילין
בהן על רום קליפת השום ועל רוחב כשפופרת הנוד: [9] מעיין שהוא מושך כנדל
וריבה עליו והרחיבו מטהר באשבורן ואין מטהרין בזוחלין אלא עד מקום שיהא
יכול מתחלתו: [10] ואיזהו הרדלית מי גשמים הבאין מדרון רואין אותן אם יש מתחלתן
ועד סופן צרוף ארבעים סאה מטבילין בהן ואם לאו אין מטבילין בהן דברי בית
שמאי בית הלל אומרים אין מטבילין בהן עד שיהא לפניו עוגל ארבעים סאה
ומעשה בכובסים שהיו בירושלם שהיו גורדין את הכלים וטובלין בהן והכל מודים
שכלים שגרר בהן לא הוטבלו:

ה [1] גממיות על פי המקוה וכן פרסות רגלי הבהמה אם הם מעורבין כשפופרת
הנוד מטבילין ואם לאו אין מטבילין בהן ור' יהודה אומר הרי הן בחזקה המערה

11 ד' ג' | 15 סס | 20 ז' ה' וע' לעיל 504_{30} | 26 ז' ד' | 28 ה' ה' | 31 ה' ג' | 38 ה' ו' |

1 מלמעלה | 4 הרי > הן | 4 אומר > | 5 מטהורים | 6 לא עשה . . . שלא עשה > | 7 שאר
משקין | 7 שלא נעשה] שעשה | 8 השיב . . החורני > ב | 8 עשה] חשב | 9 מן על דברי עד לקמן ושבארץ
ישראל ו' א' > ב כי חסר עלה |

הנחירין שבמקוה מטבילין בהן ובלבד שיהו מעורבין כשפופרת הנוד: [2] עריבה שהיא
מלאה כלים והשיקה למקוה צריכה שפופרת הנוד ומעיין כל שהוא ר' יהודה אומר
משום בית שמאי בכלי גדול ארבעה טפחים כרובן: [3] קומקמום היא מלא כלים והשיקן
למקוה אף על פי שפיו צר כל שהוא כלים שבתוכו טהורין היטהו על צדו עד שהוא
בפיו כשפופרת הנוד: [4] מעיין היוצא מן התנור והטביל בו צנון ודלעת או שהיו מים
צפין על גבו במלואן הרי אלו טהורין שתי אצבעות שאמרו בינונית של כל אדם
ולא אמר בעבט כזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ ספק יש בהן כשיעור ספק אין
בו ספקו טמא שכל דבר שעיקרו מן התורה ושיעורו מדברי סופרים ספיקו טמא:
[5] מטהרין את המקואות העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב כיצד מביא סילון של
עץ ושל עצם ושל כלי זכוכית ומניח ידיו התחתון עד שתתמלא מים ומושכן והשיקן
אפילו כבשעורה ודיו ואם נכפף הסלון כל שהוא פסול במה דברים אמורים בזמן
שהיו זה על גבי זה אבל היו זה בצד זה מביא סילון של רכובא מכאן וסילון של
רכובא מכאן וסילון אחד באמצע ומשיק ויורד וטובל: [6] כותל שבין שני מקואות
שנסדק הערב מצטרף והשתי אין מצטרף ר' יוסי בר' יהודה אומר חלוף הדברים
נפרצו זה לתוך זה רבן שמעון בן גמליאל אומר טפח מלא רוחב הפירצה: [7] המת
במרחץ הקטן טמא המת בקמין המרחץ טמאה מפני נוגע באבק טמא וטהור בעליתו
ר' שמעון אומר הנוגע באבק טהור שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע: [8] המטהרת
שבמרחץ התחתונה מלאה שאובין ועליונה מלאה כשרין ובלבד שיהא כנגד הנקב
ועולה למדת ארבעים סאה עגולי שלג המשוקעים במקוה הרי אלו מעלין ור' יהודה
אומר אין מעלין ומודה ר' יהודה שהוא מביא טיט ורוק בעריבה ומשיק ויורד וטובל:
[9] מי כבשים ומי שלקות ומי זיתים מטבילין בהן ובלבד שאין בהן עקב שמן והתמד
עד שלא החמיץ אין מטבילין בו: [10] מקוה שאין בו ארבעים סאה ונותן לתוכה יין
ונשתנו מראיו אינו נפסל בשלש לוגין ולא עוד אלא אפילו חזרו מראיו לכמות שהיו
כשר היו בו ארבעים סאה ונפל לתוכו יין ונשתנו מראיו חציו הטבול בין במקום המים
בין במקום היין כאלו לא נפלו היה שאוב והשיקו השיק במקום היין והזה לא טהור
השיק מקום המים במקום המים טהור מקום היין לא טהור: [11] חבית שנשבר בים
הגדול ומראה אותו מקום כמראה אותו היין הטובל באותו מקום כאלו לא טבל ולא
עוד אלא אפילו נפל שם ככר תרומה טמא: [12] מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונת
וירדו שנים וטבל זה אחר זה הראשון טהור והשני טמא כיצד הוא עושה עדהו הראשון
במים אחד ממלא בכתף ונותן לתוכו וטהור ר' יהודה אומר עודיהו רגלו של ראשון
אחד יורד וטובל טהור: [13] הטביל בו יורה גדולה הרי זו טמאה מפני שהמים
מקלחין כיצד הוא מורידה לתוך פיה והופכה ומטבילה ומעלה דרך שוליה: [14] הקופץ
למקוה הרי זה מגונה הטובל פעמים במקוה הרי זה מגונה זה אומר לחברו כבוש
ידך עלי במקוה הרי זה מגונה ר' יהודה אומר כבוש ידך עליו עד שתצא נפשו:

ו [1] ארץ הכותיים טהורה מקוותיה ומדרותיה ושביליה טהורות ארץ העמים טמאה
מקוותיה ומדרותיה ושביליה טמאין מקואות העמים שבחוצה לארץ כשרים לבעלי
קריין ופסולין לכל ישראל הטמאין ושבארץ ישראל שחוץ מן המפתח כשרין לכל
הטמאין ואין צריך לומר לישראל בעלי קריין ושלפנים מן המפתח פסולין לבעלי
קריין ואין צריך לומר לכל הטמאין דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר כשרין לבעלי קריין

1 ו' ה' | 6 ו' ז' | 9 ו' ח' | 13 ו' ט' | 15 ו' י' | 17 ו' י"א | 22 ז' ד' | 26 מכות ד' | 28 חגיגה י"ט | 31
ז' ו' | 35 ח' ה', ע' לעיל 617_{21} |

37 כשרין > | 38 לישראל > | 39 ואין צריך . . . לבעלי קריין > ב |

1 מפני שבעל קרי טובל בארבעים סאה בכל מקום ושחוץ מן המפתח כשרין אף
לנדותן: [2]רבן שמעון בן גמליאל אומר הלכה אין לי אלא מעשה בגינתו של
מיצק ברמון שהיו כהנים כובשין את הגדור יורדין וטובלין בתוכה אמר ר' יהודה
מעשה במקום שבין אושה לשפרעם ושל שפרעם היה והיה ר' דוסא משיב עליה
5 שני תלמידי חכמים כדי שיהיו בו המים ארבעים סאה: [3]שוב מעשה ברום בית
ענת שקוות יתר מאלפים כור ובאו ושאלו את ר' חנניה בן תרדיון ופסל שאני אומר
נכנסו גויים וזלפוה בלילה וחזרו ומלאו אותו בקילון ומעשה ברבן גמליאל ואונקלם
הגר שהיו באין באשקלון וטבל רבן גמליאל במרחץ ואונקלם הגר בים אמר ר'
יהשע בן קבוסיי עמהן הייתי ולא טבל רבן גמליאל אלא בים: [4]מרחץ שבלניה
10 גויים בזמן שמטהרת שלה פתוח לרשות היחיד טמא לרשות הרבים טהור מרחץ
שבלניה גויים וישראל נכנס שחרית ומשיקה אף על פי שזה נכנס וזה יוצא טהורה
נעלה או שנתיחדה מרשותו טמא נמצאת אומר בימים טהורה ובלילות טמאה:
[5]המהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא הרהר ולא חם חם ולא הרהר טהור
ר' יוסי אומר בזקן ובחולה טהור בילד ובבריא טמא: [6]הפולטת שכבת זרע ביום
15 השלישי טהורה דברי ר' אלעזר בן עזריה ר' ישמעאל אומר פעמים שהן ארבע עונות
פעמים שהן חמש פעמים שהן שש ר' עקיבא אומר לעולם חמש ואם יצאת מקצת
עונה ראשונה משלימין לה מקצת עונה הששית: [7]שכבת זרע של ישראל בכל
מקום הרי זו טמאה ושל גוי בכל מקום טהורה חוץ ממימי רגלים שבה כל אלו
שאמרו טהורין לחולין וטמאין לתרומה חוץ מהפולטת שכבת זרע שהיא טמאה
20 לחולין: [8]ר' יוסי בר' יהודה אומר הפולטת שכבת זרע טהורה לחולין ושאמרו
חוצצין ושאמרו אין חוצצין לא מטמא ולא מטמאין חוץ מקרום שעל גבי המזבח
והאגד שעל גבי המכה והקשקשים שעל גבי השבר והשירים והנזמים והקטלאות
והטבעות אוצין חוצצין רפין אין חוצצין ר' שמעון שזורי אומר בית הסתרים באשה
חוצץ ופיגיע אינו חוצץ: [9]סם יבש שעל גבי מכה והכוחל שבעין הרי אלו אין חוצצין
25 הדם והדיו והדבש והחלב ושרף התות ושרף התאינה ושרף השקמה ושרף החרוב
יבשין חוצצין לחין אין חוצצין ושאר כל השרפין בין לחין בין יבשין הרי אלו חוצצין
שהן של שעף לכלוכי פירות והכוחל שחוץ מן העין הרי אלו חוצצין: [10]צואה שתחת
הצפורן שלא כנגד הבשר והטיט והבצק שתחת הצפורן אפילו כנגד הבשר אין חוצצין
כתות של גדיל שאינו מקפיד עליה והאבר והבשר המדולדלין באדם הרי אלו אין
30 חוצצין ר' יוחנן בן יוסף אמר צפורן שפירש רובה הרי זה אינה חוצצת: [11]כל
החוצצין בכלים חוצצין בנדה ובגוי בשעת טבילה ובחולין אין חוצצין: (ז) [12]טבעת
שנתונה בלבינה של טיט טופח והטבילה טהורה ואם היה טיט היון ותיברו כאלו לא
טבלה: [13]לגין שהוא מלא מים שאובין ונתון על פיו טיט טופח אם היו המים
שוקעין בטיט והטבילן טהור ואם היה טיט יון ותיברו כאלו לא טבל ור' יוסי מטמא
35 בשל מריקה מפני ששפין בו סידקי כלים: [14]ואלו הן יתידות הדרכים אלו שמהלכין

2 מ' ה' | 13 מ' ג' | 14 סבת פ"ו: | 20 מ' ל' | 24 ט' ל' | 31 ט' י' | 35 סס |

2 אמר רשב"ג | 2 מעשה < במערה היתה | 3 מוסק | 3 ברמון] בדמיו | 3 הגדור | 3 לתוכה | 4 הושיב בו עליו | 5 כדי שיקוו | 5/6 בתענת | 6 שאני] שני ב | 7 וזלפוה] וחלפוה ב | 8 באין < | 8 במרחץ אחד | 8 הגר < | 9 קיפסאי | 11 יוצא < זה נכנס וזה יוצא | 12 נמצאת . . טמאה < ב | 13 בלילה] בלבו | 11 חם ולא הרהר הרהר ולא חם | 15 אליעזר | 15 ישמעאל] שמעון | 15/16 פעמים . . . חמש < | 19 ולטמאין ולטהורין ולתרומה | 20 טהורין | 22 מכה] מזבח | 22 והקטבלאות | 23 חוצץ וחוצצין רפויין | 23 שזורי < 25 התות < ב | 25 השקמה] המשקה | 26 הרי אלו < | 27 מפני שהן שרף | 27 לכולם פירות | 28 אין] הרי אלו | 29/30 כתות . . . חוצצין < | 31 ובגוי] ובגר | 31 בד מתחיל פרק ז' עם, טבעת | 32 טיט יון] והבירו ד < שאובין ונתן | 34 וחבריו | 35 סידקי] מירקו |

1 עליהן בימות הגשמים והן מתמעטין על הבגדים מצד אחד אינו אחד אינו חוצץ
משני צדדין חוצץ דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר משום ר' ישמעאל אף מצד אחד
ר' יוסי אומר משום ר' ישמעאל של בנאין אף כשל בור גדולה מצד אחד והקטנה
משני צדדין: [15]זפת שבכוס ושבצלוחית מתוכן חוצצת ומאחוריו אינו חוצצת במה
5 דברים אמורים מבית האומן אבל מבית בעל הבית בין מתוכן בין מאחוריו הרי זה
חוצצת בתמחוי ובקערה בין מתוכם בין מאחוריהן בין מבית האומן בין מבית בעל
הבית הרי זו חוצצת: [16]הטור והקומוס בין בכוס בין בצלוחית בין בתמחוי בין בקערה
בין מתוכן בין מאחוריהן בין מבית האומן בין מבית בעל הבית בין מלמטה בין
מצדדין הרי אלו חוצצין על הסנדל מתוכו ומעלה חוצץ ומלמטה אינו חוצץ ועל
10 הספסל מלמעלה מן הצדדין חוצץ ולמטה אין חוצץ: [17]לכלוכי צואה שבכסא ושבקתדראות
והמכושים בין מתוכן בין מאחוריהן בין מלמטה בין מן הצדדין הרי אלו חוצצין על מטת
בעל הבית ר' עקיבא אומר על הגשיש החצון חוצץ ועל הפנימי אינו חוצץ על המטפחת
של מפסלי אילנות ר' עקיבא אומר אף על חלוקן ר' שמעון אומר אף על שמרים כיוצא
בהן: [18]לכלוכי שמרים שבכים שבצלוחית והמוך שבשירים ושבזוג והטיט והבצק שעל
15 ידי הקורדום ושעל ידי המגריפה הרי אלו אין חוצצין הגלידו הרי אלו חוצצין: [19]כל ידות
הכלים שהכניסן כדרכן הרי אלו אין חוצצין נתן הזפת והשעוה בין במקום הנקב בין
במקום הניצוק הרי אלו אינן חוצצין הכניסן שלא כדרכן הרי אלו חוצצין נתן הזפת
והשעוה בין במקום הנקב בין במקום הניצוק הרי אלו חוצצין: [20]כל ידות הכלים
שנשתברו כגון יד המגל ויד הסכין אם משמשין מעין מלאכתן ראשונה חוצצין ואם לאו
20 אין חוצצין: [21]מגל שנשברה ידה מסטה ולפנים אינה חוצצת מפני שהיא כבית הסתרים
מסטה ולחוץ אם משמש מעין מלאכתה חוצצת ואם לאו אינה חוצצת סירגה בגמי או
במשהו הרי זו חוצצת שורפה בשרף הרי זו אינה חוצצת: [22]כלי שצר מכאן ומכאן ורחב
מן האמצע כגון רובע וחצי רובע אין לו טהרה עולמית עד שיטנו על צדו צלוחית
שאוגנה מעוך לתוכה וכתפותיה גבוהים וכך לגין שאוגנו מעוך לתוכו וכתפתיו גבוהין
25 אין לו טהרה עולמית עד שיטנו: [23]צלוחית ששפתה שופעת לאחוריה מורידה דרך
פיה והופכה ומטביל ומעלה אותה דרך שוליה דברי ר' עקיבא ר' יוחנן בן נורי אומר
מטביל כדרכו ואינו חושש מפני שהוא כבית הסתרים: [24]לגין שהוגנו חוזרת לתוכו
ר' יהודה אומר משום ר' יוחנן בן נורי מטביל כדרכו ואינו חושש מפני שהוא כבית
הסתרים:

30 ז (ח) [1]כפת ידיו ורגליו וישב לו באמת המים אם נכנסו המים דרך כלו טהור
ז ואם לאו טמא היו רגליו מלאות אבק וירד וטבל במקוה שיש בו ארבעים סאה טהור
שפשף או שטבל בחמין טהור קומקומים שהוא מלא חמין והטבילו טמא שפשפו
או שהטבילו בחמין טהור: [2]סלין של גת ושל בד אוצין צריך לחטחט ורפין צריך
לנער קשרי פונדא ופסיקיא וקשרי מנעל וסנדל וקשרי מפתח חלוק של אשה הרי
35 אלו חוצצין קשרי נימי פונדא ופסיקיא וקשרי רצועות ומנעל וסנדל והקשר שבאפקריסין
שבכתף וסדין שקשר את נימיו הרי אלו חוצצין נתקשרו מאליהן אינן חוצצין: [3]קשרי
עני שמקפיד עליהן ושל בעל הבית הרי אלו חוצצין ושל בעל הבית שאינו מקפיד

10 י' ה' | 15 סס | 20 י' ה' | 22 י' ה' | 30 י' ל' | 33 סס |

1 מתמעכין | 2 חוצץ < | 2 דברי ר' מאיר < ב | 3 של בנאין . . . בור] ברכין אף מצד אחד | 3 והקטנה < עד שתהא | 7 והקימוץ | 8 בין . . . הבית < ב | 8/9 בין . . . מצדדין < | 9/11 על הסנדל . . . חוצצין < ב | 12 ועל < | 13 אף על שמנים | 15 אלו < אין ב | 18 הנקב בין במקום < | 20/19 אין חוצצין . . חוצצין ב | 21 חוצצת ואם לאו < | 21 סירגה] סירפה | 22 שורפה] סירפה | 23 שיטנו] שיטם | 24 שהוגנה | 25 שופעת] שום עת | 27 לגין] צלוחים | 30 כיפה | 32 או שנפל | 32 טהור] טמא | 33 אוצין] חיצון | 33 לחטט | 33 ורפין] ודפנין | 34 קושר ומפתחי | 34 אשה הרי < ב | 36 נימיו] מומן |

עליהן ושל עני הרי אלו אינן חוצצין ר׳ יהודה אומר צריך להטביל את כולו מפני החתך
וכן היה ר׳ יהודה אומר משום ר׳ טרפון צריך להטביל את כל הטבעת: [4] כלי שמלא
יין והטבילו אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא מלא יין לבן וחלב אם רבו עליו
טהור אם לאו טמא ר׳ יהודה אומר רואין אותו כאלו הוא במים אם בטלו מראיו
טהור ואם לאו טמא אמר ר׳ יוסי שמעתי שאפילו כלי מחזיק כור ואין בו אלא
רביעית כאלו לא טבל: [5] כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס בתוך
כדי אכילת פרס אכל חזר ואכל וחזר ואכל אם יש מתחילת אכילה ראשונה ועד
סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין ואין מחייבין
אותו להיות אוכל פחות מכשיעור לירד וטובל אלא אוכל כשעור ויורד וטובל
אכל פחות מכשיעור ויורד וטובל באמצע טמא: [6] התירו למעוברת שתהא טועמת
דבר מועט מפני סכנות נפשות וכמה היא פרס שתי ביצים חסר קימעא דברי
ר׳ יהודה ר׳ יוסי אומר שתי ביצים שוחקות ר׳ שיעור שתי ביצים ועוד: [7] כל
המשקין מצטרפין לפסול את הגוף בשותה רביעית מתוך כדי אכילת פרס שתה וחזר
ושתה וחזר ושתה אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי שתיית
רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין ואין מחייבין אותו להיות שותה פחות מכשיעור
ויורד וטובל אלא שותה כשיעור ויורד וטובל שתה פחות מכשיעור ויורד וטבל באמצע
טמא התירו למגעת טמא מת שתהא בנה וטהורה: [8] בלע כזית מן המת ונכנס לבית
הבית טהור שכל הבלועין באדם ובהמה ובחיה ובעוף טהורין נסרח או שיצא מלמטה
טהור שתה מים טמאים והקיאן טמאין מפני שנטמאו בו ביציאתן טבל או שנסרחו
או שיצאו מלמטן טהורין שתה שאר המשקין אף על פי שטבל והקיאו טמאין לפי
שאינן טהורין בגוף נסרחו או שיצא מלמטה טהורין: [9] פרה ששתת מים טמאין
והקיאתן טמאין מפני שאין טהורין בגוף נסרחו או שיצאו מלמטן טהורין נכנס לו
חץ בירכו ר׳ אומר אינו חוצץ וחכמים אומרים הרי זה חוצץ במה דברים אמורים
בשל מתכת אבל בשל עץ הרי זה חוצץ ואם קרם עליו העור מלמעלה הכל מודים
שאינו חוצץ שכל הבלועין באדם ובבהמה בחיה ובעופות טהורין נכנסו צרורות
וקיסמין בסידקי רגליו מלמטה ר׳ עקיבא אומר אינו חוצץ מפני שהוא כבית הסתרים:
[10] אספלנית מלוגמא ורטייה שעל בית הסתרים ר׳ אומר חוצץ ור׳ יוסי בר׳ יהודה אומר
אינו חוצץ העושה קלקו בראשו ר׳ אומר חוצץ ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר אינו חוצץ היתה
בו שערה אחת חוץ למכה וראשו מודבק במכה או שהיו בו שתי שערות וראשו מודבק
בפיף או ביציאה הרי אלו חוצצת היו בו שתי שערות בריסי עיניו מלמטה ונקבן והוציאן
בריסי עיניו מלמעלה זה מעשה ונמנו עליו חמשה וקנים בלוד וטמאוהו: [11] פרה ששתתה
מי חטאת ושחטה בתוך מעת לעת זה היה מעשה והיה ר׳ יוסי הגלילי מטהר ור׳ עקיבא
מטמא סייע ר׳ טרפון את ר׳ יוסי הגלילי סייע ר׳ שמעון בן ננס את ר׳ עקיבא סלק ר׳
שמעון כן ננס את טרפון סלק ר׳ יוסי הגלילי את ר׳ שמעון בן ננס סלק ר׳ עקיבא את ר׳
יוסי הגלילי אחר זמן מצא לו תשובה אמר לו מה אני לחזור אמר לא לכל אדם אלא לך
שאתה יוסי הגלילי אומר לך הרי הוא אומר והיתה לעדת בני ישראל למשמרת
למי נדה חטאת היא כשהם שמורים מי נדה ולא ששתתן פרה זו היה מעשה ונמנו

2 י׳ ו׳ | 7 ע׳ לעיל 563_{17} | 10 ע׳ לעיל 190_{4} | 11 ע׳ לעיל 627_{10} | 13 563_{20} | 17 י״ק׳ ע׳ לעיל 609_{36} |
21 נ׳ ה׳ | 31 סס סס; מ פרה ע׳ ה׳ | 36/37 במדבר י״ט ט׳ |

3/5 מלא יין . . . ואם לאו טמא < | 5 כור < | 7 אכילה < | 8 סוף < | 9 יורד | 9 אלא < |
9 ואוכל | 12 שיעור רבי | 13 המשקין] הביצים ב | 14 וחזר ושתה < | 14/15 כדי אכילת פרס | 17 שתהא]
שהיא את | 18 ועופות | 18 נסרח] מסרה | 19 טמאין < | 22/23 לו חץ] חוץ | 28 קולקלי | 29 למכה
29 בו < | 30 בפיף] בסוף | 30 והוציץ | 31 בלוד < | 32 מי חטאת] מעת לעת | 33 עקיבא] טרפון
34 ר׳ שמעון בן ננס . . . סלק < | 35 לא] לו | 35 לך < | 36 אמר לו | 37 חטאת היא < ב |

שנים ושלשים וקנים בלוד וטהרוהו באותה שעה קרא ר׳ טרפון המקרא הזה ראיתי
את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין
מציל מידו ועשה כרצונו והגדיל ר׳ עקיבא ואני ראיתי והנה צפיר
עזים בא מן המערב על פני כל הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר קרן
חזית בין עיניו זה יוסי הגלילי ותשובתו ויבא עד האיל בעל הקרנים אשר
ראיתי עומד לפני האבל וירץ אליו בחמת כחו וראיתיו מגיע אצל
האיל ויתמרמר אליו ויך את האיל וישבר את שתי קרניו זה עקיבא
ושמעון בן ננס ולא היה כח באיל לעמוד לפניו וישליכהו ארצה וירמסהו
זה יוסי הגלילי ולא היה מציל לאיל מידו אלו שלשים ושנים זקנים שנמנו
בלוד וטהרוהו:

סליק פירקא וסליק מסכת מקואות

טהרות

א

א [1] אמר ר׳ שמעון מפני מה אמרו אוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד
הטומאה מצטרפין זה עם זה מפני שאיפשר לשלישי ליעשות שני ואי אפשר לשני
לעשות ראשון ומפני מה אמרו אין השרץ והנבלה והמת מצטרפין זה עם זה לפי
שאי אפשר לשרץ לעשות נבלה ולא נבלה לעשות מת: [2] מקרצת שהיתה שלישית
והשיך לה אחרות כולן שלישית בקדש פרשו שלישית כולן טהורות ואיזו הוא הנושך
והתולש ממנו כל שהוא אבל אם היו ממעכין זה את זה כגון הדבלה והתמרים
והגרוגרת והצימוקין הרי אלו אינן חבור מפני מה אמרו בזיתים חבור שמתחלה לא
נתנן אלא על מנת שינקו זה מזה: [3] אחד טבול יום מטומאה חמורה ואחד טבול יום
מטומאה קלה ואפילו טבול יום מן הזב ומן הזבה ומשאר הטמאות שבתורה הרי הן
כטבול יום מן השרץ טבול יום וטמא מת בועל נדה עושה בית הבד מן הזב ומן
הזבה ואפילו יום השביעי שלו הרי זה לא עשה כלום ואם עשה הרי זה תלוי ואחד
טהור שידיו טמאות מטמא משקין חולין ופוסל אוכלי תרומה ור׳ אלעזר בר׳ שמעון אומר
אין ידים לטבול יום: [4] אבא שאול אומר טבול יום תחלה לקודש ר׳ מאיר אומר
טבול יום מטמא בקדש ופוסל בתרומה וחכמים אומרים כשם שהוא פוסל משקה
תרומה ואוכלי תרומה כך פוסל משקה הקדש ואוכלי הקדש: [5] השרץ מטמא שלשה
ופוסל אחד בקודש ומטמא שנים ופוסל אחד בתרומה מטמא אחד ופוסל אחד בחולין
משקין מטמאין שנים ופוסלין אחד בקודש מטמאין אחד ופוסלין אחד בתרומה ופוסלין
את החולין: [6] הידים מטמאות אחד ופוסלת אחד בקודש ופוסלות את התרומה ואין
ידים לחולין ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משום ר׳ מאיר הידים תחלה לקדש ושניות
לתרומות באיזה קודש אמרו בקדשי מקדש המקודשין כגון חלות תודה ורקיקי נזיר
שנשחט עליהן את הזבח והמנחות שקדשו בכלי אבל חלות תודה ורקיקי נזיר שלא
נשחט עליהן את הזבח והמנחות שלא קדשו בכלי אינן לא בקודש ולא בחולין אלא הרי
הן כתרומה והשרץ מטמא שנים ופוסל אחד בהם: [6] החלה והבכורים ותשלומי תרומה
וחומשה הרי הן כתרומה הטבל והמדומע וגידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין

1/2 דניאל ח׳ ל׳ ה׳ ו׳ ז׳ | 16 ה׳ ל׳ ה׳ | 22 ה׳ ח׳ | 24 ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ | 31 ה׳ ח׳ | 34 סס |
2 ונגבה < ב | 3 ואני הייתי מבין פ | 25/27 ומשאר . . . הזבה < | 27 שלו < ב | 28 ופסולי׳ | 34
החולין < ב | 34 ופוסלות אחד < | 36 המקודדין ב | 37 שלא נשחט | 38 שלא קדשו | 37/38 אבל . . . בכלי < |

1 ככרות הקדש בתוך גומותיהן והמים המוקדשין נטמאת אחת מהן בשרץ כולן תחלה
בתרומה מטמא שנים ופוסל אחד בחולין מטמא אחד ופוסל אחד אין לך משקה הקדש
הנוגע בשלישי טמא אלא קדש בלבד ר' אליעזר בר' צדוק אומר האוכל אוכל שני
לא יעשה בית הבד מפני שהוא עושה שני והשני מטמא את המשקין לעשות תחלה
5 אבל שני שנגע במשקין בית הבד טמאין:

ב ב [1]אמר לו ר' יהשע לר' אליעזר היכן מצינו טומאה בתורה שהיא עושה טומאה
אחרת כיוצא בה שאתה אומר יעשה ראשון אמר לו אף אתה אומר יעשה שני אמר
לו מצינו שהשני מטמא את המשקין לעשות תחלה והמשקין מטמאין את האוכלין
לעשות שניים אבל לא מצינו ראשון שהוא עושה ראשון בכל מקום: [2]השחליים והגריסין
10 בזמן שמגים בהן את הקדרה מטמאין טומאת אוכלין נתנן לקערה והיוצא מהן משקין
משקין היוצאין מהן מטמאין טומאת המשקין: [3]השמן לא אוכל ולא משקה כיצד
אמרו שמן תחלה לעולם שאם נטמא ולא נשתייר הימנו אלא כאפיל משקין היוצאין
הימנו מטמאין טומאת המשקין: [4]נמצאת אומר שלש מדות במשקין הרוטב
והחלב והגריסין בזמן שהמשקה טופח הרי אלו תחלה קדשו אין צריכין מחשבה
15 לאוכלין: [5]דבש הזב מכוורת דבורים מטמא טומאת משקין חישב עליו לאוכלין מטמא
טומאת אוכלין שמן לא אוכל ולא משקה חשב עליו לאוכלין ולא למשקין בטלה
דעתו הדם שקרש לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין
ולמשקין בטלה דעתו דבש תמרים לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא
טומאת אוכלין ולמשקין בטלה דעתו ושאר כל מי פירות לא אוכל ולא משקה חישב
20 עליו בין למשקין בין לאוכלין בטלה דעתו נטמא מקצתו נטמאו המשקין נטמא מקצתו
לא ניטמא כולו טהור מקצתו טהור כולו: [6]מי חטאת שהגדילו משקין טופח טהורים
נימחו וחזרו לטומאתן הישנה מקוה שאוב שהגליד טהור משום מים שאובין נמחה
כשר להקוות עליו: [7]החושב על החלב שבכחל טהור ושבקיבה טמא העור והשליא
אינן מטמאין טומאת אוכלין העור ששלקו ושליא שחשב עליה מטמאין טומאת אוכלין:

25 ג ג [1]הגפן והזוגין שנעשו בטהרה ומצאו מהן משקין טהורין ושנעשו בטומאה
ומצאו מהן משקין טמאין ור' שמעון מטהר אמר להן ר' שמעון מה לי כשנעשו
בטומאה ומה לי כשהן בטהרה אמרו לו כשנעשו בטומאה משקין ביצין מתחת הקורה
וכשהוא מגביה את הקורה חוזרין ונבלעין בגפת אמר להן אף כשנעשו בטהרה
בא הזב ודרס עליהן משקין הביצין מתחת רגלו של זב וכשהוא מגביה את רגלו
30 חוזרין ונבלעין בגת אמרו לו אין דומה משקין היוצא לרצון ליוצא שלא לרצון אמר
להן זה וזה לא נקרא עליהן שם טומאה לעולם: [2]ענבים המבוקעות מן העבט נפלו
לאויר התנור טהור טמא זיתים המבוקעין מן המעטן ונפלו לאויר תנור טהור טהור
וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח תנור טמא: [3]לפסון טמאות שנפלו לאויר התנור
בין שלימות בין שבורות אפילו בשעת הסיקן טמא שלא בשעת הסיקן טהור ושנשתמש
35 בהן בטהרות ונטמאו ונפלו לאויר התנור בשעת הסיקו טמא שלא בשעת הסיקו טהור
ושבורות אפי' בשעת הסיקו טהור שאין לו משקין במה יטמא: [4]כל הטמאות כשעת
מציאתן וכן כל מקום מציאתן אבד מחט שופה ובא ומצאה מלאה חלודה הרי היא
בחזקת שופה עד שיאמר ברי לי שהעלה חלודה וכן בשרץ וכן במטלית הניחה טמאה
בזוית זו ובא ומצא בזוית אחרת ניטמאת הזוית ראשונה עד שיאמר בריא לי שנעקרה

1 ה' ט' | 6 ב' ב' | 9 ג' ב' | 13 סס | 36 ג' ה' |

4 בית הבד] שני | 6 אליעזר < ס"א אמר לו ר' אליעזר לר' יהשע | 7 ראשון < ראשון | 12 נטמא] נמחה | 18/19 דבש . . . דעתו < ב | 20 לאוכלין . . . למשקין | 26 ור' יהשע | 28 הקורה] הרואה | 28 בגפת] בגת | 29 רגלו < | 33 טמא < ב | 37 מקום מציאתן] מקום | 37 מחט] מעט |

1 מכן נטמאת הזוית שנייה עד שיאמר ברי לי שלא באת לכאן: [5]אבד כזית מן המת
בתוך הבית בקשו ולא מצאו הבית טמא לכשימצא הבית מטמא למפרע: [6]האשה
גובבת גבבה בחצר ונמצא שרץ בתוך גבבה טהורה על גבי גבבה טמאה היתה
כוברת חיטין בכברה ונמצא שרץ בתוך כברה טהורה על גבי כברה טמאה: [7]תינוק
5 שהיה תפוס בידו של אביו או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו ספיקו טמא
מפני שאביו נשאל עליו חרש שוטה וקטן ספקן טהור מפני שאין בהן דעת לשאול
אמר ר' שמעון בזו מדת הדין לוקה: [8]ארבע ספיקות אמרו חכמים בתינוק הניחתו
אמו ובאת ונמצאת כמו שהוא טהור אמר ר' יהודה במה דברים אמורים בזמן
שהניחתו מלוכלך אבל הניחתו נקי טמא מפני שהנשים נדות מגפפות אותו ומנשקות
10 אותו אמר לו כדבריך אפי' הניחתו מלוכלך נמי מפני שמעבירין אותו מפני רגלי
אדם ומפני רגלי בהמה: [9]התחיל יוצא ונכנס בגדיו טהורין ואין עושין על גביו
טהרות ולא נמנעו ישראל מכאן יש בו דעת לשאל ספיקו ברשות היחיד טמא ברשות
הרבים טהור: [10]היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גב גופו טהרות לשמור את
ידיו אוכלין על גב ידיו טהורות וכיצד בודקין אותו מטבילין ונותנין לו חולין לשם
15 תרומה אם היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גבי גופו לשמור את ידיו אוכלין
על גבי ידיו טהרות: [11]הסומא והישן והמהלך בלילה ספיקן טהור מפני שיש בו
דעת לשאול חמור שהיה עומד במקום טהרה ואיפשר לו לעמוד במקום טומאה כלים
שעל גביו טהורין: [12]תינוק שנמצא עומד בצד כיפת של בצק בצד חבית של משקין
ר' מאיר מטהר וחכמים מטמאין שדרך תינוק לטפח ר' יוסי אומר אם יכול לפשוט
20 ידיו וליגע טמא ואם לאו טהור: [13]יתר על כן אמר ר' יוסי נמצא רחוק מן העסה
אף על פי שבצק בידו טהור שאני אומר אחר נ"ל ונתן לו ואם אמר ברור לי שלא
בא אדם לכן טמא ר' אילעאי אומר משום ר' אליעזר בן יעקב בכלב הרי זה טהור
שהיה אומר בכל שעה משקין מצויין ואין בכל שעה אוכלין מצויין: [14]כל הנתלין
וכל הנגררין ספקן טמא מפני שהן כמונחים וכל הנזרקין ספיקן טהור חוץ מכזית מן
25 המת וכל המאהילות שהן מטמאין מלמעלה כלמטה ואם היתה טהרה נורקה על גבי
כזית מן המת טהורה:

ד ד [1]היה נעטף בטליתו וטמאות וטהרות בצדו וטהרות למעלה ספק נגע
ספק לא נגע ספקו טהור ואם אי אפשר לו לכון ספקו טמא ר' דוסא אומר לו
שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות: [2]רבן שמעון בן גמליאל אומר עתים שהוא
30 שונה כיצד היה השרץ תלוי בין הקירות אם אפשר לעבור שלא יגע ספק נגע ספק
לא נגע ספקו טהור ואם אי אפשר לכן ספקו טמא ר' דוסא אומר לו שישנה
אמר לו אין שונין בטהרות: [3]היה השרץ תלוי בין הקירות שף בו ונפל על בגדיו
או על ככר תרומה טהורה ואם מצאו מת לפניו טמא ואם ראוהו חי בין הקירות אף
על פי שמצאו מת בפניו טהור נח על כתפו הרי זה טמא: [4]ככר תרומה שהוא נתון
35 על גבי הדף מדרס נתון תחתיו ואי אפשר לו לטול אלא אם כן נוגע במדרס ובא
ומצאו במדרס אחר טהור שאני אומר אחר נטלו ונתנו באותו מקום ואם אמר בריא
לי שלא בא אדם לכאן טמא: [5]שרץ בפי החולדה ומהלכת על גבי ככרות של תרומה
הנוגע ספק חי ספק מת ר' מטמא שחזקת שרצים מתים בפי חולדה וחכמים מטהרין
במה דברים אמורים בזמן שנטלתו והלכה לה אבל אם מצאו מת בפיה טמא אם ראוהו

4 ג' ו' | 7 ג' ח' | 13 סס | 23 ד' ג' | 27 ד' ג' | 37 ד' ד' |

5 על < | 9 הניחתו < | 9 נדות < | 9/10 ומנשקות אותו < ב | 10 כדבריך אפי' הניחתו < ב |
10 נ"י] טמא | 10 מפני שמעבירין אותו < | 22 לכן < | 23 הנתלין] הכתלים | 26 המת] הביה | 27 בצדו
וטמאות וטהרות < | 29/32 רבן שמעון . . . . בטהרות < ב | 34 תרומה < ן | 35 לטול] לפול ב | 39 טמא < ב |

1 חי בפיה אף על פי שנמצא מת בפיה טהור: [6] ר' שמעון בן אלעזר אומר שרץ בפי
נחש מהלך על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור שכן דרך
נחש להיות מגביה את צוארו ומהלך: [7] השרץ בפי תרנגול ונבלה בפי הכלב עוברים
בחצר ואין מטמאין למפרע שאני אומר ממקום אחר הביאום היו מנקרין בהן על
5 הארץ מטמאין למפרע: [8] הילך במבוי ועשה עיסה ואחר כך נמצא שרץ ואמר אלו
היה כן הייתי רואה אותו רבן שמעון בן גמליאל מטהר ור' מטמא עד שיאמר בריא
לי שלא היה אדם כאן הרי שטבל ועלה ואחר כך נמצא עליו דבר חוצץ אף על פי
שהוא מתעסק באותו המין אחר שטבל הרי זה טמא עד שיאמר בריא לי שלא היה עלי
קודם לכן: [9] קבר הנמצא מטמא למפרע בא אחר ואמר בריא לי שלא היה קודם
10 לעשרים שנה אין טמא אלא משעת מציאה ואילך: [10] גרעינה של גפת טמאה שנמצאת
בתוך ככר על גבי תבשיל רותח אף על פי שאין עליה משקה טופח טימאתה נמצאת
על גבי ככר בתוך תבשיל צונן אף על פי שיש עליה משקה טופח טהורה זה הכלל
כל שתמצא ברותח אף על פי שיש עליה משקה טופח טמאה גרעינה שבתוך הבית
הולכין אחר הרוב: [11] פשתן שטוואתו נדה המסיטו טהור ואם היה לח המסיטו טמא
15 מפני משקה פיה ר' יהודה אומר אף הרוטיהו טמא מפני פיהו אמרו לו כיון שנתנוהו
במים רבו עליו טהור:

ה [1] דם טמא שנתערב בדם טהור אין דם מבטל דם דברי ר' יהודה וחכמים ה
אומרים רואין אותו כאלו יין במים אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא רוק טמא
שנתערב ברוק טהור אין רוק מבטל רוק דברי ר' יהודה וחכמים אומרים רואין אותו
20 כאלו הוא מים אם בטל מראהו טהור אם לאו טמא נפל למים תפור טמא נמחה
אם בטל טעמיו ומראיו טהור אם לאו טמא: [2] מי רגלים שנתערבו ביין אין רואין
אותן כאלו הן מים נתערבו במים רואין אותו כאלו הן מים נתערבו במי רגלים
אחרים רואין אותו כאלו יין במים אם בטל מראהו טהורין אם לאו טמאין מי רגלי
של גוי הולכין אחר הרוב ר' יהודה אומר רביעית בסאתים טמא יתיר לכן טהור:
25 [3] לוקחין ושואלין מימי רגלים מכל מקום ואין חוששין שמא של נדות הן שלא נחשדו
בנות ישראל מכנסות מימי רגליהן בשעה שהן נדות חרסן של זב ושל זבה ראשון
ושני מטמא שלישי טהור במה דברים אמורים בזמן שנתן לתוכו מים אבל בזמן שלא
נתן לתוכו מים אפילו עד עשירי טמא ר' אלעזר בן יעקב אומר שלישי אף על פי
שלא נתן לתוכו מים טהור: [4] זב שהניח פיו על פי הכוס ונמלך שלא לשתותו המסיטו
30 טהור שתה ממנו כל שהוא המסיטו טמא מפני משקה פיו ר' שמעון אומר רבו משקין
שבפיו נשך מן הפת ומן הבצל המסיטו טהור מן הקישות ומן המלפפון המסיטו טמא מפני
משקה פיו ר' שמעון אומר רבו משקין שבו על משקין שבפיהו קליפי פולין וקליפי
תורמוסין שפסקן הגוי המסיטן טמא ושבשוקים הולכין אחר הרוב ר' יהודה בן בתירה
אומר על ודאי מגען ברשות היחיד שורפן: [5] שני רוקין אחד טמא ואחד טהור
35 ונגע באחד מהן או שנשאו על גבי החרס ר' יהודה אומר כיון שנתלש עליו נעשה עליו
רשות היחיד אחד רשות היחיד ואחד רשות הרבים תולין היו נגובין או שהסיטן בקיסם
ברשות היחיד תולין וברשות הרבים טהור ר' יוסי הגלילי אומר ברשות היחיד שורפן היה
רוק יחידי ספק נגע ספק לא נגע ספק הסיט ספק לא הסיט ברשות היחיד תולין ברשות
הרבים טהור ר' יוסי אומר ברשות היחיד שורפין: [6] וכשם שטיהרו ספק טומאה

9 ע' לעיל 614_{25} | 10 ד' ד' | 14 ע' לעיל 590_{25} | 17 ד' ה'; ע' לעיל 492_{8} | 25 ע' לעיל $43_{24/21}$ | 34 ד' ו' | 39 ד' ח', ע' לעיל 606_{27} לקמן סוף מסכתא |

6 שמעון בן > | 10 שנה > ב | 14 שטוואתו ב שטומאתו ד | 15 אף הסוטיהו | 22 הן מים > ב | 33 שפסקן | 34 על > גבי | 36 תולין > | 37 טהור > |

1 צפה על פני המים בין בכלים ובין בקרקע כיצד עריבה שהיא טמאה טמא מת ככר
תרומה כרוך בסיב או בנייר כרוך בתוכה וירדו גשמים ונתמלאת ונותר הרי הוא צף
על פני המים ספק נגע בצדי עריבה ספק לא נגע ספקו טהור מפני שספק טהרה
צפה ר' שמעון אומר בכלים טמא ובקרקע טהור חוץ מכזית מן המת: [7] כל המאהילין
5 שמטמאין מלמעלה ומלמטה ר' יהודה אומר ספק ירידתו טמא מפני שהמים ניסוטין
ואיפשר לו ליגע ספק עלייתו טהור מפני שהמים רודפין אותו לצדדין: [8] ואיזהו
ספק שרצים שטהרו חכמים זה ספק הנזרקין ר' דוסתאי בר' ינאי אומר משום ר'
יוסי הלך במבוי ועשה עיסה ואחר כך נמצא שם שרץ זה הוא ספק שרצים והאוכל
תרומה תלוייה טהור כל שספקו טהור ספק תולדתו טהור כל שספקו טמא ספק
10 תולדתו טמא: [9] וכשם שהאוכל אוכל ראשון ואוכל שני והשותה משקין טמאין והבא
ראשו ורובו במים שאובין והטהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין
ספקו לטמא אחרים טהור כך משקון הנוגעין בו ספקו לטמא אחרים טהור ור' יוסי
בר' יהודה אומר משקין הנוגע בו כנוגע בשרץ: [10] וכשם שהראשון עושה שני ושני
עושה שלישי כך ספק ראשון עושה ספק שני וספק שני עושה ספק שלישי ספק
15 משקין לטמא טמא ולטהר טהור דברי ר' מאיר וכן היה ר' אלעזר אומר כדבריו
ור' יהודה אומר לכל הוא טמא ר' יוסי ור' שמעון אומ' ספיקן המשקין לאוכלין
טמא ולכלים טהור: [11] מקל שהיא מלאה משקין טמאין וזרקה לבין הככרות טהורין
ספק נגע ספק לא נגע זה הוא ספק המשקין שנחלקו עליו חכמים אלא איזהו
ספק המשקין שנחלקו עליו חכמים שתי חביות אחת טהורה ואחת טמאה ועשה עיסה
20 באחת מהן ספק מטמאה עשה ספק מטהורה עשה זהו ספק המשקין לאוכלין טמא
ולכלים טמא: [12] הילך במבוי ועשה עיסה ואחר כך נמצא שם שרץ ספק נגע ספק
לא נגע ספק אוכלין ומשקין טמא וכלים טהור וטבול יום שפשט ידו לאויר חבית
ספק נגע ספק לא נגע ספק אוכלין ומשקין טמא וכלים טהור: [13] שתי חביות
אחת טמאה ואחת טהורה ונשתברו ובאו להן לטהרות ספק טמאה ספק טהורה ספק
25 אוכלין ומשקין טמא וכלים טהור מגע חבית שיש בה משקין טהורין עד חצייה ונפלו
משקין לאוירה ספק טמאין ספק טהורין המשקין טהורין שאין מטמאין אלא מחמת
החבית נפלו על גבי משקין משקין טמאין וחביות טהורות: [14] אפה פת בתנור ונפלו
משקין לאוירו ספק טמאין ספק טהורין הפת טהורה שאינה מטמאה אלא מחמת
התנור נפלו על גבי הפת הפת טמאה והתנור טהור: [15] המרביץ את ביתו במים טמאים
30 והיו שם טהרות ספק נתזו ספק לא נתזו ספקן טהור אי אפשר לו שלא לכן ספיקו טמא
ר' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רבן שמעון בן גמליאל
אומר עתים שהוא שונה: [16] המכבס את כסותו והסוחט את שערו והרוטה פשתנו
והיו שם טהרות ספק נתזו ספק לא נתזו ספיקו טהור אי אפשר לו שלא לכן ספיקן
טמא ור' דוסא אומר אומרים לו שישנה אמרו אין שונין בטהרות רבן שמעון בן
35 גמליאל אומר עתים שהוא שונה: [17] זילף משקין טמאין וטהורין בתוך הבית ואחר
כך נמצאו משקין על גבי ככר תרומה ונטלה לשאול הרי זו טהורה המתין לה עד
שנגבה הרי זו טמאה:

ו [1] הנבלות ושחוטות בעיר הולכין אחר הרוב רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו
נבלה אחת נמכרת בעיר כל הנמצא בעיר הרי הוא של נבלה מפני שהנבלות מצויות

4 ג מיר ס"ג | 6 ד' ז' | 10 ד' ו"ח | 17 ד' ו' | 23 ס"ס | 38 ס' ה' ו' ע' לעיל 51_{15} |

3 טהרה > | 6 ליגר | 12/13 ספקי . . . הנוגע בו > | 18 לא נגע] לא | 22/23 וטבול יום . . . טהור > ב | 26 אלא > | 29 הפת > |

דמין טמאין וטהורין בתוך הבית הולכין אחר הרוב מעשה שנמצאו דמים על גבי
ככרות של תרומה ובא מעשה לפני חכמים וטהרו שאינו אלא דם שרצים החיין:
[2]תשעה שרצין וצפרדע אחד ברשות הרבים ונגע באחד מהן ואין ידוע באיזה מהן נגע
ספיקו טהור פירש אחד מהן לרשות היחיד ספיקו טמא לרשות הרבים ספיקו טהור
ובנמצא הולכין אחר הרוב: [3] ככר טמא שנתערב בתשעה ככרות טהורות ואכלו
חמשה חמשה ראשונים ואחר כך אכלו חמשה חמשה אחרונים ונטמא אחד מהן ואין
ידוע הראשונים טמאים שאין להם במה יתלו והאחרונים טהורין זה הכלל אדם באדם
טהרות בטהרות אדם בטהרות וטהרות באדם הרי אלו מוכיחות נאכלו ראשונים נטמאו או
שאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהרות משנעשו שניות שניות תלויות: [4]שני שבילים
אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהן ועשה טהרות ועשה בשני ישרפו בראשון
ולא עשה בשני ועשה ישרפו בראשון בשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות טהורות
ושניות ישרפו: [5]שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והילך באחד מהן ועשה טהרות
ובא חברו והלך בשני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות נאכלו ראשונות
ונטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות:
[6]עשו שניהן טהרה אחת הרי זו טמאה עשו שניהן שתי טהרות זה בא ונשאל בפני
עצמו אומרים לו טהור וזה בא ונשאל בפני עצמו אומרים לו טהור וזה שנשאלו
שניהן כאחד אומרים להם טמא דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אם אמרו שנים היינו
ובשני שבילים הלכנו ושתי טהרות עשינו אומרים להם טמא שאפילו טמאה אחת
שנתערבה במאה טהורות כולן טמאות: [7]שני שבילין אחד טמא ואחד טהור והלך
באחד ונכנס למקדש פטור בשני חייב בראשון ולא נכנס בשני ונכנס חייב בראשון
ונכנס והיזה ושנה וטבל בשני ונכנס חייב ר' שמעון פוטר בזה ור' שמעון פוטרו
בכולן משם ר' שמעון מעשה במסוכן אחד שהיו מוליכין אותו מגיניסר לחמתן והיו
הכתות מתחלפות עליו ובאחרונה נמצא מת בידן ובא מעשה לפני חכמים ולא טמאו
אלא כת האחרונה בלבד: [8]נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ולשחר בא
ומצאו מת ר' מאיר מטהר ספק רשות הרבים טהור וחכמים מטמאין שכל הטומאות
כשעת מציאתן מודים חכמים לר' מאיר שאם ראהו חי מבערב אף על פי שהוא
בא שחרית ומצאו מת טהור מפני שזה ספק רשות הרבים: [9]ישן על גבי אבן
ברשות הרבים בשחר ומצא עליה שרץ או רוק ר' מאיר מטהר מפני שספק רשות
הרבים טהור וחכמים מטמאין שכל הטומאות כשעת מציאתן ומודים חכמים לר' מאיר
שאם ראוה נקייה אף על פי שהוא בא שחרית ומצא עליה שרץ או רוק שהוא טהור
שזה ספק רשות הרבים: [10]שוטה אחד בעיר כל הרוקין שבעיר טמאין דברי ר' מאיר
ר' יהודה אומר אם היתה רגילה ליכנס במבוי אחד אותו מבוי בחזקת טמאה וכל
המבואות בחזקת טהרה ור' שמעון אומר כל המבואות בחזקת טומאה חוץ מן חצר
המשתמרת ור' אליעזר בר' שמעון אומר אף חצר המשתמרת בחזקת טומאה עד שיאמר
ברי לי שלא באתי לכאן: [11]הנדחק ברחיים שהגוי בתוכה שהנדה בתוכה בגדיו
טמאין מדרס ואי זו היא הרחיים כל שעוקרין אותה ודוחפין אותה ממקומה רקק
ודרס על רוקו שורפין את התרומה על בגדיו הולכין אחר הרוב: [12]מי שדרסה
אשה על בגדיו בגדיו טמאין מדרס ר' דוסתאי בר' יהודה אומר אם רקק ושפה את
רוקו בשעה שהיא רקה בגדיו טמאין מדרס שכן דרך בנות ישראל שפות רוקיהן
בשעה שהן נדות לא שפה את רוקה בגדיו טהורין: [13]שנים אומרים לו נטמאת

3 ה' ח' | 5 ה' ג' | 9 ה' ג' | 15 ה' ה' | 24 ה' ז' | 31 ה' ח' | 35 סס, ע' לעיל 606_{11} | 40 ה' ט |
20 באחד>טהור והלך באחד | 38/39 ר' דוסתאי... מדרס >ב | 39 שפות] שזורקין | 40 לא שפה] לאשפה |

והוא אומר לא נטמאתי אין אומרים לו עסוק בטהרות אלא יחוש לעצמו:
[14] מביא אדם קרבן על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים
ומכחישן נאמן על ידי עצמו כיצד אמרו לו נדרת ואמר תנאי הוא בלבי שומעין לו
נדרת ואמר להן לא נדרתי ומשהגיע אמר תנאי היה בלבי אין שומעין לו אשתך
נדרה והוא אומר להן לא נדרה ומשהגיע אמר בלבי היה להפר לה אין שומעין
לו: [15]נאמן לומר בני זה בן תשעה שנים ויום אחד בתי זו בת תשעה שנים ויום
אחד חייב עליהן להביא קרבן למכות ולעונשין הרי זה אין נאמן: [16]היו חמריו
ופועליו טעונין טהרות ועוברין לפניו אף שהפליגו יתר ממיל הרי אלו טהורין מפני
שהוא בחזקת המשתמר אם אמר להם צאו ואני אבוא אחריכם כיון שנתכסו מעיניו
הרי אלו טמאים: [17]שנים אומרים נטמא ושנים אומרים לא נטמא ברשות היחיד
טמא ברשות הרבים טהור שאלו את בן זומא מפני מה ספק רשות היחיד טמא
אמר להם סוטה מה היא לבעלה ודאי או ספק אמרו לו ספק אמר להן מצינו שהיא
אסורה לבעלה ומכאן אתה דן לשרץ מה כאן רשות היחיד אף להלן רשות היחיד
מה כאן שיש בו דעת לשאול אף להלן דבר שיש בו דעת לשאול מכאן אמרו דבר
שיש בו דעת לשאול ברשות היחיד ספיקו טמא ברשות הרבים ספקו טהור ומפני
מה ספק רשות הרבים טהור אמר להן מצינו שהצבור עושה את הפסח בטומאה
בזמן שרובן טמאין ואם טומאה ודאית התרוה לצבור קל וחומר לספק טמאה רבן
שמעון בן גמליאל אומר מפני מה ספק רשות היחיד טמא וספק רשות הרבים טהור
מפני שאיפשר לשאול ליחיד ואי אפשר לשאול לרבים:

ז [1]המסוכן הנתון לחנות ונכנס לסטיו טהור הוציאוהו מסטיו והחזירוהו לחנות
שנייה טמא ור' שמעון מטהר שהיה ר' שמעון אומר רשות הרבים מפסקת למפרע
שאינו יכול לומר מת היה ברשות היחיד וחיה ברשות הרבים: [2]יש דברים ברשות
הרבים ועשאום כרשות היחיד קופה ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים והטומאה
בתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור הכניסו ידו לתוכה ספק נגע ספק לא
נגע ספקו טמא: [3]אם היתה כפישה וככר תרומה כרוך בסיב או בנייר ונתן בתוכה
ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור הכנים ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו
טמא: [4]חמור ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים וטומאה נתונה על גביו ספק נגע
ספק לא נגע ספקו טמא סלע ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים וטומאה נתונה על
גביו ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור עלה לראשו ספק נגע ספק לא נגע ספקו
טמא: [5]היה זה רכוב על חמורו וזה רכוב על חמורו אחד טמא ואחד טהור ספק
נגעו זה בזה ספק לא נגעו ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר בנו של זה רכוב על
כתפו ובנו של זה רכוב על כתפו אחד טמא ואחד טהור ספק נגעו זה בזה ספק לא
נגעו ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר היתה חבילה על כתפו והרוק מודבק בכותל
למעלה מעשרה טפחים ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר:
[6]כלים שטוחים ברשות הרבים למעלה מעשרה טפחים והטמא עובר ספק הסיט ספק
לא הסיט ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר שהיה ר' יעקב אומר כל שהוא למעלה
מעשרה טפחים ברשות הרבים הרי הוא כרשות היחיד ור' יוסי אומר כל שדרך הלוכו
ברשות הרבים טהור: [7]נכנס לבקעה בימות הגשמים וטמאה שדה פלוני אמרו לפני
ר' אליעזר הרי הוא של יחיד פירש ר' מרינוס משמו כל שיש לה שם בפני עצמה:

2 ה' ט' | 9 סס ר' י"ח | 20 ו' ה' | 24 ו' ג' | 30 סס | 35 סס |
16 מצינו] מפני | 20 המסומן | 24/25 טהור ... ספקו >ב | 26 ספקו > | 30 וזה ... חמורו>ב |
33 בכותל >ב

[8] ואלו הן ימות החמה משתיעקר תבואה מתוכה אלו הן ימות הגשמים משתרד רביעה שניה היו שם שדות ברות אם היה עומד בצד הזה וראה את הנכנסין ואת היוצאין בצד הלז רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ואם לאו רשות היחיד לכך ולכך: [9] השבילין המפולשין לבורות לשיחין ולמערות ולגתות ולגרנות רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ר' אליעזר אומר בזמן שהן מפולשין רשות הרבים לכך ולכך אם אינן מפולשין רשות היחיד לכך ולכך ורשות הרבים לטומאה: [10] מבואות היורדין לים או לנהר אף על פי שגדורין מכאן ומכאן ורבים מטפסין ועולין בהן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה: [11] גנות העיר שדרך הרבים מהלכת עליהן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה נמסיאות ומרחצאות רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה גינה בזמן המשתמרת רשות היחיד אם אינה משתמרת רשות הרבים: [12] בסילקי שפותחין אותה בימים ונועלין אותה בלילות כל זמן שהיא פתוחה רשות הרבים נעולה רשות היחיד נמצאת אומר ביום טהורה ובלילה טמאה בסילקי שפתחיה מכוונין זה כנגד זה וכן סטיו שהוא גדר מכן ומכן וריוח בין העמודים ר' יהודה אומר אם עומד בצד זה ורואה את הנכנסין ואת היוצאין בצד אחר רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ואם לאו רשות היחיד לכך ולכך: [13] בסילקי ששני פתחיה מכוונין זה כנגד זה האמצעי שלה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה והצדדין רשות היחיד לכן ולכן דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אחד האמצע ואחד הצדדין רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה: [14] ומודה ר' מאיר לחכמים בבסליקי שאין שני פתחיה מכוונין זה כנגד זה כגון חצר בית גבי וחמתה שאחד האמצע ואחד הצדדין רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ומודים חכמים לר' מאיר בחצר של יחיד שדרך הרבים מפסקתה כגון חצר בית גדי רשות היחיד לטומאה והצדדין רשות היחיד לכאן ולכאן:

ח [1] ר' שמעון אומר המוסר מפתח לעם הארץ הבית טמא מסר לו החיצון ולא מסר לו הפנימי החיצון טמא והפנימי אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט ידו וליגע היו שם יציעין גבוהין עשרה טפחים והרויין גבוהים עשרה מפחים אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט ידו וליגע היה החיצון של אחד והפניטי של אחד אף על פי שהטהרות נתונות בצד פתחו של פנימי הרי אלו טהורות הנכנס שלא ברשות אפילו עומד בצד טהרות טהורות וכן בגוי אינו חושש אלא משום יין נסך: [2] חבר שהיה ישן בתוך ביתו של עם הארץ וכליו מקופלין ומונחין תחת ראשו סנדליו וחביתו לפניו הרי אלו טהורין מפני שהן בחזקת המשתמר: [3] חבר שאמר לעם הארץ צא וישן בתוך הבית כל הבית ברשותו צא ישן על מטה פלונית אינה טמא אלא אותה מטה ועד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע מאותה מטה אמר לו שמור לי פרה זו שלא תכנס בתוך הבית שמור לו פרה זו שלא תשבר את הכלים הרי אלו טהורין שלא מסר לו אלא שמירת פרה בלבד אבל אם אמר לו שמור לי הבית הזה שלא תכנום לתוכו פרה שמור לי כלים הללו שלא תשברם פרה הרי אלו טמאין רבי אומר אומנין שדרכן ללקט צרורות וחרסין בתוך הבית כל הבית ברשותן: [4] אשתו של עם הארץ טוחנת עם אשת חבר בזמן שהיא טמאה אבל בזמן שהיא טהורה לא תטחן ר' שמעון אומר בזמן שהיא טמאה לא תטחון שאף על פי שאינה

4 ו' ו' | 7 ו' ז' | 11 ו' מ' | 23 ז' ה' | 37 ע' לעיל $52_{27/30}$ |

3 היחיד] לשבת | 9/10 נמסיאות . . . לטומאה < ב | 10 בזמן < | 13 וריוח < ב | 15 ששני] ששביל | 17 הצדדין < | 19 גבין] גדי | 20 רשות < הצדדין רשות | 25/26 אינו טמא < |

אוכלת נותנת לאחרות ואוכלות: [5] הגבאין שנכנסו לתוך הבית אם אמרו נכנסנו אבל לא נגענו הרי אלו נאמנין שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אם היו אחרים מעידין בהן שנכנס' אף על פי שאמרו לא נגענו אין נאמנין ובזמן שמשכו בידם אף על פי שאחרים מעידין בהן שלא נכנסו ואמרו לא נגענו אין נאמנין כשם שהמשכן מעידן אם היה גוי עמהן אף על פי שהמשכון בידן אף על פי שהגוי מעיד בהן שנכנסו ואמרו לא נגענו הרי אלו נאמנין מפני שאימת גוי עליהן: [6] הגנבים שנכנסו לתוך הבית כל הבית כלו טמא דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט ידן ליגע מקום גניבה מודה ר' מאיר בחדרין וחרויין שאין בהן מקום רגלי הגנבים שאין טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט ידן וליגע: [7] המניח עם הארץ בתוך ביתו לשומרו והלה מוול או כפות בזמן שרואה את הנכנסין ואת היוצאין אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לטמא אמר ר' יהודה מודה ר' אלעזר בן עזריה לחכמים בחלונות של אוליארין שהיו נפתחין זה לתוך זה אם היו כולן נשמטין מהן שהן טמאין וחכמים אומרים בין כך ובין כך טמאין: [8] המניח כליו בחלונות של אוליארין נעל וחתם אף על פי שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור חותם שאמרו אפי' טיט אפי' קיסם המדחם כליו בחלונות של אוליארין טהורין מפני שהגויים נשאלים עליהן ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו נימה אחת יוצא מהן טמאין שהמדרם מביא טמאה לעצמו בכל שהוא: [9] הלוקח כלים מאומני גויים והמוסר כלים לאומני עם הארץ טמאין מדרס וטמאין טמא מת הניח כליו בפני עם הארץ ואמר לו שמור לי את אלו טמאין מדרס וטמאות טמא מת הניחן על כתפו טמאין מדרס טמא מת: [10] אמר ר' דוסתאי בר' ינאי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוסר ליחיד שהן טמאין ועל המניח בפני רבים שהן טהורין על מה נחלקו על המוסר לרבים ועל המניח ליחיד שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין מעשה באחד ששכח כלים בבית הכנסת ובא מעשה לפני חכמים וטיהרו שאינו רשות היחיד גמורה: [11] הניח כליו במרחץ ובא ומצאן כל שהן הרי אלו טהורין ומלמדין אותו שלא יעשה כן בטהרות הניח גיתו ובורו ונכנס לעיר אף על פי שבא ומצא עם הארץ בצדן טהורין וכן בגוי אין חושש משום יין נסך: [12] עם הארץ שבא להזות אין מזין עליו ועל כליו אלא לאחר שלשה ימים אבל חבר שבא להזות מזין עליו ועל כליו מיד אמר ר' יהודה במה דברים אמורים שהיה בחזקת חולין אבל היה בחזקת אוכלי תרומה מזין עליו מיד ועל כליו משישמר: [13] היה לבוש חלוק ועטוף בטלית ואמר בלבי על החלוק ולא בלבי על הטלית החלוק טהור והטלית טמאה היה סל על כתפו ומגריפה בתוכו אמר בלבי על הסל ולא בלבי על המגרפה הסל טהור ומגריפה טמאה: [14] היה משתמש מן החבית בחזקת של חולין ואחר כך נמצאת של תרומה הרי זו טהורה ואסורה באכילה מפני שספק טבול יום אמרו לו על התלויה טהורה היא הרי זו טהורה ואם אמר הריני מניח עד שאשאל עליה הרי זו טמאה: [15] משקין טמאין וטהורין בתוך הבית הולכין אחר הרוב ומעשה באשה אחת שסיננה משקין טמאין וטהורין בתוך חבית תרומה ובא מעשה לפני חכמים ולא טימאו מפני שהסיחה דעתה טמנה: [16] אמר ר' אלעזר בן פילה מפני מה ר' עקיבא מטמא מפני שהנשים גרגרניות הן אשה מגלה את הקדרה לידע מה חברתה מבשל:

1 ע' לעיל 238_{11} | 2 ע' לעיל 372_{7}, 45_{21} | 6 ז' ו' | 13 ז' ז' | 13 ע' לעיל 472_{18} | 24 סב | 33 לעיל 38_{30} |

1/2 אבל לא נגענו < | 3 אף על פי < | 4 נאמנים < ובזמן שהמשכון בידם אף על פי שאחרים מעידן בהן שלא נכנסו ואמרו לא נגענו אין נאמנין | 8 בחדרין והדויין | 10 מוול או] ממלאו | 15 טהורין < | 17 גויים] עם הארץ | 18 וטמאין < |

ט [1] חבר ועם הארץ שהיו שרויין בחצר ושכחו כלים בחצר הראוי ליטמא מדרם 1
מטמא מדרם וליטמא טמא מת טמא מת לזה סוכה בפני פתחו ולזה סוכה בפני ט
פתחו לזה מחיצה בפני פתחו ולזה מחיצה בפני פתחו זה מניח כליו בתוך סוכתו וזה
מניח כליו בתוך סוכתו זה מניח כליו על גבי מחיצתו וזה מניח כליו על גבי מחיצתו
הכל טהורין ור' שמעון אומר אף על פי שאין שם לא סוכה ולא מחיצה טהורין שזה 5
מניח בפני פתחו וזה מניח לפני פתחו: [2] לזה סוכה בפני פתחו של חברו ולזה סוכה
בפני פתחו של חברו זה מניח כליו בתוך סוכתו לפני פתחו של חברו וזה מניח כליו
על גבי מחיצתו לפני פתחו של חברו הרי אלו טמאין שלזה רשות ליכנס ולזה רשות
ליכנס: [3] חבר שהיו אוכלין ומשקין על גבי מעיין ויורד לשתות טהורין שאין אחרים
ממשמשין בהן אבל חבר שהיה מוכר אוכלין ומשקין על פתח חנותו הניחן ונכנס הרי 10
אלו טמאין מפני שאחרים ממשמשין בהן: [4] נאמן עם הארץ על טבילת טומאת ואין
נאמן על טבילת מדף: [5] חבר שמת והניח פירות הולכין אחר רוב המוכנס רוב
המוכנס חולין חולין ואם רוב מוכנס תרומה תרומה: [6] הניח טהרות הרי אלו טהורות
הניח כלים הרי אלו טמאין שאני אומר הזה ולא שנה או שנו ולא טבלו או שמא
לא הוזה כל עקר חבר שמת והניח פירות אפילו אותו היום כונסן הרי אלו בחוקת 15
מתוקנין: [6] עם הארץ שקבל עליו והיו לו טהרות ואמר בריא לי שלא נטמאו אלא
בזמן שהן עשויות על גבי אחרים אסורות לו ואסורות לכל אדם על גבי עצמו מותרות
לו ואסורות לכל אדם אם אסורות לכל אדם ר' עקיבא אמר מותר לו ומותר לכל אדם
אסור לו ואסור לכל אדם: [7] גוי שנתגייר והיה לו יין נסך ואמר בריא לי שלא נטמא
בזמן שלא נעשה על גבי אחרים אסור לו ואסור לכל אדם ר' עקיבא אומר אם מותר 20
לו מותר לכל אדם אם אסור לו אסור לכל אדם: [8] המאביד והמוציא ברשות היחיד
ועבר עליה לילה טמא מדרם וטמא מת ברשות הרבים ועבר עליהם לילה טמאים
מדרם וטהורין טמא מת ר' שמעון מטהר שהיה ר' שמעון אומר אבד מחט ומצא
מחט טהורה שאני אומר מחט שאבד הוא מחט שמצא: [9] ומודים חכמים לר' שמעון
במניח ובשכות ברשות הרבים שאף על פי שעבר עליהן לילה שהן טהורין במניח 25
ושכחן ברשות היחיד ועבר עליהן לילה טמאין מדרם וטהורין טמא מת המאבד המוציא
בתוך הבית הרי זה טהור מפני שהן בחוקת המשתמר שכל הבית מן המוצנע:
[10] כלים שטוחין ברשות היחיד למעלה מעשרה טפחים טהורין דברי ר' שמעון ר' יהודה
אומר אפילו למעלה ממאה אמות טמאים: [11] גגו של חבר בצד גגו של עם הארץ
חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות ובלבד שאין עם הארץ יכול לפשוט את ידו 30
וליגע גגו של חבר למעלה מגגו של עם הארץ אף על פי שעם הארץ יכול לפשוט
ידו וליגע חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות רבן שמעון בן גמליאל אומר גגו
של חבר למעלה מגגו של עם הארץ חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות ובלבד
שאין עם הארץ יכול לפשוט את ידו וליגע: [12] נפל דליו בתוך בארו של עם הארץ
הרי זה טמא וטהור בעלייתו ר' אלעזר אומר משקה סרוח הרי טהור אמרו לו אין 35
משקה יוצא ידי הפרה ואף לא ידי עופות: [13] חטין היוצאין עם גללי בקר ושעורין
היוצאין עם גללי בהמה אף על פי שחשב עליהן לאוכלן אין מטמאין טומאת אוכלין
כונסן לאוכלן מטמאין טומאת אוכלין גולין אף על פי שכנסן למשקה בטל דעתו:
[14] גוזל שנפל לתוך הבור של גת חשב עליו לאשפה טמא ולכלב טהור דברי ר' עקיבא

1 ח' ה' | 11 ג' פסחים ט' | 16 ח' ה'; ע' לעיל 48, 238 | 21 ח' ג' | 23 ע' לעיל 614_{29} | 36 ח' ו' | 39 ח' ו' |

2 טמא < | 11/12 על טבילת . . . על טבילת < | 12/13 רוב המוכנס < | 22 מת < | 25 שאף על פי < | 30 את ידו < | 32/34 חבר . . . וליגע < |

1 ור' יוחנן בן נורי מטמא זה היה מעשה ונמנו עליו חמשה זקנים וטמאוה: [15] עריבה
שהיא טמא טמא מת אין לשין בה קמח של חולין ואין עורכין בתוכה בצק של תרומה
אלא אם רצה מביא קמח של חולין ונותן לתוכה ועורך בתוכה בצק של תרומה
ובלבד שלא יהא בצק נוגע בערבה ר' שמעון בן אלעזר אומר בשם ר' מאיר המוחילה
5 שהיתה שותה ויורדת משקין ובא טמא והפסיק העליונים טמאין מפני שהן גרורין
על גבי ידיו התחתונים טמאין מקל שהיה מלאה משקין טופחין טמאה ור' יהודה
אומר משם ר' יהשע כיון שהשיקה למקוה טהורה:

י [1] רבן שמעון בן גמליאל אומר משתגמר מלאכתן והלכה כדבריו: [2] הגומר את
זיתיו בן יומן חורנו לדברי בית שמאי ולדברי בית הלל ר' יעקב אומר מוחל משקה
10 הוא ומפני מה טהרו מוחל היוצא מן הזיתים עד שלא תגמר מלאכתו מפני שאין
אדם רוצה בקיומו ור' שמעון אומר מוחל מי פירות הוא: [3] ומפני מה אמרו מוחל
היוצא מעיקת בית הבד טמא לפי שאי אפשר לו לצאת ידי צחצוחי שומן מוחל היוצא
מן השמן טמא מן המעטן טהור כינסו ועשאו עיקל טמא: [4] העוטן זיתיו בין שני
בדין כיון שגמר אחד מהן הוכשרו לקבל טומאה המוסק זיתיו בגליל העליון ועתיד
15 להורידן לגליל התחתון אין מקבלים טומאת עד שיורידם לגליל התחתון אם עד שלא
מסקן חשב עליהן טהורין משמסקן חשב עליהן הוכשרו לקבל טומאה עודהו הגומר את
זיתיו ועתיד למוכרן טהורין ליפותן בעליון טמאים: [5] הלוקח מעטן זיתים מן הגוי אם
יש מסיק על פני האדמה יעשו בטהרה מן הגוי נאמן לומר לא גמרתיו היתה לו אם
של זיתיו מבקש לעשותה בטהרה אף על פי שהוא עתיד להוסיף קב אחד או שני קבין
20 הרי אלו טהורין ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין: [6] העוטן זיתים ברשות
עם הארץ ונעל וחתם אינו חושש שמא יש שם מפתח אחר וחותם אחר ואף על פי
שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור חותם שאמרו אפילו טיט ואפילו קיסם:
[7] היו שם חורין וסדקין אינו חושש שמא מושיט את הקנה ומסיטן היו שם חלונות של
ארבע טפחים נידונות כפתחים: [8] העוטן זיתים בתוך ביתו עושה להן מחיצה מן
25 הארץ ועד הקורות ובלבד שיהו ניסוטין מחמת המחיצה רבן שמעון בן גמליאל
אומר אם היתה גבוהה עשרה טפחים אף על פי שאינה מגעת לקורות טהורה העוטן
בית הבד כעוטן בתוך ביתו: [9] הגומר את זיתיו ושייר קופה אחת יתננה לעיני הכהן
ויוליך את המפתח מיד דברי ר' מאיר ור' יהודה אומר כל אותו היום ור' שמעון
אומר מעת לעת יתיר על כן אמר ר' שמעון אפולו גמר את זיתיו ערב שבת שש
30 שעות יוליך לו את המפתח מיד ולמוצאי שבת בשש] שעות: [10] ר' שמעון בן יהודה
אומר משום ר' שמעון לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המניח זיתים בכיפש
שימתינם ושימלחם שאין מוכשרין על מה נחלקו על שהניחן ליכתש שבית שמאי
אומרים אין מוכשרין ובית הלל אומרים מוכשרין: [11] הזית שפצעו בידים טמאות לא
הוכשר לסופתו במלח ולא הוכשר לידע אם יש בו שמן לא הוכשר ר' יהודה אומר
35 הוכשר היתה לו אם של זיתים ועתיד להופכו כיון שתקע בה יתד אף על פי שיש
בו גושין הרבה הרי אלו אינן חיבור משהפכה ונעשה אם ר' אומר אינו חבור ור'
יוסי בר' יהודה אומר חבור: [12] גרגרין שנשר במים ונעשו אם ר' אומר אינן חבור
ור' יוסי בר' יהודה אומר חבור אם עד שלא נגמרה מלאכתן חשב עליהן ורצה
ליטל מהן בד אחד או שני בדין בית שמאי אומרים קוצה בטומאה ומחפה בטהרה

1 ה' ה' | 8 ט' ה' ב' | 13 ב"ם | 20 ע' לעיל 669_{13} | 27 ט' ד' | 33 ט' ה' | 37 ט' ד' |

8 שמעון בן < | 12 טמא < | 14 המוכר | 15 להורידן] לזרוק | 18 לא < | 27 יקננה | 31/32 בביפש שימר עם הארץ וטומאות שאין מכשרי' | 34 לידע אם יש בו < | 34 לא הוכשר < |

1 ומוליך לבית הבד ובית הלל אומרים מחפה בטומאה ובלבד שלא יעקר את כל
האם אלא מקום שנהגו להניח כדי בד מניח כדי בד בידידה מניח כדי בידידה קתכו
מניח כדי קתכו ובלבד שלא יעקר את כל האם ואם עקר את כל האם הרי אלו
טמאין ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו אף על פי שעקר את כל האם הרי
5 אלו טהורין ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין והעוטן בית הבד כעוטן
בתוך ביתו:

יא [1]היה קוצץ מן המעטן ומעלה לראש הגג ונמצא שרץ בגג המעטן טהור
נמצא במעטן טמא הגג דברי רבי וחכ' או' נמצא שרץ בגג אינו טמא אלא גג
במעטן אינו טמא אלא מעטן נמצא בגוש ובגג בתוך שלשה ימים המעטן טמא אחר
10 שלשה המעטן טהור: [2]הקורץ מקרצת טמאה דברי ר' וחכ' או' נמצאת בעיסה
אינו טמא אלא עיסה במקרצת אין טמא אלא מקרצת נמצא בתוכה של מקרצת הכל
טמא: [3]המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור בעליון התחתון טמא
דברי רבי וחכ' או' נמצא שרץ בעליון אינו טמא אלא עליון בתחתון אין טמא אלא
תחתון נמצא על גבי פרורין ונגע בכביצה טמא פרורין שעל גבי פרורין אף על פי
15 שנגע בכביצה אינו טמא אלא מקום מגעו וכיצד הוא עושה ר' אלעזר בן יעקב אומר
משם ר' חנניה בן חכינאי עודהו השרץ שם תוחב בו הקוסמים: [4]ענבים עד מתי
מטמאים טומאת אוכלין משהילכו בהן שתי וערב הולך בהן שתי וערב ונשתיירו מהן
גרוגרת שלימין מטמאין טומאת אוכלין זיתים עד מתי מטמאין טומאת אוכלין משיטחנו
ור' שמעון משיסחטו טחנן ונשתיירו מהן גרוגרין שלמין מטמאין טומאת אוכלין:
20 [5]ואלו הן פריצי זיתים וענבים היוצאין מתחת הקורה או מתחת הגפת ומן הזוגין כנסן
לאוכלין מטמאין טומאת אוכלין והחרצנין והזגין אף על פי שכונסן לאוכלין בטל זה
דעתן: [6]השוקל ענבים בכף מאזניים אף על פי שהיין צף על גבי ידיו טהור וכן
בגוי אינו חושש משום יין נסך: [7]הבוצר כרמו לשוק אם לא מצא להן שוק מחזירן
לגת זיתין לשוק לא מצא להן שוק מחזירן לבד אף על פי שמוליכן בסלין טמאין
25 ובקופות טמאות טהורין טהרי זיתים וענבים שנכנם לרשות הגת ולרשות הבד הוכשרו
לקבל טומאה: [8]הלוקח משטיח של אדמה מישראל יעשו בטומאה מן הגוי יעשה
בטהרה משטיח של עלין בין מישראל ובין מן הגוי יעשו בטומאה ור' יוסי בר' יהודה
אומר משטיח של עלין כמשטיח של אדמה מישראל יעשה בטומאה מגוי יעשו בטהרה:
[9]הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותן צמוקין הרי עושה זיתין בטהרה האוכל
30 מן הסלין ומן המשטיח של אדמה אכל והותיר כסאה כסאתים אף על פי שנפצו
והיין מגיתו על גבי ענבים טהור וכן בגוי אין חושש משום יין נסך: [10]נפל ממנו
גרגר יחידי אם יש לו חותם טהור אין לו חותם טמא במה דברים אמורים בזמן
שנגע במקום חותם לא נגע במקום חותם טהור ר' יוסי בן כיפר אמר ר' אלעזר
במה דברים אמורים בזמן שנגע במקום משקה לא נגע במקום משקה טהור: [11]ר'
35 יוסי אומר נפלה ימינו כארבע כחמש ביצין ודרכן כולן בגת אחת משקה היוצאין
מהן טהור כיון שדרס עליהן משקין טהרה שאין לו משקין במה יטמא: [12]מי
שהיה עומד ומדבר על שפת הבור ונתזה צינורה מפיו ספק הגיע לבור ספק לא
הגיע של שמן ספקו טמא של יין ספקו טהור מפני שחבל הבור קולטו: [13]הזולף
את הבורות כל אחת ונמצא השרץ בראשונה כולן טמאות באחרונה היא טמאה

7 ט' ע' | 10 סס | 12 סס | 16 י' ה', ע' לעיל 29_{20} | 22 ע' לעיל 471_{18} | 29 י' כ' | 37 ע' לעיל 645_{24} | 39 י' י' |

7 שרץ > | 9 ימים > | 20 פריני | 20 הגפן | 20 מן הזינין | 21 בכל זה | 33 חותם] משקה | 33/34 ר' יוסי . . . טהור > ב | 39 אחת > ואחת |

1 כולן טהורות באמצעית הימנה ולמטה טמא הימנה ולמעלה טהור במה דברים
אמורים בזמן שבדק ולא כסה או כסה ולא בדק היה בודק וכסה ונמצא שרץ באחת
מהן היא טמא בלבד: [14]השרץ שנמצא צף על שפת הבור של גת לתרומה ספיקו
טמא ולפועלין ספיקו טהור מפני שספק טומאה צפה: [15]גת העליונה רשות הרבים
5 והתחתונה רשות היחיד אימתי בזמן שהרבים נכנסין ויוצאין בזו אלא פתח אחד או
פרצה אחת זו וזו רשות היחיד: [16]מי שהיו גיתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן
הלולבין והעדשים מנגבין והן טהורין העקלין של נוצרין ושל בצבץ צריך לנגב של
השיפה ושל גמי צריך לישן כמה הוא מישנן שנים עשר חדש רבן שמעון בן גמליאל
אומר מגת לגת ומבד לבד ר' יוסי אומר רצה לטהרן מיד חולטן ברותחין או מולגין
10 במי זיתים רבן שמעון בן גמליאל אומר משם ר' יוסי נתנן בנהר שמימיו מהלכין מלא
עונה או תחת הצנור שמימיו מקלחין וכשם שהוא מנגב לטהרה מנגב ליין נסך:

סליק פירקא וסליק מסכת טהרות.

15

מכשירין

א [1]המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין ונפלו על תלושין שבו ועל מחוברין
שתחתיו בית שמאי אומר' בכי יותן ובית הלל אומ' על התלושין בכי יותן ועל המחוברין
20 אינן בכי יותן: [2]אמר ר' יוסי בר' יהודה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המרעיד
את האילן להשיר הימנו משקין ונפלו על התלושין שבו ועל מחוברין שתחתיו שאינן בכי
יותן ועל שפקין משנגבו שאינן בכי יותן על מה נחלקו על המרעיד את האילן להשיר
מהן אוכלין ונפלו מבד לבד ומסוכה לחברתה באותו אילן שבית שמאי אומרים בכי
יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן: [3]אמרו בית הלל לבית שמאי הכל מודין
25 במעלה שק אחד מעודר ונתנו על גב הנהר שאף על פי שהמים יורדין מצד העליון
לתחתון שאינן בכי יותן אמרו להן בית שמאי אי אתם מודין במעלה שני שקין
מעודרון ונתן זה על גבי זה שהמים יורדין מן העליון לתחתון שהתחתון בכי יותן:
[4]ר' יוסי אומר אחד שק אחד ואחד שני שקין בית שמאי אומ' בכי יותן ובית הלל
אומר' אינן בכי יותן ר' יהודה אומר ר' אליעזר אומר זה וזה בכי יותן ר' יהשע
30 אומר זה וזה אינן בכי יותן ור' עקיבא אומר התחתון בכי יותן והעליון אינו בכי
יותן: [5]המטחיק את הגג ואת הכרישה אף על פי שהמים יורדין מצד העליון לתחתון
אינן בכי יותן נתלשו הרי זה בכי יותן ר' יוסי אומר זב וטמא שהיו מהלכין בדרך
וירדו גשמים על שערו ועל כסותו אף על פי שהמים נתלשין מצד העליון לתחתון
אלו טהורין שאין נחשבים אלא לאחר שיצאו מכולו יוצא מכולו הרי אלו מוכשרין
35 וטהורין שאין נחשבין אלא לאחר יציאתן: [6]המסדר קנקנים בכיפה אף על פי שאמרו
יתר מלוג אינו בכי יותן לענין מי חטאת אינו חושש שמא שאבו אחרים אמרן
משום ר' נחמיה אם היו מחוסנות אינן שואבות: [7]מי פירות שנפלו לתוכן טיפת
מים כל שהן טמאין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים הולכין אחר הרוב ר' אלעזר בן
יעקב אומר אפילו קורצד שנפל לתוכו טיפת מים כל שהוא טמא נפל לתוכו דבש

3 ע' לעיל 664_{39} | 6 473_{7} | 18 ה' ד' | 20 ה' ג' ד' | 31 ה' ה' | 37 ג' ג' |

25 שק אחד מעודר] ומועדר | 27 מעודרי | 28 אחד > | 35 אף על פי שאמרו] ששאבו | 36 מי חטאת] שואבות ב |

1 וחלב הולכין אחר הרוב: [8]הטורף את גגו והמכבס את כסותו אימתי יודע אם רבו
גשמים אם לאו כתחילה הוא מנטף טיפין דקות| ועכשיו הוא מנטף טיפין עבות ר'
יהודה אומר בתחילה הוא מנטף טיפין מתונות ועכשיו טורד טפה אחר טפה מצא
בה בשר הולכין אחר הרוב הטבחין מחרוזות הולכין אחר הרוב אוכלי בשר מצא בה
5 תינוק מושלך מחצה על מחצה מטילין עליו שני חומרין ר' יהודה אומר אם היתה
שם גויה אחת או שפחה אחת היא חשודה להשליך:

ב ב [1]חבית שהיא מלאה פירות ונתונה בתוך משקין אמר ר' יוסי במה דברים
אמורים בשל חרס אבל בשאר כל הכלים אין שואבין וכלי אבן הרכין הרי הוא ככלי
חרס: [2]סדין ששטחו על גבי סילון של יוצר להטיח בו את חטיו אם מחמת המים
10 בכי יתן אם מחמת הסדין אינו בכי יותן: [3]המרביץ את ביתו במים טמאין ונתן בו
שובלין וטננו אם יש עליהם משקה טופח הרי זה בכי יותן ואם לאו אינו בכי יותן
ר' שמעון אומר אף על פי שיש עליו משקה טופח אינו בכי יותן מודים חכמים לר'
שמעון במרביץ את גרנו שהוא בכי יותן ובמשכים להביא פסול אם בשביל שיטח
עליהן הרי זה בכי יותן ואם בשביל שילך למלאכתו אינו בכי יותן: [4]בהמה שירדה מאליה
15 מים העולין בפיה ובסימפיה בכי יותן בידה וברגלה אינן בכי יותן ר' יהודה אומר המים
העולין ברגלי האדם לעולם טמאין ר' שמעון בן אלעור אומר מים העולין ברגלי בהמה
טמאה לעולם טמאין: [5]הממלא בחבית המים העולין באחריה ובחבל המכונן על צוארה
ובחבל של צרכה אינן בכי יותן מי חטאת אינו חושש שמא לא נתמלא בכלי: [6]עריבה
שירד דלף לתוכה הנתזין והצפין בכי יותן נטלן לשפכן בית שמאי אומ' בכי יותן ובית
20 הלל אומרים אינן בכי יותן במה דברים אמורים בטהורה אבל בטמאה הכל מודים שהוא
בכי יותן דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר אחד טהורה ואחד טמאה בית שמאי אומרים הרי הן
בכי יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן: [7]הנוגע בנבלה בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו
הנוגע במשכב ומושב בית המקוה טמא וטהור בעלייתו זב שדרס על גבי משכב ומושב
בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו: [8]פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו
25 טמאות ונטלן ידיו טמאות והפירות טהורין ואם חשב שידחו ידיו טהורות ופירות בכי יותן:
[9]הממלא בקילון פירש ר' עקיבא אם נגבו מיד טהורין ואם לא נגבו אפילו עד שלשים יום
טמאין סתמן שלשה ימים: [10]עצים שבלעו משקין טמאין וירדו להן גשמים ורבו טמאין
אבא יוסי בן דסאי ור' יוסי בן המשולם אומרים רבו טהורין יסיקן אפילו בידים טמאות
הוציאן שירדו עליהן גשמים ורבו טהורין לא יסיקן אלא בידים טהורות: [11]ר' שמעון אומר
30 אם היו לחין והסיקן ורבו משקין היוצאין מהן על כום שבלעו טהורין מקל וחומר
ומה אם מי גשמים שהן עולין לקבל טומאה הרי הן מטהרין ברוב מי פירות שהן
עולין לקבל טומאה אינו דין שיטהרו ברוב אמרו לו לא אם אמרת בגשמים שמטהרין
את הטמאים תאמר במי פירות שאין מטהרין את הטמאין: [12]הטובל בים או בנהר
אף על פי שהפליג יותר ממיל הרי זה בכי יותן עבר בנהר אחר דחאו חברו או
35 שירדו עליו גשמים ורבו טהרו שניים את הראשונים: [13]התרנגולה והמדיכה שהיו
בהן מים טמאין והטבילן ראשונים טהרו מלטמא והשניים הוכשרו מלקבל טומאה
העושה צפור במים הנתזין ואת שבה אינן בכי יותן דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר
זה וזה בכי יותן ר' יוסי אומר הניתזין אינן בכי יותן ואת שבו הרי זה בכי יותן

1 כ' ד' ז' | 7 ג' כ' | 9 ג' ד' | 10 ג' ה' | 14 ג' ז' | 16 ד' א' | 18 ד' ה' | 22 ד' ח' | 24 ד' ז' | 26
ד' ט' | 27 ד' י' | 33 ה' א' | 35 ה' ב' |

1 את גגו] אהגנו | 3 מתונות] מתוכו | 4 בה בשר] בהכשר | 7 משקין חביה | 7 משקין > | 9 להטיח]
להטין ב | 13 ובמשכים] ובמשקין | 13 שיטין ב | 15 ובסימפיה] ובמעיה | 21 הרי הן] אינן ב | 22 אינן > ב |
27 עצם | 37/38 ואת שבה . . . הניתזין > ב |

1 והעושה אמה בפירות אינן בכי יותן: [14]המודד את הבור בין לעומקו בין לרוחבו
אינו בכי יותן אמר לו ר' טרפון מה לי כשמדדו לעומקו מה לי כשמדדו לרחבו אמר
לו כשמודדו לעומקו רוצה למשקה שברושם כשמדדו לרחבו אינו רוצה במשקה
שברושם אמר לו אם כן יהא משקה שברושם טמא למשקה שברושם טהור אמר לו
5 אי אתה מודה שהממלא בחבית והמים העולין אחריה בחבל שהוא מכונן על צוארה
ובחבל של צורכה שהן בכי יותן שאין המים נופלין לתוכה עד שיגעו לאחוריה אם
כן אי אפשר למשקה שברושם עד שיהא למטה מן הרושם חזר ר' טרפון להיות
שונה כדברי ר' עקיבא: [15]שלשל חבל לבור לידע אם יש בו מים בכי יותן ידיו
ורגליו אינן בכי יותן שלשל את המטלית להעל בה דלי או קיתון וכלכלה להשיב
10 עליה תרנגולת אינן בכי יותן ואם ניער הרי הוא בכי יותן: [16]הוציא מסמר לגשמים
לכבותו אינו בכי יותן אם בשביל לצורפו הרי הוא בכי יותן המניח את האוד לגשמים
לכבותו אינו בכי יותן אם בשביל פחם הרי זה בכי יותן:

ג ג [1]המעלה האגודות לגג בשביל שימתינו להיות אוגד בהן הרי זה בכי יותן ר' יהודה
אומר אינו בכי יותן המעלה לגג ללותתן בטל ובגשמים הרי זה בכי יותן העלן מפני
15 הכנימה וירדו עליהן גשמים אם צמח בכי יותן ור' יהודה אומר אי אפשר שלא לצמח
אלא עודהו טל וגשמים עליהן חישב עליהן הרי זה בכי יותן אם לאו אינו בכי יותן:
[2]חרש שוטה וקטן שהעלו פירותיהן לגג ללותתן בטל ובגשמים הרי זה בכי יותן
העלו מפני הכנימה וירד עליהן טל וגשמים אף על פי שחישבו אינן בכי יותן שיש
להן מעשה ואין להן מחשבה: [3]חילפתא בן קוינא אומר שום בעל בכי טמא מפני
20 שמרבצין עליו במים ואחר כך קולעין אותו אמרו חכמים אם כן יהא טמא
לחילפתא בן קוינא וטהור לכל ישראל: [4]יהשע בן פרחיה אומר חטים הבאות
מאלכסנדריא טמאו מפני אנטליא שלהן אמרו חכמים אם כן יהיו טמאות ליהשע בן
פרחיה וטהורות לכל ישראל: [5]אמר ר' יוסי בראשונה היו הבכרות של קשואין ושל
דלועין שבצפורי טמאות מפני שמקנחין אותו בספוג בשעה שעוקרין אותן קבלו עליהן
25 אנשי צפורי שלא יהו עושין כן: [6]בראשונה היה גרים של פול ושל טופיח ושל
צפורי טמא מפני ששורין אותו במים בשעה שגורסין אותו: [7]הפירות בכל מקום
הרי הן בחוקת טהרה אחד הגוי ואחד הכותי ואחד ישראל אף על פי שאמרו אין
אדם רשאי לטמא פירותיו התירו לבעל הבית שהיא מטמא דבר מועט ונותן לתוך
כפישא: [8]כל האגדות של כפרים הבאין מבית השוקין טמאין ולא ממקום איגוד אמרו
30 אלא כולם מפני שהיא מתרפרפת וחוזר ואוגדה דברי ר' מאיר רבן שמעון בן גמליאל
אומר אם לדברי ר' מאיר האילמות טהורות: [9]האוג בכל מקום הרי הוא בחזקת טמאות
הקשואין והדלועין התלויין בגמי על פתחי חניות הרי אלו טמאין: [10]ירק הנמכר
עם טרכסימון לפני חנוני הרי זה טמא מפני שמולפין עליו מים בשעה שמוכרין
אותו ואתרוגי קיסרי הרי אלו בחזקת טהרה ביצי חנוני שמוכר בהן לח ויבש הרי
35 אלו טמאין דברי ר' מאיר ור' יהודה מטהר: [11]אמר ר' שמעון בן אלעזר לא שהיה
ר' מאיר מטמא לח ויבש אלא שהתינוק מטמאן במשקה שבצלוחית כל הביצים
בחזקת טהרה וביצת הבלן בחזקת טומאה: [12]כיצד צדין דגים בחזקת טהרה בין

1 ה' ל' | 8 ה' ה' | 13 ו' ב' | 17 ו' א' | 19 ו' כ' | 23 סס ע' לעיל 651_{29} | 29 ו' ב' | 31 ע' לעיל 467_{7} |
32 ו' ג' | 37 סס ע' לעיל 48_{24} |

3/4 כשמדדו לרחבו . . . למשקה שברושם > | 7 שברושם > | 11 בגשמים | 14 לגג] לגת ב | 15
הכלמה ב | 19 ר' חילפתא | 19 טמא] יתן ב | 20 עליהן ב | 29 מקום איגר | 31 אם > | 31 טומאה |
32 בחזקת קישואין ב ד | 34 טהרה > | 36 ר' מאיר] שמעון בן אלעזר ב ד | 37 טומאה > כיצד
צדין דגים בחזקת טהרה בין שצדן בחרם ובית הבלן בחזקת טומאה |

1 שצדן בחרם ובין שצדן בכפיפה ובין שצדן במצודה ניער את המצודה עליהן הרי אלו
בחוקת טהרה ולעולם הן בחוקת טומאה עד שיתכוין לצוד בטהרה ואין עם הארץ נאמן
לומר לא נערתי את המצודה עליהן: [13]דם השחין ובעביות ותמצות בשר ומי פירות
והמלח שנמחתו מטמאין ולא מכשירין מי רגלי בהמה לא מטמאין ולא מכשירין אמר
5 ר' יוסי בר' יהודה קבלן בכלי הרי הן מכשירין אמר ר' יוסי אמר לי אונימים אחיו
של יהשע הגרסי: [14]השוחט את העורב להתלמד בה דמו מוכשר ור' אליעזר אומר
כל דם השחיטה לעולם מוכשר דם המת מטמא בכל שהוא דברי ר' מאיר ור' יוסי
אומר ברביעית אמר רבי נראין דברי ר' מאיר בטומאה קלה לטמא אחד ולפסול
אחד ודברי ר' יוסי בטומאה חמורה לטמא שנים ולפסול אחד: [15]משקה המת
10 טהורין חוץ מדמו וכל מראה דמים במת הרי אלו טמאין אמר ר' יהשע בן קבוסאי
כל ימי הייתי קורא מקרא הזה והזה הטהור על הטמא ולא מצאתיו אלא באוצרה
של יבנה בלבד ומאוצרה של יבנה למדתי טהור אחד מזה על מאה טמאין:

סליק פירקא וסליקא לה מסכת מכשירין.

15

זבים

א [1]הרואה ראייה אחת של זב בית שמאי אומרים כשומרת יום כנגד יום ובית א
20 הלל אומרים כבעל קרי ואלו ואלו מודים שהוא טובל ואוכל את פסחו לערב אמרו
להן בית הלל לבית שמאי אי אתם מודים שהוא טובל ואוכל את פסחו לערב אמרו
להן בית שמאי אי אתם מודים שאם יראה למחר שהוא טמא הרי הוא כשומרת
יום כנגד יום שאם תראה למחר שהיא טמאה: [2]המסיט את הראייה בית שמאי
אומרים תלוי בית הלל אומרים טהור משכבו ומושבו בית שמאי אומרים תלוי ובית
25 הלל אומרים טהור: [3]ראה שתי ראייות המסיט את שתיהן טמא כדברי בית שמאי
ובית הלל או' המסיט את הראשונה טהור ואת השנייה טמא משכבות ומושבות
שבין ראשונה לשנייה בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין ראה אחת מרובה
כשתים המסיט את כולה טמא דברי בית שמאי ובית הלל אומרים אין טמא אלא
המסיט טפה אחרונה בלבד: [4]אמר ר' עקיבא לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הרואה
30 שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלשי ראה אחת שאין זה זב גמור על
מה נחלקו על שראה אחת בראשון ובשני הפסיק ובשלשי ראה שתים בית שמאי אומרים
זב גמור ובית הלל אומרים מטמא משכבו ומושבו וצריך ביאת מים חיים ופטור מן
הקרבן: [5]כשהיה ר' עקיבא מסדר הלכות לתלמידים אמר כל מי ששמע טעם על
חברו יבוא ויאמר אמר לפניו ר' שמעון משם ר' אלעזר בר' יהודה איש ברתותא
35 לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שראה אחת בראשון ובשני הפסיק ובשלשי ראה
שתים שאין זה זב גמור על מה נחלקו על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני
הפסיק ובשלישי ראה אחד אמר לא כל הקופץ משתבח אלא בנותן את הטעם: [6]אמר
לפניו ר' שמעון כך אמרו בית הלל לבית שמאי מה לי כשראה שתים בתחלה ואחת בסוף
אמרו להן כשראה אחת בתחלה ושתים בסוף ביטל יום הטהור את הראייה ויש בידו שתי
40 ראייות כשראה שתים בתחלה ואחת בסוף הואיל ונזקק לספירת שבעה בטלה הראייה

6 ו' ז' | 11 ע' לעיל 46₉ | 19 ה' ה' | 29 ה' ב' | 33 ס"ס |

4 שנמחתו | 4 מטמאין ולא < | 6 הגרסי | 10 במת < | 11 באוצרה] בוצה ב ביצה ד | 12 ומאוירה
של | 21 להן < | 25 מן המסיט עד לקמן שלש ראייות ג' ב' < ב כי חסר עלה | 37 לא] לו |

1 את יום הטהור ויש בידו שלש ראייות חזר ר' עקיבא להיות שונה כדברי ר' שמעון: [7]ר'
אלעזר בר' ינאי אמר משום ר' אלעזר חסמא לפני רבי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על
שראה אחת בראשון ואחד בשני ובשלשי הפסיק וברביעי ראה אחת ועד שראה אחת
בראשונה ובשני הפסיק ובשלישי וברביעי ראה שתים שאין זה זב גמור על מה נחלקו על
5 הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי וברביעי ראה אחת: [8]אמר
תלמיד אחד מתלמידי ר' ישמעאל לפני ר' עקיבא משום ר' ישמעאל לא נחלקו בית
שמאי ובית הלל על הרואה קרי בשני שהוא סותר את שלפניו ועל הרואה ברביעי
שאין סותר אלא יומו על מה נחלקו על הרואה בשלישי: [9]כל קרי מטמא בכהנים
מותר בזב וזב מותר בתשמיש המטה בימי גמרו ולא סותר אלא יומו כיצד ראה לאור
10 שמיני מונה בתחלה ומביא קרבן אחד ראה יום שמיני מונה בתחלה ומביא שתי
קרבנות כמה הוא כדי טבילה וסופג כדי שיראה ויטבול ויעל ויסתפג: [10]וכמה
שיעורה של ראייה מרובה כמגדיון לשילה שהן כדי שתי טבילות ושני סיפגים ר'
שמעון אומר כדי הקפת הבית מבפנים: [11]משלו משל למה הדבר דומה לחבל של
מאה אמה כיצד ראה בתחילה מאה ובסוף חמשים ובסוף מאה או בתחלה מאה
15 ובסוף מאה אין זה זב גמור היה מפסיק ורואה כל שכן הוא טומאתו זה הכלל כל
זמן שהיא מרובה כל שכן היא טומאתו: [12]כיצד ראה שלש ראייות אם אין בין
ראשונה לשלישית כדי טבילה וסיפוג אין בידו אלא אחת ראה אחד מרובה כשתים
יש מתחלתה ועד סופה כדי טבילה וסיפוג יש בידו שתי ראייות אם לאו אין בידו
אלא אחת ור' יוסי אומר אין בידו אלא אחת: [13]ומודה ר' יוסי שאם ראה אחת
20 בין השמשות אף על פי שאין בה כדי טבילה וסיפוג יש בה שתי ראייות מפני ששני
ימים חולקים אותה וכן היה ר' יוסי אומר ראה אחת בין השמשות ספק לטומאה
פטור מן הקרבן שתים בין השמשות ספק לטומאה וספק לקרבן אחת ודאי ושתים
בין השמשות ושתים ודאי לטומאה וספק לקרבן שתים ואחת בין השמשות
או שתים בין השמשות ואחת ודאי לטומאה ודאי לקרבן:

25 ב [1]הגוים והגר והתושב אינן מטמאין בזיבה ואף על פי שאינן מטמאין בזיבה
ב טמאין כזבין לכל דבריהם ושורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת
מקדש וקדשיו: [2]טומטום ואנדרוגינום שראו בין לובן בין אודם אין שורפין עליהן
את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו ראו לובן ואודם כאחד
שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהן על טומאת מקדש וקדשיו: [3]הנוגע
30 בלובן ואודם ונכנס למקדש פטור הוא עצמו שנגע בלובן ואודם ונכנס למקדש פטור
היה מונה ללובן וראה אודם לאודם וראה לובן הרי זה אינו סותר: [4]ומה בין זוב
לשכבת זרע זוב בא מבשר המת ושכבת זרע מבשר החי זוב דוהה כלובן ביצה
המוזרת ושכבת זרע קשורה כלובן ביצה שאינה מוזרת שכבת זרע אדומה והאשה
תולה בה: [5]זב תולין אותו במאכל ובכל מאכל ר' אליעזר בן פנחס אומר בשם ר'
35 יהודה בן בתירה החלב והגבינין ובשר שמן ויין ישן וגריסין של פול וביצים ומוריים
מרגילין לדבר זיבה: [6]תינוק תולין לו בחמשה דברים במאכל ובמשתה במשא
ובקפיצה בחולי שלו ושל אמו ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון כשם שתולין
שכבת זרע מעת לעת כך למראה ולהרהור מעת לעת אבל למאכל למשתה למשאה
וקפיצה תולין לו כל זמן שהוא מצטער: [7]גוי שראה קרי ונתגייר מיד מטמא בזיבה
40 במה דברים אמורים בזמן שנתגייר מהול אבל מל ואחר כך ראה תולין לו כל זמן

7 ס"ס | 13 ה' ד' | 18 ה' ו' | 25 ב' ה' | 27 ע' לעיל 101 | 31 ב' ב' | 39 ב' ג' |

30 בין < אדום |

שהוא מצטער בין גוי בין ישראל: [8]המוציא מת מושכב לרחבה של דרך לנזיר 1
ולעושה פסח טהור ולתרומה טמא במה דברים אמורים שאין שם מקום לעבור אבל
יש שם מקום לעבור אף לתרומה טהור במה דברים אמורים בטהלך ברגלו אבל בטעון
וברכוב טמא שמהלך ברגליו איפשר לו שלא ליגע ושלא יאהיל ושלא יסיט ואי אפשר
לו שלא ליגע ושלא להאהיל ושלא יסיט טמא ובמופרק טהור במה דברים אמורים 5
בטומאת התהום אבל בטומאה ידועה טמא: [9]איזו היא טומאת התהום שלא הכיר בה
אחד בסוף העולם אבל הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום מצאו טמון
בתבן או בעפר או בצרורות הרי זה טומאת התהום אבל הנקבר במים ובאפילה
ובנקיקי סלעים אין זה קבר התהום אלא של מת בלבד:

ג [1]חומר בזב שאין בזבה ובזבה שאין בזב שהזב טעון ביאת מים חיים והזבה ג 10
אינה טעונה ביאת מים חיים זב מטמא בזיבת בן יומו וזבה לעשרת ימים זב אם ראה
שלש ראיות לשלשה ימים מטמא בהן וזבה פעמים שהיא רואה שלש ראיות לשלשה
ימים אינה מטמא בהן זב אין ימים שלו עומדין לפניו מה שאין כן בזבה זב נזקק
לספירת שבעה בשתי ראיות מה שאין כן בזבה זב נזקק לספירת שבעה לשתי ראייות
מה שאין כן בזבה זב אין מינו סותרו מה שאין כן בזבה זב מטמא בלובן מה 15
שאין כן בזבה: [2]חומר בזבה שהזבה מטמאה משכב ומושב בראייה כל שהוא
מיטמאה את בועלה ומטמאה מעת לעת ומטמאה מבפנים כבחוץ ומטמאה באונסין
ומטמאה באודם מה שאין כן בזב: [3]חומר בזב דאין בטמא מת ובטמא מת מה
שאין בזב שהזב עושה משכב ומושב תחתיו מטמא אדם ומטמא בגדיו על גבי מדף
ומטמא אוכלין ומשקין מה שאין המת מטמא זובו ורוקו ומימי רגליו מטמאין טומאה 20
חמורה ומטמאין כלי שטף במגע וכלי חרס בהיסט וחייב בקרבן וטעון ביאת מים
חיים מה שאין כן בטמא מת חומר בטמא מת שטמא מת טעון הזאה שלישי ושביעי
מה שאין כן בזב: [4]חומר בזב שאין במצורע ובמצורע שאין בזב זב טעון ביאת מים
חיים מה שאין כן במצורע חומר במצורע שהמצורע מטמא בביאה וטעון הזאה מה
שאין כן בזב: [5]חומר בזבה שאין במצורעת ובמצורעת שאין בזבה שהזבה מטמאה 25
את בועלה מה שאין כן במצורע חומר במצורעת שהמצורעת מטמאה בביאה וטעונה
הזאת מים חיים מה שאין כן בזבה:

ד [1]טמא המכה את הטהור וטהור המכה את הטמא בגדי טהור טמאים דברי
ר' מאיר וחכמים אומרים טמא המכה את הטהור בגדי טהור טהורין טהור המכה
את הטמא שאם משך הטהור הרי הטמא נופל בגדי הטהור טמאין ר' שמעון 30
אומר תוקעו טמא רותקו טהור ר' יהודה אומר טטרגון ששני ראשיה נוגעין בארץ
ואמצעיתה רופפת והטמא והטהור יושבים עליה בגדי טהור טמאין וחכמים אומרין עד
שיהא זה מגיף וזה פותח מעלין זה את זה מן הבור ור' שמעון מטהר: [2]ומודה ר'
שמעון בשניים שהיו טוחנין ברחיים של יד או ברחיים של חמור או טוענין בזמן שמשאן
כבד בגדי טהור טמאין: [3]ציצית של טמא על גבי טהור טהור ציציתו של טהור על 35
גבי טמא אם עמד טמא טהור ואם עמד טהור טמא ציציתו של טמא על גבי ציציתו
של טהור אם עמד טמא טהור אם עמד טהור טמא ציציתו של טהור על גבי ציציתו

1 ג̇ נזיר ס״ג, ע' לעיל 292_{14} | 9 ע' לעיל 614_{34}, 459_{25} | 10/22 ד' ו' | 28 ג' ג' |

14/15 זב . . . . בזבה < | 15/16 זב מטמא . . . בזבה < | 19 מתחתון לטמא | 19 ולטמא בגדים |
19 על גביו ב̇ | 20 לטמא | 20 מה . . מטמא < | 21 ומטמאין < אוכלין ומשקין | 21/22 וחייב . . .
חיים < ב̇ | 24 וטעון הזאה < ר̇ | 24 מצורע | 29 טהור מכה את הטמא | 29/30 טמא המכה את הטהור |
31 רותקו] התקו | 31 טטרקי | 32 טמאין] טהורין | 33 מעלין . . הבור] וע' שיהא הטהור מעלה את הטמא |
35 טמאין] טהורין | 36 אם . . . . טהור < ב̇ | 37 אם עמד טמא טהור < |

1 של טמא בין שעמד טמא בין שעמד טהור טמא: [4]שלשה דברים ר' אלעזר חסמא
מטמא משום ר' יהשע וחכמים מטהרין נדה שישבה עם הטהורה במטה כפה שבראשיה
ר' אלעזר חסמא מטמא משם ר' יהשע וחכמים מטהרין ישבה בספינה כלים שבראש
הנץ שבספינה ר' אלעזר חסמא מטמא משום ר' יהשע וחכמים מטהרין עריבה מלאה
5 בגדים בזמן שמשאה כבד ר' אלעזר חסמא מטמא משום ר' יהשע וחכמים מטהרין
זב שהיה מוטל על חמשה כיסיות לרחבן טהורין שאין אחד מהן נושא את רובו ר'
שמעון אומר אם היה אמצעי גבוה טמא מפני שרובו נושא עליו ומודה ר' שמעון שאם
ישב על גבי גשיש של מטה וארבע טליות שתחת ארבע רגליו של גשיש טמאות
ובבהמה תחת שתי ידים ורגל תחת שתי ידים ויד: [5]זב שהקיש על אילן שכחו רע
10 ועל סוכה שכחה רעה נפלו ממנו פגין או סוכות ועליהן משקה טופח טמאין: [6]הקיש
על תנור ונפל הימנו ככר תרומה טהור ואם היה חרס מודבק בו טמא הקיש על הנגר
ועל הקורה ועל הדלת טמאין על השידה ועל התיבה ועל המגדל בזמן שבאין במדה
טמאין ור' נחמיה ור' שמעון מטהרין באילן ואם היו ניסוטין טמאין זה הכלל כל
שהוא מכח הסטה טמאין ומכח רעדה טהורין: [7]קורות בית הבד בזמן שנפרצת טהורה
15 ר' יהודה אומר אף קורות הבלנין בזמן שמתפקקת אם אינה מתפקקת טהורה: [8]הזב
בכף מאזנים משכב ומושב כנגדה אם היה הזב כורע מטמא שנים ופוסל אחד אם היו
הן מכריאין את הזב מטמאין אחד ופוסלין אחד באדם בין שהן מכרעין את הזב ובין
שהזב מכריען טמא אחד ופוסל: [9]זב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שנייה ואף
על פי שאין מרוחק מן הארץ אלא כל שהוא נותנין עליו חומרי נישא וחומרי נושא
20 ישב על גבי קתכא כלים שבעקל טמאין על גבי מכבש של כובש בזמן שהוא טעון באבנים
כלים שתחתיו טהורין ור' נחמיה מטמא בזמן שהוא חוזר בכלם כלים שתחתיו טמאין:

ה ה [1]החמירה התורה באוכלין ומשקין ומדף שעל הזב מאוכלין ומשקין ומדף
שתחת הזב במשכב ומושב שתחת הזב ומשכב ומושב שעל הזב ובמדף שעל הזב
ומשכב ומושב באדם בין שעל הזב ובין שתחת הזב ושעל הזב חיבורו טמא על מקצתו
25 חיבורו טהור על טמא על מקצתו בין בזב בין במשכב טמא מקצת טמא על הטהור
על מקצתו מקצת טהור על טמא על מקצתו בזוב טמא במשכב טהור ר' שמעון אומר
אף מקצת טמא על הטהור אף בזב טהור: [2]ואלו הן חבריין שניים הצפרניים והשער
שלהן ואלו הן מקצתיים ראשי אצבעות ידים ורגלים כיחו וניעו ורירו ומי האף שלו
הרי הן כרוקו דמעות עינו דם מגפתו וחלב האשה והדם היוצא מפיו ומפי האמה
30 שלו מטמאין טומאת משקה זובו ורוקו ומימי רגלו מטמאין טומאה חמורה זיעה וליחה
סרוחה והרעי טהורין שכבת זרעו ר' אליעזר אומר מטמא במשא וחכמים אומרים
אינו מטמא במשא שאי אפשר לשכבת זרע שלא במימי רגלים: [3]כלים הנוגעין בזב
ובזבה בנדה ויולדות ובמצורע במשכב ובמושב מטמאין שנים ופוסלין אחד פירש מטמא

1 ר' ה' ר' | 14 ר' ג' | 18 ב' ו' | 22 ר' ו' ה' | 27 ג̇ נדה נ״ה |

1 טמא] טהור | 2 מטמא ור' יהשע | 3 משם < | 3/4 ישבה . . . . מטהרין] מטלת | 5 משום < |
6/7 ר' שמעון אומר < | 8 טליות] עליות | 8 ארבע] שתי | 9 ורגל א' | 9 שהקיש] שהקיפו | 10 ועל סוכה
שכחה רעה < | 10 פגין או סוכות] משקין נסוכות | 11 על גבי | 11/12 הקיש . . . טמאין < | 12 בזמן]
אף על פי שאין | 13 טמאין < ב̇ | 14 קורות . . . טהורה < | 15 ר' יהודה אומר על קורות בית הבד
בזמן שהיא פרוצה טהורה ר' יוסי אומר אף על קורות הלבנים בזמן שהיא מפקפקת ואינה משמטת | 16 כנגדה]
בכף שנייה | 16 היה < | 17/18 באדם . . ، פוסל < | 18 בכף שנייה] כנגדו | 19 מרוחק] גבוהין | 19
עליהן | 20 קתכא] קתדרא | 21 טהורין בזמן . . . כלים שתחתיו טהורין ור' נחמיה מטמא | 22 ומידף | 22
מי אוכלין | 23/24 ומשכב ומושב . . . ומושב < | 24 מי אדם שתחת הזב כאדם בין מתחת בין מעל הזב
רוב טמא עלה טהור על מקצתן בין בזב בין במשכב טמא | 26 על מקצתו < בין בזב בין במשכב טמא |
27 אף < | 27 טהור על הטמא | 27 היבורין | 28 מקצת | 28 וניעו < ב̇ | 29/30 והדם . . . שלו < ב̇ |
30/31 ביעה . . . טהורין < ב̇ | 31 טהורין < כלים | 31 אומר < אין ב̇ | 31 וחכמים] ור' יהשע | 33
בלא מימיו | 33 פירש < |

אחד ופוסל אחד הנוגע והנושא והמסיט משום נושא אין בהן: [4]הנוגע בזיבו של זב וברוקו 1
ובשכבת זרעו ובמימי רגליו ובדם הנדה מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד ופוסל
אחד אחד הנוגע ואחד הנושא נושא ומסיט אין בהם שאין לך דבר שאין בו רוח חיים
ומטמא בהיסט אלא דבר שיש בו רוח חיים: [5]הנוגע בנימי מרכב ובצמר נבלה ובמי חטאת
שאין בהן כדי הזייה מטמאין שנים ופוסל אחד בקרן של נבלה בעץ של מרכב ובמי 5
חטאת שיש בהן כדי הזאה מטמא שניים ופוסל אחד בין באדם בין בכלים פירש מטמא
אחד ופוסל אחד בבועל נדה ובעבודה זרה מטמא אחד ופוסל אחד: [6]עבודה זרה
כשרץ ומשמשיה כשרץ שנ׳ שקץ תשקצנו ר׳ עקיבא אומר כנדה שנ׳ תזרם כמו
דוה צא תאמר לו מה נדה מטמא במשא אף עבודה זרה מטמא במשא: [7]המכנים
ראשו ורובו לבית עבודה זרה טמא כלי חרם שהכנים אוירו לבית עבודה זרה טמא 10
הספסלין והקתדראות שהכנים רובן לבית עבודה זרה טמא: [8]יין שראה את הגוי
שהוא מנסכו אם יש בו כזית מטמאין טומאה חמורה ואם לאו אין מטמאין אלא
טומאת משקין ושאר יינו של גוי אף על פי שאסר משום יין נסך אין טמא אלא
טומאת משקה בלבד: [9]האוכל מנבלת עוף טהור מן העצמות ומן הגדים ומן השלל
של ביצים ומן הדם ומן הבשר החי טהור מן האשכול של ביצים ומן הקורקבנין 15
ובני המעיים או שהמחה את החלב וגמעו טמא כרכו בחזרת ובלעה טמא בסיב ובלעה
טהור הקיעה ובלעה מטמא שניים ופוסל אחד בלעה וחזר והקיאה אבית הבליעה
מטמא אחד ופוסל אחד בלעה ואין בה כזית טהור מכלום נטל צפור ואכלה אם
יש בה כזית טמא ואם לאו טהור: [10]נבלת הבהמה בפניו בתוך פיו טמא ואבית
הבליעה טהור נבלת העוף בפניו ובתוך פיו טהור ובבית הבליעה טמא נמצאת אומר 20
במקום שזו מטמאה זו מטהרת ובמקום שזו מטהרת זו מטמאה: [11]נבלת העוף
הטמא כחצי פרס לפסול את הגויה כזית טהור אבית הבליעה וזה אחד משלשה
עשר דברים שנ׳ בנבלת העוף הטהור כביצה לטמא טומאת אוכלין דברי ר׳ יהשע
ר׳ אליעזר אומר זה וזה כזית ור׳ חנינא אומר זה וזה כביצה: [12]האוכל אבר מן החי
ומן הבהמה ומן החיה ומן העופות טהורין כל שהוא ומן הטמאין עד שיהו בו כזית 25
האוכל אבר מן החי ומן העוף טמא הרי זה סופג שמונים דברי ר׳ יהודה ור׳ אלעזר
וחכמים אומרים אינו סופג אלא ארבעים:

סליק פירקא וסליקא לה מסכת זבים

30

ידים

א [1]מי רביעית נוטלין לידים לאחד אבל לא לשנים ומחצי לוג לשלשה אבל
לא לארבעה ומלוג לחמשה אבל לא לעשרה ולמאה מוסיפין על הראשונים ואין 35
מוסיפין על השניים דברי ר׳ מאיר ר׳ יוסי אומר מי רביעית נותנין אף לשנים מחצי

4 ה׳ ח׳ | 7 ג̇ שבת פ״ב | 8 דברים ז׳ כ״ו | 8 ישעי׳ ל׳ כ״ב | 9 ע׳ לעיל 469_{21} | 11 ע׳ לעיל ע״ז ז׳ |
14 ה׳ ה׳ | 21 ע׳ טהרות א׳ א׳ | 24 ע׳ לעיל 509_{1} | 34 א׳ א׳ |

1 אחד < | 1 הנושא אין להן | 2 הנוגע < | 2/3 פירש . . אחד < | 3 והנוגע משום הנושא | 4
בצמר נבלה ובנימי מרכב | 5 אחד > שאי אפשר לנוגע שלא יסיט | 5/6 בקרן . . . בין בכלים < | 8 כשרץ]
כשרין | 8 שנ׳ . . תשקצנו < | 8 כנדה > ומשמשיה כנדה | 11 רובן | 11 ע״ז > רובן לע״ז | 13/14
ושאר . . . משקה < | 15 ובשר מן החי | 16 בסיד | 17 הקיעה . . . והקיאה < | 18 אחד > הקיאה
וחזר ובלעה והיא אבית הבליעה מטמא אחד ופוסל אחד | 18 צפור] צבור | 22/23 וזה אחד . . כזית . .
הבליעה | 23 שנ׳] שיש בה | 26 סופג] לוקה | 35 נוטלין לידים] נותנין | 34 אבל לא] ואף | 34/35 אבל
לא < | 35 אבל לא < |

לוג לשלשה אף לארבעה ומלוג לחמשה ולעשרה ולמאה: [2]מוסיפין על השניים 1
ואין מוסיפין על הראשונים כיצד נטל את הראשונים ושפשף ונמלך ונטל את השניים
ואין בהן כדי שיגיעו לפרק הרי זה מוסיף עליהן אחד הנוטל ידו אחת ואחד הנוטל
שתי ידיו אחד ידו של גדול ואחד ידו של קטן צריך ליטול מי רביעית רבן שמעון
בן גמליאל אומר שתי ידות של שניים נידונית כשני אנשים כיצד שנים שנטלו שתי 5
ידיהן מי רביעית לא יחזור השני יטול ידיו משירי רביעית: [3]הנוטל ידיו צריך לשפשף
את ידיו שפשפשה בחברתה טמאה בראש או בכותל חזר ונגע בהן טמאה הנוטל
ידיו משטיפה אחת צריך ליטול מי רביעית דברי ר׳ מאיר ר׳ יוסי אומר לשתי ידיו
צריך ליטול מי רביעית ידו אחת אפילו נטל משירי רביעית כשר: [4]כל החוצצין בגוף
חוצצין בידים בקידוש ידים ורגלים אבית הבירה: [5]הנוטל ידיו במקדש צריך ליטול 10
מי רביעית וקידוש ידים ורגלים אין לו שיעור: [6]מגופה שהתקינה לכלי נוטלין הימנה
לידים החמת והכפישה אף על פי שפחותין נוטלין מהן לידים השידה והתיבה השק
והקופא אף על פי שאין מקבלין נוטלין מהן לידים השידה והתיבה והמגדל בזמן שהן
מקבלין אף על פי שאין עשויין לאוהלין אין נוטלין מהן לידים: [7]אין הכהנים
מקדשין במקדש אלא בכלי ואין משקין את הסוטות ואין מטהרין את המצורעים אלא 15
בכלי שולי כלי עץ כלי עצם כלי זכוכית אין נוטלין מהן לידים קרסם שפן ועשאן
כלי ויש בהן קבלת רביעית נוטלין מהן לידים: [8]שברי כלי חרס שיש בהן כדי קבלת
רביעית נוטלין מהן לידים שברי כלי מתכות אף על פי שיש בהן כדי קבלת רביעית
אין נוטלין מהן לידים: [9]החוקק אמת המים ועשה בהן בית קבלה אף על פי שתלשוה
מים וחיברוה אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין הימנה ואינה צריכה צמיד 20
פתיל ואין נותנין ממנה לידים תלשה וחיברה וחישב עליה אחר תלישתה ממלין בה
ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ונותנין הימנה לידים: [10]מים שנפסלו
משתית הבהמה ר׳ שמעון בן אלעזר אומר בקרקע מטבילין ואין נוטלין מהן לידים המים
שלפני נחתום אף על פי שלא נשתנו מראיהן אין נוטלין מהן לידים ושהוא נוטל בידיו
ונותן על גבי ככרות אם נשתנו מראיהן פסולין ואם לאו כשרין: [11]מים שלפני הנפה 25
אף על פי שלא נשתנו מראיהן אין נוטלין מהן לידים מפני שבידוע שנעשתה בהן
מלאכה מים שלפני הספל אם נשתנו מראיהן פסולין ואם לאו כשרין: [12]הכל כשרין
ליתן לידים אפילו טמא מת אפילו בועל נדה כל שאינו מטמא את המים במשא כשר
ליתן לידים: [13]הנוטל לידים הנוטל מתכוין והנותן אין מתכוין הנותן מתכוין והנוטל
אין מתכוין ידיו טהורות ור׳ יוסי אומר ידיו טמאות: [14]הפקיעו את מוליאר ונוטל 30
הימנו לידים או שנטל מן הסילון שיש בו כדי קבלת רביעית ידיו טהורות ור׳ יוסי
אומר ידיו טמאות ומודה ר׳ יוסי שאם הניח ידיו בין ברכיו או בין אציליו ונטל שידיו
טהורות: [15]היו לפניו שתי כוסות באחת נעשתה בו מלאכה ובאחת לא נעשתה בו
מלאכה נטל מאחד מהן לשתי ידיו ועשה טהרות מן השני ועשה טהרות מן הראשון
ולא עשה טהרות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ועשה 35

1 ב׳ א׳ ב׳ | 6 ב׳ ג׳ | 9 ג̇ חולין ק״ו | 11 א׳ ב׳ | 22 א׳ ג׳ | 29 א׳ ה׳ | 30 סס | 33 ב׳ ד׳ |

1 אף] לא אבל לא | 2 ולא רבעה | 2 ונמלך] וחזר | 4 בידו | 5 בשתי | 5 של < | 8/9 דברי . . .
רביעית < | 9 לידו | 10 ורגלים < | 10 הבירה] המקדש | 11 ורגלים > במקדש | 13 לידים > והשק
והקופא אע״פ שמקבלין אין נוטלין מהן לידים | 15/16 אלא בכלי < ב | 16 קורדמן | 17 ויש] אין | 18/19
שברי . . . לידים < | 21 נותנין לידים] פוסלת המקוה | 22 בה < | 22 ומזין > מים | 22 ונותנין..לידים]
ופוסלת את המקוה | 23/24 המים שהנחתום מקבל בהן גלוסקאות | 24 שלא < | 24 אין.. לידים] פסולין | 24
בידיו < | 25 ונוטל ב | 25 כשרין] כשאין | 29 הנוטל לידים < ב | 30 אין < | 30 מוליאר] המוליך |
31 הימנו או שנטל < ב | 34 בשתי | 34 טהרות > תלויות | 34/35 מן הראשון ולא עשה טהרות | 35 טהרות
מן < ב |

1 אלו ואלו מונחות אלו ואלו טהורות: [16] נטל מאחד מהן בידו אחת ועשה טהרות
תלויות מן השני ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה טהרות מן הראשון
ועשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחות אלו ואלו טהורות: [17] היו לפניו שתי כוסות
אחד טמא ואחד טהור ונטל באחת מהן בידו אחת ועשה טהרות תלויות מן השני
5 ועשה טהרות מן הראשון ולא עשה מן השני ועשה אלו ואלו מונחין הרי אלו טוכיחות
נאכלו ראשונות נטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות טהורות משנעשו שניות
שניות תלויות את השני ועשה טהורות את השני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו
תלויות: [18] היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני כוסות אחד טמא ואחד
טהור נגעו שתי ידיו ונטל מאחד מהן לשתי ידיו ועשה טהרות תלויות ר' יוסי אומר
10 הטמאה כטומאתה שתי ככרות אחד טמא ואחד טהור ונגעו שתי ידיו בככר אחד בין
באחת בין זה אחר זה או שנגעה ידו אחת בשני ככרות זה אחר זה הידים והככרות
תלויות נגעה ידו אחת בשני ככרות כאחד הידים כמות שהיו והככרות ישרפו:

[1] הכהנים מקדשין במקדש ביד עד הפרק וברגל עד הסובך הנוטל ידיו לא
יאמר הואיל והראשונים טמאין הריני נוטל את הטמאים ואם עשה כך צריך לנגב
15 את ידיו אבל המטביל את ידיו אין צריך לנגב את ידיו: [2] הנוטל ידיו צריך להגביה
ידיו ולא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את ידיו אבל המטביל ידיו אינו
צריך להגביה את ידיו: [3] הנוטל את ידיו אם נתכוון ידיו טהורות אם לאו ידיו
טמאות אבל המטביל את ידיו בין כך ובין כך ידיו טהורות רבן שמעון בן גמליאל
אומר נטל את הראשונים ואחר כך נמצא על ידיו יבחוש שבריתו מן המים ידיו
20 טהורות: [4] הנוטל ידיו אם הלכו המים עד הפרק ידיו טהורות ואם לאו ידיו
טמאות ספק לא הלכו ידיו טהורות ור' יוסי אומר ידיו טמאות נטל את הראשונים
זו לעצמה וזו לעצמה ונמלך ונוטל את השנים לשתי ידיו כאחת טמאו זה את זה
נטל את השניים ואת הראשונים לשתי ידיו ונמלך ונטל את השניים זו לעצמה וזו
לעצמה אם נתכוון ידיו טהורות ואם לאו טמאות: [5] נטל את הראשונים וטמא את
25 אחת מידיו הרי זה נוטל את השניים ואינו חושש נטל את הראשונים ויצאו חוץ
לפרק ונטל את השניים על גביהן ונפל ככר תרומה מן הפרק ולפנים טמא מן הפרק
ולחוץ טהור נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק ונטל את השניים על גביהן
ונפל ככר תרומה מן הפרק לפנים טמא מן הפרק ולחוץ טהור: [6] נטל את הראשונים
ואת השניים חוץ לפרק ונפל ככר תרומה טמא והדין נותן שיהא טהור ומה אם
30 הראשונים שאינן מטהרין את המים שעל גבי היד מטהרין את המים שעל גבי הארץ
שניים שמטהרין את המים שעל גבי היד דין הוא שיטהרו את המים שעל גבי הארץ:
[7] נוטלן ארבעה וחמשה זה בצד זה ואינן חוששין משום ארבעה דברים משום שמא
נטמאו משום שמא נעשתה בהן מלאכה ומשום שמא לא נטלו מן הכלי ומשום
שמא לא ניטלו מן הרביעי אבל הנוטל והנותן לחברו בחפניו ידיו טמאות שמא
35 תחלה לא נטלו מן הכלי: [8] שניים שנטלו ושחוורין משתי ידיהן זה משמינית וזה
משמינית אף על פי שמתערבין בקילות ידיהן טמאות שמתחלה לא ניטלו מן הרביעית
[9] אלו פוסלין לידים אוכל ראשון והמדפות והמשקין ר' שמעון בן יהודה אומר משום

3 סס | 13 ב' ד' | 15 סס ע' לעיל 653_{20} | 20 ב' ג' | 28 סס |

1 טהורות . . . מונחות | 2/3 טהרות . . . השני ועשה < ב | 3 אלו ואלו טהורות < | 8/10 שני
כוסות . . . כטומאתה < | 12 נגעה ידו אחת < | 14 הואיל טמאין < | 14 כך > הריני צריך להטביל
את ידיו הנוטל את ידיו ב | 17/18 אם . . . טהורות < | 21 ספק . . . טמאות < ב | 22/23 ונמלך . . .
ידיו < ב | 23/24 בעצמה . . בעצמה ב | 26 תרומה < ב | 27/29 ונטל את השניים . . . טמא < ב |
30 את המים] מיד ב | 32 משום < ב | 33 משום . . . ומשום < ב | 35 שניים . . ושחורין < |
37 אלא אלו] |

1 ר' שמעון הנוגע ברצועה טהור עד שיגע בקציצה ר' זכיי אומר משום ר' יעקב הנוגע
בקציצה טהור עד שיגע ברצועה: [10] ספר שבלה אם יכול ללקט הימנו שמונים וחמשה
אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים מגלה שכתוב בה שמונים
וחמש אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון אין מטמא את הידים חבר לה ידיעות אחרות
5 היא מטמא את הידים והשאר אין מטמא את הידים: [11] ר' יהודה אומר הגליון
שבתחלת הספר וכדי הקיף כולן מטמאין את הידים הכותב הלל ושמע לתינוק להתלמד
בו אף על פי שאין רשאי לעשות מטמא את הידים: [12] המשיחות והרצועות שתפרן
לספר אף על פי שאין רשאי לקיימן מטמאין את הידים תיק הספרים ותיבה של
ספרים ומטפחות של ספר בזמן שהן טהורין מטמאות את הידים הברכות אף על פי שיש
10 בהן מאותות השם ומענינות הרבה שבתורה אינן מטמאות את הידים: [13] הגליונים
וספרי המינין אינן מטמאות את הידים ספרי בן סירא וכל ספרים שנכתבו מכאן ואילך
אינן מטמאין את הידים: [14] ר' שמעון בן מנסיא אומר שיר השירים מטמא את הידים
מפני שנאמרה ברוח הקדש קהלת אינה מטמא את הידים מפני שהיא מחכמתו של
שלמה אמרו לו וכי לא כתב אלא זו בלבד הרי הוא אומר וידבר שלשת אלפים
15 משל ויהי שירו חמשה ואלף ואומר אל תוסף על דבריו ואו' פן יוכיח
בך ונכזבת: [15] עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית ושאר כל ארצות ובבל
מעשר עמון ומואב ושאר כל ארצות בשאר שני שבוע אם מעשר עני ואם
מעשר שני מעשר שני: [16] אמר ר' יוסי בן דורמוסקית אני הייתי עם זקנים הראשונים
כשבאין מיבנה ללוד ובאתי ומצאתי את ר' אליעזר שהיה יושב בחנות של נחתומין
20 בלוד אמר מה חידוש היה לכם בבית המדרש היום אמרתי לו תלמידיך אנו ומימיך אנו
שותין אמר לי אף על פי כן מה חידוש אמרתי לו את ההלכות ואת התשובות במינין
וכשהגעתי לזה זלגו עיניו דמעות אמר סוד י"י ליראיו ובריתו להודיעם ואומר
כי לא יעשה י"י אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים צא
אמור להן אל תחושו למניניכם מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי שקיבל מן הזוגות והזוגות
25 מן הנביאים ונביאים ממשה הלכה למשה מסיני שעמון ומואב מעשרין מעשר עני
בשביעית: [17] בו ביום עמד יהודה גר עמוני לפניהם בבית המדרש אמר להן מה אני
לבוא בקהל אמר לו רבן גמליאל אסור אתה אמר לו ר' יהשע מותר אתה אמר לו רבן
גמליאל הא כת' לא יבוא עמוני ומואבי בקהל י"י וכי עמון ומואב במקומן
הן עומדין כבר עלה סנחריב וערבב את כל האומות שנ' ואסיר גבולות עמים
30 ועתידותיהם שוסתי אמר לו רבן גמליאל הכתוב אומר ואחרי כן אשיב את
שבות בני עמון כבראשונה אמר י"י אמר עד אן לא שבו אמר ר' יהשע הכתוב
אומר ושבתי את שבות עמי ישראל כדרך שאלו לא שבו כך הם לא שבו: [18] אמר
להן יהודי גר עמוני מה אעשה אני אמרו לו כבר שמעתי מפי הזקן הרי אתה מותר לבוא
בקהל אמר להן רבן גמליאל אף מצרי כיוצא בזה אמרו לו מצרי נתן לה הכתוב

2 ג' ד' ה' | 3 במדבר י' ל"ג | 10/11 ע' לעיל 128_{29} 129_{3} | 12 ג' ה' ע' לעיל 458_{11} | 15 מלכים א' ה'
י"ב | 15 משלי ל' ו' | 15/16 סס | 16 ד' ג' | 18 סס | 22 תהלים כ"ה י"ד | 23 עמוס ג' ז' | 26 ד' ג'; ע'
לעיל 342_{6} | 28 דברים כ"ג ד' | 29 ישעי' י, י"ג | 30/31 ירמיה מ"ט ו' | 32 עמוס ט' י"ד |

1 שיגע] שיצא | 1 ר' יוסי אומר משום ר' שמעון | 2 ברצועה] במזוזה ב | 4 אין < | 4 לה] בה |
6 הכותב הלל < | 6 על תינוק | 6 בספר | 7 מטמא את הידים] מטמאות | 8/9 ומטפחות ותיבה של ספר |
10 מאותות השם] מאותיות | 13 מפני שהיא] שאינה אלא | 15 ויהי . . . ואלף < | 15/16 ואו' . . |
ונכזבת < | 16/17 ובבל . . . ושאר כל ארצות < | 19 כשבאין מיבנה] מבני ב | 23 אמר] אמרתי לו .
20 לכם < ב | 20 היום < | 20 אמרתי] אמר | 21 אי אפשר בלא חדוש | 21 במינין] ואת המומין | 22
כשהגיע | 25 שעמון ומואב < | 27/28 מותר . . . בקהל י"י < | 28 וכי עמוני ומואבי | 29 והא כתיב | 31
עדיין | 31 ר' יהשע] לו | 32 ישראל > כבר | 33 לבוא < | 34 אף > אני | 34 אמר למצרי |

1 קצבה שנ' מקץ ארבעים שנה אקבץ את מצרים מן העמים אשר נפצו
שמה וישבו על אדמתם: [9]אמר להן רבן יוחנן בן זכאי כתבי קודש חיבתן
טומאתן שלא יעשה אותן שטיחין לבהמה: [20]אומרין ביתותיים קובלני עליכם פרושים
מה את בת בני הבא מכח בני שבא מכחי הרי יורשתני בתי הבאה מכחי אינו דין
5 שתרשני אומרין פרושין לא אם אמרתם בבת הבן שכן חולקין עם האחין תאטרו
בבת שאין חולקת עם האחין אומרים טובלי שחרין קובלני עליכם פרושים שאתם
מוכירים את השם מן הגוף שיש בו טומאה:

סליק פירקא וסליק מסכת ידים

10

טבול יום

א [1]המכנים חלות בין להפרישן ובין שלא להפרישן נשכן נפסלו במניין מוסף א
15 עליהן האורז וגרים של טפיח בזמן שאינן קלופין רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
פולין הגמלונין כיוצא בהן טהורין באב הטומאה ואין צריך לומר בטבול יום דברי
ר' מאיר וחכמים אומרים טהורין בטבול יום וטמאים בכל הטמאות: [2]מוסף עליהן
האורז וגרים של טפיח בזמן שהן קלופין התבלין והשנונית חבור בטבול יום ואין
צריך לומר בכל הטמאות רבן שמעון בן גמליאל היה אומר במה דברים אמורים
20 בככרות של בעל הבית אבל בככרות של נחתום אינו טמא אלא הקצח והשום והשנונית
בלבד: [3]אחד משקה שנטמא באב הטומאה ואחד משקה שנטמא בולד הטומאה
הרי זה תחלה לעולם מטמא חברו וחברו חברו אפילו הן מאה חוץ ממשקה טבול
יום שהן פסולין ואינן מטמאין: [4]חומר בידים מטבול יום שהידים תחלה לחולין מטמאות
אחד ופוסלת אחד בקדש ומטמאות את התרומה ומטמאות את המשקין לעשותן תחלה
25 כאלו הן ידים וכל שאין חיבור בטבול יום אין חיבור בידים: [5]חומר באוכלין שאין
במשקין ובמשקין שאין באוכלין שהאוכלין יש להן ידות ואין צריכה מחשבה לאוכלין
ומטמאין את המשקין לעשותן תחלה והמשקין מטמאין את האוכלין לעשותן שניים לספקן
לטמא את אחרים ואין להן טהרה מטומאתן מה שאין כן משקין: [6]חומר במשקין
שהמשקין תחלה לעולם ומטמאין כל שהן שמהן נעשו את הטומאה לטמא אדם ולטמא
30 בגדים ולטמא אוכלין ומשקין וכלי שטף מאחוריו וכלי חרס מאוירו מה שאין כן באוכלין:
[7]חומר במים מה שאין במשקין ובמשקין מה שאין במים שהמים נעשין אב הטומאה
לטמא אדם ולטמא בגדים ופוסלין את המקוה בשלשת לוגים ואת הגוף בשל שת לוגין
מה שאין כן במשקין חומר במשקין שהמשקין אין להם טהרת הגוף טהרה מטומאתן ואין
טהורין בגוף ופוסלין את המקוה בשינוי מראה מה שאין כן במים: [8]אחורי כלים
35 שנטמאו במשקין ר' אליעזר אמר מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין והלכה
כדבריו ר' יהושע אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלין וקל וחומר ומה אם
טבול יום שאינו מטמא משקה חולין פוסל אוכלי תרומה אחורי כלים שהן מטמאין

2 יחזקאל כ"ט י"ג | 14 ח' ב' | 17 ח' ב' | 21 סס | 23 ע' לע"ל $661_{24/34}$ | 25 ב' ב' ע' לעיל 261_{8} |
31 ע' לעיל 657_{22} | 35 ב' ב' ע' לעיל 593_{17} |

2 כתבי קודש] ספרי המורים ב | 3 בית סיין ב | 5 אומרין פרושין] אמר להם | 6 טובלני שחריי | 15
האורז] האור | 15 בן גמליאל < | 17 וטמאים < | 17/19 מוסף . . . בכל הטמאות < | 22 מאה < |
23 לחולין] לחטאת | 25 כאלו הן ידים] באלו הימים | 25 אין < | 29 תחלה < | 29 כל שהן ויש מהן
שנעשו באב הטומאה | 29 ומטמא | 30 שטף < | 32 את המקוה] את המשקין ב | 32 לשלשת | 33 חומר
במשקין < | 33 טהרות הגוף < | 35 אלעזר |

1 משקה חולין דין הוא שיפסלו אוכלי תרומה: [9]שמעון אחי עזריא אומר חילוף הדברים
ומה אם טבול יום שהוא פוסל אוכלי תרומה אינו מטמא משקה חולין אחורי כלים
שאינ' פוסלין אוכלי תרומה דין היא שלא מטמאין משקה חולין: [10]אמר ר' יוסי
ראה הלכה זו האיך נחלקו עליה אבות הראשונים ודנו עליה דברי תורה מדברי
5 סופרים ודברי סופרים מדברי סופרים:

ב ב [1]עיסה שקראה שם חלתה בצפונה וכן קישות שקרא שם תרומה בצפונה
הרי זה אין חבור אם נטלה חלתה מתוכה וחזרה לתוכה הרי זה חבור: [2]המקפה
וחמיתה של חולין והשום והשמן של תרומה צף על גביהן נגע טבול יום בשמן לא
פסל אלא שמן ר' יוחנן בן נורי אומר שניהן חבור זה לזה בשר הקדש שקדם
10 עליו הקיפה וכן השמן שהוא צף על גבי היין ר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקה אומר
בית שמאי או' חיבור בטבול יום ובית הלל או' אין חיבור: [3]טבול יום שתרם את
הבור ונפלה הימנה חבית של תרומה ושקעם לבור של יין מן השפה ולפנים חיבור
מן השפה ולחוץ אינו חיבור ואם היה כור או פיתום אפילו כלי שיש בו מאה כור
כולו חבור אחד: [4]חבית שנקבה בין מפיה בין משוליה בין מצדיה ונגע בה טבול
15 יום טמאה ר' יהודה אומר מפיה ומשוליה טמאה מפיה מפני שהמשקה משוך לתוך ידו
משוליה מפני שהמשקה גרור על גבי ידיו אבל מן הצדדין יעלה באחד ומאה:
[5]בעבוע של חבית שניקב ומכוין מבפנים כבחוץ ר' יהודה אומר בכולן יעלה באחד
ומאה מעשה וביעבע יין בין העלין ובאו ושאלו את ר' יהודה בן בבא ואמר יעלה
באחד ומאה: [6]אוכל שנפרץ ומעורה במקצת אם יש לו יד אוחזין אותו ביד עלה
20 אוחזין אותו בעלה יש לו זה וזה אוחזו באיזו מהן שירצה אין לו לא זה ולא זה
ר' מאיר אומר בגדול ר' יהודה אומר בקטון ר' נחמיה אומר בטהור וחכמים אומרים
בטמא במה דברים אמורים בטבול יום אבל בשאר כל הטמאות הרי זו תבור ר'
אומר אחד טבול יום ואחד שאר כל הטמאות היה נמשך עמו חבור ואם אינו נמשך
עמו אינו חבור: [7]עיסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה חייבת בחלה
25 אינו נפסלת בטבול יום דברי ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון פוסלין: [8]אמר
ר' מנחם בר' יוסי אמרתי לפני אבא אי אתה מודה במקפא ובחמתה של חולין
והשום והשמן של תרומה צף על גביהן שאם נגע טבול יום במקצתו לא פסל אלא
מקום מגעו אמר לי זה מין אחד וזה שני מינין: [9]ירק של תרומה וביצה טרופה
נתונה על גביו ונגע טבול יום בביצה כל הסדר העליון חבור דברי ר' יוסי ור' שמעון
30 ור' יהודה או' אינו חבור אלא הקלח שכנגד ידו על זו העיד ר' ישמעאל לפני חכמים
בכרם ביבנה שאינו חבור אלא הקלח שכנגד ידו אמר ר' יוסי לא על זו העיד אלא
על העשוי כמו כובע שהוא חיבור: [10]חוט של ביצה שקרם על דופנה של אילפס ונגע
בה טבול יום מן השפה ולפנים חבורמן השפה ולחוץ אינו חבור ר' יוסי אומר אף מן
השפה ולפנים חוט וכל הנקלף עמו חבור מן השפה ולחוץ חוט וכל הנקלף עמו אינו חבור:
35 [11]ביצין שנקפו בקערה הרי זה חבור התחיל לטרף אינו חבור טרפן במשקין חבור

3 ע' לעיל 217_{18} | 6 ב' ג' ד' ה' | 11 ב' ו' | 14 ב' ז' | 17 סוף ד' | 24 ג' ד' | 28 ג' ג' | 32 סס |

1 חילוף הדברים] חולין | 3 שאינן | 4 ראה זו < | 4 ודנו] ורבו | 6 בצפונה] בדרומה ב | 7 זה אין < |
7 אם < | 7 זה > אינו | 8 והשמן < | 9/10 ר' יוחנן . . . הקיפה < | 11 בטבול יום < | 11/12
שהיה הורם אינו חיבור טבול יום שהיה תורם את חיבור ונפלה | 12 חבית < | 13 כור או < | 14 שנקבע |
14 מפיה < | 14 ונגע בה טבול יום < | 15 ומשוליה טמאה] ומשוליה חיבור | 15 מפני < | 15 לתוך < |
16 גרור < | 16 אבל] א' | 18 בעליו | 18 בן בבא < | 19 כא' מהן | 21 בגדול < ב | 21 קטן > ר'
נחמיה אומר בקטן | 23 ואם לאו | 23/24 נמשך עמו < | 26 ובחמוטה | 32 של ליפסא | 33 מן השפה
ולפנים < ב | 34 חוט וכל] כל | 34 מן השפה . . . עמו] כל שאינו | 35 בתוך הקערה | 35 חיבור התחיל
לטרוף < ב |

1 ביעין שנקפן בתוך הטפית הרי אלו אינן חיבור התחיל לטרף אינו חבור טרפן במשקין
חבור טרפן במימי עצמו הוכשרו הרי הן כעגול של דבלה: [12] עיגולי דבילה שנפלו
משקין על מקצתו הרי הוא נוטל עובי שלש אצבעות על רוחב טלא קציעה דברי ר'
יהודה וחכמים אומרים אין נוטל הימנו אלא מקום משקה בלבד אמר רבי נראין דברי
5 ר' יהודה בדבילה שמינה שלא גירסה ודברי חכמים בדבלה שמנה שגרסה: [13] משקה
טבול יום בטהור דברי רבי ור' יוסי בר' יהודה אומר בטמא: [14] האשה שהיא טבולת
יום ולשה את העיסה וקוצה הימנה חלה ומפרשת מנחת בכפישה או בנחותא ומקפת
וקורא לה שם מפני שהיא שלשי והשלשי טהור בחולין עריבה שהיא טבלת יום לשון
בה עיסה וקוצין הימנה חלה מוקפת וקורין לה שם מפני שהיא שלישית והשלישית
10 טהור בחולין ועל כולן אמר ר' יהשע דבר חדש שחידשו סופרים ואין לי מה אשיב:
[15] התורם את הבור ונתנה במקום שתתגלגל והגיע לבור ולשפכה הרי זה שלם התורם
את הבד ונסדקה חבית או נשפכה אם ירד הימנו כדי דימוע אינו שלם ואם לאו
הרי זה שלם: [16] היה תורם ארבע חמש חביות כאחד אף על פי שלא ירד מכל
אחת ואחת כדי דימוע הרי זה שלם מפני שהתנה על כל אחת ואחת במה דברים
15 אמורים בתרומת ראשית יין ושל שמן שאין תרומת ראשית ניטלת אלא מן המוקף
אבל בתרומת מעשר ובשאר כל הפירות הרי זה שלם: [17] היה תורם תרומה ותרומת
מעשר כאחד אף תרומת המעשר אינו שלם ר' יוסי אומר בכולן אם היה הדיוט ולא
התנה תנאי בית דין הוא:

20 סליק פירקא ומסכתא

עוקצין

25 א [1] עוקץ עינב מטמא ומיטמא ומצטרף עלי השום ועלי הבצלים והקפליטות
לחין טמאין ומטמאין ומצטרפין יבשין לא מטמאין ולא מיטמאין ולא מצטרפין שורשי א
השבת לא מטמאין ולא מיטמאין ולא מצטרפין שרשי החורין והאסטפונין והצנון
והגפים ומטמטאין יטמאין ומצטרפין דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר הנוגע בעמוד טמא
בסיב ובשער טהור: [2] ר' אלעזר אומר הסיג של אשכלות של רצפות מיטמאין
30 ומצטרפין מפני שהוא משמר את האוכל שרשי כל הנעקרין לא מטמאין ולא מיטמאין
ולא מצטרפין ר' יהורה אומר מלאין של שובלין כל שהן הרי אלו מצטרפין מפני שנכססין
אגד את הבריכה בין לפנים מכשיעור בין יותר מכשיעור אינו טמא אלא כשיעור בלבד:
[3] המקטף מלילות להכניסן בתוך ביתו שיעורו בטפח יד מכבדת של תמרה ששייר בה
תמרה אחת טמאה וכל היד חבור לה והשרביטין אינן חיבורין זה לזה: [4] יד מכבדת של
35 תמרה שהיא יתרה על ארבעה טפחים וקנה של שיבולת שהוא יתר על שלשה טפחים

6 ע' לעיל 98_{15}, ג נדה ז' | 11 ד' ז' | 13 סס, ועי' לעיל 29_{3} | 25 ה' ג' ב' | 29 ה' ד' | 34 סס |

1/2 ביעין . . . חבור < | 2 עיגולי דבלה < | 3 משקין < | 3 נוטל עובי] קוצה הימנו עד | 6 יוסי
ברי < | 7 את העיסה < ב | 7 הימנה < ב | 7 או באנחות | 8/10 ערבה . . . טהור בחולין < ב | 11
במקום שתתגלגל] אש' לא תתגלה | 14 שהוא מתנה | 16 הפירות < | 16/17 היה . . . שלם < ב | 24
(בך לא נסמן סיום המסכתא ולא שם מסכתא עוקצין אלא פ' ג') | 25 ומצטרף] ומצא | 26 טמאין] מיטמאין |
26 לא ולא < | 26 ולא] ואין | 27 לא . . ולא . . ולא < | 31 אומר סלעי' של שבלי' כנגד האוכל טמא
שלא כנגד האוכל טהור מפני שהן נשמסין | 32 אבד | 32 בין יותר מכשיעור < ב | 32 אלא עד | 33 לתוך |
33 יד < | 33 תרומה | 34 תמרה < | 34 וכל] וכן | 34 והשריטין | 34 יד > הפרכין שהיא יתרת טפח
מכאן וטפח מכאן | 35 מארבעה | 35 שבלים | 35 משלשה |

1 ושאר כל הנעקרין לא מטמין ולא מיטמאין ולא מצטרפין ר' יוסי אומר אם לקטן לתלות
בחופתו או על פתח חנותו הרי אלו מצטרפין: [5] תבואה שפססה בגורן לא מטמאה ולא
מיטמאה ולא מצטרפת ר' יוסי אומר מצטרפת מפני שהופכה בעתר וכן היה ר' יוסי אומר
שורשי העובשין והתפוחין והאתרוגין של קטן לתלותן בחופתו או על פתח חנותו הרי אלו
5 מצטרפין: [6] וכן היה ר' יוסי אומר שורשי חולפות תרדין טמאין מפני שנאכל עמהן וכן
היה ר' יוסי אומר עוקץ דלעת טמא מפני שנמכר עמה ר' שמעון אומר עוקץ מרחפית
טמא מפני שנמכר עמה ר' אלעזר בר' צדוק אומר עוקץ הקינרום שלשה טפחים: [7] קליעה
של שום שנפלו משקין על אחד מהן הוא טמא וחיבורו טהור שאין חיבורי אדם חיבור
אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם הרי זה אינו חבור שאין חיבורי אדם חבור:
10 [8] עיסה שנלשה במי פירות טהורה שאין לך שמחבר את האוכלין אלא שלשה משקין
בלבד אמרו לו לר' יהודה לא יד ולא שומר היא לא מטמא ולא מיטמא ולא מצטרף
עמה עוקץ הרמון טמאה ר' אלעזר אומר הנוגע בעמוד טמא בסיאר ובמסרק טמא:
ב ב [1] הרוטב שנאכל חציו וחציו קיים כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד האוכל
אין מצטרף יבשה כנגד האוכל אין מצטרף יבשה כנגד האוכל טמא שלא כנגד
15 האוכל טהור דברי ר' מאיר וחכמ' או' יבשה הכל טהור: [2] הרוטב שנמוק חציו
וחציו קיים כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד האוכל אין מצטרף אי זהו נגד האוכל
ר' אומר עד חלל: [3] חבילי איזוב והסיאה וקורנית כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד
האוכל אין מצטרף ואיזה הוא כנגד האוכל ר' אומר עד חלל: [4] עצם שיש עליו בשר
וכן המוח שבראש שבקולית כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד האוכל אין מצטרף
20 איזה הוא כנגד האוכל אם יש שם חלל עד חלל אם אין שם חלל אינו טמא אלא
סל העליון בלבד: [5] ר' יהודה אומר קולית שיש עליה כזית בשר גורר את כולה
לטומאה ר' ישמעאל אומר רואין את הבשר שעליה שאם ימתח ויש בו כדי הקיפו
בחוט הערב כנגדו מצטרף: [6] העצמות והגדים והקרנים והטלפים מצטרפין לטמא
טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות אבל נעשין הן ידות לטמא טומאת נבלות:
25 [7] הרוטב שנתנו על גבי חתיכת ללתותן וכן גריסין שנתנן על גבי פרוסות להקפותן
הנוגע בין ברוטב בין בחתיכות בין במקפה בין בגריסין כולו חבור התמרים והגרוגרות
שהפכן ונעשו אם חיבור ר' אומר אם ללתותן חיבור אם להוציא את מימיהן אין
חיבור: [8] התמרים האגוז השקד והתמרה המתקשקשין משתערין לכמות שהן המחתך
לבשל כיון שקרצו חיבור לכבוש ולשלוק ולהניח על השלחן חיבור עד שיתחיל לפרק
30 התחיל לפרק זה שהתחיל בו אין חיבור והשאר חיבור: [9] קליפי פולין והשומשמין
אם יש בהן אוכלין מטמאין טומאת אוכלין אין בהן אוכלין אין מטמאין טומאת אוכלין:
[10] קליפי מלפין אף על פי שיש בהן אוכל אין מטמאין טומאת אוכלין גרעיני זיתים וגרעיני
תמרים ששלקן אינו מטמא טומאת אוכלין כנסן לאוכלן מטמא טומאת אוכלין גרעיני

5 ה' ו' | 8 ע' לעיל 600_{33} | 11 נ' ה' | 13 נ' נ' ועי' לעיל 501_{28} | 28 נ' ה' | 32 סס |

1 ושאר כל הנק | 1 אם < ב | 2 חופתו | 2 או < | 2 חנותו] הנותן | 2 טמאין מצטרפין] | 2 שנפססה |
2/3 ולא טומאה ולא מטמא | 3 מפני שחותכה | 4 עוקצי האובשין | 4/5 אלו הן טמאין | 5 מפני שהן נחברין.|
6 שנשלק עמה | 7 שנאכל עמהן | 7 בר' יוסי | 7 הקתרוס | 7 קליפה | 9 בקיסום < ב | 10 שנלשה] ג' |
10 שלשה] שבעה | 12 עמה < ב | 12 בשיע | 14 ביבשה | 14 אין . . . . טמא < | 15 ביבשה | 15
ברוטב | 15/16 שנמיק חציו וחציו קיים < | 16/17 אי זהו . . . עד חלל < | 17 עלי סאה אזוב | 17 האוכלין |
17/18 שלא . . . מצטרף < | 18 עליו בשר] עמו שיתיבש | 19 שבראש < | 19 שלא . . . מצטרף < | 21
כל] חיסום | 22 להקיפו | 23 הערב] עולכי | 24 אבל] שכל | 24 טומאת < | 25 שנתנו] שנענו | 25 ללתותן]
להקפותן | 25 להקפותן] ללתותן | 26 ברוחב | 26 בגריסין] בפרוסות | 26 כולו] הרי אלו | 27 שהפכן] ששלקן |
27 אם < ב | 27 ר' אומר < ב | 27 הרי אלו אין | 28 חיבור > הרואה תפיחה משתיערה כמין שהוא
תפיחה צריך למערה | 28 והמתקרקשין | 28 כמות | 29 אינו חיבור | 30 התחיל . . . חיבור < | 30 קליפי
פולין [קילין ב] וקליפי תורמסין | 31 זרקן אין מטמאין טומאת אוכלין כנסן לאוכלין מטמאין טומאת אוכלין |
32 טלפין ב | 32 שיש] שאין | 32 אוכל אין < | 33 אע"פ ששלקן לאוכלין | 33 כנסן . . . אוכלין < |

חרובין אף על פי שכינסן לאוכלן אין מטמאין טומאת אוכלין שלקן מטמאין טומאת 1
אוכלין החרצנים והזגין אף על פי שכנסן לאוכלין בטלה דעתו: [11]ירקות שיבשו באביהן
כגון כרוב ודלעת יבשו באביהן אין מטמאין טומאת אוכלין ליקטן ויבשן מטמא טומאת
אוכלים: [12]אילן שנקצץ ובו פירות הרי אלו כתלושין יבש ובו פירות הרי הן כמחוברין
שנמרק חצייה וחצייה קיים הרי זה אינו חבור נמרק האמצעי והצדדי קיים אין הצדדין 5
חבור זה את זה רמון שנימק חציו וחציו קיים הרי זה אינו חבור נמרק האמצעי
והצדדין קיימין אין הצדדין חבור זה לזה: [13]התחיל לפרק באגוזין ולקלף בבצלים
אף על פי שיש לפניו מאה כור אינו חיבור היו שניים או שלשה והתחיל באחד
מהן זה שהתחיל בו אין חיבור והשאר חיבור ובן עזאי אומר טהרו שלשתן ר' יוסי
אומר אפי' חצייה אני אוכל בשחרית וחצייה אני אוכל בערביים זו שהתחיל בה אין 10
חבור והשאר חיבור: [14]טלפפין שחתכה ונתנו על השלחן חיבור עד שיתחיל לפרק
התחיל לפרק חתיכה וכל העולה עמה חיבור והשאר אינו חבור פיקה התחתונה
חיבור לעצמה ואינו הוא חיבור לחתיכות היו שנים או שלשה והתחיל באחד מהן זה
שהתחיל בו חיבור והשאר אינו חיבור בן עזאי אומר טהרו שלשתן וחכ' או' אפי'
אמר חציו אני אוכל שחרית וחציו אני אוכל בין הערבים זה שהתחיל בו חיבור 15
השאר אין חיבור: [15]האגוזין והשקדין אף על פי שריסם חבור עד שיתחיל לפרק
ביצה שלוקה וביצה טרמיסה אף על פי שריסם חיבור עד שיתחיל לקלף: [16]ביצה
שנתבלה בקליפתה הרי זה חיבור צמר שבראשי כבשים ושבזקן תישים אע"פ שסיפספן
באור חיבור עד שיתחיל לתלש ר' יהודה אומר כנפי חגבים וקשקשי דגים אע"פ
שהעביר עליהן סכין חבור עד שיתחיל לקלף: [17]עציץ נקוב שנתנו על גבי שתי 20
יתידות אפילו גבוה מן הארץ אמה מכשיר את הזרעים במה דברים אמורים מלמטה
אבל מלמעלה אין מכשיר את הזרעים ואם יש על גב נקב עפר כל שהוא מכשיר את
הזרעים: [18]טבלה שיש לה ליזביז וחוטה על צדה אינה מכשרת את הזרעים היה משקה
בעציץ שאינו נקוב ונפלו משקין על גבי קישות ונטמאת הגדולה ויצאת חוץ לעציץ טהורה:

ג [1]דגים טהורין וחגבים טהורין בכל מקום דגים טמאים וחגבים טמאים בכפרים 25
צריכין הכשר ואין צריכין מחשבה חלב מתה בכל מקום צריך מחשבה ואין צריך ג
הכשר מפני שהוא כגופה חלב שחוטה בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר שכבר
הוכשר בשחיטה: [2]אמר ר' עקיבא שונה בחלב שחיטה בכפרים שהוא צריך מחשבה
ואין צריך הכשר מפני שהוכשר בשחיטה אמרתי לפניו למדתני עולשין שלקטן לבהמה
ואחר כך חשב עליהן לאדם אין צריכין הכשר שאני אומר יש עליהן משקה טופח 30
הוכשרו חזר ר' עקיבא להיות שונה כדברי ר' יהודה: [3]חלב בהמה טמאה טמא חלב
חיה בין טמאה בין טהורה הרי היא כגופה חלב נבלה וחלב טרפה טהור שנ' וחלב

4 חולין קכ"ז | 11 ג' ה' | 16 סס | 17 ג' ו' | 18 ג' ח' | 25 ג' מ' ג' | 28 ג' ג' | 31 סס |

1 חרובין] הריחי | 1 שכינסן . . . אוכלין < ב | 1 שלקן ב < לאוכלין אין | 2 לאוכלין] למשקה |
2 באביהן | 3 שיבשו | 3 ויבשן < אין ב | 4 שנכבת | 4 הרי הן | 5/7 שנמרק . . . זה לזה < | 7 ולקלף < |
8/9 היו . . . והשאר חיבור < | 9/11 ר' יוסי . . . חיבור < | 11/16 < ב | 16 שיתחיל] שיגיע |
17 ביצה] מצא | 17 אע"פ שריסם < | 17 שיתחיל] שיגיע | 18 הרי זה] כולה | 18 צמר] שער | 18 ושער
שבזקן | 18 שפשפשן | 19 חיבור < | 19 ר' יהודה או' < | 21 הארץ < אינו | 22 מלמעלה] מן הצד |
22 אין] הרי זה | 22 ואם < | 22 שהוא < אינו | 26 מחשבה] הכשר | 27 הכשר] מחשבה | 27 מגופה |
27 ואין צריך < | 27/28 שכבר הוכשר בשחיטה < | 28/29 אמר . . . בשחיטה < ב | 29 לפניו] לו | 29
בעולשין | 29 לבהמה] והרי הן של בהמה | 30 שני אומ' ב שני אם ד | 32 טהורה . . . טמאה | 32 טהור]
הרי זה |

1 נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה: [4]החותך בשר מאבר מן החי ואחר
כך חשב עליו אין צריך הכשר חשב עליו ואחר כך חתכו צריך הכשר: [5]אמר ר'
יוסי מפני מה אמרי נבלת העוף טהור אינה צריך הכשר מפני שהיא מטמא טומאה
חמורה וכל המטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר: [6]אלו הן פריצי זיתים וענבים
5 אלו היוצאין מתחת הקורה ומתחת הגפת ומתחת הזגין חישב עליהן לאוכלין אין
מטמאין טומאת אוכלין החרצנין והזגין אף על פי שכנסן לאוכלין בטלה דעתו:
[7]מודה ר' יוחנן בן נורי לר' עקיבא בפגי בוסר שסחטן עד שלא באו לעונת המעשרות
שהן טמאין טומאת אוכלין פגי הסיפות מטמאין טומאת אוכלין פגי העוגסין הקרוסטומלין
והפרישין והעוזרדין כעונתן למעשרות ואין מטמאין טומאת אוכלון פחות מכן ושלקן
10 מטמאין טומאת אוכלין: [8]ר' נחמיה אומר זיתים בוסר שסחטן עד שלא באו לעונת המעשרות
משקה היוצא מהן טהור שאינו אלא שרף: [9]לולבי הזרדין והחריבין עד שלא המתיקי
אין טמאין טומאת אוכלין משהמתיקו מטמאין טומאת אוכלין אבל הלוף והחרדל
ותרמיסין ושאר כל הנכבשים בין עד שלא המתקו בין משהמתיקו מטמאין טומאת
אוכלין: [10]קור ניקח בכסף מעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין כפניות אין נקחות
15 בכסף מעשר ומטמא טומאת אוכלין ופטורות מן המעשרות: [11]אמר ר' יוחנן בן
נורי בכולן ר' יהודה אומר קור הרי הוא כעץ לכל דבר אלא שניקח בכסף מעשר
ומטמא טומאת אוכלין כפניות הרי הן כפרי לכל דבר אלא שהן פטורות מן המעשר:
[12]ערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי של מצורע ושער נזיר ופטר'
חמור ובשר בחלב מטמאין טומאת אוכלין ר' שמעון אומר כולן אין מטמאין טומאת
20 אוכלין מודה ר' שמעון בבשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין כן היה ר' שמעון
אומר יש נותר שהוא מטמא טומאת אוכלין ויש נותר שאין מטמא טומאת אוכלין
כיצד לפני זריקת דמים אין מטמא טומאת אוכלין לאחר זריקת דמים מטמאין
טומאת אוכלין פגול בין לפני זריקת דמים ובין לאחר זריקת אין מטמא טומאת
אוכלין הפגול במנחה מטמא טומאת אוכלין: [13]כרשינין מטמאין טומאת אוכלין
25 דברי ר' יהודה ור' שמעון אומר אין מטמא טומאת אוכלין אמר לו ר' יהודה
יש לך דבר שהוא חייב במעשרות ואינו מטמא טומאת אוכלין אמר לו ר'
שמעון יש לך דבר שאינו מטמא טומאת אוכלין וחייב במעשרות אמר לו ר'
יהודה אף אתם כפרתם בהלכה: [14]תלתן הכל מודים שאינו מטמא טומאת
אוכלין ביקיא מטמא טומאת אוכלין קור שלק וטגנו מטמא טומאת אוכלין התמרים
30 והגרוגרות שנתנן בקדרה בתבלין מטמא טומאת אוכלין עד שיבטלו מלאכול אדם ר'
יהודה אומר חגבים שנתנן בקדרה והחבילו מטמאין טומאת אוכלין עד שיפסלו מלאכול
לאדם: [15]אמר ר' יהודה לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים על חלות דבש שאין מקבלין
טומאה באביהן: [16]מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהיות נוקקין עליהן וחוזרין ורודין

1 ויקרא ז' כ"ד | 1 ג חולין קכ"ט | 4/6 ג' ו' | 11 סס; ע' לעיל 87_{10} | 14 ג' ו'; ע' לעיל 87_{15} |

1 בשר] בכור | 1/2 ואחר כך < | 2 אין צריך . . . עליו < | 2 אינו צריך | 5 אלו < |
5 הקדרה | 5 חשב] כנסן | 5 אין < | 7 לר' עקיבה < | 7 בפגין ובש' | 7 ששלקו |
8 מטמאין | 8 פגי] ומפני | 8 פגי] מפני | 8 העוגסין < | 9 בעונתן | 10 ובשר | 12 מטמאין | 14 אין < |
15 ומטמא טומאת אוכלין < ב | 15 ופטורות מן המעשרות < | 16 אלא < | 17 כנפות | 18 ערלה < |
18 ושער נזיר < | 19 כולן הן מטמאין | 20 מודה . . . אוכלין < | 20 בן < ב | 21 אין מטמאים ב |
22 אין < ב | 24 במנחה] מקדשי קדשים ומקדשים קלים | 25 דברי . . . אוכלין < ב | 27 שאינו < |
28 שאינו] שהוא | 29 אינו מטמא | 29 וטגנו] הימנו | 30 בתבלין < | 30 עד שיפסלו לכלב | 32 חלות]
הלוקח ב | 32 שהיו מקבלות | 33 לא נמנעו בוסקין יין בטומאה |

בטהרה על מה נחלקו על השבת ועל השביעית שר׳ אליעזר אומר הרי היא כקרקע 1
וחכמים אומרים הרי הוא ככלי ואם היתה מחוברת בטיט הכל מודין שהיא כקרקע
לכל דבר היתה נתונה על גבי שתי יתידות הכל מודים שהוא ככלי לכל דבר:

סליק פירקא ומסכתא וסליק סדרא 5

בריך רחמנא דסיועאן ברוך נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה

חזק ונתחזק

2 הכל מודים] האולירין | 5 מסכת טבול יום נשלם סדר טהרות (ואח״כ שמות המסכתות) נגמר הלק שני | 6 > | (שם הסופר מנחם בר אברהם זצ״ל) |

אשירה לי״י כי גמל עלי.

תיקונים.

בפתיחה שורה א׳ צ״ל ,עם המשורר הק׳״ | בפנים: 83_{31} במעשרות | 89_{32} לחוץ כלחוץ | 90_{27} המשאיל | 92_{16} אחד | 129_{11} ומתקוממיך | 129_{11} לו | 135_{22} צ״ל 12 במקום 13 | 146_{25} ובשביעית | 168_{13} על חי | 162_{25} ר׳ א׳ | 233_{15} חכם > שפירש מן | 233_{19} בסעדה | 243_{13} חולצין ולא מיבמין > | 251_{13} עד שנתחרשה | 254_{5} תתיבם | 264_{27} נאמנת | 281_{20} אביה | 366_{31} ונתגלה | 365_{29} חובבין | 376_{3} ברשותך | 400_{28} אחריות | 401_{10} עוברין | 412_{20} בחייה | 417_{28} ומפני | 421_{31} ניתן | 431_{7} חכמים | 444_{15} יהודה | 458_{13} הידים | 490_{38} שנאמר > זכר | 491_{22} תודה 491_{23} זבח | 494_{15} ועדה | 495_{9} משהופשט | 395_{24} שהזאה | 495_{33} שביד | 506_{34} מפני | 507_{7} הנוחר | 510_{12} שמנה | 511_{19} ונוהג | 518_{13} וחייבין | 526_{23} שגביהן | 531_{13} עלי | 537_{3} ואחר כך | 537_{34} ונמכרין | 550_{34} כיון | 555_{12} הלה | 558_{39} נסכים | 569_{28} זרה | 578_{5} מצילין | 589_{21} אינה > | 614_{16} עקיבא | 624_{7} לו | 639_{9} אם כן | 631_{34} רחבה | 639_{20} חברי | 639_{31} המזה | 643_{11} אמר | 645_{11} החוך | 656_{30} מטבילין |

במראה מקום: 631_{7} צ״ל ע׳ לעיל 462_{5} | 634_{21} צ״ל ע׳ לעיל 572_{24} | וראיתי להעיר כי תחלה ציינתי את מקומות של תוספתא אחר הוצאות של דפוס, אבל אין הכרח לתקן כאן, יען לקטתי כל מקומות השוות או דומות בלשון ובענין, ובכרך הנוסף אשר אוציא אי״ה לאור, אציג בלוח מיוחד הדפים והשורות של מקומות האלה למען ימצא הקורא בקל.

בחילופי גרסאות: מצאתי שנשמט 255_{17} כאחד > חייב ב פטור ד |